

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

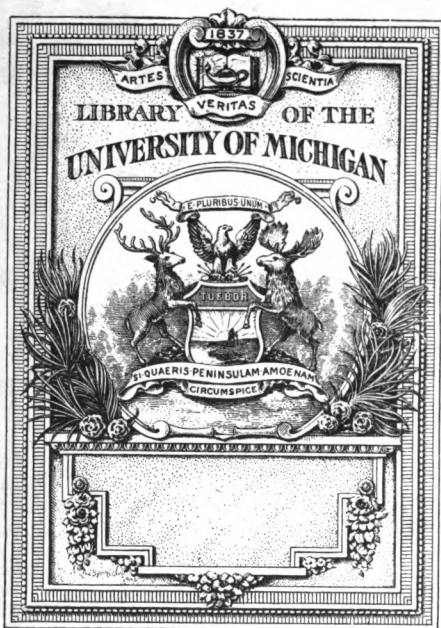
- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

GRAD
888
D7
D58
1826
v.1
BUHR

~~3, 3, 1, 6.~~

~~888~~

II 7

D 58

1826

V. I

Becker

1289

DIODORI

Diodorus Siculus

BIBLIOTHECA

HISTORICA

EDITIT

LUDOVICVS DINDORFIVS.

VOL. I.

LIPSIÆ

LIBRARIA WEIDMANNIA

G. REIMER.

MDCCCXXVI.

1234567

10111213

888

D7

D58

1826

v.1

Buhr

P R A E F A T I O.

Diodori bibliothecae, id hac editione praestitimus ut purgatam flagitiis typographorum, quibus per editiones iam supra ducentos annos cunctas turpiter contaminata ferebatur, ex fide librorum et nostris aliorumque coniecturis emendatam exhiberemus. Quo pacto quum aliquanto illa integrior hac editione puriorque vitiis prodeat, errores operarum quidem sublatos recensere omisimus; quas de libris scriptis depromere licuisset emendationes, vel illorum auctoritate vel sua ipsarum praestantia commendatas

raro attigimus; in coniecturis aut re-
ptis aut dignis quae recipiantur re-
rendis abstinuimus ab iis omnibus quae
ab Wesselingio peti possent repetend
Cuius commentaria cum varietatibus
brorum seorsum curabimus iteranda
gratiam eorum qui hac nostra editione
utentes illa desiderant, recensionem quae
comitantur mendis refertam non concu-
piscant. Scrib. Lipsiae pr. cal. Ianuarias

ΔΙΟΔΩΡΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ.

Vol. I.

A

ΤΑ ΔΕ ΠΕΡΙΕΧΕΙ Η ΠΡΩΤΗ ΤΩΝ ΔΙΟΔΩΡΟΥ ΒΙΒΛΩΝ.

- α'. Προοίμιον τῆς ὅλης πραγματείας.
β'. Περὶ τῶν παρ' Αἰγυπτίοις λεγομένων περὶ τῆς τοῦ κόσμου γενέσεως.
γ'. Περὶ τῶν θεῶν ὅσοι πόλεις ἔκτισαν κατ' Αἴγυπτον.
δ'. Περὶ τῶν πρώτων γενομένων ἀνθρώπων καὶ τοῦ κυλαιστά-
του βίου.
ε'. Περὶ τῆς τῶν ἀθανάτων τιμῆς καὶ τῆς τῶν νῶν κατασκευῆς.
ς'. Περὶ τῆς τοποθεσίας τῆς κατ' Αἴγυπτον χώρας καὶ τῶν περὶ
2 τὸν Νεῖλον ποταμὸν παραδοξολογουμένων, τῆς τε τούτου
πληρώσεως τὴς αἰτίας καὶ τῶν ἱστορικῶν καὶ φιλοσόφων
ἀποφύσεις.
ζ'. Περὶ τῶν πρώτων γενομένων κατ' Αἴγυπτον βασιλέων καὶ
τῶν κατὰ μέρος αὐτῶν πράξεων.
η'. Περὶ κατασκευῶν τῶν πυραμίδων τῶν ἀναγραφομένων ἐν
τοῖς ἑπτὰ θαυμαζομένοις ἔργοις.
θ'. Περὶ τῶν νόμων καὶ τῶν δικαστηρίων.
ι'. Περὶ τῶν ἀφιερωμένων ζώων παρ' Αἰγυπτίοις.
ια'. Περὶ τῶν ρουίμων τῶν περὶ τοὺς τετελευτηκότας παρ' Αἰ-
γυπτίοις γενομένων.
ιβ'. Περὶ τῶν Ἑλλήνων ὅσοι τῶν ἐπὶ παιδείᾳ θαυμαζομένων
παραβαλόντες εἰς Αἴγυπτον καὶ πολλὰ τῶν χρησίων μα-
θόντες μετήνεγκαν εἰς τὴν Ἑλλάδα.
-

ΔΙΟΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΣΙΚΕΛΙΩΤΟΥ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ
ΒΙΒΛΙΟΣ ΠΡΩΤΗ.

Ταῖς τὰς κοινὰς ιστορίας πραγματευσαμένοις με-ρ.
γάλας χάριτας ἀπονέμειν δίκαιον πάντας ἀνθρώπους, W
ὅτι τοῖς ἰδίοις πόνοις ὠφελῆσαι τὸν κοινὸν βίον
ἐφιλοτιμήθησαν. ἀκίνδυνον γὰρ διδασκαλίαν τοῦ
συμφέροντος εἰσηγησάμενοι καλλίστην ἐμπειρίαν διὰ
τῆς πραγματείας ταύτης περιποιούσι τοῖς ἀναγινώ-
σκουσιν. ἡ μὲν γὰρ ἐκ τῆς πείρας ἐκάστου μάθησις
μετὰ πολλῶν πόνων καὶ κινδύνων ποιεῖ τῶν χρησί-
μων ἕκαστα διαγινώσκειν· καὶ γὰρ ἐκ τούτου τῶν
10 ἡρώων ὁ πολυπειρότατος μετὰ μεγάλων ἀτυχημάτων
πολλῶν ἀνθρώπων ἶδεν ἄστεα καὶ νόον ἔγνω·
ἡ δὲ διὰ τῆς ιστορίας περιγινομένη σύνεσις τῶν ἀλ-
λοτριῶν ἀποτευγμάτων τε καὶ κατορθωμάτων ἀπεί-
ρατον κακῶν ἔχει τὴν διδασκαλίαν. ἔπειτα πάντας
ἀνθρώπους, μετέχοντας μὲν τῆς πρὸς ἀλλήλους συγ-
γενείας, τόποις δὲ καὶ χρόνοις διεστηκότας, ἐφιλο-
τιμήθησαν ὑπὸ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν σύνταξιν ἀγα-
γεῖν, ὥς περ τινὲς ὑπουργοὶ τῆς θείας προνοίας γε-
νηθέντες. ἐκείνη τε γὰρ τὴν τῶν ὀρωμένων ἄστρων
20 διακόσμησιν καὶ τὰς τῶν ἀνθρώπων φύσεις εἰς κοι-
νὴν ἀναλογίαν συνθεῖσα κυκλεῖ συνεχῶς ἅπαντα τὸν Α
αἰῶνα, τὸ ἐπιβάλλον ἐκάστοις ἐκ τῆς πεπωμένης

μερίζουσα· οἳ τε τὰς κοινὰς τῆς οἰκουμένης πράξεις
καθάπερ μιᾶς πόλεως ἀναγράψαντες ἓνα λόγον καὶ
κοινὸν χρηματιστήριον τῶν συντετελεσμένων ἀπέ-
δειξαν τὰς ἑαυτῶν πραγματείας. καλὸν γὰρ τὸ δύ-
νασθαι τοῖς τῶν ἄλλων ἀγνοήμασι πρὸς διόρθωσιν
χρησθαι παραδείγμασι, καὶ πρὸς τὰ συγκυροῦντα
ποικίλως κατὰ τὸν βίον ἔχειν μὴ ζήτησιν τῶν πρᾶ-
σομένων, ἀλλὰ μίμησιν τῶν ἐπιτετευγμένων. καὶ
γὰρ τοὺς πρεσβυτάτους ταῖς ἡλικίαις ἅπαντες τῶν
νεωτέρων προκρίνουσιν ἐν ταῖς συμβουλίαις διὰ τὴν 10
ἐκ τοῦ χρόνου περιγεγενημένην αὐτοῖς ἐμπειρίαν·
ἣς τοσοῦτον ὑπερέχειν συμβέβηκε τὴν ἐκ τῆς ἱστο-
ρίας μάθησιν ὅσον καὶ τῷ πλήθει τῶν πραγμάτων
προτεροῦσαν αὐτὴν ἐπεγνώκαμεν. διὸ καὶ πρὸς ἀπά-
σας τὰς τοῦ βίου περιστάσεις χρησιμωτάτην ἂν τις
εἶναι νομίσειε τὴν ταύτης ἀναληψιν. τοῖς μὲν γὰρ
νεωτέροις τὴν τῶν γεγηρακότων περιποιεῖ σύνεσιν,
τοῖς δὲ πρεσβυτέροις πολλαπλασιάζει τὴν ὑπάρχουσαν
ἐμπειρίαν, καὶ τοὺς μὲν ἰδιώτας ἀξιόους ἡγεμονίας
κατασκευάζει, τοὺς δ' ἡγεμόνας τῷ διὰ τῆς δόξης 20
ἀθανατισμῷ προτρέπεται τοῖς καλλίστοις τῶν ἔργων
ἐπιχειρεῖν, χωρὶς δὲ τούτων τοὺς μὲν στρατιώτας
τοῖς μετὰ τὴν τελευτὴν ἐπαίνοις ἐτοιμοτέρους κα-
τασκευάζει πρὸς τοὺς ὑπὲρ τῆς πατρίδος κινδύνους,
τοὺς δὲ πονηροὺς τῶν ἀνθρώπων ταῖς αἰωνίαις
βλασφημίαις ἀποτρέπει τῆς ἐπὶ τὴν κακίαν ὁρμῆς·
καθόλου δὲ διὰ τὴν ἐκ ταύτης ἐπ' ἀγαθῷ μνήμην 2
οἱ μὲν κτίσται πόλεων γενέσθαι προεκλήθησαν, οἱ
δὲ νόμους εἰσηγήσασθαι περιέχοντας τῷ κοινῷ βίῳ
τὴν ἀσφάλειαν, πολλοὶ δ' ἐπιστήμας καὶ τέχνας 30
ἐξευρεῖν ἐφιλοτιμήθησαν πρὸς εὐεργεσίαν τοῦ γένους
τῶν ἀνθρώπων. ἐξ ἁπάντων δὲ συμπληρουμένης
τῆς εὐδαιμονίας ἀποδοτέον τῶν ἐπαίνων τὸ πρωτεῖον
τῇ τούτων μάλιστα αἰτία ἱστορίᾳ. ἡγητέον γὰρ εἶναι
ταύτην φύλακα μὲν τῆς τῶν ἀξιολόγων ἀρετῆς,
μάρτυρα δὲ τῆς τῶν φαύλων κακίας, εὐεργετὴν δὲ
τοῦ κοινοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων. εἰ γὰρ ἡ τῶν ἐν
5 Ἀίδου μυθολογία τὴν ὑπόθεσιν πεπλασμένην ἔχουσα

πολλά συμβάλλεται τοῖς ἀνθρώποις πρὸς εὐσέβει
 καὶ δικαιοσύνην, πόσῳ μᾶλλον ὑποληπτέον τὴν πε-
 ρὶ τῆς ἀληθείας ἱστορίαν, τῆς ὅλης φιλοσοφί-
 ούονεϊ μητρόπολιν οὔσαν, ἐπισκευάσαι δύνασθαι ἢ
 ἢ τῇ μᾶλλον πρὸς καλοκάγαθίαν; πάντες γὰρ ἄ-
 θρωποι διὰ τὴν τῆς φύσεως ἀσθένειαν βιοῦσι μ-
 ἀκαριαῖόν τι μέρος τοῦ παντός αἰῶνος, τετελευ-
 κασι δὲ πάντα τὸν ὕστερον χρόνον, καὶ τοῖς μὲν
 τῷ ζῆν μηδὲν ἀξιώλογον πράξασιν ἅμα ταῖς τῶν σο-
 10 μάτων τελευταῖς συναποθνήσκει καὶ τὰ ἄλλα πάν-
 τὰ κατὰ τὸν βίον, τοῖς δὲ δι' ἀρετὴν περιποιησα-
 νοις δόξαν αἱ πράξεις ἅπαντα τὸν αἰῶνα μνημονει-
 ονται, διαβωμέναι τῷ θειοτάτῳ τῆς ἱστορίας στε-
 ματι. καλὸν δ' οἶμαι τοῖς εὖ φρονούσι θνητῶν πάντα
 ἀνταλλάξασθαι τὴν ἀθάνατον εὐφημίαν. Ἡρακλῆ-
 μὲν γὰρ ὁμολογεῖται πάντα τὸν γεγόμενον αὐτῷ κα-
 ἀνθρώπους χρόνον ὑπομεῖναι μεγάλους καὶ συνεχε-
 πόνους καὶ κινδύνους ἑκουσίως, ἵνα τὸ γένος τὰ
 ἀνθρώπων εὐεργετήσας τύχῃ τῆς ἀθανασίας· τὰ
 20 δὲ ἄλλων ἀγαθῶν ἀνδρῶν οἱ μὲν ἥρωικῶν οἱ δὲ τοῦ
 θεῶν τιμῶν ἔτυχον, πάντες δὲ μεγάλων ἐπαίνοι
 ἠξιώθησαν, τὰς ἀρετάς αὐτῶν τῆς ἱστορίας ἀπα-
 θανατιζούσης. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα μνημεῖα διαμέν-
 χρόνον ὀλίγον, ὑπὸ πολλῶν ἀναιρούμενα περιστά-
 σεων, ἡ δὲ τῆς ἱστορίας δύναμις ἐπὶ πᾶσαν τὴν οἰ-
 κουμένην διήκουσα τὸν πάντα τὰλλα λυμαινόμενο-
 χρόνον ἔχει φύλακα τῆς αἰωνίου παραδόσεως τοῖ
 ἐπιγινομένοις. συμβάλλεται δ' αὕτη καὶ πρὸς λόγον
 30 δύνάμιν, οὐ κάλλιον ἕτερον οὐκ ἂν τις ῥαδίως εὑροι
 τοῦτο γὰρ οἱ μὲν Ἕλληνες τῶν βαρβάρων, οἱ δ'
 πεπαιδευμένοι τῶν ἀπαιδευτῶν προέχουσι, πρὸς δ'
 τούτοις διὰ μόνου τούτου δυνατόν ἐστιν ἓνα τῷ
 πολλῶν περιγενέσθαι· καθόλου δὲ φαίνεται πᾶν τι
 προτεθὲν τοιαῦτον ὅποιον ἂν ἡ τοῦ λέγοντος δύναμις
 παραστήσῃ· καὶ τοὺς ἀγαθοὺς ἀνδρας ἀξίους λόγου
 προσαγορεύομεν, ὡς τούτους τὸ πρωτεῖον τῆς ἀρετῆς
 περιπεποιημένους, εἰς πλείω δὲ μέρη τούτου διήρη-
 μένου συμβαίνει τὴν μὲν ποιητικὴν τέχνην μᾶλλον

ἥπερ ὠφελεῖν, τὴν δὲ νομοθεσίαν κολάζειν, οὐ δι-
 6 δάσκειν, παραπλησίως δὲ καὶ τὰλλα μέρη τὰ μὲν
 μηδὲν συμβαλλεσθαι πρὸς εὐθαιμονίαν, τὰ δὲ με-
 μιγμένην ἔχειν τῷ συμφέροντι τὴν βλάβην, ἕνια δὲ
 κατειπεῦσθαι τῆς ἀληθείας, μόνην δὲ τὴν ἱστορίαν,
 συμφωνούντων ἐν αὐτῇ τῶν λόγων τοῖς ἔργοις,
 ἅπαντα τὰλλα χρήσιμα τῇ γραφῇ περιειληφέναι.
 ὁρᾶσθαι γὰρ αὐτὴν προτρεπόμενῃ ἐπὶ δικαιοσύνην,
 κατηγορούσαν τῶν φαύλων, ἐγκωμιάζουσαν τοὺς
 ἀγαθοὺς, τὸ σύνολον ἐμπειρίαν μεγίστην περιποιού- 10
 σαν τοῖς ἐντυγχάνουσι.

Διὸ καὶ θεωροῦντες ἡμεῖς δικαίας ἀποδοχῆς τυ- 3
 γάνοντας τοὺς ταύτην πραγματευσαμένους προηήθη-
 μεν ἐπὶ τὸν ὅμοιον τῆς ὑποθέσεως ζῆλον. ἐπιστή-
 ραντες δὲ τὸν νοῦν τοῖς πρὸ ἡμῶν συγγραφεῦσιν
 ἀπεδεξάμεθα μὲν ὡς ἐνὶ μάλιστα τὴν προαίρεσιν
 αὐτῶν, οὐ μὴν ἐξειργάσθαι πρὸς τὸ συμφέρον κατὰ
 τὸ δυνατόν τὰς πραγματείας αὐτῶν ὑπελάβομεν.
 αἰμένης γὰρ [ἐν] τοῖς ἀναγινώσκουσιν τῆς ὠφελείας
 ἐν τῷ πλείστας καὶ ποικιλωτάτας περιστάσεις λαμ- 20
 βάνειν, οἱ πλείστοι μὲν ἔθνη, ἢ μιᾶς πόλεως αὐ-
 τοτελεῖς πολέμους ἀνέγραψαν, ὀλίγοι δ' ἀπὸ τῶν ἀρ-
 χαίων χρόνων ἀρξάμενοι τὰς κοινὰς πράξεις ἐπεχεί-
 ρησαν ἀναγράφειν μέχρι τῶν καθ' αὐτοὺς καιρῶν,
 καὶ τούτων οἱ μὲν τοὺς οἰκείους χρόνους ἐκάστοις
 οὐ παρίστειλαν, οἱ δὲ τὰς τῶν βαρβάρων πράξεις
 ὑπερέβησαν, ἔτι δ' οὐ μὲν τὰς παλαιὰς μυθολογίας
 διὰ τὴν δυσχέρειαν τῆς πραγματείας ἀπεδοκίμασαν,
 οἱ δὲ τὴν ὑπόστασιν τῆς ἐπιβολῆς οὐ συνετέλεσαν,
 μεσολαβηθέντες τὸν βίον ὑπὸ τῆς πεπωμένης. τῶν 30
 δὲ τὴν ἐπιβολὴν ταύτης τῆς πραγματείας πεποιημέ-
 νων οὐδεὶς προεβίβασε τὴν ἱστορίαν κατωτέρω τῶν
 Μακεδονικῶν καιρῶν· οἱ μὲν γὰρ εἰς τὰς Φιλίππου
 πράξεις, οἱ δ' εἰς τὰς Ἀλεξάνδρου, τινὲς δ' εἰς τοὺς
 διαδόχους ἢ τοὺς ἐπιγόνους κατέστρεψαν τὰς συν-
 τάξεις. πολλῶν δὲ καὶ μεγάλων τῶν μετὰ ταῦτα πρά-
 ξων ἀπολελειμμένων μέχρι τοῦ καθ' ἡμᾶς βίου τῶν
 ἱστοριογράφων οὐδεὶς ἐπεβάλετο αὐτὰς μιᾶς συντά-

ξίως περιγραφῇ πραγματεύσασθαι διὰ τὸ μέγε-
 τὴς ὑποθέσεως. διὸ καὶ ἐρρόιμμένων τῶν τε χρόν
 καὶ τῶν πράξεων ἐν πλείοσι πραγματείαις καὶ δι-
 φόροις συγγραφεῦσι δυσπερίληπτος ἡ τούτων ἀνάλ-
 ψις γίνεται καὶ δυσμνημόνευτος. ἐξετάσαντες οὖν τ
 ἐκάστου τούτων διαθέσεις ἐκρίναμεν ὑπόθεσιν ἱστο-
 ρικὴν πραγματεύσασθαι τὴν πλεῖστα μὲν ὠφελῆσ
 δυναμένην, ἐλάχιστα δὲ τοὺς ἀναγινώσκοντας ἐνοχλ
 σουσαν. εἰ γὰρ τις τὰς εἰς μνήμην παραδεδομέν
 10 τοῦ σύμπαντος κόσμου πράξεις ὥσπερ τινὸς μιᾶς π
 λεως ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ἀν
 γράψαι κατὰ τὸ δυνατόν μέχρι τῶν καθ' αὐτ
 καιρῶν, πόνον μὲν ἂν πολὺν ὑπομεῖναι δῆλον ὅτι
 πραγματείαν δὲ πασῶν εὐχρηστοτάτην συντάξαι
 τοῖς φιλαναγνωστοῦσιν. ἐξέσται γὰρ ἐκ ταύτης ἐκ
 στον πρὸς τὴν ἰδίαν ὑπόστασιν ἐτοίμως λαμβάνε
 τὸ χρησίμον ὥσπερ ἐκ μεγάλης ἀρυόμενον πηγῇ
 τοῖς μὲν γὰρ ἐπιβαλλομένοις διεξιέναι τὰς τῶν τε
 σούτων συγγραφεῶν ἱστορίας πρῶτον μὲν οὐ ῥάδιον
 20 εὐπορεῖναι τῶν εἰς τὴν χρεῖαν πιπτουσῶν βίβλων
 ἔπειτα διὰ τὴν ἀνωμαλίαν καὶ τὸ πλῆθος τῶν συν-
 ταγμάτων δυσκατάληπτος γίνεται τελείως ἡ τῶν πε-
 ραγμένων ἀνάληψις· ἡ δ' ἐν μιᾶς συντάξεως περι-
 γραφῇ πραγματεία τὸ τῶν πράξεων εἰρόμενον ἔχουσι
 τὴν μὲν ἀνάγνωσιν ἐτοίμην παρέχεται, τὴν δ' ἀνά-
 ληψιν ἔχει παντελῶς εὐπαρακολούθητον· καθόλου
 δὲ τῶν ἄλλων τοσοῦτον ὑπερέχειν ταύτην ἡγητέον
 ὅσῳ χρησιμώτερόν ἐστι τὸ πᾶν τοῦ μέρους καὶ τ
 συνεχές τοῦ διερρόιμμένου, πρὸς δὲ τούτοις τὸ διη-
 30 κριβωμένον τοῖς χρόνοις τοῦ μηδὲ γινωσκομένου τί-
 σιν ἐπράχθη καιροῖς.

4 Διόπερ ἡμεῖς ὁρῶντες ταύτην τὴν ὑπόθεσιν χρη-
 σικωτάτην μὲν οὖσαν, πολλοῦ δὲ πόνου καὶ χρόνου
 προσδεομένην, τριάκοντα μὲν ἔτη περὶ αὐτὴν ἐπρα-
 γματεύθημεν, μετὰ δὲ πολλῆς κακοπαθείας καὶ κιν-
 δύνων ἐπήλθομεν πολλὴν τῆς τε Ἀσίας καὶ τῆς
 Εὐρώπης, ἵνα τῶν ἀναγκαιοτάτων καὶ πλείστων με-
 ρῶν αὐτόπται γενηθῶμεν· πολλὰ γὰρ παρὰ τὰς

ἀγνοίας τῶν τόπων διήμαρτον οὐχ οἱ τυχόντες [μόνον]
 τῶν συγγραφέων, ἀλλὰ τινες καὶ τῶν τῇ δόξῃ πε-
 πρωτευκότων. ἀφορμῇ δὲ πρὸς τὴν ἐπιβολὴν ταύτην
 ἐχρησάμεθα μάλιστα μὲν τῇ πρὸς τὴν πραγματείαν
 ἐπιθυμίᾳ, δι' ἣν πᾶσιν ἀνθρώποις τὸ δοκοῦν ἀπο-
 ρον εἶναι τυγχάνει συντέλειᾳς, ἔπειτα καὶ διὰ τὴν
 ἐν τῇ Ῥώμῃ χορηγίαν τῶν πρὸς τὴν ὑποκειμένην
 ὑπόθεσιν ἀνηκόντων. ἡ γὰρ ταύτης τῆς πόλεως
 8 ὑπεροχὴ διατείνουσα τῇ δυνάμει πρὸς τὰ πέρατα
 τῆς οἰκουμένης ἐτοιμοτάτας καὶ πλείστας ἡμῖν ἀφορ- 10
 μὰς παρέσχετο παρεπιδημήσασιν ἐν αὐτῇ πλείω χρό-
 νον. ἡμεῖς γὰρ ἐξ Ἀγυρίου τὸ γένος τῆς Σικελίας
 ὄντες, καὶ διὰ τὴν ἐπιμιξίαν τοῖς ἐν τῇ νήσῳ πολ-
 λὴν ἐμπειρίαν τῆς Ῥωμαίων διαλέκτου περιπεποίη-
 μένοι, πάσας τὰς τῆς ἡγεμονίας ταύτης πράξεις
 ἀκριβῶς ἀνελάβομεν ἐκ τῶν παρ' ἐκείνοις ὑπομνη-
 μάτων ἐκ πολλῶν χρόνων τετηρημένων. πεποιημέθα
 δὲ τὴν ἀρχὴν τῆς ἱστορίας ἀπὸ τῶν μυθολογουμέ-
 νων παρ' Ἕλλησι τε καὶ βαρβάροις, ἐξετάσαντες τὰ
 παρ' ἑκάστοις ἱστορούμενα κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρό- 20
 νους ἐφ' ὅσον ἡμῖν δυνάμεις. ἐπεὶ δ' ἡ μὲν ὑπόθεσις
 ἔχει τέλος, αἱ βίβλοι δὲ μέχρι τοῦ νῦν ἀνέκδοτοι
 τυγχάνουσιν οὖσαι, βούλομαι βραχέα προδιορίσαι
 περὶ ὅλης τῆς πραγματείας. τῶν γὰρ βιβλίων ἡμῖν
 25 ἐξ αἱ πρῶται περιέχουσι τὰς πρὸ τῶν Τρωικῶν
 πράξεις καὶ μυθολογίας, καὶ τούτων αἱ μὲν προη-
 γούμεναι τρεῖς τὰς βαρβαρικὰς, αἱ δ' ἐξῆς σχεδὸν
 τὰς τῶν Ἑλλήνων ἀρχαιολογίας. ἐν δὲ ταῖς μετὰ
 ταύτας ἔνδεκα τὰς ἀπὸ τῶν Τρωικῶν κοινὰς πράξεις
 ἀναγεγράφαμεν ἕως τῆς Ἀλεξάνδρου τελευτῆς. ἐν δὲ 30
 ταῖς ἐξῆς εἴκοσι καὶ τρισὶ βίβλοις τὰς λοιπὰς ἀπά-
 σας κατετάξαμεν μέχρι τῆς ἀρχῆς τοῦ συστάντος
 πολέμου Ῥωμαίοις πρὸς Κελτοὺς, καθ' ὃν ἡγούμε-
 νος Γαῖος Ἰούλιος Καῖσαρ ὁ διὰ τὰς πράξεις πρὸς-
 αγορευθεὶς θεὸς κατεπολέμησε μὲν τὰ πλείστα καὶ
 μαχιμώτατα τῶν Κελτῶν ἔθνη, προεβίβασε δὲ τὴν
 ἡγεμονίαν τῆς Ῥώμης μέχρι τῶν Βρετανικῶν νή-
 σων. τούτου δ' αἱ πρῶται πράξεις ἀπετελέσθησαν

- Ὀλυμπιάδος τῆς ἑκατοστῆς καὶ ὀγδοηκοστῆς καὶ
τὸ πρῶτον ἔτος ἐπ' ἄρχοντος Ἀθήνησιν Ἡρώδοι
- 5 Τῶν δὲ χρόνων τούτων περιελημμένων ἐν τα
τῇ πραγματείᾳ τοὺς μὲν πρὸ τῶν Τρωικῶν οὐ δι
ζόμεθα βεβαίως διὰ τὸ μηδὲν παράπηγμα παρε
φέναι περὶ τούτων πιστευόμενον, ἀπὰ δὲ τῶν Τρ
κῶν ἀκολουθῶν Ἀπολλοδώρῳ τῷ Ἀθηναίῳ τίθ
ὀγδοήκοντα ἔτη πρὸς τὴν καθόδον τῶν Ἡρακλεῖ
ἀπὸ δὲ ταύτης ἐπὶ τὴν πρώτην Ὀλυμπιάδα
- 10 λείποντα τῶν τριακοσίων καὶ τριάκοντα, συλλογ
μενοὶ τοὺς χρόνους ἀπὸ τῶν ἐν Λακεδαιμόνῃ βί
λευσάντων. ἀπὸ δὲ τῆς πρώτης Ὀλυμπιάδος εἰς
ἀρχὴν τοῦ Κελτικοῦ πολέμου, ἣν τελευταίην πεπ
μέθα τῆς ἱστορίας, ἑπτακόσια καὶ τριάκοντα· ο
τὴν ὅλην πραγματείαν ἡμῶν τετταράκοντα βίβ
οῦσαν περιέχειν ἔτη δυοὶ λείποντα τῶν χιλίων ἐκ
τετταράκοντα χωρὶς τῶν χρόνων τῶν περιεχόν
τὰς πρὸ τῶν Τρωικῶν πράξεις. ταῦτα μὲν οὖν ἀ
βῶς προδιωρισάμεθα, βουλόμενοι τοὺς μὲν ἀν
20 νῶσκοντας εἰς ἐννοίαν ἀγαγεῖν τῆς ὅλης προθέσε
τοὺς δὲ διασκευάζειν εἰωθότας τὰς βίβλους ἀφαι
ψαι τοῦ λυμαίνεσθαι τὰς ἀλλοτρίας πραγματε
ἡμῖν δὲ παρ' ὅλην τὴν ἱστορίαν τὰ μὲν γραφέντα
λῶς μὴ μετεχέτω φθόκου, τὰ δὲ ἀγνοηθέντα τυγ
νέτω διορθώσεως ὑπὸ τῶν δυνατωτέρων. διεληλυ
τες δὲ ὑπὲρ ὧν προηρούμεθα τὴν ἐπαγγελίαν
γραφῆς βεβαίον ἐγχειρήσομεν.
- 6 Περὶ μὲν οὖν θεῶν τίνας ἐννοίας ἔσχον οἱ π
τοι καταδείξαντες τιμᾶν τὸ θεῖον, καὶ περὶ τῶν
- 30 θολολογουμένων ἑκάστου τῶν ἀθανάτων, τὰ μὲν πρ
συντάξασθαι πειρασόμεθα κατ' ἰδίαν διὰ τὸ
ὑπόθεσιν ταύτην πολλοῦ λόγου προσδεῖσθαι, ὅσοι
ἂν ταῖς προκειμέναις ἱστορίαις εὐκρίτως δόξωμεν ὑπ
χεῖν, παραθήσομεν ἐν κεφαλαίοις, ἵνα μηδὲν
ἀκοῆς ἀξίων ἐπιζητῇται. περὶ δὲ τοῦ γένους
ἀπάντων ἀνθρώπων καὶ τῶν πραχθέντων ἐν
γνωριζομένοις μέρεσι τῆς οἰκουμένης ὡς ἂν ἐνδε
ται περὶ τῶν οὕτω παλαιῶν ἀκριβῶς ἀναγράψο

ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ἀρξάμενοι. περὶ τῆς
 πρώτης τοίνυν γενέσεως τῶν ἀνθρώπων διτταὶ γε-
 γوناσιν ἀποφάσεις παρὰ τοῖς νομιμωτάτοις τῶν τε
 φυσιολόγων καὶ τῶν ἱστορικῶν· οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν
 ἀγέννητον καὶ ἀφθαρτον ὑποστησάμενοι τὸν κόσμον
 ἀπεφάναντο καὶ τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων ἐξ αἰῶνος
 ὑπάρχειν, μηδέποτε τῆς αὐτῶν τεκνώσεως ἀρχὴν
 ἐσχηκυίας, οἱ δὲ γέννητον καὶ φθαρτὸν εἶναι νομί-
 σαντες ἔφησαν ὁμοίως ἐκείνοις τοὺς ἀνθρώπους τυ-
 χεῖν τῆς πρώτης γενέσεως ὁρισμένοις χρόνοις. 10

Κατὰ γὰρ τὴν ἐξ ἀρχῆς τῶν ὅλων αὐστασιν μίαν 7
 ἔχειν ἰδέαν οὐρανὸν τε καὶ γῆν, μεμιγμένης αὐτῶν
 τῆς φύσεως· μετὰ δὲ ταῦτα διαστάντων τῶν σω-
 μάτων ἀπ' ἀλλήλων τὸν μὲν κόσμον περιλαβεῖν ἅπα-
 σαν τὴν ὁρωμένην ἐν αὐτῷ σύνταξιν, τὸν δ' αἴερα
 κινήσεως τυχεῖν συνεχοῦς, καὶ τὸ μὲν πυρῶδες αὐ-
 τοῦ πρὸς τοὺς μετεωροταίτους τόπους συνδραμεῖν,
 ἀνωφεροῦς οὐσης τῆς τοιαύτης φύσεως διὰ τὴν κου-
 φότητα· ἀφ' ἧς αἰτίας τὸν μὲν ἥλιον καὶ τὸ λοιπὸν
 πλῆθος τῶν ἀστρῶν ἐναποληφθῆναι τῇ πύσῃ δίνῃ, 20
 τὸ δὲ ἰλυῶδες καὶ θολερὸν μετὰ τῆς τῶν ὑγρῶν συγ-
 κρίσεως ἐπὶ ταῦτ' καταστῆναι διὰ τὸ βάρος. εἰλού-
 μενον δ' ἐν ἑαυτῷ καὶ συστρεφόμενον συνεχῶς ἐκ
 μὲν τῶν ὑγρῶν τὴν θάλατταν, ἐκ δὲ τῶν στερε-
 μνωτέρων ποιῆσαι τὴν γῆν πηλώδη καὶ παντελῶς
 ἀπαλὴν. ταύτην δὲ τὸ μὲν πρῶτον τοῦ περὶ τὸν ἥλιον
 πυρὸς καταλαμψαντος πῆξιν λαβεῖν, ἔπειτα διὰ τὴν
 θερμασίαν ἀναζυμουμένης τῆς ἐπιφανείας ἀνοιδῆσαι
 τινα τῶν ὑγρῶν κατὰ πολλοὺς τόπους, καὶ γενέσθαι 30
 περὶ αὐτὰ σηπεδόνας ὑμέσι λεπτοῖς περιεχομένας·
 ὅπερ ἐν τοῖς ἔλεσι καὶ τοῖς λιμνάζουσι τῶν τόπων
 ἔτι καὶ νῦν ὁρᾶσθαι γινόμενον, ἐπειδὴν τῆς χώρας
 κατεψυγμένης ἄφνω διάπυρος ὁ αἶθρ' ἐγένηται, μὴ
 11 λαβὼν τὴν μεταβολὴν ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον. ζωογονου-
 μένων δὲ τῶν ὑγρῶν διὰ τῆς θερμασίας τὸν εἰρη-
 μένον τρόπον τὰς μὲν νύκτας λαμβάνειν αὐτίκα τὴν
 τροφήν ἐκ τῆς πιπτούσης ἀπὸ τοῦ περιέχοντος ὁμί-
 χλης, τὰς δ' ἡμέρας ὑπὸ τοῦ καύματος στερεοῦσθαι.

- τὸ δ' ἔσχατον τῶν κυοφορουμένων τὴν τελείαν αἰσιν λαβόντων καὶ τῶν ὑμένων διακαυθέντων τε περιωράγέντων ἀναφυῆναι παντοδαπούς τύπους ζῴων τούτων δὲ τὰ μὲν πλείστης θερμασίας κεκοινωνήτα πρὸς τοὺς μετεώρους τόπους ἀπελθεῖν γενόμπτηνα, τὰ δὲ γιῶδους ἀντεχόμενα συγκρίσεως ἐν τῶν ἐρπετῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐπιγείων τάξει ταριθμηθῆναι, τὰ δὲ φύσεως ὑγρᾶς μάλιστα μελιχότα πρὸς τὸν ὁμογενῆ τόπον συνδραμεῖν ὄνοσθέντα πλωτά. τὴν δὲ γῆν αἰὲν μᾶλλον στερεομεῖν ὑπὸ τε τοῦ περὶ τὸν ἥλιον πυρός καὶ τῶν πνευμάτων τὸ τελευταῖον μηκέτι δύνασθαι μηδὲν τῶν ζόνων ζωογονεῖν, ἀλλ' ἐκ τῆς πρὸς ἀλλήλα μίξις ἕκαστα γενεᾶσθαι τῶν ἐμψύχων. ἔοικε δὲ περὶ τῶν ὅλων φύσεως οὐδ' Εὐριπίδης διασυνεῖν ἠπρεϊρημένοις, μαθητῆς ὦν Ἀναξαγόρου τοῦ φιλοσοφικοῦ. ἐν γὰρ τῇ Μελανίππῃ τίθησιν οὕτως, ὡς οὐρανὸς τε γαῖα τ' ἦν μορφή μία. ἐπεὶ δ' ἐχωρίσθησαν ἀλλήλων δίχα,
- 20 τίκτουςι πάντα κἀνέδωκαν εἰς φάος,
δένδρη, πετεινά, θήρας, οὓς δ' ἄλμη τρέφει,
γένος τε θνητῶν.
- 8 Καὶ περὶ μὲν τῆς πρώτης τῶν ὅλων γενέστοιαῦτα παρειλήφαμεν. τοὺς δὲ ἐξ ἀρχῆς γεννηθῆσας τῶν ἀνθρώπων φασὶν ἐν ἀτάκτῳ καὶ θηριόβιῳ καθεστῶτας σποράδην ἐπὶ τὰς νομάς ἐξίειν καὶ προσφέρεσθαι τῆς τε βοτάνης τὴν προσηνεσίτην καὶ τοὺς αὐτομάτους ἀπὸ τῶν δένδρων κίποδς. καὶ πολεμουμένους μὲν ὑπὸ τῶν θηρίων ἄλλοις βοηθεῖν ὑπὸ τοῦ συμγέροντος διδασκόμενοι ἀθροισζομένους δὲ διὰ τὸν φόβον ἐπιγινώσκειν ἐκ κατὰ μικρὸν τοὺς ἀλλήλων τύπους. τῆς φωνῆς ἀσήμεν καὶ συγκεχυμένης οὔσης ἐκ τοῦ κατ' ὅλην διαρθροῦν τὰς λέξεις, καὶ πρὸς ἀλλήλους τιθέναι σύμβολα περὶ ἑκάστου τῶν ὑποκειμένων γνώριμσφίσιν αὐτοῖς ποιῆσαι τὴν περὶ πάντων ἐρμηνείαν τοιούτων δὲ συστημάτων γενομένων καθ' ἅπαν τὴν οἰκουμένην οὐχ ὁμόφωνον πάντας ἔχειν τὴν δι

λεκτον, ἐκάστων ὡς ἔτυχε συνταξάντων τὰς λέξεις. διὸ καὶ παντοίους τε ὑπάρξαι χαρακτηῖρας διαλέκτων καὶ τὰ πρῶτα γενόμενα συστήματα τῶν ἀπάντων ἔθνων ἀρχέγονα γενέσθαι. τοὺς οὖν πρώτους τῶν ἀνθρώπων μηδενὸς τῶν πρὸς βίον χρησίμων εὐρημένου ἐπιπόνως διαγεῖν, γυμνοὺς μὲν ἐσθῆτος ὄντας, οἰκήσεως δὲ καὶ πυρὸς ἀήθεις, τροφῆς δ' ἡμέρου παντελῶς ἀνεγνωήτους. καὶ γὰρ τὴν συγκομιδὴν τῆς ἀγρίας τροφῆς ἀγνοοῦντας μηδεμίαν τῶν καρπῶν εἰς τὰς ἐνδείας ποιεῖσθαι παρὰθεσιν· διὸ 10 καὶ πολλοὺς αὐτῶν ἀπόλλυσθαι κατὰ τοὺς χειμῶνας διὰ τε τὸ ψῦχος καὶ τὴν σπάνιν τῆς τροφῆς. ἐκ δὲ τοῦ κατ' ὀλίγον ὑπὸ τῆς πείρας διδασκομένους εἰς τε τὰ σπήλαια καταφεύγειν ἐν τῷ χειμῶνι καὶ τῶν καρπῶν τοὺς φυλάττεσθαι δυναμένους ἀποτιθέσθαι. γνωσθέντος δὲ τοῦ πυρὸς καὶ τῶν ἄλλων τῶν χρησίμων κατὰ μικρὸν καὶ τὰς τέχνας εὐρεθῆναι καὶ τὰλλα τὰ δυνάμενα τὸν κρινόν βίον ὠφελεῖν. καθόλου γὰρ πάντων τὴν χρεῖαν αὐτὴν διδάσκαλον γενέσθαι τοῖς ἀνθρώποις, ὑφηγουμένην οἰκείως τὴν 20 ἐκάστου μάθησιν εὐαγεῖ ζῶν καὶ συνεργοὺς ἔχοντι πρὸς ἅπαντα χεῖρας καὶ λόγον καὶ ψυχῆς ἀγχίνοιαν. καὶ περὶ μὲν τῆς πρώτης γενέσεως τῶν ἀνθρώπων καὶ τοῦ παλαιοτάτου βίου τοῖς ῥηθεῖσιν ἀρκεσθυσόμεθα, στοχαζόμενοι τῆς συμμετρίας.

Περὶ δὲ τῶν πράξεων τῶν παραδεδομένων μὲν 9 εἰς μνήμην, γενομένων δὲ ἐν τοῖς γνωριζομένοις τόποις τῆς οἰκουμένης, διέξιναι πειρασόμεθα. τοὺς μὲν οὖν πρώτους ὑπάρξαντας βασιλεῖς οὐτ' αὐτοὶ λέγειν ἔχομεν οὔτε τῶν ἱστορικῶν τοῖς ἐπαγγελλομέ- 80 νοις εἶδέναι συγκατατιθέμεθα. ἀδύνατον γὰρ τὴν εὕρισιν τῶν γραμμάτων οὕτως εἶναι παλαιὰν ὥστε τοῖς πρώτοις βασιλεῦσιν ἡλικιωτίδα γενέσθαι. εἰ δὲ τις καὶ τοῦτο συγχωρήσῃ, τό γε τῶν ἱστοριογράφων γένος παντελῶς φαίνεται νεωστὶ τῷ κοινῷ βίῳ συνεσταμένον. περὶ δὲ τῆς τοῦ γένους ἀρχαιότητος 130 οὐ μόνον ἀμφισβητοῦσιν Ἕλληνες, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ τῶν βαρβάρων ἑαυτοὺς αὐτόχθονας λέγοντες καὶ

- πρώτους τῶν ἀπάντων ἀνθρώπων εὐρετὰς γεν-
 τῶν ἐν τῷ βίῳ χρησίμων, καὶ τὰς γενομένας
 αὐτοῖς πράξεις ἐκ πλείστων χρόνων ἀναγρ-
 ῆξιῶσθαι. ἡμεῖς δὲ περὶ μὲν τῆς ἐκάστων πα-
 τητος ταχυβέες, καὶ τίνων προτερεῖ τὰ ἔθνη
 ἄλλων τοῖς χρόνοις καὶ πόσοις ἔτεσιν οὐκ ἂν
 ρισαίμεθα, τὰ δὲ λεγόμενα παρ' ἐκάστοις περὶ
 ἀρχαιότητος καὶ τῶν παλαιῶν πράξεων ἐν κ-
 λείοις ἀναγράφομεν στοχαζόμενοι τῆς συμμετ-
 10 περὶ πρώτων δὲ τοῖν βαρβαρῶν διεξιμεν, οὐκ
 χαιότερους αὐτοὺς ἡγούμενοι τῶν Ἑλλήνων, κα-
 περ Ἐφορος εἶρηκεν, ἀλλὰ προδιελθεῖν βρυλόμ-
 τὰ πλείστα τῶν περὶ αὐτούς, ὅπως ἀρξάμενοι
 παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν ἱστορουμένων μηδεμίαν ἐν
 ἀρχαιολογίαις ἑτερογενῇ πράξιν παρεμβάλωμεν.
 δὲ κατὰ τὴν Αἴγυπτον θεῶν τε γενέσεις ὑπάρ-
 μυθολογοῦνται, αἱ τε τῶν ἄστρον ἀρχαιόταται
 ρατηρήσεις εὐρησθαι λέγονται, πρὸς δὲ τοῦ-
 πράξεις ἀξιόλογοι καὶ πολλὰι μεγάλων ἀνδρῶν ἱσ-
 20 ροῦνται, ποιησόμεθα τῆς ἱστορίας τὴν ἀρχὴν
 τῶν καὶ Αἴγυπτον πραχθέντων.
- 10 Φασὶ τοίνυν Αἰγύπτιοι κατὰ τὴν ἑξ ἀρχῆς τ-
 ὄλων γενέσθιν πρώτους ἀνθρώπους γενέσθαι κα-
 τὰ τὴν Αἴγυπτον διὰ τε τὴν ευκρασίαν τῆς χώρας
 διὰ τὴν φύσιν τοῦ Νεῖλου. τοῦτον γὰρ πολὺ γόνι-
 ὄντα καὶ τὰς τροφὰς αὐτοφυεῖς παρεχόμενον ῥαδί-
 ἐκτρέφειν τὰ ζωογονηθέντα τὴν τε γὰρ τοῦ καλ-
 μου ῥίζαν καὶ τὸν λωτὸν, ἔτι δὲ τὸν Αἰγύπτει-
 κύαμον καὶ τὸ καλούμενον κόρρεον καὶ πολλὰ τοιαῦ-
 30 ἑτέρα τροφὴν ἐτοίμην παρέχεσθαι τῷ γένει τῶν ἀ-
 νθρώπων. τῆς δ' ἑξ ἀρχῆς παρ' αὐτοῖς ζωογονί-
 τεκμήριον πειρῶνται φέρειν τὸ καὶ νῦν ἐτι τὴν
 τῇ Θηβαΐδι χώραν κατὰ τινὰς καιροὺς τοσοῦτο
 καὶ τηλικούτους μῦς γεννᾶν ὥστε τοὺς ἰδόντας
 γινόμενον ἐκπλήττεσθαι. ἐπίους γὰρ αὐτῶν ἕως μ-
 τοῦ στήθους καὶ τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν διατετι-
 πῶσθαι καὶ κίνησιν λαμβάνειν, τὸ δὲ λοιπὸν τι-
 σώματος ἔχειν ἀδιατύπωτον, μενούσης ἔτι κατὰ φι-

σιν τῆς βάλου. ἐκ τούτου δ' εἶναι φανερόν ὅτι κατὰ
 τὴν ἐξ ἀρχῆς τοῦ κόσμου σύστασιν, τῆς γῆς εὐκρα-
 14 τω καθιεστάσης, μάλιστα ἂν ἔσχε τὴν γενεσιν τῶν
 ἀνθρώπων ἢ κατ' Αἴγυπτον χώρα. καὶ γὰρ νῦν οὐ-
 δαμοῦ τῆς ἄλλης γῆς φρούσης οὐδὲν τῶν τοιαύτων
 ἐν μόνῃ ταύτῃ θεωρεῖσθαι τινα τῶν ἐμψύχων πα-
 ραδόξως ζωογονούμενα. καθόλου δὲ λέγουσιν, εἴτε
 κατὰ τὸν ἐπὶ Δεικαλίῳ γεγόμενον κατακλυσμὸν
 ἐφθάσῃ τὰ πλείστα τῶν ζώων, εἰκὸς μάλιστα δια-
 σεσῶσθαι τοὺς κατὰ τὴν Αἴγυπτον ὑπὸ τὴν μεσημ- 10
 βρίαν κατοικοῦντας, ὡς ἂν τῆς χώρας αὐτῶν οὐσης
 ἀνόμβρου κατὰ τὸ πλείστον, εἴτε, καθάπερ τινὲς
 φασί, παντελοῦς γενομένης τῶν ἐμψύχων φθορᾶς ἢ
 γῇ πάλιν ἐξ ἀρχῆς καινὰς ἤνεγκε τῶν ζώων φύσεις,
 ὅμως καὶ κατὰ τοῦτον τὸν λόγον πρέπει τὴν ἀρ-
 χηγὸν τῶν ἐμψύχων γενεσιν προσάπτειν ταύτῃ τῇ
 χώρᾳ. τῆς γὰρ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἐπομβρίας τῷ παρ'
 αὐτοῖς γινομένῳ καύματι μείγσεις εἰκὸς εὐκρατότα-
 τον γειεῖσθαι τὸν αἶρα πρὸς τὴν ἐξ ἀρχῆς τῶν πάν-
 των ζωογονίαν. καὶ γὰρ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς ἔτι χρό- 20
 νοῖς κατὰ τὴν ἐπὶ κλυστον Αἴγυπτον ἐν τοῖς ὀψιμοῖς
 τῶν ὑδάτων φανερώς ὁρᾶσθαι γεγνημένας φύσεις
 ἐμψύχων. ὅταν γὰρ τοῦ ποταμοῦ τὴν ἀναχώρησιν
 ποιούμενου τὴν πρώτην τῆς ἡλὸς ὁ ἥλιος διαξήρα-
 νῃ, φασὶ συνίστασθαι ζῶα, τινὰ μὲν εἰς τέλος ἀπηρε-
 τισμένα, τινὰ δὲ ἡμιτελῆ καὶ πρὸς αὐτῇ συμφυῇ
 τῇ γῇ.

Τοὺς δ' οὖν κατ' Αἴγυπτον ἀνθρώπους τὸ πα- 11
 λαιὸν γεγεμένους ἀναβλέψαντας, εἰς τὸν κόσμον καὶ
 τὴν τῶν ὄλων φύσιν καταπλαγέοντας καὶ θαυμάσαν- 30
 τας ὑπολαβεῖν εἶναι δύο θεοὺς αἰδίους τε καὶ πρῶ-
 τους, τὸν τε ἥλιον καὶ τὴν σελήνην, ὧν τὸν μὲν
 Ὀσίριν, τὴν δὲ Ἰαίν ὀνομάσαι, ἀπὸ τινος ἐτύμου
 πεθείσης ἑκατέρας τῆς προσηγορίας ταύτης. με-
 θερμηνεομένων γὰρ τούτων εἰς τὸν Ἑλληνικὸν τῆς
 διαλέκτου τρέπον εἶναι τὸν μὲν Ὀσίριν πολυφθαλ-
 μον, εἰκότως· πανταχῇ γὰρ ἐπιβάλλοντα τὰς ἀκτί-
 νας ὥσπερ ὀφθαλμοῖς πολλοῖς βλέπειν ἅπασαν γῆν

καὶ θάλατταν. καὶ τὸν ποιητὴν δὲ λέγειν σύμφ
τούτοις

ἡελίος θ', ὃς πάντ' ἐφορᾷ καὶ πάντ' ἐπακούει
τῶν δὲ παρ' Ἑλλήσι παλαιῶν μυθολόγων τινές
Ὅσιριν Διόνυσον ἐπονομάζουσι καὶ Σεύριον παρὰ
μῶς ὧν Εὐμολπος μὲν ἐν τοῖς βακχικοῖς ἔ
φησιν

ἄστροφαῖ Διόνυσον ἐν ἀκτίνεσσι πυρωπόν,
Ὅρφεὺς δὲ

- 10 τοῦνεκά μιν καλέουσι Φάνητά τε καὶ Διόνυσο
φασὶ δὲ τινες καὶ τὸ ἔναμμα αὐτῶ τὸ τῆς νεβρί
ἀπὸ τῆς τῶν ἄστρον ποικίλλας περιῆφθαι. τὴν
Ἰσιν μεθερμηνευομένην εἶναι παλαιάν, τεθειμένη
τῆς προσηγορίας ἀπὸ τῆς αἰδίου καὶ παλαιᾶς γε
σεως. κέρατα δ' αὐτῇ ἐπιτιθέασιν ἀπὸ τε τῆς ὄψε
ἣν ἔχουσα φαίνεται καθ' ὃν ἂν χρόνον ὑπάρχη μ
νοειδῆς καὶ ἀπὸ τῆς καθιερωμένης αὐτῇ βοῆς π
Αἰγυπτίοις. τούτους δὲ τοὺς θεοὺς ὑψίστανται τ
σύμπαντα κόσμον διοικεῖν, τρέφοντάς τε καὶ αὖξο
20 τας πάντα τριμερέσιν ὥραις ἀοράτῳ κινήσει τ
περίοδον ἀπαρτιζούσαις, τῇ τε ἱαρινῇ καὶ θερι
καὶ χειμερινῇ. ταύτας δ' ἐναντιωτάτην τὴν φύσιν
ἀλλήλαις ἔχουσας ἀπαρτίζειν τὸν ἐνιαυτὸν ἀρίστ
συμφωνίᾳ. φασὶ δὲ συμβάλλεσθαι πλεῖστα εἰς τ
τῶν ἀπάντων ζωογονίαν τῶν θεῶν τούτων τὸν μ
πυρώδους καὶ πνεύματος, τὴν δὲ ὑγροῦ καὶ ξηρο
κοινῇ δ' ἀμφοτέρους αἰέρος· καὶ διὰ τούτων παντ
γενᾶσθαι καὶ τρέφεσθαι. διὸ καὶ τὸ μὲν ἅπαν σῶμ
τῆς τῶν ὅλων φύσεως ἐξ ἡλίου καὶ σελήνης ἀπας
30 τίξεσθαι, τὰ δὲ τούτων μέρη πέντε τὰ προειρημέν
τὸ τε πνεῦμα καὶ τὸ πῦρ καὶ τὸ ξηρόν, ἔτι δὲ τ
ὑγρόν, καὶ τὸ τελευταῖον τὸ αἰερῶδες, ὥσπερ ἐπ
ἀνθρώπου κεφαλὴν καὶ χεῖρας καὶ πόδας καὶ τὰλλ
μέρη καθαριθμοῦμεν, τὸν αὐτὸν τρόπον τὸ σῶμ
τοῦ κόσμου συγκεῖσθαι πᾶν ἐκ τῶν προειρημένω
12 τούτων δ' ἕκαστον θεὸν νομίσαι καὶ προσηγορί
ιδίαν ἑκάστῳ θεῖναι κατὰ τὸ οἰκεῖον τοὺς πρώτου
διαλέκτορ χρησαμένους διηρθρωμένη τῶν κατ' Αἰγυ

πτον ἀνθρώπων. τὸ μὲν οὖν πνεῦμα Δία προσαγο-
ρεῦσαι μεθερμηνευομένης τῆς λέξεως, ὃν αἴτιον ὄντα
τοῦ ψυχικοῦ τοῖς ζώοις ἐνόμισαν ὑπάρχειν πάντων
οἰοῦναι τινα πατέρα. συμφωνεῖν δὲ τούτοις φασι καὶ
τὸν ἐπιφανέστατον τῶν παρ' Ἑλλήσι ποιητῶν ἐπὶ
τοῦ θεοῦ τούτου λέγοντα

πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.

16 τὸ δὲ πῦρ μεθερμηνευόμενον Ἡφαιστον ὀνομάσαι,
νομίσαντας μέγαν εἶναι θεὸν καὶ πολλὰ συμβάλλεσθαι
πᾶσιν εἰς γένεσιν τε καὶ τελείαν αὐξησιν. τὴν δὲ 10
γῆν ὥσπερ ἀγγεῖον τι τῶν φυομένων ὑπολαμβάνον-
τας μητέρα προσαγορεῦσαι. καὶ τοὺς Ἕλληνας δὲ
ταύτην παραπλησίως Δημήτραν καλεῖν βραχὺ μετα-
τεθείσης διὰ τὸν χρόνον τῆς λέξεως. τὸ γὰρ παλαιὸν
ὀνομάζεσθαι γῆν μητέρα, καθάπερ καὶ τὸν Ὀρφέα
προσμαρτυρεῖν λέγοντα

γῆ μήτηρ πάντων Δημήτηρ πλουτοδότειρα.

τὸ δ' ὕγρον ὀνομάσαι λέγουσι τοὺς παλαιούς Ὠκεά-
νην, ὃ μεθερμηνευόμενον μὲν εἶναι τροφήν μητέρα,
παρ' ἐνίοις δὲ τῶν Ἑλλήνων Ὠκεανὸν ὑπάρχειν 20
ὑπειληφθαι, περὶ οὗ καὶ τὸν ποιητὴν λέγειν

Ὠκεανὸν τε θεῶν γένεσιν καὶ μητέρα Τηθύν.

οἱ γὰρ Αἰγύπτιοι νομίζουσιν Ὠκεανὸν εἶναι τὸν παρ'
αὐτοῖς ποταμὸν Νεῖλον, πρὸς ᾧ καὶ τὰς τῶν θεῶν
γενέσεις ὑπάρχειν. τῆς γὰρ πάσης οἰκουμένης κατὰ
μόνην τὴν Αἴγυπτον εἶναι πόλεις πολλὰς ὑπὸ τῶν
ἀρχαίων θεῶν ἐκτισμένας, οἷον Διὸς, Ἥλιου, Ἑρ-
μοῦ, Ἀπόλλωνος, Πανός, Εὐλειθυίας, ἄλλων πλειό-
νων. τὸν δ' αἶρα προσαγορεῦσαί φασιν Ἀθηναῖν
μεθερμηνευομένης τῆς λέξεως, καὶ Διὸς θυγατέρα 30
νομίσαι ταύτην, καὶ παρθένον ὑποστήσασθαι διὰ
τε τὸ ἄφθορον εἶναι φύσει τὸν αἶρα καὶ τὸν ἀκρό-
τατον ἐπέχειν τόπον τοῦ σύμπαντος κόσμου· διόπερ
ἐκ τῆς κορυφῆς τοῦ Διὸς μυθολογηθῆναι ταύτην γε-
νέσθαι. ὠνομάσθαι δὲ αὐτὴν Τριτογένειαν ἀπὸ τοῦ
τρίς μεταβάλλειν αὐτῆς τὴν φύσιν κατ' ἐνιαυτόν,
ἔαρος καὶ θέρους καὶ χειμῶνος. λέγεσθαι δ' αὐτὴν
καὶ Γλαυκῶπιν, οὐχ ὥσπερ ἐνιοὶ τῶν Ἑλλήνων

1289

9/11/11

Diodorus Siculus

D I O D O R I

B I B L I O T H E C A

H I S T O R I C A

E D I D I T

L V D O V I C V S D I N D O R F I V S .

V O L . I .

L I P S I A E
L I B R A R I A W E I D M A N N I A
G . R E I M E R .

M D C C C X X V I .

A 45

9 10

888

D7

D58

1826

v.1

Buhr

P R A E F A T I O.

Diodori bibliothecae, id hac editione praestitimus ut purgatam flagitiis typographorum, quibus per editiones iam supra ducentos annos cunctas turpiter contaminata ferebatur, ex fide librorum et nostris aliorumque coniecturis emendatam exhiberemus. Quo pacto quum aliquanto illa integrior hac editione puriorque vitiis prodeat, errores operarum quidem sublatos recensere omisimus; quas de libris scriptis depromere licuisset emendationes, vel illorum auctoritate vel sua ipsarum praestantia commendatas

raro attigimus; in coniecturis aut receptis aut dignis quae recipiantur referendis abstinuimus ab iis omnibus quae ab Wesselingio peti possent repetendis. Cuius commentaria cum varietatibus librorum seorsum curabimus iteranda in gratiam eorum qui hac nostra editione utentes illa desiderant, recensionem quam comitantur mendis refertam non concupiscant. Scrib. Lipsiae pr. cal. Ianuarias.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ.

Vol. I.

A

ΤΑΔΕ ΠΕΡΙΕΧΕΙ Η ΠΡΩΤΗ ΤΩΝ ΔΙΟΔΩΡΟΥ ΒΙΒΛΩΝ.

- α'. Προοίμιον τῆς ὅλης πραγματείας.
β'. Περὶ τῶν παρ' Αἰγυπτίοις λεγομένων περὶ τῆς τοῦ κόσμου γενέσεως.
γ'. Περὶ τῶν θεῶν ὅσοι πόλεις ἔκτισαν κατ' Αἴγυπτον.
δ'. Περὶ τῶν πρώτων γενομένων ἀνθρώπων καὶ τοῦ κυλαιοῦ-
του βίου.
ε'. Περὶ τῆς τῶν ἀθανάτων τιμῆς καὶ τῆς τῶν νῶν κατασκευῆς.
ς'. Περὶ τῆς τοποθεσίας τῆς κατ' Αἴγυπτον χώρας καὶ τῶν περὶ
2 τὸν Νεῖλον ποταμὸν παραδοξολογούμενων, τῆς τε τούτου
πληρώσεως τὰς αἰτίας καὶ τῶν ἱστορικῶν καὶ φιλοσόφων
ἀποφύσεις.
ζ'. Περὶ τῶν πρώτων γενομένων κατ' Αἴγυπτον βασιλέων καὶ
τῶν κατὰ μέρος αὐτῶν πράξεων.
η'. Περὶ κατασκευῶν τῶν πυραμίδων τῶν ἀναγραφόμενων ἐν
τοῖς ἑπτὰ θαυμάζοις ἔργοις.
θ'. Περὶ τῶν νόμων καὶ τῶν δικαστηρίων.
ι'. Περὶ τῶν ἀφιερωμένων ζώων παρ' Αἰγυπτίοις.
ια'. Περὶ τῶν τομῶν τῶν περὶ τοὺς τετελευτηκότας παρ' Αἰ-
γυπτίοις γενομένων.
ιβ'. Περὶ τῶν Ἑλλήνων ὅσοι τῶν ἐπὶ παιδείᾳ θαυμαζομένων
παραβαλόντες εἰς Αἴγυπτον καὶ πολλὰ τῶν χρησίων μα-
θόντες μετήνεγκαν εἰς τὴν Ἑλλάδα.
-

ΔΙΟΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΣΙΚΕΛΙΩΤΟΥ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ
ΒΙΒΛΟΣ ΠΡΩΤΗ.

Τῷς τὰς κοινὰς ἱστορίας πραγματευσαμένοις με- p. 3
γάλας χάριτας ἀπονέμειν δίκαιον πάντας ἀνθρώπους, W.
ὅτι τοῖς ἰδίοις πόνοις ὠφελῆσαι τὸν κοινὸν βίον
ἐφιλοτιμήθησαν. ἀκίνδυνον γὰρ διδασκαλίαν τοῦ
συμφέροντος εἰσηγησάμενοι καλλίστην ἐμπειρίαν διὰ
τῆς πραγματείας ταύτης περιποιούσι τοῖς ἀναγινώ-
σκουσιν. ἡ μὲν γὰρ ἐκ τῆς πείρας ἐκάστου μάθησις
μετὰ πολλῶν πόνων καὶ κινδύνων ποιῇ τῶν χρησί-
μων ἕκαστα διαγινώσκειν· καὶ γὰρ ἐκ τούτου τῶν
10 ἡρώων ὁ πολυπειρότατος μετὰ μεγάλων ἀτυχημάτων
πολλῶν ἀνθρώπων ἶδεν ἄστεα καὶ νόον ἔγνω·
ἡ δὲ διὰ τῆς ἱστορίας περιγινομένη σύνεσις τῶν ἀλ-
λοτριῶν ἀποτευγμάτων τε καὶ κατορθωμάτων ἀπεί-
ρατον κακῶν ἔχει τὴν διδασκαλίαν. ἔπειτα πάντας
ἀνθρώπους, μετέχοντας μὲν τῆς πρὸς ἀλλήλους συγ-
γενείας, τόποις δὲ καὶ χρόνοις διεστηκότας, ἐφιλο-
τιμήθησαν ὑπὸ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν σύνταξιν ἀγα-
γεῖν, ὥσπερ τινὲς ὑπουργοὶ τῆς θείας προνοίας γε-
νηθέντες. ἐκείνη τε γὰρ τὴν τῶν ὁραμένων ἄστρον
20 διακόσμησιν καὶ τὰς τῶν ἀνθρώπων φύσεις εἰς κοι-
νὴν ἀναλογίαν συνθεῖσα κυκλεῖ συνεχῶς ἅπαντα τὸν 4
αἰῶνα, τὸ ἐπιβάλλον ἐκάστοις ἐκ τῆς πεπερωμένης

μερίζουσα· οἱ τε τὰς κοινὰς τῆς οἰκουμένης πράξεις
καθ' ἅπερ μιᾶς πόλεως ἀναγράψαντες ἓνα λόγον καὶ
κοινὸν χρηματιστήριον τῶν συντετελεσμένων ἀπέ-
δειξαν τὰς ἑαυτῶν πραγματείας. καλὸν γὰρ τὸ δύ-
νασθαι τοῖς τῶν ἄλλων ἀγνοήμασι πρὸς διόρθωσιν
χρηῆσθαι παραδείγμασι, καὶ πρὸς τὰ συγκυροῦντα
ποικίλως κατὰ τὸν βίον ἔχειν μὴ ζήτησιν τῶν πρᾶ-
σομένων, ἀλλὰ μίμησιν τῶν ἐπιτετευγμένων. καὶ
γὰρ τοὺς πρεσβυτάτους ταῖς ἡλικίαις ἅπαντες τῶν
νεωτέρων προκρίνουσιν ἐν ταῖς συμβουλίαις διὰ τὴν 10
ἐκ τοῦ χρόνου περιγεγενημένην αὐτοῖς ἐμπειρίαν·
ἥς τοσοῦτον ὑπερέχειν συμβέβηκε τὴν ἐκ τῆς ἱστο-
ρίας μάθησιν ὅσον καὶ τῷ πλήθει τῶν πραγμάτων
προτεροῦσαν αὐτὴν ἐπεγνώκαμεν. διὸ καὶ πρὸς ἀπά-
σας τὰς τοῦ βίου περιστάσεις χρησιμωτάτην ἂν τις
εἶναι νομίσειε τὴν ταύτης ἀνάληψιν. τοῖς μὲν γὰρ
νεωτέροις τὴν τῶν γεγηρακώτων περιποιεῖ σύνεσιν,
τοῖς δὲ πρεσβυτέροις πολλαπλασιάζει τὴν ὑπάρχουσαν
ἐμπειρίαν, καὶ τοὺς μὲν ἰδιώτας ἀξίους ἡγεμονίας
κατασκευάζει, τοὺς δ' ἡγεμόνας τῷ διὰ τῆς δόξης 20
ἀθανατισμῷ προτρέπεται τοῖς καλλίστοις τῶν ἔργων
ἐπιχειρεῖν, χωρὶς δὲ τούτων τοὺς μὲν στρατιώτας
τοῖς μετὰ τὴν τελευτὴν ἐπαίνοις ἐτοιμοτέρους κα-
τασκευάζει πρὸς τοὺς ὑπὲρ τῆς πατρίδος κινδύνους,
τοὺς δὲ πονηροὺς τῶν ἀνθρώπων ταῖς αἰωνίαις
βλασφημίαις ἀποτρέπει τῆς ἐπὶ τὴν κακίαν ὁρμῆς·
καθόλου δὲ διὰ τὴν ἐκ ταύτης ἐπ' ἀγαθῷ μνήμην 2
οἱ μὲν κτίσται πόλεων γενέσθαι προεκλήθησαν, οἱ
δὲ νόμους εἰσηγήσασθαι περιέχοντας τῷ κοινῷ βίῳ
τὴν ἀσφάλειαν, πολλοὶ δ' ἐπιστήμας καὶ τέχνας 30
ἐξευρεῖν ἐφιλοτιμήθησαν πρὸς εὐεργεσίαν τοῦ γένους
τῶν ἀνθρώπων. ἐξ ἁπάντων δὲ συμπληρουμένης
τῆς εὐδαιμονίας ἀποδοτέον τῶν ἐπαίων τὸ πρωτεῖον
τῇ τούτων μάλιστα αἰτίᾳ ἱστορίᾳ. ἡγητέον γὰρ εἶναι
ταύτην φύλακα μὲν τῆς τῶν ἀξιολόγων ἀρετῆς,
μάρτυρα δὲ τῆς τῶν φαύλων κακίας, εὐεργέτιν δὲ
τοῦ κοινοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων. εἰ γὰρ ἡ τῶν ἐν
5 Ἀίδου μυθολογία τὴν ὑπόθεσιν πεπλασμένην ἔχουσα

πολλά συμβάλλεται τοῖς ἀνθρώποις πρὸς εὐσέβειαν
 καὶ δικαιοσύνην, πόσω μᾶλλον ὑποληπτέον τὴν προ-
 φῆτιν τῆς ἀληθείας ἱστορίαν, τῆς ὅλης φιλοσοφίας
 οἶονεὶ μητρόπολιν οὖσαν, ἐπισκευάσαι δύνασθαι τὰ
 ἥθη μᾶλλον πρὸς καλοκάγαθίαν; πάντες γὰρ ἄν-
 θρωποι διὰ τὴν τῆς φύσεως ἀσθένειαν βιοῦσι μὲν
 ἀκαριαῖόν τι μέρος τοῦ παντός αἰῶνος, τετελευτή-
 κασι δὲ πάντα τὸν ὕστερον χρόνον, καὶ τοῖς μὲν ἐν
 τῷ ζῆν μηδὲν ἀξιόλογον πράξασιν ἅμα ταῖς τῶν σω-
 10 ματων τελευταῖς συναποθνήσκει καὶ τὰ ἄλλα πάντα
 τὰ κατὰ τὸν βίον, τοῖς δὲ δι' ἀρετὴν περιποιησαμέ-
 νοις δόξαν αἱ πράξεις ἅπαντα τὸν αἰῶνα μνημονεύ-
 ονται, διαβωόμεναι τῷ θειοτάτῳ τῆς ἱστορίας στό-
 ματι. καλὸν δ' οἶμαι τοῖς εὐ φρονοῦσι θνητῶν πόνων
 ἀνταλλάξασθαι τὴν ἀθάνατον εὐφημίαν. Ἡρακλῆς
 μὲν γὰρ ὁμολογεῖται πάντα τὸν γενόμενον αὐτῷ κατ'
 ἀνθρώπους χρόνον ὑπομεῖναι μεγάλους καὶ συνεχεῖς
 πόρους καὶ κινδύνους ἐκουσίως, ἵνα τὸ γένος τῶν
 ἀνθρώπων εὐεργετήσας τύχῃ τῆς ἀθανασίας· τῶν
 20 δὲ ἄλλων ἀγαθῶν ἀνδρῶν οἱ μὲν ἥρωικῶν οἱ δὲ ἰσο-
 θέων τιμῶν ἔτυχον, πάντες δὲ μεγάλων ἐπαίνων
 ἡξιώθησαν, τὰς ἀρετάς αὐτῶν τῆς ἱστορίας ἀπα-
 θανατιζούσης. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα μνημεῖα διαμένει
 χρόνον ὀλίγον, ὑπὸ πολλῶν ἀναιρούμενα περιστά-
 σεων, ἡ δὲ τῆς ἱστορίας δύναμις ἐπὶ πᾶσαν τὴν οἰ-
 κουμένην διήκουσα τὸν πάντα τὰλλα λυμαινόμενον
 χρόνον ἔχει φύλακα τῆς αἰωνίου παραδόσεως τοῖς
 ἐπιγινόμενοις. συμβάλλεται δ' αὕτη καὶ πρὸς λόγου
 δύναμιν, οὐ κἄλλιον ἕτερον οὐκ ἂν τις ῥᾳδίως εὔροι.
 30 τούτῳ γὰρ οἱ μὲν Ἕλληνες τῶν βαρβάρων, οἱ δὲ
 πεπαιδευμένοι τῶν ἀπαιδευτῶν προέχουσι, πρὸς δὲ
 τούτοις διὰ μόνου τούτου δυνατόν ἐστιν ἵνα τῶν
 πολλῶν περιγενέσθαι· καθύλου δὲ φαίνεται· πᾶν τὸ
 προτεθὲν τοιαῦτον ὅποιον ἂν ἡ τοῦ λέγοντος δύναμις
 παραστήσῃ· καὶ τοὺς ἀγαθοὺς ἀνδρας ἀξίους λόγου
 προσαγορεύομεν, ὡς τούτους τὸ πρωτεῖον τῆς ἀρετῆς
 περιπεποιημένους, εἰς πλείω δὲ μέρη τούτου διήρη-
 μένου συμβάλει τὴν μὲν ποιητικὴν τέχνην μᾶλλον

ἥπερ ὠφελῆν, τὴν δὲ νομοθεσίαν κολάζειν, οὐ δι-
 6 δάσκειν, παραπλησίως δὲ καὶ τᾶλλα μέρη τὰ μὲν
 μηδὲν συμβαλλεσθαι πρὸς εὐθαιμονίαν, τὰ δὲ με-
 μυγμένην ἔχειν τῷ συμφέροντι τὴν βλάβην, ἕνια δὲ
 κατεψεῦσθαι τῆς ἀληθείας, μόνην δὲ τὴν ἱστορίαν,
 συμφωνούντων ἐν αὐτῇ τῶν λόγων τοῖς ἔργοις,
 ἅπαντα τᾶλλα χρήσιμα τῇ γραφῇ περιειληγμένα.
 ὁρᾶσθαι γὰρ αὐτὴν προτροπόμενῃ ἐπὶ δικαιοσύνην,
 κατηγορούσαν τῶν φαύλων, ἐγκωμιάζουσαν τοὺς
 ἀγαθοὺς, τὸ σύνολον ἐμπειρίαν μεγίστην περιποιού- 10
 σαν τοῖς ἐντυγχάνουσι.

Διὸ καὶ θεωροῦντες ἡμεῖς δικαίας ἀποδοχῆς τυ- 3
 γάνοντας τοὺς ταύτην πραγματευσαμένους προήχθη-
 μεν ἐπὶ τὸν ὅμοιον τῆς ὑποθέσεως ζῆλον. ἐπιστή-
 γαντες δὲ τὸν νοῦν τοῖς πρὸ ἡμῶν συγγραφεῦσιν
 ἀπεδεξάμεθα μὲν ὡς ἐνὶ μάλιστα τὴν προαίρεσιν
 αὐτῶν, οὐ μὴν ἐξειργάσθαι πρὸς τὸ συμφέρον κατὰ
 τὸ δυνατόν τὰς πραγματείας αὐτῶν ὑπελάβομεν.
 καιμένης γὰρ [ἐν] τοῖς ἀναγινώσκουσιν τῆς ὠφελείας
 ἐν τῷ πλείστας καὶ ποικιλωτάτας περιστάσεις λαμ- 20
 βάνειν, οἱ πλείστοι μὲν ἔθnovς ἢ μίας πόλεως αὐ-
 τοτελεῖς πολέμους ἀνέγραψαν, ὀλίγοι δ' ἀπὸ τῶν ἀρ-
 χαίων χρόνων ἀρξάμενοι τὰς κοινὰς πράξεις ἐπεχί-
 ρησαν ἀναγράφειν μέχρι τῶν καθ' αὐτοὺς καιρῶν,
 καὶ τούτων οἱ μὲν τοὺς οἰκείους χρόνους ἐκάστοις
 οὐ παρίστειλαν, οἱ δὲ τὰς τῶν βαρβάρων πράξεις
 ὑπερέβησαν, ἔτι δ' οὐ μὲν τὰς παλαιὰς μυθολογίας
 διὰ τὴν δυσχέρειαν τῆς πραγματείας ἀπεδοκίμασαν,
 οἱ δὲ τὴν ὑπόστασιν τῆς ἐπιβολῆς οὐ συνετέλεσαν,
 μεσολαβηθέντες τὸν βίον ὑπὸ τῆς πεπωμένης. τῶν 30
 δὲ τὴν ἐπιβολὴν ταύτης τῆς πραγματείας πεποιημέ-
 νων οὐδεὶς προεβίβασε τὴν ἱστορίαν κατωτέρω τῶν
 Μακεδονικῶν καιρῶν· οἱ μὲν γὰρ εἰς τὰς Φιλίππου
 πράξεις, οἱ δ' εἰς τὰς Ἀλεξάνδρου, τινὲς δ' εἰς τοὺς
 διαδόχους ἢ τοὺς ἐπιγόνους κατέστρεψαν τὰς συν-
 τάξεις. πολλῶν δὲ καὶ μεγάλων τῶν μετὰ ταῦτα πρά-
 ξων ἀπολελειμμένων μέχρι τοῦ καθ' ἡμᾶς βίου τῶν
 ἱστοριογράφων οὐδεὶς ἐπεβάλετο αὐτὰς μίας συντά-

- ξεως περιγραφῇ πραγματεύσασθαι διὰ τὸ μέγεθος
 τῆς ὑποθέσεως. διὸ καὶ ἐρρόιμμένων τῶν τε χρόνων
 καὶ τῶν πράξεων ἐν πλείοσι πραγματείαις καὶ δια-
 φόροις συγγραφεῦσι δυσπερίληπτος ἡ τούτων ἀνάλη- 7
 ψις γίνεται καὶ δυσμνημόνευτος. ἐξετάσαντες οὖν τὰς
 ἐκάστου τούτων διαθέσεις ἐκρίναμεν ὑπόθεσιν ἱστο-
 ρικὴν πραγματεύσασθαι τὴν πλείστα μὲν ὠφελῆσαι
 δυναμένην, ἐλάχιστα δὲ τοὺς ἀναγινώσκοντας ἐνοχλή-
 σουσαν. εἰ γὰρ τις τὰς εἰς μνήμην παραδεδομένας
 10 τοῦ σύμπαντος κόσμου πράξεις ὥσπερ τινὸς μιᾶς πό-
 λεως ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ἀνα-
 γράψαι κατὰ τὸ δυνατόν μέχρι τῶν καθ' αὐτὸν
 καιρῶν, πόνον μὲν ἂν πολὺν ὑπομίνειν δῆλον ὅτι,
 πραγματείαν δὲ πασῶν εὐχρηστοτάτην συντάξαιτο
 τοῖς φιλαναγνωστοῦσιν. ἐξέσται γὰρ ἐκ ταύτης ἐκα-
 στον πρὸς τὴν ἰδίαν ὑπόστασιν ἐτοιμῶς λαμβάνειν
 τὸ χρησίμον ὥσπερ ἐκ μεγάλης ἀρυόμενον πηγῆς.
 τοῖς μὲν γὰρ ἐπιβαλλομένοις διεξιέναι τὰς τῶν το-
 σοῦτων συγγραφεῶν ἱστορίας πρῶτον μὲν οὐ ῥάδιον
 20 εὐπορῆσαι τῶν εἰς τὴν χρεῖαν πιπτουσῶν βίβλων,
 ἔπειτα διὰ τὴν ἀνωμαλίαν καὶ τὸ πλήθος τῶν συν-
 ταγμάτων δυσκατάληπτος γίνεται τελῶς ἡ τῶν πε-
 πραγμένων ἀνάληψις· ἡ δ' ἐν μιᾶς συντάξεως περι-
 γραφῇ πραγματεία τὸ τῶν πράξεων εἰρόμενον ἔχουσα
 τὴν μὲν ἀνάγνωσιν ἐτοιμὴν παρέχεται, τὴν δ' ἀνά-
 ληψιν ἔχει παντελῶς εὐπαρακολουθήτην· καθόλου
 δὲ τῶν ἄλλων τοσοῦτον ὑπερέχειν ταύτην ἡγητέον
 ὅσῳ χρησιμώτερόν ἐστι τὸ πᾶν τοῦ μέρους καὶ τὸ
 συνεχές τοῦ διερρόιμμένου, πρὸς δὲ τούτοις τὸ διη-
 30 κριζωμένον τοῖς χρόνοις τοῦ μηδὲ γινωσκομένου τί-
 σιν ἐπράχθη καιροῖς.
- 4 Διόπερ ἡμεῖς ὁρῶντες ταύτην τὴν ὑπόθεσιν χρη-
 σικωτάτην μὲν οὔσαν, πολλοῦ δὲ πόνου καὶ χρόνου
 προσδεομένην, τριάκοντα μὲν ἔτη περὶ αὐτὴν ἐπρα-
 γματεύθημεν, μετὰ δὲ πολλῆς κακοπαθείας καὶ κιν-
 δύνων ἐπῆλθομεν πολλὴν τῆς τε Ἀσίας καὶ τῆς
 Εὐρώπης, ἵνα τῶν ἀναγκαιοτάτων καὶ πλείστων με-
 ρῶν αὐτόπται γενηθώμεν· πολλὰ γὰρ παρὰ τὰς

ἄγνοιας τῶν τόπων διήμαρτον οὐχ οἱ τυχόντες [μόνον]
 τῶν συγγραφέων, ἀλλὰ τινες καὶ τῶν τῇ δόξῃ πε-
 πρωτευκότων. ἀφορμῇ δὲ πρὸς τὴν ἐπιβολὴν ταύτην
 ἐχρησάμεθα μάλιστα μὲν τῇ πρὸς τὴν πραγματείαν
 ἐπιθυμίᾳ, δι' ἣν πᾶσιν ἀνθρώποις τὸ δοκοῦν ἄπο-
 ρον εἶναι τυγχάνει συντελείας, ἔπειτα καὶ διὰ τὴν
 ἐν τῇ Ρώμῃ χορηγίαν τῶν πρὸς τὴν ὑποκειμένην
 ὑπόθεσιν ἀνηκόντων. ἡ γὰρ ταύτης τῆς πόλεως
 8 ὑπεροχὴ διατείνουσα τῇ δυνάμει πρὸς τὰ πέρατα
 τῆς οἰκουμένης ἐτοιμοτάτας καὶ πλείστας ἡμῖν ἀφορ- 10
 μὰς παρέσχετο παρεπιδημήσασιν ἐν αὐτῇ πλείω χρό-
 νον. ἡμεῖς γὰρ ἐξ Ἀγυρίου τὸ γένος τῆς Σικελίας
 ὄντες, καὶ διὰ τὴν ἐπιμιξίαν τοῖς ἐν τῇ νήσῳ πολ-
 λὴν ἐμπειρίαν τῆς Ρωμαίων διαλέκτου περιπεποίη-
 μένοι, πάσας τὰς τῆς ἡγεμονίας ταύτης πράξεις
 ἀκριβῶς ἀνελάβομεν ἐκ τῶν παρ' ἐκείνοις ὑπομνη-
 μάτων ἐκ πολλῶν χρόνων τετηρημένων. πεποιημέθα
 δὲ τὴν ἀρχὴν τῆς ἱστορίας ἀπὸ τῶν μυθολογουμέ-
 νων παρ' Ἕλλησι τε καὶ βαρβάροις, ἐξετάσαντες τὰ
 παρ' ἑκάστοις ἱστορούμενα κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρό- 20
 νους ἐφ' ὅσον ἡμῖν δύναιτο. ἐπεὶ δ' ἡ μὲν ὑπόθεσις
 ἔχει τέλος, αἱ βίβλοι δὲ μέχρι τοῦ νῦν ἀνέκδοτοι
 τυγχάνουσιν οὔσαι, βούλομαι βραχέα προδιορίσαι
 περὶ ὅλης τῆς πραγματείας. τῶν γὰρ βιβλίων ἡμῖν
 25 ἐξ αἱ πρῶται περιέχουσι τὰς πρὸ τῶν Τρωικῶν
 πράξεις καὶ μυθολογίας, καὶ τούτων αἱ μὲν προη-
 γούμεναι τρεῖς τὰς βαρβαρικὰς, αἱ δ' ἐξῆς σχεδὸν
 τὰς τῶν Ἑλλήνων ἀρχαιολογίας. ἐν δὲ ταῖς μετὰ
 ταύτας ἔνδεκα τὰς ἀπὸ τῶν Τρωικῶν κοινὰς πράξεις
 ἀναγεγράφαμεν ἕως τῆς Ἀλεξάνδρου τελευτῆς. ἐν δὲ 30
 ταῖς ἐξῆς εἴκοσι καὶ τρισὶ βιβλοῖς τὰς λοιπὰς ἀπά-
 σας κατετάξαμεν μέχρι τῆς ἀρχῆς τοῦ συστάντος
 πολέμου Ρωμαίοις πρὸς Κελτοὺς, καθ' ὃν ἡγούμε-
 νος Γαῖος Ἰούλιος Καῖσαρ ὁ διὰ τὰς πράξεις προς-
 αγορευθεὶς θεὸς κατεπολέμησε μὲν τὰ πλείστα καὶ
 μαχιωτάτα τῶν Κελτῶν ἔθνη, προεβίβασε δὲ τὴν
 ἡγεμονίαν τῆς Ρώμης μέχρι τῶν Βρετανικῶν νή-
 σων. τούτου δ' αἱ πρῶται πράξεις ἀπετελέσθησαν

Ὀλυμπιάδος τῆς ἑκατοστῆς καὶ ὀγδοηκοστῆς κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος ἐπ' ἄρχοντος Ἀθήνησιν Ἡρώδου.

- 5 Τῶν δὲ χρόνων τούτων περιελημμένων ἐν ταύτῃ 9
τῇ πραγματείᾳ τοὺς μὲν πρὸ τῶν Τρωικῶν οὐ διορι-
ζόμεθα βεβαίως διὰ τὸ μηδὲν παράπηγμα παραλη-
φέναι περὶ τούτων πιστευόμενον, ἀπὸ δὲ τῶν Τρωι-
κῶν ἀκολουθῶν Ἀπολλοδώρῳ τῷ Ἀθηναίῳ τίθεμεν
ὀγδοήκοντα ἔτη πρὸς τὴν καθόδον τῶν Ἡρακλειδῶν,
ἀπὸ δὲ ταύτης ἐπὶ τὴν πρώτην Ὀλυμπιάδα δυοῖ
10 λείποντα τῶν τριακοσίων καὶ τριάκοντα, συλλογιζό-
μενοι τοὺς χρόνους ἀπὸ τῶν ἐν Λακεδαιμόνι βασι-
λευσάντων. ἀπὸ δὲ τῆς πρώτης Ὀλυμπιάδος εἰς τὴν
ἀρχὴν τοῦ Κελτικοῦ πολέμου, ἣν τελευταίην πεποιθ-
μέθα τῆς ἱστορίας, ἑπτακόσια καὶ τριάκοντα· ὥστε
τὴν ὅλην πραγματείαν ἡμῶν τετταράκοντα βίβλοις
οὖσαν περιέχειν ἔτη δυοῖ λείποντα τῶν χιλίων ἑκατὸν
τετταράκοντα χωρὶς τῶν χρόνων τῶν περιεχόντων
τὰς πρὸ τῶν Τρωικῶν πράξεις. ταῦτα μὲν οὖν ἀκρι-
βῶς προδιωρισάμεθα, βουλόμενοι τοὺς μὲν ἀναγι-
20 νώσκοντας εἰς ἔννοιαν ἀγαγεῖν τῆς ὅλης προθέσεως,
τοὺς δὲ διασκευάζειν εἰωθότας τὰς βίβλους ἀποτρέ-
ψαι τοῦ λυμαινέσθαι τὰς ἀλλοτρίας πραγματείας.
ἡμῖν δὲ παρ' ὅλην τὴν ἱστορίαν τὰ μὲν γραφέντα κα-
λῶς μὴ μετεχέτω φθόκου, τὰ δὲ ἀγνοηθέντα τυγχά-
νεται διορθώσεως ὑπὸ τῶν δυνατωτέρων. διεληλυθό-
τες δὲ ὑπὲρ ὧν προηρούμεθα τὴν ἐπαγγελίαν τῆς
γραφῆς βεβαιοῦν ἐγχειρήσομεν.
- 6 Περὶ μὲν οὖν θεῶν τίνας ἔννοιας ἔσχον οἱ πρῶ-
τοι καταδείξαντες τιμᾶν τὸ θεῖον, καὶ περὶ τῶν μυ-
30 θολογουμένων ἑκάστου τῶν ἀθανάτων, τα μὲν πολλὰ
συντάξασθαι πειρασόμεθα κατ' ἰδίαν διὰ τὸ τὴν
ὑπόθεσιν ταύτην πολλοῦ λόγου προσδεῖσθαι, ὅσα δ'
ἂν ταῖς προκειμέναις ἱστορίαις εὐκλόγια δόξωμεν ὑπάρ-
χειν, παραθήσομεν ἐν κεφαλαίοις, ἵνα μηδὲν τῶν
ακοῆς ἀξίων ἐπιζητῇται. περὶ δὲ τοῦ γένους τῶν 10
ἀπάντων ἀνθρώπων καὶ τῶν πραχθέντων ἐν τοῖς
γνωριζομένοις μέρεσι τῆς οἰκουμένης ὡς ἂν ἐνδέχη-
ται περὶ τῶν οὕτω παλαιῶν ἀκριβῶς ἀναγράφομεν

ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ἀρξάμενοι. περὶ τῆς
 πρώτης τοίνυν γενέσεως τῶν ἀνθρώπων διτταὶ γε-
 γوناσιν ἀποφάσεις παρὰ τοῖς νομιμωτάτοις τῶν τε
 φυσιολόγων καὶ τῶν ἱστορικῶν· οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν
 ἀγέννητον καὶ ἀφθαρτὸν ὑποστησάμενοι τὸν κόσμον
 ἀπεφάναντο καὶ τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων ἐξ αἰῶνος
 ὑπάρχειν, μηδέποτε τῆς αὐτῶν τεκνώσεως ἀρχὴν
 ἐσχηκυίας, οἱ δὲ γεννητὸν καὶ φθαρτὸν εἶναι νομί-
 σαντες ἔφησαν ὁμοίως ἐκείνοις τοὺς ἀνθρώπους τυ-
 χεῖν τῆς πρώτης γενέσεως ὠρισμένοις χρόνοις. 10

Κατὰ γὰρ τὴν ἐξ ἀρχῆς τῶν ὅλων σύστασιν μίαν 7
 ἔχειν ἰδέαν οὐρανὸν τε καὶ γῆν, μεμιγμένης αὐτῶν
 τῆς φύσεως· μετὰ δὲ ταῦτα διαστάντων τῶν σω-
 μάτων ἀπ' ἀλλήλων τὸν μὲν κόσμον περιλαβεῖν ἅπα-
 σαν τὴν ὁρωμένην ἐν αὐτῷ σύνταξιν, τὸν δ' αἶρα
 κινήσεως τυχεῖν συνεχοῦς, καὶ τὸ μὲν πυρῶδες αὐ-
 τοῦ πρὸς τοὺς μετεωροτάτους τόπους συνδραμεῖν,
 ἀνωφεροῦς οὐσης τῆς τοιαύτης φύσεως διὰ τὴν κου-
 φότητα· ἀφ' ἧς αἰτίας τὸν μὲν ἥλιον καὶ τὸ λοιπὸν
 πλῆθος τῶν ἀστρῶν ἐναποληφθῆναι τῇ πύσῃ δίνῃ, 20
 τὸ δὲ ἰλυῶδες καὶ θολερὸν μετὰ τῆς τῶν ὑγρῶν συγ-
 κρίσεως ἐπὶ ταῦτ' καταστῆναι διὰ τὸ βάρος. εἰλού-
 μενον δ' ἐν ἑαυτῷ καὶ συστρεφόμενον συνεχῶς ἐκ
 μὲν τῶν ὑγρῶν τὴν θάλατταν, ἐκ δὲ τῶν στερε-
 ωτέρων ποιῆσαι τὴν γῆν πηλώδη καὶ παντελῶς
 ἀπαλὴν. ταύτην δὲ τὸ μὲν πρῶτον τοῦ περὶ τὸν ἥλιον
 πυρὸς καταλαμψαντος πῆξιν λαβεῖν, ἔπειτα διὰ τὴν
 θερμασίαν ἀναζυμουμένης τῆς ἐπιφανείας ἀνοιδῆσαι
 τινα τῶν ὑγρῶν κατὰ πολλοὺς τόπους, καὶ γενέσθαι
 περὶ αὐτὰ σηπεδόνας ὑμέσι λεπτοῖς περιεχομένας 30
 ὅπερ ἐν τοῖς ἔλαι καὶ τοῖς λιμνάζουσι τῶν τόπων
 εἶναι καὶ νῦν ὁραῖσθαι γινόμενον, ἐπειδὴ τῆς χώρας
 κατεψυγμένης ἄφνω διάπυρος ὁ αἶθρ' ἐγένηται, μὴ
 11 λαβὼν τὴν μεταβολὴν ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον. ζωογονου-
 μένων δὲ τῶν ὑγρῶν διὰ τῆς θερμασίας τὸν εἰρη-
 μένον τρόπον τὰς μὲν νύκτας λαμβάνειν αὐτίκα τὴν
 τροφήν ἐκ τῆς πιπτούσης ἀπὸ τοῦ περιέχοντος ὁμί-
 χλης, τὰς δ' ἡμέρας ὑπὸ τοῦ καύματος στερεοῦσθαι.

- τὸ δ' ἔσχατον τῶν κυοφορουμένων τὴν τελείαν αὔξη-
 σιν λαβόντων καὶ τῶν ὑμένων διακαυθέντων τε καὶ
 περιωράγέντων ἀναφυῆναι παντοδαπούς τύπους ζῶων.
 τούτων δὲ τὰ μὲν πλείστης θερμοσίας κεκοινωνήκο-
 τα πρὸς τοὺς μετεώρους τόπους ἀπελθεῖν γενόμενα
 πτηνὰ, τὰ δὲ γεώδους ἀντεχόμενα συγκρίσεως ἐν τῇ
 τῶν ἐρπετῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐπιγείων τάξει κα-
 ταριθμηθῆναι, τὰ δὲ φύσεως ὑγρᾶς μάλιστα μετε-
 ληφότα πρὸς τὸν ὁμογενῆ τόπον συνδραμεῖν ὀνομα-
 10 σθέντα πλωτὰ. τὴν δὲ γῆν αἰεὶ μᾶλλον στερεουμένην
 ὑπὸ τε τοῦ περὶ τὸν ἥλιον πυρός καὶ τῶν πνευμά-
 των τὸ τελευταῖον μηκέτι δύνασθαι μηδὲν τῶν μει-
 ζόνων ζωογονεῖν, ἀλλ' ἐκ τῆς πρὸς ἄλληλα μίξεως
 ἕκαστα γεννᾶσθαι τῶν ἐμψύχων. ἔοικε δὲ περὶ τῆς
 τῶν ὅλων φύσεως οὐδ' Εὐριπίδης διαγωνεῖν τοῖς
 προειρημένοις, μαθητῆς ὦν Ἀναξαγόρου τοῦ φυσι-
 κοῦ. ἐν γὰρ τῇ Μελανίππῃ τίθουσιν οὕτως,
 ὡς οὐρανὸς τε γαῖα τ' ἦν μορφή μία.
 ἐπεὶ δ' ἐχωρίσθησαν ἀλλήλων δίχα,
 20 τίκτουςι πάντα κἀνέδωκαν εἰς φάος,
 δένδρη, πετεινά, θῆρας, οὓς δ' ἄλμη τρέφει,
 γένος τε θνητῶν.
- 8 Καὶ περὶ μὲν τῆς πρώτης τῶν ὅλων γενέσεως
 τοιαῦτα παρειλήφαμεν. τοὺς δὲ ἐξ ἀρχῆς γεννηθέν-
 τας τῶν ἀνθρώπων φασὶν ἐν ἀτάκτῳ καὶ θηριώδει
 βίῳ καθεστῶτας σποράδην ἐπὶ τὰς νομὰς ἐξιέναι,
 καὶ προσφέρεσθαι τῆς τε βοτάνης τὴν προσηνέστά-
 την καὶ τοὺς αὐτομάτους ἀπὸ τῶν δένδρων καρ-
 πούς. καὶ πολεμουμένους μὲν ὑπὸ τῶν θηρίων ἄλλή-
 30 λους βοηθεῖν ὑπὸ τοῦ συμμέροντος διδασκομένους,
 ἀθροιζομένους δὲ διὰ τὸν φόβον ἐπιγινώσκειν ἐκ τοῦ
 κατὰ μικρὸν τοὺς ἀλλήλων τύπους. τῆς φωνῆς δ'
 ἀσήμευ καὶ συγκεχυμένης οὔσης ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον
 διαρθροῦν τὰς λέξεις, καὶ πρὸς ἀλλήλους τιθέντας
 σύμβολα περὶ ἑκάστου τῶν ὑποκειμένων γνώριμον
 σφίσιν αὐτοῖς ποιῆσαι τὴν περὶ πάντων ἐρμηνείαν.
 τοιούτων δὲ συστημάτων γενομένων καθ' ἅπασαν
 τὴν οἰκουμένην οὐχ ὁμόφωνον πάντας ἔχειν τὴν διά-

λεκτον, ἐκάστων ὡς ἔτυχε συνταξάντων τὰς λέξεις. διὸ καὶ παντοίους τε ὑπάρξαι χαρακτηῖρας διαλέκτων καὶ τὰ πρῶτα γενόμενα συστήματα τῶν ἀπάντων ἔθινῶν ἀρχέγονα γενέσθαι. τοὺς οὖν πρῶτους τῶν ἀνθρώπων μηδεὶς τῶν πρὸς βίον χρησίμων εὐρημένου ἐπιπόνως διαγείν, γυμνοὺς μὲν ἐσθῆτος ὄντας, οἰκήσεως δὲ καὶ πυρὸς ἀήθεις, τροφῆς δ' ἡμέρου παντελῶς ἀνεγνωήτους. καὶ γὰρ τὴν συγκομιδὴν τῆς ἀγρίας τροφῆς ἀγνοοῦντας μηδεμίαν τῶν καρπῶν εἰς τὰς ἐνδείας ποιεῖσθαι παράθεισιν· διὸ 10 καὶ πολλοὺς αὐτῶν ἀπύλλυσθαι κατὰ τοὺς χειμῶνας διὰ τε τὸ ψυχὸς καὶ τὴν σπάνιν τῆς τροφῆς. ἐκ δὲ τοῦ κατ' ὀλίγον ὑπὸ τῆς πείρας διδασκομένους εἰς τε τὰ σπήλαια καταφεύγειν ἐν τῷ χειμῶνι καὶ τῶν καρπῶν τοὺς φυλάττεσθαι δυναμένους ἀποτιθέσθαι. γνωσθέντος δὲ τοῦ πυρὸς καὶ τῶν ἄλλων τῶν χρησίμων κατὰ μικρὸν καὶ τὰς τέχνας εὐρεθῆναι καὶ τᾶλλα τὰ δυνάμενα τὸν κρινὸν βίον ὠφελῆσαι. καθόλου γὰρ πάντων τὴν χρεῖαν αὐτὴν διδάσκαλον γενέσθαι τοῖς ἀνθρώποις, ὑφηγουμένην οἰκείως τὴν 20 ἐκάστου μάθῃσιν εὐκρεῖ ζωῇ καὶ συνεργοὺς ἔχοντε πρὸς ἅπαντα χεῖρας καὶ λόγον καὶ ψυχῆς ἀγχίνοισιν. καὶ περὶ μὲν τῆς πρώτης γενέσεως τῶν ἀνθρώπων καὶ τοῦ παλαιοτάτου βίου τοῖς ῥηθεῖσιν ἀρκεσθῆσόμεθα, στοχαζόμενοι τῆς συμμετρίας.

Περὶ δὲ τῶν πράξεων τῶν παραδεδομένων μὲν 9 εἰς μνήμην, γενομένων δὲ ἐν τοῖς γνωριζομένοις τόποις τῆς οἰκουμένης, διεξιέναι πειρασόμεθα. τοὺς μὲν οὖν πρῶτους ὑπάρξαντας βασιλεῖς οὔτ' αὐτοὶ λέγειν ἔχομεν οὔτε τῶν ιστορικῶν τοῖς ἐπαγγελλομέ- 80 νοις εἰδέναι συγκατατιθέμεθα. ἀδύνατον γὰρ τὴν εὐρεσίαν τῶν γραμμάτων οὕτως εἶναι παλαιὰν ὥστε τοῖς πρῶτοις βασιλεῦσιν ἡλικιωτίδα γενέσθαι. εἰ δὲ τις καὶ τοῦτο συγχωρήσῃ, τὸ γε τῶν ιστοριογράφων γένος παντελῶς φαίνεται νεωστὶ τῷ κοινῷ βίῳ συνεσταμένον. περὶ δὲ τῆς τοῦ γένους ἀρχαιότητος 130 μόνον ἀμφισβητοῦσιν Ἕλληνες, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ τῶν βαρβάρων ἑαυτοὺς αὐτόχθονας λέγοντες καὶ

πρώτους τῶν ἀπάντων ἀνθρώπων εὐρετὰς γενέσθαι τῶν ἐν τῷ βίῳ χρησίμων, καὶ τὰς γενομένας παρ' αὐτοῖς πράξεις ἐκ πλείστων χρόνων ἀναγραφῆς ἡξιῶσθαι. ἡμεῖς δὲ περὶ μὲν τῆς ἐκάστων παλαιότητος τακριβές, καὶ τίνων προτερεῖ τὰ ἔθνη τῶν ἄλλων τοῖς χρόνοις καὶ πόσοις ἔτεσιν οὐκ ἂν διορισαίμεθα, τὰ δὲ λεγόμενα παρ' ἐκάστοις περὶ τῆς ἀρχαιότητος καὶ τῶν παλαιῶν πράξεων ἐν κεφαλαιοῖς ἀναγράφομεν στοχαζόμενοι τῆς συμμετρίας.

10 περὶ πρώτων δὲ τῶν βαρβαρῶν διεξιμεν, οὐκ ἀρχαιοτέρους αὐτοὺς ἡγούμενοι τῶν Ἑλλήνων, καθάπερ Ἐφορος εἶρηκεν, ἀλλὰ προδιελθεῖν βρυλόμενοι τὰ πλείστα τῶν περὶ αὐτούς, ὅπως ἀρξάμενοι τῶν παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν ιστορουμένων μηδεμίαν ἐν ταῖς ἀρχαιολογίαις ἑτερογενῇ πράξιν παρεμβάλωμεν. ἐπεὶ δὲ κατὰ τὴν Αἴγυπτον θεῶν τε γενέσεις ὑπάρξαι μυθολογοῦνται, αἱ τε τῶν ἄστρον ἀρχαιόταται παρατηρήσεις εὐρησθαι λέγονται, πρὸς δὲ τοῦτοις πράξεις ἀξιόλογοι καὶ πολλὰι μεγάλων ἀνδρῶν ιστοροῦνται, ποιησόμεθα τῆς ιστορίας τὴν ἀρχὴν διὰ τῶν κατ' Αἴγυπτον πραχθέντων.

10 Φασὶ τοίνυν Αἰγύπτιοι κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς τῶν ὅλων γένεσιν πρώτους ἀνθρώπους γενέσθαι κατὰ τὴν Αἴγυπτον διὰ τε τὴν εὐκρασίαν τῆς χώρας καὶ διὰ τὴν φύσιν τοῦ Νεῖλου. τοῦτον γὰρ πολυγόνον ὄντα καὶ τὰς τροφὰς αὐτοφυεῖς παρέχόμενον ῥαδίως ἐκτρέφειν τὰ ζωογονηθέντα· τὴν τε γὰρ τοῦ καλὰ μου ῥίζαν καὶ τὸν λωτὸν, ἔτι δὲ τὸν Αἰγύπτιον κύαμον καὶ τὸ καλούμενον κόρσεν καὶ πολλὰ τοιαῦθ' ἕτερα τροφὴν ἐτοίμην παρέχεσθαι τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων. τῆς δ' ἐξ ἀρχῆς παρ' αὐτοῖς ζωογονίας τεκμήριον πειρῶνται φερεῖν τὸ καὶ νῦν ἔτι τὴν ἐν τῇ Θηβαΐδι χώραν κατὰ τινὰς καιροὺς τοσοῦτους καὶ τηλικούτους μῦς γεννᾶν ὥστε τοὺς ἰδόντας τὸ γινόμενον ἐκπλήττεσθαι. ἐπίους γὰρ αὐτῶν ἕως μὲν τοῦ στήθους καὶ τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν διατετυπῶσθαι καὶ κίνησιν λαμβάνειν, τὸ δὲ λοιπὸν τοῦ σώματος ἔχειν ἀδιατύπωτον, μενούσης ἔτι κατὰ φύ-

σιν τῆς βάλου. ἐκ τούτου δ' εἶναι φανερόν ὅτι κατὰ
 τὴν ἐξ ἀρχῆς τοῦ κόσμου σύστασιν, τῆς γῆς εὐκρα-
 14 τιν καθεστῶσης, μάλιστα ἂν ἔσχε τὴν γενέσιν τῶν
 ἀνθρώπων ἢ κατ' Αἴγυπτον χώρα. καὶ γὰρ νῦν οὐ-
 δαμοῦ τῆς ἄλλης γῆς φουούσης οὐδὲν τῶν τοιαύτων
 ἐν μόνῃ ταύτῃ θεωρεῖσθαι τινα τῶν ἐμψύχων πα-
 ραδόξως ζωογονούμενα. καθόλου δὲ λέγουσιν, εἴτε
 κατὰ τὸν ἐπὶ Δεικαλίῳ γερόμενον κατακλυσμὸν
 ἐφθάσῃ τὰ πλείστα τῶν ζώων, εἰκὸς μάλιστα δια-
 σεσῶσθαι τοὺς κατὰ τὴν Αἴγυπτον ὑπὸ τὴν μεσημ- 10
 βρίῳ κατοικοῦντας, ὡς ἂν τῆς χώρας αὐτῶν οὐσης
 ἀνόμβρου κατὰ τὸ πλείστον, εἴτε, καθάπερ τινὲς
 φασί, παντελοῦς γενομένης τῶν ἐμψύχων φθορᾶς ἢ
 γῆ πάλιν ἐξ ἀρχῆς καινὰς ἤνεγκε τῶν ζώων φύσεις,
 ὅμως καὶ κατὰ τούτῳ τὸν λόγον πρέπει τὴν ἀρ-
 χηγόν τῶν ἐμψύχων γενέσιν προσάπτειν ταύτῃ τῇ
 χώρᾳ. τῆς γὰρ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἐπομβρίας τῷ παρ'
 αὐτοῖς γινομένῳ καύματι μεγίστης εἰκὸς εὐκρατότα-
 τον γειεῖσθαι τὸν αἶρα πρὸς τὴν ἐξ ἀρχῆς τῶν πάν-
 των ζωογονίαν. καὶ γὰρ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς ἔτι χρό- 20
 νοῖς κατὰ τὴν ἐπίκλυστον Αἴγυπτον ἐν τοῖς ὀψιμοῖς
 τῶν ὑδάτων φανερώς ὁρᾶσθαι γεννιόμενας φύσεις
 ἐμψύχων. ὅταν γὰρ τοῦ ποταμοῦ τὴν ἀναχώρησιν
 ποιούμενου τὴν πρώτην τῆς ἰλῦς ὁ ἥλιος διαξηρά-
 νῃ, φασὶ συνίστασθαι ζῶα, τινὰ μὲν εἰς τέλος ἀπηρ-
 τισμένα, τινὰ δὲ ἡμιτελῆ καὶ πρὸς αὐτῇ συμφυῇ
 τῇ γῇ.

Ταὺς δ' οὖν κατ' Αἴγυπτον ἀνθρώπους τὸ πα- 11
 λαιὸν γενομένους ἀναβλέψαντας, εἰς τὸν κόσμον καὶ
 τὴν τῶν ἄλων φύσιν καταπλαγέοντας καὶ θαυμάσαν- 30
 τας ὑπολαβεῖν εἶναι δύο θεοὺς αἰδίους τε καὶ πρω-
 τούς, τὸν τε ἥλιον καὶ τὴν σελήνην, ὧν τὸν μὲν
 Ὅσιριν, τὴν δὲ Ἰαίη ὀνομάσαι, ἀπὸ τινος ἐτύμου
 πείσεως ἑκατέρας τῆς προσηγορίας ταύτης. με-
 θερμηνεομένων γὰρ τούτων εἰς τὸν Ἑλληνικὸν τῆς
 διαλέκτου τρόπον εἶναι τὸν μὲν Ὅσιριν πολυάφθαλ-
 μον, εἰκότως· πανταχῇ γὰρ ἐπιβάλλοντα τὰς ἀκτῖ-
 νας ὥσπερ ὀφθαλμοῖς πολλοῖς βλέπειν ἅπασαν γῆν

καὶ θάλατταν. καὶ τὸν ποιητὴν δὲ λέγειν σύμφωνα
τούτοις

ἡελίος θ', ὃς πάντ' ἐφορᾷ καὶ πάντ' ἐπακούει.
τῶν δὲ παρ' Ἑλλήσι παλαιῶν μυθολόγων τινὲς τὸν
Ὅσιριν Διόνυσον ἐπὶ νομάζουσι καὶ Σείριον παρωνύ-
μως ὧν Εὐμολπος μὲν ἐν τοῖς βακχικοῖς ἐπεσὶ 15
φησιν

ἀστροφαῖ Διόνυσον ἐν ἀκτίνεσσι πυρῶπόν,
Ὀρφεὺς δὲ

10 τοῦνεκά μιν καλέουσι Φάνητά τε καὶ Διόνυσον.

φασὶ δὲ τινες καὶ τὸ ἔναμμα αὐτῷ τὸ τῆς νεβρίδος
ἀπὸ τῆς τῶν ἄστρον ποικιλίας περιῆφθαι. τὴν δὲ
Ἰσιν μεθερμηνευομένην εἶναι παλαιάν, τεθειμένης
τῆς προσηγορίας ἀπὸ τῆς αἰδίου καὶ παλαιᾶς γενέ-
σεως. κέρατα δ' αὐτῇ ἐπιτιθέασιν ἀπὸ τε τῆς ὄψεως
ἣν ἔχουσα φαίνεται καθ' ὃν ἂν χρόνον ὑπαρχῇ μη-
νοειδῆς καὶ ἀπὸ τῆς καθιερωμένης αὐτῇ βοῆς παρ'
Αἰγυπτίοις. τούτους δὲ τοὺς θεοὺς ὑφίστανται τὸν

20 τας πάντα τριμερέσιν ὥραις ἀοράτω κινήσει τὴν
περίοδον ἀπαρτιζούσαις, τῇ τε ἑαρινῇ καὶ θερινῇ
καὶ χειμερινῇ. ταύτας δ' ἐναντιωτάτην τὴν φύσιν
ἀλλήλαις ἐχούσας ἀπαρτίζειν τὸν ἐνιαυτὸν ἀρίστη
συμφωνίᾳ. φασὶ δὲ συμβάλλεσθαι πλεῖστα εἰς τὴν
τῶν ἀπάντων ζωογονίαν τῶν θεῶν τούτων τὸν μὲν
πυρῶδους καὶ πνεύματος, τὴν δὲ ὑγροῦ καὶ ξηροῦ,
κοινῇ δ' ἀμφοτέρους αἴρος· καὶ διὰ τούτων πάντα
γεννᾶσθαι καὶ τρέφεσθαι. διὸ καὶ τὸ μὲν ἅπαν σῶμα
τῆς τῶν ὅλων φύσεως ἐξ ἡλίου καὶ σελήνης ἀπαρ-

30 τίζεσθαι, τὰ δὲ τούτων μέρη πέντε τὰ προειρημένα,
τὸ τε πνεῦμα καὶ τὸ πῦρ καὶ τὸ ξηρόν, ἐτι δὲ τὸ
ὑγρόν, καὶ τὸ τελευταῖον τὸ ἀερῶδες, ὥσπερ ἐπ'
ἀνθρώπου κεφαλὴν καὶ χεῖρας καὶ πόδας καὶ τᾶλλα
μέρη καταριθμοῦμεν, τὸν αὐτὸν τρόπον τὸ σῶμα
τοῦ κόσμου συγκείμεναι πᾶν ἐκ τῶν προειρημένων.

12 τούτων δ' ἕκαστον θεὸν νομίσαι καὶ προσηγορίαν
ἰδίαν ἐκάστῳ θεῖναι κατὰ τὸ οἶκεῖον τοὺς πρώτους
διωλέκτω χρησαμένους διηρθρωμένη τῶν κατ' Αἰγυ-

πτον ἀνθρώπων. τὸ μὲν οὖν πνεῦμα Δία προσαγο-
ρεῦσαι μεθερμηνευομένης τῆς λέξεως, ὃν αἷτιον ὄντα
τοῦ ψυχικοῦ τοῖς ζώοις ἐνόμισαν ὑπάρχειν πάντων
οἷονεῖ τινα πατέρα. συμφωνεῖν δὲ τούτοις φασι καὶ
τὸν ἐπιφανέστατον τῶν παρ' Ἑλλήσι ποιητῶν ἐπὶ
τοῦ θεοῦ τούτου λέγοντα

πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.

16 τὸ δὲ πῦρ μεθερμηνευόμενον Ἡφαιστον ὀνομάσαι,
νομίσαντας μέγαν εἶναι θεὸν καὶ πολλὰ συμβάλλεσθαι
πᾶσιν εἰς γένεσιν τε καὶ τελείαν αὔξησιν. τὴν δὲ 10
γῆν ὥσπερ ἀγγεῖόν τι τῶν φυομένων ὑπολαμβάνον-
τας μητέρα προσαγορεῦσαι. καὶ τοὺς Ἑλλήνας δὲ
ταύτην παραπλησίως Δημήτραν καλεῖν βραχὺ μετα-
τεθείσης διὰ τὸν χρόνον τῆς λέξεως. τὸ γὰρ παλαιὸν
ὀνομάζεσθαι γῆν μητέρα, καθάπερ καὶ τὸν Ὀρφέα
προσμαρτυρεῖν λέγοντα

γῆ μήτηρ πάντων Δημήτηρ πλουτοδότειρα.

τὸ δ' ὕγρον ὀνομάσαι λέγουσι τοὺς παλαιούς Ὠκεά-
νην, ὃ μεθερμηνευόμενον μὲν εἶναι τροφὴν μητέρα,
παρ' ἐνίοις δὲ τῶν Ἑλλήνων Ὠκεανὸν ὑπάρχειν 20
ὑπειλῆφθαι, περὶ οὗ καὶ τὸν ποιητὴν λέγειν

Ὠκεανὸν τε θεῶν γένεσιν καὶ μητέρα Τηθύν.

οἱ γὰρ Αἰγύπτιοι νομίζουσι Ὠκεανὸν εἶναι τὸν παρ'
αὐτοῖς ποταμὸν Νεῖλον, πρὸς ᾧ καὶ τὰς τῶν θεῶν
γενέσεις ὑπάρξαι. τῆς γὰρ πάσης οἰκουμένης κατὰ
μόνην τὴν Αἰγυπτὸν εἶναι πόλεις πολλὰς ὑπὸ τῶν
ἀρχαίων θεῶν ἐκτισμένας, οἷον Διὸς, Ἡλίου, Ἐρ-
μοῦ, Ἀπόλλωνος, Πανός, Εἰλειθυίας, ἄλλων πλειό-
νων. τὸν δ' αἶρα προσαγορεῦσαι φασι Ἀθηνᾶν
μεθερμηνευομένης τῆς λέξεως, καὶ Διὸς θυγατέρα 30
νομίσαι ταύτην, καὶ παρθένον ὑποστήσασθαι διὰ
τε τὸ ἄφθορον εἶναι φύσει τὸν αἶρα καὶ τὸν ἀκρό-
τατον ἐπέχειν τόπον τοῦ σύμπαντος κόσμου· διόπερ
ἐκ τῆς κορυφῆς τοῦ Διὸς μυθολογήθηται ταύτην γε-
νέσθαι. ὀνομάσθαι δὲ αὐτὴν Τριτογένειαν ἀπὸ τοῦ
τρίς μεταβάλλειν αὐτῆς τὴν φύσιν κατ' ἐνιαυτόν,
ἔαρος καὶ θέρους καὶ χειμῶνος. λέγεσθαι δ' αὐτὴν
καὶ Γλαυκῶπιν, οὐχ ὥσπερ ἐνιοὶ τῶν Ἑλλήνων

ὑπέλαβον ἀπὸ τοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχειν γλαυκούς, τοῦτο μὲν γὰρ εὐηθές ὑπάρχειν, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ τὸν αἶρα τὴν πρόσοψιν ἔχειν ἐγγλαυκόν. φασὶ δὲ τοὺς πέντε θεοὺς τοὺς προειρημένους πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἐπιπορεύεσθαι φανταζομένους τοῖς ἀνθρώποις ἐν ἱερῶν ζώων μορφαῖς, ἔστι δ' ὅτε εἰς ἀνθρώπων ιδέας ἢ τινων ἄλλων μεταβάλλοντας· καὶ τοῦτο μὴ μυθῶδες ὑπάρχειν, ἀλλὰ δυνατόν, εἴπερ οὗτοι πρὸς ἀλήθειάν εἰσιν οἱ πάντα γεννῶντες. καὶ 10 τὸν ποιητὴν δὲ εἰς Αἴγυπτον παραβάλοντα καὶ μετασχόντα παρὰ τῶν ἱερέων τῶν τοιούτων λόγων, θεῖναι που κατὰ τὴν ποιήσιν τὸ προειρημένον ὡς γινόμενον,

καὶ τε θεοὶ ξείνοισιν ἑοικότες ἄλλοδαποῖσι 17
παντοῖοι τελέθοντες ἐπιστροφῶσι πόληας,
ἀνθρώπων ὕβριν τε καὶ εὐνομίην ἐσορῶντες.
περὶ μὲν οὖν τῶν ἐν οὐρανῷ θεῶν καὶ γενεσὶν ἀσ-
δίων ἐσχηκότων τοσαῦτα λέγουσιν Αἰγύπτιοι.

13 "Ἄλλους δ' ἐκ τούτων ἐπιγελοὺς γενέσθαι φασὶν,
20 ὑπάρξαντας μὲν θνητούς, διὰ δὲ σύνεσιν καὶ κο-
νήν ἀνθρώπων εὐεργεσίαν τετευχότας τῆς ἀθανα-
σίας, ὧν ἐνλοὺς καὶ βασιλεῖς γεγονέναι κατὰ τὴν
Αἴγυπτον. μεθερμηνευομένων δ' αὐτῶν τινὰς μὲν
ὁμωνύμους ὑπάρχειν τοῖς οὐρανίοις, τινὰς δ' ἰδίαν
ἐσχηκέναι προσηγορίαν, "Ἡλίον τε καὶ Κρόνον καὶ
Ῥέαν, ἔτι δὲ Δία τὸν ὑπὸ τινων Ἀμμωνα προσ-
αγορευόμενον, πρὸς δὲ τούτοις "Ἡραν καὶ "Ἡφαιστον,
ἔτι δ' Ἑστίαν καὶ τελευταῖον Ἑρμῆν. καὶ πρῶτον
μὲν "Ἡλιον βασιλεῦσαι τῶν κατ' Αἴγυπτον ὁμώνυ-
30 μον ὄντα τῷ κατ' οὐρανὸν ἄστρῳ. ἐνιοὶ δὲ τῶν ἱε-
ρέων φασὶ πρῶτον "Ἡφαιστον βασιλεῦσαι, πρὸς
εὐρετὴν γινόμενον, καὶ διὰ τὴν εὐχρηστίαν ταύτην
τυχόντα τῆς ἡγεμονίας. γενομένου γὰρ ἐν τοῖς ὄρεσι
κεραυνοβόλου δένδρου καὶ τῆς πλησίον ὕλης καιο-
μένης προσελθόντα τὸν "Ἡφαιστον κατὰ τὴν χειμέ-
ριον ὥραν ἡσθῆναι διαφερόντως ἐπὶ τῇ θερμασίᾳ,
λήγοντος δὲ τοῦ πυρὸς αἰετὶς τῆς ὕλης ἐπιβάλλειν, καὶ
τούτῳ τῷ τρόπῳ διατηροῦντα τὸ πῦρ προσκαλεῖσθαι

τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους πρὸς τὴν ἐξ αὐτοῦ γινομένην εὐχρηστίαν. μετὰ δὲ ταῦτα τὸν Κρόνον ἄρξαι, καὶ γήμαντα τὴν ἀδελφὴν Ρέα γεννῆσαι κατὰ μὲν τινὰς τῶν μυθολόγων Ὀσίριν καὶ Ἰσιν, κατὰ δὲ τοὺς πλείστους Δία τε καὶ Ἥραν· οὓς δι' ἀρετὴν βασιλεῦσαι τοῦ σύμπαντος κόσμου. ἐκ δὲ τούτων γενέσθαι πέντε θεοὺς, καθ' ἑκάστην τῶν ἐπαγομένων παρ' Αἰγυπτίοις πένθ' ἡμερῶν ἐνὸς γεννηθέντος. ὀνόματα δὲ ὑπάρξαι τοῖς τεκνωθεῖσι Ὀσίριν καὶ Ἰσιν, ἔτι δὲ Τυφῶνα καὶ Ἀπόλλωνα καὶ Ἀφροδίτην. καὶ τὸν μὲν Ὀσίριν μεθερμηνεούμενον εἶναι Διόνυσον, τὴν δὲ Ἰσιν ἔγγιστα πῶς Δήμητραν. ταύτην δὲ γήμαντα τὸν Ὀσίριν καὶ τὴν βασιλείαν διαδεξάμενον πολλὰ πράξαι πρὸς εὐεργεσίαν τοῦ κοινού βίου. πρῶτον μὲν γὰρ παῦσαι τῆς ἀλληλοφαγίας τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος, εὐρούσης μὲν Ἰσίδος τὸν τε τοῦ πυροῦ καὶ τῆς κριθῆς καρπὸν, φυόμενον μὲν ὡς ἔτυχε κατὰ τὴν χώραν μετὰ τῆς ἄλλης βοτάνης, 14 ἀγνοούμενον δὲ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, τοῦ δὲ Ὀσίριδος ἐπινοησαμένου καὶ τὴν τούτων κατεργασίαν τῶν 20 καρπῶν. ἠδέως δὲ μεταθέσθαι πάντας τὴν τροφὴν διὰ τε τὴν ἡδονὴν τῆς φύσεως τῶν εὐρεθέντων καὶ διὰ τὸ φαίνεσθαι συμφέρον ὑπάρχειν ἀπέρχεσθαι τῆς κατ' ἀλλήλων ὁμοότητος. μαρτυρίον δὲ φέρουσι τῆς εὐρέσεως τῶν εἰρημένων καρπῶν τὸ τηρούμενον παρ' αὐτοῖς ἐξ ἀρχαίων νόμιμον· ἔτι γὰρ καὶ νῦν κατὰ τὸν θερισμὸν τοὺς πρώτους ἀμηθέντας στάχυν θέντας τοὺς ἀνθρώπους κόπτεσθαι πλησίον τοῦ δράγματος καὶ τὴν Ἰσιν ἀνακαλεῖσθαι· καὶ τοῦτο πράττειν ἀπονέμοντας τιμὴν τῇ θεῇ τῶν εὐρημένων κατὰ 30 τὸν ἐξ ἀρχῆς τῆς εὐρέσεως καιρὸν. παρ' ἐνίαις δὲ τῶν πόλεων καὶ τοῖς Ἰσείοις ἐν τῇ πομπῇ μετὰ τῶν ἄλλων φέρεσθαι καὶ πυθμένας πυρῶν καὶ κριθῶν ἀπομνημόνευμα τῶν ἐξ ἀρχῆς τῇ θεῇ φιλοτέχνως εὐρεθέντων. θεῖναι δὲ φασὶ καὶ νόμους τὴν Ἰσιν, καθ' οὓς ἀλλήλοις διδάναι τοὺς ἀνθρώπους τὸ δίκαιον καὶ τῆς ἀθέσμου βίας καὶ ὕβρεως παύσασθαι διὰ τὸν ἀπὸ τῆς τιμωρίας φόβον. διὸ καὶ τοὺς πα-

λαιοὺς Ἑλλήνας τὴν Δήμητραν θεσμοφόρον ὀνομά-
 ζειν, ὡς τῶν νόμων πρῶτον ὑπ' αὐτῆς τεθειμένων.

- 15 Κτίσαι δέ φασι τοὺς περὶ τὸν Ὀσίριν πόλιν ἐν
 τῇ Θηβαΐδι τῇ κατ' Αἴγυπτον ἑκατόμυλον, ἣν ἐκεί-
 νους μὲν ἐπωνυμιον ποιῆσαι τῆς μητρός, τοὺς δὲ
 μεταγενεστέρους αὐτὴν ὀνομάζειν Διὸς πόλιν, ἐνίοις
 δὲ Θήβας. ἀμφισβητεῖται δ' ἡ κτίσις τῆς πόλεως
 ταύτης οὐ μόνον παρὰ τοῖς συγγραφεῦσιν ἀλλὰ καὶ
 παρ' αὐτοῖς τοῖς κατ' Αἴγυπτον ἱερεῦσι. πολλοὶ γὰρ
 10 ἱστοροῦσιν οὐχ ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Ὀσίριν κτισθῆναι
 τὰς Θήβας, ἀλλὰ πολλοῖς ὕστερον ἔτεσιν ὑπὸ τινος
 βασιλέως, περὶ οὗ τὰ κατὰ μέρος ἐν τοῖς οἰκείοις
 χρόνοις ἀναγράφομεν. ἰδρυσασθαι δὲ καὶ ἱερὸν τῶν
 γονέων Διὸς τε καὶ Ἥρας ἀξιόλογον τῷ τε μεγέθει
 καὶ τῇ λοιπῇ πολυτελείᾳ, καὶ ναοὺς χρυσοῦς δύο
 Διὸς, τὸν μὲν μείζονα τοῦ οὐρανίου, τὸν δὲ ἐλάτ-
 15 τονα τοῦ βεβασιλευκότος καὶ πατρὸς αὐτῶν, ὃν τι-
 νες Ἀμμωνα καλοῦσι. κατασκευάσαι δὲ καὶ τῶν ἄλλων
 θεῶν τῶν προειρημένων ναοὺς χρυσοῦς, ὧν ἑκάστην
 20 τιμὰς ἀπονέμει καὶ καταστήσαι τοὺς ἐπιμελουμέ-
 νους ἱερεῖς. προτιμᾶσθαι δὲ παρὰ τῷ Ὀσίριδι καὶ
 τῇ Ἰσιδι τοὺς τὰς τέχνας ἀνευρίσκοντας ἢ μεθο-
 δεύοντάς τι τῶν χρησίμων. διόπερ ἐν τῇ Θηβαΐδι
 χαλκουργείων εὐρεθέντων καὶ χρυσείων ὄπλα τε κα-
 25 τασκευάσασθαι, δι' ὧν τὰ θηρία κτείνοντας καὶ τὴν
 γῆν ἐργαζομένους φιλοτίμως ἐξημερῶσαι τὴν χώραν,
 ἀγάλματά τε καὶ χρυσοῦς ναοὺς κατασκευάσασθαι
 τῶν θεῶν διαπρεπεῖς. γενέσθαι δὲ καὶ φιλογεωργὸν
 τὸν Ὀσίριν, καὶ τραφῆναι μὲν τῆς εὐδαίμονος Ἀρα-
 30 βίας ἐν Νύσῃ πλησίον Αἰγύπτου Διὸς ὄντα παῖδας
 καὶ τὴν προσηγορίαν ἔχειν παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν ἀπὸ
 τε τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ τόπου, Διόνυσον μετονο-
 μασθέντα. μεμνησθαι δὲ τῆς Νύσης καὶ τὸν ποιη-
 τὴν ἐν τοῖς ὕμνοις, ὅτε περὶ τὴν Αἴγυπτον γέγονεν,
 ἐν οἷς λέγει

ἔστι δέ τις Νύση, ὕπατον ὄρος ἀνθέων ὕλη,

τηλοῦ Φοινίκης, σχεδὸν Αἰγύπτου ῥοάων.

εὐρετὴν δ' αὐτὸν γενέσθαι φασὶ τῆς ἀμπέλου περὶ

τὴν Λύσιν, καὶ τὴν ἐργασίαν τοῦ ταύτης καρποῦ
 προσεπινοήσαντα πρῶτον οἶνω χρήσασθαι, καὶ δι-
 δάξαι τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους τὴν τε φυτείαν τῆς
 ἀμπέλου καὶ τὴν χρῆσιν τοῦ οἴνου καὶ τὴν συγκο-
 μιδὴν αὐτοῦ καὶ τήρησιν. τεμάσθαι δ' ὑπ' αὐτοῦ
 μάλιστα πάντων τὸν Ἑρμῆν, διαφόρῳ φύσει κεχο-
 ρηγημένον πρὸς ἐπίνοιαν τῶν δυναμένων ὠφελεῖσαι
 τὸν κοινὸν βίον. ὑπὸ γὰρ τούτου πρῶτον μὲν τὴν 16
 τε κοινὴν διάλεκτον διαρθρωθῆναι καὶ πολλὰ τῶν
 ἀνωνύμων τυχεῖν προσηγορίας, τὴν τε εὐρεσιν τῶν 10
 γραμμάτων γενέσθαι, καὶ τὰ περὶ τὰς τῶν θεῶν
 τιμὰς καὶ θυσίας διαταχθῆναι· περὶ τε τῆς τῶν
 ἄστρον τάξεως καὶ περὶ τῆς τῶν φθόγγων ἀρμονίας
 καὶ φύσεως τοῦτον πρῶτον γενέσθαι παρατηρητὴν
 καὶ παλαιστρας εὐρετὴν ὑπάρξαι καὶ τῆς εὐρυθυμίας
 20 καὶ τῆς περὶ τὸ σῶμα πρεπούσης πλάσεως ἐπιμελη-
 θῆναι· λύραν τε νευρίνην ποιῆσαι τρίχορδον μιμησά-
 μενον τὰς κατ' ἐνιαυτὸν ὥρας· τρεῖς γὰρ αὐτὸν ὑπο-
 στήσασθαι φθόγγους, ὀξὺν καὶ βαρὺν καὶ μέσον,
 ὀξὺν μὲν ἀπὸ τοῦ θέρους, βαρὺν δὲ ἀπὸ τοῦ χει- 20
 μῶνος, μέσον δὲ ἀπὸ τοῦ ἔαρος. καὶ τοὺς Ἕλληνας
 διδάξαι τοῦτον τὰ περὶ τὴν ἐρμηνείαν, ὑπὲρ ὧν
 Ἑρμῆν αὐτὸν ὠνομάσθαι. καθόλου δὲ τοὺς περὶ τὸν
 Ὀσίριν τοῦτον ἔχοντας ἱερογραμματεῖα ἅπαντ' αὐτῷ
 προσανακοινοῦσθαι καὶ μάλιστα χρῆσθαι τῇ τούτου
 συμβουλῇ. καὶ τῆς ἐλαίας δὲ τὸ φυτὸν αὐτὸν εὐρεῖν,
 ἀλλ' οὐκ Ἀθηναῖν, ὥσπερ Ἕλληνες φασί.

Τὸν δὲ Ὀσίριν λέγουσιν, ὥσπερ εὐεργετικὸν ὄντα 17
 καὶ φιλόδοξον, στρατοπέδον μέγα συστήσασθαι, δια-
 νοοῦμενόν ἐπελθεῖν ἅπασαν τὴν οἰκουμένην καὶ δι- 30
 δάξαι τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων τὴν τε τῆς ἀμπέλου
 φυτείαν καὶ τὸν σπόρον τοῦ τε πυρίνου καὶ κριθίνου
 καρποῦ. ὑπολαμβάνειν γὰρ αὐτὸν ὅτι παύσας τῆς
 ἀγριότητος τοὺς ἀνθρώπους καὶ διαίτης ἡμέρου μετα-
 λαβεῖν ποιήσας τιμῶν ἀθανάτων τεύξεται διὰ τὸ μέ-
 γεθος τῆς εὐεργεσίας· ὅπερ δὴ καὶ γενέσθαι οὐ μόνον
 γὰρ τοὺς κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους τυχόντας τῆς
 δωρεᾶς ταύτης, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς μετὰ ταῦτα

- ἐπιγενομένους διὰ τὴν ἐν ταῖς εὐρεθείσαις τροφαῖς χάριτα τοὺς εἰσηγησαμένους ὡς ἐπιφανεστάτους θεοὺς τετιμηκέναι. τὸν δ' οὖν Ὀσίριν φασὶ τὰ κατὰ τὴν Αἴγυπτον καταστήσαντα, καὶ τὴν τῶν ὅλων ἡγεμονίαν ἰσίδι τῇ γυναικὶ παραδόντα, ταύτῃ μὲν παρακαταστήσαι συμβουλον τὸν Ἑρμῆν διὰ τὸ φρονῆσαι τοῦτον διαφέρειν τῶν ἄλλων φίλων, καὶ στρατηγὸν μὲν ἀπολιπεῖν ἀπάσης τῆς ὑφ' αὐτὸν χώρας Ἡρακλέα, γένοι τε προσήκοντα καὶ θαυμαζόμενον ἐπ' ἀνδρείᾳ τε καὶ σώματος ῥώμῃ, ἐπιμελητὰς δὲ τάξαι τῶν μὲν πρὸς Φοινίκην κεκλιμένων μερῶν καὶ τῶν ἐπὶ θαλάττῃ τόπων Βούσιριν, τῶν δὲ κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν καὶ Λιβύην Ἀνταῖον, αὐτὸν δ' ἐξ Αἰγύπτου μετὰ τῆς δυνάμεως ἀναγεῦξαι πρὸς τὴν στρατείαν ἔχοντά μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸν ἀδελφόν, ὃν οἱ Ἕλληνες Ἀπόλλωνα καλοῦσιν. εὐρετὴν δὲ καὶ τοῦτον φασὶ γενέσθαι τοῦ φυτοῦ τῆς δάφνης, ἣν καὶ περιτιθέασαι τούτῳ τῷ θεῷ μάλιστα πάντες ἄνθρωποι. τοῦ δὲ κιττοῦ τὴν εὐρεσιν ἀνατιθέασιν
- 20 Ὀσίριδι, καὶ καθιεροῦσιν αὐτὸν τούτῳ τῷ θεῷ, καθάπερ οἱ Ἕλληνες Διονύσῳ. καὶ κατὰ τὴν Αἰγυπτίων διαλέκτον ὀνομάζεσθαι φασὶ τὸν κιττὸν φυτὸν Ὀσίριδος. προκεκρίσθαι δὲ τῆς ἀμπέλου τοῦτον πρὸς τὴν ἀφιέρωσιν διὰ τὸ τὴν μὲν φυλλορροεῖν, τὸν δὲ πάντα χρόνον ἀειθαλῇ διαμένειν ὅπερ τοὺς παλαιοὺς καὶ ἐφ' ἑτέρων φυτῶν αἰὲθ' ἀλλόντων πεποιηκέναι, τῇ μὲν Ἀφροδίτῃ τὴν μυρσίνην, τῷ δ' Ἀπόλλωνι τὴν δάφνην προσάψαντας, τῇ δ' Ἀθηνᾷ τὴν ἑλάταν.
- 18 Τῷ δ' οὖν Ὀσίριδι συνεστρατεῦσθαι δύο λέγουσιν υἱοὺς Ἀνουβὶν τε καὶ Μακεδόνα διαφέροντας ἀνδρείᾳ. ἀμφοτέρους δὲ χρήσασθαι τοῖς ἐπισημοτάτοις ὅπλοις ἀπὸ τινων ζώων οὐκ ἀνοικείων τῇ περὶ αὐτοὺς εὐτολμίᾳ. τὸν μὲν γὰρ Ἀνουβιν περιθέσθαι κυνὴν, τὸν δὲ Μακεδόνα λύκου προτομήν. ἀφ' ἧς αἰτίας καὶ τὰ ζῶα ταῦτα τιμηθῆναι παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις. παραλαβεῖν δ' ἐπὶ τὴν στρατείαν καὶ τὸν Πᾶνα, διαφερόντως ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων τιμώμενον.

τούτοι γὰρ τοὺς ἐγχωρίους οὐ μόνον ἀγάλματα πε-
ποιηκέναι κατὰ πᾶν ἱερόν, ἀλλὰ καὶ πόλιν ἐπωνυμὸν
κατὰ τὴν Θηβαΐδα, καλουμένην μὲν ὑπὸ τῶν ἐχχω-
ρίων Χεμμώ, μεθερμηνενομένην δὲ Πανὸς πόλιν.
συνέπεσθαι δὲ καὶ [τοὺς] τῆς γεωργίας ἐμπειρίαν
ἔχοντας, τῆς μὲν περὶ τὴν ἀμπέλον φυτείας Μά-
ρωνα, τοῦ δὲ κατὰ τὸν σῖτον σπόρου καὶ τῆς ὅλης
συγκομιδῆς Ὑριπτόλεμον. πάντων δ' εὐτρεπῶν γενο-
μένων τὸν Ὅσιριν εὐξάμενον τοῖς θεοῖς θρέψειν
τὴν κόμην μέχρις ἂν εἰς Αἴγυπτον ἀνακαμψῇ, τὴν 10
πορείαν ποιῆσθαι δι' Αἰθιοπίας. δι' ἣν αἰτίαν μέχρι
τῶν νεωτέρων χρόνων ἐνισχύσαι τὸ περὶ τῆς κόμης
νόμιμον παρ' Αἰγυπτίοις, καὶ τοὺς ποιομένους τὰς
ἀποδημίας μέχρι τῆς ἐς οἶκον ἀνακομιδῆς κομοτρο-
22 φεῖν. ὄντι δ' αὐτῷ περὶ τὴν Αἰθιοπίαν ἀχθῆναι λέ-
γουσι πρὸς αὐτὸν τὸ τῶν Σατύρων γένος, οὓς φα-
σιν ἐπὶ τῆς ὁσφύος ἔχειν κόμας· εἶναι γὰρ τὸν Ὅσι-
ριν φιλογέλωτα τε καὶ χαίροντα μουσικῇ καὶ χοροῖς.
διὸ καὶ περιάγεσθαι πλῆθος μουσουργῶν, ἐν οἷς
παρθέτους ἐννέα δυναμένας ἄδειν καὶ κατὰ τὰ ἄλλα 20
πεπαιδευμένας, τὰς παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν ὀνομαζόμε-
νας Μούσας· τούτων δ' ἡγεῖσθαι τὸν Ἀπόλλωνα
λέγουσιν, ἅφ' οὗ καὶ Μουσηγέτην αὐτὸν ὀνομασθαι.
τούς τε Σατύρους πρὸς ὄρχησιν καὶ μελωδίαν καὶ
πᾶσαν ἄνεσιν καὶ παιδίαν ὄντας εὐθέτους παραλη-
φθῆναι πρὸς τὴν στρατείαν. οὐ γὰρ πολεμικὸν εἶναι
τὸν Ὅσιριν οὐδὲ παρατάξεις συνίστασθαι καὶ κιν-
δύνους, ἅτε παντὸς ἔθνους ὡς θεὸν ἀποδεχομένου
αὐτὰν διὰ τὰς ἐνέργειας. κατὰ δὲ τὴν Αἰθιοπίαν
διδάξαντα τοὺς ἀνθρώπους τὰ περὶ τὴν γεωργίαν 30
καὶ πόλεις ἀξιολόγους κτίσαντα καταλιπεῖν τοὺς ἐπι-
μελησομένους τῆς χώρας καὶ τοὺς φόρους εἰσπραξο-
μένους.

Τούτων δ' ὄντων περὶ ταῦτα τὸν Νεῖλόν φασι 19
κατὰ τὴν τοῦ Σειρίου ἀστρου ἐπιτολήν, ἐν ᾗ καιρῷ
μάλιστα εἴωθε πληροῦσθαι, ῥαγέντα κατακλύσαι πολ-
λὴν τῆς Αἰγύπτου, καὶ μάλιστα τοῦτο τὸ μέρος
ἐπελθεῖν οὐ Προμηθεὺς εἶχε τὴν ἐπιμέλειαν· διασθα-

ρέντων δὲ σχεδὸν ἀπάντων τῶν κατὰ ταύτην τὴν
 χώραν τὸν Προμηθεΐα διὰ τὴν λύπην κινδυνεύειν
 ἐκλιπεῖν τὸν βίον ἐκουσίως. διὰ δὲ τὴν ὀξύτητα καὶ
 τὴν βίαν τοῦ κατενεχθέντος ῥεύματος τὸν μὲν πο-
 ταμὸν Ἀετὸν ὀνομασθῆναι, τὸν δ' Ἡρακλεία μεγα-
 λεπίβολον ὄντα καὶ τὴν ἀνδρείαν ἐξηλωκότα τό τε
 γινόμενον ἔκρηγμα ταχέως ἐμφράξαι καὶ τὸν ποτα-
 μὸν ἐπὶ τὴν προὔπαρξασαν ῥύσιν ἀποστρέψαι. διό
 καὶ τῶν παρ' Ἑλλήσι ποιητῶν τινὰς εἰς μῦθον ἀγα-
 10 γεῖν τὸ πραχθέν, ὡς Ἡρακλέους τὸν αἰτὸν ἀνηρη-
 κότος τὸν τὸ τοῦ Προμηθεΐως ἦπαρ ἐσθίοντα. τὸν
 δὲ ποταμὸν ἀρχαιότατον μὲν ὄνομα σχεῖν Ὠκεάνην,
 ὃς ἔστιν ἑλληνιστὶ Ὠκεανός· ἔπειτα διὰ τὸ γινόμε-
 νον ἔκρηγμά φασιν Ἀετὸν ὀνομασθῆναι, ὕστερον
 δ' Αἴγυπτον ἀπὸ τοῦ βασιλεύσαντος τῆς χώρας προς- 23
 αγορευθῆναι· μαρτυρεῖν δὲ καὶ τὸν ποιητὴν λέγοντα
 στήσα δ' ἐν Αἰγύπτῳ ποταμῷ νέας ἀμφιελίσσας·
 κατὰ γὰρ τὴν καλουμένην Θῶνιν ἐμβάλλοντος εἰς
 θάλατταν τοῦ ποταμοῦ τοῦτον τὸν τόπον ἐμπόριον
 20 εἶναι τὸ παλαιὸν τῆς Αἰγύπτου· τελευταίας δὲ τυχεῖν
 αὐτὸν ἧς νῦν ἔχει προσηγορίας ἀπὸ τοῦ βασιλεύσαν-
 τος Νειλέως. τὸν δ' οὖν Ὅσιριν παραγενόμενον ἐπὶ
 τοὺς τῆς Αἰθιοπίας ὄρους τὸν ποταμὸν ἐξ ἀμφοτέ-
 ρων τῶν μερῶν χώμασιν ἀναλαβεῖν, ὥστε κατὰ τὴν
 πλήρωσιν αὐτοῦ τὴν χώραν μὴ λιμνάζειν παρὰ τὸ
 συμφέρον, ἀλλὰ διὰ τινων κατεσκευασμένων θυρῶν
 εἰσαφίεσθαι τὸ ῥεῦμα πρόως καθ' ὅσον ἂν ἡ χρεῖα.
 ἔπειτα ποιήσασθαι τὴν πόρεϊαν δὲ Ἀραβίας παρὰ
 τὴν ἐρυθρὰν θάλατταν ἕως Ἰνδῶν καὶ τοῦ πέρατος
 30 τῆς οἰκουμένης. κτίσαι δὲ καὶ πόλεις οὐκ ὀλίγας ἐν
 Ἰνδοῖς, ἐν αἷς καὶ Νύσῃν ὀνομάσαι, βουλόμενον
 μνημεῖον ἀπολιπεῖν ἐκείνης καθ' ἣν ἐτράφη κατ' Αἴ-
 γυπτον. φυτεῦσαι δὲ καὶ κιττὸν ἐν τῇ παρ' Ἰνδοῖς
 Νύσῃ, καὶ διαμένειν τοῦτο τὸ φυτὸν ἐν ἐκείνῳ μόνῳ
 τῷ τόπῳ τῶν τε κατὰ τὴν Ἰνδικὴν καὶ τὴν ὁμορὸν
 χώραν. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα σημεῖα τῆς ἑαυτοῦ
 παρουσίας ἀπολελοιπέναι κατ' ἐκείνην τὴν χώραν, δι'
 ὧν προαχθέντας τοὺς μεταγενεστέρους τῶν Ἰνδῶν

ἀμφιβητῆσαι τοῦ θεοῦ, λέγοντας Ἰνδὸν εἶναι τὸ
 γένος. γενέσθαι δὲ καὶ περὶ τὴν τῶν ἐλεφάντων 20
 θήραν, καὶ στήλας καταλιπεῖν πανταχοῦ τῆς ἰδίας
 στρατείας. ἐπελθεῖν δὲ καὶ τὰλλα τὰ κατὰ τὴν
 Ἀσίαν ἔθνη, καὶ περαιοθῆναι κατὰ τὸν Ἑλλήσπον-
 τον εἰς τὴν Εὐρώπην. καὶ κατὰ μὲν τὴν Θράκην
 Λυκούργον τὸν βασιλέα τῶν βαρβάρων ἐναντιούμε-
 νον τοῖς ὑπ' αὐτοῦ πραττομένοις ἀποκτεῖναι, Μά-
 ρωνα δὲ γηραιὸν ἤδη καθεστῶτα καταλιπεῖν ἐπιμε-
 λητὴν τῶν ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ φυτευομένων, καὶ 19
 κτίστην αὐτὸν ποιῆσαι τῆς ἐπωνύμου πόλεως, ἣν
 ὀνομάσαι Μαρωῖναιαν. καὶ Μακεδόνα μὲν τὸν υἱὸν
 ἀπολιπεῖν βασιλέα τῆς ἀπ' ἐκείνου προσαγορευθείσης
 21 Μακεδονίας, Τριπτολέμῳ δ' ἐπιτρέψαι τὰς κατὰ τὴν
 Ἀττικὴν γεωργίας. τέλος δὲ τὸν Ὀσίριν πᾶσαν τὴν
 οἰκουμένην ἐπελθόντα τὸν κοινὸν βίον τοῖς ἡμερω-
 τάτοις καρποῖς εὐεργετῆσαι. εἰ δέ τις χώρα τὸ φυ-
 τὸν τῆς ἀμπέλου μὴ προσδέχοιτο, διδάξαι τὸ ἐκ τῆς
 κριθῆς κατασκευαζόμενον πόμα, λειπόμενον οὐ πολὺ
 τῆς περὶ τὸν οἶνον εὐωδίας τε καὶ δυνάμεως. ἐπα- 20
 νελθόντα δ' εἰς τὴν Αἴγυπτον συναποκομίσαι δῶρά
 τε πανταχόθεν τὰ κράτιστα καὶ διὰ τὸ μέγεθος τῶν
 εὐεργεσιῶν συμπεφωνημένην λαβεῖν παρὰ πᾶσι τὴν
 ἀθανασίαν καὶ τὴν ἰσὴν τοῖς οὐρανίοις τιμὴν. μετὰ
 δὲ ταῦτα ἕξ ἀνθρώπων εἰς θεοὺς μεταστάντα τυχεῖν
 ὑπὸ Ἰσίδος καὶ Ἑρμοῦ θυσιῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν
 ἐπιφανεσιτάτων [θεῶν] τιμῶν. τούτους δὲ καὶ τελε-
 τὰς καταδείξαι καὶ πολλὰ μυστικῶς εἰσηγήσασθαι
 μεγαλύνοντας τοῦ θεοῦ τὴν δύναμιν.

Τῶν δ' ἱερέων περὶ τῆς Ὀσίριδος τελευτῆς ἕξ 21
 ἀρχαίων ἐν ἀπορρήτοις παρεληφτότων τῷ χρόνῳ ποτὲ
 συνέβη διὰ τινων εἰς τοὺς πολλοὺς ἐξενεχθῆναι τὸ
 σιωπώμενον. φασὶ γὰρ νομίμως βασιλευόντα τῆς
 Αἰγύπτου τὸν Ὀσίριν ὑπὸ Τυφῶνος ἀναιρεθῆναι
 τοῦ ἀδελφοῦ βιαίου καὶ ἀσεβοῦς ὄντος· ὃν διελόντα
 τὸ σῶμα τοῦ φονευθέντος εἰς ἕξ καὶ εἴκοσι μέρη
 δοῦναι τῶν συνεπιθεμένων ἐκάστῳ μερίδα, βουλό-
 μενον πάντας μετασχεῖν τοῦ μύσου, καὶ διὰ τοῦτο

νομίζοντα συναγωνιστὰς ἔξιν καὶ φύλακας τῆς βα-
 σιλείας βεβαίους. τὴν δὲ Ἰσιν ἀδελφὴν οὖσαν Ὀσί-
 ριδος καὶ γυναῖκα μετελθεῖν τὸν φόνον συναγωνι-
 ζομένου τοῦ παιδὸς αὐτῆς Ὄρου ἀνελοῦσαν δὲ τὸν
 Τυφῶνα καὶ τοὺς συμπράξαντας βασιλεῦσαι τῆς
 Αἰγύπτου. γενέσθαι δὲ τὴν μάχην παρὰ τὸν ποτα-
 μὸν πλησίον τῆς νῦν Ἀνταίου κόμης καλουμένης,
 ἣν κεῖσθαι μὲν λέγουσιν ἐν τῷ κατὰ τὴν Ἀραβίαν
 μέρει, τὴν προσηγορίαν δ' ἔχειν ἀπὸ τοῦ κολασθέν-
 10 τος ὑφ' Ἡρακλέους Ἀνταίου τοῦ κατὰ τὴν Ὀσίρι-
 δος ἡλικίαν γενομένου. τὴν δ' οὖν Ἰσιν πάντα τὰ
 μέρη τοῦ σώματος πλην τῶν αἰδολῶν ἀνευρεῖν. βου-
 λομένην δὲ τὴν τάνδρὸς ταφὴν ἄδηλον ποιῆσαι καὶ
 τιμωμένην παρὰ πᾶσι τοῖς τὴν Αἴγυπτον κατοικοῦσι
 συντελέσαι τὸ δόξαν τοιούτῳ τινὶ τρόπῳ. ἐκάστη
 τῶν μερῶν περιπλάσαι· λέγουσιν αὐτὴν τύπον ἀν-
 θρωποειδῆ παραπλήσιον Ὀσίριδι τὸ μέγεθος ἔξ ἁρω-
 μάτων καὶ κηροῦ. εἰσκαλεσαμένην δὲ κατὰ γένη τῶν
 ἱερέων ἐξορκίσαι πάντας μηδενὶ δηλώσειν τὴν δοθη-
 20 σομένην αὐτοῖς πίστιν, κατ' ἰδίαν δὲ ἐκάστοις εἰπεῖν 25
 ὅτι μόνοις ἐκείνοις παρατίθεται τὴν τοῦ σώματος
 ταφὴν, καὶ τῶν εὐεργεσιῶν ὑπομνήσασαν παρακα-
 λῆσαι θάψαντας ἐν τοῖς ἰδίοις τόποις τὸ σῶμα τι-
 μᾶν ὡς θεὸν τὸν Ὀσίριν· καθιερωῖν δὲ καὶ τῶν
 γινομένων παρ' αὐτοῖς ζώων ἐν ὁποῖον ἂν βουλη-
 θῶσι, καὶ τοῦτ' ἐν μὲν τῷ ζῆν τιμᾶν, καθάπερ καὶ
 πρότερον τὸν Ὀσίριν, μετὰ δὲ τὴν τελευτὴν τῆς
 ὁμοίας ἐκείνῳ κηδείας ἀξιοῦν. βουλομένην δὲ τὴν
 Ἰσιν καὶ τῷ λυσιτελεῖ προτρέψασθαι τοὺς ἱερεῖς ἐπὶ
 30 τὰς προειρημένας τιμὰς, τὸ τρίτον μέρος τῆς χώρας
 αὐτοῖς δοῦναι πρὸς τὰς τῶν θεῶν θεραπείας τε
 καὶ λειτουργίας. τοὺς δὲ ἱερεῖς λέγεται μνημονεύον-
 τας τῶν Ὀσίριδος εὐεργεσιῶν, καὶ τῇ παρακαλοῦσιν
 βουλομένους χαρίζεσθαι, πρὸς δὲ τούτοις τῷ λυσι-
 τελεῖ προκληθέντας, πάντα πράξαι κατὰ τὴν Ἰσίδος
 ὑποθήκην. διὸ καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἐκάστους τῶν ἱε-
 ρέων ὑπολαμβάνειν παρ' ἑαυτοῖς τεθάφθαι τὸν Ὀσί-
 ριν, καὶ τὰ τε ἔξ ἀρχῆς ἀφιερωθέντα ζῶα τιμᾶν,

καὶ τελευτησάντων αὐτῶν ἐν ταῖς ταφαῖς ἀνανεοῦσθαι
τὸ τοῦ Ὀσίριδος πένθος. τοὺς δὲ ταύρους τοῦς
ιερούς, τὸν τε ὀνομαζόμενον Ἄπιν καὶ τὸν Μνεῦιν,
Ὀσίριδι καθιερωθῆναι, καὶ τοὺτους εἰσεσθαι καθά-
περ θεοὺς κοινῇ καταδειχθῆναι πᾶσιν Αἰγυπτίοις.
ταῦτα γὰρ τὰ ζῶα τοῖς εὐρουῦσι τὸν τοῦ σίτου καρ-
πὸν συνεργῆσαι μάλιστα πρὸς τε τὸν σπόρον καὶ τὰς
κοινὰς ἀπάντων ἐκ τῆς γεωργίας ὠφελείας. τὴν δὲ 22
Ἰσίην φασὶ μετὰ τὴν Ὀσίριδος τελευτὴν ὁμῶσαι μη-
δενὸς ἀνδρὸς εἶναι συνουσίαν προσδεῖξασθαι, διατελέ- 10
σαι δὲ τὸν λοιπὸν τοῦ βίου χρόνον βασιλεύουσαν
νομιμώτατα καὶ ταῖς εἰς τοὺς ἀρχομένους εὐεργεσίαις
ἀπαντίας ὑπερβαλλομένην. ὁμοίως δὲ καὶ ταύτην με-
τασταῶσαι ἐξ ἀνθρώπων τυχεῖν ἀθανάτων τιμῶν,
καὶ ταφῆναι κατὰ τὴν Μέμφιν, ὅπου δείκνυται μέχρι
τοῦ νῦν αὐτῆς ὁ σηκός, ὑπάρχων ἐν τῷ τεμένει τοῦ
Ἡφαίστου. ἔνιοι δὲ φασιν οὐκ ἐν Μέμφει κεῖσθαι
τὰ σώματα τούτων τῶν θεῶν ἀλλ' ἐπὶ τῶν ὄρων
τῆς Αἰθιοπίας καὶ τῆς Αἰγύπτου κατὰ τὴν ἐν τῷ
Νεῖλῳ νῆσον, κειμένην μὲν πρὸς ταῖς καλουμέναις 20
Φίλαις, ἔχουσαν δὲ προσηγορίαν ἀπὸ τοῦ συμβεβη-
κότος ἱεροῦ πεδίου. σημεῖα δὲ τούτου δείκνύουσιν ἐν
τῇ νήσῳ ταύτῃ διαμένοντα τὸν τε τάφον τὸν κατε-
σκευασμένον Ὀσίριδι, κοινῇ τιμώμενον ὑπὸ τῶν κατ'
26 Αἰγυπτον ἱερέων, καὶ τὰς περὶ τοῦτον κειμένας ἐξή-
κοντα καὶ τριακοσίας χοάς. ταύτας γὰρ καθ' ἑκά-
στην ἡμέραν γάλακτος πληροῦν τοὺς πρὸς τούτοις
ταχθέντας ἱερεῖς, καὶ θρηνεῖν ἀνακαλουμένους τὰ
τῶν θεῶν ὀνόματα διὰ ταύτην δὲ τὴν αἰτίαν καὶ
τὴν νῆσον ταύτην ἄβατον εἶναι πλὴν τοῖς ἱερεῦσι, 30
καὶ πάντας τοὺς τὴν Θηβαΐδα κατοικοῦντας, ἥπερ
ἔστιν ἀρχαιοτάτη τῆς Αἰγύπτου, μέγιστον ὄρκον κρί-
νειν, ὅταν τις τὸν Ὀσίριν τὸν ἐν Φίλαις κείμενον
ὁμώσῃ. τὰ μὲν οὖν ἀνευρεθέντα τοῦ Ὀσίριδος μέρη
ταφῆς ἀξιοθῆναι φασὶ τὸν εἰρημὸν τρόπον, τὸ δὲ
αἰδοῖον ὑπὸ μὲν Τυφῶνος εἰς τὸν ποταμὸν ριπῆναι
λέγουσι διὰ τὸ μηδένα τῶν συνεργησάντων αὐτὸ λα-
βεῖν βουληθῆναι, ὑπὸ δὲ τῆς Ἰσίδος οὐδὲν ἥτιον

τῶν ἄλλων ἀξιοθῆναι τιμῶν ἰσοθέων· ἐν τε γὰρ τοῖς ἱεροῖς εἰδῶλον αὐτοῦ κατασκευάσασαν τιμᾶν καταδείξαι, καὶ κατὰ τὰς τελετὰς καὶ τὰς θυσίας τῷ θεῷ τούτῳ γινομένης ἐντιμότερον ποιῆσαι καὶ πλείστου σεβασμοῦ τυγχάνειν. διὸ καὶ τοὺς Ἕλληνας, ἐξ Αἰγύπτου παρεληφότες τὰ περὶ τοὺς ὀργιασμούς καὶ τὰς Διονυσιακὰς ἐορτάς, τιμᾶν τοῦτο τὸ μῦθον ἐν τε τοῖς μυστηρίοις καὶ ταῖς τοῦ θεοῦ τούτου τελεταῖς τε καὶ θυσίαις, ὀνομάζοντας αὐτὸ φαλλόν.

- 23 Εἶναι δὲ ἔτη φασὶν ἀπὸ Ὀσίριδος καὶ Ἰσιδος ἕως τῆς Ἀλεξάνδρου βασιλείας τοῦ κτίσαντος ἐν Αἰγύπτῳ τὴν ἐπώνυμον αὐτοῦ πόλιν πλείω τῶν μυρίων, ὡς δ' ἔνιοι γράφουσι, βραχὺ λείποντα τῶν δις μυρίων καὶ τρισχίλιων. τοὺς δὲ λέγοντας ἐν Θήβαις τῆς Βοιωτίας γεγενῆσθαι τὸν θεὸν ἐκ Σεμέλης καὶ Διὸς φασὶ σχεδιαῖν. Ὀρφέα γὰρ εἰς Αἴγυπτον παραβαλόντα καὶ μετασχόντα τῆς τελετῆς καὶ τῶν Διονυσιακῶν μυστηρίων μεταλαβόντα, τοῖς τε Καδμείοις φίλον ὄντα καὶ τιμώμενον ὑπ' αὐτῶν, μεταθεῖναι 20 τοῦ θεοῦ τὴν γένεσιν ἐκείνοις χαριζόμενον· τοὺς δ' ὄχλους τὰ μὲν διὰ τὴν ἄγνοιαν, τὰ δὲ διὰ τὸ βού- 27 λεσθαι τὸν θεὸν Ἕλληνα νομίζεσθαι, προσδέξασθαι προσηνώς τὰς τελετὰς καὶ τὰ μυστήρια. ἀφορμὰς δ' ἔχειν τὸν Ὀρφέα πρὸς τὴν μετάθεσιν τῆς τοῦ θεοῦ γενέσεώς τε καὶ τελετῆς τοιαύτας. Κάδμον ἐκ Θηβῶν ὄντα τῶν Αἰγυπτίων γενῆσαι σὺν ἄλλοις τέκνοις καὶ Σεμέλην· ταύτην δὲ ὑφ' ὅτου δήποτε φθαρεῖσαν ἔγκυον γενέσθαι, καὶ τεκεῖν ἐπὶ μνηῶν διελθόντων βρέφος τὴν ὥπιν ὁλονπερ οἱ κατ' Αἴγυπτον τὸν 30 Ὀσίριν γεγενῆσθαι νομίζουσι. ζωογονεῖσθαι δ' οὐκ εἰσθ- θέναι τὸ ταιουῖτον, εἴτε τῶν θεῶν μὴ βουλομένων· εἴτε τῆς φύσεως μὴ συγχωρούσης· Κάδμον δὲ αἰσθό- μενον τὸ γεγονός, καὶ χρησμὸν ἔχοντα διατηρεῖν τὰ τῶν πατέρων νόμιμα, χρυσῶσαι τε τὸ βρέφος καὶ τὰς-καθηκούσας αὐτῷ ποιήσασθαι θυσίας, ὡς ἐπι- φανείας τινὸς κατ' ἀνθρώπους Ὀσίριδος γεγενημέ- νης. ἀνάσαι δὲ καὶ τὴν γένεσιν εἰς Δία, σεμνύνοντα τὸν Ὀσίριν καὶ τῆς φθαρείσης τὴν διαβολὴν ἀφαι-

ρούμενον. διὸ καὶ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἐκδοθῆναι λό-
 γον ὥς ἡ Κύδμου Σεμέλη τέτοκεν ἐκ Διὸς τὸν Ὀσirin.
 ἐν δὲ τοῖς ὑστερον χρόνοις Ὀρφέα, μεγάλην ἔχοντα
 δόξαν παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἐπὶ μελωδίᾳ καὶ τελεταῖς
 καὶ θεολογίαις, ἐπιξενωθῆναι τοῖς Καδμείοις καὶ
 διαφερόντως ἐν ταῖς Θήβαις τιμηθῆναι. μετεσχηκότα
 δὲ τῶν παρ' Αἰγυπτίοις θεολογουμένων μετενεγκὲν
 τὴν Ὀσίριδος τοῦ παλαιοῦ γένεσιν ἐπὶ τοὺς νεωτέ-
 ρους χρόνους· χαρίζομενον δὲ τοῖς Καδμείοις ἐνστή-
 σασθαι καινὴν τελετὴν, καθ' ἣν παραδούναι τοῖς 10
 μυθούμενοις ἐκ Σεμέλης καὶ Διὸς γεγενῆσθαι τὸν Διό-
 νυσον. τοὺς δὲ ἀνθρώπους τὰ μὲν διὰ τὴν ἀγνοίαν
 ἐξαπατωμένους, τὰ δὲ διὰ τὴν Ὀρφείως ἀξιοπιστίαν
 καὶ δόξαν ἐν τοῖς τοιούτοις προσέχοντας, τὸ δὲ μέ-
 γιστον ἡδέως προσδεχομένους τὸν θεὸν Ἕλληνα νο-
 μιζόμενον, καθάπερ προεῖρηται, χρήσασθαι ταῖς
 28 τελεταῖς. ἔπειτα παραλαβόντων τῶν μυθογράφων καὶ
 ποιητῶν τὸ γένος ἐρπετῶν τὰ θέατρα, καὶ τοῖς
 ἐπιγενομένοις ἰσχυρὰν πίστιν καὶ ἀμετάθετον γε-
 νέσθαι. καθόλου δὲ φασὶ τοὺς Ἕλληνας ἐξειδιάζεσθαι 20
 τοὺς ἐπιφανεστάτους ἥρωάς τε καὶ θεοὺς, ἔτι δ'
 ἀποικίας τὰς παρ' ἑαυτῶν. καὶ γὰρ Ἡρακλέα τὸ 24
 γένος Αἰγύπτιον ὄντα δὲ ἀνδρείαν ἐπελθεῖν πολλὴν
 τῆς οἰκουμένης, καὶ τὴν ἐπὶ τῆς Λιβύης θέσθαι
 στήλην· ὑπὲρ οὗ πειρῶνται τὰς ἀποδείξεις παρὰ
 τῶν Ἑλλήνων λαμβάνειν. ὁμολογουμένου γὰρ ὄντος
 παρὰ πᾶσιν ὅτι τοῖς Ὀλυμπίοις θεοῖς Ἡρακλῆς
 συνηγωνίσατο τὸν πρὸς τοὺς γίγαντας πόλεμον, φασὶ
 τῇ γῇ μηδαμῶς ἀρμόττειν γεγεννηκέναι τοὺς γίγαν-
 τας κατὰ τὴν ἡλικίαν ἣν οἱ Ἕλληνες φασιν Ἡρακλέα 30
 γενέσθαι, γενεᾷ πρότερον τῶν Τρωικῶν, ἀλλὰ μάλ-
 λον, ὥς αὐτοὶ λέγουσι, κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς γένεσιν
 τῶν ἀνθρώπων. ἀπ' ἐκείνης μὲν γὰρ παρ' Αἰγυπτίοις
 ἔτη καταριθμείσθαι πλείω τῶν μυρίων, ἀπὸ δὲ τῶν
 Τρωικῶν ἐλάττω τῶν χιλίων καὶ διακοσίων. ὁμοίως δὲ
 τὸ τε ῥόπαλον καὶ τὴν λεοντήν τῳ παλαιῷ πρέπειν
 Ἡρακλεῖ διὰ τὸ κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους μήπω
 τῶν ὅπλων εὐρημένων τοὺς ἀνθρώπους τοῖς μὲν

ξύλοις ἀμύνεσθαι τοὺς ἀντιπαττομένους, ταῖς δὲ
 δοραῖς τῶν θηρίων σκεπαστηρίοις χρῆσθαι. καὶ Διὸς
 μὲν υἱὸν αὐτὸν ἀναγορεύουσι, μητρὸς δὲ ἧς ἔστιν
 οὐ φασι γινώσκειν. τὸν δὲ ἐξ Ἀλκμήνης γεόμενον
 ὕστερον πλείστοιν ἔτεσιν ἢ μυρίοις Ἀλκαῖον ἐκ γενε-
 τῆς καλούμενον ὕστερον Ἡρακλέα μετονομασθῆναι,
 οὐχ ὅτι δι' Ἡραν ἔσχε κλέος, ὥς φησιν ὁ Μάτρις,
 ἀλλ' ὅτι τὴν αὐτὴν ἐξήλωκώς προαίρεσιν Ἡρακλεῖ
 τῷ παλαιῷ τὴν ἐκείνου δόξαν ἅμα καὶ προσηγορίαν
 10 ἐκκληρονόμησε. συμφωνεῖν δὲ τοῖς ὑφ' ἑαυτῶν λεγομέ-
 νοις καὶ τὴν παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἐκ πολλῶν χρόνων
 παραδεδομένην φήμην ὅτι καθαρὰν τὴν γῆν τῶν
 θηρίων ἐποίησεν Ἡρακλῆς· ὅπερ μῆδαμῶς ἀρμόττειν
 τῷ γεγονότι σχεδὸν κατὰ τοὺς Τρωικοὺς χρόνους,
 ὅτε τὰ πλείστα μέρη τῆς οἰκουμένης ἐξημέρωτο γεωρ- 29
 γλαῖς καὶ πόλεσι καὶ πλήθει τῶν κατοικούντων τὴν
 χώραν πανταχοῦ. μᾶλλον οὖν πρέπει τῷ γεγονότι
 κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους τὴν ἡμέρωσιν τῆς χώ-
 ρας, κατισχυομένοι οἱ τῶν ἀνθρώπων ὑπὸ τοῦ
 20 πληθους τῶν θηρίων, καὶ μάλιστα κατὰ τὴν Αἴ-
 γυπτον, ἧς τὴν ὑπερκειμένην χώραν μέχρι τοῦ νῦν
 ἔρημον οὔσαν καὶ θηριώδη. εἰκὸς γὰρ ταύτης ὥς
 πατρίδος προνοηθέντα τὸν Ἡρακλέα καὶ καθαρὰν
 τὴν γῆν τῶν θηρίων ποιήσαντα παραδοῦναι τοῖς
 γεωργοῖς τὴν χώραν, καὶ διὰ τὴν εὐεργεσίαν τυχεῖν
 ἰσοθέου τιμῆς. φασι δὲ καὶ τὸν Περσέα γεγονέναι
 κατ' Αἴγυπτον, καὶ τῆς Ἰσίδος τὴν γενεσιν ὑπὸ τῶν
 Ἑλλήνων εἰς Ἀργος μεταφέρεισθαι, μυθολογούντων
 25 τὴν Ἰὼ τὴν εἰς βοὸς τύπον μεταποιηθεῖσαν. καθό-
 30 λου δὲ πολλὴ τίς ἐστι διαφωνία περὶ τούτων τῶν
 θεῶν. τὴν αὐτὴν γὰρ οἱ μὲν Ἴσιν, οἱ δὲ Δήμητραν,
 οἱ δὲ Θεσμοφόρον, οἱ δὲ Σελήνην, οἱ δὲ Ἡραν, οἱ
 δὲ πάσαις ταῖς προσηγορίαις ὀνομάζουσι. τὸν δὲ
 Ὀσίριν οἱ μὲν Σάραπιν, οἱ δὲ Διόνυσον, οἱ δὲ
 Πλούτωνα, οἱ δὲ Ἀμμωνα, τινὲς δὲ Δία, πολλοὶ δὲ
 Πᾶνα νενομίκασι· λέγουσι δὲ τινες Σάραπιν εἶναι τὸν
 παρὰ τοῖς Ἕλλησι Πλούτωνα ὀνομαζόμενον.

Φυσι δ' Αἰγύπτιοι τὴν Ἴσιν φαρμάκων τε πολ-

λῶν πρὸς ὑγίειαν εὐρέτιν γεγονέναι καὶ τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης μεγάλην ἔχειν ἐμπειρίαν. διὸ καὶ τυχοῦσαν ἀθανασίας ἐπὶ ταῖς θεραπαλαῖς τῶν ἀνθρώπων μάλιστα χαίρειν, καὶ κατὰ τοὺς ὕπνους τοῖς ἀξιούσι δίδοναι βοηθήματα φανερώς ἐπιδεικνυμένην τὴν τε ἰδίαν ἐπιφάνειαν καὶ τὸ πρὸς τοὺς θεομένους τῶν ἀνθρώπων εὐεργετικόν. ἀποδείξεις δὲ τούτων φασὶ γέρειν ἑαυτοὺς οὐ μυθολογίας ὁμοίως τοῖς Ἑλλήσιν ἀλλὰ πράξεις ἐναργεῖς. πᾶσαν γὰρ σχεδὸν τὴν οἰκουμένην μαρτυρεῖν ἑαυτοῖς εἰς τὰς ταύτης τιμὰς φι- 10
λοτιμουμένην διὰ τὴν ἐν ταῖς θεραπαλαῖς ἐπιφάνειαν. κατὰ γὰρ τοὺς ὕπνους ἐφισταμένην δίδοναι τοῖς κάμνουσι βοηθήματα πρὸς τὰς νόσους, καὶ τοὺς 80 ὑπακούσαντας αὐτῇ παραδόξως ὑγιάζεσθαι. καὶ πολλοὺς μὲν ὑπὸ τῶν ἰατρῶν διὰ τὴν δυσκολίαν τοῦ νοσήματος ἀπελπισθέντας, ὑπὸ ταύτης σώζεσθαι, συχνοὺς δὲ παντελῶς πηρωθέντας τὰς ὁράσεις ἢ τινα τῶν ἄλλων μερῶν τοῦ σώματος, ὅταν πρὸς ταύτην τὴν θεὸν καταφύγωσιν, εἰς τὴν προὔπαρξασαν ἀποκαθίστασθαι τάξιν. εὐρεῖν δ' αὐτὴν καὶ 20
τὸ τῆς ἀθανασίας φάρμακον, δι' οὗ τὸν υἱὸν Ὀρὸν ὑπὸ τῶν Τιτάνων ἐπιβουλευθέντα καὶ νεκρὸν εὐρεθέντα κατ' ὕδατος μὴ μόνον ἀναστῆσαι δοῦσαν τὴν ψυχὴν, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀθανασίας ποιῆσαι μεταλαβεῖν. δοκεῖ δὲ ὕστατος τῶν θεῶν οὗτος βασιλεῦσαι μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς Ὀσίριδος ἐξ ἀνθρώπων μετὰστασιν. τὸν δὲ Ὀρὸν μεθερμηκευόμεκόν φασιν Ἀπόλλωνα ὑπάρχειν, καὶ τὴν τε ἰατρικὴν καὶ τὴν μαντικὴν ὑπὸ τῆς μητρὸς Ἰσιδος διδαχθέντα διὰ τῶν χρησμῶν καὶ τῶν θεραπειῶν εὐεργετεῖν τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος. 30

Οἱ δ' ἱερεῖς τῶν Αἰγυπτίων τὸν χρόνον ἀπὸ τῆς 26
Ἡλίου βασιλείας συλλογιζόμενοι μέχρι τῆς Ἀλεξάνδρου διαβάσεως εἰς τὴν Ἀσίαν φασὶν ὑπάρχειν ἑτῶν μάλιστα πῶς δις μυρίων καὶ τρις χιλίων. μυθολογοῦσι δὲ καὶ τῶν θεῶν τοὺς μὲν ἀρχαιοτάτους βασιλεῦσαι πλείω τῶν χιλίων καὶ διακοσίων ἑτῶν, τοὺς δὲ μεταγενεστέρους οὐκ ἐλάττω τῶν τριακοσίων. ἀπίστου δ' ὄντος τοῦ πλήθους τῶν ἑτῶν, ἐπιχειροῦσι τινες

- λέγειν ὅτι τὸ παλαιὸν οὐπω τῆς περὶ τὸν ἥλιον κινήσεως ἐπεγνωσμένης συνέβαινε κατὰ τὴν τῆς σελήνης περίοδον ἄγεσθαι τὸν ἑναυτὸν· διόπερ τῶν ἐτῶν τριακονθημέρων ὄντων οὐκ ἀδύνατον εἶναι βεβιωκέναι τινὰς ἔτη χίλια καὶ διακόσια· καὶ γὰρ νῦν δυοκαίδεκα μηνῶν ὄντων τῶν ἑνιαυτῶν οὐκ ὀλίγους ὑπὲρ ἑκατὸν ἔτη ζῆν. παραπλήσια δὲ λέγουσι καὶ περὶ τῶν τριακόσια ἔτη δοκούντων ἄρξαι κατ' ἐκείνους γὰρ τοὺς χρόνους τὸν ἑναυτὸν ἀπαρτίζεσθαι
- 10 τέτταρσι μῆσι τοῖς γινομένοις κατὰ τὰς ἐκάστων τῶν χρόνων ὥρας, ὅλον ἔαρος, θέρους, χειμῶνος· ἀφ' ἧς αἰτίας καὶ παρ' ἐνόις τῶν Ἑλλήνων τοὺς ἑνιαυτοὺς ὥρους καλεῖσθαι καὶ τὰς κατ' ἔτος ἀναγραφὰς ὠρογραφίας προσαγορεύεσθαι. οἱ δ' οὖν Αἰγύπτιοι μυθολογοῦσι κατὰ τὴν Ἰσιδος ἡλικίαν γε- 31 γονέναι τινὰς πολυσωμάτους, τοὺς ὑπὸ μὲν τῶν Ἑλλήνων ὀνομαζομένους γίγαντας, ὑφ' ἑαυτῶν δὲ διακοσμουμένους τετυτωδῶς ἐπὶ τῶν ἱερῶν καὶ τυπτομένους ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Ὀσιριν. ἔνιοι μὲν οὖν αὐ-
- 20 τοὺς γηγενεῖς φασιν ὑπάρξαι, προσφάτου τῆς τῶν ζώων γενέσεως ἐκ τῆς γῆς ὑπαρχούσης, ἔνιοι δὲ λέγουσι σώματος ῥώμῃ διενεγκόντας καὶ πολλὰς πράξεις ἐπιτελεσμένους ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος μυθολογηθῆναι πολυσωμάτους, συμφωνεῖσθαι δὲ παρὰ τοῖς πλείστοις ὅτι τοῖς περὶ τὸν Δία καὶ τὸν Ὀσιριν θεοῖς πόλεμον ἐνστήσάμενοι πάντες ἀνῆρέθησαν.
- 27 Νομοθετῆσαι δὲ φασι τοὺς Αἰγυπτίους παρὰ τὸ κοινὸν ἔθος τῶν ἀνθρώπων γαμῖν ἀδελφὰς διὰ τὸ γεγονός ἐν τούτοις τῆς Ἰσιδος ἐπίτευγμα. ταύτην
- 80 γὰρ συνοικήσασαν Ὀσίρωδι τῷ ἀδελφῷ, καὶ ἀποθανόντος ὁμόσασαν οὐδενὸς ἔτι συνουσίαν ἀνδρὸς προσδέξασθαι, μετελθεῖν τὸν τε φόνον τῶνδρὸς καὶ διατελέσαι βασιλεύουσαν νομιμωτάτα, καὶ τὸ σύνολον πλείστων καὶ μεγίστων ἀγαθῶν αἰτίαν γενέσθαι πᾶσιν ἀνθρώποις. διὰ δὲ ταύτας τὰς αἰτίας καταδειχθῆναι μείζονος ἐξουσίας καὶ τιμῆς τυγχάνειν τὴν βασιλίσσαν τοῦ βασιλέως, καὶ παρὰ τοῖς ἰδιώταις κυριεῦειν τὴν γυναῖκα τῶνδρὸς, ἐν τῇ τῆς προικὸς

συγγραφῇ προσομολογούντων τῶν γαμούντων ἅπαντα
 πεπαισθησέν τῇ γαμουμένῃ. οὐκ ἄγνοω δὲ διότι τ-
 νές τῶν συγγραφῶν ἀποφαίνονται τοὺς τάφους τῶν
 θεῶν τούτων ὑπάρχειν ἐν Νύσῃ τῆς Ἀραβίας, ἀφ'
 ἧς καὶ Νυσαῖον τὸν Διόνυσον ὠνομάσθαι. εἶναι δὲ
 καὶ στήλην ἑκατέρου τῶν θεῶν ἐπιγεγραμμένην τοῖς
 ἱεροῖς γράμμασιν. ἐπὶ μὲν οὖν τῆς Ἰσιδος ἐπιγε-
 γραφθαι Ἐγὼ Ἰσίς εἰμι ἡ βασίλισσα πάσης χώρας,
 ἡ παιδευθεῖσα ὑπὸ Ἑρμοῦ, καὶ ὅσα ἐγὼ ἐνομο-
 θέτησα οὐδεὶς δύναται λύσαι. ἐγὼ εἰμι ἡ τοῦ νεωτά- 10
 του Κρόνου θεοῦ θυγάτηρ πρεσβυτάτη. ἐγὼ εἰμι γυνή
 καὶ ἀδελφὴ Ὀσίριδος βασιλέως. ἐγὼ εἰμι ἡ πρώτη καρ-
 πὸν ἀνθρώποις εὐρουῖσα. ἐγὼ εἰμι μήτηρ Ὡρου τοῦ
 βασιλέως. ἐγὼ εἰμι ἡ ἐν τῷ ἄστρῳ τῷ κυνὶ ἐπιτέλ-
 32 λουσα. ἐμοὶ Βούβαστος ἡ πόλις ᾤκησεν. χαῖρε
 χαῖρε Αἴγυπτε ἡ θρέψασά με. ἐπὶ δὲ τοῦ Ὀσίριδος
 ἐπιγεγραφθαι λέγεται Πατήρ μὲν ἐστὶ μοι Κρόνος
 νεώτατος θεῶν ἀπάντων, εἰμὶ δὲ Ὀσίρις ὁ βασιλεὺς,
 ὁ στρατεύσας ἐπὶ πᾶσαν χώραν ἕως εἰς τοὺς ἀοι-
 κήτους τόπους τῶν Ἰνδῶν καὶ τοὺς πρὸς ἄρκτον 20
 καλλιμένους μέχρ' οὖν τοῦ Ἰστροῦ ποταμοῦ πηγῶν,
 καὶ πάλιν ἐπὶ τὰλλα μέρη ἕως Ὠκεανοῦ. εἰμὶ δὲ υἱὸς
 Κρόνου πρεσβύτατος, καὶ βλαστὸς ἐκ καλοῦ τε καὶ
 εὐγενοῦς ὧν σπέρμα συγγενὲς ἐγεννήθην ἡμέρας. καὶ
 οὐκ ἐστὶ τόπος τῆς οἰκουμένης εἰς ὃν ἐγὼ οὐκ ἀφίγμαι,
 διαδοὺς πᾶσιν ὧν ἐγὼ εὐρέτης ἐγενόμην. τοσαῦτα τῶν
 γεγραμμένων ἐν ταῖς στήλαις φασὶ δύνασθαι ἀνα-
 γνῶναι, τὰ δ' ἄλλα ὄντα πλείω κατεφθάρθαι διὰ τὸν
 χρόνον. τὰ μὲν οὖν περὶ τῆς ταφῆς τῶν θεῶν τούτων
 διαφωνεῖται παρὰ τοῖς πλείστοις διὰ τὸ τοὺς ἱερεῖς 30
 ἐν ἀπορρήτοις παρεληφότες τὴν περὶ τούτων ἀκρι-
 βειαν μὴ βούλεσθαι ταληθές ἐκφέρειν εἰς τοὺς πολ-
 λούς, ὡς ἂν καὶ κινδύνων ἐπικειμένων τοῖς ἀπόρρη-
 τα περὶ τῶν θεῶν τούτων μηνύσασιν εἰς τοὺς ὕχλους.

Οἱ δ' οὖν Αἰγύπτιοι φασὶ καὶ μετὰ ταῦτα ἀποι- 28
 κίας πλείστας ἐξ Αἰγύπτου κατὰ πᾶσαν διασπαρῆ-
 ναι τὴν οἰκουμένην. εἰς Βαβυλῶνα μὲν γὰρ ἀγαγεῖν
 ἀποίκους Βῆλον τὸν νομιζόμενον Προσειδῶνος εἶναι

καὶ Λιβύης· ὃν παρὰ τὸν Εὐφράτην ποταμὸν καθιδρυθέντα τοὺς τε ἱερεῖς καταστήσασθαι παραπλησίως τοῖς κατ' Αἴγυπτον ἀτελεῖς καὶ πάσης λειτουργίας ἀπολελυμένους, οὓς Βαβυλώνιοι καλοῦσι Χαλδαίους, τὰς τε παρατηρήσεις τῶν ἄστρον τούτους ποιεῖσθαι μιμουμένους τοὺς παρ' Αἰγυπτίοις ἱερεῖς καὶ φυσικοὺς, ἔτι δὲ ἀστρολόγους. λέγουσι δὲ καὶ τοὺς περὶ τὸν Δαναὸν ὀρμηθέντας ὁμοίως ἐκείθεν 83
 10 συνοικίσαι τὴν ἀρχαιοτάτην σχεδὸν τῶν παρ' Ἑλλήσι πόλεων Ἄργος, τὸ τε τῶν Κόλχων ἔθνος ἐν τῇ Πόντῳ καὶ τὸ τῶν Ἰουδαίων ἀνὰ μέσον Ἀραβίας καὶ Συρίας οἰκίσαι τινὰς ὀρμηθέντας παρ' ἑαυτῶν. διὸ καὶ παρὰ τοῖς γένεσι τούτοις ἐκ παλαιοῦ παραδεδοσθαι τὸ περιτέμνειν τοὺς γεννωμένους παῖδας, ἐξ Αἰγύπτου μετενηνεγμένου τοῦ νομίμου. καὶ τοὺς Ἀθηναίους δὲ φασιν ἀποίκους εἶναι Σαῖτῶν τῶν ἐξ Αἰγύπτου, καὶ πειρῶνται τῆς οἰκειότητος ταύτης φέρειν ἀποδείξεις. παρὰ μόνοις γὰρ τῶν Ἑλλήνων τὴν πόλιν ἄστν καλεῖσθαι, μετενηνεγμένης τῆς προς-
 20 γηγόρας ἀπὸ τοῦ παρ' αὐτοῖς Ἄστεως, ἔτι τε τὴν πολιτείαν τὴν αὐτὴν ἐσχηκέναι τάξιν καὶ διαίρεσιν τῇ παρ' Αἰγυπτίοις, εἰς τρία μέρη διανεμηθεῖση. καὶ πρώτην μὲν ὑπάρχει μερίδα τοὺς εὐπατρίδας καλουμένους, οἵτινες ὑπῆρχον ἐν παιδείᾳ μάλιστα διατετριφότες καὶ τῆς μεγίστης ἡξιωμένοι τιμῆς παραπλησίως τοῖς κατ' Αἴγυπτον ἱερεῦσι· δευτέραν δὲ τάξιν γενέσθαι τὴν τῶν γεωμόρων τῶν ὀφειλόντων ὅπλα κεκτήσθαι καὶ πολεμεῖν ὑπὲρ τῆς πόλεως ὁμοίως τοῖς κατ' Αἴγυπτον ὀνομαζομένοις γεωργοῖς
 30 καὶ τοὺς μαχίμους παρεχομένοις· τελευταίαν δὲ μερίδα καταριθμηθῆναι τὴν τῶν δημιουργῶν τῶν τὰς βαναύσους τέχνας μεταχειριζομένων καὶ λειτουργίας τελούντων τὰς ἀναγκαιοτάτας, τὸ παραπλήσιον ποιούσης τῆς τάξεως ταύτης παρ' Αἰγυπτίοις. γεγενῆαι δὲ καὶ τῶν ἡγεμόνων τινὰς Αἰγυπτίους παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις. τὸν γὰρ Πέτην τὸν πατέρα Μενεσιθέως τοῦ στρατεύσαντος εἰς Τροίαν φανερώς Αἰγύπτιον ὑπάρξαντα τυχεῖν ὕστερον Ἀθήνησι πολί-

τείας τε καὶ βασιλείας. διφυοῦς δ' αὐτοῦ γεγονότος
 τοὺς μὲν Ἀθηναίους μὴ δύνασθαι κατὰ τὴν ἰδίαν
 ὑπόστασιν ἀποδοῦναι περὶ τῆς φύσεως ταύτης τὰς
 ἀληθεῖς αἰτίας, ἐν μέσῳ κειμένου πᾶσιν ὅτι δυοῖν
 34 πολιτειῶν μετασχόν, Ἑλληνικῆς καὶ βαρβάρου, δι-
 φυῆς ἐνομίσθη, τὸ μὲν ἔχων μέρος θεοῦ, τὸ δὲ
 ἀνθρώπου. ὁμοίως δὲ τούτῳ καὶ τὸν Ἐρεχθεῖα λέγουσι 29
 τὸ γένος Αἰγύπτιον ὄντα βασιλεῦσαι τῶν Ἀθηναίων,
 τοιαύτας τινας φέροντες ἀποδείξεις. γενομένων γὰρ
 ὁμολογουμένως αὐχμῶν μεγάλων κατὰ πᾶσαν σχεδόν 10
 τὴν οἰκουμένην, πλήν Αἰγύπτου διὰ τὴν ιδιότητα
 τῆς χώρας, καὶ φθορᾶς ἐπιγενομένης τῶν τε καρ-
 πῶν καὶ πλήθους ἀνθρώπων, ἐξ Αἰγύπτου τὸν
 Ἐρεχθεῖα κομίσαι διὰ τὴν συγγένειαν οἴτου πλήθος
 εἰς τὰς Ἀθήνας, ἀνθ' ὧν τοὺς εὐ παθόντας βασι-
 λεία καταστήσαι τὸν εὐεργέτην. τοῦτον δὲ παραλα-
 βόντα τὴν ἡγεμονίαν καταδείξαι τὰς τελετὰς τῆς
 Δήμητρος ἐν Ἐλευσίνι καὶ τὰ μυστήρια ποιῆσαι,
 μετενεγκόντα τὸ περὶ τούτων νόμιμον ἐξ Αἰγύπτου.
 καὶ τῆς θεοῦ δὲ παρουσίαν εἰς τὴν Ἀττικὴν γε- 20
 γονῆσαν κατὰ τούτους τοὺς χρόνους παραδειδύσθαι
 κατὰ λόγον, ὡς ἂν τῶν ἐπωνύμων ταύτης καρπῶν
 κομισθέντων [τότε] εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ διὰ τοῦτο
 δοῦναι πάλιν ἐξ ἀρχῆς τὴν εὐρίσιν γεγονέναι τοῦ
 σπέρματος, δωρησαμένης τῆς Δήμητρος. ὁμολογεῖν
 δὲ καὶ τοὺς Ἀθηναίους ὅτι βασιλεύοντος Ἐρεχθεῖως
 καὶ τῶν καρπῶν διὰ τὴν ἀνομβρίαν προηφανισμέ-
 νων ἢ τῆς Δήμητρος ἐγένετο παρουσία πρὸς αὐτοὺς
 καὶ ἡ δωρεὰ τοῦ οἴτου πρὸς δὲ τούτοις αἱ τελεταὶ
 καὶ τὰ μυστήρια ταύτης τῆς θεοῦ τότε κατεδείχθη- 30
 σαν ἐν Ἐλευσίνι. τὰ τε περὶ τὰς θυσίας καὶ τὰς
 ἀρχαιότητας ὡσαύτως ἔχειν Ἀθηναίους καὶ τοὺς
 Αἰγυπτίους· τοὺς μὲν γὰρ Εὐμολπίδας ἀπὸ τῶν κατ'
 Αἶγυπτον ἱερέων μετενηγέχθαι, τοὺς δὲ Κήρυκας
 ἀπὸ τῶν παστοφόρων. τὴν τε Ἰσιν μόνους τῶν Ἑλ-
 λήνων σμνύειν, καὶ ταῖς ἰδέαις καὶ τοῖς ἡθεσιν
 ὁμοιοτάτους εἶναι τοῖς Αἰγυπτίοις. πολλὰ δὲ καὶ
 ἄλλα τούτοις παραπλήσια λέγοντες φιλοτιμότερον ἢ περ

ἀληθινώτερον, ὥς γέ μοι φαίνεται, τῆς ἀποικίας ταύτης ἀμφισβητοῦσι διὰ τὴν δόξαν τῆς πόλεως. καθόλου δὲ πλείστας ἀποικίας Αἰγύπτιοι φασιν ἐκπέμψαι τοὺς ἑαυτῶν προγόνους ἐπὶ πολλὰ μέρη τῆς οἰκουμένης διὰ τε τὴν ὑπεροχὴν τῶν βασιλευσάντων παρ' αὐτοῖς καὶ διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς πολυανθρωπίας. ὑπὲρ ὧν μήτε ἀποδείξεως φερομένης μηδεμιᾶς ἀκριβοῦς μήτε συγγραφείας ἀξιοπίστου μαρτυροῦντος, οὐκ ἐκρίναμεν ὑπαρχειν τὰ λεγόμενα γραφῆς ἄξια.

10 καὶ περὶ μὲν τῶν θεολογουμένων παρ' Αἰγυπτίοις 35
τοσαῦτ' εἰπεῖν ἔχομεν· περὶ δὲ τῆς χώρας καὶ τοῦ Νείλου καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἀκοῆς ἀξίων ἐν κεφαλαίοις ἕκαστα διεξιέναι πειρασόμεθα.

30 Ἡ γὰρ Αἴγυπτος κεῖται μὲν μάλιστα πῶς κατὰ μεσημβρίαν, ὀχυρότητι δὲ φυσικῇ καὶ κάλλει χώρας οὐκ ὀλίγον δοκεῖ προέχειν τῶν εἰς βασιλείαν ἀφωρισμένων τόπων. ἀπὸ μὲν γὰρ τῆς δύσεως ὠχύρωκεν αὐτὴν ἡ ἔρημος καὶ θηριώδης τῆς Λιβύης, ἐπὶ πολὺ μὲν παρεκτείνουσα, διὰ δὲ τὴν ἀνυδρίαν καὶ

20 τὴν σπάνιν τῆς ἀπάσης τροφῆς ἔχουσα τὴν διεξοδὸν οὐ μόνον ἐπίπανον ἀλλὰ καὶ παντελῶς ἐπικίνδυνον, ἐκ δὲ τῶν πρὸς νότον μερῶν οἱ τε καταράκται τοῦ Νείλου καὶ τῶν ὁρῶν τὰ συνορίζοντα τούτοις. ἀπὸ γὰρ τῆς τραυλοδύτιδος καὶ τῶν ἐσχάτων τῆς Αἰθιοπίας μερῶν ἐντὸς σταδίων πεντακισχιλίων καὶ πεντακοσίων οὔτε πλεῖσαι διὰ τοῦ ποταμοῦ ῥάδιον οὔτε πεζῇ πορευθῆναι μὴ τυχόντα βασιλικῆς ἢ παντελῶς μεγάλης τινὸς χορηγίας. τῶν δὲ πρὸς τὴν ἀνατολὴν νεύοντων μερῶν τὰ μὲν ὁ ποταμὸς ὠχύ-

30 ρωκε, τὰ δ' ἔρημος περιέχει καὶ πεδία τελματώδη τὰ προσαγορευόμενα βάραθρα. ἔστι γὰρ ἀνά μέσον τῆς τε κοίτης Συρίας καὶ τῆς Αἰγύπτου λίμνη τῶν μὲν πλατεῖ στενὴ παντελῶς, τῇ δὲ βάθει θαυμάσιος, τῇ δὲ μήκει ἐπὶ διακοσίους παρήκουσα σταδίων, ἣ προσαγορεύεται μὲν Σέρβωνις, τοῖς δ' ἀπείροις τῶν προσπελαζόντων ἀνελπίστους ἐπιφέρει κινδύνους. στενοῦ γὰρ τοῦ ρεύματος ὄντος καὶ ταινίᾳ παραπλησίον, θινῶν τε μεγάλων πάντα περιεχυμέ-

νων, ἐπειδὴν τότε συνεχεῖς πνεύσωσιν, ἐπισιέται
 πλῆθος ἄμμου· αὕτη δὲ τὸ μὲν ὕδωρ κατὰ τὴν ἐπι-
 φάνειαν ἄσημον ποιεῖ, τὸν δὲ τῆς λίμνης τύπον
 συμφυῇ τῇ χέρσῳ καὶ κατὰ πᾶν ἀδιάγνωστον. διὸ
 καὶ πολλοὶ τῶν ἀγνοούντων τὴν ιδιότητα τοῦ τόπου
 μετὰ στρατευμάτων ὅλων ἠφανίσθησαν τῆς ὑποκει-
 μένης ὁδοῦ διαμαρτόντες. ἡ μὲν γὰρ ἄμμος ἐκ τοῦ
 κατ' ὀλίγον πατουμένη τὴν ἔνδοσιν λαμβάνει, καὶ
 τοὺς ἐπιβάλλοντας ὥσπερ προνοία τιτὶ πονηρᾷ πα-
 ρακρούεται, μέχρις ἂν ὅτου λαβόντες ὑπόνοιαν τοῦ
 συμβησομένου βοηθήσωσιν ἑαυτοῖς οὐκ οὔσης ἐξο-
 φυγῆς οὐδὲ σωτηρίας. ὁ γὰρ ὑπὸ τοῦ τέλματος κα-
 ταπινόμενος οὔτε νήχεσθαι δύναται παραιρουμένης
 τῆς ἰλῦος τὴν τοῦ σώματος κίνησιν, οὔτ' ἐκβῆναι
 κατισχύει μηδὲν ἔχων στερέμνιον εἰς ἐπίβασιν. μεμι-
 γμένης γὰρ τῆς ἄμμου τοῖς ὕγροῖς, καὶ διὰ τοῦτο
 36 τῆς ἐκατέρων φύσεως ἡλλοικωμένης, συμβαίνει τὸν
 τόπον μήτε πορευτὸν εἶναι μήτε πλωτόν. διόπερ οἱ
 τοῖς μέρεσι τούτοις ἐπιβάλλοντες φερόμενοι πρὸς τὸν
 βυθὸν οὐδεμίαν ἀντίληψιν βοηθείας ἔχουσι, συγκα-
 20 τολισθαινούσης τῆς ἄμμου τῆς παρὰ τὰ χεῖλη. τὰ
 μὲν οὖν προειρημένα πεδία τοιαύτην ἔχοντα τὴν φύ-
 σιν οἰκείας ἔτυχε προσηγορίας ὀνομασθέντα βάραθρα.
 ἡμεῖς δ' ἐπεὶ τὰ περὶ τῶν ἀπὸ τῆς χέρσου τριῶν
 31 μερῶν τῶν ὀχυρούντων τὴν Αἴγυπτον διήλθαμεν,
 προσθήσομεν τοῖς εἰρημένοις τὸ λειπόμενον. ἡ τε-
 τάρτη τοίνυν πλευρὰ πᾶσα σχεδὸν ἀλιμένη θαλάττῃ
 προσκλυζομένη προβέβληται τὸ Αἰγύπτιον πέλαγος,
 ὃ τὸν μὲν παράπλουν ἔχει μακρότατον, τὴν δ' ἀπό-
 βασιν τὴν ἐπὶ τὴν χωρὰν δυσπροσόρμιστον· ἀπὸ
 30 γὰρ Παραπονίου τῆς Λιβύης ἕως Ἰοππῆς τῆς ἐν
 τῇ κοίλῃ Συρίᾳ ὄντος τοῦ παράπλου σταδίων σχε-
 δὸν πεντακισχιλίων οὐκ ἔστιν εὐρεῖν ἀσφαλῆ λιμένα
 πλὴν τοῦ Φαρου. χωρὶς δὲ τούτων ταυνία παρ' ὅλην
 σχεδὸν τὴν Αἴγυπτον παρήκει τοῖς ἀπείροις τῶν
 προσπλεόντων ἀθεώρητος· διόπερ οἱ τὸν ἐκ πελά-
 γους κίνδυνον ἐκπιφευγῆναι νομίζοντες καὶ διὰ τὴν
 ἄγνοιαν ἄσμενοι πρὸς τὴν γῆν καταπλέοντες ἐξαίφνης

ματος καλυπτομένου, καταπλέουσι μὲν τινες κατὰ τοῦ καταράκτου λαμβάνοντες ἐναντίους τοὺς ἀνέμους, ἀναπλεῦσαι δὲ οὐδεὶς δύναται, νικώσης τῆς τοῦ ποταμοῦ βίας πᾶσαν ἐπίνοϊαν ἀνθρωπίνην. καταράκται μὲν οὖν εἰσι τοιοῦτοι πλείους, μέγιστος δ' ὁ πρὸς τοῖς μεθορίοις τῆς Αἰθιοπίας τε καὶ τῆς Αἰγύπτου.

- 33 Περιέκλῃσε δ' ὁ ποταμὸς καὶ νήσους ἐν αὐτῷ, κατὰ μὲν τὴν Αἰθιοπίαν ἄλλας τε πλείους καὶ μίαν
 10 εὐμεγέθη, τὴν ὀνομαζομένην Μερόην, ἐν ἣ καὶ πόλις ἐστὶν ἀξιόλογος ὁμώνυμος τῇ νήσῳ, κτίσαντος αὐτὴν Καμβύσου καὶ θεμένου τὴν προσηγορίαν ἀπὸ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μερόης. ταύτην δὲ τῷ μὲν σχήματι φασὶν ὑπάρχειν θυρεῶ παραπλησίαν, τῷ δὲ μεγέθει πολὺ προέχειν τῶν ἄλλων νήσων τῶν ἐν τούτοις τοῖς τόποις. τὸ μὲν γὰρ μήκος αὐτῆς εἶναι λέγουσι σταδίων τρισχίλων, τὸ δὲ πλάτος χιλίων· ἔχει δ' αὐτὴν καὶ πόλεις οὐκ ὀλίγας, ὧν ἐπιφανεστάτην ὑπάρχειν τὴν Μερόην· παρῇκειν δὲ τῆς νή-
 20 σου τὸν περικλυζόμενον πάντα τόπον ἀπὸ μὲν τῆς Λιβύης θῖνας ἔχοντας ἄμμου μέγεθος ἀέριον, ἀπὸ δὲ τῆς Ἀραβίας κρημνοὺς κατερρόωγότας. ὑπάρχειν δ' ἐν αὐτῇ καὶ μέταλλα χρυσοῦ τε καὶ ἀργύρου καὶ σιδήρου καὶ χαλκοῦ· πρὸς δὲ τούτοις ἔχειν πλῆθος ἔβενου, λίθων τε πολυτελῶν γένη παντοδαπά. κα-
 30 θόλου δὲ τοσαύτας νήσους ποιεῖν τὸν ποταμὸν ὥς-τε τοὺς ἀκούοντας μὴ ῥαδίως πιστεῦσαι. χωρὶς γὰρ τῶν περικλυζόμενων τόπων ἐν τῷ καλούμενῳ Δέλ-
 39 τα τὰς ἄλλας εἶναι νήσους πλείους τῶν ἐπτακοσίων, ὧν τὰς μὲν ὑπὸ Αἰθιοπίων ἐπαντλουμένας γεωργεῖσθαι κέγχρω, τὰς δὲ πλήρεις ὑπάρχειν ὄψεων καὶ κιννοκεφαλῶν καὶ ἄλλων θηρίων παντοδαπῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἀπρόσβλους εἶναι τοῖς ἀνθρώποις. ὁ δ' οὖν Νεῖλος κατὰ τὴν Αἰγύπτου εἰς πλείω μέρη σχιζόμενος ποιεῖ τὸ καλούμενον ἀπὸ τοῦ σχήματος Δέλ-
 40 τα. τούτου δὲ τὰς μὲν πλευρὰς καταγράφει τὰ τελευταῖα τῶν ρευμάτων, τὴν δὲ βάσιν ἀναπληροῖ τὸ δεχόμενον πέλαγος τὰς ἐκβολὰς τοῦ ποταμοῦ. ἐξήλσι

ὃ εἰς τὴν θάλατταν ἑπτὰ στόμασιν, ὧν τὸ μὲν
 πρὸς ἑὸν κεκλιμένον καὶ πρῶτον καλεῖται Πηλουσια-
 κόν, τὸ δὲ δεύτερον Ταυτικόν, εἶτα Μενδήσιον καὶ
 Φατνιτικόν καὶ Σεβεντυτικόν, ἔτι δὲ Βολβίτινον,
 καὶ τελευταῖον Κανωβικόν, ὃ τινες Ἑρακλεωτικόν
 ὀνομάζουσιν. ἔστι δὲ καὶ ἕτερα στόματα χειροποίητα,
 περὶ ὧν οὐδὲν κατεπείγει γράφειν. ἐφ' ἑκάστῳ δὲ πό-
 λιν τετελείχισται διαιρουμένη τῷ ποταμῷ, καὶ καθ'
 ἑκάτερον μέρος τῆς ἐκβολῆς ζεύγμασι καὶ φυλακαῖς
 εὐκαίρως διελημμένη. ἀπὸ δὲ τοῦ Πηλουσιακοῦ στό- 10
 ματος διώρυξ ἔστι χειροποίητος εἰς τὸν Ἀράβιον
 κόλπον καὶ τὴν ἐρυθρὰν θάλατταν. ταύτην ὃ ἐπα-
 βάλετο πρῶτος κατασκευάζειν Νεκὸς ὁ Ψαμμητί-
 χου, μετὰ δὲ τοῦτον Δαρείος ὁ Πέρσης, καὶ προ-
 κόψας τοῖς ἔργοις ἕως τινὸς τὸ τελευταῖον εἶασεν
 αὐτὴν ἀσυντέλεστον. ἐδιδάχθη γὰρ ὑπὸ τινων ὅτι
 διορύξας τὸν ἰσθμὸν αἴτιος ἔσται τοῦ κατακλυσθῆ-
 ναι τὴν Αἴγυπτον· μετεωροτέρα γὰρ ἀπεδείκνυντο
 ὑπάρχειν τῆς Αἰγύπτου τὴν ἐρυθρὰν θάλατταν.
 ὕστερον δὲ ὁ δεύτερος Πτολεμαῖος συνετέλεσεν αὐ- 20
 τήν, καὶ κατὰ τὸν ἐπικαιρότατον τόπον ἐμηχανήσατό
 τι φιλότεχρον διάφραγμα. τοῦτο ὃ ἐξήνοιγεν ὅποτε
 βούλοιτο διαπλεῦσαι, καὶ ταχέως πάλιν συνέκλειεν,
 εὐστόχως ἐκλαμβανομένης τῆς χειρίας. ὃ δὲ διὰ τῆς
 διώρυγος ταύτης ῥέων ποταμὸς ὀνομάζεται μὲν ἀπὸ
 τοῦ κατασκευάσαντος Πτολεμαίου, ἐπὶ δὲ τῆς ἐκβο-
 λῆς πόλιν ἔχει τὴν προσαγορευομένην Ἀρσινόην.

40 τὸ δ' οὖν Δέλτα τῇ Σικελίᾳ τῷ σχήματι παραπλή- 34
 σιον ὑπάρχον τῶν μὲν πλευρῶν ἑκατέραν ἔχει στα-
 δίων ἑπτακοσίων καὶ πενήκοντα, τὴν δὲ βάσιν θα- 80
 λάττει προσκλυζομένην σταδίων χιλίων καὶ τριακο-
 σίων. ἡ δὲ νῆσος αὕτη πολλὰς διώρυξας χειροποίη-
 τοις διελλήπται καὶ χώραν περιέχει καλλίστην τῆς
 Αἰγύπτου. ποταμόχωστος γὰρ οὖσα καὶ κατάρρυτος
 πολλοὺς καὶ παντοδαποὺς ἐκφέρει καρποὺς, τοῦ μὲν
 ποταμοῦ διὰ τὴν κατ' εἶος ἀνάβασιν νεαρὰν ἰλὺν
 αἰὶ καὶ αἰχέοντος, τῶν δ' ἀνθρώπων ῥαδίως ἀπασάν
 ἀρδεύοντων διὰ τινος μηχανῆς, ἣν ἐπερόησε μὲν

- Ἀρχιμήδης ὁ Συρακόσιος, ὀνομάζεται δὲ ἀπὸ τοῦ σχήματος κοχλίας. πρᾶειν δὲ τοῦ Νεῖλου τὴν φύσιν ποιούμενου καὶ γῆν πολλὴν καὶ παντοδαπὴν καταφύροντος, εἶναι δὲ κατὰ τοὺς κοίλους τόπους λιμναζόντος, ἔλη γίνεται πᾶμφορα. ῥίζαι γὰρ ἐν αὐταῖς φύονται παντοδαπαὶ τῇ γείσει καὶ καρπῶν καὶ καυλῶν ἰδιάζουσαι φύσεις, πολλὰ συμβαλλόμεναι τοῖς ἀπόροις τῶν ἀνθρώπων καὶ τοῖς ἀσθενέσι πρὸς αὐτάρκειαν. οὐ γὰρ μόνον τροφὰς παρέχονται ποικίλας καὶ πᾶσι 10 τοῖς δεομένοις ἐτοίμας καὶ δαψιλῆς, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων τῶν εἰς τὸ ζῆν ἀναγκαίων οὐκ ὀλίγα φέρουσι βοηθήματα. λωτός τε γὰρ φύεται παλὺς, ἐξ οὗ καὶ κατασκευάζουσιν ἄρτους οἱ κατ' Αἴγυπτον, δυναμένους ἐκπληροῦν τὴν φυσικὴν τοῦ σώματος ἐνδειαν, τό τε κιβώριον δαψιλέστατον ὑπάρχον φέρει τὸν καλούμενον Αἰγύπτιον κύαμον. ἔστι δὲ καὶ δένδρων γένη πλείονα, καὶ τούτων αἱ μὲν ὀνομαζόμεναι περσέαι καρπὸν διάφορον ἔχουσι τῇ γλυκύτητι, μετενεχθέντος ἐξ Αἰθιοπίας ὑπὸ Περσῶν τοῦ φυτοῦ καθ' 20 ὃν καιρὸν Καμβύσης ἐκράτησεν ἐκείνων τῶν τόπων. τῶν δὲ συκαμίνων αἱ μὲν τὸν τῶν μόρων καρπὸν φέρουσιν, αἱ δὲ τὸν τοῖς σύκοις ἐμφορῇ, καὶ παρ' ὅλον σχεδὸν τὸν ἐνιαυτὸν αὐτοῦ φυομένου συμβαίνει τοὺς ἀπόρους καταφυγὴν ἐτοίμην ἔχειν τῆς ἐνδείας. τὰ δὲ βᾶτα καλούμενα [μυξάρια] συναίγεται μὲν κατὰ τὴν ἀποχώρησιν τοῦ ποταμοῦ, διὰ δὲ τὴν γλυκύτητα τῆς φύσεως αὐτῶν ἐν τραγῆματος μέρει καταναλίσκεται. κατασκευάζουσι δὲ καὶ ἐκ τῶν κριθῶν Αἰγύπτιοι πόμα λειπόμενον οὐ πολὺ τῆς περὶ τὸν 41 80 οἶνον εὐωδίας, ὃ καλοῦσι ζύθος. χρῶνται δὲ καὶ πρὸς τὴν τῶν λύχνων καύσιν ἐπιχέοντες αὐτ' ἐλαίου τὸ ἀποθλιβόμενον ἐκ τινοῦ φυτοῦ, προσαγορευόμενον δὲ κίκι. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα τὰ δυνάμενα τὰς ἀναγκαίας χρείας παρέχεσθαι τοῖς ἀνθρώποις δαψιλῇ φύεται κατὰ τὴν Αἴγυπτον, ὑπὲρ ὧν μικρὸν αὖ εἰη γράφειν.
- 35 Θηρία δὲ ὁ Νεῖλος τρέφει πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα ταῖς ἰδαίαις ἐξηλλαγμένα, δύο δὲ διάφορα, τὸν τε

κροκόδειλον καὶ τὸν καλούμενον ἵππον· τούτων δ' ὁ
 μὲν κροκόδειλος ἐξ ἐλαχίστου γίνεται μέγιστος, ὡς
 ἂν ὡς μὲν τοῦ ζώου τούτου τίκτοντος τοῖς χηνεῖοις
 παραπλήσια, τοῦ δὲ γεννηθέντος αὐξομένου μέχρι
 πηχῶν ἑκκαίδεκα· καὶ μακρόβιον μὲν ἐστὶν ὡς κατ'
 ἄνθρωπον, γλῶτταν δὲ οὐκ ἔχει· τὸ δὲ σῶμα θαυ-
 μασιῶς ὑπὸ τῆς φύσεως ὠχύρωται· τὸ μὲν γὰρ
 δέρμα αὐτοῦ πᾶν φολεθῶν ἐστὶ καὶ τῇ σκληρότητι
 διαφέρειν, ὀδόντες δ' ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν ὑπαρ-
 χουσι πολλοί, δύο δὲ οἱ χαυλιόδοντες· πολὺ τῇ με- 10
 γέθει τῶν ἄλλων διαλλάτταντες· σαρκοφαγεῖ δὲ οὐ
 μόνον ἀνθρώπους, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐπὶ
 τῆς γῆς ζῶων τὰ προσπελάζοντα τῷ ποταμῷ· καὶ
 τὰ μὲν δῆγματα ποιεῖ ἄδρα καὶ χαλεπά, τοῖς δ'
 ὄντι δεινῶς σπαράττει, καὶ τὸ διαιρεθὲν τῆς σαρ-
 κὸς παντελῶς ἀπεργάζεται δυσίατον· ἐθηρευετο δὲ
 ταῦτα τὰ ζῶα τὸ μὲν παλαιὸν ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων
 ἀγκιστροῖς ἔχουσιν ἐπιδεδελεασμένας ὑέας σάρκας,
 ὕστερον δὲ ποτὲ μὲν δικτύοις παχέσιν ὥσπερ εἰς
 ἰχθυεῖς, ποτὲ δὲ ἐμβολίαις σιδηροῖς ἐκ τῶν ἀκάτων 20
 τυπτόμενα συνεχῶς εἰς τὴν κεφαλὴν· πλήθος δ' αὐ-
 τῶν ἀμύθητόν ἐστι κατὰ τὸν ποταμὸν καὶ τὰς
 παρακειμένας λίμνας, ὡς ἂν πολυγόνων τε ὄντων
 καὶ σπανίως ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀναιρουμένων·
 τῶν μὲν γὰρ ἐγχωρίων τοῖς πλείστοις νόμιμόν ἐστιν
 ὡς θεὸν σέβεσθαι τὸν κροκόδειλον, τοῖς δ' ἄλλοφύ-
 λοις ἀλυσιτελής ἐστὶν ἡ θήρα παντελῶς, οὐκ οὔσης
 ἐδωδίου τῆς σαρκός· ἀλλ' ὅμοις τοῦ πλήθους τού-
 του φουμένου κατὰ τῶν ἀνθρώπων ἡ φύσις κα-
 τεσκεύασε μέγα βοήθημα· ὁ γὰρ καλούμενος ἰχνεύ- 30
 μων, παραπλήσιος ὢν μικρῷ κυνί, περιέρεται τὰ
 42 τῶν κροκοδείλων ὡς συντρίβων, τίκτοντος τοῦ ζώου
 παρὰ τὸν ποταμὸν, καὶ τὸ θαυμασιώτατον, οὔτε
 κατεσθίων οὔτε ὠφελούμενος οὐδὲν διατελεῖ φυσικὴν
 τινα χρεῖαν καὶ κατηναγκασμένην ἐνεργῶν εἰς ἀν-
 θρώπων εὐεργεσίαν· ὁ δὲ καλούμενός ἵππος τῇ με-
 γέθει μὲν ἐστὶν οὐκ ἐλάττων πηχῶν πέντε, τετρά-
 πους δ' ὢν καὶ δίχηλος παραπλήσιως τοῖς βοῦσι

τοὺς χαυλιόδοτας ἔχει μείζους τῶν ἀγρίων ὑῶν,
 τρεῖς ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, ὅτα δὲ καὶ κέρκον
 καὶ φωνήν ἵππων παρεμφερῇ, τὸ δ' ὅλον κύτος τοῦ
 σώματος οὐκ ἀνόμοιον ἐλέφαντι, καὶ δέρμα πάντων
 σχεδὸν τῶν θηρίων ἰσχυρότατον. ποτάμιον γὰρ ὑπάρ-
 χον καὶ χερσαῖον τὰς μὲν ἡμέρας ἐν τοῖς ὕδασι δια-
 τρίβει γυμναζόμενον κατὰ βαθους, τὰς δὲ νύκτας
 ἐπὶ χώρας κατανέμεται τὸν τε σῖτον καὶ τὸν χόρτον,
 ὥστε εἰ πολύτεκνον ἦν τοῦτο τὸ ζῷον καὶ κατ' ἐνι-
 10 αὐτὸν ἔτικτεν, ἐλυμαίνετο ἂν ὁλοσχερῶς τὰς γεωρ-
 γίας τὰς καὶ Αἴγυπτον. ἀλλίσκεται δὲ καὶ τοῦτο τὸ
 ζῷον πολυχειρὶά τῶν τυπτόντων τοῖς σιδηροῖς ἐμβο-
 λίοις. ὅπου γὰρ ἂν φανῇ, συνάγουσιν ἐπ' αὐτὸ πλοῖα,
 καὶ περιστάντες κατατραυμιτίζουσιν ὥσπερ τισὶ κο-
 πεῦσιν ἐπὶ σιδηροῖς ἀγκίστροις, εἴθ' ἐνὶ τῶν ἐμπα-
 γέντων ἐνάπτοντες ἀρχὰς στυπνάς ἀφιάσι μέχρις
 ἂν ὅτου παραλυθῇ γινόμενον ἑξαιμον. τὴν μὲν οὖν
 σάρκα σκληρὰν ἔχει καὶ δύσπεπτον, τῶν δ' ἐντο-
 σθεν οὐδὲν ἐδώδιμον, οὔτε σπλάγχνον οὔτ' ἐγκόλιον.
 36 Χωρὶς δὲ τῶν εἰρημένων θηρίων ὁ Νεῖλος ἔχει
 παντοῖα γένη ἰχθύων καὶ κατὰ τὸ πλῆθος ἄπιστα.
 τοῖς γὰρ ἰχθυοῖς οὐ μόνον ἐκ τῶν προσφάτως
 ἀλλίσκομένων παρέχεται θαψιλῇ τὴν ἀπόλαυσιν, ἀλ-
 λά καὶ πλῆθος εἰς ταριχείαν ἀνήσιν ἀνέκλειπτον.
 καθόλου δὲ ταῖς εἰς ἀνθρώπους εὐεργεσίαις ὑπερ-
 βάλλει πάντας τοὺς κατὰ τὴν οἰκουμένην ποταμούς.
 τῆς γὰρ πληρώσεως τὴν ἀρχὴν ἀπὸ θερινῶν τροπῶν
 ποιούμενος αὖξεται μὲν μέχρι τῆς ἰσημερίας τῆς
 μετοπωρινῆς, ἐπάγων δ' αἰὲν νέαν ἰλὺν βρέχει τὴν
 30 γῆν ὁμοίως τὴν τε ἀργὴν καὶ σπόριμον καὶ φυτεύ-
 σιμον τοσοῦτον χρόνον ὅσον ἂν οἱ γεωργοῦντες τὴν
 χώραν ἐτελήσωσι. τοῦ γὰρ ὕδατος πρᾶεως φερο-
 μένου ῥαδίως ἀποτρέπουσιν αὐτὸν μικροῖς χώμασι,
 καὶ πάλιν ἐπάγουσιν εὐχερῶς ταῦτα διαιροῦντες ὅταν
 δόξη συμφέρειν. καθόλου δὲ τοσαύτην τοῖς μὲν ἐρ- 43
 γοῖς εὐκοπίαν παρέχεται, τοῖς δ' ἀνθρώποις λυσιτέ-
 λειαν, ὥστε τοὺς μὲν πλείστους τῶν γεωργῶν τοῖς
 ἀναξηραινομένοις τῆς γῆς τόποις ἐφισταμένους καὶ

τὸ σπέρμα βάλλοντας ἐπάγειν τὰ βοσκήματα, καὶ
τούτοις συμπατήσαντας μετὰ τέτταρας ἢ πέντε μῆ-
νας ἀπαντᾶν ἐπὶ τὸν θερισμόν, ἐνίους δὲ κούφοις
ἀρότροις ἐπαγαγόντας βραχέως τὴν ἐπιφάνειαν τῆς
βεβρεγμένης χώρας σωροὺς ἀναιρεῖσθαι τῶν καρ-
πῶν χωρὶς θαπάνης πολλῆς καὶ κακοπαθείας. ὅλως
γὰρ πᾶσα γεωργία παρὰ μὲν τοῖς ἄλλοις ἔθνεσι μετὰ
μεγάλων ἀναλωμάτων καὶ ταλαιπωριῶν διοικεῖται,
παρὰ δ' Αἰγυπτίοις μόνοις ἐλαχιστοῖς θαπατήμασι
καὶ πόνοις συγκομίζεται· ἡ τε ἀμπελόφυτος ὁμοίως 10
ἀρδευομένη θαψίλειαν οἴνου τοῖς ἐγγχωρίοις παρα-
σκευάζει. οἱ δὲ χερσεύειν ἔασαντες τὴν ἐπικεκλυσμέ-
νην χώραν καὶ τοῖς ποιμνίοις ἀνέντες μηλόβοτον
διὰ τὸ πλῆθος τῆς νομῆς δις τεκόντα καὶ δις ἀπο-
καρέντα πρόβατα καρποῦνται. τὸ δὲ γινόμενον περὶ
τὴν ἀνάβασιν τοῦ Νείλου τοῖς μὲν ἰδοῦσι θαυμα-
στὸν φαίνεται, τοῖς δ' ἀκούσας παντελῶς ἀπιστοῦν.
τῶν γὰρ ἄλλων ποταμῶν ἀπάντων περὶ τὰς θερινὰς
τροπὰς ἐλαττουμένων καὶ κατὰ τὸν ἐξῆς χρόνον
τοῦ θέρους αἰὶ μᾶλλον ταπεινουμένων, οὗτος μόνος 20
τότε ἀρχὴν λαβὼν τῆς πληρώσεως ἐπὶ τοσοῦτον
αὐξεται καθ' ἡμέραν ὥστε τὸ τελευταῖον πᾶσαν σχε-
δὸν ἐπικλύζειν τὴν Αἴγυπτον. ὥσαντίως δὲ πάλιν εἰς
τοῦναντίον μεταβαλὼν τὸν ἴσον χρόνον καθ' ἡμέραν
ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον ταπεινοῦται, μέχρις ἂν εἰς τὴν
προϋπάρξασαν ἀφίκηται τάξιν. καὶ τῆς μὲν χώρας
ὥσης πεδιάδος, τῶν δὲ πόλεων καὶ τῶν κωμῶν
ἔτι δὲ τῶν ἀγροικιῶν κειμένων ἐπὶ χειροποιήτων χοι-
μάτων, ἡ πρόσοψις ὁμοία γίνεται ταῖς Κυκλάσι νή-
σοις. τῶν δὲ χερσαίων θηρίων τὰ πολλὰ μὲν ὑπὸ 30
τοῦ ποταμοῦ περιληφθέντα διαφθείρεται βαπτιζό-
μενα, τινὰ δ' εἰς τοὺς μετεωροτέρους ἐκφεύγοντα
τόπους διασώζεται. τὰ δὲ βοσκήματα κατὰ τὸν τῆς
ἀναβάσεως χρόνον ἐν ταῖς κώμαις καὶ ταῖς ἀγροι-
κίαις διατρέφεται, προπαρασκευαζομένης αὐτοῖς τῆς
τροφῆς. οἱ δ' ὄχλοι πάντα τὸν τῆς πληρώσεως χρό-
44 νον ἀπολελυμένοι τῶν ἔργων εἰς ἄνεσιν τρέπονται,
συνεχῶς ἐστιώμενοι καὶ πάντων τῶν πρὸς ἡδονήν

ἀνηκόντων ἀνεμποδίστως ἀπολαύοντες. διὰ δὲ τὴν ἀγωνίαν τὴν ἐκ τῆς ἀναβάσεως τοῦ ποταμοῦ γινόμενῃν κατεσκευάσται Νειλοσκοπεῖον ὑπὸ τῶν βασιλέων ἐν τῇ Μέμφει. ἐν τούτῳ δὲ τὴν ἀνάβασιν ἀκριβῶς ἐκμετροῦντες οἱ τὴν τούτου διοίκησιν ἔχοντες ἀξαποστέλλουσιν εἰς τὰς πόλεις ἐπιστολαίς, διασαφῶντες πόσους πήχεις ἢ δακτύλους ἀναβέβηκεν ὁ ποταμός, καὶ πότε τὴν ἀρχὴν πεπολήται τῆς ἐλάττωσεως. διὰ δὲ τοῦ τοιούτου τρόπου τῆς μὲν ἀγ-

- 10 νίας ἀπολύεται πᾶς ὁ λαός, πυθόμενος τὴν τῆς αὐξήσεως εἰς τὸν ἀντίον μεταβολήν, τὸ δὲ πλῆθος τῶν ἐσομένων καρπῶν εὐθύς ἅπαντες προεγνώκασιν, ἐκ πολλῶν χρόνων τῆς παρατηρήσεως ταύτης παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις ἀκριβῶς ἀναγεγραμμένης.
- 37 Μεγάλῃς δ' οὐσῃς ἀπορίας περὶ τῆς τοῦ ποταμοῦ πληρώσεως, ἐπικεχειρήκασιν πολλοὶ τῶν τε φιλοσόφων καὶ τῶν ἱστορικῶν ἀποδοῦναι τὰς ταύτης αἰτίας, περὶ ὧν ἐν κεφαλαίοις ἐρουῦμεν, ἵνα μὴτε μακρὰς ποιῶμεθα τὰς παρεκβάσεις μὴτε ἄγραφον
- 20 τὸ παρὰ πᾶσιν ἐπιζητούμενον ἀπολείπωμεν. ὅλως γὰρ ὑπὲρ τῆς ἀναβάσεως τοῦ Νείλου καὶ τῶν πηγῶν, ἔτι δὲ τῆς εἰς θάλατταν ἐκβολῆς καὶ τῶν ἄλλων ὧν ἔχει διαφορῶν παρὰ τοὺς ἄλλους ποταμούς, μέγιστος ὢν τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην, τινὲς μὲν τῶν συγγραφῶν ἀπλῶς οὐκ ἐτόλμησαν οὐδὲν εἰπεῖν, καίπερ εἰωθότες μηχανεῖν ἐνίοτε περὶ χειμάρρου τοῦ τυχόντος, τινὲς δ' ἐπιβαλόμενοι λέγειν περὶ τῶν ἐπιζητουμένων πολὺ τῆς ἀληθείας διήμαρτον. οἱ μὲν γὰρ περὶ τὸν Ἑλλάνικον καὶ Κάδμον, ἔτι δ' Ἑκα-
- 30 ταῖον, καὶ πάντες οἱ τοιοῦτοι, παλαιοὶ παντάπασιν ὄντες, εἰς τὰς μυθώδεις ἀποφάσεις ἀπέκλιναν, Ἡρόδοτος δὲ ὁ πολυπράγμων, εἰ καὶ τις ἄλλος, γεγνηὶς καὶ πολλῆς ἱστορίας ἔμπειρος, ἐπικεχείρηκε μὲν περὶ τούτων ἀποδιδόναι λόγον, ἡκολουθηκῶς δὲ ἀντιλεγόμεναις ὑπονοίαις εὗρίσκεται. Ξενοφῶν δὲ καὶ Θουκυδίδης ἐπαινούμενοι κατὰ τὴν ἀλήθειαν τῶν ἱστοριῶν, ἀπέσχοντο τελῶς κατὰ τὴν γραφὴν τῶν τόπων τῶν κατ' Αἴγυπτον· οἱ δὲ περὶ τὸν Ἐφορον

45 καὶ Θεόπομπον μάλιστα πάντων εἰς ταῦτα ἐπιτα-
 θέντες ἤκιστα τῆς ἀληθείας ἐπέτυχον. καὶ διεσά-
 λησαν οὗτοι πάντες οὐ διὰ τὴν ἀμέλειαν ἀλλὰ διὰ
 τὴν τῆς χώρας ιδιότητα. ἀπὸ γὰρ τῶν ἀρχαίων
 χρόνων ἄχρι Πτολεμαίου τοῦ φιλαδέλφου προσαγο-
 ρευθέντος οὐχ ὅπως τινὲς τῶν Ἑλλήνων ὑπερέβαλον
 εἰς Αἰθιοπίαν, ἀλλ' οὐδὲ μέχρι τῶν ὄρων τῆς Αἰ-
 γύπτου προσανέβησαν· οὕτως ἄξενα πάντα ἦν τὰ
 περὶ τοὺς τόπους τούτους καὶ παντελῶς ἐπικίνδυνα.
 τοῦ δὲ προειρημένου βασιλέως μεθ' Ἑλληνικῆς δυ- 10
 νάμεως εἰς Αἰθιοπίαν πρῶτον στρατεύσαντος ἐπε-
 γνώσθη τὰ κατὰ τὴν χώραν ταύτην ἀκριβέστερον
 ἀπὸ τούτων τῶν χρόνων. τῆς μὲν οὖν τῶν προτέ-
 ρων συγγραφέων ἀγνοίας τοιαύτας τὰς αἰτίας συνέβη
 γενέσθαι. τὰς δὲ πηγὰς τοῦ Νεῖλου καὶ τὸν τόπον
 ἐξ οὗ λαμβάνει τὴν ἀρχὴν τοῦ ρεύματος ἑωρακέναι
 μὲν μέχρι τῶνδε τῶν ἱστοριῶν γραφομένων οὐδεὶς
 εἶρηκεν, οὐδ' ἀκοὴν ἀπεφηνάτο παρὰ τῶν ἑωρακέ-
 ναι διαβεβαιουμένων. διὸ καὶ τοῦ πράγματος εἰς
 ὑπόνοιαν καὶ καταστοχασμὸν πιθανὸν καταντῶντος, 20
 οἱ μὲν κατ' Αἴγυπτον ἱερεῖς ἀπὸ τοῦ περιρρέοντος
 τὴν οἰκουμένην Ωκεανοῦ φασιν αὐτὸν τὴν σύστασιν
 λαμβάνειν, ὕγιες μὲν οὐδὲν λέγοντες, ἀπορίᾳ δὲ τὴν
 ἀπορίαν λύοντες καὶ λόγον φέροντες εἰς πίστιν αὐ-
 τὸν πολλῆς πίστεως προσδεόμενον. τῶν δὲ τρωγλο-
 δυτῶν οἱ μεταναστάντες ἐκ τῶν ἄνω τόπων διὰ
 καῦμα, προσαγορευόμενοι δὲ Μόλγιοι, λέγουσιν ἐμ-
 φάσεις τινὰς εἶναι περὶ τοὺς τόπους ἐκείνους, ἐξ ὧν
 ἂν τις συλλογίσαιτο διότι πολλῶν πηγῶν εἰς ἓνα τό-
 πον ἀθροιζομένων συνίσταται τὸ ρεῦμα τοῦ Νεῖλου. 30
 διὸ καὶ πολυγονώτατον αὐτὸν ὑπάρχειν πάντων τῶν
 γνωριζομένων ποταμῶν. οἱ δὲ ὑπεροικούντες τὴν νῆ-
 σον τὴν ὀνομαζομένην Μερόην, οἷς καὶ μάλιστ' ἂν
 εἰς συγκατάθοιτο, τῆς μὲν κατὰ τὸ πιθανὸν εὐρεσι-
 λογίας πολὺ κεχωρισμένοις, τῶν δὲ τόπων τῶν ζη-
 τουμένων ἔγγιστα κειμένοις, τοσοῦτον ἀπέχουσι τοῦ
 λέγειν τι περὶ τούτων ἀκριβῶς ὥστε καὶ τὸν ποτα-
 μὸν Ἀστάπουν προσηγορευκασιν, ὅπερ ἐστὶ μεθερ-

μηνευόμενον εἰς τὴν Ἑλλήνων διαίλεκτον ἐκ τοῦ σπό-
 τους ὕδαρ. οὗτοι μὲν οὖν τῷ Νεῖλῳ τῆς ἐν τοῖς τό-
 ποις ἀθεωρησίας καὶ τῆς ἰδίας ἀγνοίας οἰκίαν ἔτα-
 ξαν προσηγορίαν, ἡμῖν δ' ἀληθέστατος εἶναι δοκεῖ
 λόγος ὁ πλεῖστον ἀπέχων τοῦ προσποιήματος. οὐκ ἔ-
 ἴσμεν δὲ ὅτι τὴν πρὸς τὴν ἑω τοῦ ποταμοῦ τούτου
 καὶ τὴν πρὸς ἐσπέραν Λιβύην ἀφορίζων Ἡρόδοτος
 ἀνατίθῃσι Λίβυσι τοῖς ὀνομαζομένοις Νασαμαῶσι τὴν
 ἀκριβῆ θεωρίαν τῷ ρείθρῳ, καὶ φησιν ἐκ τινος
 10 λίμνης λαμβάνοντα τὴν ἀρχὴν τὸν Νεῖλον φέρεσθαι
 διὰ χώρας Αἰθιοπικῆς ἀμυθήτου. οὐ μὲν αὐτόθεν
 οὔτε τοῖς εἰποῦσι Λίβυσιν, εἴπερ καὶ πρὸς ἀλήθειαν
 εἰρήκασιν, οὔτε τῷ συγγραφῇ προσεκτιόν ἀναπό-
 δεικτα λέγοντι.

38 Ἐπειδὴ δὲ περὶ τῶν πηγῶν καὶ τῆς φύσεως αὐτοῦ
 διεληλύθαμεν, πειρασόμεθα τὰς αἰτίας ἀποδιδόναι
 τῆς πληρώσεως. Θαλῆς μὲν οὖν εἰς τῶν ἑπτὰ σοφῶν
 ὀνομαζόμενός φησι τοὺς ἑτησίαις ἀντιπνέοντας ταῖς
 ἐκβολαῖς τοῦ ποταμοῦ κωλύειν εἰς θάλατταν προ-
 20 χεῖσθαι τὸ ρεῦμα, καὶ διὰ τοῦτ' αὐτὸν πληρούμενον
 ἐπικλύζειν ταπεινὴν οὖσαν καὶ πεδινὰ τὴν Αἴγυ-
 πτον. τοῦ δὲ λόγου τούτου, καίπερ εἶναι δοκοῦντος
 πιθανοῦ, ῥάδιον ἐξελέγξαι τὸ ψεῦδος. εἰ γὰρ ἦν
 ἀληθές τὸ προειρημένον, οἱ ποταμοὶ πάντες ἂν οἱ
 τοῖς ἑτησίαις ἐναντίας ταῖς ἐκβολαῖς ἔχοντες ἐποιοῦντο
 τὴν ὁμοίαν ἀνάβασιν· οὐ μῆδαμὺ τῆς οἰκουμένης
 συμβαινόντος ζητητέον αἰτίαν ἑτέραν ἀληθινὴν τῆς
 πληρώσεως. Ἀναξαγόρας δ' ὁ φυσικὸς ἀπεφάνετο τῆς
 ἀναβάσεως αἰτίαν εἶναι τὴν τηκομένην χιόνα κατὰ
 30 τὴν Αἰθιοπίαν, ᾧ καὶ ὁ ποιητὴς Εὐριπίδης μαθη-
 τῆς ὦν ἠκολούθηκε· λέγει γοῦν

Νεῖλου λιπὼν κάλλιστον ἐκ γαλας ὕδαρ,
 ὃς ἐκ μελαμβρότοιο πληροῦται ῥοαῖς
 Αἰθιοπίδος γῆς, ἥντι' ἂν τακῇ χιῶν.

καὶ ταύτην δὲ τὴν ἀπόφασιν οὐ πολλῆς ἀντιρρήσεως
 προσδεῖσθαι συμβέβηκε, φανεροῦ πᾶσιν ὄντος ὅτι
 διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῶν καυμάτων ἀδύνατον χιόνα

πηκτεν περὶ τὴν Αἰθιοπίαν. καθόλου γὰρ περὶ τοὺς
 τόπους τούτους οὔτε πάγος οὔτε ψυχὸς οὐδ' ὅλως
 χειμῶνος ἐμφανὲς γίνεται, καὶ μέλιστα περὶ τὴν
 ἀνάβασιν τοῦ Νείλου. εἰ δέ τις καὶ συγχωρήσαι
 χιόνος εἶναι πλῆθος ἐν ταῖς ὑπὲρ Αἰθιοπίαν τόποις,
 ὅποίως ἐλέγχεται τὸ ψεῦδος τῆς ἀποφάσεως· πᾶς
 γὰρ ποταμὸς ἀπὸ χιόνος ῥέων ὁμολογουμένως αὔρας
 ἀναδίδωσι ψυχρὰς καὶ τὸν αἶρα παχύνει· περὶ δὲ
 τὸν Νεῖλον μόνον τῶν ποταμῶν οὔτε νέφους ὑπο-
 στάσεις ὑπάρχουσιν οὐτ' αὔραι ψυχραὶ γίνονται οὐδ' 10
 ὁ αἶρ παχύνεται. Ἡρόδοτος δέ φησι τὸν Νεῖλον εἶ-
 ναι μὲν φύσει τηλικούτου ἡλικὸς γίνεται κατὰ τὴν
 κλήρωσιν, ἐν δὲ τῷ χειμῶνι τὸν ἥλιον κατὰ τὴν
 Αἰθύνην φερόμενον ἐπισπᾶσθαι πρὸς ἑαυτὸν πολλὴν
 ὑγρασίαν ἐκ τοῦ Νείλου, καὶ διὰ τοῦτο περὶ τοὺς
 καιροὺς τούτους παρὰ φύσιν ἐλάττονα γίνεσθαι τὸν
 47 ποταμόν. τοῦ δὲ θέρους ἐπιστάντος ἀποχωροῦντα
 τῇ φορᾷ τὸν ἥλιον πρὸς τὰς ἄρκτους ἀναξηραίνειν
 καὶ ταπεινοῦν τοὺς τε περὶ τὴν Ἑλλάδα ποταμοὺς
 καὶ τοὺς κατὰ τὴν ἄλλην χώραν τὴν ὁμοίως ἐκτείνῃ 20
 κειμένην. οὐκέτ' οὖν εἶναι παράδοξον τὸ γινόμενον
 περὶ τὸν Νεῖλον, οὐ γὰρ ἐν τοῖς καύμασιν αὔξεσθαι,
 κατὰ τὸν χειμῶνα δὲ ταπεινοῦσθαι διὰ τὴν προει-
 ρημένην αἰτίαν. ῥητέον οὖν καὶ πρὸς τοῦτον ὅτι
 καθῆκον ἦν, ὥσπερ ἀπὸ τοῦ Νείλου τὴν ὑγρασίαν
 ὁ ἥλιος ἐφ' ἑαυτὸν ἐπισπᾶται κατὰ τοὺς τοῦ χειμῶ-
 νος καιροὺς, οὕτω καὶ ἀπὸ τῶν ἄλλων τῶν κατὰ
 τὴν Αἰθύνην ὄντων ποταμῶν ἀναλαμβάνειν τι τῶν
 ὑγρῶν καὶ ταπεινοῦν τὰ φερόμενα ῥεύματα. ἔπει δ'
 οὐδαμοῦ τῆς Αἰθύνης οὐδὲν τοιοῦτον γινόμενον θεω- 30
 ρεῖται, περιφανῶς ὁ συγγραφεὺς σχεδιάζων ἐπίσκει-
 ται. καὶ γὰρ οἱ περὶ τὴν Ἑλλάδα ποταμοὶ τὴν αὔ-
 ξησιν ἐν τῷ χειμῶνι λαμβάνουσιν οὐ διὰ τὸ μακρό-
 τερον ἀφίστασθαι τὸν ἥλιον ἀλλὰ διὰ τὸ πλῆθος
 τῶν γινόμενων ὄμβρων. Δημόκριτος δὲ ὁ Ἀβδηρίτης 39
 φησὶν οὐ τὸν περὶ τὴν μεσημβρίαν τόπον χιονίζε-
 σθαι, καθάπερ εἶρηκεν Εὐριπίδης καὶ Ἀναξαγόρας,
 ἀλλὰ τὸν περὶ τὰς ἄρκτους, καὶ τοῦτο ἐμφανὲς εἶ-

ναι πᾶσα τὸ δὲ πλῆθος τῆς σωρευομένης χιόνος ἐν
 τοῖς βορείοις μέρεσι περὶ μὲν τὰς τροπὰς μένει
 πεπηγός, ἐν δὲ τῇ θέρει διαλυομένων ὑπὸ τῆς θερ-
 μασίας τῶν πάγων πολλὴν τηκδύνα γίνεσθαι, καὶ
 διὰ τοῦτο πολλὰ γεννᾶσθαι καὶ παχέα νέφη περὶ
 τοὺς μετεωροτέρους τῶν τόπων, θαψιλοὺς τῆς ἀνα-
 θυμιασεως πρὸς τὸ ὕψος αἰρομένης· ταῦτα δ' ὑπὸ
 τῶν ἐτησίων ἐλαύνεσθαι, μέχρις ἂν ὅτου προσπέσῃ
 τοῖς μεγίστοις ὄρεσι τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην, ἃ
 10 φησιν εἶναι περὶ τὴν Αἰθιοπίαν. ἔπειτα πρὸς τοῦτοις
 οὖσιν ὑψηλοῖς βιαίως θραυόμενα παμμεγέθεις ὄμ-
 βρους γεννᾶν, ἐξ ὧν πληροῦσθαι τὸν ποταμὸν μά-
 λιστα κατὰ τὴν τῶν ἐτησίων ὥραν. ῥᾶδιον δὲ καὶ
 τοῦτον ἐξελέγχει τοὺς χρόνους τῆς αὐξήσεως ἀκρι-
 βῶς ἐξετάζοντα. ὁ γὰρ Νεῖλος ἀρχεται μὲν πληροῦ-
 σθαι κατὰ τὰς θερινὰς τροπὰς, οὐπω τῶν ἐτησίων
 πνεόντων, λήγει δ' ὕστερον ἰσημερίας φθινοπωρινῆς,
 πάσαι προπεπαιυμένων τῶν εἰρημένων ἀνέμων. ὅταν
 οὖν ἡ τῆς πείρας ἀκρίβεια κατισχύῃ τὴν τῶν λόγων
 20 πιθανότητα, τὴν μὲν ἐπίνοιαν τανδρὸς ἀποδεκτέον,
 τὴν δὲ πίστιν τοῖς ὑπ' αὐτοῦ λεγομέναις οὐ δοτέον.
 παρήμι γὰρ καὶ διότι τοὺς ἐτησίας ἰδεῖν ἔστιν οὐ-
 θέν τι μᾶλλον ἀπὸ τῆς ἀρκτου πνέοντας ἢ περ τῆς
 ἐσπέρας· οὐ βορεῖαι γὰρ οὐδ' ἀπαρκτεῖαι μόνοι ἀλλὰ
 καὶ οἱ πνέοντες ἀπὸ θερινῆς δύσεως ἀργέσται κοι-
 νωνοῦσι τῆς τῶν ἐτησίων προσηγορίας. τό τε λίγειν
 ὡς μέγιστα συμβαίνει τῶν ὄρων ὑπάρχειν τὰ περὶ
 τὴν Αἰθιοπίαν οὐ μόνον ἀναπόδεικτόν ἐστιν, ἀλλ'
 οὐδὲ τὴν πίστιν ἔχει διὰ τῆς ἐναργείας συγχωρου- 48
 80 μένην. Ἐφορος δὲ καινοτάτην αἰτίαν εἰσφέρειν πε-
 θανολογεῖν μὲν πειράται, τῆς δ' ἀληθείας οὐδαμῶς
 ἐπιτυχάνων θεωρεῖται. φησὶ γὰρ ἅπασαν τὴν Αἴ-
 γυπτον ποταμόχωστον οὔσαν καὶ χαύνην, εἰ δὲ
 κισηρώδῃ τὴν φύσιν, βαγάδας τε μεγάλας καὶ διη-
 νεκεῖς ἔχειν· διὰ δὲ τούτων εἰς ἑαυτὴν ἀναλαμβάν-
 νειν ὑγροῦ πλῆθος, καὶ κατὰ μὲν τὴν χειμερινὴν
 ὥραν συνέχειν ἐν ἑαυτῇ τοῦτο, κατὰ δὲ τὴν θερι-
 νὴν ὥσπερ ἰδρωῶτας τινὰς ἐξ αὐτῆς πανταχόθεν

ἀνιέναι, καὶ διὰ τούτων πληροῦν τὸν ποταμόν. ὁ δὲ
 συγγραφεὺς οὗτος οὐ μόνον ἡμῖν φαίνεται μὴ τε-
 θεαμένος τὴν φύσιν τῶν κατὰ τὴν Αἴγυπτον τόπων,
 ἀλλὰ μηδὲ παρὰ τῶν εἰδότεων τὰ κατὰ τὴν χώραν
 ταύτην ἐπιμειλῶς πεπυσμένος, πρῶτον μὲν γὰρ, εἴ-
 περ ἔξ αὐτῆς γῆς Αἰγύπτου ὁ Νεῖλος τὴν αὐξήσιν
 ἐλάμβανεν, οὐκ ἂν ἐν τοῖς παρωτέρω μέρεσιν ἐπλη-
 ρουτο, διὰ τε πετρώδους καὶ στερεῆς χώρας φερό-
 μενος· νῦν δὲ πλείω τῶν ἐξακισχιλίων σταδίων διὰ
 τῆς Αἰθιοπίας ῥέων τὴν πλήρωσιν ἔχει πρὶν ἢ ψαῦ- 10
 σαι τῆς Αἰγύπτου. ἔπειτ' εἰ μὲν τὸ ρεῦμα τοῦ Νεί-
 λου ταπεινότερον ἦν τῶν κατὰ τὴν ποταμόχωστον
 γῆν ἀραιωμάτων, ἐπιπολαίους ἂν εἶναι τὰς ῥαγάδας
 συνέβαινε, καθ' ἃς ἀδύνατον ἦν διαμένειν τοσοῦτο
 πλήθος ὕδατος· εἰ δ' ὑψηλότερον τόπον ἐπέειχεν ὁ
 ποταμὸς τῶν ἀραιωμάτων, ἀδύνατον ἦν ἐκ τῶν
 ταπεινοτέρων κοιλαμάτων εἰς τὴν ὑψηλότεραν ἐπι-
 φάνειαν τὴν τῶν ὑγρῶν σύρρυσιν γίνεσθαι. καθό-
 λου δὲ τίς ἂν δυνατόν ἡγήσαιο τοὺς ἐκ τῶν κατὰ
 τὴν γῆν ἀραιωμάτων ἰδρώτας τοσαύτην αὐξήσιν τοῦ 20
 ποταμοῦ ποιεῖν ὥστε ὑπ' αὐτοῦ πᾶσαν σχεδὸν τὴν
 Αἴγυπτον ἐπικλύζεσθαι; ἀφίημι γὰρ καὶ τὸ ψεῦδος
 τῆς τε ποταμοχώστου γῆς καὶ τῶν ἐν τοῖς ἀραιώ-
 μασι τηρουμένων ὑδάτων, ἐμφανῶν ὄντων τῶν ἐν τού-
 τοις ἐλέγχων. ὁ μὲν γὰρ Μαίανδρος ποταμὸς κατὰ
 τὴν Ἀσίαν πολλὴν χώραν πεποίηκε ποταμόχωστον,
 ἐν ἣ τῶν συμβαινόντων περὶ τὴν ἀναπλήρωσιν τοῦ
 Νεῖλου τὸ σύνολον οὐδὲν θεωρεῖται γινόμενον. ὁμοίως
 δὲ τούτω περὶ μὲν τὴν Ἀκαρνανίαν ὁ καλούμενος
 Ἀγελῶς ποταμὸς, περὶ δὲ τὴν Βοιωτίαν ὁ Κηφί- 30
 σός, φερόμενος ἐκ τῶν Φωκίων, προσκέχωκέν οὐκ
 ὀλίγην χώραν, ἐφ' ᾧ ἀμφοτέρων ἐλέγχεται φανε-
 ρῶς τὸ ψεῦδος τοῦ συγγραφέως. ἀλλὰ γὰρ οὐκ ἂν
 τις παρ' Εὐφρόν ζητήσῃ ἐκ παντὸς τρόπου τὰ κρι-
 βές, ὁρῶν αὐτὰν ἐν πολλοῖς ὀλιγωρηκότα τῆς ἀλη-
 49 θείας. τῶν δ' ἐν Μίμφει τινὲς φιλοσόφων ἐπιχείρη- 40
 σαν αἰτίαν φέρειν τῆς πληρώσεως ἀνεξέλεγκτον μάλ-
 λον ἢ πιθανήν, ἣ πολλοὶ συγκατατίθενται. διαι-

ροῦμενοι γὰρ τὴν γῆν εἰς τρία μέρη φασὶν ὑπάρ-
 χειν ἓν μὲν τὸ κατὰ τὴν ἡμετέραν οἰκουμένην, ἕτε-
 ρον δὲ τὸ τούτοις τοῖς τόποις ἀντιπεπονθὸς ταῖς
 ὥραις, τὸ δὲ τρίτον μεταξὺ μὲν κεῖσθαι τούτων,
 ὑπάρχειν δὲ διὰ καῦμα ἀοίκητον· εἰ μὲν οὖν ὁ Νεῖ-
 λος ἀνέβαινε κατὰ τὸν τοῦ χειμῶνος καιρὸν, δῆλον
 ὑπῆρχεν ὡς ἐκ τῆς καθ' ἡμᾶς ζώνης λαμβάνει τὴν
 ἐπιρροῦσιν διὰ τὸ περὶ τούτους τοὺς καιροὺς μάλιστα
 γίνεσθαι παρ' ἡμῖν τὰς ἐπομβρίας· ἐπεὶ δὲ τούτων
 10 τίον περὶ τὸ θέρος πληροῦται, πιθανὸν εἶναι κατὰ
 τοὺς ἀντικειμένους τόπους γεννᾶσθαι τοὺς χειμῶνας,
 καὶ τὸ πλεονάζον τῶν κατ' ἐκείνους τοὺς τόπους
 ὑδάτων εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς οἰκουμένην φέρεσθαι,
 διὸ καὶ πρὸς τὰς πηγὰς τοῦ Νείλου μηδένα δύνα-
 σθαι παρελθεῖν, ὡς ἂν ἐκ τῆς ἐναντίας ζώνης διὰ
 τῆς ἀοικήτου φερομένου τοῦ ποταμοῦ. Μαρτυρεῖν
 δὲ τούτοις καὶ τὴν ὑπερβολὴν τῆς γλυκύτητος τοῦ
 κατὰ τὸν Νεῖλον ὕδατος· διὰ γὰρ τῆς κατακεκαυμέ-
 νης αὐτὸν ῥέοντα καθέψεσθαι, καὶ διὰ τοῦτο γλυ-
 20 κύτατον εἶναι πάντων τῶν ποταμῶν, ἅτε φύσει τοῦ
 πυρώδους πᾶν τὸ ὑγρὸν ἀπογλυκαίνοντος. οὗτος δ'
 ὁ λόγος ἔχει μὲν τινα φανεράν καὶ πρόχειρον ἀντίρ-
 ρησιν, ὅτι παντελῶς ἀδύνατον εἶναι δοκεῖ ποταμὸν
 ἐκ τῆς ἀντικειμένης οἰκουμένης εἰς τὴν ἡμετέραν
 ἀναφέρεσθαι, καὶ μάλιστα εἰ τις ὑπόθοιτο σφαιρο-
 εἰδῇ τὴν γῆν ὑπάρχειν. καὶ γὰρ εἰάν τις τοῖς λόγοις
 κατατολμήσας βιάσῃται τὴν ἐνάργειαν, ἢ γε φύσις
 τῶν πραγμάτων οὐδαμῶς συγχωρήσει. καθόλου μὲν
 γὰρ ἀνεξέλεγκτον ἀποφασιν εἰσηγούμενοι, καὶ τὴν
 30 ἀοίκητον χώραν μεταξὺ τιθέμενοι, ταύτη διαφεν-
 ξεσθαι τοὺς ἀκριβοῦς ἐλέγχους νομίζουσι. δίκαιον δὲ
 τοὺς περὶ τινὸν διαβεβαιουμένους ἢ τὴν ἐνάργειαν
 παρῆγεσθαι μαρτυροῦσαν ἢ τὰς ἀποδείξεις λαμβά-
 νειν ἐξ ἀρχῆς συγχωρημένας. πῶς δὲ μόνος ὁ Νεῖ-
 λος ἐξ ἐκείνης τῆς οἰκουμένης φέρεται πρὸς τοὺς
 καθ' ἡμᾶς τόπους; εἰκὸς γὰρ εἶναι καὶ ἑτέρους πο-
 ταμοὺς καθάπερ καὶ παρ' ἡμῖν. ἢ τε τῆς περὶ τὸ
 ὕδωρ γλυκύτητος αἰτία παντελῶς ἄλογος. εἰ γὰρ

καθεψόμενος ὑπὸ τῶν καυμάτων ὁ ποταμὸς ἐγλυ-
καίνεται, πολυγόνος οὐκ ἂν ἦν οὐδὲ ποικίλας ἰχθύ-
ων καὶ θηρίων ἰδέας εἶχε. πᾶν γὰρ ὕδωρ ὑπὸ τῆς
πυρώδους φύσεως ἀλλοιωθὲν ἀλλοτριωτάτον ἐστὶ
50 ζῳογονίας. διόπερ τῇ παρεισαγομένῃ καθεψήσει τῆς
φύσεως τοῦ Νείλου παντάπασιν ἐναντιουμένης ψευ-
δεύστας εἰρημένους αἰτίας τῆς πληρώσεως ἡγητόν.
Θῶσπιδης δὲ ὁ Λῆος φησὶ κατὰ μὲν τὴν θερινὴν 41
αἶραν τὰ ὕδατα κατὰ τὴν γῆν εἶναι ψυχρά, τοῦ δὲ
χειμῶνος τούναντίον θερμά· καὶ τοῦτο εὐδὴλον ἐπὶ 10
τῶν βαθέων φρεάτων γίνεσθαι· κατὰ μὲν γὰρ τὴν
ἐκμὴν τοῦ χειμῶνος ἥκιστα τὸ ὕδωρ ἐν αὐτοῖς ὑπάρ-
χειν ψυχρόν, κατὰ δὲ τὰ μέγιστα καύματα ψυχρό-
τατον ἐξ αὐτῶν ὑγρὸν ἀναφέρεσθαι. διὸ καὶ τὸν
Νεῖλον εὐλόγως κατὰ μὲν τὸν χειμῶνα μικρὸν εἶναι
καὶ συστέλλεσθαι, διὰ τὸ τὴν μὲν κατὰ γῆν θερμο-
σίαν τὸ πολὺ τῆς ὑγρᾶς οὐσίας ἀναλίσκειν, ὁμβροὺς
δὲ κατὰ τὴν Αἴγυπτον μὴ γίνεσθαι· κατὰ δὲ τὸ θέ-
ρος μήκετι τῆς κατὰ γῆν ἀπαναλώσεως γινομένης ἐν
τοῖς κατὰ βάθος τόποις πληροῦσθαι τὴν κατὰ φύ- 20
σιν αὐτοῦ ῥύσιν ἀνεμποδίστως. ῥητέον δὲ καὶ πρὸς
τοῦτον, ὅτι πολλοὶ ποταμοὶ τῶν κατὰ τὴν Αἰθύνην
ὁμοίως μὲν κείμενοι τοῖς στόμασι, παραπλησίους δὲ
τὰς ῥύσεις ποιεῖσθαι, τὴν ἀνάβασιν οὐκ ἔχουσιν
ἀκάλωγον τῷ Νείλῳ· τούναντίον γὰρ ἐν μὲν τῷ χει-
μῶνι πληροῦμενοι, κατὰ δὲ τὸ θέρος λήγοντες, ἐλέγ-
χουσι τὸ ψεῦδος τοῦ πειρωμένου τοῖς πιθανοῖς κα-
ταμάχεσθαι τὴν ἀλήθειαν. ἔγγιστα δὲ τῇ ἀληθείᾳ
προσεληλυθεν Ἀγαθόρχιδης ὁ Κνίδιος. φησὶ γὰρ
καὶ ἐνιαντίον ἐν τοῖς κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν ὄρεσι γί- 30
νεσθαι συνεχεῖς ὁμβροὺς ἀπὸ θερινῶν τροπῶν μέχρι
πῆς μεταπωρενῆς ἰσημερίας. εὐλόγως οὖν τὰν Νεῖλον
ἐν μὲν τῷ χειμῶνι συστέλλεσθαι, τὴν κατὰ φύσιν
ἔχοντα ῥύσιν ἀπὸ μάνων τῶν πηγῶν, κατὰ δὲ τὸ
θέρος διὰ τοὺς ἐκχεομένους ὁμβροὺς λαμβάνειν τὴν
αὐξήσιν. εἰ δὲ τὰς αἰτίας μηδεὶς ἀποδοῦναι δύναται
μέχρι τοῦ νῦν τῆς τῶν ὑδάτων γενέσεως, οὐ προσή-
κειν εἰσελθεῖσθαι τὴν ἰδίαν ἀπόφασιν, πολλὰ γὰρ τὴν

φύσιν ἐναντίως φέρειν, ὥς τὰς αἰτίας οὐκ ἐφαπτόν-
 ἀνθρώποις ἀκριβῶς ἐξευρεῖν. μαρτυρεῖν δὲ τοῖς ὑφ'
 ἑαυτοῦ λεγομένοις καὶ τὸ γινόμενον περὶ τινὰς τό-
 πους τῆς Ἀσίας. πρὸς μὲν γὰρ ταῖς ὄρεσι τῆς Σκυ-
 θίας τοῖς πρὸς τὸ Καυκάσιον ὄρος συνάπτουσι
 παρεληλυθότος ἡδὴ τοῦ χειμῶνος καθ' ἕκαστον ἔτος
 νικητοὺς ἐξαισίους γίνεσθαι συνεχῶς ἐπὶ πολλὰς
 ἡμέρας ἐν δὲ τοῖς πρὸς βορρᾶν ἐστραμμένοις μέρει
 τῆς Ἰνδικῆς ὠρισμένοις καιροῖς καὶ χάλαζαν ἀπὸ 51

10 στον τὸ μέγεθος καὶ τὸ πλῆθος καταράττειν, καὶ
 περὶ μὲν τὸν Ἰθαόπην ποταμὸν ἀρχομένου θέρους
 συνεχεῖς ὄμβρους γίνεσθαι, κατὰ δὲ τὴν Αἰθιοπίαν
 μεθ' ἡμέρας τινὰς ταῦτό συμβαίνειν, καὶ ταύτην
 τὴν περίστασιν κυκλωμένην αἰετὸς συνεχεῖς τό-
 πους χειμάζειν. οὐδὲν οὖν εἶναι παράδοξον εἰ καὶ
 κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν τὴν καμένην ὑπὲρ Αἰγύπτου συνε-
 χεῖς ἐν τοῖς ὄρεσιν ὄμβροι καταράττοντες ἐν τῷ θέ-
 ρει πληροῦσι τὸν ποταμὸν, ἄλλως τε καὶ τῆς ἐπαρ-
 γίας αὐτῆς μαρτυρουμένης ὑπὸ τῶν περὶ τοὺς τό-

20 πους οἰκούντων βαρβάρων. εἰ δὲ ταῖς παρ' ἡμῖν γι-
 νομένοις ἐναντίαν ἔχει τὰ λεγόμενα φύσιν, οὐ διὰ
 τοῦτ' ἀπιστητέον. καὶ γὰρ τὸν νότον παρ' ἡμῖν μὲν
 εἶναι χειμέριον, περὶ δὲ τὴν Αἰθιοπίαν αἰθριον
 ὑπάρχειν, καὶ τὰς βορείους πνεύς περὶ μὲν τὴν Εὐ-
 ρώπην εὐτόνους εἶναι, κατ' ἐκτέλην δὲ τὴν χώραν
 βληχεὰς καὶ ἀτόνους καὶ παντελῶς ἀσθενεῖς. καὶ
 περὶ μὲν τῆς πληρώσεως τοῦ Νείλου θυγάμενοι ποιεῖ
 κλωτέρον ἀντεπεῖν πρὸς ἅπαντας ἀρχεισθῆσθαι
 τοῖς εἰρημένοις, ἵνα μὴ τὴν ἐξ ἀρχῆς ἡμῖν προκα-
 30 μένην συντομίαν ὑπερβαίνωμεν. ἐπεὶ δὲ τὴν βίβλον

ταύτην διὰ τὸ μέγεθος εἰς δύο διηγήκαμεν μέρη,
 στοχαζόμενοι τῆς συμμετρίας τὴν πρώτην μερίδα
 τῶν ἱστορουμένων αὐτᾶν περιγρῶμεν, τὰ δὲ συν-
 εχῇ τῶν κατὰ τὴν Αἰγύπτου ἱστορουμένων ἐν τῇ
 δευτέρᾳ κατατάξομεν, ἀρχὴν ποιησάμενοι τὴν ἀπαγ-
 γελίαν τῶν γενομένων βασιλέων τῆς Αἰγύπτου καὶ
 τοῦ παλαιστάτου βλαβ. παρ' Αἰγυπτίοις.

42 Τῆς πρώτης τῶν Διοδώρου βιβλίων διὰ τὸ μέγεθος

εἰς δύο βίβλους διηρημένης, ἡ πρώτη μὲν περιέχει
 ἀπορίμιον περὶ ὅλης τῆς πραγματείας καὶ τὰ λεγόμενα
 παρ' Αἰγυπτίοις περὶ τῆς τοῦ κόσμου γενέσεως καὶ τῆς
 τῶν ὄλων ἐξ ἀρχῆς συστάσεως, πρὸς δὲ τούτοις
 περὶ τῶν θεῶν, ὅσοι πόλεις ἔκτισαν κατ' Αἴγυπτον
 ἐπωνύμους ἑαυτῶν ποιήσαντες, περὶ τε τῶν πρώτων
 γενομένων ἀνθρώπων καὶ τοῦ παλαιοτάτου βίου, τῆς
 τε τῶν ἀθανάτων τιμῆς καὶ τῆς τῶν νῶν κατὰ-
 σκευῆς, ἐκτὴς δὲ περὶ τῆς τοποθεσίας τῆς κατ' Αἴ-
 52 γυπτον χώρας καὶ τῶν περὶ τὸν Νεῖλον ποταμὸν 10
 παραδοξολογουμένων, τῆς τε τούτου πληρώσεως τὰς
 αἰτίας καὶ τῶν ἱστορικῶν καὶ φιλοσόφων ἀποφάσεις,
 ἔτι δὲ τὰς πρὸς ἕκαστον τῶν συγγραφέων ἀντιρρή-
 σεις. ἐν ταύτῃ δὲ τῇ βίβλῳ τὰ συνεχῆ τοῖς προειρη-
 μένοις διέξιμεν. ἀρχομεθα δὲ ἀπὸ τῶν πρώτων κατ'
 Αἴγυπτον γενομένων βασιλέων, καὶ τὰς κατὰ μέρος
 αὐτῶν πράξεις ἐκθησόμεθα μέχρι Ἀμᾶσιδος τοῦ βα-
 σιλέως, προεκθέμενοι κεφαλαιωδῶς τὴν ἀρχαιοτάτην
 αἰωγὴν τῶν κατ' Αἴγυπτον.

Βίβλῳ γὰρ τὸ παλαιὸν Αἰγυπτίους φασὶ χρῆσθαι 43
 τὸ μὲν ἀρχαιότατον πόαν ἐσθλοντας καὶ τῶν ἐν τοῖς
 ἔλεσι γινόμενων τοὺς καυλοὺς καὶ τὰς ρίζας, πείραν
 διὰ τῆς γεύσεως ἕκαστου λαμβάνοντας, πρώτην δὲ
 καὶ μάλιστα προσενέγκασθαι τὴν ὀνομαζομένην ἄγρῳ-
 στίαν διὰ τὸ καὶ γλυκύτητι διάφορον εἶναι καὶ τὴν
 τροφὴν ἀρκούσαν παρέχεσθαι τοῖς σώμασι τῶν ἀν-
 θρώπων. καὶ γὰρ τοῖς κτήνεσι ταύτην θεωρεῖσθαι
 προσηνῇ καὶ ταχὺ τοὺς ὄγκους αὐτῶν προσανατρέ-
 φειν. διὸ καὶ τῆς εὐχρηστίας τῆς περὶ τὴν βοτάνην
 ταύτην μνημονεύοντας τοὺς ἀνθρώπους μέχρι τοῦ 33
 νῦν ὅταν πρὸς θεοὺς βαδίζωσι τῇ χειρὶ ταύτης λαμ-
 βάνοντας προσεύχεσθαι. οἶονται γὰρ τὸν ἄνθρωπον
 εἶπεν καὶ λιμνῶδες εἶναι ζῶον, ἀπὸ τε τῆς λειότητος
 τεκμαιρόμενοι καὶ τῆς φυσικῆς ποιότητος, ἔτι δὲ
 τοῦ προσδεῖσθαι τροφῆς τῆς ὑγρᾶς μᾶλλον ἢ τῆς
 ξηρᾶς. δευτέραν δὲ λέγουσιν ἔχειν διαγωγὴν τοὺς
 Αἰγυπτίους τὴν τῶν ἰχθύων βρωσίαν, πολλὴν δαψί-
 λειαν παρεχομένου τοῦ ποταμοῦ, καὶ μάλιστα ὅτε

μετὰ τὴν ἀνάβασιν ταπεινούμενος ἀναζητᾷτοιο.
 ὁμοίως δὲ καὶ τῶν βροκημάτων ἐνικα σαρκοφαγεῖν,
 καὶ ταῖς δοραῖς τῶν κατεσθιομένων ἐσθῆσι χρῆσθαι,
 καὶ τὰς οἰκῆσεις ἐκ τῶν καλάμων κατασκευάζεσθαι.
 ἱχνη δὲ τούτων διαμένειν παρὰ τοῖς νομεῦσι τοῖς
 κατ' Αἴγυπτον, οὓς ἅπαντας φασὶ μέχρι τοῦ νῦν
 μηδεμίαν ἄλλην οἰκήσιν ἢ τὴν ἐκ τῶν καλάμων ἔχειν
 δοκιμάζοντας ἀρκεῖσθαι ταύτῃ. πολλοὺς δὲ χρόνους
 τούτῳ τῷ βίῳ διεξάγοντας τὸ τελευταῖον ἐπὶ τοὺς
 10 ἐδωδίμους μεταβῆναι καρπούς, ὧν εἶναι καὶ τὸν
 ἐκ τοῦ λωτοῦ γινόμενον ἄρτον. καὶ τούτων τὴν εὐ- 53
 ρεσιν οἱ μὲν εἰς τὴν Ἰσιν ἀναφέρουσιν, οἱ δὲ εἰς
 τινα τῶν παλαιῶν βασιλέων τὸν ὀνομαζόμενον Μη-
 νᾶν· οἱ δ' ἱερεῖς εὐρετὴν μὲν τῶν παιδείων καὶ τῶν
 τεχνῶν μυθολογοῦσι τὸν Ἑρμῆν γεγονέναι, τῶν δ'
 εἰς τὸν βίον ἀναγκαίων τοὺς βασιλεῖς· διὰ καὶ τὸ
 παλαιὸν παραδίδοσθαι τὰς βασιλείας μὴ τοῖς ἐγγό-
 νοις τῶν ἀρχάντων ἀλλὰ τοῖς πλείστα καὶ μέγιστα
 τὸ πλῆθος εὐεργετοῦσιν, εἴτε προκαλουμένων τῶν
 20 ἀνθρώπων τοὺς ἐφ' ἑαυτῶν βασιλεῖς ἐπὶ τὴν κοινὴν
 εὐεργεσίαν εἴτε καὶ κατ' ἀλήθειαν ἐν ταῖς ἱεραῖς
 ἀναγραφαῖς οὕτω παρεληφόντων.
 44. Μυθολογοῦσι δ' αὐτῶν τινες τὸ μὲν πρῶτον ἔρ-
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532
 533
 534
 535
 536
 537
 538
 539
 540
 541
 542
 543
 544
 545
 546
 547
 548
 549
 550
 551
 552
 553
 554
 555
 556
 557
 558
 559
 560
 561
 562
 563
 564
 565
 566
 567
 568
 569
 570
 571
 572
 573
 574
 575
 576
 577
 578
 579
 580
 581
 582
 583
 584
 585
 586
 587
 588
 589
 590
 591
 592
 593
 594
 595
 596
 597
 598
 599
 600
 601
 602
 603
 604
 605
 606
 607
 608
 609
 610
 611
 612
 613
 614
 615
 616
 617
 618
 619
 620
 621
 622
 623
 624
 625
 626
 627
 628
 629
 630
 631
 632
 633
 634
 635
 636
 637
 638
 639
 640
 641
 642
 643
 644
 645
 646
 647
 648
 649
 650
 651
 652
 653
 654
 655
 656
 657
 658
 659
 660
 661
 662
 663
 664
 665
 666
 667
 668
 669
 670
 671
 672
 673
 674
 675
 676
 677
 678
 679
 680
 681
 682
 683
 684
 685
 686
 687
 688
 689
 690
 691
 692
 693
 694
 695
 696
 697
 698
 699
 700
 701
 702
 703
 704
 705
 706
 707
 708
 709
 710
 711
 712
 713
 714
 715
 716
 717
 718
 719
 720
 721
 722
 723
 724
 725
 726
 727
 728
 729
 730
 731
 732
 733
 734
 735
 736
 737
 738
 739
 740
 741
 742
 743
 744
 745
 746
 747
 748
 749
 750
 751
 752
 753
 754
 755
 756
 757
 758
 759
 760
 761
 762
 763
 764
 765
 766
 767
 768
 769
 770
 771
 772
 773
 774
 775
 776
 777
 778
 779
 780
 781
 782
 783
 784
 785
 786
 787
 788
 789
 790
 791
 792
 793
 794
 795
 796
 797
 798
 799
 800
 801
 802
 803
 804
 805
 806
 807
 808
 809
 810
 811
 812
 813
 814
 815
 816
 817
 818
 819
 820
 821
 822
 823
 824
 825
 826
 827
 828
 829
 830
 831
 832
 833
 834
 835
 836
 837
 838
 839
 840
 841
 842
 843
 844
 845
 846
 847
 848
 849
 850
 851
 852
 853
 854
 855
 856
 857
 858
 859
 860
 861
 862
 863
 864
 865
 866
 867
 868
 869
 870
 871
 872
 873
 874
 875
 876
 877
 878
 879
 880
 881
 882
 883
 884
 885
 886
 887
 888
 889
 890
 891
 892
 893
 894
 895
 896
 897
 898
 899
 900
 901
 902
 903
 904
 905
 906
 907
 908
 909
 910
 911
 912
 913
 914
 915
 916
 917
 918
 919
 920
 921
 922
 923
 924
 925
 926
 927
 928
 929
 930
 931
 932
 933
 934
 935
 936
 937
 938
 939
 940
 941
 942
 943
 944
 945
 946
 947
 948
 949
 950
 951
 952
 953
 954
 955
 956
 957
 958
 959
 960
 961
 962
 963
 964
 965
 966
 967
 968
 969
 970
 971
 972
 973
 974
 975
 976
 977
 978
 979
 980
 981
 982
 983
 984
 985
 986
 987
 988
 989
 990
 991
 992
 993
 994
 995
 996
 997
 998
 999
 1000

ροντα ἔτεσι σὺν ταῖς τῶν Αἰγυπτίων ἀποστάσεσιν,
 ᾧς ἐποίησαντο φέρων οὐ δυνάμενοι τὴν τραχύτητα
 τῆς ἐπιστίας καὶ τὴν εἰς τοὺς ἐγχωρίους θεαυς
 αἰσθητιαν. ἐσχάτους δὲ Μακεδόνας ἀρξαι καὶ τοὺς
 ἀπὸ Μακεδόνων ἔξ ἔτη πρὸς τοῖς διακοσίοις καὶ
 ἑβδομήκοντα. τοὺς δὲ λοιποὺς χρόνους ἅπαντας δια-
 τελέσαι βασιλεύοντας τῆς χώρας ἐγχωρίους ἄνδρας
 μὲν ἑβδομήκοντα πρὸς τοῖς τετρακοσίοις, γυναῖκας
 δὲ πέντε· περὶ ὧν ἁπάντων οἱ μὲν ἱερεῖς εἶχον ἀνα-
 γραφὰς ἐν ταῖς ἱεραῖς βίβλοις ἐκ παλαιῶν χρόνων 10
 54 αἰ τοῖς διαδόχοις παραδεδομένας, ὀπηλίκος ἕκαστος
 τῶν βασιλευσάντων ἐγένετο τῷ μεγέθει καὶ ὁποῖός
 τις τῇ φύσει καὶ τὰ κατὰ τοὺς ἰδίους χρόνους ἐκά-
 στεν πραχθέντα. ἡμῖν δὲ περὶ ἐκάστου τὰ κατὰ μέ-
 ρος μακρὸν ἂν εἴη καὶ περιέρχον γράφειν, ὥς ἂν
 τῶν πλείστων ἀχρήστων περιειλημμένων. διόπερ τῶν
 αἰτίων ἱστορίας τὰ κυριώτατα συντόμως διεξιέναι
 περασόμεθα.

Μετὰ τοῖς θεοῖς τοίνυν πρῶτόν φασι βασιλεῦσαι 45
 τῆς Αἰγύπτου Μηνᾶν, καὶ καταδείξαι τοῖς λαοῖς 20
 θεοῖς τε σέβεσθαι καὶ θυσίας ἐπιτελεῖν, πρὸς δὲ
 τοῦτοις παραίθισθαι τραπέζας καὶ κλῖνας καὶ στρω-
 μνῇ πολυτελεῖ χρῆσθαι, καὶ τὸ σύνολον τρυφήν καὶ
 πολυτελῆ βίον εἰσηγήσασθαι. διὸ καὶ πολλαῖς ὕστε-
 ρον γενεαῖς βασιλεύσαντα Τνέφαχθον τὸν Βοκχόρι-
 δος τοῦ σοφοῦ πατέρα λέγουσιν εἰς τὴν Ἀραβίαν
 στρατεύσαντα, τῶν ἐπιτηδεύων αὐτὸν διὰ τὴν ἐρημίαν
 καὶ τὰς δυσχωρίας ἐκλιπόντων, ἀναγκασθῆναι μίαν
 ἡμέραν ἐνδεῇ γενόμενον χρῆσασθαι διαίτη παντελῶς
 εὐτελεῖ παρὰ τισι τῶν τυχόντων ἰδιωτῶν· ἦσθέντα 30
 δὲ καθ' ὑπερβολὴν καταγῶναι τῆς τρυφῆς, καὶ τῷ
 καταδείξαντι τὴν πολυτέλειαν ἔξ ἀρχῆς βασιλεῖ κα-
 ταρᾶσθαι. οὕτω δ' ἐγκάρδιον αὐτῷ τὴν μεταβολὴν
 γενέσθαι τὴν περὶ τὴν βρώσιν καὶ πόσιν καὶ κοίτην
 ὥστε τὴν κατάραν ἀναγράψαι τοῖς ἱεροῖς γράμμασιν
 εἰς τὸν τοῦ Διὸς ναὸν ἐν Θήβαις· ὃ δὴ δοκεῖ μά-
 λιστα αἴτιον γενέσθαι τοῦ μὴ διαμῖναι τὴν δόξαν
 τοῦ Μηνᾶ καὶ τὰς τιμὰς εἰς τοὺς ὕστερον χρόνους.

ἐξῆς δὲ ἄρξαι λέγεται τοῦ προειρημένου βασιλέως
 τοὺς ἀπογόνους δύο πρὸς τοῖς πεντήκοντα τοὺς ἄπαν-
 τας, ἔτη πλείω τῶν χιλῶν καὶ τετταράκοντα· ἐφ'
 ὧν μηδὲν ἄξιον ἀναγραφῆς γενέσθαι μετὰ δὲ ταῦτα
 κατασταθέντος βασιλέως Βουσίριδος καὶ τῶν τούτου
 πάλιν ἐκγόνων ὅστω, τὸν τελευταῖον ὁμώνυμον ὅτε
 τῷ πρώτῳ φασὶ κτίσαι τὴν ὑπὸ μὲν Αἴγυπτίῳ κα-
 λουμένην Διὸς πόλιν τὴν μεγάλην, ὑπὸ δὲ τῶν Ἑλ-
 λήνων Θήβας. τὸν μὲν οὖν περίβολον αὐτὸν ὑπο-
 10 στήσασθαι σταδίῳν ἑκατὸν καὶ τετταράκοντα, οἰκοδο-
 μήμασι δὲ μεγάλοις καὶ ναοῖς εὐπρεπέσι καὶ τοῖς ἄλ-
 λοις ἀναθήμασι κοσμησάμενος θαυμαστῶς· ὁμοίως δὲ
 καὶ τὰς τῶν ἰδιωτῶν οἰκίας ὥς μὲν τετρωρόφους, ὥς
 δὲ πεντωρόφους κατασκεύασαι, καὶ καθόλου τὴν πό-
 λιν εὐδαιμονεστάτην οὐ μόνον τῶν κατ' Αἴγυπτον 55
 ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων πασῶν ποιῆσαι. διὰ δὲ τὴν
 ὑπερβολὴν τῆς περὶ αὐτὴν εὐπορίας τε καὶ δυνάμεως
 εἰς πάντα τόπον τῆς γῆς διαδιδομένης ἐπιμενη-
 σθαι καὶ τὸν ποιητὴν αὐτῆς φασὶν ἐν οἷς λέγει·

20

οὐδ' ὅσα Θήβας

Αἴγυπτιος, ὅθι πλείστα δόμοις ἐνὶ κτήματα κεῖται·
 αἶθ' ἑκατόμυλοι εἰσι, δακτύλιοι δ' αὖ ἑκάστην
 ἄνδρες ἔξοιχνεῦσι σὺν ἵπποισι καὶ ὄχεσιν.

ἔνιοι δὲ φασὶν οὐ πύλας ἑκατὸν ἐσχέκειναι τὴν πόλιν
 ἀλλὰ πολλὰ καὶ μεγάλα προπύλαια τῶν ἱερῶν, ἀφ'
 ὧν ἑκατόμυλον ἀνομάσθαι, καθάπερ εἰ πολὺ πύλων
 δισμύρια δ' ἄρματα πρὸς ἀλήθειαν ἐξ αὐτῆς εἰς τοὺς
 πολέμους ἐκπορεύεσθαι· τοὺς γὰρ ἱππῶνας ἐλατὸν
 γεγονέναι κατὰ τὴν παραποταμίαν τὴν ἀπὸ Μέρμεως
 30 ἄχρι Θηβῶν τῶν κατὰ Λιβύην, ἐκάστου δεχομένου
 ἀνὰ διακοσίους ἵππους, ὧν ἔτι νῦν τὰ θεμέλια δεῖ-
 46 κνυσθαι. οὐ μόνον δὲ τοῦτον τὸν βασιλεῖα παρῆλθα-
 μεν ἀλλὰ καὶ τῶν ὕστερον ἀρξάντων πολλοὶς εἰς
 τὴν αὐξήσειν τῆς πόλεως πεφιλοτιμησθαι· ἀναθήμασ'
 τε γὰρ πολλοῖς καὶ μεγάλοις ἀργυροῖς καὶ χρυσοῖς
 ἔτι δ' ἐλεφαντίνοις καὶ κολοιτικῶν ἀνδριάντων πλή-
 -θει, πρὸς δὲ τούτοις κατασκευαῖς μονολίθων ὀβελί-
 σκων μηδεμίαν τῶν ὑπὸ τὸν ἥλιον οὕτω κεκοσμησθαι.

τετάρων γὰρ ἱερῶν κατασκευασθέντων τὸ τε κάλ-
 λος καὶ τὸ μέγεθος θαυμαστῶν, ὅν εἶναι τὸ παλαι-
 ότατον, τριεκαίδεκα μὲν σταθίων τὴν περίμετρον,
 πέπτε δὲ καὶ τετταράκοντα πηγῶν πρὸ ὕψος, ἑκάσ-
 δὲ καὶ τετάρων παδῶν τὸ πλάτος τῶν τοίχων. ἀκό-
 λουθον δὲ τῇ μεγαλαπρεπείᾳ ταύτῃ καὶ τὸν ἐν αὐτῷ
 κόσμον τῶν ἀναθημάτων φερέσθαι, τῇ τε δαπάνῃ
 θαυμαστὸν καὶ τῇ χειρουργίᾳ περιττότερον εἰργα-
 σμένον. τὰς μὲν οὖν οἰκοδομὰς διακεμενηκέναι μέχρι
 τῶν νεωτέρων χρόνων, τὸν δ' ἄργυρον καὶ χρυσόν 10
 καὶ τὴν δι' ἐλέφαντος καὶ λυθείας πολυτέλειαν ὑπὸ
 Περσῶν σισυλῆσθαι καθ' οὓς καιροὺς ἐνέπρησε τὰ
 κατ' Αἴγυπτον ἱερὰ Καμβύσης· ὅτε δὴ φασὶ τοὺς
 Πέρσας μετένεγκόντας τὴν εὐπορίαν ταυτην εἰς τὴν
 Ἀσίαν καὶ τεχνίτας ἐξ Αἰγύπτου παραλαβόντας κα-
 τασκευάσαι τὰ περιβόητα βασίλεια τὰ τε ἐν Περ-
 σεπόλει καὶ τὰ ἐν Σούσοις καὶ τὰ ἐν Μηδίᾳ. τοσοῦ-
 56 τόν δὲ πλῆθος χρημάτων ἀποφαίνουσι γεγονέναι τό-
 τε κατ' Αἴγυπτον ὥστε τῶν κατὰ τὴν εὐλήσιν ἀπο-
 λειμματίων κατακαυθέντων τὰ συναχθέντα κατὰ μι-
 20 κρὸν εὐρεθῆναι χρυσίου μὲν πλείω τῶν τριακοσίων
 ταλάντων, ἀργυρίου δ' οὐκ ἐλάττω τῶν δεσχιλίων καὶ
 τριακοσίων ταλάντων. εἶναι δὲ φασὶ καὶ τάφους ἐν-
 ταῦθα τῶν ἀρχαίων βασιλέων θαυμαστοὺς καὶ τῶν
 μεταγενεσιτέρων τοῖς εἰς τὰ παραπλήσια φιλοτιμου-
 μένοις ὑπερβολὴν οὐκ ἀπολείποντας. οἱ μὲν οὖν ἱε-
 ρεῖς ἐκ τῶν ἀναγραφῶν ἔφασαν εὐρίσκειν ἑπτὰ πρὸς
 τοῖς τετταράκοντα τάφους βασιλικούς· εἰς δὲ Πτο-
 λεμαῖον τὸν Λάγου διαμῖναι ἑπτακαίδεκα μόνον, ὃν
 30 τὰ πολλὰ κατέφθαρτο καθ' οὓς χρόνους παρεβίλο-
 μεν ἡμεῖς εἰς ἐκείνους τοὺς τόπους, ἐπὶ τῆς ἑκατο-
 στῆς καὶ ὀγδοηκοστῆς Ὀλυμπιάδος. οὐ μόνον δ'
 οἱ κατ' Αἴγυπτον ἱερεῖς ἐκ τῶν ἀναγραφῶν ἱστο-
 ροῦσιν, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων τῶν παρα-
 βαλόντων μὲν εἰς τὰς Θήβας ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ
 Λάγου, συνταξαμένων δὲ τὰς Αἰγυπτιακὰς ἱστορίας,
 ὧν ἔστι καὶ Ἐκαταῖος, συμφωνοῦσι τοῖς ὑφ' ἡμῶν
 εἰρημένοις.

- 47 Ἀπὸ γὰρ τῶν πρώτων τάφων, ἐν οἷς παραδέ-
δοται τὰς παλλακίδας τοῦ Διὸς τεταφθαι, δέκα στα-
δίῳ φασὶν ὑπάρχειν βασιλείῳς μνήμα τοῦ προσαγο-
ρευθέντος Ὀσυμανδύου. τούτου δὲ κατὰ μὲν τὴν
εἰσοδὸν ὑπάρχειν πυλῶνα λίθου ποιπίλου, τὸ μὲν μῆ-
κος διπλεθρον, τὸ δ' ὕψος τετραράξοντα καὶ πέντε
πηχῶν. διελθόντι δὲ αὐτὸν εἶναι λίθινον περιστύλον
τετράγωνον, ἐκάστης πλευρᾶς ὕψους τετάρων πλέ-
θρων· ὑπερῆσθαι δ' ἀντὶ τῶν κίωνων ζώδια πηχῶν
- 10 ἑκατάδεκα μονόλιθα, τὸν τύπον εἰς τὴν ἀρχαίον τοῦ-
πον ἐργασμένα· τὴν ὀροφὴν τε πᾶσαν ἐπὶ πλατέας
δυοῖν ὀργυῶν ὑπάρχειν μονόλιθον, ἀσπίδας ἐν
κυανῷ καταπεποικιλμένην· ἐξῆς δὲ τοῦ περιστύλου
τούτου πάλιν ἐξέραν εἰσοδὸν καὶ πυλῶνα τὰ μὲν
ἄλλα παραπλήσιον τῷ προειρημένῳ, γλυφαῖς δὲ παν-
τοταῖς περιττότερον ἐργασμένον. παρὰ δὲ τὴν εἰσο-
δὸν ἀνδριάντας εἶναι τρεῖς ἐξ ἑνὸς τοῦς πάντας λί-
θου Μέννονος τοῦ Σηνήτιου. καὶ τούτων ἓνα μὲν
καθήμενον ὑπάρχειν μέγιστον πάντων τῶν κατ' Αἴ-
- 20 γυπτion, οὗ τὸν πόδα μετρούμενον ὑπερβάλλειν τοὺς
ἐπὶ πῆχας· ἑτέρους δὲ δύο πρὸς τοῖς γόνασι, τὸν 57
μὲν ἐκ δεξιῶν, τὸν δὲ ἐξ ἐναντύμων, θυγατρός καὶ
μητρός, τῷ μεγέθει λειπομένους τοῦ προειρημένου.
τὸ δ' ἔργον τοῦτο μὴ μόνον εἶναι κατὰ τὸ μέγεθος
ἀποδοχῆς ἄξιον ἀλλὰ καὶ τῇ τέχνῃ θαυμαστόν καὶ
τῇ τοῦ λίθου φύσει διαφέρον, ὥς ἂν ἐν τηλικούτῳ
μεγέθει μήτε διαφυσάδος μήτε κηλίδος μηδεμιᾶς θεω-
ρουμένης. ἐπιγεγράφθαι δ' ἐπ' αὐτοῦ Βασίλεὺς βα-
σιλείων Ὀσυμανδύας εἰμί· εἰ δέ τις εἰδέναι βούλεται
- 30 πηλίκος εἰμί καὶ ποῦ κεῖμαι, νικάτω τι τῶν ἑρῶν
ἔργων. εἶναι δὲ καὶ ἄλλην εἰκόνα τῆς μητρός αὐτοῦ
καθ' αὐτὴν εἶκοσι πηχῶν μονόλιθον, ἔχουσιν δὲ
τρεῖς βασιλείας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ἃς διασημαίνειν
ὅτι καὶ θυγάτηρ καὶ γυνὴ καὶ μήτηρ βασιλείῳς
ὑπῆρξε. μετὰ δὲ τὸν πυλῶνα περιστύλον εἶναι τοῦ
προτέρου ἀξιολογώτερον, ἐν ᾧ γλυφαῖς ὑπάρχειν παν-
τοίας, δηλοῦσας τὸν πόλεμον τὸν γενόμενον αὐτῷ
πρὸς τοὺς ἐν τοῖς Βάκτροις ἀποστάντας· ἐφ' οὓς

ἐστρατεύσθαι· πεζῶν μὲν τετραράκοντα, μυριάσις
 ἰππεύσι δὲ δις μυρίοις, εἰς τέτταρα μέρη διηρημένης
 τῆς πάσης στρατιᾶς, ὧν ἀπάντων υἱοὺς τοῦ βασι-
 λέως ἐσχηκέναι τὴν ἡγεμονίαν. καὶ κατὰ μὲν τὸν 48
 πρῶτον τῶν τοίχων τὸν βασιλέα κατεσκευάσθαι πο-
 λιορκοῦντα τείχος ὑπὸ ποταμοῦ, περίρρυτον καὶ
 προκινδυνεύοντα πρὸς τινὰς ἀντιτεταγμένους μετὰ
 λέοντος, συναγωνιζομένου τοῦ θηρίου καταπληκτικῶς,
 ὑπὲρ ὧν τῶν ἐξηγουμένων οἱ μὲν ἔφασαν πρὸς ἀλή-
 θειαν χειροῇθι λέοντα τριφόμενον ὑπὸ τοῦ βασι- 10
 λέως συγκινδυνεύειν αὐτῷ κατὰ τὰς μάχας καὶ τρα-
 πὴν ποιεῖν τῶν ἐναντίων δια τὴν ἀλήθειαν, τινὲς δ'
 ἐστόρεον ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἀνδρείως ὧν καὶ παρ-
 τικός, ἑαυτὸν ἔγκωμιάζειν βουλόμενος διὰ τῆς τοῦ
 λέοντος εἰκόνης τὴν διάθεσιν ἑαυτοῦ τῆς ψυχῆς ἐση-
 μαινεν. ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ τοίχῳ τοὺς αἰχμαλώτους
 ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀγομένους εἰργάσθαι τὰ τε αἰδοῖα
 καὶ τὰς χεῖρας οὐκ ἔχοντας, δι' ὧν δοκεῖν δηλοῦ-
 σθαι διοτι ταῖς ψυχαῖς ἀνάνδρῳι καὶ κατὰ τὰς ἐν
 τοῖς δεινοῖς ἐνεργείας ἄχειρες ἦσαν. τὸν δὲ τρίτον 20
 ἔχειν γλυφὰς παντοίας καὶ διαπρεπῆς γραφὰς, δι'
 58 ὧν δηλοῦσθαι βουθυσίας τοῦ βασιλέως καὶ θριαμβῶν,
 ἀπὸ τοῦ πολέμου καταγόμενον· κατὰ δὲ μέσον τὸν
 περιστύλον ὑπαίθριον βωμὸν κατεσκευάσθαι τοῦ καλ-
 λίστου λίθου τῇ τε χειρουργίᾳ διάφορον καὶ τῷ
 μέγεθει θαυμαστόν. κατὰ δὲ τὸν τελευταῖον τοίχον
 ὑπάρχειν ἀνδριάντας καθημένους δὺς μονολίθους
 ἑπτὰ καὶ εἴκοσι πήχων, παρ' οὓς εἰσόδους τρεῖς ἐκ
 τοῦ περιστύλου κατεσκευάσθαι, καθ' ὥς οἶκον ὑπάρ-
 χειν ὑπόστυλον, ὥςδεῖον τρόπον κατεσκευασμένον, 30.
 ἑκάστην πλευρὰν ἔχοντα διπλεθρον. ἐν τούτῳ δ' εἶ-
 ναι πλῆθος ἀνδριαντῶν, ξυλίνων, διασημαῖνον τοὺς
 τὰς ἀμφισβητήσεως ἔχοντας καὶ προσβλέποντας τοῖς
 τὰς δίκας κρίνουσι· τούτους δ' ἐφ' ἑνὸς τῶν τοίχων
 ἐγγεγραπθαι τριάκοντα τὸν ἀριθρὸν, καὶ κατὰ τὸ
 μέσον τὸν ἀρχιδυναστήν, ἔχοντα τὴν ἀλήθειαν ἐξη-
 γημένην ἐκ τοῦ τραγήλου καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπι-
 μύουσιν, καὶ βιβλίῳ αὐτῷ παρακείμενον πλῆθος·

ταύτας δὲ τὰς εἰκόνας ἐνδείκνυσθαι διὰ τοῦ ἀγγέλου
 ὅτι τοὺς μὲν δικαστὰς οὐδὲν δεῖ λαμβάνειν, τὸν
 ἀρχιδικαστὴν δὲ πρὸς μόνην βλέπειν τὴν ἀλήθειαν.

- 49 ἐξῆς δ' ὑπάρχειν περίπατον οἴκων παντοδαπῶν πλήρη,
 καθ' οὓς παντοῖα γένη βρωτῶν κατεσκευάσθαι τῶν
 πρὸς ἀπόλαυσιν ἡδίστων. καθ' ὧν δὴ γλυφαῖς ἐντυ-
 χεῖν εἶναι καὶ χρώμασιν ἐπηνήθισμένον τὸν βασιλέα,
 φέροντα τῷ θεῷ χρυσὸν καὶ ἄργυρον ὃν ἐξ ἀπάσης
 ἐλάμβανε τῆς Αἰγύπτου κατ' ἐνιαυτὸν ἐκ τῶν ἀρ-
 10 γυρίων καὶ χρυσείων μετάλλων· ὑπογεγράφθαι δὲ
 καὶ τὸ πλῆθος, ὃ συγκεκαλειούμενον εἰς ἀργυρίου
 λόγον εἶναι μυῶν τρισεχλίας καὶ διακοσίας μυριάδας.
 ἐξῆς δ' ὑπάρχειν τὴν ἱερὰν βιβλιοθήκην, ἐφ' ἧς ἐπι-
 γεγράφθαι Ψυχῆς ἱατρείον. συνεχεῖς δὲ ταύτῃ τῶν
 κατ' Αἰγύπτου θεῶν ἀπάντων εἰκόνας, τοῦ βασιλέως
 ὁμοίως δωροφοροῦντος ἃ προσήκον ἦν ἐκάστοις, κα-
 θάπερ ἐνδεικνυμένου πρὸς τε τὸν Ὅσιριν καὶ τοὺς
 κάτω παρῆδρους ὅτι τὸν βίον ἐξετέλεσεν εὐσεβῶν καὶ
 δικαιοπραγῶν πρὸς τε ἀνθρώπους καὶ θεούς. ὁμο-
 20 ιοῦχος δὲ τῇ βιβλιοθήκῃ κατεσκευάσθαι περιττῶς 59
 οἶκον εἰκοσὶκλίνον, ἔχοντα τοῦ τε Διὸς καὶ τῆς Ἥρας
 εἶτι δὲ τοῦ βασιλέως εἰκόνας, ἐν ᾧ δοκεῖν καὶ τὸ σῶμα
 τοῦ βασιλέως ἐντετάφθαι. κύκλοι δὲ τούτου πλῆθος
 οἰκημάτων κατεσκευάσθαι, γραφὴν ἔχόντων εὐπρεπῇ
 πάντων τῶν καθιερωμένων ἐν Αἰγύπτῳ ζώων· ἀνά-
 βασίς τε δὲ αὐτῶν εἶναι πρὸς ὅλον τὸν τάφον· ἥν
 διελθοῦσιν ὑπάρχειν ἐπὶ τοῦ μνήματος κύκλον χρυ-
 σοῦν τριακοσίων καὶ ἐξήκοντα καὶ πέντε πηχῶν τὴν
 περίμετρον, τὸ δὲ πάχος πηχυαῖον· ἐπιγεγράφθαι
 30 δὲ καὶ διηρησθαι καθ' ἕκαστον πῆχυν τὰς ἡμέρας
 τοῦ ἐνιαυτοῦ, παραγεγραμμένων τῶν κατὰ φύσιν
 γινομένων τοῖς ἄστροις ἀνατολῶν τε καὶ δύσεων,
 καὶ τῶν διὰ ταύτας ἐπιτελουμένων ἐπισημασαῶν
 κατὰ τοὺς Αἰγυπτίους ἀστρολόγους· τοῦτον δὲ τὸν
 κύκλον ὑπὸ Καμβύσου καὶ Περσῶν ἔφασαν σεσυλῆ-
 σθαι καθ' οὓς χρόνους ἐκράτησεν Αἰγύπτου. τὸν μὲν
 οὖν Ὀσυμανδύου τοῦ βασιλέως τάφον τοιοῦτον γε-
 νέσθαι φασί, ὃς αὐτὸ μόνον δοκεῖ τῇ κατὰ τὴν θα-

πάντην χορηγίαν πολὺ τῶν ἄλλων δασεργαῖν· ἀλλὰ καὶ
 τῇ τῶν τεχνιτῶν ἐπιτοίᾳ. οἱ δὲ Θηβαῖοι φασιν ἑαυ- 50
 τοὺς ἀρχαιοτάτους εἶναι πάντων τῶν ἀνθρώπων,
 καὶ παρ' ἑαυτοῖς πρώταις φιλοσοφίαν τε εὐρῆσθαι
 καὶ τὴν ἐπ' ἀκριβὲς ἀστρολογίαν, ἅμα καὶ τῆς γα-
 ρας αὐτοῖς συνεργαυσίης πρὸς τὰ τηλαυγέστερον ὄραν
 τὰς ἐπιτολάς τε καὶ δύσεις τῶν ἀστρῶν. ἰδίως δὲ
 καὶ τὰ περὶ τοὺς μῆνας αὐτοῖς καὶ τοὺς ἐνιαυτοὺς
 διατεταχθαι· τὰς γὰρ ἡμέρας οὐκ ἄγουσι κατὰ σε-
 λήνην ἀλλὰ κατὰ τὸν ἥλιον, τροικονθήμερους μὲν 10
 τιθέμενοι τοὺς μῆνας, πέντε δ' ἡμέρας καὶ τέταρτον
 τοῖς δώδεκα μηνσὶν ἐπάρουσι, καὶ τούτω τῷ τρόπῳ
 τὸν ἐνιαύσιον κύκλον ἀναπληροῦσιν· ἐμβολίμους δὲ
 μῆνας οὐκ ἄγουσιν, οὐδ' ἡμέρας ὑφαίρουσι, καθά-
 περ' οἱ πλείστοι τῶν Ἑλλήνων. περὶ δὲ τῶν ἐκλεί-
 ψων ἡλίου τε καὶ σελήνης ἀκριβῶς ἐπεσκέφθαι δο-
 κοῦσι, καὶ προρᾶσεις περὶ τούτων ποιοῦνται, πάντα
 τὰ κατὰ μέρος γινόμενα προλέγοντες ἀδιαπτύτως.

Τῶν δὲ ταύτου τοῦ βασιλέως ἀπογόνων ὀγδοὺς
 60 ἂ ἀπὸ τοῦ πατρὸς προσηγορευθείς· Οὐχορεὺς δ' ὅ-
 κτωσε πόλιν Μίμριν, ἐπιφανιστάτην τῶν κατ' Αἰ-
 γυπτον. ἐξελέξατο μὲν γὰρ τόπον ἐκκλιρότατον ἀπὸ
 τῆς γῆς χώρας, ὅπου σχιζόμενος ὁ Νεῖλος εἰς πλείονα
 μέρη ποιεῖ τὸ καλούμενον ἀπὸ τοῦ σχήματος Δέλτα·
 διὸ καὶ συνέβη τὴν πόλιν εἰκαιρως κειμένην ἐπὶ τῶν
 κλείθρων εἶναι κυριεύουσαν τῶν εἰς τὴν ἄνω χώραν
 ἀναστρέοντων. τὸν μὲν οὖν περίβολον τῆς πόλεως
 ἐποίησε σταδίῳ ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα, τὴν δὲ
 ὀχυρότητα καὶ τὴν εὐχρηστίαν θαυμάστην τοιῶδ'
 ἔχει τρόπῳ κατασκευάσας. ῥέοντος γὰρ τοῦ Νεῖλου 30
 περὶ τὴν πόλιν καὶ κατὰ τὰς ἀναβάσεις ἐπικλύζον-
 τας, ἀπὸ μὲν τοῦ νότου προεβάλετο χῶμα παρμέ-
 γελερ, πρὸς μὲν τὴν πληρώσιν τοῦ ποταμοῦ προ-
 βλήματος, πρὸς δὲ τοὺς ἀπὸ τῆς γῆς πολεμίους
 ἀκροπόλεως ἔχον τάξιν· ἐκ δὲ τῶν ἄλλων μερῶν
 πανταχόθεν ὠρυξά λιμνὴν μεγάλην καὶ βαθεῖν, ἣ
 τὰ σφοδρὸν τοῦ ποταμοῦ δεχομένη καὶ πάντα τὸν
 περὶ τὴν πόλιν τόπον πληροῦσα, πλην ἢ τὸ χῶμα

κατεάνευκτο, θαυμάσθη ἑποίει τὴν ὀχυρότητα·
 οὕτω δὲ καλῶς ὁ κτίσας αὐτὴν ἐστοχάσατο τῆς τῶν
 τόπων εὐκαιρίας ὥστε τοὺς ἐξῆς βασιλεῖς σχεδὸν
 πάντας καταλιπόντας τὰς Θήβας τὰ τε βασίλεια
 καὶ τὴν οἰκῆσιν ἐν ταύτῃ ποιῆσθαι, δῶπερ ἀπὸ
 πόλεων τῶν χρόνων ἤρξατο ταπεινούσθαι μὲν τὰ
 περὶ τὰς Θήβας, αὔξισθαι δὲ τὰ περὶ τὴν Μίμφιν,
 ἕως Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνα, τοῦτου γὰρ ἐπὶ θα-
 λαττῇ τὴν ἐπαύνημον αὐτῷ πόλιν οἰκίσαντος, οἱ
 10 κατὰ τὸ ἐξῆς βασιλείσαντες τῆς Αἰγύπτου πάντες
 ἐφιλοτιμήθησαν εἰς τὴν ταύτης αὔξησιν. οἱ μὲν γὰρ
 βασιλείοις μεγαλοπρεπέειν, οἱ δὲ πτωχοῖς καὶ λιμέ-
 θιν, οἱ δ' ἑτέροις ἀναθήμασι καὶ κατασκευάσμασιν
 ἀξιολόγοις ἐπὶ τοσούτον ἐκόσμησαν αὐτὴν ὥστε παρὰ
 τοῖς πλείστοις πρώτην ἢ δευτέραν ἀριθμεῖσθαι τῶν
 κατὰ τὴν οἰκουμένην πόλεων. ἀλλὰ περὶ μὲν ταύτης
 τὰ κατὰ μέρος ἐν τοῖς ἰδίοις χρόνοις ἀναγράψομεν.
 51 Ὁ δὲ τὴν Μίμφιν κτίσας μετὰ τὴν τοῦ χώματος
 καὶ τῆς λίμνης κατασκευὴν ὠκοδόμησε βασίλεια τῶν
 20 μὲν παρὰ τοῖς ἄλλοις οὐ λειπόμενα, τῆς δὲ τῶν
 προβασιλευσάντων μεγαλοψυχίας καὶ φιλοκαλίας οὐκ
 ἄξια, οἱ γὰρ ἐγχεῖροι τὸν μὲν ἐν τῷ ζῆν χρόνον
 εὐτελῆ πάντεσσι εἶναι νομίζουσι, τὸν δὲ μετὰ τὴν
 τελευτὴν δὲ ἀρετὴν μνημονευθησόμενον περὶ πλεί-
 στον ποιοῦνται, καὶ τὰς μὲν τῶν ζώντων οἰκῆσεις
 καταλύσεις ὀνομάζουσιν, ὡς ὀλίγον χρόνον ἐν ταύ-
 ταις οἰκούντων ἡμῶν, τοὺς δὲ τῶν τετελευτηκότων
 τάφους αἰδίους οἶκους προσαγορεύουσιν, ὡς ἐν φόβῳ 61
 διατελούντων τὸν ἄπειρον αἰῶνα, δῶπερ τῶν μὲν
 80 κατὰ τὰς οἰκίας κατασκευῶν ἤτονον φροντίζουσι, περὶ
 δὲ τὰς ταφὰς ὑπερβολὴν οὐκ ἀπολείπουσι φιλοτι-
 μίας. τὴν δὲ προειρημένην πόλιν ὀνομασθῆναι τινὲς
 φασιν ἀπὸ τῆς θυγατρὸς τοῦ κτίσαντος αὐτὴν βα-
 σιλέως, ταύτης δὲ μυθολογοῦσι τινες ἐρασθῆναι τὸν
 πρῶτον Νεῖλον ὁμοιωθέντα ταύρῳ, καὶ γεννῆσαι
 τὸν ἐπ' ἀρετῇ θαυμαστόντα παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις
 Αἰγυπτίον, ἀφ' οὗ καὶ τὴν σύμπασαν χώραν τυχεῖν
 τῆς προσηγορίας. διαδεξάμενον γὰρ τοῦτόν τὴν ἡγε-

μόλιαν γενέσθαι βασιλεία φιλάνθρωπον καὶ δίκαιον
καὶ καθόλου σπουδαῖον ἐν πᾶσι· διὸ καὶ μεγάλην
ἐποδοχὴν ἀξιούμενον ὑπὸ πάντων διὰ τὴν εὐνοίαν
τυχεῖν τῆς προαιρημένης ταμῆς· μετὰ δὲ τὸν προαι-
ρημένον βασιλεῖα δάδακα γενεῆς ὑπερὶν διαδοξάμε-
τος τὴν κατ' Αἴγυπτον ἡγεμονίαν· Μοῖσις ἐν μὲν τῇ
Μέμφει κατασκευάσας τὰ βόρεια προπύλαια σὺν με-
γαλοπρεπέσι πολὺ τῶν ἄλλων ὑπερέχοντα, ἐπάναι δὲ
τῆς πόλεως ἀπὸ δίκαια ἀχόινον λίμνην ὡραίῃ τῇ μὲν
εὐχρηστία θαυμαστήν, τῇ δὲ μεγέθει τῶν ἔργων 10
ἀπίστον· τὴν μὲν γὰρ περίμετρον αὐτῆς φασι ὑπάρ-
χειν σταδίων τρισεχλίων καὶ ἑξακοσίων, τὸ δὲ βά-
θος ἐν τοῖς πλείστοις μέρεσιν ὀργυιῶν πεντήκοντα·
ὥστε τις οὐκ ἂν ἀκαλογιζόμενος τὸ μέγεθος τοῦ κατ'-
αὐτοῦ κατασκευάσαντος εἰκότως ζητήσαι πόσαι μυριάδες ἄν-
δρων ἐν πάσοις ἔτεσι τοῦτο συνετέλειον; τὴν δὲ
χρεῖαν τὴν ἐκ ταύτης καὶ κοινωφελείαν τοῖς τῆς Αἴ-
γυπτον οἰκοῦσιν, ἔτι δὲ τὴν τοῦ βασιλείως ἐπίκουρον,
οὐκ ἂν τις ἐπαινέσεια κτῆς ἀληθείας ἀξίως.

Ἐπειδὴ γὰρ ὁ μὲν Νεῖλος οὐχ ὠρεσμένως ἐποιεῖ 52
τὸ τῆς ἀναβάσεως, ἡ δὲ χώρα τὴν εὐκαρπλίαν παρε-
σκεύαζεν ἀπὸ τῆς ἐκείνου συμμετρίας, εἰς ἐποδοχὴν
τοῦ πλεονάζοντος ὕδατος ὡραίῃ τὴν ἄμνην, ὅπως
μήτε διὰ τὸ πλῆθος τῆς ἄνσεως ἐπικλυθεὶς ἀπαίρων
τὴν χώραν ἔλη καὶ λίμνης κατασκευάζῃ, μήτ' ἐλάττω
τοῦ συμφέροντος τὴν πληρώσειν ποιοῦμενος τῇ
λειψυδρίᾳ τοὺς καρποὺς λιμναινῆται καὶ διαφυγὰ μὲν
ἐκ τοῦ ποταμοῦ κατασκευάσας εἰς τὴν λίμνην ὀγ-
δοήκοντα μὲν σταδίων τὸ μήκος, τριπλεθρον δὲ τὸ
πλατος· διὰ δὲ ταύτης πότε μὲν δεχόμενος τὸν πο- 53
ταμόν, πότε δ' ἀποστράφων, παρείχετο τοῖς γεωρ-
γοῖς τὴν τῶν ὕδατων εὐκαρίαν, ἀναιχόμενον τοῦ
αἵματος καὶ πάλιν κλειόμενον φιλοσέχως καὶ πρὸς
62 λυθαπάνοις· οὐκ ἐλάττω γὰρ τῶν πεντήκοντα τα-
λάντων θάπαναν ἦν ἀνάγκη τὸν ἀνῶϊζα βουλούμενον
ἢ κλείσαι τὸ προειρημένον κατασκευάσασθαι· διαμεμένης
δ' ἡ λίμνη τὴν εὐχρηστίαν παρεχομένη ταῖς κατ' Αἴ-
γυπτον ἕως τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων, καὶ τὴν προς-

πάντας ἐκ τῶν ἀνδεραμένων εὐηργέτας, τοὺς μὲν
 χημάρων δωρεαῖς ἐκθεραπεύων, τοὺς δὲ χώρας
 δοῦναι, τινὰς δὲ τιμωρίας ἀπολύσαι, πάντας δὲ ταῖς
 ἐπιλήαις καὶ τῇ τῶν τρόπων ἐπιτελείᾳ προσήγετο·
 τῶν τε γὰρ βασιλικῶν ἐγκλημάτων ἅπαντας αἰθῶν
 ἐφῆκε καὶ τοὺς πρὸς ἀργύριον συγκαταλειμμένους
 ἀπέλυσε τοῦ χρέους, ἄλλος πολλοῦ πλήθους ἐν ταῖς δὲ
 φυλακαῖς τὴν δὲ χώραν ἅπασαν εἰς ἑξὶ καὶ πρῶ-
 τόντα μέρη διαιρῶν, αὐτοὺς καλοῦσαν Αἰγύπτιοι νομούς.

50 Εἰπέσθησεν ἅπασιν νομάρχας τοὺς ἐπιμελησομένους
 τῶν τε προσόδων τῶν βασιλικῶν καὶ διακίρουντας
 ἅπαντα τὰ κατὰ τὰς ἰδίας μερίδας· ἐκέλεξτο δὲ
 καὶ πούτων τῶν ἀνδρῶν τοὺς κατὰ τὰς διαφί-
 ροντας καὶ συνεστήσατο στρατοπέδον ἄξιον πρῶ-
 τῶν μετέχοντος τῆς ἐπιβολῆς· κατέχευε γὰρ πέτραι μὲν
 ἑξακοντα μυριάδας, ἱππεῖς δὲ δις μυριάδας καὶ τετρα-
 κισχίλους, βούβη δὲ πολεμιστήρια δις μυρία καὶ ἑ-
 πτακισχίλια· ἐπὶ δὲ τὰς κατὰ μέρος ἡγεμονίας τῶν
 στρατιωτῶν ἔταξε τοὺς συντόρους, ἐνηθλητότας
 55 μὲν ἤδη τοῖς πολέμοις, ἀρετὴν δ' ἐξελαικότας· ἐν παρ-
 ὄντι, εὐνοίαν δὲ ἀδελφικὴν ἔχοντας πρὸς τε τὸν βα-
 σίλῃ καὶ πρὸς ἀλλήλους, ὅσας τὸν νριθμὸν πλείους
 τῶν χιλιῶν καὶ ἑπτακισχίλων· πᾶσι δὲ τοῖς προεστη-
 μένοις κατεκληρούχησε τὴν ἀρίστην τῆς χώρας, ὅπως
 ἔχοντες ἱκανὰς προσόδους καὶ μηδεὶς ἐνδεεὶς ὄντας
 ἀσκήσοι τὰ περὶ τοὺς πολέμους.

55 Κατασκευάσας δὲ τὴν δύναμιν ἐστράτευσεν ἐπὶ
 πρώτους Αἰθιοπίας τοὺς πρὸς τὴν μεσημβρίαν κα-
 τοικοῦντας, καὶ καταπολεμήσας ἠνάγκασε τὰ ἔθνη
 60 φόρους τελεῖν· ἔβησαν καὶ χερσὶν καὶ τῶν ἐλαφάντων
 τοὺς ἄδοντας· ἐπειτ' εἰς μὲν τὴν ἰουδαίων θάλασσαν
 ἀπέστειλε στόλον νεῶν τετρακοσίων, πρῶτος τῶν ἐγ-
 χωρίων μακρὰ σκάφη ναυπηγησάμενος, καὶ τὰς τε
 νῆσους τὰς ἐν τοῖς τόποις κατεκτήσατο καὶ τῆς ἡπεί-
 ρου τὰ παρὰ θάλατταν μέρη κατεστρέψατο μέχρι
 τῆς Ἰνδικῆς· αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως περὶ τὴν
 πορτίαν ποιησάμενος κατέστρεψατο πᾶσαν τὴν Αἰαίαν
 αὐτῶν μόνον γὰρ τὴν ὑπερέρον ὑπὸ Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγα-

κεδόνος κατακτηθῆσαν χώραν ἐπῆλθεν ἀλλὰ καὶ τὴν
 τῶν ἔθνων ὣν ἐκεῖνος οὐ παρέβαλεν εἰς τὴν χώ-
 ραν. καὶ γὰρ τὸν Γάγγην ποτάμον διέβη καὶ τὴν Ἰν-
 δικὴν ἐπῆλθε πᾶσαν ἕως Ὠκεανοῦ καὶ τὰ τῶν Σκυ-
 θῶν ἔσται μέχρι Τανάϊδος ποταμοῦ τοῦ διὰρξάντος
 τῆς Εὐρώπης ἀπὸ τῆς Ἀσίας ὅτε δὴ φασὶ τῶν
 Αἰγυπτίων τινὰς καταλειφθέντας περὶ τὴν Μαυρί-
 λιμνὴν συστήσασθαι τὸ τῶν Κόλχων ἔθνος· ὅτι δὲ
 τοῦτο τὸ γένος Αἰγυπτιακὸν ἐστὶ σημεῖον εἶναι τὸ
 περιτέμνεσθαι τοὺς ἀνθρώπους παραπλησίως τοῖς 10
 καὶ Αἰγυπτίον, διαμένοντος τοῦ νομίμου παρὰ τοῖς
 65 ἀποίοις, καθάπερ καὶ παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις. ὁμοίως
 δὲ καὶ τὴν Ἀσίαν ἅπασαν ὑπήκουσεν ἐποιή-
 σατο καὶ τῶν Κυκλάδων νήσων τὰς πλείους. δια-
 βὰς δ' εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ διεξὼν ἅπασαν τὴν
 Θράκην, ἐκινδύνευσεν ἀποβαλεῖν τὴν δύναμιν διὰ
 σπάνιν τροφῆς καὶ τόπων δυσχωρίας. διόπερ ὄρια
 τῆς στρατείας ποιησάμενος ἐν τῇ Θράκῃ στήλας κα-
 τεσκεύασεν ἐν πολλοῖς τόποις τῶν ὑπ' αὐτοῦ κατα-
 κτηθέντων· αὗται δὲ τὴν ἐπιγραφὴν εἶχον Αἰγυ- 20
 πτίοις γράμμασι τοῖς ἱεροῖς λεγομένοις Τήνδε τὴν χώ-
 ραν ὅπλοις κατεστρέψατο τοῖς ἑαυτοῦ βασιλεὺς βα-
 σιλέων καὶ δεσπότης δεσποτῶν Σεσώωσις. τὴν δὲ στή-
 λην κατεσκεύασεν ἔχουσαν αἰδοῖον ἐν μὲν τοῖς μα-
 χίμοις ἔθνεσιν ἀνδρὸς, ἐν δὲ τοῖς ἀγεννέσι καὶ θε-
 λοῖς γυναικὸς, ἀπὸ τοῦ κυριωτέρου μέρους τὴν διά-
 θεσιν τῆς ἐκάστων ψυχῆς φανερωτάτην τοῖς ἐπιγε-
 νομένοις ἔσεσθαι νομίζων. ἐν ἐνίοις δὲ τόποις καὶ
 τὴν ἑαυτοῦ κατεσκεύασεν εἰκόνα λιθίνην, τόξα καὶ
 λόγχην ἔχουσαν, τῷ μεγέθει τέτταρσι παλαισταῖς 30
 μείζονα τῶν τεττάρων πηχῶν, ἡλικὸς ὧν καὶ αὐτὸς
 ἐτύγχανεν. ἐπιεικῶς δὲ προσενεχθεὶς ἅπασιν τοῖς ὑπο-
 τεταγμένοις καὶ συντελέσας τὴν στρατείαν ἐν ἔτεσιν
 ἑννέα, τοῖς μὲν ἔθνεσι κατὰ δύναμιν προσέταξε δω-
 ροφορεῖν κατ' ἐνιαυτὸν εἰς Αἴγυπτον, αὐτὸς δὲ ἀθροί-
 σας αἰχμαλώτων τε καὶ τῶν ἄλλων λαφύρων πλῆθος
 ἀνυπερβλήτον ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα, μεγίστας
 πράξεις τῶν πρὸ αὐτοῦ κατειργασμένος. καὶ τὰ μὲν

ἱερὰ πάντα τὰ κατ' Αἴγυπτον ἀναθήμασιν ἀξιολόγοις καὶ σκύλοις ἐκύσμησε, τῶν δὲ στρατιωτῶν τοῖς ἀνδραγαθήσασιν θωρααῖς κατὰ τὴν εἰρίαν ἐτίμησε· κατ' ἐλάνω δὲ ἀπὸ καὶ τῆς τῆς στρατείας οὐ μόνον ἡ οὐκ ἀνδραγαθήσασα θύκαμις μεγάλην εὐπλοίαν κησαμένην τὴν ἐπαύροθα ἐπαίησατο λαμπράν, ἀλλὰ καὶ τὴν Αἴγυπτον ἀπασάν συνέβη παντοίας ὠφελείας ἐμπλησθῆναι.

- 56 Ὡς δὲ Σιθῶσις ἀποστήσας τὰ πλήθη ἀπὸ τῶν πολεμικῶν ἔργων τοῖς μὲν συνανδραγαθήσασιν συνεχώρησε τὴν ῥοστώνην καὶ τὴν ἀπάλαυσιν τῶν κατακτηθέντων αγαθῶν, αὐτὸς δὲ φιλόδοξος ὢν καὶ τῆς εἰς τῶν αἰῶνα μνήμης ὀρεγόμενος, κατεσκευάσεν ἔργα τε μεγάλα καὶ θαυμάσια ταῖς ἐπινοίαις καὶ ταῖς χορηγίαις, ἑαυτῷ μὲν ἀθάνατον περιποιοῦντα δόξαν, τοῖς δ' Αἰγυπτίοις τὴν εἰς ἅπαντα τὸν χρόνον ἀσφάλειαν μετὰ ῥοστώνης· πρῶτον μὲν γὰρ ἀπὸ θεῶν 66 ἀρξάμενος ἐκδοδόμησεν ἐν πάσαις ταῖς κατ' Αἴγυπτον πόλεσιν ἱερὸν θεοῦ τοῦ μάλιστα παρ' ἐκαστοῖς ὀτιμωμένον· πρὸς δὲ τὰς ἐργασίας τῶν μὲν Αἰγυπτίων οὐδεὶα παρέλαβε, δι' αὐτῶν δὲ τῶν αἰχμαλώτων ἅπαντα κατεσκευάσα· διότι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἱεροῖς ἐπέγραψεν ὡς οὐδεὶς ἐγγύριος εἰς αὐτὰ μεμόχθηκε· λέγεται δὲ τῶν αἰχμαλώτων τοὺς ἐκ τῆς Βαβυλωνίας αἰλόντας ἀποστήνασι τοῦ βασιλέως μὴ δυναμένους φέρειν τὰς ἐν τοῖς ἔργοις ταλαιπωρίας· οὓς καταλαβομένους παρὰ τὸν ποταμὸν χωρίον καρτερόν διαπολεμῆν τοῖς Αἰγυπτίοις καὶ τὴν συνεγγυε χώραν καταφθεῖρειν, τέλος δὲ δοθείσης ἀδείας αὐτοῖς κατοικῆσαι τόπον ὃν καὶ ἀπὸ τῆς πετρῖδος Βαβυλῶνα προσαγορευῆσαι· δι' αἰτίας δὲ παραπλησίους φασὶν ὠνομάσθαι καὶ τὴν Τροίαν τὴν ἐπὶ καὶ νῦν οὔσαν παρὰ τὸν Νεῖλον· τὸν μὲν γὰρ Μενέλαον ἐξ Ἰλίου πλέοντα μετὰ πολλῶν αἰχμαλώτων παραβαλεῖν εἰς Αἴγυπτον, τοὺς δὲ Τρῶας ἀποπαύοντας αὐτοῦ καταλαβέσθαι τινὰ τόπον καὶ διαπολεμῆσαι μέχρ' ὅτου συγχωρηθείσης αὐτοῖς τῆς ἀσφαλείας ἔκτισαν πόλιν ἣν ὁμώνυμον αὐτοὺς λέγουσι προῆσαι

τῇ πατρίδι. αὐτὴν ἀγνοῶν, ὃ ὅτι περὶ τῶν εἰρημύμενων
 πόλεων Κιτησίας ὁ Κνίδιος διαφόρως ἰστόρηται, φη-
 σά· τῶν μετὰ Σεμιράμιδος παραβαλόντων εἰς Αἴγυπ-
 τὸν τινὰς ἐκτινέναι ταύτας ἀπὸ τῶν ἰδίων πατρι-
 δων θεμένους. τὴν προσηγορίαν περὶ δὲ τούτων ἐν-
 μὲν ἀληθές ἐκθίσθαι μετὰ ἀκριβείας ἀν' ῥάδιον, τὰ
 δ' ἀναγραφῆς ἀξιώσαι τὸ διαφωνούμενα παρὰ τοῖς
 συγγραφεύσιν ἀναγκαῖον, ὅπως ἀκέραιως ἢ περὶ τῆς
 ἀληθείας κρίσις ἀπολείπηται τοῖς ἀναγνώσκουσιν.
 ὃ δ' οὖν Σισώωσις χώρματα πολλὰ καὶ μεγάλα κα- 57
 τασκευάσας τὰς πόλεις εἰς ταῦτα μετόπισεν ὥσπερ
 μὴ φυσικῶς τὸ ἔδαφος ἐντυχάνον ἐπηρμένον ἔχου-
 σαι, ὅπως κατὰ τὰς πληρώσεις τοῦ ποταμοῦ κατα-
 φυγὰς ἔχωσιν ἀκινδύνους οἱ τε ἄνθρωποι καὶ τὰ
 πτηνῆ. κατὰ πᾶσαν δὲ τὴν γῆραν τὴν ἀπὸ Μέρμφως
 ἐπὶ θάλατταν ὠρυξε πυκνὰς ἐκ τοῦ ποταμοῦ διω-
 ρυγας, ἵνα τὰς μὲν συγκομιδαὶς τῶν καρπῶν ποιῶν-
 ται συντόμως καὶ ῥαδίως, ταῖς δὲ πρὸς ἀλλήλους
 τῶν λαῶν ἐπιμιξίαις καὶ πᾶσι τοῖς τόποις ὑπάρχη
 67 ῥεσπείων καὶ πάντων τῶν πρὸς ἀπόλαυσιν πολλὴ δα- 20
 ψίλεια· τὸ δὲ μέγιστον, πρὸς τὰς τῶν πολεμίων
 ἐφόδους ὀχυρὰν καὶ δυσέμβολον ἐποίησε τὴν γῆραν.
 τὸν γὰρ πρὸ τοῦ χρόνου ἢ κρατίστη τῆς Αἰγύπτου
 πᾶσα σχεδὸν ἱππασίμος οὖσα καὶ ταῖς συνωρίσιν
 ἔμβατος, ἀπ' ἐκείνου τοῦ χρόνου διὰ τὸ πλῆθος τῶν
 ἐκ τοῦ ποταμοῦ διωρυγῶν δυσεφοδατάτη γέγονεν.
 εἰείχισε δὲ καὶ τὴν πρὸς ἀνατολὰς νεύουσαν πλευ-
 ρὰν τῆς Αἰγύπτου πρὸς τὰς ἀπὸ τῆς Συρίας καὶ
 τῆς Ἀραβίας ἐμβολὰς ἀπὸ Πηλουσίου μέχρις Ἡλιου- 30
 πόλεως διὰ τῆς ἐρήμου, τὸ μῆκος ἐπὶ σταδίοις χι-
 λιοῖς καὶ πεντακοσίοις. ἐναυπηγήσατο δὲ καὶ πλοῖον
 κέδρινον τὸ μὲν μῆκος πηχῶν διακοσίων καὶ ὀχδοή-
 κοντα, τὴν δ' ἐπιφάνειαν ἔχον τὴν μὲν ἔσωθεν ἐπὶ-
 χροσον, τὴν δ' ἐνδοθεν κατηργυρωμένην· καὶ τοῦτο
 μὲν ἀνέθηκε τῷ θεῷ τῷ μάλιστα ἐν Θήβαις τιμω-
 μένῳ· δύο δὲ λιθίνους ὀβελίσκους ἐκ τοῦ σκληροῦ
 λίθου πηχῶν τὸ ὕψος εἴκοσι πρὸς τοῖς ἑκατόν,
 ἐφ' ὧν ἐπέγραψε τὸ τε μέγεθος τῆς δυνάμεως καὶ

- τὸ πλῆθος τῶν προσόδων καὶ εὖν ἀριθμὸν τῶν καταπολεμηθέντων ἐθνῶν. ἐν Μίμφει δ' ἐν τῷ τοῦ Ἡφαίστου ἱερῷ μονολίθου εἰκόνας ἑαυτοῦ τε καὶ τῆς γυναικὸς τὸ εἶδος τρεῖς ἀκόνα πηχῶν, τῶν δ' ὡς αἰκοσι πηχῶν, διὰ σφραγισμα τοιούτου. ἐκ τῆς μεγάλης στρατίας ἀνακρίψαντος εἰς Αἴγυπτον τοῦ Σισώου καὶ διατρίβοντος περὶ τὸ Πηλούσιον, ἐστιῶν αὐτὸν ὁ ἀδελφὸς μετὰ τῆς γυναικὸς καὶ τῶν τέκνων ἐπιβουλὴν ἀνέστησάτο. ἀναπαυσταμένων γὰρ αὐτῶν
- 10 ἀπὸ τῆς μέθης, ἔχων καλάρου ξηροῦ πλῆθος ἐκ χρόνου παρεσκευασμένον καὶ τοῦτο τυκτὸς τῇ σπητῇ περὶθεῖς, ἐνέπρησεν. ἄφνω δὲ τοῦ πυρὸς ἐκλάμψαντος οἱ μὲν ἐπὶ τῆς θεραπείας τοῦ βασιλέως τεταγμένοι παρεβροήθουν ἀγεννῶς ὥς ἂν οἰνωμένοι, ὁ δὲ Σισώουσις ἀμφότερας τὰς χεῖρας ἀνατείνας καὶ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῶν παιδῶν καὶ τῆς γυναικὸς τοῖς θεοῖς εὐξάμενος διεξέπεσε διὰ τῆς φλογός· σωθεὶς δὲ παραδόξως τοὺς τε ἄλλους θεοὺς ἐτίμησεν ἀναθήμασι, καθότι προεῖρηται, πάντων δὲ μάλιστα
- 20 τὸν Ἡφαίστον, ὡς ὑπὸ τούτου τετευχαῖς τῆς σωτηρίας.
- 58 Πολλῶν δὲ καὶ μεγάλων περὶ τὸν Σισώουιν ὑπαρξάντων δοκεῖ μεγαλοπρεπέστατον αὐτῷ γεγονέναι τὸ συντελούμενον ἐν ταῖς ἐξόδοις περὶ τοὺς ἡγε- 68 μόνους. τῶν γὰρ καταπεπολεμημένων ἐθνῶν οἱ τε τὰς συγκεχωρημένας βασιλείας ἔχοντες καὶ τῶν ἄλλων οἱ τὰς μεγίστας ἡγεμονίας παρειληφότες ἀπήντων εἰς Αἴγυπτον ἐν τακτοῖς χρόνοις φέροντες δῶρα· οὗς ὁ βασιλεὺς ἐκδέχόμενος ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις
- 30 ἐτίμα καὶ διαφερόντως προῆγεν, ὅποτε δὲ πρὸς ἱερὸν ἢ πόλιν προσιέναι μέλλοι, τοὺς ἵππους ἀπὸ τοῦ τεθρίππου λύων ὑπεξείχονεν ἀντὶ τούτων κατὰ τέταρτας τοὺς τε βασιλεῖς καὶ τοὺς ἄλλους ἡγεμόνας, ἐνδείκνυμενος, ὡς ᾤετο, πᾶσιν ὅτι τοὺς τῶν ἄλλων κρητίστους καὶ δι' ἀρετὴν ἐπιφανεστάτους καταπολεμήσας εἰς ἀμύλλαν ἀρετῆς οὐκ ἔχει τὸν δυνάμενον συγκριθῆναι. δοκεῖ δ' οὗτος ὁ βασιλεὺς πάντας τοὺς πώποτε γενομένους ἐν ἔξουσίαις ὑπερβεβηκέναι ταῖς

τε πολεμικαῖς πράξεσι καὶ τῷ μεγέθει καὶ τῷ πλή-
θει τῶν τε ἀναθημάτων καὶ τῶν ἔργων τῶν κατε-
σκευασμένων κατ' Αἴγυπτον. ἔτη δὲ τρία πρὸς τοῖς
τριάκοντα βασιλεύσας ἐκ προαιρέσεως ἐξέλιπε τὸν
βίον, ἀπολιπόντων αὐτὸν τῶν ὁμμάτων· καὶ τοῦτο
πράξας οὐ μόνον παρὰ τοῖς ἱερεῦσιν ἀλλὰ καὶ παρὰ
τοῖς ἄλλοις Αἰγυπτίοις ἐθαυμάσθη, δόξας τῇ μεγα-
λοψυχίᾳ τῶν πεπραγμένων ἀκόλουθον πεποιήσθαι
τὴν τοῦ βίου καταστροφὴν. ἐπὶ τοσούτῳ δὲ ἴσχυσε
καὶ διέτεινε τοῖς χρόνοις ἡ δόξα τούτου τοῦ βασι- 10
λέως ὥστε τῆς Αἰγύπτου πολλαῖς γενεαῖς ὕστερον
πεσούσης ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν Περσῶν, καὶ Δαρείου
τοῦ Ξέρξου πατρὸς σπουδάσαντος ἐν Μέμφει τὴν
ἰδίαν εἰκόνα στήσαι πρὸ τῆς τοῦ Σεσωώσιος, ὁ μὲν
ἀρχιερεὺς ἀντίπε, λόγου προτεθέντος ἐν ἐκκλησίᾳ
τῶν ἱερέων, ἀποφηνάμενος ὡς οὐπὼ Δαρεῖος ὑπερ-
τίθεται τὰς Σεσωώσιος πράξεις, ὁ δὲ βασιλεὺς οὐχ
ὅπως ἠγανάκτησεν, ἀλλὰ καὶ τὸναντίον ἡσθεὶς ἐπὶ
τῇ παρόρσει σπουδάσειν ἔφησεν ὅπως κατὰ μηδὲν
ἐκείνου λειφθεῖη, βιώσας τὸν ἴσον χρόνον· καὶ παρε- 20
κάλει συγκρίνειν τὰς ἡλικιωτίδας πράξεις· τοῦτον
γὰρ δικαιοτάτον ἔλεγχον εἶναι τῆς ἀρετῆς. περὶ
μὲν οὖν Σεσωώσιος ἀρκεσθυσόμεθα τοῖς εἰρημένοις
λόγοις.

69 Ὁ δ' υἱὸς αὐτοῦ διαδεξάμενος τὴν βασιλείαν 59
καὶ τὴν τοῦ πατρὸς προσηγορίαν ἑαυτῷ περιθέμενος
πρᾶξιν μὲν πολεμικὴν ἢ μνήμης ἀξίαν οὐδ' ἠντινοῦν
συνετέλεσται, συμπτώματι δὲ περιέπεσεν ἰδιάζοντι·
ἔσπερῆθη μὲν γὰρ τῆς ὁράσεως εἴτε διὰ τὴν πρὸς
τὸν πατέρα τῆς φύσεως κοινωνίαν εἶδ' ὥς τινες μυ- 80
θολογοῦσι, διὰ τὴν εἰς τὸν ποταμὸν ἀσέβειαν, ἐν
ᾧ χειμαζόμενός ποτε τὸ φερόμενον ῥεύμα κατηκόν-
τισε· διὰ δὲ τὴν αὐτυλίαν ἀναγκασθεὶς καταφυγεῖν
ἐπὶ τὴν τῶν θεῶν βοήθειαν, ἐπὶ χρόνους ἱκανοὺς
πλείσταις θυσίαις καὶ τιμαῖς τὸ θεῖον ἐξίλασκόμενος
οὐδεμιᾶς ἐτύγχαρε πολυωρίας· τῷ δεκάτῳ δ' ἔτει
μαντείας αὐτῷ γενομένης τιμῆσαι τε τὸν θεὸν τὸν
ἐν Ἡλιουπόλει καὶ γυναικὸς οὐρῶν νίξεσθαι τὸ

πρόσωπον, ἥτις πείραν ἀνδρὸς οὐκ εἴληφεν ἐτέρου, τῶν μὲν γυναικῶν ἀπὸ τῆς ἰδίας ἀρξάμενος καὶ πολλὰς ἐξετάσας οὐδεμίαν εὔρεν ἀδιάφθορον πλὴν κηπωροῦ τινος· ἦν ὑγιὲς γενόμενος ἔγημε, τὰς δ' ἄλλας ζώσας ἐν κώμῃ τινὶ κατέκασεν, ἦν Αἰγύπτιοι διὰ τὸ σύμπτωμα τοῦτο προσηγόρευσαν ἱερὰν βῶλον. τῷ δ' ἐν Ἡλιουπόλει θεῷ τὰς χάριτας ἀπονέμων τῆς εὐεργεσίας κατὰ τὸν χρησμόν ὀβελίσκους ἀνέθηκε δύο μονολίθους τὸ μὲν πλάτος ὀκτώ,

10 τὸ δὲ μῆκος πηχῶν ἑκατὸν.

- 60 Μετὰ δὲ τοῦτον τὸν βασιλέα συχνοὶ τῶν διαδεξαμένων τὴν ἀρχὴν τινες οὐδὲν ἔπραξαν ἀναγραφῆς ἄξιον. πολλαῖς δ' ὕστερον γενεαῖς Ἀμασις γενόμενος βασιλεὺς ἤρχε τῶν ὅλων βιαιότερον· πολλοὺς μὲν γὰρ παρὰ τὸ δίκαιον ἐτιμωρεῖτο, συχνούς δὲ τῶν οὐσιῶν ἐστέρισκε, πᾶσι δ' ὑπεροπτικῶς καὶ κατὰ πᾶν ὑπερηφάνως προσεφέρετο. μέχρι μὲν οὖν τινος οἱ πάσχοντες ἑκαρτέρουν, οὐ δυνάμενοι κατ' οὐδένα τρόπον ἀμύνασθαι τοὺς πλείον ἰσχύοντας.
- 20 ἔπει δὲ Ἀκτισάνης ὁ τῶν Αἰθιοπῶν βασιλεὺς ἐστράτευσεν ἐπ' αὐτόν, τότε τοῦ μίσους καιρὸν λαβόντες ἀπέστησαν οἱ πλείστοι. διόπερ ῥαδίως αὐτοῦ χειρωθέντος ἡ μὲν Αἴγυπτος ἔπεσεν ὑπὸ τῇ τῶν Αἰθιοπῶν βασιλείᾳ, ὁ δ' Ἀκτισάνης ἀνθρωπίνως ἐνέγκας τὴν εὐτυχίαν ἐπεικῶς προσεφέρετο τοῖς ὑποτεταγμένοις. ὅτε δὴ καὶ συνετέλεσεν ἴδιον τι περὶ τοὺς ληστὰς, οὔτε θανατώσας τοὺς ἐνόχους οὔτε 70 ὀλοσχέρως ἀφείδ' ἀτιμωρήτους. συναγαγὼν γὰρ ἐξ ἀπάσης τῆς χώρας τοὺς ἐν ἐγκλήμασιν ὄντας, καὶ
- 30 τὴν διάγνωσιν αὐτῶν δικαιωτάτην ποιησάμενος ἠθροίσεν ἅπαντας τοὺς καταδεδικασμένους· ἀποτεμῶν δ' αὐτῶν τοὺς μυκτῆρας κατόκισεν ἐν τοῖς ἐσχατοῖς τῆς ἐρήμου [χώρας], κτίσας πόλιν τὴν ἀπὸ τοῦ συμπτώματος τῶν θιγκτόρων Πινόκολουραν προσαγορευθεῖσαν. αὕτη δὲ κειμένη πρὸς τοῖς μεθορλοῖς τῆς Αἰγύπτου καὶ Συρίας οὐ μακρὰν τοῦ παρήκοντος αἰγιαλοῦ πάντων σχεδὸν τῶν πρὸς ἀνθρωπίνην διασταν ἀνηκόντων ἐστέρηται. περιέχει μὲν γὰρ αὐτὴν

χώρα πλήρης ἀλμυρίδος, ἐντὸς δὲ τοῦ τείχους ὀλίγον ἔστιν ἕδωρ ἐν φρέσιν, καὶ τοῦτο διεφθαρμένον καὶ παντελῶς τῇ γεύσει πικρόν. κατόπισθε δ' αὐτοὺς εἰς ταύτην τὴν χώραν, ὅπως μῆτε τοὺς ἐξ ἀρχῆς ἐπιτηδευθέντας βίους διατηροῦντες λυμαίνωνται τοὺς μηδὲν ἀδικοῦντας μῆτε κατὰ τὰς πρὸς τοὺς ἄλλους ἐπιμιξίας ἀγνοοῦμενοι λανθάνωσιν. ἀλλ' ὅμως ἐκρίφεντες εἰς χώραν ἔρημον καὶ πάντων σχεδὸν τῶν χρηδίσμων ἄπορον ἐπενόησαν βίον οἰκεῖον τῆς περὶ αὐτοὺς ἐνδείας, ἀναγκαζούσης τῆς φύσεως πρὸς τὴν 10 ἀπορίαν πάντα μηχανᾶσθαι. καλὰ μὲν γὰρ κείροντες ἐκ τῆς ὁμόρου χώρας, καὶ ταύτην σκίζοντες, λίνα παραμύκη κατεσκεύαζον, ταῦτα δὲ παρὰ τὸν αἰγυάλον ἐπὶ πολλοὺς σταδίους ἰστάντες τὰς θήρας τῶν ὀρύγων ἐποιούντο, φέρονται γὰρ οὗτοι κατ' αἰγέλας μείζους ἐκ τοῦ πελάγους, οὓς θηρεύοντες ἡθροίζον πλήθος ἱκανὸν εἰς διατροφήν ἑαυτοῖς.

Τοῦ δὲ βασιλείως τούτου τελευτήσαντος ἀνεκτὴ 61
σαντο τὴν ἀρχὴν Αἰγύπτιοι, καὶ κατέστησαν ἐγχώριον βασιλεῖα Μένδην, ὃν τινες Μάγδρον προσονομά- 20
ζουσιν. οὗτος δὲ πολεμικὴν μὲν πρᾶξιν οὐδ' ἡντινοῦν ἐπετέλεσαντο, τάφον δὲ αὐτῷ κατεσκεύασε τὸν ὀνομαζόμενον λαβύρινθον, οὐχ οὕτω κατὰ τὸ μέγεθος 71
τῶν ἔργων θαυμαστὸν ὡς πρὸς τὴν φιλοτεχνίαν δυσμήμητον· ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς αὐτὸν οὐ δύναται ῥαδίως τὴν ἐξοδὸν εὐρεῖν, ἐὰν μὴ τύχῃ τινὸς ὁδηγοῦ παντελῶς ἐμπείρου. φασὶ δὲ τινες καὶ τὸν Δαίδαλον εἰς Αἴγυπτον παραβάλοντα καὶ θαυμάσαντα τὴν ἐν τοῖς ἔργοις τέχνην κατασκευάσαι τῷ βασιλευμένῳ τῆς Κρήτης Μίνῳ λαβύρινθον ὅμοιον τῷ κατ' Αἴγυπτον, 80
ἐν ᾧ διατρίψαι μυθολογοῦσι τὸν λεγόμενον Μινώταυρον. ἀλλ' ὁ μὲν κατὰ τὴν Κρήτην ἠφανίσθη τέλειως, εἴτε δυνάστου τινὸς κατασκάψαντος εἴτε τοῦ χρόνου τὸ ἔργον λυμνημένον· ὁ δὲ κατ' Αἴγυπτον ἀπέραιον τὴν ὅλην κατασκευὴν τετήρηκε μέχρι τοῦ καθ' ἡμᾶς βίου.

Μετὰ δὲ τὴν τοῦ βασιλείως τούτου τελευτὴν ἐπὶ 62
γενεᾶς πέντε γενομένης ἀναρχίας τῶν ἀδόξων τις

ἡρέθη βασιλεὺς, ὃν Αἰγύπτιοι μὲν ὀνομάζουσι Κέ-
την, παρὰ δὲ τοῖς Ἕλλησιν εἶναι δοκεῖ Πρωτεύς
ὁ κατὰ τὸν Ῥιακὸν γεγόμενος πόλεμον. τούτου δὲ
παραδεδομένου τῶν τε πνευμάτων ἔχειν ἐμπειρίαν
καὶ τὴν μορφήν μεταβάλλειν ὅτε μὲν εἰς ζώων τύ-
πους ὅτε δὲ εἰς δένδρων ἢ πῦρ ἢ τι τῶν ἄλλων,
ὁμολογούμενα τούτοις συμβαίνει καὶ τοὺς ἱερεῖς λέ-
γειν περὶ αὐτοῦ. ἐκ μὲν γὰρ τῆς μετὰ τῶν ἀστρολό-
γων συμβιώσεως, ἣν ἐποιεῖτο συνεχῶς, ἐμπειρίαν
10 ἐσχηκέναι τὸν βασιλέα τῶν τοιούτων· ἐκ δὲ τοῦ νο-
μίμου τοῦ παραδιδόμενου τοῖς βασιλεῦσι τὸ περὶ τὰς
μεταβολὰς τῆς ἰδέας μυθολογηθῆναι παρὰ τοῖς Ἕλ-
λησιν. ἐν ἔθει γὰρ εἶναι τοῖς καὶ Αἰγυπτίον δυνά-
σταις περιτίθεσθαι περὶ τὴν κεφαλὴν λεόντων καὶ
ταύρων καὶ δρακόντων προτομάς, σημεῖα τῆς ἀρχῆς·
καὶ ποτὲ μὲν δένδρα, ποτὲ δὲ πῦρ, ἔστι δ' ὅτε καὶ
θυμιαμάτων εὐδῶν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς οὐκ ὀλί-
γα, καὶ διὰ τούτων ἅμα μὲν ἑαυτοὺς εἰς εὐπρέπειαν
κοσμεῖν, ἅμα δὲ τοὺς ἄλλους εἰς κατάπληξιν ἄγειν
20 καὶ δεισιδαίμονα διάθεσιν.

Μετὰ δὲ τὴν Πρωτεύως τελευτὴν διαδεξάμενος τὴν
βασιλείαν ὁ υἱὸς Ρέμφις διετέλεσε πάντα τὸν τοῦ
ζῆν χρόνον ἐπιμελούμενος τῶν προσόδων καὶ σωρεύων 72
πανταχόθεν τὸν πλοῦτον. διὰ δὲ μικροψυχίαν καὶ
φιλαργυρίαν ἦθους οὔτε εἰς ἀναθήματα θεῶν οὔτε
εἰς εὐεργεσίαν ἀνθρώπων οὐδὲν ἀνήλωσε· διὸ καὶ γε-
γόμενος οὐ βασιλεὺς ἀλλ' οἰκονόμος ἀγαθὸς ἀντὶ τῆς
ἐπ' ἀρετῇ δόξης ἀπέλιπε πλείιστα χρήματα τῶν πρὸ
αὐτοῦ βασιλευσάντων· ἀργυρίου γὰρ καὶ χρυσοῦ
30 παραδίδοται συναγαγεῖν αὐτῶν εἰς τετταράκοντα μυ-
ριάδας ταλάντων.

63 Τούτου δὲ τελευτήσαντος ἐπὶ γενεὰς ἑπτὰ διε-
δέξαντο τὴν ἀρχὴν βασιλεῖς ἀργοὶ παντελῶς καὶ πρὸς
ἄνεσιν καὶ τρυφὴν ἅπαντα πράττοντες. διόπερ ἐν
ταῖς ἱεραῖς ἀναγραφαῖς οὐδὲν αὐτῶν ἔργον πολυτε-
λές οὐδὲ πρᾶξις ἱστορίας ἀξία παραδίδοται, πλην
ἐνὸς Νεϊλέως, ἀφ' οὗ συμβαίνει τὸν ποταμὸν ὠνο-
μάσθαι Νεῖλον, τὸ πρὸ τοῦ καλούμενον Αἴγυπτον.

οὗτος δὲ πλείστας εὐκαίρους δαΐφυγας κατασκευά-
σας καὶ πολλὰ περὶ τὴν εὐχρηστίαν τοῦ Νεῖλου φι-
λοτιμηθεὶς αἷτιος κατέστη τῷ ποταμῷ ταύτης τῆς
προσηγορίας.

Ὁρδοος δὲ βασιλεὺς γενόμενος Χέμβης ὁ Μεμφί-
της ἤρξε μὲν ἐπὶ πεντηκοντα, κατασκεύασε δὲ τὴν
μεγίστην τῶν τριῶν πυραμίδων τῶν ἐν τοῖς ἑπτὰ
τοῖς ἐπιφανεστάτοις ἔργοις ἀριθμυμένων. αὗται δὲ
κείμεναι κατὰ τὴν Αἰβύην τῆς Μέμφεως ἀπέχουσι
σταδίους ἑκατὸν καὶ εἴκοσι, τοῦ δὲ Νεῖλου πέντε 10
πρὸς τοῖς τετραράκοντα, τῷ δὲ μεγέθει τῶν ἔργων
καὶ τῇ κατὰ τὴν χειρουργίαν τέχνῃ θαυμαστήν τινα
κατάπληξιν παρέχονται τοῖς θεωμένοις. ἡ μὲν γὰρ
μεγίστη τετραπλευρος οὖσα τῷ σχήματι τὴν ἐπὶ τῆς
βασίως πλευρὰν ἐκάστην ἔχει πλέθρων ἑπτὰ, τὸ δ'
ὑψὸς πλείω τῶν ἑξ πλέθρων· συναγωγὴν δ' ἐκ τοῦ
κατ' ὀλίγον λαμβάνουσα μέχρι τῆς κορυφῆς ἐκάστην
πλευρὰν ποιεῖ πηχῶν ἑξ. πᾶσα δὲ στερεοῦ λίθου
κατεσκευάσται, τὴν μὲν ἔργασίαν ἔχοντος δυσχερῆ,
τὴν δὲ διαμονὴν αἰώνιον· οὐκ ἐλαττόνων γὰρ ἡ χι- 20
λίων ἑτῶν, ὥς φασι, διεληλυθότων εἰς τὸν καθ'
ἡμᾶς βίον, ὥς δὲ ἔντοι γράφουσι, πλείονων ἢ τρις-
χίλων καὶ τετρακοσίων, διαμένουσι μέχρι τοῦ νῦν
οἱ λίθοι τὴν ἑξ ἀρχῆς σύνθεσιν καὶ τὴν ὅλην κατα-
σκευὴν ἄσηπτον διαφυλάττοντες, λέγεται δὲ τὸν μὲν
73 λίθον ἐκ τῆς Ἀραβίας ἀπὸ πολλοῦ διαστήματος κο-
μισθῆναι, τὴν δὲ κατασκευὴν διὰ χωμάτων γενέσθαι,
μήπω τῶν μηχανῶν εὐρημένων κατ' ἐκείνους τοὺς
χρόνους. καὶ τὸ θαυμασιωτάτον, τηλικούτων ἔργων
κατασκευασμένων καὶ τοῦ περιέχοντος τόπου παντὸς 30
ἀμμώδους ὄντος, οὐδὲν ἴχνος οὔτε τοῦ χώματος
οὔτε τῆς τῶν λίθων ξεστουργίας ἀπολείπεται· ὥστε
δοκεῖν μὴ κατ' ὀλίγον ὑπ' ἀνθρώπων ἐργασίας ἀλλὰ
συνλήβδην ὥσπερ ὑπὸ θεοῦ τινος τὰ κατασκευάσμα
τεθῆναι πᾶν εἰς τὴν περιέχουσαν ἄμμόν. ἐπιχειροῦσι
δὲ τινες τῶν Αἰγυπτίων τερατολογεῖν ὑπὲρ τούτων
ὡς ἑξ ἀλῶν καὶ νιτροῦ τῶν χωμάτων γεγονότων
ἐπαφειθεὶς ὁ ποταμὸς ἔτηξεν αὐτὰ καὶ παντελῶς ἠφά-

νισεν ἄνευ τῆς χειροποιήτου πραγματείας, οὐ μὲν
καὶ τάληθές οὕτως ἔχει, διὰ δὲ τῆς πολυχειρίας τῆς
τὰ χῶματα βαλούσης πάλιν τὸ πᾶν ἔργον εἰς τὴν
προϋπάρχουσαν ἀποκατεστάθη τάξιν. τριάκοντα μὲν
γὰρ καὶ ἑξ μυριάδες κνδρῶν, ὡς φασί, ταῖς τῶν
ἔργων λειτουργίαις προσήδρευσαν, τὰ δὲ πᾶν κατα-
σκευάσμα τέλος ἔσχε μόγις ἑτῶν εἴκοσι διελθόντων.

- 64 Τελευτήσαντος δὲ τοῦ βασιλέως τούτου διαδέξατο
τὴν ἀρχὴν ὁ ἀδελφὸς Κιφρὴν, καὶ ἤρξεν ἐπὶ ἑξ. πρὸς
10 τοῖς πεντήκοντα ἔτεσι δὲ φασιν οὐκ ἀδελφόν, ἀλλ'
υἱὸν παραλαβεῖν τὴν ἀρχὴν, ὀνομαζόμενον Χαβροῦν.
συμφωνεῖται δὲ παρὰ πᾶσιν ὅτι ζηλωσας ὁ διαδέξα-
μενος τὴν τοῦ προβασιλεύσαντος προαίρεσιν κα-
τεσκεύασε τὴν δευτέραν πυραμίδα, τῇ μὲν κατὰ τὴν
χειρουργίαν τέχνην πᾶραπλησίαν τῇ προειρημένῃ, ἐπὶ
δὲ μεγέθει πολὺ λιπομένην, αἷς ἂν τῆς ἐν τῇ βασι-
πλευρᾷ ἐκάστης αὔσης σταδίας. ἐπιγέγραπται δ'
ἐπὶ τῆς μείζονος τὸ πλῆθος τῶν ἀναλωθέντων χρη-
μάτων ὡς εἰς λάχανα καὶ συρμαίαν τοῖς ἐργάταις,
20 καὶ μνηύεται διὰ τῆς γραφῆς δεδαπανῆσθαι τάλαντα
πλείω τῶν χιλίων καὶ ἑξακοσίων. ἡ δ' ἐλάττω ἀρε-
πύγραφος μὲν ἔστιν, ἀνάβασιν δ' ἔχει διὰ μιᾶς τῶν
πλευρῶν ἐγκεκολλημένην. τῶν δὲ βασιλέων τῶν κα-
τασκευασάντων αὐτὰς ἑαυτοῖς τάφους, συνέβη μη-
δέτερον αὐτῶν ταῖς πυραμίδιν ἐνταφῆναι. τὰ γὰρ
πλήθη διὰ τὴν ταλαιπωρίαν τὴν ἐν τοῖς ἔργοις καὶ
διὰ τὸ τούτους τοὺς βασιλεῖς ὡμὰ καὶ βίαια πολλὰ
74 προᾶξαι δι' ὀργῆς εἶχε τοὺς αἰτίους, καὶ τὰ σώματα
ἠπέλει διασπᾶσθαι καὶ μεθ' ὕβρεως ἐκρίψειν ἐκ τῶν
30 τάφων· διὸ καὶ τελευτῶν ἑκατέρως ἐντεταίλατο τοῖς
προσέκουναι ἐν ἀσκήμῳ τόπῳ καὶ λάθρῃ θάψαι τὰ
σώματα.

Μετὰ δὲ τούτους ἐγένετο βασιλεὺς Μυκερῖνος,
ὃν τινες Μαχερῖνον ὀνομάζουσιν, υἱὸς αὖ τοῦ ποιή-
σαντος τὴν προτέραν πυραμίδα. οὗτος δ' ἐπιβαλο-
μενος τρίτην κατασκευάζειν, πρότερον ἐτελευτήσας
ἤπερ τὸ ἔργον ἔλαβε συντέλειαν. τῆς μὲν γὰρ βάσεως
ἐκάστην πλευρὰν ὑπεστήσατο πλῆθρων τριῶν, τοὺς

δὲ τοίχους ἐπὶ μὲν πεντεκαίδεκα δόμους κατασκευάσεν
 ἐκ μέλανος λίθου τῷ Ἀθηναίῳ παραπλήσιον, τὸ δὲ
 λοιπὸν ἀνεπλήρωσεν ἐκ λίθων ὁμοίων ταῖς ἄλλαις
 πυραμίσι. τῷ δὲ μεγέθει λεπτόμενον τοῦτο τὸ ἔργον
 τῶν προειρημέων τῇ κατὰ τὴν χειρουργίαν τέχνῃ
 πολὺ διαλλάττει καὶ τῇ τοῦ λίθου πολυτελείᾳ. ἐπιγέ-
 γραπται δὲ κατὰ τὴν βορείων αὐτῆς πλευρὰν ὃ κα-
 τασκευάσας αὐτὴν Μυκερῖνος. τοῦτον δὲ φασὶ μισή-
 σατα τὴν τῶν προβασιλευσάντων ὁμότητα ζηλωσά-
 βιον ἐπιεικῇ καὶ πρὸς τοὺς ἀρχομένους εὐεργετικόν, 10
 καὶ ποιεῖν αὐτὸν συνεχῶς ἄλλα τε πλείω δὲ ὧν ἦν
 μάλιστα δυνατόν ἐκκαλεῖσθαι τὴν τοῦ πλήθους πρὸς
 αὐτὸν εὐνοίαν, κατὰ δὲ τοὺς χρηματισμοὺς ἀναλίσκειν
 χρημάτων πλῆθος, δίδοντα δωρεὰς τῶν ἐπιεικῶν τοῖς
 δοκοῦσιν [ἐν ταῖς κρίσεσι] μὴ κατὰ τρόπον ἀπαλλάτ-
 τειν. εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι τρεῖς πυραμίδες, ὧν ἑκάστη
 μὲν πλευρὰ δίπλεθρος ὑπάρχει, τὸ δ' ὅλον ἔργον
 παραπλήσιον τῇ κατασκευῇ ταῖς ἄλλαις πλὴν τοῦ
 μεγέθους. ταύτας δὲ φασὶ τοὺς προειρημένους τρεῖς
 βασιλεῖς ταῖς ἰδίαις κατασκευάσαι γυναιξίν. ὁμολογεῖ- 20
 ται δὲ ταῦτα τὰ ἔργα πολὺ προέχειν τῶν κατ' Αἴ-
 γυπτον, οὐ μόνον τῷ βάρει τῶν κατασκευασμάτων
 καὶ ταῖς δαπάναις ἀλλὰ καὶ τῇ φιλοτεχνίᾳ τῶν ἐρ-
 γασαμένων, καὶ φασὶ δὲν θαυμάζειν μᾶλλον τοὺς
 ἀρχιτέκτονας τῶν ἔργων ἢ τοὺς βασιλεῖς τοὺς πα-
 75 ρασχομένους τὰς εἰς ταῦτα χρηγίας· τοὺς μὲν γὰρ
 ταῖς ἰδίαις ψυχαῖς καὶ ταῖς φιλοτιμίαις, τοὺς δὲ τῷ
 κληρονομηθέντι πλούτῳ καὶ ταῖς ἀλλοτρίαις κακου-
 χiais ἐπὶ τέλος ἀγαγεῖν τὴν προαίρεσιν. περὶ δὲ τῶν
 πυραμίδων οὐδὲν ὅλως οὔτε παρὰ τοῖς ἔγχωρίαις οὔτε 30
 παρὰ τοῖς συγγραφεῦσι συμφωνεῖται· οἱ μὲν γὰρ τοὺς
 προειρημένους βασιλεῖς κατασκευάσαι φασὶν αὐτάς,
 οἱ δὲ ἑτέρους τινάς· ὅλον τὴν μέγιστην ποιῆσαι λέ-
 γουσι Ἀρμαῖον, τὴν δὲ δευτέραν Ἀμασιν, τὴν δὲ
 τρίτην Ἰνάρωνα. ταύτην δ' εἰς λέγουσι Ροδωπι-
 δος τάφον εἶναι τῆς ἑταίρας, ἧς φασὶ τῶν νομαρ-
 χῶν τινὰς ἐραστὰς γενομένουσιν διὰ φιλοστοργίαν ρι-
 καδομήσαντας ἐπιτελεῖσαι κοινῇ τὸ κατασκευάσασθαι.

- 65 Μετὰ δὲ τοὺς προειρημένους βασιλεῖς διεδέξατο τὴν ἀρχὴν Βόκχορις, τῷ μὲν σώματι παντελῶς εὐκαταφρόνητος, ἀγχινὰ δὲ πολὺ διαφέρων τῶν προβασιλευσάντων. πολλοῖς δ' ὕστερον χρόνοις ἐβασίλευσε τῆς Αἰγύπτου Σαβάκων, τὸ μὲν γένος ὦν Αἰθίοψ, εὐσεβεῖα δὲ καὶ χρησιότητι πολὺ διαφέρων τῶν προαυτοῦ. τῆς μὲν οὖν ἐπιεικείας αὐτοῦ λάβοι τις ἂν τεκμήριον τὸ τῶν νομίμων προστίμων ἄραι τὸ μέγιστον, λέγω δὲ τὴν τοῦ ζῆν στέρησιν· ἀντὶ γὰρ τοῦ
- 10 θανάτου τοὺς καταδικασθέντας ἠνάγκαζε λειτοῦργεῖν ταῖς πόλεσι δεδεμένους. διὰ δὲ τούτων πολλὰ μὲν χώματα κατεσκευάζεν, οὐκ ὀλίγας δὲ διώρυγας ὥρυττεν εὐκαίρους. ὑπελάμβανε γὰρ τοῖς μὲν κολαζομένοις τὸ τῆς τιμωρίας ἀπότομον ἡλαττωκέναι, ταῖς δὲ πόλεσιν ἀντὶ προστίμων ἀνωφέλων μεγάλην εὐχρηστίαν πεποιηκέναι. τὴν δὲ τῆς εὐσεβείας ὑπερβολὴν συλλογίσαιτ' ἂν τις ἐκ τῆς κατὰ τὸν ὄνειρον φαντασίας καὶ τῆς κατὰ τὴν ἀρχὴν ἀποθέσεως. ἔδοξε μὲν γὰρ κατὰ τὸν ὕπνον λέγειν αὐτῷ τὸν ἐν Θήβαις
- 20 θεὸν ὅτι βασιλεύειν οὐ δυνήσεται τῆς Αἰγύπτου μακαρίως οὐδὲ πολὺν χρόνον, εἰ μὴ τοὺς ἱερεῖς ἅπαντας διατεμὼν διὰ μέσων αὐτῶν διέλθῃ μετὰ τῆς θε- 76 ραπείας. πλεονάκεις δὲ τούτου γενομένου μεταπεμψάμενος πανταχόθεν τοὺς ἱερεῖς ἔφη λυπεῖν τὸν θεὸν ἐν τῇ χώρᾳ μένων· οὐ γὰρ ἂν αὐτὸν τοιαῦτα προστάττειν κατὰ τὸν ὕπνον. ἀπελθὼν οὖν βούλεσθαι καθαρὸς παντὸς μύσους ἀποδοῦναι τὸ ζῆν τῇ πεπρωμένῃ μᾶλλον ἢ λυπῶν τὸν κύριον καὶ μιάνας ἄσεβεϊ φόνῳ τὸν ἴδιον βίον ἄρχειν τῆς Αἰγύπτου.
- 30 καὶ πέρας τοῖς ἐγχωρίοις ἀποδοῦς τὴν βασιλείαν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Αἰθιοπίαν.
- 66 Ἀναρχίας δὲ γενομένης κατὰ τὴν Αἰγύπτου ἐπ' ἔτη δύο, καὶ τῶν ὅχλων εἰς ταραχὰς καὶ φόνους ἐμφυλίους τρεπομένων, ἐποίησαντο συνωμοσίαν οἱ μέγιστοι τῶν ἡγεμόνων δώδεκα· συνεδρεύσαντες δὲ ἐν Μίμφει καὶ συνθῆκας γραφάμενοι περὶ τῆς πρὸς ἀλλήλους ὁμονοίας καὶ πίστεως ἀνέδειξαν ἑαυτοὺς βασιλεῖς. ἐπ' ἔτη δὲ πέντεκαίδεκα κατὰ τοὺς ὅρκους

καὶ τὰς ὁμολογίας ἀρξάντες καὶ τὴν πρὸς ἀλλήλους
ὁμόνοιαν διατηρήσαντες, ἐπεβάλοντο κατασκευάσαι
κοινὸν ἑαυτοῖς τάφον, ἵνα καθάπερ ἐν τῷ ζῆν εὐ-
ποῦντες ἀλλήλοις τῶν ἰσῶν ἐτύγχανον τιμῶν, οὕτω
καὶ μετὰ τὴν τελευτὴν ἐν ἐνι-τόπῳ τῶν σωμάτων κει-
μένων τὸ κατασκευασθὲν μνήμα κοινῇ περισχῇ τὴν τῶν
ἐνταφέντων δόξαν. εἰς ταύτην δὲ τὴν ἐπιβολὴν φι-
λοκαλοῦντες ἔσπευσαν ὑπερβάλλεσθαι τῷ μεγέθει τῶν
ἔργων ἅπαντας τοὺς πρὸ αὐτῶν. ἐκλεξάμενοι γὰρ
τόπον παρὰ τὸν εἰσπλυν τὸν εἰς τὴν Μοιριδος λίμνην 10
ἐν τῇ Λιβύῃ κατεσκεύαζον τὸν τάφον ἐκ τῶν καλ-
λίστων λίθων· καὶ τῷ μὲν σχήματι τετραγώνον ὑπε-
στήσαντο, τῷ δὲ μεγέθει σταδιαλὴν ἑκάστην πλευ-
ράν, ταῖς δὲ γλυφαῖς καὶ ταῖς ἄλλαις χειρουργίαις
ὑπερβολὴν οὐκ ἀπέλιπον τοῖς ἐπιγινομένοις. εἰσελ-
θόντι μὲν γὰρ τὸν περίβολον οἶκος ἦν περίστυλος,
ἑκάστης πλευρᾶς ἐκ τετταράκοντα κίωνων ἀναπληρου-
μένης· καὶ τούτου μονόλιθος ἦν ὀροφή, φάτναις τισὶ
διαγεγλυμμένη καὶ γραφαῖς διαφόροις πεποικιλμένη.
εἶχε δὲ τῆς πατρίδος τῆς ἑκάστου τῶν βασιλέων ὑπο- 20
μνήματα, καὶ τῶν ἱερῶν καὶ θυνσιῶν τῶν ἐν αὐτῇ
ταῖς καλλίσταις γραφαῖς φιλοτέχνως δεδημιουργημένα.
καθόλου δὲ τοιαύτην τῇ πολυτελείᾳ καὶ τηλικαύτην
τῷ μεγέθει τὴν ὑπόστασιν τοῦ τάφου λέγεται ποιη-
σασθαι τοὺς βασιλεῖς ὥστ' εἰ μὴ πρὸ τοῦ συντελέ-
σαι τὴν ἐπιβολὴν κατελύθησαν, μηδεμίαν ἂν ὑπερ-
βολὴν ἐτέροις πρὸς κατασκευὴν ἔργων ἀπολιπεῖν.
ἀρξάντων δὲ τούτων τῆς Αἰγύπτου πεντεκαίδεκα ἔτη
77 συνέβη τὴν βασιλείαν περιστῆναι εἰς ἓνα διὰ τοιαύ-
τας αἰτίας. Ψαμμήτιχος ὁ Σαΐτης εἰς ὧν τῶν δώδεκα 30
βασιλέων καὶ τῶν παρὰ θάλατταν μερῶν κυριεύων,
παρείχετο φορτία πᾶσι τοῖς ἐμπόροις, μάλιστα δὲ τοῖς
Φοίνιξι καὶ τοῖς Ἕλλησι. διὰ δὲ τοῦ τοιούτου τρό-
που τὰ τε ἐκ τῆς ἰδίας γῶρας λυσitelῶς διατιθέμε-
νος καὶ τῶν παρὰ τοῖς ἄλλοις ἔθνεσι φυομένων με-
ταλαμβάνων οὐ μόνον εὐπορίαν εἶχε μεγάλην ἀλλὰ
καὶ φιλίαν πρὸς ἔθνη καὶ θυνάστας. διὰ δὲ ταῦτά
φασι φθονήσαντας αὐτῷ τοὺς ἄλλους βασιλεῖς πό-

- λεμον ἐξενεγκεῖν. ἔτι δὲ τῶν ἀρχαίων σύγγραφειν μυθολογοῦσαι χρησὸν γενέσθαι τοῖς ἡγεμόσιν. ὃς ἂν αὐτῶν ἐκ χαλκῆς φιλίης, πρῶτος ἐν Μέμφει σπείσῃ τῷ θεῷ, κρατήσῃν αὐτὸν πάσης Αἰγύπτου, τὸν δὲ Ψαμμήτιχον ἐξενέγκαντας, ἐκ τοῦ ἱεροῦ τῶν ἱερῶν τιμὸς φιάλας δαδὲκα χρυσᾶς περιελομένον, τὴν περικεφαλαίαν σπείσαι. ὑποδομένους οὖν τοὺς συνάρχοντας τὸ πραχθὲν ἀπακτεῖναι μὲν αὐτὰ μὴ βουλευθῆναι, φυγαδεῦσαι δὲ καὶ προστάξαι διατρίβειν ἐν τοῖς
- 10 ἔλεσι τοῖς παρὰ θάλατταν, εἴτε δὴ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν εἴτε διὰ τὴν φθόνην, καθότι προέχεται, γενομένης τῆς διαφορᾶς. ὁ μὲν γὰρ Ψαμμήτιχος ἐκ τῆς Καρίας καὶ τῆς Ἰωνίης μισθοφόρους μεταπεμψάμενος ἀνίκησε παρατάξει περὶ πόλιν τὴν ὀνομαζομένην Μώμεμφιν· τῶν δ' ἀντικαταμένων βασιλέων οἱ μὲν κατὰ τὴν μάχην ἀντρεθήσαν, οἱ δ' εἰς Λιβύην ἐκδιωχθέντες οὐκέτι περὶ τῆς ἀρχῆς ἴσχυσαν ἀμφισβητῆσαι.
- 67 Τῆς δὲ ἄλλης βασιλείας κυριεύσας ὁ Ψαμμήτιχος 20 τῷ μὲν ἐν Μέμφει θεῷ τὰ πρὸς ἑω προπύλαιαν κατεσκεύασε, καὶ τῷ γὰρ τὸν περίβολον, κολοιττοὺς ὑποστήσας ἀντὶ τῶν κίωνων δωδεκαπήχεις· ταῖς δὲ μισθοφόροις χωρὶς τῶν ὁμολογημένων συντάξεων θωρακὰς τε ἀξιολόγους ἀπένειμε καὶ τὰ καλούμενα σιρατόπεδα τόπον οἰκτεῖν ἔδωκε καὶ χώραν πολλὴν κατεκληρούχησε μικρὰν ἐπάνω τοῦ Πηλουσιακοῦ στόματος· οὗς ἐντεῦθεν Ἀμασις ὕστερον πολλοῖς ἔτεσι βασιλεύσας ἀνέστησε καὶ κατόικισεν εἰς Μέμφιν, διὰ δὲ τῶν μισθοφόρων κατωρθωκὺς τὴν βασιλείαν.
- 30 ὁ Ψαμμήτιχος τούτοις τὸ λοιπὸν μάλιστα ἐνεπίστευσε τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν καὶ διετέλεσε ξενοτροφῶν μεγάλαις δυνάμει. στρατεύσαντος δ' εἰς τὴν Συρίαν αὐτοῦ καὶ κατὰ τὰς παρατάξεις τοὺς μὲν μισθοφόρους 78 προτιμῶντος καὶ τάττοντος εἰς τὰ δεξιὰ μέρη, τοὺς δ' ἐγχωρίους ἀτιμότερον ἄγοντος καὶ τὸν εὐάνθυμον τόπον ἀπονέμοντος τῆς φάλαγγος, οἱ μὲν Αἰγύπτιοι διὰ τὴν ὕβριν παροξυνθέντες καὶ γενόμενοι τὸ πλεῖθος πλείους τῶν εἴκοσι μυριάδων ἀπέστησαν καὶ

προῆγον ἐπ' Αἰθιοπίας, κηρυκότες ἰδίαν χώραν ἐαυ-
 τοῖς κατακτᾶσθαι· ὁ δὲ βασιλεὺς τὸ μὲν πρῶτον
 ἔπεμψε τινὰς τῶν ἡγεμόνων τοὺς ἀπολογησομένους
 ὑπὲρ τῆς αἰτίας· ὡς δ' οὐ προσεῖχον αὐτοῖς, αὐτὸς
 μετὰ τῶν φίλων ἐδίδωκε πλοίοις, προαγόντων δ' αὐ-
 τῶν παρὰ τὸν Νεῖλον καὶ τοὺς ὅρους ὑπερβαλλόντων
 τῆς Αἰγύπτου, ἐδεῖτο μετανοῆσαι καὶ τῶν τε ἑρῶν
 καὶ τῶν πατρίδων, ἔτι δὲ γυναικῶν καὶ τέκνων,
 ὑπεμίμνησεν. οἱ δ' ἅμα πάντες ἀναβοήσαντες καὶ
 τοῖς κοντοῖς τὰς ἀσπίδας πατάξαντες, ἔφασαν ἕως 10
 ἂν κυριεύωσι τῶν ὅπλων ῥαδίως εὐρήσειν πατρίδας·
 ἀναστελλόμενοι δὲ τοὺς χιτῶνας καὶ τὰ γεννητικὰ
 μόρια τοῦ σώματος δειξάντες οὔτε γυναικῶν οὔτε
 τέκνων ἀπορήσειν ἔφασαν ταῦτ' ἔχοντες. τοιαύτη δὲ
 μεγαλοψυχία χρησάμενοι καὶ καταφρονήσαντες τῶν
 παρὰ τοῖς ἄλλοις μεγίστων εἶναι δοκούντων κατελά-
 βοντο μὲν τῆς Αἰθιοπίας τὴν κρατίστην, κατακλη-
 ρουήσαντες δὲ πολλὴν χώραν ἐν ταύτῃ κατώκησαν.
 ὁ δὲ Ψαμμήτιχος ἐπὶ μὲν τούτοις οὐ μετρίως ἐλυ-
 πήθη, τὰ δὲ κατὰ τὴν Αἴγυπτον διατάξας καὶ τῶν 20
 προσόδων ἐπιμελούμενος πρὸς τε Ἀθηναίους καὶ τινὰς
 τῶν ἄλλων Ἑλλήνων συμμαχίαν ἐποιήσατο. εὐεργέται
 δὲ καὶ τῶν ξένων τοὺς ἐθέλοντι εἰς τὴν Αἴγυπτον
 ἀποδημοῦντας καὶ φιλέλλην ὢν διαφερόντως τοὺς
 νιούς τὴν Ἑλληνικὴν ἐδίδασκε παιδείαν· καθόλου δὲ
 πρῶτος τῶν κατ' Αἴγυπτον βασιλέων ἀνέωξε τοῖς
 ἄλλοις ἔθνεσι τὰ κατὰ τὴν ἄλλην χώραν ἐμπορία,
 καὶ πολλὴν ἀσφάλειαν τοῖς καταπλέουσιν ξένοις παρεί-
 χετο. οἱ μὲν γὰρ πρὸ τούτου δυναστεύσαντες ἀνεπί-
 βατον τοῖς ξένοις ἐποιοῦν τὴν Αἴγυπτον, τοὺς μὲν 30
 φονεύοντες τοῖς δὲ καταδουλούμενοι τῶν καταπλεόν-
 των. καὶ γὰρ ἡ περὶ τὸν Βούσιριν ἀσέβεια διὰ τὴν
 τῶν ἐγχωρίων ἀξενίαν δεβοήθη παρὰ τοῖς Ἕλλησιν,
 οὐκ οὔσα μὲν πρὸς ἀλήθειαν, διὰ δὲ τὴν ὑπερβολὴν
 τῆς ἀνομίας εἰς μύθου πλάσμα καταχωρισθεῖσα.

Μετὰ δὲ Ψαμμήτιχον ὑστερον τέταρσι γενεαῖς 68
 Ἀπρίης ἐβασίλευσεν ἔτη δυοὶ πλείω τῶν ἑκοσι.
 στρατεύσας δὲ δυνάμεσιν ἀδραῖς πεζικαῖς τε καὶ ναυ-

- τικῆς ἐπὶ Κύπρον καὶ Φοινίκην Σιδῶνα μὲν κατὰ 79
 κράτος εἶλε, τὰς δ' ἄλλας τῆς Φοινίκης πόλεις κα-
 ταπληξάμενος προσηγάγετο· ἐνίκησε δὲ καὶ ναυμα-
 χίᾳ μεγάλη Φοινίκας τε καὶ Κυπρίους καὶ λαφύρων
 ἀθροίσας πλῆθος ἐπ' ἀνῆλθεν εἰς Αἴγυπτον· μετὰ δὲ
 ταῦτα δύναμιν πέμψας ἀδρᾶν τῶν ὁμοεθνῶν ἐπὶ Κυ-
 ρήνην καὶ Βάρκην, καὶ τὸ πλεῖστον αὐτῆς ἀποβα-
 λῶν, ἀλλοτρίους ἔσχε τοὺς διασωθέντας· ὑπολαβόν-
 τες γὰρ αὐτὸν ἐπ' ἀπωλείᾳ συστήσασθαι τὴν στρα-
 10 τεῖαν, ὅπως ἀσφαλέστερον ἄρχῃ τῶν λοιπῶν Αἴγυ-
 πτίων, ἀπέστησαν. ἀποσταλὲς δὲ πρὸς τοὺτους ὑπὸ
 τοῦ βασιλέως Ἀμασις, ἀνὴρ ἐμφανὲς Αἰγύπτιος,
 τῶν μὲν ρηθέντων ὑπ' αὐτοῦ πρὸς ὁμόνοιαν ἐντολῶν
 ἡμέλησε, τοῦναντίον δ' ἐκείνους προτρέψαμενος εἰς
 ἀλλοτριότητα συναπέστη καὶ βασιλεὺς αὐτὸς ἠρέθη.
 μετ' οὐ πολὺν δὲ χρόνον καὶ τῶν ἄλλων ἐγχωρίων
 ἀπάντων συνεπιθεμένων ὁ βασιλεὺς διαπορούμενος
 ἠναγκάσθη καταφυγεῖν ἐπὶ τοὺς μισθοφόρους, ὄντας
 εἰς τρισμυρίους. γενομένης οὖν παρατάξεως περὶ τὴν
 20 Μαρίαν κόμην, καὶ τῶν Αἰγυπτίων τῇ μάχῃ κρα-
 τησάντων, ὁ μὲν Ἀπρίης ζωγρηθεὶς ἀνήχθη καὶ
 στραγγαληθεὶς ἐτελεύτησεν, Ἀμασις δὲ διατάξας τὰ
 κατὰ τὴν βασιλείαν ὥς ποτ' ἔδοξεν αὐτῷ συμφέρειν,
 ἤρχε νομίμως τῶν Αἰγυπτίων καὶ μεγάλης ἐτύχχα-
 νεν ἀποδοχῆς. κατεστρέψατο δὲ καὶ τὰς ἐν Κυπρῷ
 πόλεις, καὶ πολλὰ τῶν ἱερῶν ἐκόσμησεν ἀναθήμασιν
 ἀξιολόγοις. βασιλεύσας δ' ἔτη πέντε πρὸς τοῖς πεν-
 τήκοντα κατέστρεψε τὸν βίον καθ' ὃν χρόνον Καμ-
 βύσης ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς ἐστράτευσεν ἐπὶ τὴν
 30 Αἴγυπτον, κατὰ τὸ τρίτον ἔτος τῆς ἐξηκοστῆς καὶ
 τρίτης Ὀλυμπιάδος, ἣν ἐνίκαι στάδιον Παρμενίδης
 Καμαριναῖος.
- 69 Ἐπεὶ δὲ τὰς τῶν ἐν Αἰγύπτῳ βασιλείων πράξεις
 ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων διεληλύθαμεν ἀρκούν-
 τως μέχρι τῆς Ἀμασιος τελευτῆς, τὰς λοιπὰς ἀνα-
 γράψομεν ἐν τοῖς οἰκείοις χρόνοις. περὶ δὲ τῶν νο-
 μίμων τῶν κατ' Αἴγυπτον νῦν διεξιμεν ἐν κεφαλαίοις
 τὰ τε παραδοξότατα καὶ τὰ μάλιστα ὠφελῆσαι δυ-

νάμενα τοὺς ἀναγινώσκοντας. πολλὰ γὰρ τῶν πα-
 λαιῶν ἐθνῶν τῶν γενομένων παρ' Αἰγυπτίοις οὐ μό-
 νον παρὰ τοῖς ἑγχωρίοις ἀποδοχῆς ἔτυχεν, ἀλλὰ καὶ
 παρὰ τοῖς Ἕλλησιν οὐ μετρίως ἰθαυμάσθη διόπερ
 οἱ μέγιστοι τῶν ἐν παιδείᾳ δοξαζόντων ἐφιλοτιμή-
 80 θησαν εἰς Αἴγυπτον παραβαλεῖν, ἵνα μετάσχῃσι τῶν
 τε νόμων καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων, ὡς ἀξιολόγων ὄν-
 των. καίπερ γὰρ τῆς χώρας τὸ παλαιὸν τοῖς ἔξοις
 δυσεπιβάτου οὐσης διὰ τὰς προειρημένας αἰτίας,
 ὅμως ἔσπευσαν εἰς αὐτὴν παραβαλεῖν τῶν μὲν ἀρ-10
 χαιοτάτων Ὀρφεὺς καὶ ὁ ποιητὴς Ὅμηρος, τῶν δὲ
 μεταγενεστέρων ἄλλοι τε πλείους καὶ Πυθαγόρας ὁ
 Σάμιος, ἐτι δὲ Σόλων ὁ νομοθέτης. λέγουσι τοίνυν
 Αἰγύπτιοι παρ' αὐτοῖς τὴν τε τῶν γραμμάτων εὐ-
 ρεσιν γενέσθαι καὶ τὴν τῶν ἄστρον παρατήρησιν,
 πρὸς δὲ τούτοις τὰ τε περὶ τὴν γεωμετρίαν θεωρή-
 ματα καὶ τῶν τεχνῶν τὰς πλείστας εὐρεθῆναι, νό-
 μους τε τοὺς ἀρίστους τεθῆναι. καὶ τούτων μεγίστην
 ἀπόδειξιν φασιν εἶναι τὸ τῆς Αἰγύπτου πλείω τῶν
 ἑπτακοσίων καὶ τετρακισχιλίων ἔτων βασιλεῦσαι τοὺς 20
 πλείους ἑγγενεῖς καὶ τὴν χώραν εὐδαιμονεστάτην
 ὑπάρχειν τῆς ἀπάσης οἰκουμένης· ταῦτα γὰρ οὐκ ἂν
 ποτε γενέσθαι μὴ οὐ τῶν ἀνθρώπων χρωμένῳ
 κρατίστοις ἔθεσι καὶ νόμοις καὶ τοῖς κατὰ πᾶσαν
 παιδείαν ἐπιτηδεύμασιν. ὅσα μὲν οὖν Ἡρόδοτος καὶ
 τινες τῶν τὰς Αἰγυπτίων πράξεις συνταξαμένων
 ἐσχεδιάκασιν ἐκουσίως προκρίναντες τῆς ἀληθείας
 τὸ παραδοξολογεῖν καὶ μύθους πλάττειν ψυχαγωγίας
 ἕνεκα παρήσομεν, αὐτὰ δὲ τὰ παρὰ τοῖς ἱερεῦσι
 τοῖς κατ' Αἴγυπτον ἐν ταῖς ἀναγραφαῖς γεγραμμένα 80
 φιλοτίμως ἐξητανότες ἐκθησόμεθα.

Πρῶτον μὲν τοίνυν οἱ βασιλεῖς αὐτῶν βίον εἶχον 70
 οὐχ ὅμοιον τοῖς ἄλλοις τοῖς ἐν μοναρχικαῖς ἐξουσίαις
 οὖσι καὶ πάντα πράττουσι κατὰ τὴν ἑαυτῶν προαι-
 ρεσιν ἀνυπευθύνως, ἀλλ' ἦν ἅπαντα τεταγμένα νό-
 μων ἐπιταγαῖς, οὐ μόνον τὰ περὶ τοὺς χρημα-
 τισμοὺς ἀλλὰ καὶ τὰ περὶ τὴν καθ' ἡμέραν διαγω-
 γὴν καὶ διαίταν. περὶ μὲν γὰρ τὴν θεραπείαν αὐτῶν

οὐδεὶς ἦν οὐτ' ἀργυρώητος οὔτε οἰκογενὴς δοῦλος, ἀλλὰ τῶν ἐπιφανισταίων ἱερέων υἱοὶ πάντες, ὑπὲρ ἑκοσὶ μὲν ἔτη γεγονότες, πεπαιδευμένοι δὲ κάλλιστα τῶν ὁμοεθνῶν, ἵνα τοὺς ἐπιμαλησομένους τοῦ σώματος καὶ πᾶσαν ἡμέραν καὶ νύκτα προσεδρεύοντας ὁ βασιλεὺς ἔχων ἀρίστους μηδὲν ἐπιτηδεύῃ φαῦλον 81 οὐδεὶς γὰρ ἐπὶ πλείον κακίας προβαίνει δυνάστης, εἰ μὴ τοὺς ὑπηρετήσοντας ἔχῃ ταῖς ἐπιθυμίαις διατεταγμένοι δ' ἦσαν αἱ τε τῆς ἡμέρας καὶ τῆς 10 νυκτός ὥραι, καθ' ἃς ἐκ παντός τρόπου καθήκον ἦν τὸν βασιλέα πράττειν τὸ συντεταγμένον ἐκ τῶν τόμων, οὐ τὸ δεδογμένον ἑαυτῷ. ἔωθεν μὲν γὰρ ἐγεγνηντα λαβεῖν αὐτὸν ἄδει πρῶτον τὰς πανταχόθεν ἀπεσταλμένας ἐπιστολάς, ἵνα δύνηται πάντα κατὰ τρόπον χρηματίζειν καὶ πράττειν, εἰδὼς ἀκριβῶς ἕκαστα τῶν κατὰ τὴν βασιλείαν συντελουμένων ἔπειτα λουσάμενον καὶ τοῖς τῆς ἀρχῆς συσσήμοις μετ' ἐσθῆτος λαμπρᾶς κοσμήσαντα τὸ σῶμα θυσαί τοις θεοῖς τῷ τε βωμῷ προσεχθέντων τῶν θυμᾶ- 20 των ἔθος ἦν τὸν ἀρχιερεῖα στάντα πλησίον τοῦ ἡγεμόνος εὐχεσθαι μεγάλη τῇ φωνῇ περισσώτερος τοῦ πλήθους τῶν Αἰγυπτίων δοῦναι τὴν τε ὑμέλιαν καὶ τᾶλλα ἀγαθὰ πάντα τῷ βασιλεῖ διατηροῦντι τὰ πρὸς τοὺς ὑποτεταγμένους δίκαια. ἀνθομολογεῖσθαι δ' ἦν ἀναγκαῖον καὶ τὰς κατὰ μέρος ἀρετὰς αὐτοῦ, λέγοντα διότι πρὸς τε τοὺς θεοὺς εὐσεβῶς καὶ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἡμερώτατα διακείται· ἐγκρατὴς τε γὰρ ἔστι καὶ δίκαιος καὶ μεγαλόψυχος, ἔτι δὲ ἀψευδὴς καὶ μεταδοτικὸς τῶν ἀγαθῶν καὶ καθόλου πάσης 30 ἐπιθυμίας κρείττων, καὶ τὰς μὲν τιμωρίας ἐλάττους τῆς ἀξίας ἐπιτιθεῖς τοῖς ἁμαρτήμασι, τὰς δὲ χάριτας μείζονας τῆς εὐεργεσίας ἀποδίδους τοῖς εὐεργετήσαι. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα παραπλήσια τούτοις διελθὼν ὁ κατευχόμενος τὸ τελευταῖον ὑπὲρ τῶν ἀγνοουμένων ἄρᾶν ἐποιεῖτο, τὸν μὲν βασιλέα τῶν ἐγκλημάτων ἑξαιρούμενος, εἰς δὲ τοὺς ὑπηρετοῦντας καὶ διδάξαντας τὰ φαῦλα καὶ τὴν βλάβην καὶ τὴν τιμωρίαν ἀξίων ἀποσκήψαι. ταῦτα δ' ἐπραττεν ἅμα μὲν εἰς

δευσιδαιμονίαν καὶ Θεοφιλῆ βίαν τὸν βασιλεῖα προτρέ-
 πόμενος, ἅμα δὲ καὶ κατὰ πρόπον ζῆν· ἰδὼν οὐ
 δια-πικρὰς φουδετήσεις, ἀλλὰ δι' ἐπαύτων κεχαρ-
 σμένων καὶ πρὸς ἀρετὴν φιλοστονύων, μετὰ
 82 δὲ ταῦτα τοῦ βασιλέως προσκολλησάμενον μόσχῳ καὶ
 καλλιερήσαντος ὃ μὲν ἱεροχρηματικὸς παρακλήσας
 τινας συμβουλίας καὶ πράξεις συμφερούσας ἐκ τῶν
 ἱερῶν βίβλων, τῶν ἐπιφανεσκάτων ἀνδρῶν, ὅπως δ'
 τῶν ὄλων τὴν ἡγεμονίαν ἔχων τὰς καλλίστας προκε-
 ρίσσει, τῇ διανοίᾳ θεωρήσας αὐτὰ πρὸς τὴν τελευτὴν
 χρέην τῶν κατὰ μῦθος τρέπονται διοικήσας, οὐ γὰρ
 μόνον τοῦ χρηματίζειν ἢ κρίναι ἢ κερὶς κερίσασθαι
 εἶναι, ἀλλὰ καὶ τοῦ περιπατῆσαι καὶ λουσακάσαι καὶ
 καίμῃσθαι μετὰ τῆς γυναικὸς καὶ καθάλου τῶν
 κατὰ τὸν βίον πραττομένων πάντων, τροφῆς δ'
 ἔσθας ἢ αὐταῖς ἀπλάις χρῆσθαι, κρέα μὲν μόσχων
 καὶ χηνῶν μόνον προσφερομένους, αἶνον δὲ τακτὸν τε
 μέτρον πίνοντας, μὴ δυναμένον πλησμονὴν ἀπαιρθεῖν
 ἢ μέθην περιποιῆσαι, καθόλου δὲ τὰ περὶ τὴν διαί-
 ταν οὕτως ὑπῆρχε συμμετρικῶς συνεταγμένα ὥστε οὐ
 δοκεῖν μὴ νομοθέτην ἀλλὰ τὸν ἀριστὸν τῶν ἱατρῶν
 συνεταγέσθαι τῆς υἱείας στοχαζόμενον, παραδόξου 71
 δ' εἶναι δοκαῦντος τοῦ μὴ πᾶσαν ἔχειν ἐξουσίαν τὸν
 βασιλεῖα τῆς καθ' ἡμέραν τροφῆς, πολλῶ θαυμα-
 σιώτερον ἢ τὸ μῆτε δικάζειν μῆτε χρηματίζειν τὰ
 τυγχόν, αὐτοῖς ἐξεῖναι μὴδὲ τιμωρῆσασθαι μηδὲνα
 δὲ ὕβριν ἢ διὰ θυμὸν ἢ τινα ἄλλην αἰτίαν ἀδίκον,
 ἀλλὰ καθάπερ οἱ περὶ ἐκείνων κείμενοι νόμοι προσέ-
 ταττον, ταῦτα δὲ κατὰ τὸ ἔθος πράτταντες οὐχ ὅπως
 ἡμετέραν ἢ πρόσθεντον ταῖς ψυχαῖς, ἀλλὰ τοῦ- 80
 θαντοῦ ἡγεῖντο ἑαυτοὺς ζῆν βίον μακαριώτατον.
 τοὺς μὲν γάρ, ἄλλους ἀνθρώπους ἐνόμιζον ἀλογίστως
 τοῖς φυσικοῖς πάθεσι χαριζόμενους πολλὰ πράττειν
 τῶν φερόντων βλάβας ἢ κινδύνους, καὶ πολλάκις
 ἐπίοις εἰδότες ὅτι μέλλουσιν ἀμαρτάνειν μηδὲν ἥττον
 πράττειν τὰ φαῦλα, κατισχυομένους ὑπὲρ ἔρωτος ἢ
 μίσους ἢ τιος ἄλλου πάθους, ἑαυτοὺς δ' ἐξηλακό-
 τας βίον τὸν ὑπὸ τῶν φρονιμωτάτων ἀνδρῶν προ-

κεκριμένον βλαχίστοις περιπλήττειν ἄγνοήμασι. τοιαύτην
 δὲ χρωμένων τῶν βασιλέων δικαιοσύνη πρὸς τοὺς
 ὑποταγμένους τὰ πλήθη ταῖς εἰς τοὺς ἡγουμένους
 εὐνοίαις πᾶσαν συγγενικὴν φιλοστοργίαν ὑπερεβάλ-
 λετο· οὐ γὰρ μόνον τὸ σύστημα τῶν ἱερῶν ἀλλὰ
 καὶ συλλήβδην ἅπαντες οἱ κατ' Αἴγυπτον οὐχ οὕτως 83
 γυναικῶν καὶ τέκνων καὶ τῶν ἄλλων τῶν ὑπαρχόν-
 των αὐτοῖς ἀγαθῶν ἐφρόντιζον, ὡς τῆς τῶν βασι-
 λέων ἀσφαλείας. τοιγαροῦν πλείστον μὲν χρόνον τῶν
 10 κτημονευομένων βασιλέων πολιτικὴν κατῴστασιν ἐτή-
 ρησαν, ἐπιδαιμονέστατον δὲ βίον ἔχοντες διετέλεσαν,
 ἕως ἔμεινεν ἡ προειρημένη τῶν νόμων σύνταξις·
 πρὸς δὲ τοῖς ἐθνῶν τε πλείστον ἐπεκράτησαν καὶ
 μεγίστους πλοῦτους ἔσχον, καὶ τὰς μὲν χώρας ἔργοις
 καὶ κατασκευάσμασιν ἀνυπερβλήτοις, τὰς δὲ πόλεις
 72 ἀναθήμασι πολυτελείῃ καὶ παντοίοις ἐκόσμησαν. καὶ
 τὰ μετὰ τὴν τελευταίαν δὲ γινόμενα τῶν βασιλέων κατ'
 Αἴγυπτιοις οὐ μικρὰν ἀπόδειξιν εἶχε τῆς τοῦ πλή-
 θους εὐνοίας εἰς τοὺς ἡγουμένους. εἰς ἀνεπαίσθητον
 20 γὰρ χάριν ἡ τιμὴ τιθεμένη μαρτυρίαν ἀνόθευτον
 παρεῖχε τῆς ἀληθείας. ὅποτε γὰρ ἐκλείποι τις τὸν βίον
 τῶν βασιλέων, πάντες οἱ κατὰ τὴν Αἴγυπτον κοινὸν
 ἀκηροῦντο πένθος, καὶ τὰς μὲν ἐσθῆτας κατεργή-
 τοντο, τὰ δ' ἱερὰ συνέλευον καὶ τὰς θυσίας ἐπέχον
 καὶ τὰς ἐορτάς οὐκ ἦγον ἐφ' ἡμέρας ἐβδομήκοντα
 καὶ δύο· καταπεπασμένοι δὲ τὰς κεφαλὰς πηλῷ καὶ
 περιεζωσμένοι σινδόνας ὑποκάτω τῶν μαστῶν ὁμοίως
 ἄνδρες καὶ γυναῖκες περιήσαν ἀθροισθέντες κατὰ
 διακοσίους ἢ τριακοσίους, καὶ τὸν μὲν θρήνον ἐν
 30 ῥυθμῷ μετ' ᾧδῆς ποιοῦμενοι δις τῆς ἡμέρας ἐτίρουν
 ἐγκωμίοις, ἀνακαλούμενοι τὴν ἀρετὴν τοῦ τετελευ-
 τηκότος, τροφὴν δ' οὔτε τὴν ἀπὸ τῶν ἐμψύχων
 οὔτε τὴν ἀπὸ τοῦ πυροῦ προσεφέροντο, τοῦ τε οἴνου
 καὶ πάσης πολυτελείας ἀπέχοντο. οὐδεὶς δ' ἂν οὔτε
 λουτροῖς οὔτε ἀλείμμασιν οὔτε στρωμναῖς προεἴλετο
 χρῆσθαι, οὐ μὴν οὐδὲ πρὸς τὰ ἀφροδίσια προσελ-
 θεῖν ἂν ἐτόλμησεν, ἀλλὰ καθάπερ ἀγαπητοῦ τέκνου
 τελευτήσαντος ἕκαστος περιώδυνος γινόμενος ἐπένθει

τάς εἰρημένους ἡμέρας· ἐν δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ τὰ
 πρὸς τὴν τάφην λαμπρῶς ἠτοιμασμένοι καὶ τῇ τε-
 λευταίᾳ τῶν ἡμερῶν θέντες τὴν τὸ σῶμα ἔχουσιν
 λάρνακα πρὸ τῆς εἰς τὸν τάφον εἰσόδου προετίθε-
 σαν κατὰ νόμον τῷ τετελευτηκότι κριτήριον τῶν ἐν
 84 τῷ βίῳ πραχθέντων. θεθείσης δ' ἐξουσίας τῷ βου-
 λομένῳ κατηγορεῖν· οἱ μὲν ἱερεῖς ἐνεκωμίαζον ἕκαστος
 τῶν καλῶς αὐτῷ πραχθέντων θαξιόντες, αἱ δὲ πρὸς
 τὴν ἐκφοράν συνηγμένοι μυριάδες τῶν ὄχλων ἀκού-
 σουσαι συνεπευφήμου·, εἰ τύχοι καλῶς βεβιωκός, εἰ 10
 δὲ μή, τούναντίον ἐθορύβουν. καὶ πολλοὶ τῶν βασι-
 λέων διὰ τὴν τοῦ πλήθους ἐναντίωσιν ἀπιστερήθη-
 σαν τῆς ἐμφαντοῦς καὶ νομίμου ταφῆς. διὸ καὶ συν-
 ἔβαινε τοὺς τὴν βασιλείαν διαδεχομένους μὴ μόνον
 διὰ τὰς ἄρτι δηθείσας αἰτίας δικαιοπραγεῖν ἀλλὰ
 καὶ διὰ τὸν φόβον τῆς μετὰ τὴν τελευταίαν ἐσομένης
 ὑβρεώς τε τοῦ σώματος καὶ βλασφημίας εἰς ἅπαντα
 τὸν αἰῶνα. τῶν μὲν οὖν περὶ τοὺς ἀρχαίους βασι-
 λεῖς νομίμων τὰ μέγιστα ταῦτ' ἐστὶ.

Τῆς Αἰγύπτου δὲ πάσης εἰς πλείω μέρη διηρη- 73
 μένης, ὣν ἕκαστιν κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν διάλεκτον
 ὀνομάζεται νομός, ἐφ' ἑκάστῳ τέτακται νομαρχίας ὃ
 τὴν ἀπάντων ἔχων ἐπιμέλειαν τε καὶ φροντίδα. τῆς
 δὲ χώρας ἀπάσης εἰς τρία μέρη διηρημένης τὴν μὲν
 πρώτην ἔχει μερίδα τὸ σύστημα τῶν ἱερῶν, μεγί-
 στης ἐκτροπῆς τυγχάνου. παρὰ τοῖς ἑγχωρίαις διὰ τε
 τὴν εἰς τοὺς θεοὺς εὐσεβείαν καὶ διὰ τὸ πλείστην
 συνεῖν τοὺς ἄνδρας τοιούτους ἐκ παιδείας εἰσφέρει-
 σθαι. ἐκ δὲ τούτων τῶν προσόδων τὰς τε θυσίας
 ἀπάσας τὰς κατ' Αἰγύπτου συντελοῦσι καὶ τοὺς ἑπη- 80
 ρέτας τρέφουσι. καὶ ταῖς ἰδίαις χρεῖαις χορηγοῦσιν.
 οὔτε γὰρ τὰς τῶν θεῶν τιμὰς φορτο δεῖν ἀλλὰ τιτεν,
 ἀλλ' ὑπὸ τῶν αὐτῶν καὶ καὶ παραπλησίως συντελεῖ-
 σθαι, οὔτε τὰς πάντων προβουλευομένους ἐνδεῖς
 εἶναι τῶν ἀναγκαίων. καθόλου γὰρ περὶ τῶν μεγί-
 στων οὗτοι προβουλευόμενοι συνδιατρέβουσι τῷ βασι-
 λεῖ, τῶν μὲν συναρχοί, τῶν δὲ εἰσηγῆται καὶ διδάσκα-
 λοι γινόμενοι, καὶ διὰ μὲν τῆς ἀστρολογίας καὶ τῆς

ἱεροσολέας τὰ μέλλοντα προσσημαίνοντες, ἐκ δὲ τῶν
ἐν ταῖς ἱεραῖς βίβλοις ἀναγεγραμμένων πράξεων τὰς
οὐκ ἐπιβλέποντας δυναμείας παραναγινώσκοντες. οὐ γὰρ
ὡς περὶ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν, εἰς ἀνὴρ ἢ μία γυνὴ τὴν
ἱεροσύνην παρεῖληφεν, ἀλλὰ πολλοὶ περὶ τὰς τῶν
θεῶν θυσίας καὶ τιμὰς διατρέβουσι, καὶ τοῖς ἐκγό-
νοις τὴν ὁμοίαν τοῦ βίου πραάσεις παραδίδουσιν.
εἰσὶ δὲ οὗτοι πάντων τὰ ἀταλαῖς καὶ δαυτερέοντες
μετὰ τὸν βασιλεῖα ταῖς τε δόξαις καὶ ταῖς ἐξουσίαις.

10 τὴν δὲ δευτέραν μοῖραν οἱ βασιλεῖς παρεῖληφασιν εἰς
προσόδους, ἀφ' ὧν εἰς τε τοὺς πολέμους χορηγοῦσιν
καὶ τὴν περὶ αὐτοὺς λαμπρότητα διαφυλάττουσι, καὶ
τοὺς μὲν ἀνδραγαθήσαντας θωρακίς κατὰ τὴν ἀξίαν 85
τιμῶσι, τοὺς δὲ ἰδιώτας διὰ τὴν ἐκ τούτων εὐπορίαν
οὐ βαπτίζουσι ταῖς εἰσφοραῖς. τὴν δὲ μερίδα τὴν τε-
λευταίαν ἔχουσιν οἱ μάχιμοι καλούμενοι καὶ πρὸς
τὰς λειτουργίας τὰς εἰς τὴν στρατείαν ὑπακούοντες,
ἐν οἷς κινδυνεύοντες εὐνούστατοι τῇ χώρᾳ διὰ τὴν
κληρουχίαν ὄντες πάνυ γε προθύμως ἐπιδέχονται τὰ

20 συμβαίνοντα κατὰ τοὺς πολέμους δευτέρᾳ. ἀτοπον γὰρ
ἦν τὴν μὲν τῶν ἀπάντων σωτηρίαν τούτοις ἐπι-
τρέπειν, ὑπὲρ αὐτῶν δὲ ἀγωνιᾶνται μηδὲν αὐτοῖς ὑπάρ-
χειν κατὰ τὴν χώραν σπουδῆς ἄξιον. τὸ δὲ μέγι-
στον, εὐπορουμένους αὐτοὺς ῥαδίως τεκνοποιήσιν,
καὶ διὰ τοῦτο τὴν πολυανθρωπίαν κατασκευάζειν,
ὥστε μὴ προσδεῖσθαι ξενικῆς δυνάμεως τὴν χώραν.
ὁμοίως δὲ οὗτοι τὴν τάξιν ταύτην ἐκ προγόνων
διαδεχόμενοι ταῖς μὲν τῶν πατέρων ἀνδραγαθίαις
προτρέπεται πρὸς τὴν ἀνδρείαν, ἐκ παίδων δὲ
80 ζηλοῦται γινόμενοι τῶν πολεμικῶν ἔργων ἀνίκητοι
ταῖς τόλμας καὶ ταῖς ἐμπειρίαις ἀποβαλόντων.

74 Ἔστι δ' ἕτερα συντάγματα τῆς πολιτείας τρία,
τὸ τε τῶν νομῶν καὶ τὸ τῶν γεωργῶν, ἐπὶ δὲ τὰ
τῶν τέχνητων. οἱ μὲν οὖν γεωργοὶ μικροῦ τινος τῆς
καρποφόρου γῆς τὴν παρα τοῦ βασιλέως καὶ τῶν
ἱερῶν καὶ τῶν μαχίμων μισθούμενοι διατελοῦσι
τῶν ἁπάντων χρόνον περὶ τὴν ἐργασίαν ὄντες τῆς
χώρας ἐκ τῆς γῆς δὲ συντρίφομενος ταῖς γεωργικαῖς

ἐπιμελείαις πολὺν χρόνον τῶν παρὰ τοῖς ἄλλοις
 ἔθνεσι γενομένων ταῖς ἐμπειρίαις. καὶ γὰρ τὴν τῆς
 γῆς φύσιν καὶ τὴν τῶν ὑδάτων ἐπίρρυσιν, ἔτι δὲ
 τοὺς καιροὺς τοῦ τε σπόρου καὶ τοῦ θερισμοῦ καὶ
 τῆς ἄλλης τῶν καρπῶν συγκομιδῆς ἀκριβέστατα πάν-
 των γινώσκουσι, τὰ μὲν ἐκ τῆς τῶν προγόνων παρα-
 τηρήσεως μαθήσαντες, τὰ δ' ἐκ τῆς ἰδίας πείρας δι-
 δαχθέντες. ὁ δ' αὖτις λόγος ἔσται καὶ περὶ τῶν νο-
 μῶν, οἳ πᾶν τῶν θεσμῶν ἐπιμέλειαν ἐκ πατέ-
 ρων ὥσπερ κληρονομίας νόμῳ παραλαμβάνοντες ἐν
 βίῃ κτηνοτρόφῳ διατελοῦσι πάντα τὰν τοῦ ζῆν χρό-
 νον. καὶ πολλὰ μὲν παρὰ τῶν προγόνων πρὸς θε-
 ραπείαν καὶ διατροφήν ἀρίστην τῶν βροχομένων πα-
 ρεστήσαντες, οὐκ ὀλίγα δ' αὐτοὶ διὰ τὸν εἰς ταῦτα
 ζῆλον προσεμύκησαν, καὶ τὸ θαυμασιώτατον, διὰ
 τὴν ὑπερβολὴν τῆς εἰς ταῦτα σπουδῆς οἱ τε ὀρνι-
 θαρχοὶ καὶ οἱ χηνοβοσχοὶ χωρὶς τῆς παρὰ τοῖς
 ἄλλοις ἀνθρώποις ἐκ φύσεως συντελουμένης γενέσεως
 τῶν εἰρημένων ζώων αὐτοὶ διὰ τῆς ἰδίας φιλοτεχνίας
 ἀμύθητον πλῆθος ὀρνέων ἀφροδίζουσιν. οὐ γὰρ ἐπὶ 20
 86 ζουσι διὰ τῶν ὀρνίθων, ἀλλ' αὐτοὶ παραδόξως χει-
 ρουργοῦντες τῇ συνέσει καὶ φιλοτεχνίᾳ τῆς φύσεως
 ἐντρογίᾳ οὐκ ἀπολείπονται. ἀλλὰ μὴν καὶ τὰς τέχνας
 ἰδεῖν ἔστι παρὰ ταῖς Αἰγυπτίαις μάλιστα διαπεπα-
 νημέναις καὶ πρὸς τὸ κατ' ἄκρον τέλος διεκρίβωμέναις.
 παρὰ μόνοις γὰρ τούτοις οἱ δημιουργοὶ πάντες οὐτ'
 ἐργασίας ἄλλης οὐτὲ πολιτικῆς τάξεως μεταλαμβάν-
 νειν ἔωνται πλὴν τῆς ἐκ τῶν νόμων ὀρισμένης καὶ
 παρὰ τῶν γονέων παραδεδομένης, ὥστε μήτε δι-
 δασκάλοι φθάσιν μήτε πολιτικοὺς περισπασμούς μήτε 30
 ἄλλο μηδὲν ἐμπροσθεῖν αὐτῶν τῆς εἰς ταῦτα σπουδῆς.
 παρὰ μὲν γὰρ τοῖς ἄλλοις ἰδεῖν ἔστι τοὺς τεχνίτας
 περὶ πολλὰ τῇ διανοίᾳ περισπωμένους καὶ διὰ τὴν
 πλεονεξίαν μὴ μένοντας τὸ παράπαν ἐπὶ τῆς ἰδίας
 ἐργασίας· οἱ μὲν γὰρ ἐφάπτεται γεωργίας, οἱ δ'
 ἐμπορίας καὶ κερματισμοῦ, οἱ δὲ θροῖν ἢ τριῶν τεχνῶν
 ἀντέχονται, πλείστοι δ' ἐν ταῖς δημοκρατουμέναις
 πόλεσιν εἰς τὰς ἀσκήσιας συντρέχοντες τὴν μὲν ποτ

λιτεῖαν λυμαίνονται, τὸ δὲ λυσitteλὲς περιποιούνται παρὰ τῶν μισθοδοτῶντων· παρὰ δὲ τοῖς Αἰγυπτίοις, εἴ τις τῶν τεχνιτῶν μετάσχοι τῆς πολιτείας ἢ τέχνας πλείους ἐργάζοιτο, μεγάλας περιπίπτει ζημίαις. τὴν μὲν οὖν διαίρεισιν τῆς πολιτείας καὶ τὴν τῆς ἰδίας τάξεως ἐπιμέλειαν διὰ προγόντων τοιαύτην ἔσχον οἱ τὸ παλαιὸν τὴν Αἴγυπτον κατοικοῦντες.

- 75 Περὶ δὲ τὰς κρίσεις οὐ τὴν τυχοῦσαν ἐποιού-
το σπουδὴν, ἡγούμενοι τὰς ἐν τοῖς δικαστηρίοις
10 ἀποφάσεις μεγίστην ῥοπὴν τῷ κοινῷ βίῳ φέρειν πρὸς
ἀμφότερα. δῆλον γάρ ἦν ὅτι τῶν μὲν παρανομούν-
των κολαζομένων, τῶν δ' ἀδικουμένων βοηθείας
τυγχανόντων, ἀρίστη διόρθωσις ἴσται τῶν ἀμαρτη-
ματων· εἰ δ' ὁ φόβος ὁ γινόμενος ἐκ τῶν κρίσεων
τοῖς παρανομοῦσιν ἀνατρέποιτο χρήμασιν ἢ χάρι-
σιν, ἔσομένην ἐώρων τοῦ κοινῷ βίῳ συγχυσιν.
διόπερ ἐκ τῶν ἐπιφανεστάτων πόλεων τοὺς ἀρίστους
ἄνδρας ἀποδεικνύντες δικαστὰς κοινούς οὐκ ἀπετύγ-
χανον τῆς προαιρέσεως. ἐξ Ἑλισσιπόλεως γὰρ καὶ
20 Θηβῶν καὶ Μέμφεως δέκα δικαστὰς ἐξ ἑκάστης
προέκρινον· καὶ τοῦτο τὸ συνέδριον οὐκ ἐδόκει λει-
πεσθαι τῶν Ἀθήνησιν Ἀρεοπαγιτῶν ἢ τῶν παρὰ
Μακεδαιμονίοις γερόντων. ἐπεὶ δὲ συνέλθοιεν οἱ τριά-
κοντα, ἐπέκρινον ἐξ ἑαυτῶν ἓνα τὸν ἀρίστον, καὶ
τοῦτον μὲν ἀρχιδικαστὴν καθίσταντο, εἰς δὲ τὸν τού-
του τόπον ἀπέστελλεν ἡ πόλις ἕτερον δικαστὴν, συν-
τάξεις δὲ τῶν ἀναγκαίων παρὰ τοῦ βασιλέως τοῖς
μὲν δικασταῖς ἱκαναὶ πρὸς διατροφὴν ἐχορηγοῦντο,
τῷ δὲ ἀρχιδικαστῇ πολλαπλάσιοι. ἐφόρει δ' οὗτος 87
30 περὶ τὸν τράχηλον ἐκ χρυσοῦς ἀλύσειας ἡσχημένον
ζώδιον τῶν πολυτελεῶν λίθων, ὃ προσηγόρευον ἀλη-
θείαν. τῶν δ' ἀμφισβητήσεων ἤρχοντο ἐπειδὴ τῆς
τῆς ἀληθείας εἰκόνα ὁ ἀρχιδικαστὴς προσθεῖτο. τῶν
δὲ πάντων νόμων ἐν βιβλίοις ὅτια γεγραμμένων,
καὶ τούτων παρακειμένων τοῖς δικασταῖς, ἔθος ἦν
τὸν μὲν κατήγορον γράφαι καθ' ἐν ᾧ ἐνεκάλει καὶ
πῶς γέγασε καὶ τὴν ἀξίαν τοῦ ἀδικήματος ἢ τῆς
βλάβης, τὰ ἀπολογούμενον δὲ λαβόντα τὰ χρημα-

τισθέντα ὑπὸ τῶν ἀντιδίκων ἀντιγράψαι πρὸς ἑκα-
στον ὡς οὐκ ἐπρωξεν, ἢ πρῆξας οὐκ ἠδίκησεν, ἢ
αἰδίκησας ἐλάττονος ζημίας ἁξίος ἵσθαι τυχεῖν. ἔπειτα
νόμιμον ἦν τὸν κατηγοροῦν ἀντιγράψαι καὶ πάλιν
τὸν ἀπολογούμενον ἀντιθεῖναι. ἀμφοτέρων δὲ τῶν
ἀντιδίκων τὰ γεγραμμένα δις τοῖς δικασταῖς δόντων,
τὸ τήνικαῦτ' ἔδει τοὺς μὲν τριακοντα τὰς γνώμας
ἐν ἀλλήλοις ἀποφαίνεσθαι, τὸν ἀρχιδικαστὴν δὲ τὸ
ζῶδιον τῆς ἀληθείας προστίθεσθαι τῇ ἐτέρᾳ τῶν
ἀμφοιβητήσεων. τούτῳ δὲ τῷ τρόπῳ τὰς κρίσεις πᾶ- 76
σας συντελεῖν τοὺς Αἰγυπτίους, τομίζοντας ἐκ μὲν
τοῦ λέγειν τοὺς συνηγόρους πολλὰ τοῖς δικαίοις ἐπι-
σκοπήσειν· καὶ γὰρ τὰς τέχνας τῶν φητόρων καὶ τὴν
πῆς ὑποκρίσεως γρητεῖαν καὶ τὰ τῶν κινδυνεύοντων
δάκρυα πολλοὺς προτρέπεσθαι παρορᾶν τὸ τῶν νό-
μων ἀπότομον καὶ τὴν τῆς ἀληθείας ἀκριβειαν·
θεωρεῖσθαι γοῦν τοὺς ἐπαινουμένους ἐν τῷ κρίναι
πολλάκις ἢ δι' ἀπάτην ἢ διὰ ψυχαγωγίαν ἢ διὰ τὸ
πρὸς τὸν ἕλεον πάθος συνεκφερομένους τῇ δυνάμει
τῶν λεγόντων. ἐκ δὲ τοῦ γράφειν τὰ δίκαια τοὺς ἀν- 20
τιδίκους ὦντο τὰς κρίσεις ἀκριβεῖς ἔσεσθαι, γν-
μῶν τῶν πραγμάτων θεωρουμένων. οὕτω γὰρ ἂν
μάλιστα μήτε τοὺς εὐφρεῖς τῶν βραδυτέρων πλεονε-
κτήσειν μήτε τοὺς ἐνηθληκότας τῶν ἀπείρων μήτε
τοὺς ψεύστας καὶ τολμηροὺς τῶν φιλαλήθων καὶ
κατεσταλμένων τοῖς ἡθισί, πάντα δ' ἐπ' ἴσης τεύ-
ξεσθαι τῶν δικαίων, ἱκανὸν χρόνον ἐκ τῶν νόμων
λαμβάνοντων τῶν μὲν ἀντιδίκων ἔξετάσαι τὰ παρ'
ἀλλήλων, τῶν δὲ δικαστῶν συγκρίναι τὰ παρ' ἀμ-
φοτέρων.

80

Ἐπεὶ δὲ τῆς νομοθεσίας ἐμνήσθημεν, οὐκ ἀνοι- 77
κειον εἶναι τῆς ὑποκειμένης ἱστορίας νομίζομεν ἐκ-
θέσθαι τῶν νόμων ὅσοι παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις πα-
λαιότητι διήνεγκαν ἢ παρηλλαγμένην τάξιν ἔσχον
ἢ τὸ σύνολον ὠφέλειαν τοῖς φιλαναγνωστοῦσι δύναν-
ται παρασχέσθαι. πρῶτον μὲν οὖν κατὰ τῶν ἐπιόρ-
κων θάνατος ἦν παρ' αὐτοῖς τὸ πρᾶστιμον, ὡς δύο
τὰ μέγιστα ποιοῦντων ἀνομήματα, θεοὺς τε ἀσε-

βούντων καὶ τὴν μεγίστην τῶν παρ' ἀνθρώποις πί- 88
 στιν ἀνατρεπόντων. ἔπειτ' εἰ τις ἐν ὁδῷ κατὰ τὴν χώ-
 ραν ἰδὼν φονευόμενον ἄνθρωπον ἢ τὸ καθόλου βί-
 αῖον τι πάσχοντα μὴ ῥύσασθαι δυνατός ὢν, θάνατον
 περιπέσειν ὀφείλει· εἰ δὲ πρὸς ἀλήθειαν διὰ τὸ ἀδύ-
 νατον μὴ κατοχύρσαι βοηθήσαι, μηκῦσαι γε πάντως
 ὀφείλει τοὺς ληστέας καὶ ἐκτείναναι τὴν παρανομίαν,
 τὸν δὲ ταῦτα μὴ πράξαντα κατὰ τὸν νόμον ἔδει μα-
 στιγοῦσθαι τεταγμένως πληγὰς καὶ πάσης εἴργε- 10
 σθαι τροφῆς ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας. οἱ δὲ ψευδῶς τινων
 κατηγορήσαντες ὀφείλον τούτο καθεῖν ὃ τοῖς συκο-
 φαντηθεῖσιν ἐτέτακτο πρόστιμον, εἴπερ ἔτυχον κατὰ
 δίκην ἐσθόντες. προσετίτακτο δὲ καὶ πᾶσι τοῖς Αἰγυ-
 πτίοις ἀπογράφεσθαι πρὸς τοὺς ἄρχοντας ἀπὸ τίνων
 ἕκαστος πορίζεται τὸν βίον, καὶ τὸν ἐν τούτοις ψευ-
 δάμενον ἢ πόρον ἄδικον ἐπιτελοῦντα θάνατον περι-
 πίπτειν ἦν ἀναγκαῖον. λέγεται δὲ τοῦτον τὸν νόμον
 ὑπὸ Σόλωνος παραβαλόντος εἰς Αἴγυπτον εἰς τὰς
 Ἀθήνας μετενεχθῆναι. εἰ δὲ τις ἐκουσίως ἀποκτείνειν 20
 τὸν ἐλευθέρου ἢ τὸν δούλου, ἀποθνήσκειν τούτον οἱ
 νόμοι προσέτακτον, ἅμα μὲν βουλόμενοι μὴ ταῖς δια-
 φοραῖς τῆς τύχης ἀλλὰ ταῖς τῶν πράξεων ἐπιβό-
 λαῖς εἰργεσθαι πάντας ἀπὸ τῶν φάτων, ἅμα δὲ διὰ
 τῆς τῶν δούλων φροντίδος ἐθίζοντες τοὺς ἀνθρώπους
 πολὺ μᾶλλον εἰς τοὺς ἐλευθέρους μηδὲν ὁλως ἐξα-
 μαρτανεῖν. καὶ κατὰ μὲν τῶν γονέων τῶν ἀποκτει-
 νάντων τὰ τέκνα θάνατον μὲν οὐκ ὤρισαν, ἡμέρας
 δὲ τρεῖς καὶ νύκτας ἰσας πυρεχῶς ἦν ἀναγκαῖον πε-
 ρικιληφότας τὸν νεκρὸν ὑπομένειν, φυλακῆς παρε- 30
 δορευουσης δημοσίας· οὐ γὰρ δίκαιον ὑπελήφθη τὸ
 τοῦ βίου στερίσκειν τοὺς τὸν βίον τοῖς παισὶ δεδω-
 κότας, νουθετήσας δὲ μᾶλλον λύπην ἐχούσῃ καὶ με-
 ταμελείᾳ ἀποτρέπειν τῶν τοιούτων ἐγχειρημάτων· κα-
 τὰ δὲ τῶν τέκνων τῶν γονεῖς φονευσάντων τιμωρίαν
 ἐξηλλαγμένην ἔσθικαν· ἔδει γὰρ τοὺς καταδικασθέντας
 ἐπὶ τούτοις καλὰμοις ὀξεσί δακτυλίστοις μέρη τοῦ
 σώματος κατατμηθέντας ἐπ' ἀκάνθαις κατακαίεσθαι
 ζῶντας· μέγιστον τῶν ἐν ἀνθρώποις ἀδικημάτων

κρίνοντες τὸ βραχὺς τὸ ζῆν ἀφαιρεῖσθαι τῶν τὴν
ζωὴν αὐτοῖς δεδοκότων. τῶν δὲ γυναικῶν τῶν κα-
ταδικασθεῖσων θανάτου τὰς ἐγκύους μὴ θανατοῦ-
σθαι πρὶν ἢ τέκωσι· καὶ τοῦτο τὸ νόμιμον πολλοὶ
καὶ τῶν Ἑλλήνων κατέδειξαν, ἡγούμενοι παντελῶς
ἀδικον εἶναι τὸ μηδὲν ἀδικῆσαν τῷ ἀδικήσαντι τῆς
89 αὐτῆς μετέχειν τιμωρίας, καὶ παρανομήματος ἐνδὲς
γενομένου παρὰ δυοῖν λαμβάνειν τὸ πρόστιμον, πρὸς
δὲ τοῦτοις κατὰ προαίρεσιν πονηρὰν ἐκτελεσθέντος
τοῦ ἀδικήματος τὸ μηδεμίαν πω σῶσειν ἔχον ὑπὸ 10
τὴν ὁμοίαν ἄγειν κόλασιν, τὸ δὲ πάντων μέγιστον,
ὅτι ταῖς κυούσαις ἰδίᾳ τῆς αἰτίας ἐπενηνεγμένης οὐ-
δαμῶς προσήκει τὸ κοινὸν πατρός καὶ μητρὸς τέ-
κνον ἀναιρεῖσθαι· ἐπ' ἴσης γὰρ ἂν τις φανόλους διαλά-
βει κριτὰς τοὺς τε τὸν ἐνοχον τῷ φόνῳ σῶζοντάς
καὶ τὸν μηδὲν ὅλως ἀδικήσαντα ἀναιροῦντας. τῶν
μὲν οὖν φονικῶν νόμων οἱ μάλιστα δοκοῦντες ἐπι-
τετεῦχθαι τοιοῦτοί τινες ἦσαν.

Τῶν δ' ἄλλων ὁ μὲν περὶ τῶν πολέμων κείμενος 78
κατὰ τῶν τὴν τάξιν λιπόντων ἢ τὸ παραγγελθέν 20
ὑπὸ τῶν ἡγεμόνων μὴ ποιοῦντων ἔταττε πρόστιμον
οὐ θάνατον ἀλλὰ τὴν ἐσχάτην ἀτιμίαν· εἰ δ' ὕστε-
ρον ταῖς ἀνδραγαθίαις υπερβάλλουσιν τὰς ἀτιμίας,
εἰς τὴν προὑπάρξασαν παρρησίαν ἀποκαθίστα, ἅμα
μὲν τοῦ νομοθέτου δεινότεραν τιμωρίαν ποιοῦντος
τὴν ἀτιμίαν ἢ τὸν θάνατον, ἵνα τὸ μέγιστον τῶν
κακῶν ἐδίση πάντας κρίνειν τὴν αἰσχυνὴν, ἅμα δὲ
τοὺς μὲν θανατωθέντας ἡγεῖτο μηδὲν ἀφελήσειν τὸν
κοινὸν βίον, τοὺς δὲ ἀτιμωθέντας ἀγαθῶν πολλῶν
αἰτίους ἔσεσθαι διὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς παρρησίας. 30
καὶ τῶν μὲν τὰ ἀπόρρητα τοῖς πολέμοις ἀπαγγελ-
λάντων ἐπέταττεν ὁ νόμος ἐκτέμνεσθαι τὴν γλῶτταν,
τῶν δὲ τὸ νόμισμα παρακοπτόντων ἢ μέτρα καὶ
σταθμὰ παραποιούντων ἢ παραγλυφόντων τὰς σφρα-
γίδας, εἰ δὲ τῶν γραμματέων τῶν ψευδεῖς χρημα-
τίσμοις γραφόντων ἢ ἀφαιρούντων τι τῶν ἐγγε-
γραμμένων, καὶ τῶν τὰς ψευδεῖς συγγραφὰς ἐπιφε-
ρόντων, ἀμφοτέρως ἐκέλευσεν ἀποκόπτεσθαι τὰς

χειρας, ὅπως ἕκαστος οἷς μέρεισι τοῦ σώματος πα-
ρηγόμηνον, εἰς ταῦτα κολαζόμενος αὐτὸς μὲν μέχρι
τελευτῆς ἀνίατον ἔχη τὴν συμφορὰν, τοὺς δ' ἄλλους
διὰ τῆς ἰδίας τιμωρίας τευθετῶν ἀποτρέπη τῶν
ὁμοίων τι πράττειν. πικροὶ δὲ καὶ περὶ τῶν γυναι-
κῶν νόμοι παρ' αὐτοῖς ὑπῆρχον. τοῦ μὲν γὰρ βια-
σαμένου γυναῖκα ἐλευθέραν προσέταξαν ἀποκόπτε-
σθαι τὰ αἰδοῖα, νομίσαντες τὸν τοιούτον μὴ πρά-
ξει παρανόμοι τρία τὰ μέγιστα τῶν κακῶν ἐνηργη-
10 κέναι, τὴν ὕβριν καὶ τὴν φθορὰν καὶ τὴν τῶν τέ-
κνων σύγχυσιν· εἰ δὲ τις πείσας μοιχεύσαι, τὸν μὲν
ἄνδρα ῥαβδοῖς χιλίας πληγαῖς λαμβάνειν ἐκέλευον,
τῆς δὲ γυναίκης τὴν ῥίνα κολοβουῖσθαι, ὑπολαμβά- 90
νοντες δεῖν τῆς πρὸς ἀσυγχώρητον ἀνρασίαν καλλω-
πιζομένης ἀφαιρεθῆναι τὰ μάλιστα κοσμοῦντα τὴν
εὐπρέπειαν.

79 Τοὺς δὲ περὶ τῶν συμβολαίων νόμους Βοκχόρι-
δος εἶναι φασί. προστάττουσι δὲ τοὺς μὲν ἀσυγ-
γραφα δανεισαμένους, ἂν μὴ φάσκωσιν ὀφείλειν,
20 ὁμόσαντας ἀπολύεσθαι τοῦ δανείου, πρῶτον μὲν,
ὅπως ἐν μεγάλῳ τιθέμενοι τοὺς ὅρκους δεισιδαιμο-
νῶσι· προδήλου γὰρ ὄντος ὅτι τῷ πολλὰκις ὁμόσαντι
συμβήσεται τὴν πίστιν ἀποβαλεῖν, ἵνα τῆς εὐχρη-
στίας μὴ στερηθῇ, περὶ πλείστου πᾶς τις ἔξει τὸ
μὴ καταντᾶν ἐπὶ τὸν ὅρκον· ἔπειθ' ὑπελάμβανεν ὁ
νομοθέτης τὴν ὅλην πίστιν ἐν τῇ καλοκάγαθίᾳ ποιή-
σας προτρέψασθαι πάντας σπουδαίους εἶναι τοῖς
ἡθεσιν, ἵνα μὴ πίστεως ἀνάξιοι διαβληθῶσι· πρὸς
δὲ τοῦτοις ἄδικον ἔκρινεν εἶναι τοὺς χωρὶς ὅρκου πι-
30 στευθέντας περὶ τῶν αὐτῶν συμβολαίων ὁμόσαντας
μὴ τυγχάνειν πίστεως. τοὺς δὲ μετὰ συγγραφῆς δα-
νείσαντας ἐκώλυε διὰ τοῦ τόκου τὸ κεφάλαιον πλεον
ποιεῖν ἢ διπλάσιον. τῶν δὲ ὀφειλόντων τὴν ἔκπραξιν
τῶν δανείων ἐκ τῆς οὐσίας μόνον ἐποιήσατο, τὸ δὲ
σῶμα κατ' οὐδένᾳ τρόπον εἶασεν ὑπάρχειν ἀγώγιμον,
ἡγούμενος δεῖν εἶναι τὰς μὲν κτήσεις τῶν ἐργασαμέ-
νων ἢ παρὰ κυρίου τινὸς ἐν δωρεαῖς λαβόντων, τὰ
δὲ σώματα τῶν πόλεων, ἵνα τὰς καθηκούσας λει-

τουργίας ἔχωσιν αἱ πόλεις καὶ κατὰ πόλεμον καὶ κατ' αἰρήνην· ἀτοπον γὰρ στρατιωτὴν εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς πατριδος προϊόντα κίνδυνον, εἰ τύχοι, πρὸς δάνειον ὑπὸ τοῦ πιστεύσαντος ἀπάγεσθαι, καὶ τῆς τῶν ἰδιωτῶν πλεονεξίας ἕνεκα κινδυνεύειν τὴν κοινὴν ἀπάντων σωτηρίαν. δοκεῖ δὲ καὶ τοῦτον τὸν νόμον ὁ Σόλων εἰς τὰς Ἀθήνας μετενεγκεῖν, ὃν ὠνόμασε σεισάχθειαν, ἀπολύσας τοὺς πολίτας ἅπαντας τῶν ἐπὶ τοῖς σώμασι πεπιστευμένων δανείων. μέμφοντα δὲ τινες οὐκ ἀλόγως τοῖς πλείστοις τῶν παρὰ τοῖς Ἑλ- 10 λησι νομοθετῶν, οἵτινες ὅπλα μὲν καὶ ἄροτρον καὶ ἄλλα τῶν ἀναγκασιωτάτων ἐκώλυσαν ἐνέχυρα λαμβάνεσθαι πρὸς δάνειον, τοὺς δὲ τούτοις χρησομένους συνεχώρησαν ἀγωγίμους εἶναι.

Τιτῆρχε δὲ καὶ περὶ τῶν κλεπτῶν νόμος παρ' 80 Αἰγυπτίοις ἰδιώτατος. ἐκέλευε γὰρ τοὺς βουλομένους ἔχειν ταύτην τὴν ἐργασίαν ἀπογράφεσθαι πρὸς τὸν ἀρχιφῶρα, καὶ τὸ κλαπὲν ὁμολόγως ἀναφέρειν παρὰ τοῦ ἀρχιφῶρα πρὸς ἐκείνον, τοὺς δὲ ἀπολέσαντας παραπλησίως ἀπογράφειν αὐτῷ καθ' ἕκαστον τῶν ἀπο- 20 λωλότων, προστιθέντας τὸν τε τόπον καὶ τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ὥραν καθ' ἣν ἀπώλεσε. τούτῳ δὲ τῷ τρόπῳ πάντων ἐτοίμως εὐρισκομένων, ἔδει τὸν ἀπολέσαντα τὸ τέταρτον μέρος τῆς ἀξίας δόντα κτήσεσθαι τὰ ἑαυτοῦ μόνα. ἀδυνάτου γὰρ ὄντος τοῦ πάντας ἀποστῆσαι τῆς κλοπῆς, εὗρε πόρον ὁ νομοθέτης δι' οὗ πᾶν τὸ ἀπολόμενον σωθήσεται μικρῶν δεδομένων λύτρων.

Γαμοῦσι δὲ παρ' Αἰγυπτίοις οἱ μὲν ἱερεῖς μίαν, τῶν δ' ἄλλων ὅσας ἂν ἕκαστος προαιρῇται. καὶ τὰ 30 γεννώμενα πάντα τρέφουσιν ἐξ ἀνάγκης ἕνεκα τῆς πολυανθρωπίας, ὥς ταύτης μέγιστα συμβαλλομένης πρὸς εὐδαιμονίαν χώρας τε καὶ πόλεων. νόθον δ' οὐδένα τῶν γεννηθέντων νομίζουσιν, οὐδ' ἂν ἐξ ἀργυρωνήτου μητρὸς γεννηθῇ. καθόλου γὰρ ὑπελήφασιν τὸν πατέρα μόνον αἷτιον εἶναι τῆς γενέσεως, τὴν δὲ μητέρα τροφήν καὶ χώραν παρέχεσθαι τῷ βρέφει· καὶ τῶν δένδρων ἄρρενα μὲν καλοῦσι τὰ

καρποφόρα, θήλεα δὲ τὰ μὴ φέροντα τοὺς καρπούς, ἐναντίως τοῖς Ἑλλήσι. τρέφουσι δὲ τὰ παιδία μετὰ τινος εὐχερείας ἀδαπάνου καὶ παντελῶς ἀπίστου· ἐψήματα γὰρ αὐτοῖς χορηγοῦσιν ἐκ τινος εὐτελείας ἐτοιμῆς γινόμενα, καὶ τῶν ἐκ τῆς βύβλου πυθμένων τοὺς δυναμένους εἰς τὸ πῦρ ἐγκρῦβεσθαι, καὶ τῶν ῥιζῶν καὶ τῶν καυλῶν τῶν ἐλείων τὰ μὲν ὠμά, τὰ δ' ἔψοντες, τὰ δ' ὀπτῶντες, διδόνασιν. ἀνυποδέτων δὲ τῶν πλείστων καὶ γυμνῶν τρεφομένων διὰ τὴν
 10 εὐκρασίαν τῶν τόπων, τὴν πᾶσαν δαπάνην οἱ γονεῖς, ἄχρις ἂν εἰς ἡλικίαν ἔλθῃ τὸ τέκνον, οὐ πλείω ποιοῦσι δραχμῶν εἴκοσι. δι' αὗς αἰτίας μάλιστα τὴν Αἴγυπτον συμβαίνει πολυανθρωπία διαφέρειν, καὶ διὰ τοῦτο πλείστας ἔχειν μεγάλων ἔργων κατασκευάς.

81 Παιδεύουσι δὲ τοὺς υἱοὺς οἱ μὲν ἱερεῖς γράμματα διττά, τὰ τε ἱερὰ καλούμενα καὶ τὰ καμνότερα ἔχοντα τὴν μάθησιν· γεωμετρίαν δὲ καὶ τὴν ἀριθμητικὴν ἐπὶ πλεῖον ἐκπονοῦσιν. ὁ μὲν γὰρ ποταμὸς κατ' ἐνιαυτὸν ποικίλως μετασχηματίζων τὴν χώραν
 20 πολλὰς καὶ παντοίας ἀμφισβητήσεις ποιεῖ περὶ τῶν ὄρων τοῖς γειννῶσι, ταύτας δ' οὐ ῥάδιον ἀκριβῶς ἐξελέγχει μὴ γεωμέτρου τὴν ἀλήθειαν ἐκ τῆς ἐμπειρίας μεθοδεύσαντος· ἡ δ' ἀριθμητικὴ πρὸς τε ταῖς κατὰ τὸν βίον οἰκονομίας αὐτοῖς χρησιμεύει καὶ πρὸς τὰ γεωμετρίας θεωρήματα· πρὸς δὲ τούτοις οὐκ ὀλίγα συμβάλλεται καὶ τοῖς τὰ περὶ τὴν ἀστρολογίαν ἐκπονοῦσιν. ἐπιμελῶς γὰρ εἰ καὶ πυρά τιςιν ἄλλοις καὶ παρ' Αἰγυπτίοις παρατηρήσεως τυγχάνουσιν αἱ τῶν ἀστρῶν τάξεις τε καὶ κινήσεις, καὶ τὰς
 30 περὶ ἐκάστων ἀναγραφὰς ἐξ ἐτῶν ἀπίστων τῷ πλήθει 92 θει φυλάττουσιν, ἐκ παλαιῶν χρόνων ἐξηλωμένης παρ' αὐτοῖς τῆς περὶ ταῦτα σπουδῆς, τὰς τε τῶν πλανήτων ἀστέρων κινήσεις καὶ περιόδους καὶ στηριγμούς, ἔτι δὲ τὰς ἐκάστου δυνάμεις πρὸς τὰς τῶν ζώων γενέσεις, τίνων εἰσὶν ἀγαθῶν ἢ κακῶν ἀπεργαστικάι, φιλοτιμότερα παρατηρηθήκασιν. καὶ πολλάκις μὲν τοῖς ἀνθρώποις τῶν αὐτοῖς μελλόντων ἀπαντήσεσθαι κατὰ τὸν βίον προλέγοντες ἐπιτυχά-

νοῦσιν, οὐκ ὀλιγάκις δὲ καρπῶν φθορὰς ἢ τούναν-
 τιον πολυκαρπίας, εἰ δὲ νόσους κοινὰς ἀνθρώποις
 ἢ βοσκήμασιν ἐσομένας προσημαίνουσι, σεισμούς τε
 καὶ καταικλισμούς καὶ κομητῶν ἀστέρων ἐπιτολὰς
 καὶ πάντα τὰ τοῖς πολλοῖς ἀδύνατον ἔχειν δοκοῦντα
 τὴν ἐπίγνωσιν ἐκ πολλοῦ χρόνου παρατηρήσεως γε-
 γενημένης προγινώσκουσι. φασὶ δὲ καὶ τοὺς ἐν Βα-
 βυλῶνι Χαλδαίους, ἀποίκους Αἰγυπτίων ὄντας, τὴν
 δόξαν ἔχειν τὴν περὶ τῆς ἀστρολογίας παρὰ τῶν ἱε-
 ρέων μαθόντας τῶν Αἰγυπτίων. τὸ δ' ἄλλο πλῆθος 10
 τῶν Αἰγυπτίων ἐκ παίδων μανθάνει παρὰ τῶν πα-
 τέρων ἢ συγγενῶν τὰς περὶ ἕκαστον βίον ἐπιτηδεύ-
 σεις, καθάπερ προειρηκάμεν. γράμματα δ' ἐπ' ὀλίγον
 διδάσκουσιν οὐχ ἅπαντες ἀλλ' οἱ τὰς τέχνας μετα-
 χειριζόμενοι μάλιστα. παλαίστραν δὲ καὶ μουσικὴν
 οὐ νόμιμόν ἐστι παρ' αὐτοῖς μανθάνειν· ὑπολαμβά-
 νουσι γὰρ ἐκ μὲν τῶν καθ' ἡμέραν ἐν τῇ παλαίστρᾳ
 γυμνασίων τοὺς νέους οὐχ ὑγίειαν ἔξχειν ἀλλὰ ῥώ-
 μην ὀλιγοχρόνιον καὶ παντελῶς ἐπικίνδυνον· τὴν δὲ
 μουσικὴν νομίζουσιν οὐ μόνον ἄχρηστον ὑπάρχειν 20
 ἀλλὰ καὶ βλαβεράν, ὥς ἂν ἐκθηλύνουσιν τὰς τῶν
 ἀκουόντων ψυχάς.

Τὰς δὲ νόσους προκαταλαμβάνόμενοι θεραπεύου- 82
 σι τὰ σώματα κλυσμοῖς καὶ νηστείαις καὶ ἐμέτοις,
 ἐνίοτε μὲν καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ἐνίοτε δὲ τρεῖς ἢ
 τέτταρας ἡμέρας διαλείποντες. φασὶ γὰρ πάσης τρο-
 φῆς ἀναδοθείσης τὸ πλεόν εἶναι περιττόν, ἀφ' οὗ
 γεννᾶσθαι τὰς νόσους· ὥστε τὴν προειρημένην θερα-
 πείαν ἀναιροῦσαν τὰς ἀρχὰς τῆς νόσου μάλιστα ἂν
 παρασκευάσαι τὴν ὑγίειαν. κατὰ δὲ τὰς στρατείας 30
 καὶ τὰς τῆς χώρας ἐκδημίας θεραπεύονται πάντες
 οὐδένα μισθὸν ἰδίᾳ διδόντες· οἱ γὰρ ἰατροὶ τὰς μὲν
 τροφὰς ἐκ τοῦ κοινοῦ λαμβάνουσι, τὰς δὲ θεραπείας
 93 πρὸς ἀγούσι κατὰ νόμον ἔγγραφον ἀπὸ πολλῶν καὶ
 δεδοξασμένων ἰατρῶν ἀρχαίων συγγεγραμμένον, καὶ
 τοῖς ἐκ τῆς ἱερᾶς βίβλου νόμοις ἀναγινωσκομένοις
 ἀκολουθήσαντες ἀδυνατήσωσι σῶσαι τὸν κάμνοντα,
 ἀθῶοι παντὸς ἐγκλήματος ἀπολύοντες· ἐὰν δὲ παρὰ

τὰ γεγραμμένα ποιήσωσι, θανάτου κρίσιν ὑπομένουσιν, ἡγουμένου τοῦ νομοθέτου τῆς ἐκ πολλῶν χρόνων παρατετηρημένης θεραπείας καὶ συντεταγμένης ὑπὸ τῶν ἀρίστων τεχνιτῶν ὁλίγους ἂν γενέσθαι συνετώτερους.

- 83 Περὶ δὲ τῶν ἀφιερωμένων ζώων κατ' Αἴγυπτον εἰκότως φαίνεται πολλοῖς παράδοξον τὸ γινόμενον καὶ ζητήσεως ἄξιον. σέβονται γὰρ ἔνια τῶν ζώων Αἰγύπτιοι καθ' ὑπερβολήν, οὐ ζῶντα μόνον ἀλλὰ
 10 καὶ τελευτήσαντα, οἷον τοὺς τε αἰλούρους καὶ τοὺς ἰχνεύμονας καὶ κύνας, ἔτι δὲ ἱέρακας καὶ τὰς καλουμένας παρ' αὐτοῖς ἴβεις, πρὸς δὲ τούτοις τοὺς τε λύκους καὶ τοὺς κροκοδείλους καὶ ἕτερα τοιαῦτα πλείω, περὶ ὧν τὰς αἰτίας ἀποδιδόναι πειρασόμεθα βραχεία πρότερον ὑπὲρ αὐτῶν διελθόντες. πρῶτον μὲν γὰρ ἐκάστω γένει τῶν σεβασμοῦ τυγχανόντων ζώων ἀφιέρωται χώρα πρόσδοτον φέρουσα ἀρκούντων εἰς ἐπιμέλειαν καὶ τροφήν αὐτῶν· ποιοῦνται δὲ καὶ θεοῖς τισιν εὐχὰς ὑπὲρ τῶν παιδίων οἱ κατ' Αἴ-
 20 γυπτον τῶν ἐκ τῆς νόσου σωθέντων· ξυρῆσαντες γὰρ τὰς τρίχας καὶ πρὸς ἀργύριον ἢ χρυσίον στήσαντες δίδοσι τὸ νόμισμα τοῖς ἐπιμελουμένοις τῶν προειρημένων ζώων. οἱ δὲ τοῖς μὲν ἱέραξι κρέα κατατέμνοντες καὶ προσκαλούμενοι μεγάλη τῇ φωνῇ πετομένοις ἀναρρίπτουσι, μέχρις ἂν δέξωνται, τοῖς δὲ αἰλούροις καὶ τοῖς ἰχνεύμοσι καταθρύπτοντες τοὺς ἄρτους εἰς γάλα καὶ ποππύζοντες παρατιθέασιν ἢ τῶν ἰχθύων τῶν ἐκ τοῦ Νείλου κατατέμνοντες ὁμοῦς σιτίζουσιν· ὡσαύτως δὲ καὶ τῶν ἄλλων ζώων
 30 ἐκάστω γένει τὴν ἀρμοζούσαν τροφήν χορηγοῦσι. τὰς δὲ γινόμενας περὶ ταῦτα λειτουργίας οὐχ οἷον ἐκκλίνουσιν ἢ τοῖς ὄχλοις γενέσθαι καταφανεῖς ἐπαισχύνονται, τούναντίον δ' ὥσπερ εἰς τὰς μεγίστας τῶν θεῶν γινόμενοι τιμὰς σεμνύνονται καὶ μετὰ σημείων ἰδίων περιέρχονται τὰς πόλεις καὶ τὴν χώραν. πόρρωθεν δ' ὄντες φανεροὶ τίνων ζώων ἔχουσι τὴν ἐπι- 94
 μέλειαν ὑπὸ τῶν ἀπαντῶντων προσκυνοῦνται καὶ τιμῶνται. ὅταν δ' ἀποθάνῃ τι τῶν εἰρημένων, σιν-

δὸν κατακαλύψαντες καὶ μετ' οἰμωγῆς τὰ στήθη καταπληξάμενοι φέρουσιν εἰς τὰς ταριχείας· ἔπειτα θεραπευθέντων αὐτῶν κεδρία καὶ τοῖς δυναμένοις εὐωδیان παρέχισθαι καὶ πολυχρόνιον τοῦ σώματος τήρησιν θάπτουσιν ἐν ἱεραῖς θήκαις. ὅς δ' ἂν τούτων τι τῶν ζώων ἐκὼν διαφθίῃη, θανάτῳ περιπίπτει, πλὴν ἐὰν αἰλουρον ἢ τὴν ἴβιν ἀποκτείνῃ· ταῦτα δὲ ἐὰν τε ἐκὼν ἐὰν τε ἄκων ἀποκτείνῃ, πάντως θανάτῳ περιπίπτει, τῶν ὄχλων συντρεχόντων καὶ τὸν πράξαντα δεινότατα διαπιθέμενων, καὶ τοῦτ' ἐνίοτε πρᾶ- 10
τόντων ἄνευ κρίσεως. διὰ δὲ τὸν ἐπὶ τούτοις φόβον οἱ θιασάμενοι τεθνηκός τι τῶν ζώων τούτων ἀποστάντες μακρὰν βοῶσιν ὀδυρόμενοί τε καὶ μαρτυρόμενοι κατελήφθαι αὐτὸ τετελευτηκός. οὕτω δ' ἐν ταῖς τῶν ὄχλων ψυχαῖς ἐντέτηκεν ἢ πρὸς τὰ ζῶα ταῦτα δεισιδαιμονία καὶ τοῖς πάθεσιν ἀμεταθέτως ἕκαστος διάκειται πρὸς τὴν τούτων τιμὴν, ὥστε καὶ καθ' ὃν χρόνον Πτολεμαῖος μὲν ὁ βασιλεὺς ὑπὸ Ῥωμαίων οὐπω προσηγόρευτο φίλος, οἱ δ' ὄχλοι πᾶσαν εἰσεφέροντο σπουδὴν ἐκθεραπεύοντες τοὺς παρε- 20
πιδημούντας τῶν ἀπὸ τῆς Ἰταλίας καὶ σπεύδοντες μηδεμίαν ἀφορμὴν ἐγκλήματος ἢ πολέμου δοῦναι διὰ τὸν φόβον, ἀποκτείναντος Ῥωμαίου τινὸς αἰλουρον, καὶ τοῦ πλήθους συνδραμόντος ἐπὶ τὴν οἰκίαν τοῦ πράξαντος, οὔτε οἱ πεμφθέντες ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἄρχοντες ἐπὶ τὴν παραίτησιν οὔτε ὁ κοινὸς ἀπὸ τῆς Ῥώμης φόβος ἵσχυσεν ἐξελεῖσθαι τῆς τιμωρίας τὸν ἄνθρωπον, καίπερ ἀκουσίως τοῦτο πεπραχότα. καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ἀκοῆς ἡμεῖς ἱστοροῦμεν ἀλλ' αὐτοὶ κατὰ τὴν γεγενημένην ἡμῶν ἐπιδημίαν κατ' Αἴγυπτον 30
ἔωρακότες.

Ἀπίστων δὲ φαινομένων πολλοῖς τῶν εἰρημέ- 84
των καὶ μύθοις παραπλησίων πολλῶ παραδοξότερα φανήσεται τὰ μετὰ ταῦτα ῥηθησόμενα. λιμῶ γάρ ποτε πιεζομένων τῶν κατ' Αἴγυπτον φασὶ πολλοὺς ἀλλήλων μὲν ἄψασθαι διὰ τὴν ἔνδειαν, τῶν δ' ἀφιερωμένων ζώων τὸ παράπαν μὴδ' αἰτίαν σχεῖν μὴδὲν προσενηνέχθαι. ἀλλὰ μὴν γε καὶ καθ' ἣν αὖ οἰκίαν

εὐρεθῇ κύων τετελευτηκώς, ξυρῶνται πάντες οἱ κατ'
 οἶκον ὄντες ὅλον τὸ σῶμα καὶ ποιοῦνται πένθος,
 καὶ τὸ τούτου θαυμασιώτερον, ἐὰν οἶνος ἢ σῖτος ἢ
 τι τῶν πρὸς τὸν βίον ἀναγκαίων τυγχάνῃ κείμενον
 ἐν τοῖς οἰκήμασιν οὐ τὸ ζῆν ἐξέλιπέ τι τῶν θηρίων,
 οὐκ ἂν ἔτι χρήσασθαι πρὸς οὐδὲν αὐτοῖς ὑπομείνειν. 95
 καὶ ἐν ἄλλῃ χώρα πον στρατευόμενοι τύχῃσι, λυ-
 πούμενοι τοὺς αἰλούρους καὶ τοὺς ἱέρακας ἀπάγου-
 σιν εἰς Αἴγυπτον· καὶ τοῦτο πράττουσιν ἐνίστε τῶν
 10 ἐφοδίων αὐτοὺς ἀπολιπόντων. τὰ δὲ γινόμενα περὶ
 τὸν Ἀπιν τὸν ἐν Μέρφει καὶ τὸν Μνεῦιν τὸν ἐν
 Ἡλιουπόλει καὶ τὰ περὶ τὸν τράγον τὸν ἐν Μέν-
 δητι, πρὸς δὲ τούτοις τὸν κροκοδείλον τὸν κατὰ τὴν
 Μοίριδος λίμνην καὶ τὸν λέοντα τὸν τροφόμενον ἐν
 τῇ Λεόντων πόλει, καὶ πολλὰ τοιαῦθ' ἕτερα, διηγή-
 σασθαι μὲν εὐχερές, ἀπαγγέλλαντα δὲ πιστευθῆναι
 παρὰ τοῖς μὴ τεθεαμένοις δύσκολον. ταῦτα γὰρ ἐν
 ἱεροῖς μὲν περιβόλοις τρέφεται, θεραπεύουσι δ' αὐ-
 τὰ πολλοὶ τῶν ἀξιολόγων ἀνδρῶν, τροφὰς δίδόντες
 20 τὰς πολυτελεστάτας· σέμιδαλιν γὰρ ἢ χόνδρον ἔψον-
 τες ἐν γάλακτι καὶ πέμματα παντοδαπὰ μέλιτι φύ-
 ροντες καὶ κρέα χήνεια τὰ μὲν ἔψοντες τὰ δ'
 ὀπιώντες, ἀνεκλείπτως χορηγοῦσι, τοῖς δ' ὁμοφάγοις
 πολλὰ πῶν ὀρνέων θηρευόντες παραβάλλουσι, καὶ
 τὸ καθόλου μεγάλην εἰσφέρονται σπουδὴν εἰς τὴν
 πολυτέλειαν τῆς τροφῆς. λουτρῶς τε χλιαροῖς χρω-
 μένοι καὶ μύροις τοῖς κρατίστοις αλείφοντες καὶ
 παντοδαπὰς εὐωδίας θυμιῶντες οὐ διαλείπουσι, στρω-
 μνάς τε τὰς πολυτελεστάτας καὶ κόσμον εὐπρεπῇ
 30 χορηγοῦσι, καὶ τῶν σπουδαίων ὅπως τυγχάνῃ κατὰ
 φύσιν φροντίδα ποιοῦνται τὴν μεγίστην· πρὸς δὲ
 τούτοις ὁμοφύλους θηλείας ἐκάστη τῶν ζῴων τὰς
 εὐειδεστάτας συντρέφουσιν, ὥς παλλακίδας προσαγο-
 ρεῦναι καὶ θεραπεύουσι ταῖς μεγίσταις δαπάναις καὶ
 λειτουργίαις. ἐὰν δὲ τελευτήσῃ τις, πενθοῦσι μὲν ἴσα
 τοῖς ἀγαπητῶν τέκνων σιερόμενοις, θάπτουσι δὲ οὐ
 κατὰ τὴν ἑαυτῶν δύναμιν ἀλλὰ πολὺ τὴν ἀξίαν
 τῆς ἑαυτῶν οὐσίας ὑπερβάλλοντες. μετὰ γὰρ τὴν

Ἀλεξάνδρου τελευτήν, Πτολεμαίου τοῦ Λάγον παρεληφότες ἄρτι τὴν Αἴγυπτον, ἔτευχεν ἐν Μίμφει τελευτήσας ὁ Ἄπιδας γῆρα· ὁ δὲ τὴν ἐπιμέλειαν ἔχων αὐτοῦ τὴν τε ἡτοιμασμένην χορηγίαν οὖσαν παννυ πολλὴν εἰς ταφὴν ἅπασαν ἐδαπανήσας καὶ παρὰ τοῦ Πτολεμαίου πεντήκοντα ἀργυρίου τάλαντα προσεδανείσατο. καὶ καθ' ἡμᾶς δὲ τινες τῶν τὰ ζῶα ταῦτα τρεφόντων εἰς τὰς ταφὰς αὐτῶν οὐκ ἔλαττον τῶν ἑκατὸν τάλαντων δεδαπανήκασιν.

Προσθετέον δὲ τοῖς εἰρημένοις τὰ λειπόμενα τῶν 85
 γνωμένων περὶ τὸν ἱερὸν ταῦρον τὸν ὀνομαζόμενον Ἄπιν. ὅταν γὰρ τελευτήσας ταφῇ μεγαλοπρεπῶς, ζητοῦσιν οἱ περὶ ταῦτ' ὄντες ἱερεῖς μόσχον ἔχοντα κατὰ τὸ σῶμα παράσημα τὰ παραπλήσια τῷ
 90 προῦπαρξάντι. ὅταν δ' εὗρεθῇ, τὰ μὲν πλήθη τοῦ πένθους ἀπολύεται, τῶν δ' ἱερέων οἷς ἐστὶν ἐπιμέλεις ἄγουσι τὸν μόσχον τὸ μὲν πρῶτον εἰς Νεῖλου πάλιν, ἐν ᾗ τρέφουσιν αὐτὸν ἐφ' ἡμέρας τετταράκοντα, ἔπειτα εἰς θαλαμηγὸν ναῦν οἴκημα κεκρυσμένον ἔχουσαν ἐμβιβάσαντες ὡς θεὸν ἀνάγουσιν εἰς 20
 Μίμφιν εἰς τὸ τοῦ Ἡφαίστου τέμενος. ἐν δὲ ταῖς προεξημέναις τετταράκονθ' ἡμέραις μόνον ὀρῶσιν αὐτὸν αἱ γυναῖκες κατὰ πρόσωπον ἰσχυμέναι καὶ δεικνύουσιν ἀνασυράμεναι τὰ ἐρυτῶν γεννητικὰ μόρια, τὸν δ' ἄλλον χρόνον ἅπαντα κεκωλυμένον ἐστὶν εἰς ὄψιν αὐτὰς ἔρχεσθαι τούτῳ τῷ θεῷ. τῆς δὲ τοῦ βοῦς τούτου τιμῆς αἰτίαν ἔνιοι φέρουσι λέγοντες ὅτι τελευτήσαντος Ὀσίριδος εἰς τοῦτον ἡ ψυχὴ αὐτοῦ μετέστη, καὶ διὰ ταῦτα διατελεῖ μέχρι τοῦ νῦν αἰεὶ κατὰ τὰς ἀναδείξεις αὐτοῦ μεθισταμένη πρὸς 30
 τοὺς μεταγενετέρους· ἔνιοι δὲ λέγουσι τελευτήσαντος Ὀσίριδος ὑπὸ Τυφῶνος τὰ μέλη συναγαγούσαν τὴν Ἰσιν εἰς βοῦν ξυλὴν ἐμβαλεῖν βύσσινά περιβεβλημένην, καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὴν πόλιν ὀνομασθῆναι Βούσιριν. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα μυθολογοῦσι περὶ τοῦ Ἀπίδος, ὑπὲρ ὧν μακρὸν ἡγούμεθα τὸ καθ' ἕναστος διεξιέναι.

- 86 Πάντα δὲ θαυμάσια καὶ μέλῳ πίστεως ἐπιτε-
 λούντες οἱ κατ' Αἴγυπτον εἰς τὰ τιμώμενα ζῶα
 πολλὴν ἀπορίαν παρέχονται τοῖς τὰς αἰτίας τούτων
 ζητοῦσιν. οἱ μὲν οὖν ἱερεῖς αὐτῶν ἀπόρρητόν τι
 δόγμα περὶ τούτων ἔχουσιν, ὃ προειρήκαμεν ἐν τοῖς
 θεολογουμένοις ὑπ' αὐτῶν, οἱ δὲ πολλοὶ τῶν Αἴγυ-
 πτίων τρεῖς αἰτίας ταύτας ἀποδιδόασιν, ὧν τὴν μὲν
 πρώτην μυθώδη παντελῶς καὶ τῆς ἀρχαϊκῆς ἀπλό-
 τητος οἰκίαν. φασὶ γὰρ τοὺς ἐξ ἀρχῆς γενομένους
 10 θεοὺς, ὀλίγους ὄντας καὶ κατισχυομένους ὑπὸ τοῦ
 πλήθους καὶ τῆς ἀνομίας τῶν γηγενῶν ἀνθρώπων,
 ὁμοιωθῆναί τισι ζῴοις, καὶ διὰ τοῦ τοιούτου τρό-
 που διαφυγεῖν τὴν ὁμότητα καὶ βίαν αὐτῶν· ὕστε-
 ρον δὲ τῶν κατὰ τὸν κόσμον πάντων κρατήσαντας
 καὶ τοῖς αἰτίοις τῆς ἐξ ἀρχῆς σωτηρίας χάριν ἀπο-
 δίδοντας ἀφιερῶσαι τὰς φύσεις αὐτῶν οἷς ἀφωμοιώ-
 θησαν, καὶ καταδείξαι τοῖς ἀνθρώποις τὸ τρέφειν
 μὲν ἐπιμελῶς ζῶντα, θάπτειν δὲ πολυτελῶς τε-
 λευτήσαντα. δευτέραν δὲ λέγουσιν αἰτίαν, ὅτι τὸ
 20 παλαιὸν οἱ κατ' Αἴγυπτον διὰ τὴν ἀταξίαν τὴν ἐν
 τῇ στρατοπέδῳ πολλαῖς μάχαις ὑπὸ τῶν πλῆσιον 97
 χείρων ἡττηθέντες ἐπενόησαν σύνθημα φορεῖν ἐπὶ
 τῶν ταγμάτων. φασὶν οὖν κατασκευάσαντας εἰκό-
 τας τῶν ζῴων ὧν εὖν τιμῶσι καὶ πῆξαντας ἐπὶ
 σαννίτων φορεῖν τοὺς ἡγεμόνας, καὶ διὰ τοῦτο τοῦ
 τρόπου γνωρίζειν ἕκαστον ἧς εἴη συντάξιως με-
 γάλα δὲ συμβαλλομένης αὐτοῖς τῆς διὰ τούτων εὐ-
 ταξίας πρὸς τὴν νίκην δοῦναι τῆς σωτηρίας αἰτία
 γερονῆναι τὰ ζῶα· χάριν οὖν αὐτοῖς τοὺς ἀνθρώ-
 30 πους ἀποδοῦναι βουλομένους εἰς ἔθος κατατάξαι
 τῶν εἰκασθέντων τότε μηδὲν κτείνειν, ἀλλὰ σεβο-
 μένους ἀπονέμειν τὴν προειρημέτην ἐπιμέλειαν καὶ
 87 τιμὴν. τρίτην δ' αἰτίαν φέρουσι τῆς ἀμφοιβητήσεως
 τῶν ζῴων τὴν χρεῖαν ἣν ἕκαστον αὐτῶν προσφέρει-
 ται πρὸς τὴν ωφέλειαν τοῦ κοινοῦ βίου καὶ τῶν ἀν-
 θρώπων. τὴν μὲν γὰρ θήλειαν βοῦν ἐργάτας τε-
 κτείνει καὶ τὴν ἐλαφρὰν τῆς γῆς ἄρουρ, τὰ δὲ προ-
 βατα δις μὲν τέκτειν καὶ τοῖς ἐρίοις τὴν σκέπην

ἄμα καὶ τὴν εὐαγγελιστὴν περιποιῶν, τῷ δὲ γά-
 λακτι καὶ τῷ τυρῷ τρώφας παρέχεσθαι προσηνείς
 ἄμα καὶ δαψιλῆς· τὸν δὲ κύνα πρὸς τε τὰς θήρας
 εἶναι χρησίμον καὶ πρὸς τὴν φυλακὴν· διόπερ τὸν
 θεὸν τὸν παρ' αὐτοῖς καλούμενον Ἀνομβιν παρικο-
 ἀγουσὶ κύνες, ἔχοντα κεφαλὴν, ἐμφαίγοντες ὅτι σω-
 ματοφύλαξ ἦν τῶν περὶ τὸν Ὀσίριν καὶ τὴν Ἰσιν.
 ἔτιοι δὲ φασὶ τῆς Ἰσίδος προηγουμένου τοὺς κύνας
 καθ' ὃν καιρὸν ἐζητεῖ τὸν Ὀσίριν τὰ τε θηρία καὶ
 τοὺς ἀπαντῶντας ἀπειργεῖν, ἐτι δ' εὐνοϊκῶς διακει- 10
 μένους συζητεῖν ὠρουμένους· διὸ καὶ τοῖς Ἰσείοις
 προπορεύεσθαι τοὺς κύνας κατὰ τὴν πομπήν, τῶν
 καταδειξάντων τοῦτο τὸ νόμιμον σημαίνοντων τὴν
 παλαιὰν τοῦ ζώου χάριν. καὶ τὸν μὲν αἰλαυρον πρὸς
 τε τὰς ἄσπιδας θανάσιμα δακνύσας, εὐθετον ὑπαρ-
 χεῖν καὶ τὰλλα δάκετα τῶν ἐρπετῶν, τὸν δὲ ἰχνεύ-
 μονα τῶν κρηνοδείλων παρατηροῦντα τοὺς γόνους
 τὰ καταληφθέντα τῶν ὧν συντρίβειν, καὶ ταῦτ'
 ἐπιμελῶς καὶ φιλοτίμως ἐνεργεῖν μηδὲν ὠφελούμε-
 νον. τοῦτο δὲ εἰ μὴ συνέβαινε γίνεσθαι, διὰ τὸ 20
 πλῆθος τῶν γέννωμένων θηρίων ἄβατον ἂν γενέ-
 σθαι τὸν ποταμόν. ἀπόλλυσθαι δὲ καὶ τοὺς κρηνο-
 δείλους αὐτοὺς ὑπὸ τοῦ προειρημένου ζώου παραδό-
 ξως καὶ παντελῶς ἀπιστουμένη μεθόδῳ· τοὺς γὰρ
 98 ἰχνεύμονας κυλιμένους ἐν τῷ πληρῷ χασκόντων αὐ-
 τῶν καθ' ὃν ἂν χρόνον ἐπὶ τῆς χέρσου καθεύδωσιν
 εἰσπηδᾶν διὰ τοῦ στόματος εἰς μέσον τὸ σῶμα· ἔπει-
 τα συντόμως τὴν κοιλίαν διαφαγόντας αὐτοὺς μὲν
 ἀκινδύνους ἐξίεναι, τοὺς δὲ τοῦτο παθόντας νεκροὺς
 ποιεῖν παραχρῆμα. τῶν δ' ὀρνέων τὴν μὲν βίαν χρη- 30
 αῖμην ὑπάρχειν πρὸς τε τοὺς ὄφεις καὶ τὰς κελ-
 δας καὶ τὰς κάμπας, τὸν δ' ἰέρακα πρὸς τε τοὺς
 σκορπίους καὶ τοὺς κεραστας καὶ τὰ μικρὰ τῶν δα-
 κέτων θηρίων τὰ μάλιστα τοὺς ἀνθρώπους ἀναι-
 ροῦντα. ἔτιοι δὲ λέγουσι τιμᾶσθαι τὸ ζῶον τοῦτο
 διὰ τὸ τρὺς μάντις οἰωνοῖς τοῖς ἱέραξι χρωμένους
 προλέγειν τὰ μέλλοντα τοῖς Αἰγυπτίοις, τινὲς δὲ φα-
 σιν ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις ἱέρακα βιβλίον ἐνεγ-

κείν εἰς Θήβας τοῖς ἱερῶσι φοινικῶν ῥάμματι πε-
 ριεσμένον, ἔχον γεγραμμένας τὰς τῶν θεῶν θερα-
 πείας τε καὶ τιμὰς· διόπερ καὶ τοὺς ἱερογραμματεῖς
 φορεῖν φοινικῶν ῥάμμα καὶ πτερὸν ἱέρακος ἐπὶ τῆς
 κεφαλῆς. τὸν δ' αὖτὸν Θηβαῖοι τιμῶσι διὰ τὸ βα-
 σιλικὸν εἶναι δοκεῖν τοῦτο τὸ ζῶον καὶ τοῦ Διὸς
 88 ἄξιον. τὸν δὲ τράγον ἀπεθέωσαν, καθάπερ καὶ παρὰ
 τοῖς Ἕλλησι τιμηθῆσθαι λέγουσι τὸν Πρίαπον, διὰ
 τὸ γεννητικὸν μόριον. τὸ μὲν γὰρ ζῶον εἶναι τοῦ-
 10 το καταφερέστατον πρὸς τὰς συνουσίας, τὸ δὲ μό-
 ριον τοῦ σώματος τὸ τῆς γενέσεως αἰτίον τιμᾶ-
 σθαι προσηκόντως, ὥς ἂν ὑπάρχεν ἀρχέγονον τῆς
 τῶν ζῶων φύσεως. καθόλου δὲ τὸ αἰδοῖον οὐκ Αἴ-
 γυπτίους μόνον ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων οὐκ ὀλίγους
 καθιερωκέναι κατὰ τὰς τελετάς, ὥς αἰτίον τῆς τῶν
 ζῶων γενέσεως· τοὺς τε ἱερεῖς τοὺς παραλαβόντας
 τὰς πατρικὰς ἱερουσύνας κατ' Αἴγυπτον τοῦτω τῷ
 θεῷ πρῶτον μυεῖσθαι. καὶ τοὺς Πᾶνας δὲ καὶ τοὺς
 Σατύρους φασὶν ἕνεκα τῆς αὐτῆς αἰτίας τιμᾶσθαι
 20 παρ' ἀνθρώποις· διὸ καὶ τὰς εἰκόνας αὐτῶν ἀνατι-
 θέναι τοὺς πλείστους ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐντεταμένους καὶ
 τῇ τοῦ τράγου φύσει παραπλησίως· τὸ γὰρ ζῶον
 τοῦτο παραδεδοθῆναι πρὸς τὰς συνουσίας ὑπάρχειν
 ἐντεργέστατον· ἐκείνους οὖν διὰ ταύτης τῆς ἐμφάσεως
 χάριν ἀποδιδόναι περὶ τῆς πολυτεκνίας τῆς ἐαυτῶν.
 τοὺς δὲ ταύρους τοὺς ἱερούς, λέγω δὲ τὸν τε Ἄπιν
 καὶ Μνεῦιν, τιμᾶσθαι παραπλησίως τοῖς θεοῖς, Ὀσί-
 ριδος καταδέξαντος, ἅμα μὲν διὰ τὴν τῆς γεωργίας
 χρείαν, ἅρα δὲ καὶ διὰ τὸ τῶν εὐρόντων τοὺς καρ-
 30 πούς εἶναι δοξάν καὶς τούτων ἐργασίας παραδόσιμον
 γεγονέναι τοῖς μεταγενεστέροις εἰς ἅπαντα τὸν αἰῶ-
 νά· τοὺς δὲ πυρρῶς βοῦς συγχωρηθῆναι θύειν διὰ
 τὸ δοκεῖν τοιοῦτον τῷ χρώματι γεγονέναι Τυφῶνα·
 τὸν ἐπιβουλευσάντα μὲν Ὀσίριδι, τυχόντα δὲ τιμω-
 ρίας ὑπὸ τῆς Ἰσιδος διὰ τὸν τάνδρὸς φόνον. καὶ τῶν
 ἀνθρώπων δὲ τοὺς δημοχωμάτους τῷ Τυφῶνι τὸ
 παλαιὸν ὑπὸ τῶν βασιλέων φασὶ θύεσθαι πρὸς τῷ
 τάφῳ τοῦ Ὀσίριδος. τῶν μὲν οὖν Αἰγυπτίων ὀλί-

γους τινὰς εὐρίσκεισθαι πυρρῶς, τῶν δὲ ξένων τοὺς
 πλείους· διὸ καὶ περὶ τῆς Βουσίριδος ξανοκτονίας
 παρὰ ταῖς Ἑλλήσιν ἐνισχυσαὶ τὸν μῦθον, οὐ τοῦ
 βασιλέως ὀνομαζομένου Βουσίριδος, ἀλλὰ τοῦ Ὀσίρι-
 δος τάφου ταύτην ἔχοντος τὴν προσηγορίαν κατὰ τὴν
 τῶν ἑγχωρίων διάλεκτον. τοὺς δὲ λύκους τιμᾶσθαι
 λέγουσι διὰ τὴν πρὸς τοὺς κύνας τῆς φύσεως ὁμοί-
 τητα· βραχὺ γὰρ διαλλάττοντας αὐτοὺς ταῖς φύ-
 σεσι ταῖς ἐπιμιξίαις ζωογονεῖν ἐξ ἀλλήλων. φέρουσι
 δὲ καὶ ἄλλην αἰτίαν Αἰγύπτιοι τῆς τοῦ ζῶου τούτου 10
 τιμῆς μυθικωτέραν· τὸ γὰρ παλαιὸν φασὶ τῆς Ἰσι-
 δος μετὰ τοῦ παιδὸς Ὁρου μελλούσης διαγωνίζεσθαι
 πρὸς Τυφῶνα παραγενέσθαι βοηθὸν ἐξ Αἰδου τὸν
 Ὀσίριν τῷ τέκνῳ καὶ τῇ γυναικὶ λύκῳ τὴν ὄψιν
 ὁμοιωθέντα· ἀναιρεθέντος οὖν τοῦ Τυφῶνος τοὺς
 κρατήσαντας καταδείξαι τιμᾶν τὰ ζῶον οὐ τῆς ὄψεως
 ἐπιφανείσης τὸ νικᾶν ἐπηκολούθησεν. ἐνιοὶ δὲ λέ-
 γουσι τῶν Αἰθιοπῶν στρατευσάντων ἐπὶ τὴν Αἴγυ-
 πτον ἀθροισθείσας παμπληθεῖς ἀγέλας λύκων ἐκδιώ-
 ξαι τοὺς ἐπελθόντας ἐκ τῆς χώρας ὑπὲρ πόλιν τὴν 20
 ὀνομαζομένην Ἐλεφαντίνην· διὸ καὶ τὸν τε νομὸν
 δεκτεῖον Λυκοπολίτην ὀνομασθῆναι καὶ τὰ ζῶα τὰ
 προειρημένα τυχεῖν τῆς τιμῆς.

Λείπεται δ' ἡμῖν εἰπεῖν περὶ τῆς τῶν κροκοδεί- 89
 λων ἀποθεώσεως, ὑπὲρ ἧς οἱ πλείστοι διαποροῦσι
 πῶς τῶν θηρίων τούτων σαρκοφαγούντων τοὺς ἀν-
 θρώπους ἐνομοθετήθη τιμᾶν ἴσα θεοῖς τοὺς τὰ δει-
 νότατα διατιθέδτας. φασὶν οὖν τῆς χώρας τὴν ὀχυ-
 ρόνητα παρέχεσθαι μὴ μόνον τὸν ποταμὸν ἀλλὰ καὶ
 πολὺ μᾶλλον τοὺς ἐν αὐτῷ κροκοδείλους· διὰ καὶ τοὺς 30
 ληστὰς τοὺς τε ἀπὸ τῆς Ἀραβίας καὶ Λιβύης μὴ τολ-
 μᾶν διανήχεσθαι τὸν Νεῖλον, φοβουμένους τὰ πλη-
 θος τῶν θηρίων· τοῦτο δ' οὐκ ἂν ποτε γενέσθαι
 πολεμουμένων τῶν ζῶων καὶ διὰ τῶν σαγηνευόντων
 ἄρδην ἀναιρεθέντων. ἔστι δὲ καὶ ἄλλος λόγος ἱστο-
 ρούμενος περὶ τῶν θηρίων τούτων· φασὶ γὰρ τι-
 100 νες τῶν ἀρχαίων τινὰ βασιλέων, τὸν προσμαγορευό-
 μενον Μηνᾶν, διωκόμενον ὑπὸ τῶν ἰδίων κυνῶν κατα-

φυρεῖν εἰς τὴν Μοίρειδος καλουμένην λίμνην, ἕπειθ'
 ὑπὸ κροκοδείλου παραδόξως ἀνάληφθέντα εἰς τὸ πέ-
 ραν ἀπενεχθῆναι· τῆς δὲ σωτηρίας χάριν ἀποδιδόναι
 βουλούμενον τοῦ ζώου πόλιν κτίσαι πλησίον ὀνομά-
 σαντα κροκοδείλων· καταδειξάς δὲ καὶ τοῖς ἐγγω-
 ρίοις ὡς θεοὺς τιμᾶν ταῦτα τὰ ζῶα καὶ τὴν λίμνην
 αὐτοῖς εἰς τροφήν ἀναθεῖναι· ἐνταῦθα δὲ καὶ τὸν
 τάφον ἑαυτοῦ κατασκευάσαι πυραμίδα τετραπλευ-
 ρον ἐπιστήσαντα, καὶ τὸν θαυμαζόμενον παρὰ πολ-
 10 λοῖς λαβύρινθον οἰκοδομήσας. παραπλήσια δὲ καὶ
 περὶ τῶν ἄλλων λέγουσιν, ὑπὲρ ὧν τὰ καθ' ἕκα-
 στον μακρὸν ἂν εἴη γράφειν. ὅτι γὰρ τῆς ὠφε-
 λείας ἕνεκα τῆς εἰς τὸν βίον οὕτως ἑαυτοὺς εἰθί-
 κασι φανερόν εἶναι φασιν ἐκ τοῦ πολλὰ τῶν ἐδω-
 δίμων παρ' αὐτοῖς ἐνίοις μὴ προσφέρεσθαι. τινὰς
 μὲν γὰρ φακῶν, τινὰς δὲ κυάμων, ἐνίθους δὲ τυρῶν
 ἢ κρομμύων, ἢ τινων ἄλλων βρωμάτων τὸ παρὰ-
 παν μὴ γεύεσθαι, πολλῶν ὑπαρχόντων κατὰ τὴν
 Αἴγυπτον, δῆλον ποιῶντας διότι διδακτέον ἐστὶν αὐ-
 20 τοὺς τῶν χρησίμων ἀπέχεσθαι, καὶ διότι πάντων
 πάντα ἐσθιόντων οὐδὲν ἂν ἐξήρκεσε τῶν ἀναλισκο-
 μένων. καὶ ἑτέρας δ' αἰτίας φέροντες τινὲς φασιν
 ἐπὶ τῶν παλαιῶν βασιλείων πολλάκις ἀφισταμένου
 τοῦ πλήθους καὶ συμφρονοῦντος κατὰ τῶν ἡγουμέ-
 νων, τῶν βασιλείων τινὰ συνέσει διαφέροντα διελέ-
 σθαι μὲν τὴν χώραν εἰς πλείω μέρη, καθ' ἕκαστον
 δ' αὐτῶν καταδειξάς τοῖς ἐγγωρίοις σέβεσθαι το
 ζῶον ἢ τροφῆς τινος μὴ γεύεσθαι, ὅπως ἐκάστῳ
 τὸ μὲν παρ' αὐτοῖς τιμώμενον σεβομένων, τῶν δὲ
 30 παρὰ τῆς ἄλλης ἀφιερωμένων καταφρονοῦντων, μη-
 δέποτε ὁμονοῆσαι δύνωνται πάντες οὐ κατ' Αἴγυ-
 πτον. καὶ τοῦτο ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων φανερόν
 εἶναι· πάντας γὰρ τοὺς πλησιοχώρους πρὸς ἀλλή-
 λους διαφέρεισθαι, προσκόπτοντας ταῖς εἰς τὰ προσι-
 90 ρημένα παρανομίαις. φέρουσι δὲ τινες καὶ τοιαύτην
 αἰτίαν τῆς τῶν ζώων ἀφιερώσεως. συναγομένων γὰρ
 ἐν ἀρχῇ τῶν ἀνθρώπων ἐκ τοῦ θηριώδους βίου, τὸ
 μὲν πρῶτον ἀλλήλους κατεσθίειν καὶ πολεμεῖν, καὶ

τοῦ πλείονος δυναμένου τὸν ἀσθενέστερον κατισχύον-
 τος· μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς τῇ θῶμῃ λειπομένους ὑπὸ
 τοῦ συμφέροντος διδαχθέντας ἀθροίζεσθαι καὶ ποιῇ-
 σαι σημεῖον ἑαυτοῖς ἐκ τῶν ὕστερον καθιερωθέντων
 ζώων· πρὸς δὲ τοῦτο τὸ σημεῖον τῶν αἰὲ δεδιότων
 συντρεχόντων, οὐκ ἐνκαταφρόνητον τοῖς ἐπιτιθερέ-
 νοις γίνεσθαι τὸ σύστημα· τὸ δ' αὐτὸ καὶ τῶν ἄλ-
 101 λων ποιούντων διαστήναι μὲν τὰ πλήθη κατὰ συ-
 στήματα, τὸ δὲ ζῶον τὸ τῆς ἀσφαλείας ἐκάστοις γε-
 νόμενον αἷτιον τιμῶν τυχεῖν ἰσοθέων, ὡς τὰ μέγι- 10
 στα εὐεργετηκός· διόπερ ἄχρη τῶν νῦν χρόνων τὰ
 τῶν Αἰγυπτίων ἔθνη διεστηκότα τιμᾶν τὰ παρ'
 ἑαυτοῖς ἐξ ἀρχῆς τῶν ζώων καθιερωθέντα· καθύλου
 δὲ φασὶ τοὺς Αἰγυπτίους ὑπὲρ τοὺς ἄλλους ἀνθρώ-
 πους ἀχαρίστως διακείσθαι πρὸς πᾶν τὸ εὐεργε-
 τοῦν, νομίζοντας μέγιστήν ἐπικουρίαν εἶναι τῇ βίῃ
 τὴν ἀμοιβὴν τῆς πρὸς τοὺς εὐεργέτας χάριτος· θή-
 λον γὰρ εἶναι διότι πάντες πρὸς εὐεργεσίαν ὀρμή-
 σουσι τούτων μάλιστα παρ' οἷς ἂν ὀρώσι θησαυρι-
 ζόμενας τὰς χάριτας κάλλιστα· διὰ δὲ τὰς αὐτὰς 20
 αἰτίας δοκοῦσιν Αἰγύπτιοι τοὺς ἑαυτῶν βασιλεῖς
 προσκυνεῖν τε καὶ τιμᾶν ὡς πρὸς ἀλήθειαν ὄντας
 θεοὺς, ἅμα μὲν οὐκ ἄνευ θαύμασιον τινὸς προνοίας
 νομίζαντες αὐτοὺς τετευχέναι τῆς τῶν ὅλων ἐξουσίας,
 ἅμα δὲ τοὺς βουλομένους τε καὶ δυναμένους τὰ μέ-
 γιστ' εὐεργετεῖν ἡγούμενοι θείας μετέχειν φύσεως.
 περὶ μὲν οὖν τῶν ἀφιερωμένων ζώων εἰ καὶ πεπλεο-
 νέκαμεν, ἀλλ' οὖν γε τὰ μάλιστα θαυμαζόμενα τῶν
 παρ' Αἰγυπτίοις νόμιμα διεκρινήκαμεν.

Οὐχ ἥκιστα δ' ἂν τις πυθόμενος τὰ περὶ τοὺς 91
 τετελευτηκότας νόμιμα τῶν Αἰγυπτίων θαυμάσαι
 τὴν ιδιότητα τῶν ἔθων. ὅταν γὰρ τις ἀποθάνῃ
 παρ' αὐτοῖς, οἱ μὲν συγγενεῖς καὶ φίλοι πάντες
 καταπασσάμενοι πληρῶς τὰς κεφαλὰς περιέρχονται τῇ
 πόλιν θηνοῦντες, ἕως ἂν ταφῆς τύχῃ τὸ σῶμα·
 οὐ μὴν οὔτε λουτρῶν οὔτε οἶνον οὔτε τῆς ἄλλης
 τροφῆς ἀξιολόγου μεταλαμβάνουσιν οὔτε ἐσθῆτας
 λαμπρὰς περιβάλλονται· τῶν δὲ ταφῶν τρεῖς ὑπάρ-

χουσι τάξεις, ἥ τε πολυτελεστάτη καὶ μέση καὶ τα-
 πεινοτάτη. κατὰ μὲν οὖν τὴν πρώτην ἀναλίσκεσθαι
 φασιν ἀργυρίου τάλαντον, κατὰ δὲ τὴν δευτέραν
 μνᾶς εἴκοσι, κατὰ δὲ τὴν ἐσχάτην παντελοῦς ὀλίγον
 τε δαπάνημα γίνεσθαι λέγουσιν. οἱ μὲν οὖν τὰ σώ-
 ματα θεραπευόντες εἰς τεχνῖται τὴν ἐπιστήμην
 ταύτην ἐκ γένους παρεληφότες· αὗτοι δὲ γραφὴν
 ἐκάστου τῶν εἰς τὰς ταφὰς δαπανωμένων τοῖς οἰ-
 κείοις τῶν τελευτησάντων προσενέγκαντες ἐπερωτῶσι
 10 τίνα τρόπον βούλονται τὴν θεραπείαν γενέσθαι τοῦ
 σώματος. διομολογησάμενοι δὲ περὶ πάντων καὶ τὸν
 νεκρὸν παραλαβόντες, τοῖς τεταγμένοις ἐπὶ τὴν κα-
 τεύχουσάνην ἐπιμέλειαν τὸ σῶμα παραδιδόασιν καὶ
 πρῶτος μὲν ὁ γραμματεὺς λεγόμενος τεθέντος χα-
 μαὶ τοῦ σώματος ἐπὶ τὴν λαγόναν περιγράφει τὴν
 ἐνώκνυμον ὅσον δεῖ διατεμεῖν· ἔπειτα δὲ ὁ λεγόμενος 102
 παρασχίστης λίθον ἔχων Αἰδιοπικὸν καὶ διατεμεῖν
 ὅσα νόμος κελεύει τὴν σάρκα παραχρῆμα φεύγει
 ὁρμήν, διωκόντων τῶν συμπαρόντων καὶ λίθοις βαλ-
 20 λόντων, ἔτι δὲ καταρωμένων καὶ καθάπερ εἰ τὸ μύθος
 εἰς ἐκείνον τρεπόντων. ὑπὸ λαμβάνουσι γὰρ μισητὸν
 εἶναι πάντα τὸν ὁμοφυλὲς σώματι βίαν προσφέροντα
 καὶ τραύματα ποιοῦντα καὶ καθόλου τι κακὸν ἀπερ-
 γαζόμενον. οἱ ταριχεύται δὲ καλούμενοι πάσης μὲν
 τιμῆς καὶ πολυωφείας ἀξιοῦνται, τοῖς τε ἱερεῦσι συν-
 ὄντες καὶ τὰς εἰς ἱερὸν εἰσόδους ἀκωλύτως ὡς κα-
 θαροὶ ποιοῦνται· πρὸς δὲ τὴν θεραπείαν τοῦ πα-
 ρεσχισμένου σώματος ἀθροισθέντων αὐτῶν εἰς κα-
 θήσιν τὴν χεῖρα διὰ τῆς τοῦ νεκροῦ τομῆς εἰς τὸν
 30 θώρακα, καὶ πάντα ἐξάγει χωρὶς νεφρῶν καὶ καρ-
 δίας· ἕτερος δὲ καθαίρει τῶν ἐγκολίων ἕκαστον, ἐγκλύ-
 ζων οἶνῳ φοινικίῳ καὶ θυμιάμασι. καθόλου δὲ πᾶν
 τὸ σῶμα τὸ μὲν πρῶτον κεδρία καὶ τισιν ἄλλοις ἐπι-
 μελείας ἀξιοῦσιν ἐφ' ἡμέρας πλείους τῶν τριακοντα,
 ἔπειτα σμύρνη καὶ κινναμώμῳ καὶ τοῖς δυναμένοις
 μὴ μόνον πολυχρόνιον τηρήσιν ἀλλὰ καὶ τὴν εὐωδίαν
 παρέχεσθαι θεραπεύσαντες, παραδιδόασιν τοῖς συγγε-
 νέσι τοῦ τετελευτηκότος οὕτως ἕκαστον τῶν τοῦ σώ-

ματος μελῶν ἀκέραιον τετηρημένον ὥστε καὶ ταῖς ἐπὶ τοῖς βλεφάροις καὶ ταῖς ὀφρύσι τρίχας διαμένειν, καὶ τὴν ὅλην πρόσωπον τοῦ σώματος ἀπαράλλακτον εἶναι καὶ τὸν τῆς μορφῆς τύπον γνωρίζεσθαι. διὸ καὶ πολλοὶ τῶν Αἰγυπτίων ἐν οἰκήμασι πολυτελεῖς φυλάττοντες τὰ σώματα τῶν προγόνων κατ' ὄψιν ὁρῶσι τοὺς γενεαῖς πολλαῖς τῆς ἑαυτῶν γενέσεως προτετελευτηκότας, ὥστε ἐκάστων τὰ τε μεγέθη καὶ τὰς περιουσίας τῶν σωμάτων, ἔτι δὲ τοὺς τῆς ὀψείας χαρκτηρας ὁρῶμένους, παράδοξον ψυχαγωγίαν πᾶρε- 10 χεσθαι καθάπερ συμβεβιωκότας τοῖς θεωμένοις.

Τοῦ δὲ μέλλοντος θάπτεσθαι σώματος οἱ συγ- 92 γενεῖς προλέγουσι τὴν ἡμέραν τῆς ταφῆς τοῖς τε δεκασταῖς καὶ τοῖς συγγενέσιν, ἔτι δὲ φίλοις τοῦ τετελευτηκότος, καὶ διαβεβαιοῦνται ὅτι διαβαίνειν 103 μέλλει τὴν λίμνην, λέγοντες τοῦνομα τοῦ μετῆλλαχότος. ἔπειτα παραγενομένων δικαστῶν δυοῖ. πλείω τῶν τειταράκοντα καὶ καθισάντων ἐπὶ τινος ἡμικυκλίου κατεσκευασμένου πέραν τῆς λίμνης, ἡ μὲν βᾶρις καθέλκεται κατεσκευασμένη πρότερον ὑπὸ τῶν 20 ταύτης ἐχόντων τὴν ἐπιμέλειαν· ἐφέστηκε δὲ ταύτῃ ὁ πορθμεύς, ὃν Αἰγύπτιοι κατὰ τὴν ἰδίαν διάλεκτον ὀνομάζουσι χάρωνα. διὸ καὶ φασιν Ὀρφέα τὸ παλαιον εἰς Αἴγυπτον παραβαλόντα καὶ θεασάμενον τοῦτο τὸ νόμιμον μυθοποιῆσαι τὰ καθ' Αἶδου, τὰ μὲν μιμησάμενον, τὰ δ' αὐτὸν ἰδίᾳ πλασάμενον· περὶ οὗ τὰ κατὰ μέρος μικρὸν ὕστερον ἀναγράψομεν. οὐ μὴν ἀλλὰ τῆς βάρεως εἰς τὴν λίμνην καθελκυσθείσης, πρὶν ἢ τὴν λαρνακα τὴν τὸν νεκρὸν ἔχουσαν εἰς αὐτὴν τίθεσθαι τῷ βουλομένῳ κατηγορεῖν ὁ νόμος 30 ἐξουσίαν δίδωσιν. εἰάν μὲν οὖν τις παρελθὼν ἐγκαλέσῃ καὶ δεῖξῃ βεβιωκότα κακῶς, οἱ μὲν κριταὶ γνώμας ἀποφαίνονται, τὸ δὲ σῶμα εἴργεται τῆς εἰθεσμένης ταφῆς· εἰάν δὲ ὁ ἐγκαλέσας δόξῃ μὴ δίκαιως κατηγορεῖν, μεγάλοις περιπίπτει προστίμοις. ὅταν δὲ μηδεὶς ὑπακουσῇ κατήγορος ἢ παρελθὼν γνωσθῇ συκοφάντης ὑπάρχειν, οἱ μὲν συγγενεῖς ἀποθέμενοι τὰ πένθος ἐγκωμιάζουσι τὸν τετελευτηκότα, καὶ περὶ

μὲν τοῦ γένους οὐδὲν λέγουσιν, ὥσπερ παρὰ τοῖς
 Ἕλλησιν, ὑπολαμβάνοντες ἅπαντας ὁμοίως εὐγενεῖς
 εἶναι τοὺς κατ' Αἴγυπτον, τὴν δ' ἐκ παιδὸς ἀγωγὴν
 καὶ παιδείαν διελθόντες, πάλιν ἀνδρὸς γεγονότος τὴν
 εὐσέβειαν καὶ δικαιοσύνην, ἐπὶ δὲ τὴν ἐγκράτειαν καὶ
 τὰς ἄλλας ἀρετὰς αὐτοῦ διεξέρχονται, καὶ παρα-
 καλῶσι τοὺς κάτω θεοὺς σύνοικον δεῖξασθαι τοῖς εὐ-
 σεβέσι· τὸ δὲ πλῆθος ἐπευφημεῖ καὶ ἀποσεμνύνει
 τὴν δόξαν τοῦ τετελευτηκότους, ὥς τὸν αἰῶνα δια-
 10 τρίβειν μέλλοντος κατ' Αἶδου μετὰ τῶν εὐσεβῶν.
 τὸ δὲ σῶμα τιθέασιν οἱ μὲν ἰδίους ἔχοντες τάφους
 ἐν ταῖς ἀπὸδεδειγμέναις θήκαις, οἷς δ' οὐχ ὑπάρ-
 χουσιν τάφων κτήσεις, καιρὸν οἰκῆμα ποιοῦσι κα-
 τὰ τὴν ἰδίαν οἰκίαν, καὶ πρὸς τὸν ἀσφαλέστατον
 τῶν τοίχων ὀρθὴν ἰστᾶσι τὴν λάρνακα. καὶ τοὺς
 κωλυομένους δὲ διὰ τὰς κατηγορίας ἢ πρὸς δανείων 104
 ὑποθήκας θάπτεσθαι τιθέασιν κατὰ τὴν ἰδίαν οἰ-
 κίαν· οὗς ὕστερον ἐνίοτε παίδων παῖδες εὐπορήσαν-
 τες καὶ τῶν τε συμβολαίων καὶ τῶν ἐγκλημάτων
 93 ἀπολύσαντες μεγαλοπρεποῦς ταφῆς ἀξιοῦσι. σεμνό-
 τατα δὲ διελ्लηπται παρ' Αἰγυπτίοις τὸ τοὺς γονεῖς
 ἢ τοὺς προγόνους φανῆναι περιττότερον τετιμηκό-
 τας εἰς τὴν αἰώνιον οἰκῆσιν μεταστάντας. νομιμον
 δ' ἐστὶ παρ' αὐτοῖς καὶ τὸ διδόναι τὰ σῶματα
 τῶν τετελευτηκότων γονέων εἰς ὑποθήκην δανείου·
 τοῖς δὲ μὴ λυσαμένοις ὄνειδος τε τὸ μέγιστον ἀκολου-
 θεῖ καὶ μετὰ τὴν τελευταίαν στέρησις ταφῆς. θαυ-
 μάσαι δ' ἂν τις προσηκόντως τοὺς ταῦτα [διηκυρι-
 νημένως] διατάξαντας, ὅτι τὴν ἐπιείκειαν καὶ σπου-
 80 δαιότητα τῶν ἡθῶν οὐκ ἐκ τῆς τῶν ζώντων ὁμιλίας
 μόνον ἀλλὰ καὶ τῆς τῶν τετελευτηκότων ταφῆς καὶ
 θεραπείας ἐφ' ὅσον ἦν ἐνδεχόμενον τοῖς ἀνθρώποις
 ἐνοικεῖον ἐφιλοτιμήθησαν. οἱ μὲν γὰρ Ἕλληνες μύ-
 θοις πεπλασμένοις καὶ φήμαις διαβεβλημέναις τὴν
 περὶ τούτων πίστιν παρέδωκαν, τὴν τε τῶν εὐσε-
 βῶν τιμὴν καὶ τὴν τῶν πονηρῶν τιμωρίαν. τοιγαρ-
 οῦν οὐχ οἷον ἰσχυρὰ δύναται ταῦτα προτρέψα-
 σθαι ἐπὶ τὸν ἄριστον βίον τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ

τὸνναντίον ὑπὸ τῶν φαύλων γλευζόμενα πολλῆς
καταφρονήσεως τυγχάνουσι. παρὰ δὲ τοῖς Αἰγυπτίοις
οὐ μυνθώδους ἀλλ' ὁρατῆς τοῖς μὲν πονηροῖς τῆς κο-
λάσεως, τοῖς δ' ἀγαθοῖς τῆς τιμῆς οὐσης, καθ'
ἐκάστην ἡμέραν ἀμφοτέρω τῶν ἑαυτοῖς προσηκόν-
των ὑπομνήσκονται, καὶ διὰ τοῦτου τοῦ τρόπου
ἡ μέγιστη καὶ συμφωριότατη διόρθωσις γίνεται τῶν
ἡθῶν. κρατίστους δ' εἶναι τῶν νόμων ἡγητέον οὐκ
ἐξ ὧν εὐπορωτάτους, ἀλλ' ἐξ ὧν ἐπιεικεστάτους τοῖς
ἡθεαὶ καὶ πολιτικωτάτους συμβήσεται γενέσθαι τοὺς 10
ἀνθρώπους.

105. Πητιόν δ' ἡμῖν καὶ περὶ τῶν γενομένων νομο- 94
θετῶν κατ' Αἴγυπτον τῶν οὕτως ἐξηλλαγμένα καὶ
παράδοξα νόμιμα καταδειξάντων. μετὰ γὰρ τὴν πα-
λαιάν τοῦ κατ' Αἴγυπτον βίαν κατάστειναι τὴν μν-
θολογούμενην γεγονέναι ἐπὶ τε τῶν θεῶν καὶ τῶν
ἡρώων πείθει φασὶ πρώτον ἐγγράπτοις [νόμοις] χρή-
σασθαι τὰ πλήθη [βιβλῶν] τοῦ Μνέην, ἀνδρὰ καὶ τῇ
ψυχῇ μέγαν καὶ τῷ βίῳ κοινότατον τῶν μνημονευομέ-
νων· προσηπορηθῆναι δὲ καὶ τὸν Ἑρμῆν δεδιωκέναι 20
τοὺτους, ὡς μεγάλων ἀγαθῶν αἰτίους ἔσομένους, κα-
θεύετε παρ' Ἕλλησι ποιεῖσαι φασὶν ἐν μὲν τῇ Κρήτῃ
Ἰλίνω, παρὰ δὲ Λακεδαιμονίοις Λυκούργον, τὸν
μὲν παρὰ Διός, τὸν δὲ παρ' Ἀπόλλωνος φήσαντα
ἐκείτους εἰληφέναι καὶ παρ' ἑτέροις δὲ πλεόσιν ἔθετα
παράδοξοις τοῦτο τὸ γένος τῆς ἐπινοίας ὑπάρχειν
καὶ πολλῶν ἀγαθῶν αἰτίον γενέσθαι τοῖς πεισθεῖσι·
κράτ' μὲν γὰρ τοῖς Ἀρκεσποῖς Ζαθραύστην ἱστο-
ροῦσι τὸν ἀγαθὸν δαίμονα προσηπορήσασθαι τοὺς νό-
μους αὐτῷ δίδοναι, παρὰ δὲ τοῖς ὀνομαζομένοις Γέ- 30
τασι τοῖς ἀπαθανατίζουσι Ζήμολξιν ὡσαύτως τὴν
κοινὴν Ἑστίαν, παρὰ δὲ τοῖς Ἰουδαίοις Μωσὴν τὸν
Ἰαῶ ἐπικαλούμενον θεόν, εἴτε θαυμαστὴν καὶ θελαῶ
ὅλως ἔννοια εἶναι κρινάστας τὴν μέλλουσαν ὠφελή-
σειν ἀνθρώπων πλῆθος, εἴτε καὶ πρὸς τὴν ὑπεροχὴν
καὶ δυνάμειν τῶν εὐρεῖν λεγομένων τοὺς νόμους ἀπο-
βλέψαντα τὸν ὄχλον μᾶλλον ὑπακούσεσθαι διαλαβόν-
τας· δεύτερον δὲ νομοθέτην Αἴγυπτου φασὶ γενέσθαι

Σαούην, ἄνδρα συνέσιε, διαφέροντα. καὶ τὰν δὲ πρὸς
 τοῖς ὑπάρχουσι νόμοις ἄλλα τε προσθεῖναι καὶ τὰ περὶ
 τὴν τῶν θεῶν τιμὴν ἐπιμελέστατα διατάξαι. εὐρετὴν
 δὲ καὶ γεωμετρίας γενέσθαι καὶ τὴν περὶ τῶν ἀστρῶν
 θεωρίαν τε καὶ παρατήρησιν διδάξαι τοὺς ἔγχωρους.
 τρίτον δὲ λέγουσι Σοφώσιν τὸν βασιλέα μὴ μόνον τὰς
 πολεμικὰς προΐξιν ἐπιφανεστάτας κατεργασσάσθαι τῶν 106
 καὶ Αἰγυπτίων, ἀλλὰ καὶ περὶ τὸ μάχιμον ἔθνος νομο-
 θεσίαν συστήσασθαι, καὶ τὰ ἀκόλουθα τὰ περὶ τὴν
 10 στρατείαν πάντα διακοσμήσει. τέταρτον δὲ φασὶ γενέ-
 σθαι νομοθέτην Βόρχοριν τὸν βασιλέα, σοφὸν τινα καὶ
 πακυνεγῆ, διαφέροντα. τοῦτον οὖν διατάξαι τὰ περὶ
 τοὺς βασιλεῖς ἅπαντα καὶ τὰ περὶ τῶν συμβολαίων
 ἐξακριβῶσαι. γενέσθαι δ' αὐτὸν καὶ περὶ τὰς κρί-
 σεις οὕτω συνετὸν ὥστε πολλὰ τῶν ὑπ' αὐτοῦ δια-
 γνωσθέντων διὰ τὴν περιετέτητα μνημονεύεσθαι μέγας
 τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων, λέγουσι δ' αὐτὸν ὑπάρχειν
 τῷ μὲν σώματι πανταλῶς ἀσθενῇ, τῷ δὲ τρόπῳ πάν-
 95 τῶν φιλοχρηματώτατον. μετὰ δὲ τοῦτον προσελθεῖν
 20 λέγεται τοῖς νόμοις Ἀμασι τὸν βασιλέα, ὃν ἰσχυ-
 ροῦσι τὰ τε περὶ τοὺς νομαρχὰς διατάξαι καὶ τὰ
 περὶ τὴν σύμπασαν οἰκονομίαν τῆς Αἰγύπτου. παρα-
 δέδοται δὲ συνετός τε γεγονέναι καθ' ὑπερβολὴν καὶ
 τὸν τρόπον ἐπιεικής καὶ δίκαιος. ὧν ἕνεκα καὶ τοὺς
 Αἰγυπτίους αὐτῷ περικεθεμέναι τὴν ἀρχήν, οὐκ ὄντι
 γένους βασιλικοῦ. φασὶ δὲ καὶ τοὺς Ἡλείους σπου-
 δάζοντας περὶ τὸν Ὀλυμπιακὸν ἀγῶνα πρεσβευτὰς
 ἀποσιεῖλαι πρὸς αὐτὸν ἐρωτήσοντας πῶς αὖ γένοιτο
 δικαιοτάτος, τὸν δ' εἰπεῖν, εἰάν μὴδεις Ἡλείος ἀγω-
 30 νήσεται. Πολυκράτους δὲ τοῦ Σαμίων δυνάστου συν-
 τεθειμένου πρὸς αὐτὰν φιλίαν, καὶ βιαίως προσφερα-
 μένου τοῖς τε παλταῖς καὶ τοῖς εἰς Σάμον καταπλέουσιν
 ξένοις, τὸ μὲν πρῶτον λέγεται πρεσβευτὰς ἀποσεί-
 λαντα παρακαλεῖν αὐτὸν ἐπὶ τὴν μετριότητα οὐ προσ-
 ἔχοντος δ' αὐτοῦ τοῖς λόγοις, [εἰς] ἐπιστολὴν γραψας
 τὴν φιλίαν καὶ τὴν ξενίαν τὴν πρὸς αὐτὸν διαλυόμενον·
 οὐ γὰρ βούλεσθαι λυπηθῆναι συντόμως, ἀκριβῶς
 εἰδόμενα ὅτι πλησίον ἐστὶν αὐτῷ τὸ κακῶς παθεῖν,

οὕτω προσετηκότι τῆς τυραννίδος. θαυμάσθῃναι δ' αὐτόν φασι παρὰ τοῖς Ἕλλησι διὰ τε τὴν ἐπιείκειαν καὶ διὰ τὸ τῷ Πολυκράτει ταχέως αποβῆναι τὰ θη-
 θέντα. ἔκτον δὲ λέγεται τὸν Ξέρξου πατέρα Δαρεῖον τοῖς νόμοις ἐπιστῆναι τοῖς τῶν Αἰγυπτίων. μισή-
 σαντα γὰρ τὴν παρανομίαν τὴν εἰς τὰ κατ' Αἴγυπτον ἱερὰ γενομένην ὑπὸ Καμβύσου τοῦ προβασιλεύσαν-
 τος ζηλώσαι βίον ἐπιεικῆ καὶ φιλόφρον. ὁμιλῆσαι μὲν γὰρ αὐτὸν τοῖς ἱερεῦσι τοῖς ἐν Αἰγύπτῳ καὶ μετα-
 λαβεῖν τῆς τε θεολογίας αὐτῶν καὶ τῶν ἐν ταῖς ἱε- 10
 107 ραῖς βίβλοις ἀναγεγραμμένων πράξεων· ἐκ δὲ τού-
 των ἱστορήσαντα τὴν τε μεγαλοψυχίαν τῶν ἀρχαίων
 βασιλέων καὶ τὴν εἰς τοὺς ἀρχομένους ἐπιείκειαν,
 μιμήσασθαι τὸν ἐκείνων βίον· καὶ διὰ τοῦτο τηλι-
 καύτης τυχεῖν τιμῆς ὥσθ' ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων ζῶντα
 μὲν θεὸν προσεγρομφθῆναι μόνον τῶν ἀπάντων βα-
 σιλέων, τελευτήσαντα δὲ τιμῶν τυχεῖν ἴσων τοῖς πρὸ
 παλαίων νομιμώτατα βασιλεύσασι κατ' Αἴγυπτον. τὴν
 μὲν οὖν κοινὴν μαρτυρίαν ἀντελεσθῆναι φασιν ὑπὸ
 τῶν εἰρημένων ἀνδρῶν, καὶ δόξης τυχεῖν τῆς διὰ 20
 δεδομένης παρὰ τοῖς ἄλλοις· ἐν δὲ τοῖς ὕστερον
 χρόνοις πολλὰ τῶν καλῶς ἔχειν δοκούντων νομίμων
 φασὶ κινήθῃναι, Μακεδόνων ἐπικρατησάντων καὶ
 καταλυσάντων εἰς τέλος τὴν βασιλείαν τῶν ἑγχωρίων.
 Τούτων δ' ἡμῖν διευκρινημένων ρητέον ὅσοι τῶν 96
 παρ' Ἕλλησι δεδοξασμένων ἐπὶ συνέσει καὶ παιδείᾳ
 παρέβαλον εἰς Αἴγυπτον ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις,
 ἵνα τῶν ἐνταῦθα νομίμων καὶ παιδείας μετασχωσιν.
 αἱ γὰρ ἱερεῖς τῶν Αἰγυπτίων ἱστοροῦσιν ἐκ τῶν ἀνα-
 γραφῶν τῶν ἐν ταῖς ἱεραῖς βίβλοις παραβαλεῖν πρὸς 30
 αὐτοὺς Ὀρφέα τε καὶ Μουσαῖον καὶ Μελάμποδα καὶ
 Δαίδαλον, πρὸς δὲ τούτοις Ὀμηρόν τε τὸν ποιητὴν
 καὶ Λυκούργον τὸν Σπάρτιατὴν, ἐτι δὲ Σόλωνα τὸν
 Ἀθηναῖον καὶ Πλάτωνα τὸν φιλόσοφον· ἔλθειν δὲ
 καὶ Πυθαγόραν τὸν Σάμιον καὶ τὸν μαθηματικόν
 Εὐδόξον, ἐτι δὲ Δημόκριτον τὸν Ἀβδηρίτην καὶ
 Οἰνοπίδην τὸν Χίον. πάντων δὲ τούτων σημεῖα
 δεκνύμεναι τῶν μὲν εἰκόνας, τῶν δὲ τόπων ἢ κατα-

σκενασμάτων δμωνύμους προσηγορίας· ἐκ τε τῆς
ἐκάστης ζηλωθείσης παιδείας ἀποδείξεις φέρουσι,
συνιστάντες ἐξ Αἰγύπτου μετενηνοχέαι πάντα δι-
ὧν παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἐθαυμάσθησαν. Ὀρφέα μὲν
γὰρ τῶν μυστικῶν τελετῶν τὰ πλεῖστα καὶ τὰ περὶ
τὴν ἑαυτοῦ πλάνην ὀργιαζόμενα καὶ τὴν τῶν ἐν
Ἰδου μυθοποιίαν ἀπενέγκασθαι. τὴν μὲν γὰρ Ὀσί-
ριδος τελετὴν καὶ τὴν Διονύσου τὴν αὐτὴν εἶναι,
τὴν δὲ τῆς Ἰσίδος τῇ τῆς Δήμητρος ὁμοιοτάτην
10 ὑπάρχειν, τῶν ὀνομάτων μόνον ἐνῆλλαγμένων. τὰς
δὲ τῶν ἀσεβῶν ἐν Ἰδου τιμωρίας καὶ τοὺς τῶν
ὑπερβῶν λειμῶνας καὶ τὰς παρὰ τοῖς πολλοῖς εἰδω-
λοποιίας ἀναπεπλασμένας παρεισαγαγεῖν μιμησάμενον
τὰ περὶ τὰς ταφὰς τὰς κατ' Αἴγυπτον. τὸν μὲν γὰρ
ψυχοπομπὸν Ἑρμῆν κατὰ τὸ παλαιὸν νόμιμον παρ'
Αἰγυπτίοις ἀναγαγόντα τοῦ Ἀπίδος τὸ σῶμα μέχρι
τῆς παραδιδόχαι τῇ περικειμένῃ τὴν τοῦ Κερβέρου 108
πρωτομήν· τοῦ δ' Ὀρφείως τοῦτο καταδείξαντος παρὰ
τοῖς Ἕλλησι τὸν Ὀμηρὸν ἀκολούθως τοῦτο φθεῖναι
20 κατὰ τὴν ποίησιν·

Ἑρμῆς δὲ ψυχὰς Κυλλήνιος ἐξεκαλεῖτο
ἀνδρῶν μνηστήρων· ἔχε δὲ ῥάβδον μετὰ χερσίν.
εἶτα πάλιν ὑποβάντα λέγειν·

παρ' δ' ἴσαν Ὠκεανοῦ τε ροὰς καὶ Λευκάδα πέτρην,
ἠδὲ παρ' Ἡελίοιο πύλας καὶ δῆμον Ὀνείρων
ῆισαν· αἴψα δ' ἔκοντο κατ' ἀσφοδελὸν λειμῶνα,
ἐνθα τε ναίουσι ψυχαί, εἰδῶλα καμόντων.

Ὠκεανὸν μὲν οὖν καλεῖν τὸν ποταμὸν διὰ τὸ τοὺς
Αἰγυπτίους κατὰ τὴν ἰδίαν διάλεκτον ὠκεανὸν λέγειν
30 τὸν Νεῖλον, Ἡλίου δὲ πύλας τὴν πόλιν τῶν Ἡλιο-
πολιτῶν, λειμῶνα δ' ὀνομάζειν καὶ τὴν μυθολογου-
μένην οἴκησιν τῶν μετελλαχούτων τὸν παρὰ τὴν λί-
μνην τόπον τὴν καλουμένην μὲν Ἀχερουσίαν, πλη-
σίον δὲ οὖσαν τῆς Μίμφεως, ὧντων περὶ αὐτὴν λει-
μῶνων καλλίστων, ἔλους, καὶ λωτοῦ καὶ καλάμου·
ἀκολούθως δ' εἰρησθαι καὶ τὸ κατοικεῖν τοὺς τελευ-
τήσαντας ἐν τούτοις τοῖς τόποις διὰ τὸ τὰς τῶν Αἰ-

γυπτίων ταφὰς τὰς πλείστας καὶ μεγίστας. ἔνταῦθα
 γίνεσθαι, διαπορθμευομένων μὲν τῶν νεκρῶν διὰ τὸ
 τοῦ ποταμοῦ καὶ τῆς Ἀχερουσίας λίμνης, τιθεμένων
 δὲ τῶν σωμάτων εἰς τὰς ἐνταῦθα κειμένας θήκας.
 συμφωνεῖν δὲ καὶ τὰλλα τὰ παρὰ τοῖς Ἕλλησι καθ'
 Ἰδίου μυθολογούμενα τοῖς ἔτι νῦν γινομένοις κατ'
 Αἴγυπτον. τὸ μὲν γὰρ διακομίζον τὰ σώματα πλοῖον
 βαρὺν καλεῖσθαι, τὸ δ' ἐπίβαθρον νόμισμα τὸν ὀβο-
 λὸν τῷ πορθμῇ δίδοσθαι, καλουμένῳ κατὰ τὴν ἐγ-
 χώριον διαλεκτὸν χάρωνι. εἶναι δὲ λέγουσι πλησίον 10
 τῶν τόπων τούτων καὶ σκοτίας Ἐκάτης ἱερὸν καὶ
 πύλας Κωκυτοῦ καὶ Ἀθήνης διελημμένας χαλκοῖς
 ὀχεύσιν. ὑπάρχειν δὲ καὶ ἄλλας πύλας Ἀληθείας,
 καὶ πλησίον τούτων εἶδωλον ἀκέφαλον ἐστάναι Δίκης.
 πολλὰ δὲ καὶ τῶν ἄλλων τῶν μεμυθοποιημένων δια- 97
 μένειν παρ' Αἰγυπτίοις, τηρουμένης ἔτι τῆς προση-
 γορίας καὶ τῆς ἐν τῷ πράττειν ἐνεργείας. ἐν μὲν
 γὰρ Ἀκανθῶν πόλει πέραν τοῦ Νεῖλου κατὰ τὴν
 109 Λιβύην ἀπὸ σταδίων ἑκατὸν καὶ εἴκοσι τῆς Μέμ-
 φιδος πίθον εἶναι τετρημένον, εἰς ὃν τῶν ἱερέων 20
 ἐξήκοντα καὶ τριακοσίους καθ' ἑκάστην ἡμέραν ὕδωρ
 φέρειν εἰς αὐτὸν ἐκ τοῦ Νεῖλου. τὴν τε περὶ τὸν
 Ὀκνον μυθοποιῶσαν δεικνυσθαι πλησίον κατὰ τινα
 πανήγυριν συντελουμένην, πλέκοντος μὲν ἐνὸς ἀνδρὸς
 ἀρχὴν σχοινίου μακρὰν, πολλῶν δ' ἐκ τῶν ὀπισθεν
 λυσόντων τὸ πλεκόμενον. Μελάμποδα δὲ φασὶ μετε-
 νεγκεῖν ἐξ Αἰγύπτου τὰ Διονύσου νομιζόμενα τελεῖ-
 σθαι παρὰ τοῖς Ἕλλησι καὶ τὰ περὶ Κρόνου μυθο-
 λογούμενα καὶ τὰ περὶ τῆς Τιτανομαχίας καὶ τὸ
 σύνολον τὴν περὶ τὰ πάθη τῶν θεῶν ἱστορίαν. τὸν 20
 δὲ Δαίδαλον λέγουσιν ἀπομιμήσασθαι τὴν τοῦ λαβυ-
 ρίνθου πλοκὴν τοῦ διαμένουτος μὲν μέχρι τοῦ νῦν
 καιροῦ, οἰκοδομηθέντος δέ, ὡς μὲν τινὲς φασιν,
 ὑπὸ Μένδητος, ὡς δ' ἔνιοι λέγουσιν, ὑπὸ Μάρβρου
 τοῦ βασιλέως, πολλοῖς ἔτεσι προτερον τῆς Μίνω βασι-
 λείας. τὸν τε ῥυθμὸν τῶν ἀρχαίων κατ' Αἴγυπτον
 ἀνδριάντων τὸν αὐτὸν εἶναι τοῖς ὑπὸ Δαίδαλου κα-
 τασκευασθεῖσι παρὰ τοῖς Ἕλλησι. τὸ δὲ κάλλιστον

πρόπυλον ἐν Μέρφει τοῦ Ἡφαίστου Δαιδαλον ἀρχι-
 τεκτανῆσαι, καὶ θαυμασθέντα τυχεῖν εἰκόνης ξυλίνης
 κατὰ τὸ προειρημένον ἱερὸν, ταῖς ἰδίαις χερσὶ δεδη-
 μιουργημένης, πέρας δὲ διὰ τὴν εὐφυΐαν ἀξιοθέντα
 μεγάλης δόξης καὶ πολλὰ προσεξευρόντα τυχεῖν ἰσο-
 θέων τιμῶν· κατὰ γὰρ μίαν τῶν πρὸς τῇ Μέρφει
 νήσων ἔτι καὶ νῦν ἱερὸν εἶναι Δαιδαλου τιμώμενον
 ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων. τῆς δ' Ὀμήρου παρουσίας ἄλλα
 τε σημεῖα φέρουσι καὶ μάλιστα τὴν τῆς Ἑλένης γε-
 10 νομένην παρα Μενελάῳ Τηλεμάχου φαρμακείαν, καὶ
 λήθην τῶν συμβεβηκότων κακῶν· τὸ γὰρ νηπενθὲς
 φάρμακον, ὃ λαβεῖν φησιν ὁ ποιητὴς τὴν Ἑλένην ἐκ
 τῶν Αἰγυπτίων Θηβῶν παρὰ τῆς Πολυδάμνης τῆς
 Θῶνος γυναικός, ἀκριβῶς ἐξητακῶς φαίνεται· ἔτι
 γὰρ καὶ νῦν τὰς ἐν ταύτῃ γυναῖκας χρῆσθαι τῇ
 προειρημένῃ δυνάμει λέγουσι, καὶ παρὰ μόναίς ταῖς
 Διοσπολίτισιν ἐκ παλαιῶν χρόνων ὀργῆς καὶ λύπης
 φάρμακον εὐρῆσθαι φασί· τὰς δὲ Θήβας καὶ Διός-
 20 πολιν τὴν αὐτὴν ὑπάρχειν. τὴν τε Ἀφροδίτην ὀνο-
 μάζεσθαι παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις χρυσὴν ἐκ παλαιᾶς
 παραδόσεως, καὶ πεδῖον εἶναι καλούμενον χρυσῆς 110
 Ἀφροδίτης περὶ τὴν ὀνομαζομένην Μώμεμφιν. τὰ
 τε περὶ τὸν Δία καὶ τὴν Ἥραν μυθολογούμενα περὶ
 τῆς συνουσίας καὶ τῆς εἰς Αἰθιοπίαν ἐκδημίας ἐκεί-
 θεν αὐτὸν μετενεγκεῖν· κατ' ἐνιαυτὸν γὰρ παρὰ τοῖς
 Αἰγυπτίοις τὸν νεῶν τοῦ Διὸς περαιουῖσθαι τὸν
 ποταμὸν εἰς τὴν Λιβύην, καὶ μεθ' ἡμέρας τινὰς
 πάλιν ἐπιστρέφειν, ὥς ἐξ Αἰθιοπίας τοῦ Θεοῦ πα-
 ρόντος· τὴν τε συνουσίαν τῶν θεῶν τούτων, ἐν ταῖς
 30 πανηγύρεσι τῶν ναῶν ἀνακομιζομένων ἀμφοτέρων
 εἰς ὅρος ἄνθεσι παντοίοις ὑπὸ τῶν ἱερέων κατεστρω-
 μένον.

98 Καὶ Λυκοῦργον δὲ καὶ Πλάτωνα καὶ Σόλωνα
 πολλὰ τῶν ἐξ Αἰγύπτου νομίμων εἰς τὰς ἐαυτῶν
 κατατάξαι νομοθεσίας. Πυθαγόραν τε τὰ κατὰ τὸν
 ἱερὸν λόγον καὶ τὰ κατὰ γεωμετρίαν θεωρήματα
 καὶ τὰ περὶ τοὺς ἀριθμούς, ἔτι δὲ τὴν εἰς πᾶν
 ζῶον τῆς ψυχῆς μεταβολὴν μαθεῖν παρ' Αἰγυπτίων.

υπολαμβάνουσι δὲ καὶ Δημόκριτον παρ' αὐτοῖς ἐτη
 διατρέψαι· πέντε καὶ πολλὰ διδαχθῆναι τῶν κατ'
 ἀστρολογίαν. τὸν τε Οἰνοπίδην ὁμοίως συνδιατρέψαν-
 τα τοῖς ἑρεῦσι καὶ ἀστρολόγοις μαθεῖν ἄλλα τε καὶ
 μάλιστα τὸν ἥλιακὸν κύκλον ὡς λοξὴν μὲν ἔχει τὴν
 πορείαν, ἐναντίαν δὲ τοῖς ἄλλοις ἀστροῖς τὴν φοράν
 ποιεῖται· παραπλησίως δὲ καὶ τὸν Εὐδόξον ἀστρο-
 λογῆσαντα παρ' αὐτοῖς καὶ πολλὰ τῶν χρησίμων εἰς
 τοὺς Ἕλληνας ἐκδόντα τυχεῖν ἀξιολόγου δοξῆς. τῶν
 τε ἀγαματοποιῶν τῶν παλαιῶν τοὺς μάλιστα διω-10
 νομασμένους διατετριφέναι παρ' αὐτοῖς Τηλεκλέα καὶ
 Θεόδωρον, τοὺς Πολίου μὲν υἱούς, κατασκευάσαντας
 δὲ τοῖς Σαμίοις τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Πυθίου
 ξόανον. τοῦ γὰρ ἀγάλματος ἐν Σάμῳ μὲν ὑπὸ Τη-
 λεκλέους ἱστορεῖσθαι τὸ ἥμισυ δημιουργηθῆναι, κατὰ
 δὲ τὴν Ἑφεσον ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ Θεοδώρου τὸ ἕτε-
 ρον μέρος συντελεσθῆναι· συντιθέντα δὲ πρὸς ἀλλήλα
 τὰ μέρη συμφωνεῖν οὕτως ὥστε δοκεῖν ὑφ' ἑνὸς τὸ
 πᾶν σῶμα κατασκευάσθαι. τοῦτο δὲ τὸ γένος τῆς
 ἐργασίας παρὰ μὲν τοῖς Ἕλλησι μηδαμῶς ἐπιτη-20
 δεύεσθαι, παρὰ δὲ τοῖς Αἰγυπτίοις μάλιστα συντε-
 λεῖσθαι. παρ' ἐκείνοις γὰρ οὐκ ἀπὸ τῆς κατὰ τὴν
 ὄρασιν φαντασίας τὴν συμμετρίαν τῶν ἀγαλμάτων
 κρίνεσθαι, καθάπερ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν, ἀλλ' ἐπει-
 δὴν τοὺς λίθους κατακάνωσι καὶ μερίσαντες κατερ-
 γάσωνται, τὸ τηλικαῦτα τὸ ἀνάλογον ἀπὸ τῶν ἐλα-
 χίστων ἐπὶ τὰ μέγιστα λαμβάνεσθαι. τοῦ γὰρ παν-
 111 τὸς σώματος τὴν κατασκευὴν εἰς ἓν καὶ εἴκοσι μέρη
 καὶ προσέτι τέταρτον διαιρουμένους τὴν ὅλην ἀπο-
 δίδοναι συμμετρίαν τοῦ ζώου. διόπερ ὅταν περὶ τοῦ 30
 μεγέθους οἱ τεχνῖται πρὸς ἀλλήλους συνθῶνται, χω-
 ρισθέντες ἀπ' ἀλλήλων σύμφωνα κατασκευάζουσι τὰ
 μεγέθη τῶν ἔργων οὕτως ἀκριβῶς ὥστε ἐκπληξιν
 παρέχειν τὴν ιδιότητα τῆς πραγματείας αὐτῶν. τὸ
 δ' ἐν τῇ Σάμῳ ξόανον συμφώνως τῇ τῶν Αἰγυπτίων
 φιλοτεχνίᾳ κατὰ τὴν κορυφὴν διχοτομούμενον διο-
 ρίζειν τοῦ ζώου τὸ μέσον μέχρι τῶν αἰδοίων, ἰσάζον
 ὁμοίως ἑαυτῷ πάντοθεν· εἶναι δ' αὐτὸ λέγουσι κατὰ

τὸ πλεῖστον παρεμφερές ταῖς Αἰγυπτίαις, ὥς ἂν τὰς
μὲν χεῖρας ἔχον παθαιτέταμέναις, τὰ δὲ σκέλη δια-
βεβηκότα.

Περὶ μὲν οὖν τῶν κατ' Αἴγυπτον ἱστορουμένων
καὶ μνήμης ἀξίων ἀρκεῖ τὰ ρηθέντα· ἡμεῖς δὲ κατὰ
τὴν ἐν ἀρχῇ τῆς βίβλου πρόθεσιν τὰς ἐξῆς πράξεις
καὶ μυθολογίας ἐν τῇ μετὰ ταύτην διέξιμεν, ἀρχὴν
ποιησάμενοι τὰ κατὰ τὴν Ἀσίαν τοῖς Ἀσσυριοῖς
πραχθέντα.

112 ΤΑ ΔΕ ΕΝΕΣΤΙΝ ΕΝ ΤΗ ΔΕΥΤΕΡΑΙ

ΤΩΝ ΔΙΟΔΩΡΟΥ ΒΙΒΛΩΝ.

- α'. Περὶ Νίνου τοῦ πρώτου βασιλεύσαντος κατὰ τὴν Ἀσίαν καὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ πραχθέντων.
- β'. Περὶ τῆς Σεμιράμιδος γενέσεως καὶ τῆς περὶ αὐτὴν αὐξήσεως.
- γ'. Ὡς Νίνος ὁ βασιλεὺς ἔγημε τὴν Σεμίραμιν διὰ τὴν ἀρετὴν αὐτῆς.
- δ'. Ὡς Σεμίραμις τελευτήσαντος Νίνου διαδεξαμένη τὴν βασιλείαν πολλὰς καὶ μεγάλους πράξεις ἐπετελέσατο.
- ε'. Κτίσις Βαβυλῶνος καὶ τῆς κατ' αὐτὴν κατασκευῆς ἀπαγγελία.
- ς'. Περὶ τοῦ κρεμαστοῦ λεγομένου κήπου καὶ τῶν ἄλλων τῶν κατὰ τὴν Βαβυλωνίαν παραδόξων.
- ζ'. Στρατιὰ Σεμιράμιδος εἰς Αἴγυπτον καὶ Αἰθιοπίαν, ἔτι δὲ τὴν Ἰνδικήν.
- η'. Περὶ τῶν ἀπογόνων ταύτης [καὶ] τῶν βασιλευσάντων κατὰ τὴν Ἀσίαν καὶ τῆς κατ' αὐτοὺς τρυφῆς τε καὶ ῥαθυμίας.
- θ'. Ὡς Ἰσχατος Σαρδανάπαλος ὁ βασιλεὺς διὰ τρυφὴν ἀπέβαλε τὴν ἀρχὴν ὑπὸ Ἀρβάκου τοῦ Μήδου.
- ι'. Περὶ τῶν Χαλδαίων καὶ τῆς παρατηρήσεως τῶν ἀστρον.
- ια'. Περὶ τῶν βασιλείων τῶν κατὰ τὴν Μηδίαν καὶ τῆς περὶ τούτων διαφορίας παρὰ τοῖς ἱστοριογράφοις.
- ιβ'. Περὶ τοποθεσίας τῆς Ἰνδικῆς καὶ τῶν κατὰ τὴν χώραν φυομένων καὶ τῶν παρ' Ἰνδοῖς νομίμων.
- ιγ'. Περὶ Σκυθῶν καὶ Ἀμαζόνων καὶ Τριβορέων.
- ιδ'. Περὶ τῆς Ἀραβίας καὶ τῶν κατ' αὐτὴν φυομένων καὶ μυθολογούμενων.
- ιε'. Περὶ τῶν νήσων τῶν ἐν τῇ μεσημβρίᾳ κατὰ τὸν Ὠκεανὸν ἐδρεθεισῶν.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΣΙΚΕΛΙΩΤΟΥ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ
ΒΙΒΛΙΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

- 1 Ἡ μὲν οὖν πρὸ ταύτης βιβλος, τῆς ὅλης συντά- 118
ξεως οὕσα πρώτη, περιέχει τὰς κατ' Αἴγυπτον πρά-
ξεις· ἐν αἷς ὑπάρχει τὰ τε περὶ τῶν θεῶν παρ'
Αἰγυπτίοις μυθολογούμενα καὶ περὶ τῆς τοῦ Νεῖλου
φύσεως, καὶ τὰλλα τὰ περὶ τοῦ ποταμοῦ τούτου
παραδοξολογούμενα, πρὸς δὲ τούτοις περὶ τε τῆς
κατ' Αἴγυπτον χώρας καὶ τῶν ἀρχαίων βασιλέων
τὰ ὑφ' ἐκάστου πραχθέντα. ἐξῆς δὲ κατετάχθησαν
αἱ κατασκευαὶ τῶν πυραμίδων τῶν ἀναγραφόμενων
10 ἐν τοῖς ἑπτὰ θαυμαζομένοις ἔργοις. ἔπειτα διήλθο-
μεν περὶ τῶν νόμων καὶ τῶν δικαστηρίων, ἔτι δὲ
τῶν ἀφιερωμένων παρ' Αἰγυπτίοις ζώων τὰ θαυμα-
ζόμενα, πρὸς δὲ τούτοις τὰ περὶ τῶν τετελευτηκό-
των νόμιμα, καὶ τῶν Ἑλλήνων ὅσοι τῶν ἐπὶ παιδείᾳ
θαυμαζομένων παραβαλόντες εἰς Αἴγυπτον καὶ πολλὰ
τῶν χρησίμων μαθόντες μετήνεγκαν εἰς τὴν Ἑλλάδα.
ἐν ταύτῃ δὲ ἀναγράψομεν τὰς κατὰ τὴν Ἀσίαν γε-
νομένας πράξεις ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις, τὴν ἀρ-
χὴν ἀπὸ τῆς τῶν Ἀσσυρίων ἡγεμονίας ποιησάμενοι.
20 Τὸ παλαιὸν τοίνυν κατὰ τὴν Ἀσίαν ὑπῆρχον
ἐγγύριοι βασιλεῖς, ὧν οὔτε πρᾶξις ἐπίσημος οὔτε
ἄνομα μνημονεύεται. πρῶτος δὲ τῶν εἰς ἱστορίαν καὶ

μνήμην παραδεδομένων Νίνος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀσσυ-
 ρίων μεγάλας πράξεις ἐπετελέσατο· περὶ οὗ τὰ κα-
 τὰ μέρος ἀναγράφειν πειρασόμεθα· γενόμενος γὰρ
 φύσει πολεμικὸς καὶ ζηλωτὴς τῆς ἀρετῆς, καθώ-
 πλισε τῶν νέων τοὺς κρατίστους· γυμνάσας δ' αὐ-
 τοὺς πλείονα χρόνον συνήθεις ἐποίησε πάσῃ κακο-
 παθείᾳ καὶ πολεμικοῖς κινδύνοις· συστησάμενος οὖν
 στρατόπεδον ἀξιόλογον συμμαχίαν ἐποίησατο πρὸς
 Ἀριαῖον τὸν βασιλέα τῆς Ἀραβίας, ἥ κατ' ἐκείνους
 τοὺς χρόνους ἐδόκει πληθύνειν ἀλκίμων ἀνδρῶν. ἔστι 10
 δὲ καὶ καθόλου τοῦτο τὸ ἔθνος φιλελεύθερον καὶ
 κατ' οὐδένα τρόπον προσδεχόμενον ἑπὶ ἡλυν ἡγεμόνα·
 διόπερ οὐθ' αἱ τῶν Περσῶν βασιλεῖς ὕστερον οὐθ'
 114 αἱ τῶν Μακεδόνων, καίπερ πλείστον ἰσχύσαντες,
 ἐδυνήθησαν τοῦτο τὸ ἔθνος καταδουλώσασθαι· κα-
 θόλου γὰρ ἡ Ἀραβία δυσπολέμητός ἐστι ξενικαῖς
 δυνάμεσι διὰ τὸ τὴν μὲν ἔρημον αὐτῆς εἶναι, τὴν δὲ
 ἀνυδρον καὶ διειλημμένην φορέασι κεκρυμμένοις καὶ
 μόνοις τοῖς ἐγχωρίοις γνωριζόμενοις· ὁ δ' οὖν τῶν Ἀσ-
 συρίων βασιλεὺς Νίνος τὸν δυναστεύοντα τῶν Ἀρά- 20
 βων παραλαβὼν ἐστράτευσε μετὰ πολλῆς δυνάμεως
 ἐπὶ Βαβυλωνίους κατοικοῦντας ὁμορον χώραν· κατ'
 ἐκείνους δὲ τοὺς χρόνους ἡ μὲν νῦν οὐσα Βαβυλὼν
 οὐκ ἦν ἐκτισμένη, κατὰ δὲ τὴν Βαβυλωνίαν ὑπῆρ-
 χον ἄλλαι πόλεις ἀξιόλογοι· ὁδῶς δὲ χειρωσάμε-
 νος τοὺς ἐγχωρίους διὰ τὸ τῶν ἐν τοῖς πολέμοις κιν-
 δύνων ἀπείρως ἔχειν, τούτοις μὲν ἔταξε τελεῖν κατ'
 ἐνιαυτὸν ὁρισμένους φόρους, τὸν δὲ βασιλέα τῶν
 καταπολεμηθέντων λαβὼν μετὰ τῶν τέκνων αἰχμά-
 λωτον ἀπέκτεινε· μετὰ δὲ ταῦτα πολλοῖς πλήθεσιν 30
 εἰς τὴν Ἀρμενίαν ἐμβαλὼν καὶ τινὰς τῶν πόλεων
 ἀναστάτους ποιήσας, κατεπλήξατο τοὺς ἐγχωρίους·
 διόπερ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν Βαρζάνης ὄρων ἑαυτὸν οὐκ
 ἀξιόμαχον ὄντα, μετὰ πολλῶν δώρων ἀπήντησε καὶ
 πᾶν ἔφησε ποιῆσειν τὸ προσταττόμενον· ὁ δὲ Νί-
 νος μεγαλοψύχως αὐτῷ χρησάμενος τῆς τε Ἀρμε-
 νίας συνεχώρησεν ὄρχειν καὶ φίλον ὄντα πέμπειν
 στρατιὰν καὶ τὴν χορηγίαν τῷ σφετέρῳ στρατοπέδῳ.

αἰεὶ δὲ μάλλον αὐθόμονος ἐστράτευσθαι τὴν Ἀθη-
 δίαν. ὃ δὲ ταύτης βασιλεὺς Φάρος παραταξάμενος
 ἀξιαλόγῳ δυνάμει καὶ λιποθείς, τῶν γε στρατηγῶν
 τοῦρ κλειστόν ἀπέβαλε καὶ αὐτόν ῥυακὲν ἐκίνα
 καὶ γυναικὸς αἰγμάλιντος λησθείς ἀντιταυρώσῃ ἡσ-
 2 Οὕτω δὲ τῶν πραγμάτων τῶν Ἀθῶν προηρα-
 των δεινὴν ἐπιθυμίαν ἔσχε τοῦ καταστρέψασθαι
 τὴν Ἀσίαν ἅπασαν τὴν ἐκτὸς Τυνάιδος καὶ Νέλλου
 οἷς ἐπίπαν γὰρ τοῖς εὐτυχεῦσιν ἢ τῶν πραγμάτων
 10 ἐπὶ ῥοία τὴν τοῦ κλειστόν ἐπιθυμίαν παρίστησι
 διότι τῆς μὲν Ἀθηδίας σατράπην ἔνα τῶν περὶ αὐ-
 τὸν φίλων κατέστησεν, αὐτὸς δ' ἐπὶ τὰ κατὰ τὴν
 Ἀσίαν ἔθνη καταστρεφόμενος, καὶ χρόνον ἑπτακαί-
 δεκαετὴ καταναλώσας πλὴν Ἰνδῶν καὶ Βακτριανῶν
 τῶν ἄλλων ἀπάντων αὐτοῦ ἐγένετο. τὰς μὲν οὖν
 καθ' ἑαυστά μάχας ἢ τὸν ἀριθμὸν ἀπάντων τῶν
 καταπολεμηθέντων οὐδεὶς τῶν συγγραφέων ἀνέγρα-
 ψε, τὰ δ' ἐπισημότατα τῶν ἔθνων ἀκολουθῶς Κτη-
 σία τῷ Κνιδίῳ περικείμεθα συντόμῳ ἐπιδραμεῖν.
 20 κατεστρέψατο μὲν γὰρ τῆς παραθαλαττίδος καὶ τῆς
 συνεχούς χώρας τὴν τε Αἰγυπτὸν καὶ Φοινίκην, 15
 ἔτι δὲ κοίτην Συρίαν καὶ Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν
 καὶ Λυκίαν, πρὸς δὲ ταύταις τὴν τε Καρίαν καὶ
 Φρυγίαν καὶ Μυσίαν καὶ Λυδίαν, προσηγάγετο δὲ
 τὴν τε Τρωάδα καὶ τὴν ἐφ' Ἑλληςπόντῳ Φρυγίαν
 καὶ Προποντίδα καὶ Βιθυνίαν καὶ Καππαδοκίαν καὶ
 τὰ κατὰ τὸν Πόντον ἔθνη βαρβαρα κατοικοῦντα
 μέχρι Τυνάιδος, ἐκυρίευσεν δὲ τῆς τε Καδοσίαν χεί-
 ρος καὶ Ταπύρων, ἔτι δ' Ἑρκανίων καὶ Ἀραγῶν
 30 πρὸς δὲ τούτοις Δερβίκων καὶ Καρμαθίων καὶ Χω-
 ρομναίων, ἔτι δὲ Βορκανίων καὶ Παρθυαίων, ἐπῆλθε
 δὲ καὶ τὴν Περσίδα καὶ Σουσιανὴν καὶ τὴν καλὴν
 μένην Κασπιανὴν, εἰς ἣν εἰσὶν εἰσβολαὶ στεναὶ παν-
 τελῶς, διὸ καὶ προσαγορεύονται Κασπία πύλαι.
 πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα τῶν ἐλαττόνων ἔθνων προσηγά-
 γετο, περὶ ὧν μακρὸν ἂν εἴη λεγέειν. τῆς δὲ Βακτρια-
 νῆς οὗσης δυσεισβόλου καὶ πληθὴ μαχίμων ἀνδρῶν
 ἐχούσης, ἐπειδὴ πολλὰ ποτήσας ἀπρακτοῦς ἐγένετο,

καὶ μὲν πρὸς Βακτριανούς πολεμον εἰς ἔσπερον ἀνι-
βάλετο καιρὸς, τὰς δὲ δυνάμεις ἀπαγαγὼν εἰς τὴν
Συρίαν ἐξέλεξάτο τόπον εὐθετον εἰς πόλεως μεγάλης
κτίσας.

Ἐπιφανιστάτας γὰρ πράξεις τῶν πρὸ αὐτοῦ 3
πρατυργησάμενος ἄσπευδός τεληκαύτην κτίσαι τὸ μέ-
γεθος πόλιν ἵσχετε μὴ μόνον αὐτὴν εἶναι μεγίστην
τοῦ κόσμου, οὐδ' αὖ κατὰ πῶσαν τὴν οἰκουμένην, ἀλλὰ
μῆδ' ἐκ τῶν μεταγενεστέρων ἕτερον ἐπιβαλλόμενον ἑα-
δίως ἀν' ὑπέρθεσθαι. τὸν μὲν οὖν τῶν Ἀράβων βα- 10
σιλέα τιμήσας δώροις καὶ λαφύροις μεγαλοπρεπέσιν
ἀπέλυσε μετὰ τῆς ἰδίας στρατιᾶς εἰς τὴν οἰκίαν,
αὐτὸς δὲ τὰς πανταχόθεν δυνάμεις καὶ παρασκευὰς
πλείων τῶν ἐπιτηδείων ἀθροίσας παρὰ τὸν Εὐφρά-
την ποταμὸν ἔκτισε πόλιν αὐτὴν τετραχισμένην, ἑτερό-
μηκες αὐτῆς ὑποστησάμενος τὸ σχῆμα. εἶχε δὲ τῶν
μὲν μακροτέρων πλευρῶν ἑκατέραν ἢ πόλις ἑκατὸν
καὶ πενητήκοντα σταδίων, τῶν δὲ βραχυτέρων ἑνενή-
κοντα. διὸ καὶ τοῦ σύμπαντος περιβόλου συσταθέν-
τος ἐκ σταδίων τετρακοσίων καὶ ὀγδοήκοντα τῆς ἐλ- 20
πίδας οὐ διεψεύσθη· τηλικαύτην γὰρ πόλιν οὐδεὶς
ἕσπερον ἔκτισε κατὰ τε καὶ μέγεθος τοῦ περιβόλου
καὶ τὴν περὶ τὸ τεῖχος μεγαλοπρέπειαν. τὸ μὲν γὰρ
ὑψος εἶχε τὸ τεῖχος ποδῶν ἑκατὸν, τὸ δὲ πλάτος
τρισὶν ἄρμασιν ἵππασιμον ἦν· οἱ δὲ σύμπαντες πύρ-
γοι τὸν μὲν ἀριθμὸν ἦσαν χίλιοι καὶ πεντακόσιοι,
τὸ δ' ὕψος εἶχον ποδῶν διακασίων. κατώκισε δ' εἰς
αὐτὴν τῶν μὲν Ἀσσυρίων τοὺς πλείστους καὶ δυ-
116 νατωτάτους, ἀπὸ δὲ τῶν ἄλλων ἔθνων τοὺς βου-
λομένους καὶ τὴν μὲν πόλιν ἐκάλεσεν ἀφ' ἑαυτοῦ 30
Νίνον, ταῖς δὲ κατοικισθεῖσι πολλὴν τῆς ἀμόρου χώ-
ρας προσώρισεν.

Ἐπεὶ δὲ μετὰ τὴν κτίσιν ταύτην ὁ Νίνος ἐστρά- 4
τευσεν ἐπὶ τὴν Βακτριανήν, ἐν ἣ Σερμίραμιν ἔζημεν
τὴν ἐπιφανεστάτην ἀπασῶν τῶν γυναικῶν ὣν παρει-
λήφαμεν, ἀναγκαῖόν ἐστιν ὑπὲρ αὐτῆς προειπεῖν πῶς
ἐκ ταπεινῆς τύχης εἰς τηλικαύτην προήχθη δόξαν.
κατὰ τὴν Συρίαν τοίκυν ἔστι πόλις Ἀσκαίων, καὶ

ταύτης οὐκ ἔποθεν λίμνη μεγάλη καὶ βαθύη πλήρης ἰχθύων. παρὰ δὲ ταύτην ὑπάρχει τέμενος θεᾶς ἐπιφανοῦς, ἣν ὀνομάζουσιν οἱ Σύροι Δερκετόν· αὕτη δὲ τὸ μὲν πρόσωπον ἔχει γυναικός, τὸ δ' ἄλλο σῶμα πᾶν ἰχθύος διὰ τινὰς τοιαύτας αἰτίας. μυθολογοῦσιν οἱ λογιώτατοι τῶν ἑγχωρίων τὴν Ἀφροδίτην προσκόψασαν τῇ προειρημένῃ θεᾷ δεινὸν ἐμβαλεῖν ἔρωτα νεανίσκου τινός τῶν θυόντων οὐκ ἀσπιδούς· τὴν δὲ Δερκετόν μεγαλύνει τῷ Σύρῳ γεννῆσαι μὲν 10 θυγατέρα, καταισχυθεῖσαν δὲ ἐπὶ τοῖς ἡμερησίοις τὸν μὲν νεανίσκον ἀφανίσαι, τὸ δὲ παιδίον εἰς τινὰς ἐρήμους καὶ πετρώδεις τόπους ἐκθεῖναι· [ἐν οἷς πολλοῦ πλήθους περιστερῶν ἐννοσσεύειν εἰωθότος παραδόξως τροφῆς καὶ σωτηρίας τυχεῖν τὸ βρέφος·] ἑαυτὴν δὲ διὰ τὴν ἀσχύνην καὶ λύπην ὀλίψασαν εἰς τὴν λίμνην μετασχηματισθῆναι τὸν τοῦ σώματος τύπον εἰς ἰχθύν· ἀλλὰ καὶ τὰς Σίνας μέχρι τοῦ νῦν ἀπεχεσθαι τοσούτου τοῦ ζῆλου καὶ τιμᾶν τοὺς ἰχθύς ὡς θεούς. περὶ δὲ τὸν τόπον ὅπου τὸ βρέφος 20 ἔξετέθη πλήθους περιστερῶν ἐννοτιεύοντος, παραδόξως καὶ δαιμονίως ὑπὸ τούτων τὸ παιδίον ἀνατρέφεται· τὰς μὲν γὰρ ταῖς πτέρυξι περιεχούσας τὸ σῶμα τοῦ βρέφους πανταχόθεν θάλλειν, τὰς δ' ἐκ τῶν συνέγγυς ἐπαύλειαν, ὅποτε τηρήσαιεν τοὺς τε βουκόλους καὶ τοὺς ἄλλους νομεῖς λιπόντας, ἐν τῇ στόματι φερούσας γάλα διατρέφειν παρασταζούσας ἀνὰ μέσον τῶν χυλίων. ἐνικυσσιαίου δὲ τοῦ παιδίου γενομένου καὶ στερεωτέρας τροφῆς προσδεομένου, τὰς 30 περιστεράς ἀποκινύουσας ἀπὸ τῶν τυρῶν παρέχεσθαι τροφήν ἀρκοῦσαν· τοὺς δὲ νομεῖς ἐπανιόντας καὶ θεωροῦντας περιβεβρωμένους τοὺς τυρούς, θαυμάσαι τὸ παραδόξον· παρατηρήσαντας οὖν καὶ μαθόντας τὴν αἰτίαν, εὐρεῖν τὸ βρέφος διαφέρειν τῷ κάλλει. εὐθύς οὖν αὐτὸ κομίσαντας εἰς τὴν ἐπαύλειαν δωρήσασθαι τῷ προεστώτι τῶν βασιλικῶν κτηνῶν, 117 ὄνομα Σίμμα· καὶ τοῦτον ἄτεκνον ὄντα τὸ παιδίον τρέφειν ὡς θυγάτριον μετὰ πάσης ἐπιμελείας, ὄνομα θέμενον Σεμίραμιν, ὅπερ ἐστὶ κατὰ τὴν τῶν Σύρων

διάλεκτον παρωνομασμένον ἀπὸ τῶν περιστριῶν, ὥς
 ἀπ' ἐκείνων τῶν χρόνων οἱ κατὰ Συρίαν ἅπαντες
 διετέλεσαν ὡς θεὰς τιμῶντες. τὰ μὲν οὖν κατὰ τὴν 5
 γένεσιν τῆς Σεμιράμιδος μυθολογούμενα σχεδὸν ταῦτ'
 ἐστίν. ἤδη δ' αὐτῆς ἡλικίαν ἐχούσης γάμον, καὶ τῷ
 κάλλει πολὺ τὰς ἄλλας παρθένους διαφερούσης,
 ἀπεστάλη παρὰ βασιλέως ὑπαρχος ἐπισκεψομενος τὰ
 βασιλικὰ κτήνη· οὗτος δ' ἐκαλεῖτο μὲν Ὀννης, πρῶ-
 τος δ' ἦν τῶν ἐκ τοῦ βασιλικοῦ συνεδρίου καὶ τῆς
 Συρίας ἀπάσης ἀποδεδειγμένος ὑπαρχος. ὃς κατα- 10
 λύσας παρὰ τῷ Σίμμῳ καὶ θεωρήσας τὴν Σεμίρα-
 μιν, ἐθηρεύθη τῷ κάλλει· διὸ καὶ τοῦ Σίμμῳ κα-
 ταδεηθεὶς αὐτῷ δοῦναι τὴν παρθένον εἰς γάμον ἔν-
 νομον ἀπήγαγεν αὐτὴν εἰς Νίνον, καὶ γήμας ἐγέν-
 ησε δύο παῖδας· Ταπάτην καὶ Ἰθάσπην. τῆς δὲ
 Σεμιράμιδος ἐχούσης καὶ τὰλλα ἀκόλουθα τῇ περὶ
 τὴν ὕψιν εὐπρεπείᾳ, συνέβαινε τὸν ἄνδρα τελείως
 ὑπ' αὐτῆς δεδουλωσθαι, καὶ μηδὲν ἄνευ τῆς ἐκείνης
 γνώμης πράττοντα κατευστοχεῖν ἐν πᾶσι. καθ' ὃν
 δὴ χρόνον ὁ βασιλεὺς, ἐπειδὴ τὰ περὶ τὴν κτίσιν 20
 τῆς ἑμωνύμου πόλεως συνετέλεσε, στρατεύειν ἐπὶ
 Βακτριανούς ἐπεχείρησεν. εἰδὼς δὲ τὰ τε πλήθη
 καὶ τὴν ἀλκὴν τῶν ἀνδρῶν, ἔτι δὲ τὴν χώραν ἔχου-
 σαν τόπους πολλοὺς ἀπρόσιτους διὰ τὴν ὀχυρότητα,
 κατέλεξεν ἐξ ἀπάντων τῶν ὑπ' αὐτὸν ἔθνῶν στρα-
 τιωτῶν πλῆθος. ἐπεὶ γὰρ κατὰ τὴν πρότερον στρα-
 τείαν ἀποτετευχῶς ἦν, ἔσπευδε πολλαπλασίωνι παρα-
 γινέσθαι δυνάμει πρὸς τὴν Βακτριανήν. συναχθεί-
 σης δὲ τῆς στρατίας πανταχόθεν, ἡριθμήθησαν,
 ὡς Κτησίας ἐν ταῖς ἱστορίαις ἀναγράφει, πεζῶν 30
 μὲν ἑκατὸν ἑβδομήκοντα μυριάδες, ἱππέων δὲ μιᾷ
 πλείους τῶν εἴκοσι μυριάδων, ἄρματα δὲ δρεπανη-
 φόρα μικρὸν ἀπολείποντα τῶν μυρίων ἑξακοσίων.
 ἐστὶ μὲν οὖν ἄπιστον τοῖς αὐτόθεν ἀκούουσι τὸ πλῆ-
 θος τῆς στρατίας, οὐ μὴν ἀδύνατον γε φανήσεται
 τοῖς ἀναθεωροῦσι τὸ τῆς Ἀσίας μέγεθος καὶ τὰ
 πλήθη τῶν κατοικούντων αὐτὴν ἔθνῶν. εἰ γὰρ τις
 ἀφείη τὴν ἐπὶ Σκύθας Λαρείου στρατείαν μετὰ ὀγ-

δοήκοντα μυριάδων καὶ τὴν Ξέρξου διάβασιν ἐπὶ
 τὴν Ἑλλάδα τοῖς ἀναριθμήτοις πλήθεσι, τὰς χθὲς 118
 καὶ πρῶτην συντελεσθείας πράξεις ἐπὶ τῆς Εὐρώ-
 πης σκέψαιτο, τάχιον ἂν πιστὸν ἡγήσαιτο τὸ ῥη-
 θέν. κατὰ μὲν οὖν τὴν Σικελίαν ὁ Διονύσιος ἐκ
 μιᾶς τῆς τῶν Συρακοσίων πόλεως ἐξήγαγεν ἐπὶ τὰς
 στρατείας πεζῶν μὲν δώδεκα μυριάδας, ἵππεῖς δὲ
 μυρίους καὶ διεχιλίους, ναῦς δὲ μακρὰς ἐξ ἑνὸς λε-
 μένος τετρακοσίας, ὧν ἦσαν ἑνὶαι τετρήρεις τε καὶ
 10 πεντήρεις. Ῥωμαῖοι δὲ μικρὸν πρὸ τῶν Ἀννιβαϊκῶν
 κειρῶν προορώμενοι τὸ μέγεθος τοῦ πολέμου κατέ-
 γραψαν τοὺς κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἐπιτηδεύοντες εἰς
 στρατείαν, πολίτας τε καὶ συμμαχούς, ὧν ὁ σύμ-
 πας ἀριθμὸς μικρὸν ἀπέλιπε τῶν ἑκατὸν μυριάδων
 καίτοι γ' ἕνεκα πλήθους ἀνθρώπων τὴν Ἰταλίαν ὅλην
 οὐκ ἂν τις συγκρίνειε πρὸς ἓν ἔθνος τῶν κατὰ τὴν
 Ἀσίαν. ταῦτα μὲν οὖν ἡμῖν εἰρήσθω πρὸς τοὺς ἐκ
 τῆς νῦν περὶ τὰς πόλεις οὔσης ἐρημίας τεκμαιρομέ-
 νους τὴν παλαιὰν τῶν ἔθνων πολυανθρώπιαν.
 6 Ὁ δ' οὖν Νίνος μετὰ τοσαύτης δυνάμεως στρα-
 τεύσας εἰς τὴν Βακτριανήν, ἠναγκάζετο δυσεμβόλων
 τῶν τόπων καὶ στενῶν ὄντων κατὰ μέρος ἄγειν τὴν
 δύναμιν. ἡ γὰρ Βακτριανὴ χώρα πολλαῖς καὶ με-
 γάλαις οἰκουμένη πόλεσι μίαν μὲν εἶχεν ἐπιφανεστά-
 την, ἐν ᾗ συνέβαινεν εἶναι καὶ τὰ βασιλεία· αὕτη
 δ' ἐκαλεῖτο μὲν Βάκτρα, μεγέθει δὲ καὶ τῇ κατὰ
 τὴν ἀκρόπολιν ὀχυρότητι πολὺ πασῶν διέφερε. βασι-
 λεύων δ' αὐτῆς Ὀξυάρτης κατέγραψεν ἅπαντας τοὺς
 ἐν ἡλικίᾳ στρατείας ὄντας, οἱ τὸν ἀριθμὸν ἡθροί-
 30 σθησαν εἰς τετταράκοντα μυριάδας. ἀναλαβὼν οὖν
 τὴν δύναμιν καὶ τοῖς πολεμίοις ἀπαντήσας περὶ τὰς
 εἰςβολάς, εἶασε μέρος τῆς τοῦ Νίνου στρατιάς εἰς-
 βαλεῖν. ἐπεὶ δ' ἔδοξεν ἱκανὸν ἀποβεβηκέναι τῶν πο-
 λεμίων πλῆθος εἰς τὸ πεδῖον, ἐξέταξε τὴν ἰδίαν δύ-
 ναμιν. γενομένης δὲ μάχης ἰσχυρᾶς οἱ Βακτριανοὶ
 τοὺς Ἀσσυρίους τρεψάμενοι καὶ τὸν διωγμὸν μέχρι
 τῶν ὑπερκειμένων ὄρων ποιησάμενοι διέφθειραν τῶν
 πολεμίων εἰς δέκα μυριάδας. μετὰ δὲ ταῦτα πύσης

τῆς δυνάμεως εἰσβαλούσης, κρατούμενοι τοῖς πλή-
 θεσι κατὰ πόλεις ἀπεχώρησαν, ἕκαστοι ταῖς ἰδίαις
 πατρίσι βοηθήσαντες. τὰς μὲν οὖν ἄλλας ὁ Νίνος
 ἐχειρώσατο ῥαδίως, τὰ δὲ Βάκτρα διὰ τε τὴν ὀχυ-
 ρότητα καὶ τὴν ἐν αὐτῇ κατασκευὴν ἠδυνάτεi κατὰ
 κράτος εἰλεῖν. πολυχρονίου δὲ τῆς πολιορκίας γενο-
 119 μένης ὁ τῆς Σεμιράμιδος ἀνὴρ ἐρωτικῶς ἔχων
 πρὸς τὴν γυναῖκα καὶ αὐστρατευόμενος τῷ βασιλεῖ,
 μετεπέμψατο τὴν ἀνθρώπων. ἡ δὲ συνέσει καὶ τόλ-
 μη καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς πρὸς ἐπιφάνειαν συντείνουσι 10
 πεχορηγημένη, καιρὸν ἔλαβεν ἐπιδείξασθαι τὴν ἰδίαν
 ἀρετὴν. πρῶτον μὲν οὖν πολλῶν ἡμερῶν ὁδὸν μέλ-
 λουσα διαπορεύεσθαι στολὴν διεπραγματεύσατο δι-
 ᾧ οὐκ ἦν διαγνῶναι τὸν περιβεβλημένον πότιρον
 ἀνὴρ ἔστιν ἢ γυνή. αὕτη δ' ἦν εὐχρηστος αὐτῇ πρὸς
 τε τὰς ἐν τοῖς καύμασι ὁδοιπορίας εἰς τὸ διατηρη-
 σαι τὸν τοῦ σώματος χρῶτα καὶ πρὸς τὰς ἐν τῷ
 πράττειν ὃ βούλοιο χρεῖας, εὐκίνητος οὖσα καὶ
 νεανική, καὶ τὸ σύνολον τοσαύτη τις ἐπὶ αὐτῇ χά-
 ρις ὥστ' ὕστερον Μήδους ἠγησαμένους τῆς Ἀσίας 20
 φορεῖν τὴν Σεμιράμιδος στολὴν, καὶ μετὰ ταῦθ'
 ὁμοίως Πέρσας. παραγενομένη δ' εἰς τὴν Βακτρια-
 νήν καὶ κατασκευασμένη τὰ περὶ τὴν πολιορκίαν,
 ἑώρα κατὰ μὲν τὰ πείδια καὶ τοὺς εὐεφόδους τῶν
 τόπων προσβολὰς γινομένας, πρὸς δὲ τὴν ἀκρόπολιν
 οὐδένα προσιώντα διὰ τὴν ὀχυρότητα, καὶ τοὺς ἐν-
 θον ἀπολελοιπότας τὰς ἐνταῦθα φυλακὰς, καὶ παρε-
 πιβεθούντας τοῖς ἐπὶ τῶν καίτω τειχῶν κινδυνεύ-
 ονσι. διόπερ παραλαβοῦσα τῶν στρατιωτῶν τοὺς
 πετροβατεῖν εἰωθότας, καὶ μετὰ τούτων διὰ τινος 30
 χαλεπῆς φάραγγος προσαναβάσα, κατελάβετο μέρος
 τῆς ἀκροπόλεως καὶ τοῖς πολιορκοῦσι τὸ κατὰ τὸ
 πείδιον τείχος ἐσήμηνεν. οἱ δ' ἔνδον ἐπὶ τῇ καταλή-
 ψει τῆς πόλεως καταπλεγέντες ἐξέλιπον τὰ τείχη καὶ
 τῆς αὐτοῦ ἀπέγνωσαν. τοῦτον δὲ τὸν τρόπον
 αἰλούσης τῆς πόλεως ὁ βασιλεὺς θαυμάσας τὴν ἀρε-
 τὴν τῆς γυναίκος τὸ μὲν πρῶτον αὐτὴν μεγάλαις
 δωρεαῖς εἰμίμησε, μετὰ δὲ ταῦτα διὰ τὸ κάλλος τῆς

ἀνθρώπου σχὼν ἐρωτικῶς ἐπεχείρησε τὸν ἄνδρα
 πείθειν ἐκουσίως αὐτῷ παραχωρησάι, ἐπαγγειλάμε-
 νος ἀντὶ ταύτης τῆς χάριτος αὐτῷ συνοικεῖν τὴν
 ἰδίαν θυγατέρα Σωσάνην. δυσχερῶς δ' αὐτοῦ φέρον-
 τος, ἠπείλησεν ἐκκόψει τὰς ὀφθαλμοὺς μὴ προχείρως
 ὑπηρετοῦντος τοῖς προσταγμασιν. ὁ δὲ Ὀννης ἅμα
 μὲν τὰς τοῦ βασιλέως ἀπειλὰς δέισας, ἅμα δὲ διὰ
 τὸν ἔρωτα περὶπεσὼν λύπη τινὶ καὶ μανίᾳ, βρόχον
 ἐαυτῷ περιθεὶς ἀνεκρέμασε. Σερμίριμις μὲν οὖν διὰ
 10 τοιαύτας αἰτίας εἰς βασιλικὸν ἦλθε πρόσχημα.

7 Ὁ δὲ Νίνος τοὺς τε ἐν Βακτροῖς παρέλαβε θη-
 σαυροὺς ἔχοντας πολὺν ἄργυρόν τε καὶ χρυσόν, καὶ
 τὰ κατὰ τὴν Βακτριανὴν καταστήσας ἀπέλυσε τὰς
 120 θυνάμεις. μετὰ δὲ ταῦτα γεννήσας ἐκ Σερμίριμιδος
 υἱὸν Νινύαν ἐτελεύτησε, τὴν γυναῖκα ἀπολιπὼν βα-
 σίλισσαν. τὸν δὲ Νίνον ἡ Σερμίριμις ἔθαψεν ἐν τοῖς
 βασιλείοις, καὶ κατεσκευάσεν ἐπ' αὐτῷ χῶμα παμ-
 μέγεθες, οὗ τὸ μὲν ὕψος ἐννέα ἦν σταδίων, τὸ δ'
 20 εὖρος, ὡς φησὶ Κτησίας, δέκα. διὸ καὶ τῆς πόλεως
 παρὰ τὸν Εὐφράτην ἐν πεδίῳ κειμένης ἀπὸ πολλῶν
 σταδίων ἐφαίνετο τὸ χῶμα καθ' ὅπερ εἰ τις ἀκρό-
 πολις· ὁ καὶ μέχρι τοῦ νῦν φασὶ διαμένειν, καίπερ
 τῆς Νίνου κατεσκευασμένης ὑπὸ Μήδων, ὅτε κατέ-
 λυσαν τὴν Ἀσσυρίων βασιλείαν. ἡ δὲ Σερμίριμις οὕσα
 φύσει μεγαλεπίβολος καὶ φιλοτιμουμένη τῇ δοξῇ τὸν
 βεβασιλευκότα πρὸ αὐτῆς ὑπερθέσθαι, πόλιν μὲν
 ἐπεβάλετο κτίζειν ἐν τῇ Βαβυλωνίᾳ, ἐπιλεξαμένη δὲ
 τοὺς πανταχόθεν ἀρχιτέκτονες καὶ τεχνίτας, ἔτι δὲ
 τὴν ἄλλην χορηγίαν παρασκευασαμένη, συνήγαγεν
 3) ἐξ ἀπάσης τῆς βασιλείας πρὸς τὴν τῶν ἔργων συντέ-
 λειαν ἀνδρῶν μυριάδας διακοσίας. ἀπολαβοῦσα δὲ
 τὸν Εὐφράτην ποταμὸν εἰς μέσον περιβάλετο τείχος
 τῇ πόλει σταδίων ἐξήκοντα καὶ τριακοσίων, δοκιμη-
 μένον πύργους πικνοῖς καὶ μεγάλοις, [τηλικόπων δ'
 ἦν τὸ βάρος τῶν ἔργων ὥστε τὸ μὲν πλάτος εἶναι
 τῶν τειχῶν ἐξ ἄρμασιν ἐπιπλάσιμον, τὸ δ' ὕψος ἀπο-
 στον τοῖς ἀκούουσιν,] ὡς φησὶ Κτησίας ὁ Κνίδιος,
 ὡς δὲ Κλείταρχος καὶ τῶν ὕστερον μετ' Ἀλεξάνδρου

διαβάντων εἰς τὴν Ἀσίαν τινὲς ἀνέγραψαν, τριακο-
 σίων ἐξήκοντα καὶ πέντε σταδίων· καὶ προσεῖθεαισι
 ὅτι τῶν ἴσων ἡμερῶν εἰς τὸν ἐνιαυτὸν οὐσῶν ἐφι-
 λοτιμήθη τὸν ἴσον ἀριθμὸν τῶν σταδίων ὑποσιτή-
 σασθαι. ὅπας δὲ πλίνθους εἰς ἀσφαλτον ἐνδησαμένη
 τεῖχος κατεσκεύασε τὸ μὲν ὕψος, ὡς μὲν Κτησίας
 φησί, πεντήκοντα ὀργυῶν, ὡς δ' ἔνιοι τῶν νεωτέ-
 ρων ἔγραψαν, πηχῶν πεντήκοντα, τὸ δὲ πλάτος
 πλείον ἢ δυοῖν ἄρμασιν ἱππασίμον· πύργους δὲ τὸν
 μὲν ἀριθμὸν διακοσίους καὶ πεντήκοντα, τὸ δ' ὕψος 10
 καὶ πλάτος ἐξ ἀναλόγου τῷ βάρει τῶν κατὰ τὸ τεῖ-
 χος ἔργων. οὐ χρὴ δὲ θαυμάζειν εἰ τηλικούτου τὸ
 μέγεθος τοῦ περιβόλου καθεστῶτος ὀλίγους πύργους
 κατεσκεύασεν. ἐπὶ πολὺν γὰρ τόπον τῆς πόλεως ἔλεσε
 περιεχομένης, κατὰ τοῦτον τὸν τόπον οὐκ ἔδοξεν
 αὐτῇ πύργους οἰκοδομεῖν, τῆς φύσεως τῶν ἐλαῶν
 121 ἱκανὴν παρεχομένης ὀχυρότητα· ἀνὰ μέσον δὲ τῶν
 οἰκίων καὶ τῶν τευχῶν ὁδὸς πάντῃ κατελείετο
 διπλεθρος.

Πρὸς δὲ τὴν ὀξύτητα τῆς τούτων οἰκοδομίας 8
 ἑκάστῳ τῶν φίλων σταδίων διεμέτρησε, δοῦσα τὴν
 ἱκανὴν εἰς τοῦτο χορηγίαν καὶ διακαλευσάμενη τέ-
 λος ἐπιθεῖναι τοῖς ἔργοις ἐν ἐνιαυτῷ. ὧν ποιησάντων
 τὸ προσταχθὲν μετὰ πολλῆς σπουδῆς, τούτων μὲν
 ἀπεδέξατο τὴν φιλοτιμίαν, αὐτὴ δὲ κατὰ τὸ στενώ-
 τατον μέρος τοῦ ποταμοῦ γέφυραν σταδίων πέντε
 τὸ μῆκος κατεσκεύασεν, εἰς βυθὸν φιλοτέχνως κα-
 θεῖσα τοὺς κίονας, οἳ διειστήκεισαν ἀπ' ἀλλήλων
 πόδας δώδεκα· τοὺς δὲ συνερείδομένους λίθους τόρ-
 μοις σιδηροῖς διελάμβανε, καὶ τὰς τούτων ἀρμονίας 30
 ἐπλήρου μόλιβδον ἐντήκουσα· τοῖς δὲ κίοσι πρὸ τῶν
 τὸ ρεῦμα δεχομένων πλευρῶν γωνίας προκατεσκεύα-
 σεν ἔχουσας τὴν ἀπορροήν περιφερῇ καὶ συνδεδε-
 μένην κατ' ὀλίγον ἕως τοῦ κατὰ τὸν κίονα πλάτους,
 ὅπως αἱ μὲν περὶ τὰς γωνίας ὀξύτητες τέμνωσι τὴν
 καταφορὰν τοῦ ρεύματος, αἱ δὲ περιφέρουσαι τῇ του-
 του βίᾳ συνείκνουςαι πρᾶυνῶσαι τὴν σφοδρότητα τοῦ
 ποταμοῦ. ἡ μὲν οὖν γέφυρα κεδρίναις καὶ κυπαρίσ-

τῖναις δοκοῖς, ἔτι δὲ φοινίκων στέλέχεσιν ὑπερμεγέ-
 θες, κατεστρασμένη καὶ τριάκοντα ποδῶν οὔσα τὸ
 πλάτος, οὐδενὸς ἐδόκει τῶν Σεμιράμιδος ἔργων τῇ
 φιλοτεχνίᾳ λείπεσθαι. ἐξ ἑκατέρου δὲ μέρους τοῦ πο-
 ταμοῦ κρηπίδα πολυτελῇ κατεσκεύασε παραπλησίαν
 κατὰ τὸ πλάτος τοῖς τείχεσιν ἐπὶ σταδίους ἑκατὸν
 ἐξήκοντα. ὑποδοῦμῃσι δὲ καὶ βασιλείᾳ διπλᾷ παρ'
 αὐτὸν τὸν ποταμὸν ἐξ ἑκατέρου μέρους τῆς γαφύρας,
 ἐξ ὧν ἅμα μὲν ἔμελλε τὴν τε πόλιν ἅπασαν κατο-
 10 πτεύειν καὶ καθάπερ εἰ τὰς κλείς ἔξειν τῶν ἐπικαιρο-
 τάτων τῆς πόλεως τόπων. τοῦ δ' Εὐφράτου διὰ μέ-
 θης τῆς Βαβυλῶνος ῥέοντος καὶ πρὸς μεσημβρίαν
 καταγερομένου, τῶν βασιλείων τὰ μὲν πρὸς ἀνατο-
 λὴν ἔτενε τὰ δὲ πρὸς δύσιν, ἀμφοτέρω δὲ πολυτε-
 λῶς κατεσκεύαστο. τοῦ μὲν γὰρ εἰς τὸ πρὸς ἐσπέραν
 κεκμημένου μέρους ἐποίησε τὸν πρῶτον περίβολον ἐξή-
 κοντα σταδίων, ὑψηλοῖς καὶ πολυτελεῖσι τείχεσιν ὠχυ-
 ρωμένον, ἐξ ὅπτης πλίνθου· ἕτερον δ' ἐντὸς τούτου
 κυκλοτερεῇ κατεσκεύασε, καθ' ὃν ἐν ὧμαῖς ἔτι ταῖς
 20 πλίνθοις διετετύπωτο θηρία παντοδαπὰ τῇ τῶν
 χρωμάτων φιλοτεχνίᾳ τὴν ἀλήθειαν ἀπομιμούμενα·
 οὕτως δ' ὁ περίβολος ἦν τὸ μὲν μῆκος σταδίων τρι- 122
 αράκοντα, τὸ δὲ πλάτος ἐπὶ τριακοσίους πλίνθους,
 τὸ δ' ὕψος, ὡς Κτησίας φησὶν, ὀργυῶν πεντήκοντα.
 τῶν δὲ πύργων ὑπῆρχε τὸ ὕψος ὀργυῶν ἑβδομή-
 κοντα. κατεσκεύασε δὲ καὶ τρίτον ἐνδοτέρω περί-
 βολον, ὃς περιεῖχεν ἀκρόπολιν, ἧς ἡ μὲν περίμετρος
 ἦν σταδίων εἴκοσι, τὸ δὲ μῆκος καὶ πλάτος τῆς αἰκο-
 δομίας ὑπεραῖρον τοῦ μέσου τείχους τὴν κατασκευὴν.
 30 ἐνῆσαν δ' ἐν τε τοῖς πύργοις καὶ τείχεσι ζῶα παντο-
 दाπὰ φιλοτέχνως τοῖς τε χρώμασι καὶ τοῖς τῶν τύ-
 πων ἀπομιμήμασι κατεσκευασμένα· τὸ δ' ὅλον ἐπε-
 ποίητο κυνήγιον παῖτοίων θηρίων ὑπάρχον πληρὺς,
 ὧν ἦσαν τὰ μεγέθη πλείον ἢ πηχῶν τεττάρων. κα-
 τεσκεύαστο δ' ἐν αὐτοῖς καὶ ἡ Σεμίραμις ἀφ' ἱπποῦ
 πάρδωλιν ἀκοντίζουσα, καὶ πλησίον αὐτῆς ὁ ἀνὴρ
 Νίνος παίων ἐκ χειρὸς λέοντα λόγχῃ· ἐπέστησε δὲ
 καὶ πύλας τριττάς, ὑφ' ὧν ὑπῆρχον δίαται χάλκισαι

διὰ μηχανῆς ἀνοιγόμεναι. ταῦτα μὲν οὖν τὰ βασι-
 λεια καὶ τῷ μεγέθει καὶ ταῖς κατασκευαῖς πολὺ προ-
 εἶχε τῶν ὄντων ἐπὶ θάτερα μέρη τοῦ ποταμοῦ.
 ἐκεῖνα γὰρ εἶχε τὸν μὲν περίβολον τοῦ τείχους τριά-
 κοντα σταδίων ἐξ ὀπιῆς πλίνθου, ἀντὶ δὲ τῆς περὶ
 τὰ ζῶα φιλοτεχνίας χαλκᾶς εἰκόνας Νίνου καὶ Σεμε-
 ράμιδος καὶ τῶν ὑπαρχῶν, ἔτι δὲ Διός, ὃν καλοῦσιν
 οἱ Βαβυλώνιοι Βῆλον. ξηῆσαν δὲ καὶ παρατάξεις καὶ
 κυνήγια παντοδαπά, ποικίλην ψυχαγωγίαν παρεχό-
 μενα τοῖς θεωμένοις.

Μετὰ δὲ ταῦτα τῆς Βαβυλωνίας ἐκλεξαμένη τὸν 9
 ταπεινότατον τόπον ἐποίησε δεξαμένην τετραγώνον,
 ἥς ἦν ἐκάστη πλευρὰ σταδίων τριακοσίων, ἐξ ὅπτης
 πλίνθου καὶ ἀσφάλτου κατεσκευασμένην καὶ τὸ βύ-
 θος ἔχουσαν ποδῶν τριάκοντα καὶ πέντε. εἰς ταύτην
 δ' ἀποστρέψασα τὸν ποταμὸν κατεσκεύασεν ἐκ τῶν
 ἐπὶ τὰδε βασιλείων εἰς θάτερα διώρυγα· ἐξ ὅπτης
 δὲ πλίνθου συνοικοδομήσασα τὰς καμαρας ἐξ ἑκα-
 τέρου μέρους ἀσφάλτῳ κατέχρισεν ἠψημένην, μέγας
 οὔτου τὸ πάχος τοῦ χρίσματος ἐποίησε πηχῶν τεττά- 20
 ρων. τῆς δὲ διώρυγος ὑπῆρχον οἱ μὲν τοῖχοι τὸ πλά-
 τος ἐπὶ πλίνθους εἴκοσι, τὸ δ' ὕψος χωρὶς τῆς καμ-
 φθείσης ψαλίδος ποδῶν δώδεκα, τὸ δὲ πλάτος πο-
 δῶν δεκαπέντε. ἐν ἡμέραις δ' ἑπτὰ κατασκευασθεί-
 σης αὐτῆς ἀποκατέστησε τὸν ποταμὸν ἐπὶ τὴν προῦ-
 πάρχουσαν ῥύσιν, ὥστε τοῦ ρεύματος ἐπάνω τῆς
 123 διώρυγος φερομένου δύνασθαι τὴν Σεμίραμιν ἐκ
 τῶν πέραν βασιλείων ἐπὶ θάτερα διαπορεύεσθαι μὴ
 διαβαίνουσαν τὸν ποταμὸν. ἐπίστησε δὲ καὶ πύλας
 τῇ διώρυγι χαλκᾶς ἐφ' ἑκάτερον μέρος, αἱ διέμειναν 30
 μέχρι τῆς τῶν Περσῶν βασιλείας. μετὰ δὲ ταῦτα ἐν
 μέσῃ τῇ πόλει κατεσκεύασεν ἱερὸν Διός, ὃν καλοῦσιν
 οἱ Βαβυλώνιοι, καθάπερ εἰρήκαμεν, Βῆλον. περὶ δὲ
 τούτου τῶν συγγραφέων διαφωνούντων, καὶ τοῦ κα-
 τασκευάσματος διὰ τὸν χρόνον καταπεπτωκότος,
 οὐκ ἔστιν ἀποφῆνασθαι τακριβές. ὁμολογεῖται δ'
 ὑψηλὸν γεγενῆσθαι καθ' ὑπερβολήν, καὶ τοὺς Χαλ-
 δαίους ἐν αὐτῷ τὰς τῶν ἀστρῶν πεποιῆσθαι παρα-

τηρήσεις, ἀκριβῶς θεωρουμένων τῶν τε ἀνατολῶν
 καὶ δύσεων διὰ τὸ τοῦ κατασκευάσματος ὕψος. τῆς
 δ' ὅλης οἰκοδομίας ἐξ ἀσφάλτου καὶ πλίνθου πεφι-
 λοτεχνημένης πολυτελῶς ἐπ' ἄκρας τῆς ἀναβάσεως
 τρία κατεσκεύασεν ἀγάλματα χρυσᾷ σφυρήλατα, Διὸς,
 Ἡρας, Ῥέας. τούτων δὲ τὸ μὲν τοῦ Διὸς ἐστῆκός
 ἦν καὶ διαβιβηκός, ὑπάρχον ποδῶν τετταράκοντα τὸ
 μῆκος, σταθμὸν δ' εἶχε χιλίων ταλάντων Βαβυλων-
 νίων· τὸ δὲ τῆς Ῥέας ἐπὶ δίφρου καθήμενον χρυ-
 10 σοῦ τὸν ἴσον σταθμὸν εἶχε τῷ προειρημένῳ· ἐπὶ δὲ
 τῶν γονάτων αὐτῆς εἰστήκεισαν λέοντες δύο, καὶ
 πλησίον ὄφεις ὑπερμεγέθεις ἀργυροί, τριάκοντα τα-
 λάντων ἕκαστος ἔχων τὸ βάρος. τὸ δὲ τῆς Ἡρας
 ἐστῆκός ἦν ἄγαλμα, σταθμὸν ἔχον ταλάντων ὀπτακο-
 σίων, καὶ τῇ μὲν δεξιᾷ χειρὶ κατεῖχε τῆς κεφαλῆς
 ὄφιν, τῇ δὲ ἀριστερᾷ σκήπτρον λιθοκόλλητον. τού-
 τοις δ' ἅπασι κοινὴ παρέκειτο τράπεζα χρυσῇ σφυ-
 ρήλατος, τὸ μὲν μῆκος ποδῶν τετταράκοντα, τὸ δ'
 εὖρος δεκαπέντε, σταθμὸν ἔχουσα ταλάντων πεντα-
 20 κοσίων. ἐπὶ δὲ ταύτης ἐπέκειντο δύο καρχήσια, στα-
 θμὸν ἔχοντα τριάκοντα ταλάντων. ἦσαν δὲ καὶ θυ-
 μιαιώρια τὸν μὲν ἀριθμὸν ἴσα, τὸν δὲ σταθμὸν
 ἐκάτερον ταλάντων τριακοσίων. ὑπῆρχον δὲ καὶ κρα-
 τήρες χρυσοὶ τρεῖς, ὧν ὁ μὲν τοῦ Διὸς εἶλκε τά-
 λαντα Βαβυλώνια χίλια καὶ διακόσια, τῶν δ' ἄλλων
 ἐκάτερος ἑξακόσια. ἀλλὰ ταῦτα μὲν οἱ τῶν Περσῶν
 βασιλεῖς ὕστερον ἐσύλησαν· τῶν δὲ βασιλείων καὶ
 τῶν ἄλλων κατασκευασμάτων ὁ χρόνος τὰ μὲν ὀλο-
 σκερῶς ἠφάνισε, τὰ δ' ἐλυμήνατο· καὶ γὰρ αὐτῆς
 30 τῆς Βαβυλώνης νῦν βραχὺ τι μέρος οἰκεῖται, τὸ δὲ
 πλεῖστον ἐντὸς τείχους γέωργεῖται.

10 Ἦπῃρχε δὲ καὶ ὁ κρεμαστός καλούμενος κῆπος
 παρὰ τὴν ἀκρόπολιν, οὐ Σεμιράμιδος, ἀλλὰ τινος 124
 ὕστερον Σύρου βασιλέως κατασκευάσαντος χάριν γυ-
 σαικός παλλακῆς. ταύτην γὰρ φασιν οὖσαν τὸ γένος
 Περσίδα καὶ τοὺς ἐν τοῖς ὄρεσι λειμῶνας ἐπιζητού-
 σαν ἀξιώσαι τὸν βασιλέα μιμήσασθαι διὰ τῆς τοῦ
 φιτουργείου φιλοτεχνίας τὴν τῆς Περσίδος χώρας

ιδιότητα. ἔστι δ' ὁ παράδεισος τὴν μὲν πλευρὰν ἐκά-
στην παρεκτείνων εἰς τέτταρα πλῆθρα, τὴν δὲ πρόσ-
βασιν ὄρεινὴν καὶ τὰς οἰκοδομίας ἄλλας ἐξ ἄλλων
ἔχων, ὥστε τὴν πρόσβασιν εἶναι θεατροειδῆ. ὑπὸ δὲ
ταῖς κατεσκευασμέναις ἀναβάσειν ἠκοδόμηντο σύ-
ριγγες, ἅπαν μὲν ὑποδεχόμεναι τὸ τοῦ φυτουργείου
βαρος, ἀλλήλων δ' ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον αἰετὶ μικρὸν
ὑπερέχουσας κατὰ τὴν πρόσβασιν. ἡ δ' ἀνωτάτη
σύριγξ οὕσα πεντήκοντα πηχῶν τὸ ὕψος εἶχεν ἐφ'
ἑαυτῇ τοῦ παραδείσου τὴν ἀνωτάτην ἐπιφανείαν 10
συνεξισουμένην τῷ περιβόλῳ τῶν ἐπάλξεων. ἔπειθ' οἱ
μὲν τοῖχοι πολυτελῶς κατεσκευασμένοι τὸ πᾶχος εἶχον
ποδῶν εἰκοσιδύο, τῶν δ' ἐξέδων ἐκάστη τὸ πλάτος
δέκα· τὰς δ' ὀροφὰς κατεστέργαζον λίθιναι δοκοί, τὸ
μὲν μῆκος σὺν ταῖς ἐπιβολαῖς ἔχουσai ποδῶν ἑξ καὶ
δέκα, τὸ δὲ πλάτος τετάρων. τὸ δ' ἐπὶ ταῖς δοκοῖς
ὀρόφωμα πρῶτον μὲν εἶχεν ὑπεστρωμένον κάλαμον
μετὰ πολλῆς ἀσφάλτου, μετὰ δὲ ταῦτα πλίνθον
ὀπτὴν διπλὴν ἐν γύψῳ δεδομένην. τρίτη δ' ἐπιβολὴν
ἐπεδέχετο μολιβάς στέργας πρὸς τὸ μὴ διμυνεῖσθαι 20
κατὰ βάθος τὴν ἐκ τοῦ χώματος νοτίδα. ἐπὶ δὲ τού-
τοις ἐσεσώρευτο γῆς ἱκανὸν βάθος, ἀρχοῦμενον ταῖς
τῶν μεγίστων δένδρων ῥίζαις· τὸ δ' ἔδαφος ἐξωμα-
λισμένον πλήρες ἦν παντοδαπῶν δένδρων τῶν δυνα-
μένων κατὰ τε τὸ μέγεθος καὶ τὴν ἄλλην χάριν τοὺς
125 θεωμένους ψυχαγωγῆσαι. αἱ δὲ σύριγγες τὰ φῶτα
δεχόμεναι ταῖς δὲ ἀλλήλων ὑπεροχαῖς, πολλὰς καὶ
παντοδαπὰς εἶχον διαίτας βασιλικὰς. μία δ' ἦν ἐκ
τῆς ἀνωτάτης ἐπιφανείας διατομὰς ἔχουσα καὶ
πρὸς τὰς ἐπαρτήσεις τῶν ὑδάτων ὄργανα, δι' ὧν 30
ἀνεσπᾶτο πλῆθος ὑδάτος ἐκ τοῦ ποταμοῦ, μηδενοῦς
τῶν ἔξωθεν τὸ γινόμενον συνιδεῖν δυναμένου. οὗτος
μὲν οὖν ὁ παράδεισος, ὡς προείπον, ὕστερον κα-
τεσκευάσθη.

Ἡ δὲ Σιμίραμις ἔκτισε καὶ ἄλλας πόλεις παρὰ 11
τὸν ποταμὸν τὸν τε Εὐφράτην καὶ τὸν Τίγριν, ἐν
αἷς ἐμπύρια κατεσκεύασε τοῖς φορτία διακομίζουσιν
ἐκ τῆς Μηδίας καὶ Περσικακηνῆς καὶ πασης τῆς

- σύνεγγυς χώρας. μετὰ γὰρ τὸν Νεῖλον καὶ Γά-
 γην ὄντες ἐπισημότατοι σχεδὸν τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν
 ποταμῶν Εὐφράτης καὶ Τίγρις τὰς μὲν πηγὰς ἔχου-
 σιν ἐκ τῶν Ἀρμενίων ὄρων, διεσπῆκασι δ' ἀπ' ἀλλή-
 λων σταδίους διςχάλιους καὶ πεντακοσίους· ἐνέχθην-
 τες δὲ διὰ Μηδίας καὶ Παρτακηνῆς ἐμβάλλουσιν
 εἰς τὴν Μεσοποταμίαν, ἣν ἀπόλαμβάνοντες εἰς μέσον
 αἰτίοι κατέστησαν τῇ χώρᾳ ταύτης τῆς προσηγορίας·
 μετὰ δὲ ταῦτα τὴν Βαβυλωνίαν διελόντες εἰς τὴν
 10 Ἐρυθρὰν ἐξερεύγονται θάλατταν· μεγάλοι δ' ὄντες
 καὶ συχνὴν χώραν διαπορευόμενοι πολλὰς ἀφορμὰς
 παρέχονται τοῖς ἐμπορικῇ χρωμένοις ἐργασίᾳ. διὸ
 καὶ συμβαίνει τοὺς παραποταμίους τόπους πλήρεις
 ὑπάρχειν ἐμπορίων εὐδαιμόνων καὶ μεγάλα συμβαλ-
 λομένων πρὸς τὴν τῆς Βαβυλωνίας ἐπιφάνειαν. ἡ
 δὲ Σεμίραμις ἐκ τῶν Ἀρμενίων ὄρων λίθον ἔτεμε
 τὸ μὲν μῆκος ποδῶν ἑκατὸν καὶ τριάκοντα, τὸ πλά-
 τος δὲ καὶ πᾶχος εἰκοσιπέντε· ταῦτον δὲ πολλοῖς
 πλήθεισι ζευγῶν ὀρεῶν τε καὶ βοϊκῶν καταγαγοῦσα 126
 20 πρὸς τὸν ποταμὸν ἐπεβίβασε πρὸς τὴν σχεδίαν· ἐπὶ
 ταύτης δὲ κατακαμίσασα κατὰ τοῦ ρεύματος μέχρι
 τῆς Βαβυλώνος ἔστησεν αὐτὸν παρὰ τὴν ἐπισημοτα-
 τὴν ὁδόν, παραδόξον θέαμα τοῖς παριούσιν· ὃν τινες
 ὀνομάζουσιν ἀπὸ τοῦ σχήματος ὀβελίσκον, ὃν ἐν τοῖς
 ἑπτὰ κατονομαζομένοις ἔργοις καταριθμοῦσι.
- 12 Πολλῶν δὲ καὶ παραδόξων ὄντων θεαμάτων
 κατὰ τὴν Βαβυλωνίαν οὐχ ἥκιστα θαυμάζεται καὶ
 τὸ πλῆθος τῆς ἐν αὐτῇ γεννωμένης ἀσφάλτου. το-
 σοῦτον γὰρ ἔστιν ὥστε μὴ μόνον ταῖς τεσσαύταις
 καὶ τηλικαύταις οἰκοδομίαις διαρκεῖν, ἀλλὰ καὶ συλ-
 λεγόμενον τὸν λαὸν ἀφειδῶς ἀρτίεσθαι καὶ ξηραίνον-
 τι καίειν ἀντὶ ξύλων. ἀναριθμήτων δὲ τὸ πλῆθος
 ἀνθρώπων ἀρυσόμενων καθάπερ ἐκ τιῆς πηγῆς με-
 γάλῃς, ἀκέραιον διαμένει τὸ πλήρωμα. ἔστι δὲ καὶ
 πλησίον τῆς πηγῆς ταύτης ἀνάδοσις τῷ μὲν μεγέθει
 βραχεῖα, δύναμιν δὲ θαυμάσιον ἔχουσα· προσβάλλει
 γὰρ ἀτμὸν θειώδη καὶ βαρύν, ᾧ τὸ προσελθὸν ζῷον
 ἅπαν ἀποθνήσκει, περιπίπτον ὀξείᾳ καὶ παραδόξῳ

τελευτῇ πνεύματος γὰρ κατοχῇ χρόνον ὑπομείναν
 διαφθείρεται, καθάπερ κωλυμένης τῆς τοῦ πνεύ-
 ματος ἐκφορᾶς ὑπὸ τῆς προσπεσούσης ταῖς ἀναπνοαῖς
 δυνάμεως· εὐθὺς δὲ διοιδεῖ καὶ πῖμπραται τὸ σῶμα,
 μάλιστα τοὺς περὶ τὸν πνεύμονα τόπους. ἔστι δὲ
 καὶ πέραν τοῦ ποταμοῦ λίμνη στερεὸν ἔχουσα τὸν
 περὶ αὐτὴν τόπον, εἰς ἣν ὅταν τις ἐμβῇ τῶν ἀπεί-
 ρων, ὀλίγον μὲν νήχεται χρόνον, προϊὼν δ' εἰς τὸ
 μέσον καθάπερ ὑπὸ τινος βίας κατασπᾶται· ἑαυτῷ
 δὲ βοηθῶν καὶ πάλιν ἀναστρέφει προαιρούμενος, ἀν- 10
 τέχεται μὲν τῆς ἐκβάσεως, ἀντισπωμένῳ δ' ὑπὸ τι-
 νος εἴκε. καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἀπὸνεκροῦται τοὺς πό-
 δας, εἶτα τὰ σκέλη μέχρι τῆς ὀσφύος, τὸ δὲ τελευ-
 ταῖον ὅλον τὸ σῶμα νάρκη κρατηθεὶς φέρεται πρὸς
 βυθόν, καὶ μετ' ὀλίγον τετελευτηκὼς ἀναβάλλεται.
 περὶ μὲν οὖν τῶν ἐν τῇ Βαβυλωνίᾳ θαυματομένων
 ἀρκείτω τὰ ρηθέντα.

Ἡ δὲ Σεμίραμις, ἐπειδὴ τοῖς ἔργοις ἐπέθηκε 13
 πέρας, ἀνέβη ἐπὶ Μηδίας μετὰ πολλῆς δυνάμεως·
 καταντήσασα δὲ πρὸς ὄρος τὸ καλούμενον Βαγίστα- 20
 νον πλησίον αὐτοῦ κατεστρατοπέδευσε, καὶ κατε-
 σκεύασε παράδεισον, ὃς τὴν μὲν περίμετρον ἦν δώ-
 δεκα σταδίων, ἐν πεδίῳ δὲ κείμενος εἶχε πηγὴν με-
 γάλην, ἐξ ἧς ἀρδεύεσθαι συνέβαινε τὸ φυτουργεῖον.
 τὸ δὲ Βαγίστανον ὄρος ἐστὶ μὲν ἱερὸν Διός, ἐκ δὲ
 127 τοῦ παρὰ τὸν παράδεισον μέρους ἀποτομάδας ἔχει
 πέτρας εἰς ὕψος ἀνατεινούσας ἑπτακαίδεκα σταδίους.
 αὐτὸ κατώτατον μέρος καταξύσασα τὴν ἰδίαν ἐνε-
 χάραξεν εἰκόνα, δορυφόρους αὐτῇ παραστήσασα ἑκα-
 τόν. ἐπέγραψε δὲ καὶ Συριοῖς γράμμασιν εἰς τὴν 30
 πέτραν ὅτι Σεμίραμις τοῖς σάγμασι τοῖς τῶν ἀκο-
 λουθούντων ὑποζυγίων ἀπὸ τοῦ πεδίου χάσασα τὸν
 προειρημένον κρημνόν, διὰ τούτων εἰς τὴν ἀκρόρειαν
 προσανέβη. ἐντεῦθεν δ' ἀναξεύξασα καὶ παραγενο-
 μένη πρὸς Χαύονα πόλιν τῆς Μηδίας, κατενόησεν ἐν
 τινι μετεώρῳ πεδίῳ πέτραν τῷ τε ὕψει καὶ τῷ με-
 γέθει καταπληκτικὴν. ἐνταῦθα οὖν ἕτερον παρὰ-
 δεισον ὑπερμεγέθη κατεσκεύασεν, ἐν μέσῳ τὴν πέ-

- τράν ἀπολαβούσα· καθ' ἣν οἰκοδομήματα πολυτελῆ
 πρὸς τρυφήν ἐπέθηκεν, ἐξ ὧν τὰ τε κατὰ τὸν πα-
 ράδεισον ἀπεθεώρει φυτουργεῖα καὶ πᾶσαν τὴν στρα-
 τιὰν παρεμβεβληκυῖαν ἐν τῷ πεδίῳ. ἐν τούτῳ δὲ τῷ
 τόπῳ συχνὸν ἐνδιατρίψασα χρόνον καὶ πάντων τῶν
 εἰς τρυφήν ἀνηκόντων ἀπολαύσασα, γῆμαι μὲν νο-
 μίμως οὐκ ἠθέλησεν, εὐλαβουμένη μήποτε στερηθῇ
 τῆς ἀρχῆς, ἐπιλεγομένη δὲ τῶν στρατιωτῶν τοὺς
 εὐπρεπεῖα διαφέροντας, τούτοις ἐμίσητο, καὶ πάν-
 10 τας τοὺς αὐτῇ πλησάσαντας ἠφάνισε. μετὰ δὲ ταῦτα
 ἐπ' Ἐκβατάνων τὴν πορείαν ποιησαμένη παρεγέ-
 νετο πρὸς ὄρος τὸ Ζαρκαῖον καλούμενον. τοῦτο δ'
 ἐπὶ πολλοὺς παρῆκον σταδίους καὶ πλήρες ὄν κρη-
 μνῶν καὶ φαράγγων, μακρὰν εἶχε τὴν περίοδον.
 ἐφιλοτιμεῖτο οὖν ἅμα μὲν μνημεῖον ἀθάνατον ἑαυ-
 τῆς ἀπολιπεῖν, ἅμα δὲ σύντομον ποιήσασθαι τὴν
 ὁδόν. διόπερ τοὺς τε κρημνοὺς κατακόψασα καὶ
 τοὺς κοίλους τόπους χώσασα, σύντομον καὶ πολυτε-
 λῇ κατεσκεύασεν ὁδόν, ἣ μέχρι τοῦ νῦν [ἀπ' ἐκείνης]
 20 Σεμιράμιδος καλεῖται. παραγενομένη δ' εἰς Ἐκβα-
 τανα πόλιν ἐν πεδίῳ κειμένην, κατεσκεύασεν ἐν αὐ-
 τῇ πολυτελῆ βασιλεία καὶ τὴν ἄλλην ἐπιμέλειαν
 ἐποίησατο τοῦ τόπου περιττοτέραν. ἀνύδρου γὰρ
 οὔσης τῆς πόλεως καὶ μηδαμοῦ σύγγενος ὑπαρχού-
 σης πηγῆς, ἐποίησεν αὐτὴν πᾶσαν κατάρρυτον, ἐπα-
 γαγοῦσα πλείστον καὶ κάλλιστον ὕδωρ μετὰ πολλῆς
 κακοπαθείας τε καὶ δαπάνης. τῶν γὰρ Ἐκβατάνων
 ὡς δώδεκα σταδίους ἀπέχον ἐστὶν ὄρος ὃ καλεῖται
 μὲν Ὀρόντης, τῇ δὲ τραχύτητι καὶ τῷ πρὸς ὕψος
 30 ἀνατείνοντι μεγέθει διάφορον, ὡς ἂν τὴν πρόσβασιν
 ἔχον ὄρθιον ἕως τῆς ἀκρωρείας σταδίων εἰκοσιπέντε.
 ἐκ θατέρου δὲ μέρους οὔσης λίμνης μεγάλης εἰς πο-
 ταμὸν ἐκβαλλούσης διέσκαψε τὸ προειρημένον ὄρος
 128 κατὰ τὴν ῥίξαν. ἦν δὲ ἡ διῶρυξ τὸ μὲν πλάτος
 ποδῶν δεκαπέντε, τὸ δ' ὕψος τετταράκοντα· δι'
 ἧς ἐπαγαγοῦσα τὸν ἐκ τῆς λίμνης ποταμὸν ἐπλή-
 ρωσε τὴν πόλιν ὕδατος. ταῦτα μὲν οὖν ἐποίησεν
 14 ἐν τῇ Μηδίᾳ. μετὰ δὲ ταῦτα ἐπῆλθε τὴν τε Περ-

οἶδα καὶ τὴν ἄλλην χώραν ἅπασαν ἧς ἐπῆρχε κατὰ
 τῆς Ἀσίας. πανταχόθεν δὲ τὰ μὲν ὄρη καὶ τὰς ἀπο-
 ρώγας πέτραις διακόπτουσα κατασκεύασεν ὁδούς πο-
 λυτάς, ἐν δὲ τοῖς πεδίοις ἐποίησεν χώματα, ποτὲ
 μὲν τάφους κατασκεύαζουσα τοῖς τελευτῶσι τῶν ἡγε-
 μόνων, ποτὲ δὲ πόλεις ἐν τοῖς ἀναστήμασι κατοικί-
 ζουσαι. εἰσθεὶς δὲ καὶ κατὰ τὰς στρατοπέδους μι-
 κρὰ ἡρώεα κατασκευάζειν, ἐφ' ὧν καθιστάσῃ τὴν
 ἰδίαν σκηνὴν ἅπασαν καταπτεῦσιν τὴν παρεμβολήν·
 διὸ καὶ πολλὰ κατὰ τὴν Ἀσίαν μέχρι τοῦ νῦν δια- 10
 μένει τῶν ὑπ' ἐκείνης κατασκευασθέντων καὶ κα-
 λῆται Βασιράμιδος ἔργα. μετὰ δὲ ταῦτα τὴν τε
 Αἰθιοπίαν πᾶσαν ἐπῆλθε καὶ τῆς Αἰθῆς τὰ πλεῖ-
 στα καταστρεψάμενη παρήλθεν εἰς Ἀμμωνα, χρη-
 σάμενη τῷ θεῷ περὶ τῆς ἰδίας τελευτῆς. λέγεται
 δ' αὐτῇ γενέσθαι λόγιον ἐξ ἀνθρώπων ἀφανισθῆσε-
 σθαι καὶ κατὰ τὴν Ἀσίαν παρ' ἐνίοις τῶν ἔθνων
 αἰσινόμενον. εἰς δὲ τὴν τιμὴν ὅπερ ἔσσεσθαι καθ' ὃν
 ἔην χρόνον ὃ υἱὸς αὐτῆς Νινύας ἐπιβουλεύσῃ. ἀπὸ
 δὲ τούτων γενημένη τῆς Αἰθιοπίας ἐπῆλθε τὰ πλεῖ- 20
 στα καταστρεφομένη καὶ τὰ κατὰ τὴν χώραν θεω-
 ρήν παραδόξα. εἶναι γὰρ ἐν αὐτῇ φασὶ λίμνην τε-
 κράγονον τὴν μὲν περίμετρον ἔχουσαν ποδῶν ὡς
 ἑκατὸν ἑξήκοντα, τὸ δ' ὕδωρ τῇ μὲν χρόα παραπλή-
 ριον κινναβάρι, τὴν δ' ὁσμὴν καθ' ὑπερβολὴν ἡδέϊαν,
 οὐκ ἀνόμοιον οἶνον παλαιῷ· δύναμιν δ' ἔχειν παρά-
 δοξον· τὸν γὰρ πίνοντα φασὶν εἰς μανίαν ἐμπίπτειν,
 καὶ πάνθ' ἃ πρότερον διέλαθεν ἀμαρτήσας ἑαυτοῦ
 κατηγορεῖν τοῖς μὲν οὖν ταῦτα λέγουσιν οὐκ ἂν τις
 ῥεθρῶς συγκαταθήσεται.

80

Ταφὰς δὲ τῶν τελευτησάντων ἰδίως οἱ κατὰ τὴν 15
 Αἰθιοπίαν ποιοῦνται. ταριχεύσαντες γὰρ τὰ σώ-
 ματα καὶ περιχέαντες αὐτοῖς πολλὴν ὕελον ἰσθῶσιν
 ἐπὶ στήλης, ὥστε τοῖς παριούσιν φαίνεσθαι διὰ
 τῆς ὕελου τὸ τοῦ τελευτηκότος σῶμα, καθάπερ
 Ἡρόδοτος εἶρηκε. Κτησίας δ' ὁ Κνίδιος ἀποφαινό-
 μενος τοῦτον σχεδιάζειν, αὐτὸς φησὶ τὸ μὲν σῶμα
 ταριχεύεσθαι, τὴν μέντοι γὰρ ὕελον μὴ περιχεῖσθαι

ῥυμνοῖς τοῖς σώμασι κατακυνθίσσονται γὰρ τέλτα
 καὶ λυμανθέντα τελῶς τὴν ὁμοιοτητα μὴ δύνασι-
 σθαι διατηρεῖν. διὸ καὶ χρυσὴν εἰκόνα κατασκευάζε- 129
 σθαι κοίλην, εἰς ἣν ἐντιθέντος τοῦ νεκροῦ περὶ τὴν
 εἰκόνα χεῖσθαι τὴν ὕλην τοῦ δὲ κατασκευάσματος
 τεθέντος ἐπὶ τὸν τάφον διὰ τῆς ὕλης φαῖναι
 τὸν χρυσὸν ἀφαιμοιωμένον τῷ τετελευτησῶτι. τοὺς
 μὲν οὖν πλουσίους αὐτῶν οὕτω θάπτεσθαι φησι,
 τοὺς δ' ἐλαττονας καταλιπόντας αὐσίας ἀρχυρᾶς τυγ-
 10 χάνειν εἰκόνας, τοὺς δὲ πένητας κεράμινος τὴν δὲ
 ὕλην πᾶσιν ἔξαρκεῖν, διὰ τὸ πλείστην γεννᾶσθαι
 κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν καὶ τελῶς παρὰ τοῖς ἔγχω-
 ρίοις ἐπιπολάζειν. περὶ δὲ τῶν κομίων τῶν παρὰ
 τοῖς Αἰθίοσι καὶ τῶν ἄλλων τῶν γινομένων ἐν τῇ
 τούτων χώρα τὰ κυριώτατα καὶ μνημῆς ἄξια με-
 κρὸν ὕστερον ἀναγράψομεν, ὅταν καὶ τὰς παλαιὰς
 αὐτῶν πράξεις καὶ μυθολογίας διεξέλωμεν.

16 Ἡ δὲ Σεμίραμις καταστήσασα τὰ τε κατὰ τὴν
 Αἰθιοπίαν καὶ τὴν Ἀγυπτὸν ἐπανήλθε μετὰ τῆς
 20 δυνάμεως εἰς Βάκτρα τῆς Ἀσίας. ἔχουσα δὲ δυνά-
 μεις μεγάλας καὶ πολυχρόνιον εἰρήνην ἄγουσα φι-
 λωσίμως ἔσχε πρᾶξαι τι λαμπρὸν κατὰ πόλεμον.
 κυνθασομένη δὲ τὸ τῶν Ἰνδῶν ἔθνος μέγιστον εἶναι
 τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην καὶ πλείστην τε καὶ καλ-
 λίστην χώραν νέμεσθαι, διανοεῖτο στρατεύειν εἰς τὴν
 Ἰνδικήν, ἧς ἐβασίλευε μὲν Σταβροβάτης κατ' ἐκεί-
 νους τοὺς χρόνους, στρατιωτῶν δ' εἶχεν ἀναρίθμη-
 τον πλῆθος· ὑπῆρχον δ' αὐτῇ καὶ ἐλέφαντες πολλοὶ
 καθ' ὑπερβολὴν λαμπρῶς κεκασμημένοι τοῖς εἰς τὸν
 30 πόλεμον καταπληκτικοῖς. ἡ γὰρ Ἰνδικὴ χώρα διάφορος
 οὖσα τῷ κάλλει καὶ πολλοῖς διεληγμένη ποταμοῖς
 ἀρδεύεται τε πολλαχοῦ καὶ διττοὺς καθ' ἕκαστον
 ἐνιαυτὸν ἐκφέρει καρπούς. διὸ καὶ τῶν πρὸς τὸ
 ἔξῃ ἐπιτηδείων τοσούτον ἔχει πλῆθος ὥστε διὰ παν-
 τὸς ἄφθονον ἀπόλαυσιν τοῖς ἔγχωριοις παρέχεσθαι.
 λέγεται δὲ μηδέποτε κατ' αὐτὴν γεγονέναι σιτοδείαν
 ἢ φθορὰν καρπῶν διὰ τὴν εὐκρασίαν τῶν τόπων.
 ἔχει δὲ καὶ τῶν ἐλεφάντων ἄπιστον πλῆθος, αἱ

ταῖς τε ἀλκαῖς καὶ ταῖς τοῦ σώματος ῥαίμαις πολὺ
 προέχουσι τῶν ἐν τῇ Αἰβύῃ γινομένων ὁμοίως δὲ
 χρυσόν, ἄργυρον, σίδηρον, χαλκόν· πρὸς δὲ τούτας
 λίθων παντοίων καὶ πολυτελῶν ἐν αὐτῇ ἔστι πλη-
 θος, ἔτι δὲ τῶν ἄλλων ἀπάντων σχεδὸν τῶν πρὸς
 τρυφήν καὶ πλεῖστον διατεινόντων. ὑπὲρ ὧν τὰ κα-
 τὰ μέρος ἡ Σαρδραμὶς ἀκούσασα προήχθη μηδὲν
 προαδικηθεῖσα τὸν πρὸς Ἰνδοὺς ἐξενεγκεῖν πόλεμον.
 ὁρῶσα δ' αὐτὴν μεγάλων καθ' ὑπερβολὴν προσδεο-
 μένην δυνάμεων, ἐξέπεμψεν ἀγγέλους εἰς ἀπάσας τὰς 10
 στρατοπεδείας, διακελευσάμενη τοῖς ὑπάρχουσιν κατα-
 130 γράσειν τῶν νέων τοὺς ἀρίστους, δοῦσα τὸν ἀριθμὸν
 κατὰ τὰ μέγεθος τῶν ἔθνων· προσέταξε δὲ πᾶσι κα-
 τασκευάζειν καινὰς πανοπλίας, καὶ τοῖς ἄλλοις ἀπα-
 σὲ λαμπραῖς παραγενέσθαι κεκοσμημένους μετὰ τρίτον
 ἔτος εἰς Βάκτρα. μετεπέμψατο δὲ καὶ ναυπηγούς
 ἐκ τε Φοινίκης καὶ Συρίας καὶ Κύπρου καὶ τῆς ἄλ-
 λης τῆς παραθαλαττίου χώρας, οἷς ἄφθονον ὕλην
 μεταγαγῶσα διεκλεύσατο κατασκευάζειν ποτάμια
 πλοῖα διαμετὰ. ὃ γὰρ Ἰνδὸς ποταμός, μέγιστος 20
 ὧν πῶν περὶ τοὺς τόπους καὶ τὴν βασιλείαν αὐτῆς
 ὀρίων, πολλὰν προσεθεῖτο πλοίων πρὸς τε τὴν διά-
 βασιν καὶ πρὸς τὸ τοὺς Ἰνδοὺς ἀπὸ τούτων ἀμύνειν
 σθαι· παρὰ δὲ τὸν ποταμὸν οὐκ οὔσης ὕλης ἀναγ-
 καίον ἦν ἐκ τῆς Βακτριανῆς περὶ παρακομίζεσθαι
 τὰ πλοῖα. θεωροῦσα δὲ ἡ Σαρδραμὶς ἑαυτὴν ἐν τῇ
 τῶν ἐλεφάντων ἡσυχίᾳ πολὺν λειπομένην, ἐπετοησάτο
 τε κατασκευάζειν ἰδίῳμα τούτων τῶν ζώων, ἐλπίζουσα
 καταπληξέσθαι τοὺς Ἰνδοὺς διὰ τὸ νομίζειν αὐτοὺς
 μὴ εἶναι τὸ σύνολον ἐλεφάντας ἑκτὸς τῶν κατὰ 30
 τὴν Ἰνδικὴν ἐπιλεξάσα δὲ βοῶν μελάνων τριάκοντα
 μυριάδας τὰ μὲν κρέα τοῖς τεχνίταις καὶ τοῖς πρὸς
 τὴν τῶν κατασκευασμάτων ὑπηρεσίαν τεταγμένοις
 διένειμε, τὰς δὲ βόρσας συρράπτουσα καὶ χόρτον
 πληροῦσα, κατεσκεύασεν ἰδίωλα, κατὰ πᾶν απομι-
 μνημένη τὴν τοῦ ζώου τούτων φύσιν· ἕκαστον δὲ
 τούτων εἶχεν ἐντὸς ἀνδρᾶ τὸν ἐπιμελησόμενον, καὶ
 κάμηλον, ὃν οὐ φερόμενον φαντασίαν τοῖς πόρρωθεν

ὁρῶσιν ἀληθινού θηρίον· παρὲλθον. αἱ δὲ ταῦτα κατασκευάζοντες αὐτῇ τεχνῖται προσεκαρτέρουν ταῖς ἔργοις ἐν τινι περιβολῇ, περιοικοδομημένῳ καὶ πύλας ἔχοντι τηρουμένας ἐπιμαλῶς, ὥστε μηδένα μῆτὰ τῶν ἑσώθεν ἐξίέναι τεχνιτῶν μήτε τῶν ἔσωθεν εἰσέναι πρὸς αὐτούς. τοῦτο δ' ἐπαύλασεν, ὅπως μηδεὶς τῶν ἔσωθεν ἴδῃ τὸ γινόμενον, μηδὲ διαπίσῃ φήμη πρὸς Ἰνδοὺς περὶ τούτων.

- 17 Ἐπεὶ δὲ αἱ τε ναῦς καὶ τὰ θηρία κατασκευάσθη-
 10 σαν ἐν ταῖς δυσὶν ἔτεσι, τῷ τρίτῳ μετεπέμψατο τὰς πανταχόθεν δυνάμεις εἰς τὴν Βακτριανήν. τὸ δὲ πλῆθος τῆς αἰθροισθείσης στρατίας ἦν, ὡς Κτησίας ὁ Κνίδιος ἀνέγραψε, περὶ μὲν τριακόςαι μυριάδες, ἡπικίων δὲ πεντήκοστα μυριάδες, ἄρματων δὲ δέκα μυριάδες. ὑπῆρχον δὲ καὶ ἄνδρες ἐπὶ καμήλων ὄχουμενοι, μαχαίρας τετραπήγεις ἔχοντες, τὸν ἀριθμὸν ἴσαι τοῖς ἄρμασι. καὶς δὲ ποταμίας κατασκευάσει διαιρετάς διςχιλίας, αἷς παρεσκευάσατο καμήλους τὰς περὶ παρακομιζούσας τὰ σπάρη. ἐφάρου-
 20 ρουν δὲ καὶ τὰ τῶν ἐλαφάντων εἰδωλά, κάμηλοι, καὶ ὅτι προεῖρηται, καὶ πρὸς αὐτάς τοὺς ἵππους οἱ περ-
 τιῶται συναγοντες ἀνῆλθεις, ἐπαύον καὶ μὴ φοβεῖ- 181
 σθαι τὴν ἀγριότητα τῶν θηρίων. τὸ παραπλήσιον δὲ πολλοῖς ἔτεσιν ὕστερον ἔπραξε Περσεὺς ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς, ὅτε πρὸς Ῥωμαίους ἐμελλε διακινδυνεύειν ἔχοντας ἐκ Αἰθῆς ἐλάσαντας. ἀλλ' οὐτ' ἐκεί-
 νῳ ῥόπῃν ἐπενεγκεῖν εἰς τὸν πόλεμον συνέβη τὴν πε-
 ρὶ τὰ τοιαῦτα σπουδὴν καὶ φιλοταχίαν αὐτὸς Σεμ-
 30 ράμιδι· περὶ οὗ ἀκριβεστέρον ὁ προΐων λόγος δηλώ-
 σει. ὁ δὲ τῶν Ἰνδῶν βασιλεὺς Σταβροβατης πυν-
 θανόμενος τὰ τε μεγέθη τῶν ἐτοιμαζομένων δυνά-
 μεων καὶ τὴν ὑπερβολὴν τῆς εἰς τὸν πόλεμον πα-
 ρασκευῆς, ἔσπευδεν ἐν ἅπασιν ὑπερθέσθαι τὴν Σε-
 μίραμιν. καὶ πρῶτον μὲν ἐν τοῦ καλάμου κατα-
 σκεύασε πλοῖα, πατάμια τετρακιεχίλια· ἡ καὶ ὁ Λα-
 δικὴ παρὰ τοὺς ποταμούς καὶ τοὺς ἐλαιοὺς τὰ-
 πους φέρει καλάμου πλῆθος, οὗ τὸ πάχος οὐκ ἀν-
 ῥαδίως ἄνθρωπος περιλάβει· λέγεται δὲ καὶ τὰς

ἐκ τούτων κατασκευαζομένας ναῦς διαφόρους κατὰ τὴν χρεῖαν ὑπάρχειν, οὗσης ἀσκήπτου ταύτης τῆς ὕλης. ποιησάμενος δὲ καὶ τῆς τῶν ὀπλῶν παρασκευῆς πολλὴν ἐπιμέλειαν καὶ πᾶσαν ἐπελθὼν τὴν Ἰνδικὴν ἤθροισε δύναμιν πολὺ μείζονα τῆς Σεμίραμιδι συναχθείσης. ποιησάμενος δὲ καὶ τῶν ἀγρίων ἐλεφάντων θήραν, καὶ πολλαπλασιάσας τοὺς προϋπάρχοντας, ἐκόσμησεν ἅπαντας τοῖς εἰς τὸν πόλεμον καταπληκτικοῖς λαμπρῶς. διὸ καὶ συνέβαινε κατὰ τὴν ἔφοδον αὐτῶν διὰ τε τὸ πλῆθος καὶ τὴν ἐπὶ τῶν θω- 10 ρακίων κατασκευὴν ἀνυπόστατον ἀνθρωπίνῃ φύσει φαίνεσθαι τὴν ἐπιφάνειαν.

Ἐπεὶ δ' αὐτῷ πάντα πρὸς τὸν πόλεμον κατε- 18 σκεύαστο, πρὸς τὴν Σεμίραμιν καθ' ὁδὸν οὖσαν ἀπέστειλεν ἀγγέλους, ἐγκαλῶν ὅτι προκατάρχεται τοῦ πολέμου μηδὲν ἀδικηθεῖσα· πολλὰ δὲ καὶ ἄρρήτα κατ' αὐτῆς εἰς ἔταιρειαν βλασφημίας διὰ τῶν γραμμάτων καὶ θεοὺς ἐπιμαρτυράμενος, ἠπείλει καταπολεμήσας αὐτὴν σταυρῷ προσηλώσειν. ἡ δὲ Σεμίραμις ἀναγνοῦσα τὴν ἐπιστολὴν καὶ καταγελιάσασα 20 τῶν γεγραμμένων, διὰ τῶν ἔργων ἔφησε τὸν Ἰνδὸν πειραθῆσεσθαι τῆς περὶ αὐτὴν ἀρετῆς. ἐπεὶ δὲ προαγαγοῦσα μετὰ τῆς δυνάμεως ἐπὶ τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν παρεγένετο, κατέλαβε τὰ τῶν πολεμίων πλοῖα πρὸς μάχην ἕταιμα· διόπερ καὶ αὐτὴ καταρτίσασα ταχέως τὰς ναῦς καὶ πληρώσασα τῶν κρατίστων ἐπιβατῶν, συνεστήσατο κατὰ τὸν ποταμὸν ναυμαχίαν, συμφιλοτιμουμένων καὶ τῶν παρεμβεβληκότων παρὰ τὸ ρεῖθρον πεζῶν. ἐπὶ πολὺν δὲ χρόνον τοῦ κινδύνου παρατείνοντος, καὶ προθύμως ἐκατέρων 30 ἀγωνισαμένων, τὸ τελευταῖον ἡ Σεμίραμις ἐνίκησε καὶ 132 διέφθειρε τῶν πλοίων περὶ χίλια, συνέλαβε δ' αἰχμαλώτους οὐκ ὀλίγους. ἐπαρθεῖσα δὲ τῇ νίκῃ τὰς ἐν τῷ ποταμῷ νήσους καὶ πόλεις ἐξηνδραποδίσασα, καὶ συνήθροισεν αἰχμαλώτων σωμάτων ὑπὲρ τὰς δέκα μυριάδας. μετὰ δὲ ταῦθ' ὁ μὲν τῶν Ἰνδῶν βασιλεὺς ἀπήγαγε τὴν δύναμιν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ, προσποιούμενος μὲν ἀναχωρεῖν διὰ φόβον, τῇ δ' ἀληθείᾳ

βουλόμενος τοὺς πολεμίους προτρέψασθαι διαβῆναι
 τὸν ποταμόν· ἡ δὲ Σεμίραμις, κατὰ νοῦν αὐτῇ τῶν
 πραγμάτων προχωρούντων, ἔξευξε τὸν ποταμόν κα-
 τασκευάσασα πολυτελῇ καὶ μεγάλῃν γέφυραν, δι' ἧς
 ἅπασαν διακομίσασα τὴν δύναμιν ἐπὶ μὲν τοῦ ζευ-
 γματος φυλακὴν κατέλιπεν ἀνδρῶν ἑξακισμυρίων, τῇ
 δ' ἄλλῃ στρατιᾷ προῆγεν ἐπιδιώκουσα τοὺς Ἰνδοὺς,
 προηγουμένων τῶν εἰδῶλων, ὅπως οἱ τῶν πολεμίων
 κατασκοποὶ τῷ βασιλεῖ ἀπαγγέλωσι τὸ πλῆθος τῶν
 10 παρ' αὐτῇ θηρίων. οὐ διεψεύσθη δὲ κατὰ γε τοῦ-
 το τῆς ἐλπίδος, ἀλλὰ τῶν ἐπὶ κατασκοπὴν ἐκπεμ-
 θέντων τοῖς Ἰνδοῖς ἀπαγγελλόντων τὸ πλῆθος τῶν
 παρὰ τοῖς πολεμίοις ἐλεφάντων ἅπαντες διηποροῦν-
 το πόθεν αὐτῇ συνακολουθεῖ τοσοῦτο πλῆθος θη-
 ρίων. οὐ μὴν ἔμεινέ γε τὸ ψεῦδος πλείω χρόνον
 κρυπτόμενον· τῶν γὰρ παρὰ τῇ Σεμιράμιδι στρα-
 τευομένων κατελήφθησαν τινες νυκτὸς ἐν τῇ στρα-
 τοπεδείᾳ ῥαθυμοῦντες τὰ περὶ τὰς φυλακάς· φοβη-
 θέντες δὲ τὴν ἐπακολουθοῦσαν τιμωρίαν ἠυτομόλη-
 20 σαν πρὸς τοὺς πολεμίους καὶ τὴν κατὰ τοὺς ἐλέ-
 φαντας πλάνην ἀπήγγειλαν. ἐφ' οἷς θαρρόσας ὁ τῶν
 Ἰνδῶν βασιλεὺς καὶ τῇ δυνάμει διαγγείλας τὰ περὶ
 τῶν εἰδῶλων, ἐπέστρεψεν ἐπὶ τοὺς Ἀσσυρίους, δια-
 19 τάξας τὴν δύναμιν. τὸ δ' αὐτὸ καὶ τῆς Σεμιράμιδος
 ἐπιτελούσης, ὡς ἤγγισαν ἀλλήλοις τὰ στρατόπεδα,
 Σταβροβάτης ὁ τῶν Ἰνδῶν βασιλεὺς προαπέστειλε
 πολὺ πρὸ τῆς φάλαγγος τοὺς ἵππεῖς μετὰ τῶν ἁρ-
 μάτων. δεξαμένης δὲ τῆς βασιλίσσης εὐρώστως τὴν
 ἔφοδον τῶν ἱππέων, καὶ τῶν κατεσκευασμένων ἐλε-
 30 φάντων πρὸ τῆς φάλαγγος ἐν ἴσοις διαστήμασι τε-
 ταγμένων, συνέβαι· πτύρεσθαι τοὺς τῶν Ἰνδῶν
 ἵππους. τὰ γὰρ εἰδῶλα πόρρωθεν μὲν ὁμοίαν εἶχε
 τὴν πρόσωπον τοῖς ἀληθινοῖς θηρίοις, οἷς συνήθεις
 ὄντες οἱ τῶν Ἰνδῶν ἵπποι τεθαρρόηκότως προσίπ-
 πουν· τοῖς δ' ἐγγίσασιν ἢ τε ὁσμὴν προσέβαλλεν
 ἀσυνήθης καὶ τᾶλλα διαφορὰν ἔχοντα παντα παμ-
 μεγέθη τοὺς ἵππους ὁλοσχερῶς συνετάραττε. διὸ καὶ
 τῶν Ἰνδῶν οἱ μὲν ἐπὶ τὴν γῆν ἐπιπτον, οἱ δὲ τῶν

ζώων ἀπειθούντων τοῖς χαλινοῖς ὡς ἐτύγχανον εἰς
 138 τοὺς πολεμίους ἐξέπιπτον μετὰ τῶν κομιζόντων
 αὐτοὺς ἵππων. ἡ δὲ Σεμίραμις μετὰ στρατιωτῶν
 ἐπιλέκτων μαχομένη καὶ τῷ προτερήματι δεξιῶς
 χρησαμένη, τοὺς Ἰνδοὺς ἐτρέψατο. ὧν φυγόντων
 πρὸς τὴν φάλαγγα Σταβροβάτης ὁ βασιλεὺς οὐ κα-
 ταπλαγεῖς ἐπήγαγε τὰς τῶν πεζῶν τάξεις, προηγου-
 μένων τῶν ἐλεφάντων, αὐτὸς δ' ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ
 κέρατος τεταγμένος καὶ τὴν μάχην ἐπὶ τοῦ κρα-
 τίστου θηρίου ποιούμενος, ἐπήγαγε καταπληκτι-10
 κῶς ἐπὶ τὴν βασιλίσσαν κατ' αὐτὸν τυχικῶς τε-
 ταγμένην. τὸ δ' αὐτὸ καὶ τῶν ἄλλων ἐλεφάν-
 των ποιησάντων ἢ μετὰ τῆς Σεμιράμιδος δύνα-
 μιν βραχὺν ὑπέστη χρόνον τὴν τῶν θηρίων ἔφοδον.
 τὰ γὰρ ζῶα διάφορα ταῖς ἀλκαῖς ὄντα καὶ ταῖς
 ἰδίαις ῥοίμαις πεποιθότα, πάντα τὸν ὑφιστάμενον
 ῥαδίως ἀνῆρει. διόπερ πολὺς καὶ παντοῖος ἐγένετο
 φόρος, τῶν μὲν ὑπὸ τοὺς πόδας ὑποπιπτόντων, τῶν
 δὲ τοῖς ὁδοῦσιν ἀνασχιζομένων, ἐνίων δὲ ταῖς προ-
 βοσκίαις ἀναρρίπτουμένων. συχνοῦ δὲ πλήθους νε-20
 κρῶν σωρευομένου καὶ τοῦ κινδύνου τοῖς ὁρῶσι δει-
 νὴν ἐκπληξεν καὶ φόβον παριστάντος, οὐδεὶς ἔτι μέ-
 νειν ἐπὶ τῆς τάξεως ἐτόλμα. τραπέντος οὖν τοῦ
 πλήθους ἅπαντος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰνδῶν ἐπ' αὐτὴν
 ἐβιάζετο τὴν Σεμίραμιν. καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐπ' ἐκεί-
 νην τοξεύσας ἔτυχε τοῦ βραχίονος· ἔπειτ' ἀκοντίσας
 διήλασε διὰ τοῦ νώτου τῆς βασιλίσσης, πλαγίως
 ἐνεχθείσης τῆς πληγῆς· διόπερ οὐδὲν παθοῦσα δει-
 νὸν ἢ Σεμίραμις ταχέως ἀφίππευσε, πολὺ λειπομέ-
 νου κατὰ τὸ τάχος τοῦ διώκοντος θηρίου. πάντων 30
 δὲ φευγόντων ἐπὶ τὴν σχεδίαν, καὶ τοσούτου πλή-
 θους εἰς ἓνα καὶ στενὸν βιαζομένου τόπον, οἱ μὲν
 τῆς βασιλίσσης ὑπ' ἀλλήλων ἀπέθνησκον συμπατού-
 μενοι καὶ φυρόμενοι παρὰ φύσιν ἀναμιξ ἵππεῖς τε
 καὶ πεζοί· τῶν δὲ Ἰνδῶν ἐπικειμένων ὡς μὸς ἐγένετο
 βλαιοὺς ἐπὶ τῆς γεφύρας διὰ τὸν φόβον, ὥστε πολ-
 λούς ἐξωθουμένους ἐφ' ἑκάτερα μέρη τῆς γεφύρας
 ἐμπίπτειν εἰς τὸν ποταμόν. ἡ δὲ Σεμίραμις, ἐπειδὴ

τὸ πλεῖστον μέρος τῶν ἀπὸ τῆς μάχης διασωζομένων διὰ τὸν ποταμὸν ἔτυχε τῆς ἀσφαλείας, ἀπέκοψε τοὺς συνέχοντας-δεσμοὺς τὴν γέφυραν. ὡν λυθέντων ἡ μὲν σχεδία κατὰ πολλὰ διαιρεθεῖσα μέρη καὶ συχνοὺς ἐφ' ἑαυτῆς ἔχουσα τῶν διωκόντων Ἰνδῶν, ὑπὸ τῆς τοῦ ῥεύματος σφοδρότητος ὡς ἔτυχε κατηνέχθη, καὶ πολλοὺς μὲν τῶν Ἰνδῶν διέφθειρε, τῇ δὲ Σεμιράμιδι πολλὴν ἀσφάλειαν παρεσκεύασε κωλύσασα τὴν τῶν πολεμίων ἐπ' αὐτὴν διάβασιν. μετὰ
 10 δὲ ταῦθ' ὁ μὲν τῶν Ἰνδῶν βασιλεὺς, διοσημείων αὐτῷ γενομένων καὶ τῶν μάντεων ἀποφαινομένων σημαίνεσθαι τὸν ποταμὸν μὴ διαβαίνειν, ἡσυχίαν 134 ἔσχεν· ἡ δὲ Σεμίραμις ἀλλαγὴν ποιησαμένη τῶν αἰχμαλώτων ἐπανήλθεν εἰς Βάκτρα, δύο μέρη τῆς δυνάμεως ἀποβεβληκυῖα.

- 20 Μετὰ δέ τινα χρόνον ὑπὸ Νινύου τοῦ υἱοῦ δι' εὐνούχου τινὸς ἐπιβουλευθεῖσα, καὶ τὸ παρ' Ἀμμωνος λόγιον ἀνανεωσαμένη, τὸν ἐπιβουλεύσαντα κακὸν οὐδὲν εἰργάσατο, τὸναντίον δὲ τὴν βασιλείαν αὐτῷ
 20 παραδούσα, καὶ τοῖς ὑπάρχοις ἀκούειν ἐκείνου προτάξασα, ταχέως ἠφάνισεν ἑαυτήν, ὡς εἰς θεοὺς κατὰ τὸν χρησμὸν μεταστησομένη. ἔνιοι δὲ μυθολογούντες φασιν αὐτὴν γενέσθαι περιστεράν, καὶ πολλῶν ὀρνέων εἰς τὴν οἰκίαν καταπετασθέντων μετ' ἐκείνοιον ἐκπετασθῆναι· διὸ καὶ τοὺς Ἀσσυρίους τὴν
 30 περιστεράν τιμᾶν ὡς θεόν, ἀπαθαναιζοντας τὴν Σεμίραμιν. αὕτη μὲν οὖν βασιλεύσασα τῆς Ἀσίας ἀπάσης πλην Ἰνδῶν ἐτελεύτησε τὸν προειρημένον τρόπον, βιώσασα μὲν ἔτη ἑξήκοντα καὶ δύο, βασι-
 30 λεύσασα δὲ δύο πρὸς τοῖς τετταράκοντα. Κτησίης μὲν οὖν ὁ Κνίδιος περὶ Σεμιράμιδος τοιαῦθ' ἱστορηκεν· Ἀθηναῖος δὲ καὶ τινες τῶν ἄλλων συγγραφέων φασὶν αὐτὴν ἑταῖραν γεγονέναι εὐπρεπῇ, καὶ διὰ τὸ κάλλος ἐρωτικῶς ἔχειν αὐτῆς τὸν βασιλέα τῶν Ἀσσυρίων. τὸ μὲν οὖν πρῶτον μετρίως αὐτὴν ἀποδοχῆς τυγχάνειν ἐν τοῖς βασιλείοις, μετὰ δὲ ταῦτα γνησίαν ἀναγορευθεῖσαν γυναῖκα πᾶσαι τὸν βασιλέα πένθ' ἡμέρας αὐτῇ παραχωρῆσαι τῆς βασιλείας· τὴν

δὲ Σεμίραμιν ἀναλαβοῦσαν τὸ τε σκῆπτρον καὶ τὴν
 βασιλείον στολὴν κατὰ μὲν τὴν πρώτην ἡμέραν εὐω-
 χίαν ποιῆσαι καὶ μεγαλοπρεπῆ δεῖπνα, ἐν οἷς τοὺς
 τῶν δυνάμεων ἡγεμόνας καὶ πάντας τοὺς ἐπιφαν-
 νεστάτους πείσαι συμπράττειν ἑαυτῇ· τῇ δ' ὑστεραίᾳ
 τοῦ τε πλήθους καὶ τῶν ἀξιολογωτάτων ἀνδρῶν ὡς
 βασίλισσαν θεραπευόντων, τὸν μὲν ἄνδρα καταβά-
 λειν εἰς τὴν εἰρκτὴν, αὐτὴν δὲ φύσει μεγαλεπίβολον
 οὔσαν καὶ τολμηρὰν κατασχεῖν τὴν ἀρχήν, καὶ μέχρι
 γήρως βασιλεύσασαν πολλὰ καὶ μεγάλα κατεργάσα- 10
 σθαι. περὶ μὲν οὖν τῶν κατὰ τὴν Σεμίραμιν τοιαύτας
 ἀντιλογίας εἶναι συμβαίνει παρὰ τοῖς συγγραφέσιν.

Μετὰ δὲ τὸν ταύτης θάνατον Νινύας ὁ Νίνου 21
 καὶ Σεμιράμιδος υἱὸς παραλαβὼν τὴν ἀρχήν, ἦρχεν
 εἰρηνικῶς, τὸ φιλοπόλεμον καὶ κεκινδυνευμένον τῆς
 μητρὸς οὐδαμῶς ζηλώσας. πρῶτον μὲν γὰρ ἐν τοῖς
 135 βασιλείοις τὸν ἅπαντα χρόνον διέτριβεν, ὑπὲρ οὐδε-
 νὸς ὀρώμενος πλὴν τῶν παλλακίδων καὶ τῶν περὶ
 αὐτὸν εὐνούχων· ἐξήλου δὲ τρυφὴν καὶ ῥαθυμίαν
 καὶ τὸ μηδέποτε κακοπαθεῖν μηδὲ μεριμνᾶν, ὑπο- 20
 λαμβάνων βασιλείας εὐδαίμονος εἶναι τέλος τὸ πάσαις
 χρῆσθαι ταῖς ἡδοναῖς ἀνεπικωλύτως. πρὸς δὲ τὴν
 ἀσφάλειαν τῆς ἀρχῆς καὶ τὸν κατὰ τῶν ἀρχομένων
 γινόμενον φόβον κατ' ἐνιαυτὸν μετεπέμπετο στρατιω-
 τῶν ἀριθμὸν ὠρισμένον καὶ στρατηγὸν ἀπὸ ἔθνους
 ἑκάστου· καὶ τὸ μὲν ἐκ πάντων ἀθροισθὲν στρα-
 τευμα ἐκτὸς τῆς πόλεως συνεῖχεν, ἑκάστου τῶν ἔθνων
 τὸν εὐνούστατον τῶν περὶ αὐτὸν ἀποδεικνύων ἡγεμό-
 να· τοῦ δ' ἐνιαυτοῦ διελθόντος μετεπέμπετο πάλιν ἀπὸ
 τῶν ἔθνων τοὺς ἴσους στρατιώτας, καὶ τοὺς προτέ- 30
 ρους ἀπέλυεν εἰς τὰς πατρίδας· οὐ συντελουμένου
 συνέβαινε τοὺς ὑπὸ τὴν βασιλείαν τεταγμένους πάν-
 τας καταπεπληγῆσαι, θεωροῦντας αἰεὶ δυνάμεις μεγά-
 λας ἐν ὑπαίθρῳ στρατοπεδευομένας, καὶ τοῖς ἀφιστα-
 μένοις ἢ μὴ πειθαρχοῦσιν ἐτοίμην οὔσαν τιμωρίαν.
 τὰς δὲ κατ' ἐνιαυτὸν ἀλλαγὰς τῶν στρατιωτῶν ἐπε-
 νόησεν, ἵνα πρὶν ἢ καλῶς γνωσθῆναι τοὺς στρατη-
 γοὺς καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας ὑπὲρ ἀλλήλων, εἰς τὴν

ἰδίαν ἕκαστος χωρίζεται πατρίδα. ὁ γὰρ πολὺς χρό-
 νος τῆς στρατείας ἐμπειρίαν τε τῶν κατὰ τὸν πό-
 λεμον καὶ φρόνημα τοῖς ἡγεμόσι περιτίθησι, καὶ τὸ
 πλεῖστον ἀφορμὰς μεγάλας παρέχεται πρὸς ἀπόστα-
 σιν καὶ συνωμοσίαν κατὰ τῶν ἡγουμένων. τὸ δὲ
 μὴδ' ὑφ' ἐνὸς τῶν ἔξωθεν θεωρεῖσθαι τῆς μὲν ἀλη-
 θοῦς περὶ αὐτὸν τρυφῆς ἄγνοιαν παρείχετο πᾶσι,
 καθάπερ δὲ θεὸν ἀόρατον διὰ τὸν φόβον ἕκαστος
 οὐδὲ λόγῳ βλασφημεῖν ἐτόλμα. στρατηγούς δὲ καὶ
 10 σατράπας καὶ διοικητάς, ἔτι δὲ δικασίας καθ' ἕκα-
 στον ἔθνος ἀποδείξας καὶ τᾶλλα πάντα διατάξας
 ὥς ποτ' ἔδοξεν αὐτῷ συμφέρειν, τὸν τοῦ ζῆν χρό-
 νον κατέμεινεν ἐν τῇ Νίνῳ. παραπλησίως δὲ τούτῳ
 καὶ οἱ λοιποὶ βασιλεῖς, παῖς παρὰ πατρός διαδεχό-
 μενος τὴν ἀρχήν, ἐπὶ γενεὰς τριάκοντα ἐβασίλευσαν
 μέχρι Σαρδαναπάλλου· ἐπὶ τούτῳ γὰρ ἡ τῶν Ἀσου-
 ρίων ἡγεμονία μετέπεσεν εἰς Μήδους, ἔτη διαμείνασα
 πλείω τῶν χιλίων καὶ τριακοσίων [ἔτι δ' ἐξήκοντα],
 καθάπερ φησὶ Κτησίας ὁ Κνίδιος ἐν τῇ δευτέρᾳ
 20 βίβλῳ.

22 Τὰ δ' ὀνόματα πάντων τῶν βασιλέων καὶ τὸ 186
 πλῆθος τῶν ἐτῶν ὧν ἕκαστος ἐβασίλευσεν οὐ κα-
 τεπεῖγχει γράφειν διὰ τὸ μὴδὲν ὑπ' αὐτῶν πεπραχθαι
 μνήμης ἄξιον. μόνῃ γὰρ τέτευχεν ἀναγραφῆς ἡ
 πεμφθεῖσα συμμαχία τοῖς Τρωσὶν ὑπ' Ἀσσυρίων,
 ἧς ἐστρατήγει Μέννων ὁ Τιθωνοῦ. Τευτάμου γὰρ
 βασιλεύοντος τῆς Ἀσίας, ὃς ἦν εἰκοστὸς ἀπὸ Νε-
 νύου τοῦ Σεμιράμιδος, φασὶ τοὺς μετ' Ἀγαμέμνονος
 Ἕλληνας ἐπὶ Τροίαν στρατεῦσαι, τὴν ἡγεμονίαν
 30 ἔχόντων τῆς Ἀσίας τῶν Ἀσσυρίων ἔτη πλείω τῶν
 χιλίων. καὶ τὸν μὲν Πρίαμον βαρυνόμενον τῷ πο-
 λέμῳ καὶ βασιλεύοντα τῆς Τρωάδος, ὑπήκοον δ' ὄν-
 τα τῷ βασιλεῖ τῶν Ἀσσυρίων, πέμψαι πρὸς αὐτὸν
 πρεσβευτὰς περὶ βοηθείας· τὸν δὲ Τευτάμον μυρίου
 μὲν Αἰθίοπας, ἄλλους δὲ τοσοῦτους Σουσιανούς σὺν
 ἅρμασι διακοσίοις ἐξαποστεῖλαι, στρατηγὸν κατα-
 στήσαντα Μέννονα τὸν Τιθωνοῦ. καὶ τὸν μὲν Τι-
 θωνὸν κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ὄντα στρατηγὸν

τῆς Περσίδος εὐδοκμεῖν παρὰ τῷ βασιλεῖ μάλιστα τῶν καθεσταμένων ἐπάρχων, τὸν δὲ Μέμνονα τὴν ἡλικίαν ἀκμάζοντα διαφέρειν ἀνδρεία τε καὶ ψυχῆς λαμπρότητι. οἰκοδομῆσαι δ' αὐτὸν ἐπὶ τῆς ἀκρας τὰ ἐν Σούσοις βασιλεια τὰ διαμείναντα μέχρι τῆς Περσῶν ἡγεμονίας, κληθέντα δ' ἀπ' ἐκείνου Μεμνόνεια· κατασκευάσαι δὲ καὶ διὰ τῆς χώρας λεωφόρον ὁδόν, τὴν μέχρι τοῦ νῦν ὀνομαζομένην Μεμνόνειον. ἀμφισβητοῦσι δὲ καὶ οἱ περὶ τὴν Αἴγυπτον Αἰθίοπες λέγοντες ἐν ἐκείνοις τοῖς τόποις γεγονέναι τὸν 10 ἄνδρα τοῦτον, καὶ βασιλεια παλαιὰ δεικνύουσιν, ἃ μέχρι τοῦ νῦν ὀνομάζεσθαι φασὶ Μεμνόνεια. οὐ μὴν ἀλλὰ τοῖς Τρωσὶ λέγεται βοηθῆσαι τὸν Μέμνονα μετὰ δις μυρίων μὲν πεζῶν, ἁρμάτων δὲ διακοσίων. ὃν θαυμασθῆναί τε δι' ἀνδρείαν καὶ πολλοὺς ἐν ταῖς μάχαις ἀνελεῖν τῶν Ἑλλήνων, τὸ δὲ τελευταῖον ὑπὸ Θετταλῶν ἐνεδρευθέντα κατὰσφαγῆναι· τοῦ δὲ σώματος τοὺς Αἰθίοπας ἐγκρατεῖς γενομένους κατακαῦσαι τε τὸν νεκρὸν καὶ τὰ ὅσῃα πρὸς Τιθωνὸν ἀποκομίσαι. περὶ μὲν οὖν τοῦ Μέμνονος τοιαυτ' ἐν 20 ταῖς βασιλικαῖς ἀναγραφαῖς ιστορεῖσθαι φασιν οἱ βάρβαροι.

Σαρδανάπαλλος δέ, τριακοστὸς μὲν ὢν ἀπὸ Νίνου 23 τοῦ συστησαμένου τὴν ἡγεμονίαν, ἔσχατος δὲ γενόμενος Ἀσσυρίων βασιλεὺς, ὑπερῆρεν ἅπαντας τοὺς πρὸ αὐτοῦ τρυφῇ καὶ ἑαθυμίᾳ. χωρὶς γὰρ τοῦ μηδ' ὑφ' ἐνὸς τῶν ἔξωθεν ὁρᾶσθαι βίον ἔζησε γυναικός, καὶ διαιτώμενος μὲν μετὰ τῶν παλλακίδων, πορφύραν δὲ καὶ τὰ μαλακώτατα τῶν ἐρίων ταλασιουργῶν 30 στολὴν μὲν γυναικείαν ἐνεδεδύκει, τὸ δὲ πρὸς-
 187 ὤπον καὶ πᾶν τὸ σῶμα ψιμυθίοις καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς τῶν ἑταίρων ἐπιτηδεύμασιν ἀπαλώτερον πάσης γυναικὸς τρυφεράς κατεσκεύαστο. ἐπετήδευσε δὲ καὶ τὴν φωνὴν ἔχειν γυναικῶδη, καὶ κατὰ τοὺς πότους οὐ μόνον βρωτῶν καὶ ποτῶν τῶν δυναμένων μάλιστα τὰς ἡδονὰς παρέχεσθαι συνεχῶς ἀπολαυεῖν, ἀλλὰ καὶ τὰς ἀφροδισιακὰς τέρψεις μεταδιώκειν ἀνδρὸς ἅμα καὶ γυναικὸς· ἐχρῆτο γὰρ ταῖς ἐπ' ἀμφο-

τερα συνουσίαις ἀνέδην, τῆς ἐκ τῆς πράξεως αἰσχύνῃς οὐδὲν ὅλως φροντίζων. ἐπὶ τοσοῦτο δὲ προήχθη τρυφῆς καὶ τῆς αἰσχίστες ἡδονῆς καὶ ἀκρασίας ὥστε ἐπικηδεῖον εἰς αὐτὸν ποιῆσαι, καὶ παραγγεῖλαι τοῖς διαδόχοις τῆς ἀρχῆς μετὰ τὴν ἑαυτοῦ τελευταίην ἐπὶ τὸν τάφον ἐπιγράψαι τὸ συγγραφέν μὲν ὑπ' ἐκείνου βαρβαρικῶς, μεθερμηνευθὲν δὲ ὕστερον ὑπὸ τινος Ἑλλήνου·

- εὖ εἰδὼς ὅτι θνητὸς ἔφυς σὸν θυμὸν ἄεξε,
 10 τερπόμενος θαλίῃσι· θανόντι σοι οὐτις ὄνησις.
 καὶ γὰρ ἐγὼ σποδὸς εἰμι, Νίνου μεγάλης βασι-
 λεύσας.
 ταῦτ' ἔχω ὅσο' ἔφαγον καὶ ἐφύβρισα καὶ μετ'
 ἔρωτος
 τέρπν' ἔπαθον, τὰ δὲ πολλὰ καὶ ὄλβια κείνα λέ-
 λειπται.

τοιοῦτος δ' ὢν τὸν τρόπον οὐ μόνον αὐτὸς αἰσχροῦς κατέστρεψε τὸν βίον, ἀλλὰ καὶ τὴν Ἀσσυρίων ἡγεμονίαν ἄρδην ἀνέτρεψε, πολυχρονιωτάτην γενομένην
 20 τῶν μνημονευομένων.

- 24 Ἀρβάκης γάρ τις, Μῆδος μὲν τὸ γένος, ἀνδρεία δὲ καὶ ψυχῆς λαμπρότητι διαφέρων, ἑστρατήγει Μῆδων τῶν κατ' ἐνιαυτὸν ἐκπεμπομένων εἰς τὴν Νίνον. κατὰ δὲ τὴν στρατείαν γενόμενος συνήθης τῷ στρατηγῷ τῶν Βαβυλωνίων, ὑπ' ἐκείνου παρεκλήθη καταλύσαι τὴν τῶν Ἀσσυρίων ἡγεμονίαν. ἦν δ' οὗτος ὄνομα μὲν Βέλεσος, τῶν δ' ἱερέων ἐπισημότατος, οὓς Βαβυλώνιοι καλοῦσι Χαλδαίους. ἐμπειρίαν οὖν ἔχων μεγίστην ἀστρολογίας τε καὶ μαν-
 30 τικῆς, προέλεγε τοῖς πολλοῖς τὸ ἀποβησόμενον ἀδιapτωτῶς. διὸ καὶ θαυμαζόμενος ἐπὶ τούτοις, τῷ στρατηγῷ τῶν Μῆδων ὄντι φίλῳ προέειπεν ὅτι πάντως αὐτὸν δεῖ βασιλεῦσαι πάσης τῆς χώρας ἧς ἄρχει Σαρδανάπαλλος. ὁ δ' Ἀρβάκης ἐπαινέσας τὸν ἄνδρα, τούτῳ μὲν ἐπηγγεῖλατο δῶσειν σατραπείαν τῆς Βαβυλωνίας τῆς πράξεως ἐπὶ τέλος ἐλθούσης, αὐτὸς δὲ καθάπερ εἰ τις θεοῦ φωνῇ μετεωρισθεὶς τοῖς τε ἡγεμόσι τῶν ἄλλων ἐθνῶν συνίστατο καὶ

πρὸς τὰς ἐσιτιάσεις καὶ κοινὰς ὁμιλίας ἐκτενῶς ἅπαν-
 3 τὰς παρελάμβανε, φιλίαν ἐγκατασκευάζων πρὸς ἕκα-
 στον. ἐφιλοτιμήθη δὲ καὶ τὸν βασιλέα κατ' ὄψιν
 ἰδεῖν καὶ τὸν ὅλον τούτου βίον κατασκέψασθαι. διό-
 περ δούς τινι τῶν εὐνούχων χρυσὴν φιάλην, εἰσῆ-
 χθη πρὸς τὸν Σαρδανάπαλλον, καὶ τὴν τε τρυφήν
 αὐτοῦ καὶ τὸν γυναικώδη τῶν ἐπιτηδεύματων ζῆλον
 ἀκριβῶς κατανοήσας, κατεφρόνησε μὲν τοῦ βασι-
 λέως ὡς οὐδενὸς ἀξίου, προήχθη δὲ πολὺ μᾶλλον
 ἀντέχεσθαι τῶν δοθεισῶν ἐλπίδων ὑπὸ τοῦ Χαλδαίου. 10
 τέλος δὲ συνωμοσίαν ἐποιήδατο πρὸς τὸν Βέλεσυν,
 ὥστε αὐτὸν μὲν Μήδους ἀποστῆσαι καὶ Πέρσας,
 ἐκεῖνον δὲ πείσαι Βαβυλωνίους κοινωνῆσαι τῆς πρά-
 ξεως καὶ τὸν τῶν Ἀράβων ἡγεμόνα φίλον ὄντα
 προσλαβέσθαι πρὸς τὴν τῶν ὅλων ἐπίθεσιν. ὡς δὲ
 ὁ ἐνιαυσίος τῆς στρατείας διεληλύθει χρόνος, δια-
 δοχῆς δ' ἐτέρας ἐλθούσης ἀπελύθησαν οἱ πρότεροι
 κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὰς πατρίδας, ἐνταῦθα ὁ Ἀρβά-
 κης ἔπεισε τοὺς μὲν Μήδους ἐπιθέσθαι τῇ βασιλείᾳ,
 Πέρσας δ' ἐπ' ἐλευθερίᾳ κοινωνῆσαι τῆς ἡγεμονίας. 20
 παραπλησίως δὲ καὶ ὁ Βέλεσυν τοὺς τε Βαβυλωνίους
 ἐπέσειν ἀντέχεσθαι τῶν δοθεισῶν ἐλπίδων καὶ πεισθεύσας
 εἰς Ἀραβίαν παρεστήσατο τὸν ἡγούμενον τῶν ἐγ-
 χωρίων ὄντα φίλον αὐτοῦ καὶ ξένον μετασχεῖν τῆς
 ἐπιθέσεως. τοῦ δ' ἐνιαυσιαίου χρόνου διελθόντος
 πάντες οὗτοι πλῆθος στρατιωτῶν συναγαρόντες ἤκου
 πανδημεὶ πρὸς τὴν Νίνον, τῷ μὲν λόγῳ διαδοχὴν
 ἄγοντες, ὡς ἦν σύνηθες, τῇ δ' ἀληθείᾳ καταλύσον-
 25 τες τὴν τῶν Ἀσσυρίων ἡγεμονίαν. ἀθροισθέντων
 οὖν τῶν προειρημένων τετταρων ἔθνων εἰς ἓνα τό-
 πον, ὁ μὲν σύμπας αὐτῶν ἀριθμὸς ὑπῆρχεν εἰς
 τετταράκοντα μυριάδας· εἰς μίαν δὲ παρεμβολὴν
 συναχθέντες ἐβουλεύοντο κοινῇ περὶ τοῦ συμφέροντος.
 Σαρδανάπαλλος δὲ γνοὺς τὴν ἀπόστασιν εὐθύς 25
 ἐξήγγεν ἐπ' αὐτοὺς τὰς ἀπὸ τῶν ἄλλων ἔθνων δυ-
 νάμεις. καὶ τὸ μὲν πρῶτον γενομένης ἐν τῷ πεδίῳ
 παρατάξεως, ἐλείφθησαν οἱ τὴν ἀπόστασιν ποιησά-
 μενοι, καὶ πολλοὺς ἀποβαλόντες συνεδιώχθησαν εἰς

ὄρος ἀπέχον τῆς Νίνου σταδίους ἑβδομήκοντα· μετὰ
 δὲ ταῦτα πάλιν καταβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πεδίον,
 καὶ πρὸς μάχην παρασκευαζομένων, ὁ μὲν Σαρδα-
 νάπαλλος ἀντιτάξας τὴν ἰδίαν στρατιὰν προαπέστειλε
 πρὸς τὸ τῶν πολεμίων στρατόπεδον τοὺς κηρύζοντας
 διότι Σαρδανάπαλλος τοῖς μὲν ἀνελούσιν Ἀρβάκην
 τὸν Μῆθρον δώσει χρυσίου διακόσια τάλαντα, τοῖς δὲ
 ζῶντα παραδοῦσι χρήματα μὲν δωρήσεται δις τοσαῦ-
 τα, τῆς δὲ Μηθίας ἑπαρχον καταστήσει. παραπλη-
 10 σίως δὲ ἐπηγγεῖλατο δώσειν δωρεὰς τοῖς Βέλεσιν
 τὸν Βαβυλωνίον ἀνελούσιν ἢ ζωγρήσασιν. οὐδενὸς δὲ
 προσέχοντος τοῖς κηρύγμασι, συνῆψε μάχην, καὶ
 πολλοὺς μὲν ἐφόνευσε τῶν ἀποστατῶν, τὸ δ' ἄλλο
 πληθὸς συνεδίωξεν εἰς τὴν ἐν τοῖς ὄρεσι παρεμβο- 139
 λήν. οἱ δὲ περὶ τὸν Ἀρβάκην διὰ τὰς ἡττας ἀθυ-
 μούντες, συνήγαγον τῶν φίλων συνέδριον καὶ προέ-
 θηκαν βουλὴν τί θεοὶ πράττειν. οἱ πλείστοι μὲν οὖν
 ἔφασαν δεῖν εἰς τὰς πατρίδας ἀπιέναι, καὶ τόπους
 ὀχυροὺς καταλαμβάνεσθαι, καὶ τῶν ἄλλων τῶν εἰς
 20 τὸν πόλεμον χρησίμων τὴν ἐνδεχομένην παρασκευὴν
 ποιῆσθαι· Βέλεους δ' ὁ Βαβυλωνίος φήσας τοὺς
~~οὐκ ἐπὶ τὸν πόλεμον~~ σημαίνειν μετὰ πόνων καὶ κακοπαθείας
 ἐπὶ τέλος ἄξιον τὴν προαίρεσιν· καὶ τὰλλα παρακα-
 λέσας ἐνδεχομένως, ἐπέισεν ἅπαντας ὑπομένειν τοὺς
 κινδύνους. γενομένης οὖν τρίτης παρατάξεως πάλιν
 ὁ βασιλεὺς ἐνίκησε καὶ τῆς παρεμβολῆς τῶν ἀπο-
 στατῶν ἐκυρίευσεν καὶ τοὺς ἡττηθέντας ἐδίωξε μέχρι
 τῶν ὄρων τῆς Βαβυλωνίας· συνέβη δὲ καὶ τὸν Ἀρ-
 βάκην αὐτὸν λαμπρότατα κινδυνεύσαντα καὶ πολλοὺς
 30 ἀνελόντα τῶν Ἀσσυρίων γενέσθαι τραυματίαν. τηλι-
 κούτων δ' ἐλαττωμάτων κατὰ τὸ συνεχές γενομένων
 τοῖς ἀφεστηκόσιν, οἱ τὰς ἡγεμονίας ἔχοντες ἀπελπί-
 σαντες περὶ τῆς νίκης παρεσκευάζοντο διαχωρίζεσθαι
 πρὸς τοὺς οἰκείους ἕκαστοι τόπους. ὁ δὲ Βέλεους ἐν
 ὑπαίθρῳ τὴν νύκτα διηγρυπνηκώς, καὶ περὶ τὴν
 τῶν ἄστρον παρατήρησιν φιλοτιμηθεὶς, ἔφησε τοῖς
 ἀπληλικόσι τὰ πράγματα, ἂν πένθ' ἡμέρας ἀναμει-
 νώσιν, αὐτομάτην ἥξειν βοήθειαν καὶ μεταβολήν

ἔσεσθαι τῶν ὅλων παμμεγέθη εἰς τὸναντίον· ταῦτα γὰρ ὁρᾷν διὰ τῆς τῶν ἀστρων ἐμπειρίας προσημαίνοντας αὐτοῖς τοὺς θεοὺς· καὶ παρεκάλει ταύτας τὰς ἡμέρας μείναντας πείραν λαβεῖν τῆς ἰδίας τέχνης καὶ τῆς τῶν θεῶν εὐεργεσίας.

Μετακληθέντων οὖν πάλιν ἀπάντων, καὶ τὸν 26 ὥρισμένον χρόνον ἀναμεινάντων, ἤκέ τις ἀπαγγέλλων διότι δύναμις ἐκ τῆς Βακτριανῆς ἀπεσταλμένη τῷ βασιλεῖ πλησίον ἐστὶ πορευομένη κατὰ σπουδὴν. ἔδοξεν οὖν τοῖς περὶ τὸν Ἀρβάκην ἀπαντῆσαι τοῖς 10 στρατηγοῖς τὴν ταχίστην ἀναλαβόντας τῶν στρατιωτῶν τοὺς κρατίστους καὶ μάλιστα εὐζώνους, ὅπως, ἂν μὴ διὰ τῶν λόγων τοὺς Βακτριανοὺς δύνωνται πείσαι συναποστῆναι, τοῖς ὅπλοις βιάσωνται μετασχεῖν τῶν αὐτῶν ἐλπίδων. τέλος δὲ πρὸς τὴν ἐλευθερίαν ἀσμένως ὑπακουσάντων τὸ μὲν πρῶτον τῶν ἡγεμόνων, ἔπειτα καὶ τῆς ὅλης δυνάμεως, πάντες ἐν ταύτῳ κατεστρατοπέδευσαν. ὅτε δὴ συνέβη τὸν βασιλέα τῶν Ἀσσυρίων τὴν μὲν ἀπόστασιν τῶν Βακτριανῶν ἀγνοοῦντα, ταῖς δὲ προγεγενημέναις 20 εὐημερίαις μετεωρισθέντα, τραπῆναι πρὸς ἄνεσιν, καὶ τοῖς στρατιώταις διαδοῦναι πρὸς εὐωχίαν ἱερεῖα καὶ πληθος οἴνου τε καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων. διόπερ τῆς δυνάμεως ἀπάσης ἐστιωμένης οἱ περὶ τὸν Ἀρβάκην παρὰ τινων αὐτομόλων πυνθόμενοι τὴν ἐν τῇ παρεμβολῇ τῶν πολεμίων ῥαθυμίαν καὶ μέθην, 140 κτὸς ἀπροσδοκῆτος τὴν ἐπιθῆσιν ἐποίησαντο. προσπεσόντες δὲ συντεταγμένοι μὲν ἀσυντάκτοις, ἔτοιμοι δὲ ἀπαρασκεύοις, τῆς τε παρεμβολῆς ἐκράτησαν καὶ τῶν στρατιωτῶν πολλοὺς ἀνελόντες τοὺς ἄλλους 30 μέχρι τῆς πόλεως κατεδίωξαν. μετὰ δὲ ταῦτα ὁ μὲν βασιλεὺς Σαλαιμένην τὸν ἀδελφὸν τῆς γυναικὸς ἀποδείξας στρατηγόν, αὐτὸς τῶν κατὰ τὴν πόλιν ἐπιμέλειαν ἐποιεῖτο· οἱ δ' ἀποστάτας κατὰ τὸ πεδῖον τὸ πρὸ τῆς πόλεως παραταξάμενοι δυοὶ μάχαις ἐνίκησαν τοὺς Ἀσσυρίους, καὶ τὸν τε Σαλαιμένην ἀνείλον καὶ τῶν ἀντιταξαμένων τοὺς μὲν ἐν τῇ φυγῇ κατέσφαξαν, τοὺς δ' ἀποκλεισθέντας τῆς εἰς τὴν

πόλιν ἐπανόδου καὶ συναναγκασθέντας ἑαυτοὺς ῥί-
 πτειν εἰς τὸν Εὐφράτην ποταμὸν πλὴν ὀλίγων πάν-
 τας ἀνείλον. τοσοῦτο δὲ πλῆθος ἦν τῶν φονευθέν-
 των ὥστε τὸ φερόμενον ῥεῦμα κερασθὲν αἵματι τὴν
 χροάν ἐφ' ἱκανὸν τόπον μεταβαλεῖν. ἔπειτα τοῦ βα-
 σιλέως συγκλεισθέντος εἰς πολιορκίαν, πολλὰ τῶν
 ἔθνῶν ἀφίστατο, ἐκάστου πρὸς τὴν ἐλευθερίαν αὐ-
 τομολοῦντος. ὁ δὲ Σαρδανάπαλλος ὄρων τὴν ὅλην βα-
 σιλείαν ἐν τοῖς μεγίστοις οὖσαν κινδύνοις, τοὺς μὲν
 10 νιούς τρεῖς ὄντας καὶ θυγατέρας δύο μετὰ πολλῶν
 χρημάτων εἰς Παφλαγονίαν ἀπέστειλε πρὸς Κότταν
 τὸν ἑπαρχον, ὄντα τῶν ἀρχομένων εὐνούστατον, αὐ-
 τὸς δὲ βιβλιαφόρους ἀποστέλλας πρὸς ἅπαντας τοὺς
 ὑπ' αὐτὸν τεταγμένους μετεπέμπετο δυνάμεις καὶ
 τὰ πρὸς τὴν πολιορκίαν παρεσκευάζετο. ἦν δ' αὐτῷ
 λόγιον παραδεδομένον ἐκ προγόνων ὅτι τὴν Νίον
 οὐδεὶς ἐλεῖ κατὰ κράτος, ἐὰν μὴ πρότερον ὁ ποτα-
 μὸς τῇ πόλει γένηται πολέμιος. ὑπολαμβάνων δὲ τοῦ-
 το μηδέποτε ἔσεσθαι, ταῖς ἐλπίσιν ἀντίτρεχε διανοού-
 20 μενος ὑπομένειν τὴν πολιορκίαν, καὶ τὰ παρὰ τῶν
 ἑπαρχῶν ἀποσταλησόμενα στρατόπεδα προσεδέχετο.
 27 Οἱ δ' ἀποσίσταται τοῖς προτερήμασιν ἑπαρθέντες
 προσέκειντο μὲν τῇ πολιορκίᾳ, διὰ δὲ τὴν ὀχυρό-
 τητα τῶν τειχῶν οὐδὲν ἠδύναντο βλάψαι τοὺς ἐν
 τῇ πόλει· πετροβόλοι γὰρ ἢ χελῶναι χωστρίδες ἢ
 κριοὶ πρὸς ἀνατροπὴν μεμηχανημένοι τειχῶν οὐπω
 κατ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς ἐξεύρηντο. τῶν δ' ἐπιτη-
 δείων ἀπάντων οἱ κατὰ τὴν πόλιν πολλὴν εἶχον θα-
 ψίλειαν, προνενοημένου τοῦ βασιλέως τούτου τοῦ
 30 μέρους. διὸ καὶ χρονιζούσης τῆς πολιορκίας, ἐπ' ἔτη
 μὲν δύο προσέκειντο προσβολὰς ποιούμενοι τοῖς τε-
 χεσι καὶ τῆς ἐπὶ τὴν χώραν ἐξόδου τοὺς ἐκ τῆς πό-
 λεως εἰργοντες. τῷ τρίτῳ δ' ἔει συνεχῶς ὄμβρων
 μεγάλων καταρῥαγόντων συνέβη τὸν Εὐφράτην μέ-
 γαν γενόμενον κατακλύσαι τε μέρος τῆς πόλεως καὶ
 καταβαλεῖν τὸ τεῖχος ἐπὶ σταδίους εἴκοσιν. ἔνταῦθα
 ὁ βασιλεὺς νομίσας τετελεῖσθαι τὸν χρησμόν, καὶ 141
 τῇ πόλει τὸν ποταμὸν γεγονέναι φανερώς πολέμιον,

ἀπέγνω τὴν σωτηρίαν. ἵνα δὲ μὴ τοῖς πολεμίοις γένηται ὑποχείριος, πυρὰν ἐν τοῖς βασιλείοις κατέσκειυσεν ὑπερμεγέθη, καὶ τὸν τε χρυσὸν καὶ τὸν ἄργυρον ἅπαντα, πρὸς δὲ τούτοις τὴν βασιλικὴν ἐσθῆτα πᾶσαν ἐπὶ ταύτην ἐσώρευσε· τὰς δὲ παλλακίδας καὶ τοὺς εὐνούχους συγκλείσας εἰς τὸν ἐν μέσῃ τῇ πυρᾷ κατεσκευασμένον οἶκον, ἅμα τούτοις ἅπασιν ἑαυτὸν τε καὶ τὰ βασίλεια κατέκαυσεν. οἱ δ' ἀποστάται πυθόμενοι τὴν ἀπώλειαν τοῦ Σαρδαναπάλλου τῆς μὲν πόλεως ἐκρατήσαν εἰσπεσόντες κατὰ τὸ 10 πεπτωκὸς μέρος τοῦ τείχους, τὸν δ' Ἀρβάκην ἐνδύσαντες τὴν βασιλικὴν στολὴν ἀνηγόρευσαν βασιλεία, καὶ τὴν τῶν ὅλων ἐξουσίαν αὐτῷ ἐπέτρεψαν.

Ἐνθα δὴ τοῦ βασιλέως τοῖς συναγωνισαμένοις 28 στρατηγοῖς δωρεάς τε διδόντος κατὰ τὴν ἀξίαν καὶ σατράπας ἐθνῶν καθιστάντος, προσελθὼν αὐτῷ Βέλεσος ὁ Βαβυλώνιος ὁ προειπὼν ὅτι βασιλεὺς ἔσται τῆς Ἀσίας, τῆς τε ευεργεσίας ὑπέμνησε καὶ τὴν Βαβυλωνίαν ἀρχὴν ἡξίου δοῦναι, καθάπερ ἐξ ἀρχῆς ὑπέσχετο· ἀπεφαίνεται δὲ καὶ κατὰ τοὺς κιν- 20 δύνους ἑαυτὸν εὐχὴν πεποιῆσθαι τῷ Βήλῳ Σαρδαναπάλλου κρατηθέντος καὶ τῶν ἄλλων βασιλείων ἐμπυρισθέντων ἀποκομιεῖν τὴν σποδὸν τὴν ἐκ τούτων εἰς Βαβυλῶνα, καὶ πλησίον τοῦ τεμένους τοῦ θεοῦ καταθέμενον χῶμα κατεσκευάσκειν τὸ παρεξόμενον τοῖς κατὰ τὸν Εὐφράτην πλείουσιν ἀθάνατον ὑπόμνημα τοῦ καταλύσαντος τὴν Ἀσσυρίων ἀρχὴν. τοῦτο δ' ἡτεῖτο πυθόμενός τις εὐνούχου τὰ περὶ τὸν ἄργυρον καὶ χρυσόν, ὃν διαδράντα καὶ πρὸς αὐτὸν αὐτομολήσαντα κατέκρυπεν. ὁ δ' Ἀρβάκης 30 τούτων οὐδὲν εἰδώς διὰ τὸ πάντας τοὺς ἐν τοῖς βασιλείοις συγκατακαῆναι τῷ βασιλεῖ, τὴν τε σποδὸν ἀποκομίσαι καὶ τὴν Βαβυλῶνα ἔχειν ἀτελῇ συνχωρήσεν. εἶθ' ὁ μὲν Βέλεσος πλοῖα παρασησάμενος μετὰ τῆς σποδοῦ τὸ πλείστον τοῦ τε ἄργυρου καὶ τοῦ χρυσοῦ συντόμως ἀπέστειλεν εἰς τὴν Βαβυλῶνα· ὁ δὲ βασιλεὺς, μηνυθείσης αὐτῷ τῆς πράξεως αὐτοφώρου, δικαστὰς ἀπέδειξε τοὺς συναγωνισαμένους

- στρατηγούς. τοῦ πράξαντος δ' ὁμολογοῦντος ἀδικεῖν, τὸ μὲν δικαστήριον αὐτοῦ κατέγνω θάνατον, ὁ δὲ βασιλεὺς, μεγαλόψυχος, ὧν καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς ἡγεμονίας βουλόμενος ἐπιεικῇ παρέχεσθαι, τῶν τε κινδύνων ἀπέλυσε τὸν Βέλεσυν καὶ τὸν ἀποκεκομισμένον ἄργυρον καὶ χρυσὸν ἔχειν συνέχωρήσεν· ὁμοίως δὲ καὶ τὴν δοθεῖσαν ἐξ ἀρχῆς ἔξουσίαν τῆς Βαβυλῶνος οὐκ ἀφείλετο, φήσας μείζονας εἶναι τὰς ἐξ αὐτοῦ προγεγενημένας εὐεργεσίας τῶν ὕστερον ἀδικημάτων. διαβοηθείσης δὲ τῆς ἐπιεικειᾶς οὐ τὴν τυχοῦσαν εὖνοιαν ἀλλὰ καὶ θόξαν παρὰ τῶν ἔθνων ἐπὶ ἡγήεγκατο, πάντων κοινωνοῦν ἄξιον εἶναι τῆς βασιλείας τὸν οὕτω προσενεχθέντα τοῖς ἀδικήσασιν. ὁ δ' οὖν Ἀρβάκης τοῖς κατὰ τὴν πόλιν ἐπιεικοῖς προσενεχθεῖς, αὐτοὺς μὲν κατὰ κώμας δῶκισε τὰς ἰδίας κτήσεις ἐκάστοις ἀποδοῦναι, τὴν δὲ πόλιν εἰς ἑδαφος κατέσκαψεν. ἔπειτα τὸν τε ἄργυρον καὶ χρυσὸν τὸν ἐκ τῆς πυρᾶς ὑπολειφθέντα πολλῶν ὄντα ταλάντων ἀπεκόμισε τῆς Μηδίας εἰς Ἰκβάτανα. ἡ μὲν οὖν ἡγεμονία τῶν Ἀσσυρίων ἀπὸ Νίνου διαμείνασα τριάκοντα μὲν γενεάς, ἔτη δὲ πλείω τῶν χιλιῶν καὶ τριακοσίων, ὑπὸ Μηδῶν κατελύθη τὸν προσηρημένον τρόπον.
- 29 Ἡμῖν δ' οὐκ ἀνάρμοστον εἶναι δοκεῖ περὶ τῶν ἐν Βαβυλῶνι καλουμένων Χαλδαίων καὶ τῆς ἀρχαιότητος αὐτῶν βραχεία διελθεῖν, ἵνα μηδὲν παραλείπωμεν τῶν ἀξίων μνήμης. Χαλδαῖοι τοίνυν τῶν ἀρχαιωτάτων ὄντες Βαβυλωνίων τῇ μὲν διαιρέσει τῆς πολιτείας παραπλησίαν ἔχουσι τάξιν τοῖς κατ' Αἴγυπτον ἱερεῦσι. πρὸς γὰρ τῇ θεραπείᾳ τῶν θεῶν τεταγμένοι πάντα τὸν τοῦ ζῆν χρόνον φιλοσοφοῦσι, μεγίστην ὁξάν ἔχοντες ἐν ἀστρολογίᾳ. ἀντέχονται δ' ἐπὶ πολὺ καὶ μαντικῆς, ποιούμενοι προρρήσεις περὶ τῶν μελλόντων, καὶ τῶν μὲν καθαρμοῖς, τῶν δὲ θυσίαις, τῶν δ' ἄλλαις τισὶν ἐπωδαῖς ἀποτροπᾶς κακῶν καὶ τελειώσεις ἀγαθῶν πειρῶνται πορίζειν. ἐμπερίαν δ' ἔχουσι καὶ τῆς διὰ τῶν θίωνων μαντικῆς ἐνυπνίων τε καὶ τεράτων ἐξηγήσεις ἀποφαίνονται.

οὐκ ἀσώφως δὲ ποιοῦνται καὶ τὰ περὶ τὴν ἱεροσκο-
 πίαν, ἀκριβῶς ἐπιτυχάνειν νομίζονται. τὴν δὲ τού-
 των μάθησιν ἀπάντων οὐχ ὁμοίαν ποιοῦνται τοῖς
 τὰ τοιαῦτα ἐπιτηδεύουσιν τῶν Ἑλλήνων. παρὰ μὲν
 γὰρ τοῖς Χαλδαίοις ἐκ γένους ἡ τούτων φιλοσοφία
 παραδίδεται, καὶ παῖς παρὰ πατρός διαδέχεται τῶν
 ἄλλων λειτουργιῶν πασῶν ἀπολελυμένος. διὸ καὶ γο-
 νεῖς ἔχοντες διδασκάλους ἅμα μὲν ἀφθόνης ἅπαντα
 μανθάνουσιν, ἅμα δὲ τοῖς παραγγελλομένοις προσέ-
 χουσι πιστεύοντες βεβαιότερον. ἔπειτ' εὐθύς ἐκ παί- 10
 δων συντρεφόμενοι τοῖς μαθήμασι μεγάλην ἔξιν εἰς
 τὴν ἀστρολογίαν περιποιοῦνται διὰ τε τὸ τῆς ἡλι-
 143 κίας εὐδίδακτον καὶ διὰ τὸ πλῆθος τοῦ προσκαρ-
 τερουμένου χρόνου. παρὰ δὲ τοῖς Ἑλλήσιν ὁ πολὺς
 ἀπαράσκευος προσίων ὁπὲρ ποτε τῆς φιλοσοφίας ἄπτε-
 ται, καὶ μέχρι τινὸς φιλοπονήσας ἀπῆλθε πε-
 ρισπασθεῖς ὑπὸ βιωτικῆς χρείας· ὀλίγοι δὲ τινες ἐπὶ
 φιλοσοφίαν ἀποδύντες ἐργολαβίας ἕνεκεν παραμέ-
 νουσιν ἐν τῷ μαθήματι, καινοτομοῦντες αἰεὶ περὶ
 τῶν μεγίστων δογμάτων καὶ τοῖς πρὸ αὐτῶν οὐκ 20
 ἀκολουθοῦντες. τοιγαροῦν οἱ μὲν βάρβαροι διαμένον-
 τες ἐπὶ τῶν αὐτῶν αἰεὶ βεβαίως ἕκαστα λαμβάνου-
 σιν, οἱ δὲ Ἕλληνες τοῦ κατὰ τὴν ἐργολαβίαν κέρ-
 δους στοχαζόμενοι καινὰς αἱρέσεις κτίζουσι καὶ
 περὶ τῶν μεγίστων θεωρημάτων ἀλλήλοις ἀντιδο-
 ξοῦντες διχονοεῖν ποιοῦσι τοὺς μανθάνοντας καὶ
 τὰς ψυχὰς αὐτῶν πλανᾶσθαι, τὸν πάντα βίον ἐν
 αἰώρᾳ γενομένης καὶ μηδενὶ ὅλως δυναμένης πιστεῦ-
 σαι βεβαίως· τὰς γοῦν ἐπιφανεστάτας αἱρέσεις τῶν
 φιλοσοφῶν εἴ τις ἀκριβῶς ἐξετάξοι, πλείστον ὅσον 30
 εὕρησεν διαφερούσας ἀλλήλων καὶ περὶ τῶν μεγί-
 στων δοξῶν ἐναντία δοξαζούσας. οἱ δ' οὖν Χαλδαῖοι 30
 τὴν μὲν τοῦ κόσμου φύσιν αἰδίῳ φασιν εἶναι καὶ
 μήτε ἔξ ἀρχῆς γενέσθαι ἐσχηκέναι μήθ' ὕστερον φθο-
 ρὰν ἐπιδέξασθαι· τὴν δὲ τῶν ὅλων τάξιν τε καὶ δια-
 κόσμησιν θεῖα τινὶ προνοίᾳ γεγονέναι, καὶ νῦν ἕκα-
 στα τῶν ἐν οὐρανῷ γινυμένων οὐχ ὥς ἔτυχεν οὐδ'
 αὐτομάτως ἀλλ' ὀρισμένην τινὶ καὶ βεβαίως κεκυρω-

μένη θεῶν κρίσει συντελεῖσθαι. τῶν δ' ἄστρον πολυ-
 χρονίους παρατηρήσεις πεποιημένοι, καὶ τὰς ἐκά-
 στου κινήσεις τε καὶ δυνάμεις ἀκριβέστατα πάντων
 ἀνθρώπων ἐπεγνωκότες, πολλὰ τῶν μελλόντων συμ-
 βαίνειν προλέγουσι τοῖς ἀνθρώποις· μεγίστην τέ φα-
 σιν εἶναι θεωρίαν καὶ δύναμιν περὶ τοὺς πέντε
 ἀστέρας τοὺς πλάνητας καλουμένους, οὓς κοινῇ μὲν
 ἑρμηνεῖς ὀνομάζουσιν, ἰδίᾳ δὲ τὸν [νῦν] ὑπὸ τῶν
 Ἑλλήνων Κρόνον ὀνομαζόμενον, ἐπιφανέστατον δὲ
 10 καὶ πλεῖστα καὶ μέγιστα προσημαίνοντα, καλοῦσιν
 Ἥλιν· τοὺς δ' ἄλλους τέτταρας ὁμοίως ταῖς παρ'
 ἡμῖν ἀστρολόγοις ὀνομάζουσιν, Ἀρεως, Ἀφροδίτης,
 Ἑρμοῦ, Διός. διὰ τοῦτο δ' αὐτοὺς ἑρμηνεῖς καλοῦ-
 σιν, ὅτι τῶν ἄλλων ἀστέρων ἀπλανῶν ὄντων καὶ
 τεταγμένη πορεία μίαν περιφορὰν ἔχοντων, οὗτοι 144
 μόνοι πορείαν ἰδίαν ποιούμενοι τὰ μέλλοντα γίνε-
 σθαι δεικνύουσιν, ἑρμηνεύοντες τοῖς ἀνθρώποις τὴν
 τῶν θεῶν εὐνοίαν. τὰ μὲν γὰρ διὰ τῆς ἀνατολῆς,
 τὰ δὲ διὰ τῆς δύσεως, τινὰ δὲ διὰ τῆς χρόας προση-
 20 μαίνειν φασὶν αὐτοὺς τοῖς προσέχειν ἀκριβῶς βουλη-
 θεῖσι. ποτὲ μὲν γὰρ πνευματιῶν μεγέθη δηλοῦν αὐ-
 τοὺς, ποτὲ δὲ ὄμβρων ἢ καυμάτων ὑπερβυλᾶς, ἔστι
 δὲ ὅτε κομητῶν ἀστέρων ἐπιτολᾶς, ἔτι δὲ ἡλίου τε
 καὶ σελήνης ἐκλείψεις, καὶ σεισμούς, καὶ τὸ σύνολον
 πάσας τὰς ἐκ τοῦ περιέχοντος γεννωμένας περιστά-
 σεις ὠφελίμους τε καὶ βλαβεράς οὐ μόνον ἔθνεσι καὶ
 τόποις ἀλλὰ καὶ βασιλεῦσι καὶ τοῖς τυχοῦσιν ἰδιώ-
 ταις. ὑπὸ δὲ τὴν τούτων φορὰν λέγουσι τετάχθαι
 30 τριάκοντα ἀστέρας, οἷς προσαγορεύουσι βουλαίους
 θεοὺς· τούτων δὲ τοὺς μὲν ἡμίσεις τοὺς ὑπὲρ γῆν
 τόπους ἐφορᾶν, τοὺς δὲ ἡμίσεις τοὺς ὑπὸ τὴν γῆν,
 τὰ κατ' ἀνθρώπους ἐπισκοποῦντας ἅμα καὶ τὰ κατὰ
 τὸν οὐρανὸν συμβαίνοντα· διὰ δ' ἡμερῶν δέκα πέμ-
 πεσθαι τῶν μὲν ἄνω πρὸς τοὺς κατω καθάπερ ἄγ-
 γελον ἓνα τῶν ἀστέρων, τῶν δ' ὑπὸ γῆν πρὸς τοὺς
 ἄνω πάλιν ὁμοίως ἓνα· καὶ ταύτην ἔχειν αὐτοὺς
 φορὰν ὀρισμένην καὶ περιόδῳ κεκυρωμένην αἰωνίαν·
 τῶν θεῶν δὲ κυρίους εἶναι φασὶ δώδεκα τὸν ἀρι-

θμόν, ὧν ἑκάστη μῆνα καὶ τῶν δώδεκα λεγομένων
 ζωδίων ἐν προσνέμουσι. διὰ δὲ τούτων φασὶ ποιῆ-
 σθαι τὴν πορείαν τὸν τε ἥλιον καὶ τὴν σελήνην καὶ
 πέντε τοὺς πλάνητας ἀστέρας, τοῦ μὲν ἡλίου τὸν
 ἴδιον κύκλον ἐν ἐνιαυτῷ τελοῦντος, τῆς δὲ σελήνης
 ἐνὶ μηνὶ τὴν ἰδίαν περίοδον διαπορευομένης. τῶν δὲ 31
 πλανήτων ἕκαστον ἴδιον ἔχειν δρόμον καὶ διηλλαγμέ-
 νως καὶ ποικίλως χρῆσθαι τοῖς τάξεσι καὶ τῇ τῶν
 χρόνων διαιρέσει. πλεῖστα δὲ πρὸς τὰς γενέσεις τῶν
 ἀνθρώπων συμβάλλεσθαι τούτους τοὺς ἀστέρας ἀγα- 10
 θὰ τε καὶ κακὰ· διὰ δὲ τῆς τούτων φύσεώς τε καὶ
 θεωρίας μάλιστα γινώσκειν τὰ συμβαίνοντα τοῖς ἀν-
 θρώποις. πεποιῆσθαι δὲ φασὶ προρρήσεις ἄλλοις τε
 βασιλεῦσιν οὐκ ὀλίγοις καὶ τῷ καταπολεμήσαντι Δα-
 ρεῖον Ἀλεξάνδρῳ καὶ τοῖς μετ' αὐτὸν βασιλεύουσιν
 Ἀντιγόνῳ τε καὶ Σελεύκῳ τῷ Νικάτορι, ἐν ἅπασι
 δὲ τοῖς ῥηθεῖσιν εὐστοχηκεῖν δοκοῦσιν· ὑπὲρ ὧν
 τὰ κατὰ μέρος ἐν οἰκειοτέροις ἀναγράφομεν καιροῖς.
 προλέγουσι δὲ καὶ τοῖς ἰδιώταις τὰ μέλλοντα συμ-
 βαίνειν οὕτως εὐστόχως ὥστε τοὺς πειραθέντας 20
 θαυμάζειν τὸ γινόμενον καὶ μείζον ἢ κατ' ἀνθρω-
145πον ἡγεῖσθαι. μετὰ δὲ τὸν ζωδιακὸν κύκλον εἴκοσι
 καὶ τέτταρας ἀφορίζουσιν ἀστέρας, ὧν τοὺς μὲν
 ἡμίσεις ἐν τοῖς βορείοις μέρεσι, τοὺς δ' ἡμίσεις ἐν
 τοῖς νοτίοις τετάχθαι φασὶ, καὶ τούτων τοὺς μὲν
 ὀρωμένους τῶν ζώωντων εἶναι καταριθμοῦσι, τοὺς δ'
 ἀφανεῖς τοῖς τετελευτηκόσι προσωρίσθαι νομίζουσιν,
 οὓς δικαστὰς τῶν ὄλων προσαγορεύουσιν. ὑπὸ πάντα
 δὲ τὰ προειρημένα τὴν σελήνην λέγουσι φέρεσθαι,
 ἔγγιστα μὲν τῆς γῆς οὖσαν διὰ τὴν βαρύτητα, δια- 30
 πορευομένην δ' ἐν ἐλαχίστῳ χρόνῳ τὸν ἑαυτῆς δρό-
 μον οὐ διὰ τὴν ὀξύτητα τῆς φορᾶς ἀλλὰ διὰ τὴν
 βραχύτητα τοῦ κύκλου. ὅτι δὲ τὸ φῶς ἀλλότριον
 ἔχει καὶ διώτι τὰς ἐκλείψεις ποιεῖται διὰ τὸ σκί-
 ασμα τῆς γῆς, παραπλήσια λέγουσι τοῖς Ἑλλήσι.
 περὶ δὲ τῆς κατὰ τὸν ἥλιον ἐκλείψεως ἀσθενεστάτας
 ἀποδείξεις φέροντες, οὐ τολμῶσι προλέγειν οὐδ'
 ἀκριβῶς ὑπὲρ αὐτῆς παραγράφειν τοὺς χρόνους.

- περὶ δὲ τῆς γῆς ιδιωτάτας ἀποφάσεις ποιοῦνται, λέγοντες ὑπάρχειν αὐτὴν σκαφοειδῆ καὶ κοίλην, καὶ πολλὰς καὶ πιθανὰς ἀποδείξεις εὐποροῦσι περὶ τῆς ταύτης καὶ περὶ τῶν ἄλλων τῶν κατὰ τὸν κόσμον ὑπὲρ ὧν τὰ κατὰ μέρος διεξιέναι τῆς ὑποκειμένης ιστορίας ἀλλότριον εἶναι νομίζομεν. τοῦτο μέντοι γε διαβεβαιώσασιν ἂν τις προσηκόντως, ὅτι Χαλδαῖοι μεγίστην ἔξιν ἐν ἀστρολογίᾳ τῶν ἀπάντων ἀνθρώπων ἔχουσι καὶ διότι πλείστην ἐπιμέλειαν ἐποίησαντο
- 10 ταύτης τῆς θεωρίας. περὶ δὲ τοῦ πλήθους τῶν ἐτῶν ἐν οἷς φασὶ τὴν θεωρίαν τῶν κατὰ τὸν κόσμον πεποιῆσθαι τὸ σύστημα τῶν Χαλδαίων οὐκ ἂν τις ῥαδίως πιστεύσειεν· ἐτῶν γὰρ ἑπτὰ καὶ τετραράκοντα μυριάδας καὶ τρεῖς ἐπὶ ταύταις χιλιάδας εἰς τὴν Ἀλεξάνδρου διάβασιν γεγονέναι καταριθμοῦσιν, ἀφ' ὅτου τὸ παλαιὸν ἤρξαντο τῶν ἄστρον τὰς παρατηρήσεις ποιῆσθαι. καὶ περὶ μὲν Χαλδαίων ἀρκεσθῆσόμεθα τοῖς ῥηθεῖσιν, ἵνα μὴ μακρότερον αποπλυνόμεθα τῆς οἰκείας ιστορίας. περὶ δὲ τῆς Ἀσσυρίων
- 20 βασιλείας ὡς ὑπὸ Μήδων κατελύθη προειρηκότες ἐπ' ἀνίμεν ὅθεν ἐξέβημεν.
- 32 Ἐπεὶ δὲ διαφωνοῦσιν οἱ παλαιότατοι τῶν συγγραφέων περὶ τῆς μεγίστης τῶν Μήδων ἡγεμονίας, οἰκείον εἶναι διαλαμβάνομεν τοῖς φιλαλήθως τὰς πράξεις ιστορεῖν βουλομένοις τὴν διαφορὰν τῶν ιστοριογράφων παράλληλα θεῖναι. Ἡρόδοτος μὲν οὖν κατὰ Ξέρξην γεγωνὸς τοῖς χρόνοις φησὶν Ἀσσυρίους εἶη πεντακόσια πρότερόν τῆς Ἀσίας ἄρξαντας ὑπὸ Μήδων καταλυθῆναι· ἔπειτα βασιλέα μὲν μηδένα γενέ-
- 30 σθαι τὸν ἀμφισβητήσοντα τῶν ὅλων ἐπὶ πολλὰς γενεάς, τὰς δὲ πόλεις καθ' ἑαυτὰς ταττομένας διοικεῖσθαι δημοκρατικῶς· τὸ δὲ τελευταῖον πολλῶν ἐτῶν διελθόντων αἰρεθῆναι βασιλέα παρὰ τοῖς Μήδοις ἄνδρα δικαιοσύνην διάφορον ὄνομα Κυαξάρην. τοῦτον δὲ πρῶτον ἐπιχειρῆσαι προσάγεσθαι τοὺς πλησιοχώρους καὶ τοῖς Μήδοις ἀρχηγὸν γενέσθαι τῆς τῶν ὅλων ἡγεμονίας· ἔπειτα τοὺς ἐγγόνους αἰεὶ προσκατακτιωμένους πολλὴν τῆς ὁμόρου χώρας αὐξῆσαι

τὴν βασιλείαν μέχρις Ἀστυάγου τοῦ καταπολεμη-
θέντος ὑπὸ Κύρου καὶ Περσῶν· περὶ ὧν νῦν ἡμεῖς
τὰ κεφάλαια προειρηκότες τὰ κατὰ μέρος ὕστερον
ἀκριβῶς ἀναγράψομεν, ἐπειδὴν ἐπὶ τοὺς οἰκείους
χρόνους ἐπιβάλωμεν· κατὰ γὰρ τὸ δεύτερον ἔτος τῆς
ἐπτακαίδεκατης Ὀλυμπιάδος ἡρέθη βασιλεὺς ὑπὸ
Μήδων Κυαξάρης καθ' Ἡρόδοτον. Κτησίας δὲ ὁ
Κυίδιος τοῖς μὲν χρόνοις ὑπῆρξε κατὰ τὴν Κύρου
στρατείαν ἐπὶ Ἀρταξέρξῃ τὸν ἀδελφόν, γενόμενος
δὲ αἰγμάλωτος, καὶ διὰ τὴν ἱατρικὴν ἐπιστήμην 10
ἀναληφθεὶς ὑπὸ τοῦ βασιλέως, ἐπτακαίδεκα ἔτη διε-
τέλεσε τιμώμενος ὑπ' αὐτοῦ. οὗτος οὖν φησὶν ἐκ τῶν
βασιλικῶν διφθερῶν, ἐν αἷς οἱ Πέρσαι τὰς παλαιὰς
πράξεις κατὰ τινα νόμον εἶχον συντεταγμένας, πο-
λυπραῖμονῆσαι τὰ καθ' ἕκαστον καὶ συνταξάμενος τὴν
ἱστορίαν εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐξενεγκεῖν. φησὶν οὖν
μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς Ἀσσυρίων ἡγεμονίας Μή-
δους προστῆναι τῆς Ἀσίας Ἀρβάκου βασιλεύοντος
τοῦ Σαρδανάπαλλον καταπολεμήσαντος, καθότι προ-
εῖρηται. τούτου δ' ἄρξαντος ἔτη δυσὶ λείποντα τῶν 20
τριάκοντα διαδέξασθαι τὴν βασιλείαν τὸν υἱὸν Μαν-
δαύκην, ὃν ἄρξαι τῆς Ἀσίας ἔτη πενήκοντα. μετὰ
δὲ τοῦτον τριάκοντα μὲν ἔτη βασιλεῦσαι Σώσαρμον,
πεντήκοντα δὲ Ἀρτύκαν, δύο δὲ πρὸς τοῖς εἴκοσι
τὸν προσαγορευόμενον Ἀρβιάνην, τετραράκοντα δὲ
Ἀρταῖον.

Ἐπὶ δὲ τούτου συστῆναι μέγαν πόλεμον τοῖς Μή- 33
δοις πρὸς Καδουσίους διὰ τοιαύτας αἰτίας. Παρ-
σώνδην τὸν Πέρσην, θαυμαζόμενον ἐπ' ἀνδρείᾳ καὶ
συνέσει καὶ ταῖς ἄλλαις ἀρεταῖς, φίλον τε ὑπάρξαι 30
τῷ βασιλεῖ καὶ μέγιστον ἰσχυῆσαι τῶν μετεχόντων
τοῦ βασιλικοῦ συνεδρίου. τοῦτον δ' ὑπὸ τοῦ βασιλέως
ἐν τῇ κρίσει λυπηθέντα φυγεῖν μετὰ πεζῶν μὲν
τρειςχιλίων ἱππέων δὲ χιλίων εἰς Καδουσίους, παρ'
οἷς ἦν ἐκδεδομένος τὴν ἰδίαν ἀδελφὴν τῷ μάλιστα
δυναστεύοντι κατὰ τοὺς τόπους. γενόμενον δὲ
147 ἀποστάτην καὶ πείσαντα τὸ σὺμπαν ἔθνος ἀντέχε-
σθαι τῆς ἐλευθερίας, αἰρεθῆναι στρατηγὸν διὰ τὴν

ἀνδρείαν. ἔπειτα πυνθανόμενον ἀθροισμένην ἐπ' αὐτὸν μεγάλην δύναμιν, καθοπλίσαι τοὺς Καδουσίους πανδημεί, καὶ καταστρατοπεδεῦσαι πρὸς ταῖς εἰς τὴν χώραν εἰσβολαῖς, ἔχοντα τοὺς σύμπαντας οὐκ ἐλάττους εἴκοσι μυριάδων· τοῦ δὲ βασιλέως Ἀρταίου στρατεύσαντος ἐπ' αὐτὸν μυριάσιν ὀγδοήκοντα, μάχῃ κρατῆσαι καὶ πλείους μὲν τῶν πεντακισμυρίων ἀνελεῖν, τὴν δ' ἄλλην δύναμιν ἐκβαλεῖν ἐκ τῆς Καδουσίων χώρας. διὸ καὶ παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις

10 θαυμαζόμενον αἰρεθῆναι βασιλέα, καὶ τὴν Μῆδιαν συνεχῶς λεηλατεῖν καὶ πάντα τόπον καταφθεῖρειν. μεγάλης δὲ δόξης τυχόντα, καὶ γῆρα μέλλοντα καταστρέφειν τὸν βίον, ἀρὰν θέσθαι παρασησάμενον τὸν διαδεχόμενον τὴν ἀρχήν, ὅπως μηδέποτε διαλύσωνται τὴν ἔχθραν Καδούσιοι πρὸς Μῆδους· εἰ δὲ

20 συνθοῖντο ὁμολογίας, ἐξώλεις γενέσθαι τοὺς τε ἀπὸ τοῦ γένους αὐτοῦ καὶ Καδουσίους ἅπαντας. διὰ δὲ ταύτας τὰς αἰτίας αἰὲν πολεμικῶς ἐσχηκέναι Καδουσίους πρὸς Μῆδους, καὶ μηδέποτε τοῖς τούτων βασιλεῦσιν ὑπηκόους γεγονέναι, μέχρις οὗ Κῦρος εἰς Πέρσας μετέστησε τὴν ἡγεμονίαν.

34 Τῶν δὲ Μῆδων βασιλεῦσαι μετὰ τὴν Ἀρταίου τελευτήν Ἀρτύνην μὲν ἔτη δύο πρὸς τοῖς εἴκοσι, Ἀστιβάραν δὲ τετραράκοντα. ἐπὶ δὲ τούτου Πάρθους ἀποστάντας Μῆδων Σάκαις τὴν τε χώραν καὶ τὴν πόλιν ἐγχειρίσαι. διόπερ συστάντος πολέμου τοῖς Σάκαις πρὸς Μῆδους ἐπ' ἔτη πλείω, γενέσθαι τε μάχας οὐκ ὀλίγας καὶ συχνῶν παρ' ἀμφοτέροις ἀναιρεθέντων τὸ τελευταῖον εἰρήνην αὐτοὺς ἐπὶ

30 τοῖςδε συνθῆσθαι, Πάρθους μὲν ὑπὸ Μῆδους τετάχθαι, τῶν δὲ προὔπαρχόντων ἑκατέρους κυριεύσαντας φίλους εἶναι καὶ συμμάχους ἀλλήλοις εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον. βασιλεῦσαι δὲ τότε τῶν Σακῶν γυναῖκα τὰ κατὰ πόλεμον ἐξηλωκυῖαν καὶ τόλμῃ τε καὶ πράξει πολὺ διαφέρουσαν τῶν ἄλλων γυναικῶν τῶν ἐν Σάκαις, ὄνομα Ζαρίναν. καθόλου μὲν οὖν τὸ ἔθνος τοῦτο γυναικας ἀλκίμους ἔχει καὶ κοινωνούσας τοῖς ἀνδράσι τῶν ἐν τοῖς πολέμοις κινδύνων, ταύτην

δὲ λέγεται τῷ τε κάλλει γενέσθαι πασῶν εὐπρεπεστά-
 την καὶ ταῖς ἐπιβολαῖς καὶ τοῖς κατὰ μέρος ἐγχει-
 ρήμασι θαυμαστήν. τῶν μὲν γὰρ πλησιοχώρων βαρ-
 βάρων τοὺς ἐπηρμένους τῷ θρασεί καὶ καταδουλου-
 148 μένους τὸ ἔθνος τῶν Σακῶν καταπολεμήσαι, τῆς
 δὲ χώρας πολλὴν ἐξημερῶσαι, καὶ πόλεις οὐκ ὀλίγας
 κτίσαι, καὶ τὸ σύνολον εὐδαιμονέστερον τὸν βίον τῶν
 ὁμοεθνῶν ποιῆσαι. διὸ καὶ τοὺς ἐγχωρίους μετὰ τὴν
 τελευτὴν αὐτῆς χάριν ἀποδιδόντας τῶν ευεργεσιῶν
 καὶ τῆς ἀρετῆς μνημονεύοντας τάφον οἰκοδομήσαι 10
 πολὺ τῶν ὄντων παρ' αὐτοῖς ὑπερέχοντα. ὑποστη-
 σαμένους γὰρ πυραμίδα τρίγωνον τριῶν μὲν στα-
 δίων ἑκάστην πλευρὰν αὐτῆς κατασκευάσαι τὸ μῆκος,
 τὸ δ' ὕψος σταδιαῖον, εἰς ὃν συνηγμένης τῆς κορυ-
 φῆς. ἐπισιῆσαι δὲ τῷ τάφῳ καὶ χρυσὴν εἰκόνα κο-
 λοιτικὴν, καὶ τιμὰς ἡρωικὰς ἀπονείμει, καὶ τὰ λ-
 λα πάντα μεγαλοπρεπέστερα ποιεῖν τῶν τοῖς προγό-
 νοις αὐτῆς συγχωρηθέντων. Ἀσιτβάρα δὲ τοῦ βα-
 σιλείως τῶν Μήδων γῆρα τελευτήσαντος ἐν Ἐκβα-
 τάνοις τὴν ἀρχὴν Ἀσπάδαν τὸν υἱὸν διαδέξασθαι 20
 τὸν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων Ἀστυάγην καλούμενον· τοῦ-
 του δ' ὑπὸ Κύρου τοῦ Πέρσου καταπολεμηθέντος
 μεταπεσεῖν τὴν βασιλείαν εἰς Πέρσας· περὶ ὧν ἡμεῖς
 τὰ κατὰ μέρος ἐν τοῖς ἰδίοις χρόνοις ἀκριβῶς ἀνα-
 γράψομεν. περὶ μὲν οὖν τῆς Ἀσσυρίων καὶ Μήδων
 βασιλείας καὶ τῆς τῶν συγγραφέων διαφωνίας ἱκα-
 νῶς εἰρῆσθαι νομίζομεν· περὶ δὲ τῆς Ἰνδικῆς καὶ
 τῶν ἐν ταύτῃ μυθολογουμένων ἐν μέρει διεξιμεν.

Ἡ τοίνυν Ἰνδικὴ τετράπλευρος οὕσα τῷ σχή- 35
 ματι τὴν μὲν πρὸς ἀνατολὰς νεύουσαν πλευρὰν καὶ 30
 τὴν πρὸς τὴν μεσημβρίαν ἢ μεγάλη περιέχει θάλατ-
 τα, τὴν δὲ πρὸς τὰς ἀρκτοὺς τὸ Ἡμῶδον ὄρος διείρ-
 γει τῆς Σκυθίας, ἣν κατοικοῦσι τῶν Σκυθῶν οἱ
 προσαγορευόμενοι Σάκαι· τὴν δὲ τετάρτην τὴν πρὸς
 δυσὶν ἐστραμμένην διείληφεν ὁ Ἰνδὸς προσαγορευόμε-
 νος ποταμός, μέγιστος ὧν σχεδὸν τῶν ἀπαντῶν με-
 τὰ τὸν Νεῖλον. τὸ δὲ μέγεθος τῆς ὅλης Ἰνδικῆς
 φασιν ὑπάρχειν ἀπὸ μὲν ἀνατολῶν πρὸς δυσὶν δις-

- μυρίων ὀκτακισχιλίων σταδίων, ἀπὸ δὲ τῶν ἄρκτων
 πρὸς μεσημβρίαν τριςμυρίων διςχιλίων. τηλικαύτη
 δὲ οὖσα τὸ μέγεθος δοκεῖ μάλιστα τοῦ κόσμου πε-
 ριέχειν τὸν τῶν θερινῶν τροπῶν κύκλον, καὶ πολλὰ-
 χῇ μὲν ἐπ' ἄκρας τῆς Ἰνδικῆς ἰδεῖν ἔστιν ἀσκίους
 ὄντας τοὺς γνώμονας, νυκτιὸς δὲ τὰς ἄρκτους ἀθεω-
 ρήτους· ἐν δὲ τοῖς ἐσχάτοις οὐδ' αὐτὸν τὸν ἀρκτου-
 ρον φαίνεσθαι· καθ' ὃν δὴ τρόπον φασὶ καὶ τὰς
 σκιάς κεκλίσθαι πρὸς μεσημβρίαν. ἡ δ' οὖν Ἰνδικὴ
 10 πολλὰ μὲν ὄρη καὶ μεγάλα ἔχει, δένδρεσι παντο-
 दाποῖς καρπίμοις πληθύνοντα, πολλὰ δὲ πεδία καὶ
 μεγάλα καρποφόρα, τῷ μὲν κάλλει διάφορα, ποτα-
 μῶν δὲ πλήθει διαιρούμενα. τὰ πολλὰ δὲ τῆς χώ-
 ρας ἀρδεύεται, καὶ δια τοῦτο διττοὺς ἔχει τοὺς 149
 κατ' ἔτος καρπούς. ζῳῶν τε παντοδαπῶν γέμει δια-
 φόρων τοῖς μεγέθεσι καὶ ταῖς ἀλκαῖς, τῶν μὲν χειρ-
 σαίων, τῶν δὲ καὶ πιτηνῶν. καὶ πλείστους δὲ καὶ
 μεγίστους ἐλέφαντας ἐκιρέφει, χορηγοῦσα τὰς τρο-
 φὰς ἀφθόνης, δι' αἷς ταῖς ῥώμαις τὰ θηρία ταῦτα
 20 πολὺ προέχει τῶν κατὰ τὴν Λιβύην γεννωμένων.
 διὸ καὶ πολλῶν θηρευομένων ὑπὸ τῶν Ἰνδῶν καὶ
 πρὸς τοὺς πολεμικοὺς ἀγῶνας κατασκευαζομένων, με-
 γάλας συμβαίνει γίνεσθαι ῥοπᾶς πρὸς τὴν νίκην.
 36 Ὀμοίως δὲ καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἡ πολυκαρπία
 τρέφουσα τοῖς τε ἀναστήμασι τῶν σωμάτων καὶ τοῖς
 ὄγκοις ὑπερφέροντας κατασκευάζει. εἶναι δὲ αὐτοὺς
 συμβαίνει καὶ πρὸς τὰς τέχνας ἐπιστήμονας, ὥς ἂν
 αἴερα μὲν ἔλκοντας καθαρὸν, ὕδωρ δὲ λεπτομερέστα-
 τον πίνοντας. ἡ δὲ γῆ πάμφορος οὖσα τοῖς ἡμέροις
 30 καρποῖς ἔχει καὶ φλέβας καταγείους πολλῶν καὶ
 παντοδαπῶν, μεταλλῶν. γίνεται γὰρ ἐν αὐτῇ πολὺς
 μὲν ἄργυρος καὶ χρυσός, οὐκ ὀλίγος δὲ χαλκός καὶ
 σίδηρος, ἔτι δὲ καττίτερος καὶ τᾶλλα τὰ πρὸς
 κόσμον τε καὶ χρεῖαν καὶ πολεμικὴν παρασκευὴν
 ἀνήκοντα. χωρὶς δὲ τῶν δημητριακῶν καρπῶν φύε-
 ται κατὰ τὴν Ἰνδικὴν πολλὴ μὲν κέγχρος, ἀρδευο-
 μένη τῇ τῶν ποταμίων ναμάτων δαψιλεῖα, πολὺ δὲ
 ὄσπριον καὶ διάφορον, ἔτι δὲ ὄρυζα καὶ τὸ πρὸς α-

γορευόμενον βόσπορον, καὶ μετὰ ταῦτ' ἄλλα πλείω
 τῶν πρὸς διατροφήν χρησίμων· καὶ τούτων τὰ πολ-
 λὰ ὑπάρχει αὐτοφυῆ. οὐκ ὀλίγους δὲ καὶ ἄλλους ἐδώ-
 διμους καρποὺς φέρει δυναμένους τρέφειν ζῶα, περι-
 ῶν μακρὸν ἂν εἴη γράφειν. διὸ καὶ φασὶ μηδέποτε
 τὴν Ἰνδικὴν ἐπισχεῖν λιμὸν ἢ καθόλου σπάνιν τῶν
 πρὸς τροφήν ἡμερον ἀνηκόντων. διττῶν γὰρ ὄμβρων
 ἐν αὐτῇ γινομένων καθ' ἕκαστον ἔτος, τοῦ μὲν χει-
 μερινοῦ, καθὰ παρὰ τοῖς ἄλλοις ὁ σπόρος τῶν πυ-
 ρίνων γίνεται καρπῶν, τοῦ δ' ἑτέρου κατὰ τὴν θε- 10
 ρινὴν τροπὴν, καθ' ἣν σπείρεσθαι συμβαίνει τὴν
 ὄρουσαν καὶ τὸ βόσπορον, ἔτε δὲ σήσαμον καὶ κέ-
 χρον, κατὰ [δὲ] τὸ πλεῖστον ἀμφοτέροις τοῖς καρ-
 ποῖς οἱ κατὰ τὴν Ἰνδικὴν ἐπιτυγχάνουσι· πάντων
 δὲ μὴ τελεσφορουμένων, θατέρου τῶν καρπῶν οὐκ
 ἀποτυγχάνουσιν. οἱ τε αὐτοματίζοντες καρποὶ καὶ αἱ
 κατὰ τοὺς ἐλώδεις τόπους φνόμεναι ῥίζαι διάφοροι
 ταῖς γλυκύτησιν οὔσαι πολλὴν παρέχονται τοῖς ἀν-
 θρώποις θαψίλειαν· πάντα γὰρ σχεδὸν τὰ κατὰ τὴν 20
 χώραν πεδία γλυκεῖαν ἔχει τὴν ἀπὸ τῶν ποταμῶν
 ἰκμάδα, καὶ τὴν ἀπὸ τῶν ὄμβρων τῶν ἐν τῷ θέρει
 [γινομένων] κατ' ἐνιαυτὸν κυκλικῇ τινι περιόδῳ πα-
 ραδόξως εἰωθότων γίνεσθαι θαψίλειαν, γλιαρῶν
 πιπτόντων ὑδάτων ἐκ τοῦ περιέχοντος αἰέρος, καὶ
 150 τὰς ἐν τοῖς ἔλεσι ῥίζας ἔψοντος τοῦ καύματος, καὶ
 μάλιστα τῶν μεγάλων καλάμων. συμβάλλονται δὲ
 παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς καὶ τὰ νόμιμα πρὸς τὸ μηδέποτε
 ἔνδειαν τροφῆς παρ' αὐτοῖς εἶναι. παρὰ μὲν γὰρ τοῖς
 ἄλλοις ἀνθρώποις οἱ πολέμιοι καταφθείροντες τὴν
 χώραν ἀγεωργητον κατασκευάζουσιν· παρὰ δὲ τούτοις 30
 τῶν γεωργῶν ἱερῶν καὶ ἀσύλων ἐωμένων, οἱ πλη-
 σίον τῶν παρατάξεων γεωργοῦντες ἀνεπαίσθητοι
 τῶν κινδύνων εἰσίν. ἀμφοτέροι γὰρ οἱ πολεμοῦντες
 ἀλλήλους μὲν ἀποκτείνουσιν ἐν ταῖς μάχαις, τοὺς
 δὲ περὶ τὴν γεωργίαν ὄντας ἐῷσιν ἀβλαβεῖς, ὡς κοι-
 νοὺς ὄντας ἀπάντων εὐεργέτας, τὰς τε χώρας τῶν
 ἀντιπολεμούντων οὔτ' ἐμπυρίζουσιν οὔτε δειδροτο-
 μοῦσιν.

- 37 Ἐχει δὲ καὶ ποταμοὺς ἡ χώρα τῶν Ἰνδῶν πολλοὺς καὶ μεγάλους πλωτοὺς, οἱ τὰς πηγὰς ἔχοντες ἐν τοῖς ὄρεσι τοῖς πρὸς τὰς ἄρκτους κεκλιμένοις φέρονται διὰ τῆς πεδιάδος, ὧν οὐκ ὀλίγοι συμμίσγοντες ἀλλήλοις ἐμβάλλουσιν εἰς ποταμὸν τὸν ὀνομαζόμενον Γάγγην. οὗτος δὲ τὸ πλάτος γενόμενος σταδίων τριάκοντα φέρεται μὲν ἀπὸ τῆς ἄρκτου πρὸς μεσημβρίαν, ἔξερεύγεται δὲ εἰς τὸν Ὠκεανόν, ἀπολαμβάνων εἰς τὸ πρὸς ἑω μέρος τὸ ἔθνος τὸ τῶν
- 10 Γανδαριδῶν, πλείστους ἔχον καὶ μεγίστους ἐλέφαντας. διὸ καὶ τῆς χώρας ταύτης οὐδεὶς πώποτε βασιλεὺς ἔπηλυσ ἑκράτησε, πάντων τῶν ἄλλοεθνῶν φοβουμένων τὸ πλῆθος καὶ τὴν ἀλκὴν τῶν θηρίων. καὶ γὰρ Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδὼν ἀπάσης τῆς Ἀσίας κρατήσας μόνους τοὺς Γανδαρίδας οὐκ ἐπολέμησε· καταντήσας γὰρ ἐπὶ τὸν Γάγγην ποταμὸν μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως, καὶ τοὺς ἄλλους Ἰνδοὺς καταπολεμήσας, ὡς ἐπύθετο τοὺς Γανδαρίδας ἔχειν τετρακισχιλίους ἐλέφαντας πολεμικῶς κεκοσμημένους, ἀπέ-
- 20 γνω τὴν ἐπ' αὐτοὺς στρατείαν. ὁ δὲ παραπλήσιος τῷ Γάγγη ποταμός, προσαγορευόμενος δὲ Ἰνδός, ἄρχεται μὲν ὁμοίως ἀπὸ τῶν ἄρκτων, ἐμβάλλων δὲ εἰς τὸν Ὠκεανὸν ἀφορίζει τὴν Ἰνδικήν· πολλὴν δὲ διεξιὼν πεδιάδα χωρὰν δέχεται ποταμοὺς οὐκ ὀλίγους πλωτοὺς, ἐπιφανεστάτους δὲ Ἰπανιν καὶ Ἰθάσπην καὶ Ἀκεσίνον. χωρὶς δὲ τούτων ἄλλο πλῆθος ποταμῶν παντοδαπῶν διαρρεῖ, καὶ ποιεῖ κατὰ φύσιν πολλοῖς κηπεύμασι καὶ καρποῖς παντοδαποῖς τὴν χώραν. τοῦ δὲ κατὰ τοὺς ποταμοὺς πλῆθους καὶ τῆς
- 30 τῶν ὑδάτων ὑπερβολῆς αἰτίαν φέρουσιν οἱ παρ' αὐτοῖς φιλόσοφοι καὶ φυσικοὶ τοιαύτην. τῆς Ἰνδικῆς φασὶ τὰς περικειμένας χώρας, τὴν τε Σκυθῶν καὶ Βακτριανῶν, εἶ δὲ καὶ τῶν Ἀριανῶν, ὑψηλοτέρας εἶναι τῆς Ἰνδικῆς· ὥστε εὐλόγως εἰς τὴν ὑποκειμένην χώραν πανταχόθεν συρρέουσας τὰς λιβάδας ἐκ τοῦ 151 κατ' ὀλίγον ποιεῖν τοὺς τόπους καθύγρους καὶ γενῶν ποταμῶν πλῆθος. ἴδιον δὲ τι συμβαίνει περὶ τινὰ τῶν κατὰ τὴν Ἰνδικὴν ποταμῶν τὸν ὀνομαζό-

μενον Σίλλαν, ρέοντα δὲ ἐκ τινος ὁμώνυμου κρήνης. ἐπὶ γὰρ τούτου μόνου τῶν ἀπάντων ποταμῶν οὐδὲν τῶν ἐμβαλλομένων εἰς αὐτὸν ἐπιπλεῖ, πάντα δ' εἰς τὸν βυθὸν καταδύεται παραδόξως.

Τὴν δ' ὅλην Ἰνδικὴν οὖσαν ὑπερμεγέθη λέγεται 38
κατοικεῖν ἔθνη πολλὰ καὶ παντοδαπά, καὶ τούτων
μηδὲν ἔχειν τὴν ἐξ ἀρχῆς γένεσιν ἔπηλυν, ἀλλὰ
πάντα δοκεῖν ὑπάρχειν αὐτόχθονα, πρὸς δὲ τού-
τοις μήτε ξενικὴν ἀποικίαν προσδέχεσθαι πώπο-
τε μήτε εἰς ἄλλο ἔθνος ἀπεσταλκέναι. μυθολο- 10
γοῦσι δὲ τοὺς ἀρχαιοτάτους ἀνθρώπους τροφαῖς μὲν
κεχρησθαι τοῖς αὐτομάτως φυομένοις ἐκ τῆς γῆς
καρποῖς, ἐσθῆσι δὲ ταῖς δοραῖς τῶν ἐγχωρίων ζώων,
καθάπερ καὶ παρ' Ἑλλήσιν. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν
τεχνῶν τὰς εὐρέσεις καὶ τῶν ἄλλων τῶν πρὸς βίον
χρησίμων ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον γενέσθαι, τῆς χειρας
αὐτῆς ὑφηγουμένης εὐφυεῖ ζῳῶ καὶ συντεροῦς ἔχον-
τι πρὸς ἅπαντα χεῖρας καὶ λόγον καὶ ψυχῆς ἀγ-
γίνοιαν. μυθολογοῦσι δὲ παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς οἱ λο-
γιώτατοι περὶ ὧν καθήκον ἂν εἴη συντόμως διελθεῖν. 20
φασὶ γὰρ ἐν τοῖς ἀρχαιοτάτοις χρόνοις παρ' αὐ-
τοῖς ἔτι τῶν ἀνθρώπων καμμηδὸν οἰκούντων παρα-
γενέσθαι τὸν Διόνυσον ἐκ τῶν πρὸς ἐσπέραν τόπων
ἔχοντα δύναμιν ἀξιόλογον· ἐπελθεῖν δὲ τὴν Ἰνδικὴν
ἅπασαν, μηδεμιᾶς οὐσης ἀξιολόγου πόλεως τῆς δυνα-
μένης ἀντιτάξασθαι. ἐπιγενομένων δὲ καυμάτων
μεγάλων, καὶ τῶν τοῦ Διονύσου στρατιωτῶν λοιμι-
κῇ νόσῳ διαφθειρομένων, συνέσει διαφέροντα τὸν
ἡγεμόνα τοῦτον ἀπαγαγεῖν τὸ στρατόπεδον ἐκ τῶν
πεδινῶν τόπων εἰς τὴν ὄρεινὴν. ἐνταῦθα δὲ πνεόν- 30
των ψυχρῶν ἀνέμων καὶ τῶν ναματιαίων ὑδάτων
καθαρῶν ρεόντων πρὸς αὐταῖς ταῖς πηγαῖς, ἀπαλ-
λαγῆναι τῆς νόσου τὸ στρατόπεδον. ὀνομάζεσθαι
δὲ τῆς ὄρεινῆς τὸν τόπον τοῦτον Μηρόν, καθ' ὃν ὁ
Διόνυσος ἐξέτρεψε τὰς δυνάμεις ἐκ τῆς νόσου· ἀφ' οὗ
δὴ καὶ τοὺς Ἑλλήνας περὶ τοῦ θεοῦ τούτου παρα-
δεδωκέναι τοῖς μεταγενεστέροις τετραφθαι τὸν Διό-
νυσον ἐν μηρῷ. μετὰ δὲ ταῦτα τῆς παραθέσεως

τῶν καρπῶν ἐπιμεληθέντα μεταδιδόναι τοῖς Ἰνδοῖς, καὶ τὴν εὐρεσιν τοῦ οἴνου καὶ τῶν ἄλλων τῶν εἰς τὸν βίον χρησίμων παραδοῦναι. πρὸς δὲ τούτοις πόλεων τε ἀξιολόγων γενηθῆναι κτίστην μεταγαγόντα τὰς κώμας εἰς τοὺς εὐθέτους τόπους, τιμᾶν τε καταδειξάι τὸ θεῖον καὶ νόμους εἰσηγήσασθαι καὶ δικαστήριον. καθόλου δὲ πολλῶν καὶ καλῶν ἔργων εἰσηγητὴν γενόμενον θεὸν νομισθῆναι καὶ τυχεῖν ἀθανάτων τιμῶν. ἱστοροῦσι δ' αὐτὸν καὶ γυναικῶν πλη-

10 θος μετὰ τοῦ στρατοπέδου περιάγεσθαι, καὶ κατὰ τὰς ἐν τοῖς πολέμοις παρατάξεις τυμπάνοις καὶ κυμβάλοις κεκρῆσθαι, μήπω σάλπιγξος εὐρημένης. βασιλεύσαντα δὲ πάσης τῆς Ἰνδικῆς ἔτη δύο πρὸς τοῖς πεντήκοντα γῆρα τελευτῆσαι. διαδεξαμένους δὲ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ τὴν ἡγεμονίαν αἰὶ τοῖς ἀφ' ἑαυτῶν ἀπολιπεῖν τὴν ἀρχήν. τὸ δὲ τελευταῖον πολλὰς γενεαῖς ὕστερον καταλυθείσης τῆς ἡγεμονίας δημοκρατηθῆναι τὰς πόλεις.

39 Περὶ μὲν οὖν τοῦ Διονύσου καὶ τῶν ἀπογόνων
20 αὐτοῦ τοιαῦτα μυθολογοῦσιν οἱ τὴν ὀρεινὴν τῆς Ἰνδικῆς κατοικοῦντες. τὸν τε Ἡρακλέα φασὶ παρ' αὐτοῖς γεγενῆσθαι, καὶ παραπλησίως τοῖς Ἕλλησι τὸ τε ῥόπαλον καὶ τὴν λεοντήν αὐτῷ προσάπτουσι. τῇ δὲ τοῦ σώματος ῥώμῃ καὶ ἀλκῇ πολλῶν τῶν ἄλλων ἀνθρώπων διενεγκεῖν, καὶ καθαρὰν ποιῆσαι τῶν θηρίων γῆν τε καὶ θάλατταν. γαμήσαντα δὲ πλείους γυναῖκας υἱοὺς μὲν πολλοὺς, θυγατέρα δὲ μίαν γεννῆσαι· καὶ τούτων ἐνηλίκων γενομένων, πᾶσαν τὴν Ἰνδικὴν διελόμενον εἰς ἴσας τοῖς τέκνοις μερίδας ἅπαν-
30 τας τοὺς υἱοὺς ἀποδειξάι βασιλέας· μίαν δὲ θυγατέρα θρέψαντα καὶ ταύτην βασιλίσσαν ἀποδειξάι. κτίστην τε πόλεων οὐκ ὀλίγων γενέσθαι, καὶ τούτων τὴν ἐπιφανεστάτην καὶ μεγίστην προσαγορεῦσαι Παλίβοθρα. κατασκευάσαι δ' ἐν αὐτῇ καὶ βασιλεία πολυτελῇ καὶ πληθὺς οἰκητόρων καθιδρῦσαι· τὴν τε πόλιν ὀχυρῶσαι τάφροις ἀξιολόγοις ποταμίαις ὕδασι πληρουμέναις. καὶ τὸν μὲν Ἡρακλέα τὴν ἐξ ἀνθρώπων μετὰστασιν ποιησάμενον ἀθανάτου τυχεῖν τι-

μῆς· τοὺς δ' ἀπογόνους αὐτοῦ, βασιλεύσαντας ἐπὶ
 πολλὰς γενεὰς καὶ πράξεις ἀξιολόγους μεταχειρισ-
 μένους, μήτε στρατείαν ὑπερόριον ποιήσασθαι μήτε
 ἀποικίαν εἰς ἄλλο ἔθνος ἀποστεῖλαι. ὕστερον δὲ
 πολλοῖς ἔτεσι τὰς πλείστας μὲν τῶν πόλεων δημο-
 κρατηθῆναι, τινῶν δὲ ἔθνῶν τὰς βασιλείας διαμεῖ-
 ναι μέχρι τῆς Ἀλεξάνδρου διαβάσεως. νομῖμιν
 δ' ὄντων παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς ἐνίων ἐξηλλαγμένοι, θαυ-
 μασιώτατον ἂν τις ἡγήσαιο τὸ καταδειχθὲν ὑπὸ
 τῶν ἀρχαίων παρ' αὐτοῖς φιλοσόφων. νενομοθέτη-
 ται γὰρ παρ' αὐτοῖς δοῦλον μηδὲνα τὸ παράπαν εἶ-
 ναι, ἐλευθέρους δὲ ὑπάρχοντας τὴν ἰσότητά τιμᾶν ἐν
 πᾶσι. τοὺς γὰρ μαθόντας μὴθ' ὑπερέχειν μὴθ' ὑπο-
 πίπτειν ἄλλοις κράτιστον ἔξιν βίον πρὸς ἀπάσας τὰς
 περιστάσεις. εὖηθες γὰρ εἶναι νόμους μὲν ἐπ' ἴσης
 τιθέναι πᾶσι, τὰς δ' οὐσίας ἀνωμάλους κατα-
 σκευάζειν.

158 Τὸ δὲ πᾶν πλῆθος τῶν Ἰνδῶν εἰς ἐπτὰ μέρη 40
 διήρηται, ὧν ἔστι τὸ μὲν πρῶτον σύστημα φιλοσό-
 φων, πλήθει μὲν τῶν ἄλλων μερῶν λειπόμενον, τῇ 20
 δ' ἐπιφανείᾳ πάντων πρωτεύον. ἀλειτούργητοι γὰρ
 ὄντες οἱ φιλόσοφοι πάσης ὑπουργίας οὐθ' ἑτέρων
 κυριεύουσιν οὐθ' ὑφ' ἑτέρων δεσπόζονται. παρα-
 λαμβάνονται δὲ ὑπὸ μὲν τῶν ἰδιωτῶν εἰς τε τὰς ἐν
 τῷ βίῳ θυσίας καὶ εἰς τὰς τῶν τετελευτηκότων
 ἐπιμελείας, ὡς θεοῖς γεγονότες προσφιλέστατοι καὶ
 περὶ τῶν ἐν Αἰδοῦ μάλιστα ἐμπείρως ἔχοντες ταύ-
 τής τε τῆς ὑπουργίας δῶρά τε καὶ τιμὰς λαμβάνου-
 σιν ἀξιολόγους. τῷ δὲ κοινῷ τῶν Ἰνδῶν μεγάλας
 παρέχονται χρεῖας παραλαμβανόμενοι μὲν κατὰ τὸ 80
 νέον ἔτος ἐπὶ τὴν μεγάλην σύνοδον, προλέγοντες δὲ
 τοῖς πλήθεσι περὶ αὐχμῶν καὶ ἐπομβρίας, ἔτι δὲ ἀνέ-
 μων εὐπνοίας καὶ νοσῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν θυγα-
 μένων τοὺς ἀκούοντας ὡς ἐλῆσαι. τὰ μέλλοντα γὰρ
 προακούσαντες οἱ τε πολλοὶ καὶ ὁ βασιλεὺς, ἐκπλη-
 ροῦσιν αἰεὶ τὸ μέλλον ἐκλείπειν καὶ προκατασκευά-
 ζουσιν αἰεὶ τι τοῖν χρησίμων. ὁ δὲ ἀποτυχῶν τῶν
 φιλοσόφων ἐν ταῖς προρρήσεσιν, ἄλλην μὲν οὐδεμίαν

ἀναδέχεται τιμωρίαν ἢ βλασφημίαν, ἄφωνος δὲ
 διατελεῖ τὸν λοιπὸν βίον. δεύτερον δ' ἐστὶ μέρος
 τὸ τῶν γεωργῶν, οἳ τῷ πλήθει τῶν ἄλλων πολὺ
 προέχουσιν δοκοῦσιν. οὗτοι δὲ πολέμων καὶ τῆς ἄλ-
 λης λειτουργίας ἀφειμένοι περὶ τὰς γεωργίας ἀσχο-
 λοῦνται· καὶ οὐδεὶς ἂν πολέμιος περιτυχὼν γεωργῷ
 κατὰ τὴν χώραν ἀδικήσῃεν, ἀλλ' ὡς κοινούς ευερ-
 γέτας ἡγούμενοι πάσης ἀδικίας ἀπέχονται. διόπερ
 ἀδιάφθορος ἡ χώρα διαμένουσα καὶ καρποῖς βριθούσα
 10 πολλὴν ἀπόλαυσιν παρέχεται τῶν ἐπιτηδείων τοῖς
 ἀνθρώποις. βιοῦσι δ' ἐπὶ τῆς χώρας μετὰ τέκνων
 καὶ γυναικῶν οἱ γεωργοί, καὶ τῆς εἰς τὴν πόλιν κα-
 ταβαθεως παντελῶς ἀφροστήκασιν. τῆς δὲ χώρας μι-
 σθοὺς τελοῦσι τῷ βασιλεῖ διὰ τὸ πᾶσαν τὴν Ἰνδι-
 κὴν βασιλικὴν εἶναι, ἰδιώτη δὲ μηδενὶ γῆν ἐξεῖναι
 κτετῆσθαι· χωρὶς δὲ τῆς μισθώσεως τετάρτην εἰς
 τὸ βασιλικὸν τελοῦσι. τρίτον δ' ἐστὶ φῦλον τὸ τῶν
 βουκόλων καὶ ποιμένων καὶ καθόλου πάντων τῶν
 νομέων, οἳ πόλιν μὲν ἢ κώμην οὐκ οἰκοῦσι, σκη-
 20 νίτῃ δὲ βίῳ χρῶνται. οἳ δ' αὐτοὶ καὶ κυνηγετοῦν-
 τες καθαρὰν ποιοῦσι τὴν χώραν ὀρνέων καὶ θη-
 ρίων. εἰς ταῦτα δὲ ἀσκούντες καὶ φιλοπονοῦντες
 ἐξημεροῦσι τὴν Ἰνδικήν, πλήθουσιν πολλῶν καὶ παν-
 τοδαπῶν θηρίων τε καὶ ὀρνέων τῶν κατεσθιόντων
 41 τὰ σπέρματα τῶν γεωργῶν. τέταρτον δ' ἐστὶ μέρος 154
 τὸ τῶν τεχνιτῶν· καὶ τούτων οἱ μὲν εἰσιν ὀπλοποιοί,
 οἳ δὲ τοῖς γεωργοῖς ἢ τισιν ἄλλοις τὰ χρήσιμα πρὸς
 ὑπηρεσίαν κατασκευάζουσιν. οὗτοι δὲ οὐ μόνον ἀτε-
 λεῖς εἰσιν, ἀλλὰ καὶ σιτομετρίαν ἐκ τοῦ βασιλικοῦ
 80 λαμβάνουσι. πέμπτον δὲ στρατιωτικόν, εἰς τοὺς πο-
 λέμους εὐθετοῦν, τῷ μὲν πλήθει δεύτερον, ἀνέσει δὲ
 καὶ παιδιᾷ πλείστη χρώμενον ἐν ταῖς εἰρήναις. τρέ-
 φεται δ' ἐκ τοῦ βασιλικοῦ πᾶν τὸ πλῆθος τῶν στρα-
 τιωτῶν καὶ τῶν πολεμιστῶν ἵππων τε καὶ ἐλεφάντων.
 ἕκτον δ' ἐστὶ τὸ τῶν ἐφόρων· οὗτοι δὲ πολυπραγμονοῦν-
 τες πάντα καὶ ἐφορῶντες τὰ κατὰ τὴν Ἰνδικὴν ἀπαγ-
 γέλλουσι τοῖς βασιλεῦσιν, ἂν δὲ ἡ πόλις αὐτῶν
 ἀβασίλευτος ᾖ, τοῖς ἄρχουσιν. ἑβδομον δ' ἐστὶ μέ-

ρος τὸ βουλευθῆναι μὲν καὶ συνεδρεῦναι τοῖς ὑπὲρ τῶν
 ποινῶν βουλευομένοις, πλήθει μὲν ἐλάχιστον, εὐγε-
 νείᾳ δὲ καὶ φρονήσει μάλιστα θαυμαζόμενον. ἐκ
 τούτων γὰρ οἳ τε σύμβουλοι τοῖς βασιλεῦσιν εἰσιν,
 οἳ τε διοικηταὶ τῶν κοινῶν καὶ οἱ δικάσταὶ τῶν ἀμ-
 φισβητουμένων, καὶ καθόλου τοὺς ἡγεμόνας καὶ τοὺς
 ἀρχοντας ἐκ τούτων ἔχουσι. τὰ μὲν οὖν μέρη τῆς
 διηρημένης πολιτείας παρ' Ἰνδοῖς σχεδὸν ταῦτα ἐστίν.
 οὐκ ἔξεστι δὲ γαμῆν ἐξ ἄλλου μέρους ἢ προαιρέ-
 σεις ἢ τέχνας μεταχειρίζεσθαι, οἷον στρατιωτὴν 10
 ὄντα γεωργεῖν, ἢ τεχνίτην ὄντα φιλοσοφεῖν.

Ἐχει δ' ἡ τῶν Ἰνδῶν χώρα πλείστους καὶ με- 42
 γίστους ἐλέφαντας ἀλκῇ τε καὶ μεγέθει πολὺ δια-
 φέροντας. ὀχεύεται δὲ τοῦτο τὸ ζῷον, οὐχ ὥς-
 περ τινὲς φασιν, ἐξηλλαγμένως, ἀλλ' ὁμοίως ἵπποις
 καὶ τοῖς ἄλλοις τετραπόδοις ζῴοις. κύουσι δὲ τοὺς
 μὲν ἐλάχιστους μῆνας ἑκαίδεκα, τοὺς δὲ πλείστους
 ὀκτωκαίδεκα. τίκτουσι δὲ καθάπερ ἵπποι κατὰ τὸ
 πλεῖστον ἔν, καὶ τρέφουσι τὸ γεννηθὲν αἱ μητέ-
 ρες ἐπ' ἑτη ἑξ. ζῶσι δ' οἱ πλεῖστοι καθάπερ ὁ 20
 μακροβιώτατος ἄνθρωπος, οἱ δὲ μάλιστα γηρά-
 σαντες ἑτη διακόσια. εἰσὶ δὲ παρ' Ἰνδοῖς καὶ ἐπὶ
 τοὺς ξένους ἄρχοντες τεταγμένοι καὶ φροντίζοντες
 ὅπως μηδεὶς ξένος ἀδικῇται. τοῖς δ' ἀρρώστοις τῶν
 ξένων ἰατροὺς εἰσάγουσι καὶ τὴν ἄλλην ἐπιμέλειαν
 ποιοῦνται, καὶ τελευτήσαντας θάπτουσιν, ἔτι δὲ
 τὰ καταλειφθέντα χρήματα τοῖς προσήκουσιν ἀπο-
 διδῶσιν. οἳ τε δικάσταὶ τὰς κρίσεις παρ' αὐτοῖς
 ἀκριβῶς διαγινώσκουσι, καὶ πικρῶς τοῖς ἀμαρτάνουσι
 προσφέρονται. περὶ μὲν οὖν τῆς Ἰνδικῆς καὶ τῶν 30
 κατ' αὐτὴν ἀρχαιολογουμένων ἀρκεσθῆσόμεθα τοῖς
 ῥηθεῖσι.

155 Περὶ δὲ τῶν Σκυθῶν τῶν οἰκούντων τὴν ὁμο- 43
 ρον χώραν ἐν μέρει διεξιμεν. οὗτοι γὰρ τὸ μὲν ἐξ
 ἀρχῆς ὀλίγην ἐνέμοντο χώραν, ὕστερον δὲ κατ' ὀλί-
 γον αὐξηθέντες διὰ τὰς ἀλκὰς καὶ τὴν ἀνδρείαν
 πολλὴν μὲν κατεκτήσαντο χώραν, τὸ δὲ ἔθνος εἰς
 μεγάλην ἡγεμονίαν καὶ δόξαν προήγαγον. τὸ μὲν

οὖν πρῶτον παρὰ τὸν Ἀράξην ποταμὸν ὀλίγοι κα-
 τήκουν παντελῶς καὶ διὰ τὴν ἀδοξίαν καταφρονου-
 μένοι· ἓνα δὲ τῶν ἀρχαίων ἔχοντες βασιλεία φιλο-
 πόλεμον καὶ διαφέροντα στρατηγία προσεκτίσαντο
 χώραν, τῆς μὲν ὀρεινῆς ἕως πρὸς τὸν Καύκασον,
 τῆς δὲ πεδινῆς τὰ παρὰ τὸν Ὠκεανὸν καὶ τὴν Μαιῶ-
 τιν λίμνην καὶ τὴν ἄλλην χώραν ἕως Ταναΐδος πο-
 ταμοῦ. ὕστερον δὲ μυθολογοῦσι Σκύθαι γηγενῇ παρ'
 αὐτοῖς γενέσθαι παρθένον· ταύτην δ' ἔχειν τὰ μὲν
 10 αἰῶνι μέρη τοῦ σώματος μέχρι τῆς ζώνης γυναι-
 κεία, τὰ δὲ κατώτερα ἐχίδνης. ταύτη δὲ Δία μι-
 γέντα γεννῆσαι παῖδα Σκύθην ὄνομα. τοῦτον δὲ
 γενόμενον ἐπιφανέστατον τῶν πρὸ αὐτοῦ τοὺς λαοὺς
 ἀφ' ἑαυτοῦ Σκύθας προσαγορευῆσαι. τῶν δὲ ἀπογό-
 νων τούτου τοῦ βασιλέως ἀδελφοὺς δύο γενέσθαι δια-
 φόρους ἀρετῇ, καὶ τὸν μὲν Πάλον, τὸν δὲ Νάπην
 ὠνομάσθαι. τούτων δ' ἐπιφανεῖς πράξεις κατεργασα-
 μέων καὶ διελομένων τὴν βασιλείαν, ἀφ' ἑκατέρου
 τοὺς λαοὺς τοὺς μὲν Πάλους, τοὺς δὲ Νάπας προς-
 20 αγορευθῆναι. μετὰ δὲ τινες χρόνους τοὺς ἀπογόνους
 τούτων τῶν βασιλέων ἀνδρεία καὶ στρατηγία διε-
 νεγκόντας πολλὴν μὲν πέραν τοῦ Ταναΐδος ποτα-
 μοῦ χώραν καταστρέψασθαι μέχρι τῆς Θράκης· ἐπὶ
 δὲ θάτερα μέρη στρατεύσαντας διατείνειν τῇ δυνάμει
 μέχρι τοῦ κατ' Αἴγυπτον Νείλου. πολλὰ δὲ καὶ με-
 γάλα τῶν ἀνὰ μέσον τούτων ἔθνων καταδουλωσα-
 μένους προβιάσαι τὴν ἡγεμονίαν τῶν Σκυθῶν τῇ
 μὲν ἐπὶ τὸν πρὸς ἀνατολὰς Ὠκεανόν, τῇ δ' ἐπὶ τὴν
 Κασπίαν θάλατταν καὶ Μαιῶτιν λίμνην. ηὐξήθη
 30 γὰρ ἐπὶ πολὺ τοῦτο τὸ ἔθνος καὶ βασιλεῖς ἔσχεν
 ἀξιολόγους· ἀφ' ὧν τοὺς μὲν Σάκας προσαγορευθῆ-
 ναι, τοὺς δὲ Μασσαγέτας, τινὰς δὲ Ἀριμασπούς,
 καὶ τούτοις ὁμοίως ἄλλους πλείονας. ὑπὸ δὲ του-
 των τῶν βασιλέων πολλὰ μὲν καὶ τῶν ἄλλων τῶν
 καταπολεμηθέντων ἔθνων μετοικισθῆναι, δύο δὲ με-
 γίστας ἀποικίας γενέσθαι, τὴν μὲν ἐκ τῶν Ἀσσυ-
 ρίων μετασταθεῖσαν εἰς τὴν μεταξὺ χώραν τῆς
 τε Παφλαγονίας καὶ τοῦ Πόντου, τὴν δὲ ἐκ τῆς

Μηδίας παρὰ τὸν Τάναϊν καθιδρυθείσαν, ἧς τοὺς
156 λαοὺς Σαυρομάτας ὀνομασθῆναι. τούτους δ' ὕστε-
ρον πολλοῖς ἔτεσιν αὐξηθέντας πορθῆσαι πολλὴν τῆς
Σκυθίας, καὶ τοὺς καταπολεμηθέντας ἄρδην ἀναι-
ροῦντας ἔρημον ποιῆσαι τὸ πλεῖστον μέρος τῆς χώρας.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἀναρχίας γενομένης κατὰ τὴν 44
Σκυθίαν ἐβασίλευσαν γυναῖκες ἀλκῇ διαφέρουσαι. ἐν
τούτοις γὰρ τοῖς ἔθνεσιν αἱ γυναῖκες γυμνάζονται
πρὸς πόλεμον παραπλησίως τοῖς ἀνδράσι, καὶ ταῖς
ἀνδρείαις οὐδὲν λείπονται τῶν ἀνδρῶν. διὸ καὶ γυναι- 10
κῶν ἐπιφανῶν πολλαὶ καὶ μεγάλαί πράξεις ἐπετελέ-
σθησαν οὐ μόνον κατὰ τὴν Σκυθίαν ἀλλὰ καὶ
κατὰ τὴν ὁμορον ταύτης χώραν. Κύρου μὲν γὰρ
τοῦ Περσῶν βασιλέως πλεῖστον ἰσχύσαντος τῶν
καθ' αὐτόν, καὶ στρατεύσαντος ἀξιολόγοις δυνάμεσιν
εἰς τὴν Σκυθίαν, ἡ βασίλισσα τῶν Σκυθῶν τὸ τε
στρατόπεδον τῶν Περσῶν κατέκοψε καὶ τὸν Κύρον
αἰχμάλωτον γεγόμενον ἀνестаύρωσε· τὸ τε συστα-
θὲν ἔθνος τῶν Ἀμαζόνων τοσοῦτον ἀνδρεία διήνεγκεν
ὥστε μὴ μόνον πολλὴν χώραν ὁμορον καταδραμεῖν, 20
ἀλλὰ καὶ πολλὴν τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας κα-
ταστρέψασθαι. ἡμεῖς δ' ἐπειδὴ περὶ τῶν Ἀμαζονίδων
ἐμνήσθημεν, οὐκ ἀνοικεῖον εἶναι νομίζομεν διελθεῖν
περὶ αὐτῶν, εἰ καὶ διὰ τὴν παραδοξολογίαν μύθοις
ὅμοια φανήσεται τὰ ῥηθέντα.

Παρὰ τὸν Θερμώνοντα ποταμὸν ἔθνους 45
κατοικοῦντος γυναικοκρατουμένου, καὶ τῶν γυναικῶν
ὁμοίως τοῖς ἀνδράσι τὰς πολεμικὰς χρεῖας μεταχει-
ριζομένων, φασὶ μίαν ἐξ αὐτῶν βασιλικὴν ἐξουσίαν
ἔχουσαν ἀλκῇ καὶ ῥώμῃ διενεγκεῖν· συστησάμενην 30
δὲ γυναικῶν στρατόπεδον, γυμνάσαι τε τοῦτο καὶ
τινας τῶν ὁμόρων καταπολεμῆσαι. αὐξομένης δὲ
τῆς περὶ αὐτὴν ἀρετῆς τε καὶ δόξης, συνεχῶς ἐπὶ
τὰ πλησιόχωρα τῶν ἔθνων στρατεύειν, καὶ τῆς τύ-
χης εὐρυσούσης φρονήματος ἐμπίπλασθαι. καὶ θυ-
γατέρα μὲν Ἀρεος ἑαυτὴν προσαγορεύσαι, τοῖς δὲ
ἀνδράσι προσγεῖναι τὰς ταλασιουργίας καὶ τὰς τῶν
γυναικῶν κατ' οἴκους ἐργασίας. νόμους τε καταδεί-

ξαι δι' ὧν τὰς μὲν γυναῖκας ἐπὶ τοὺς πολεμικοὺς
 ἀγῶνας προάγειν, τοῖς δὲ ἀνδράσι ταπεινώσιν καὶ
 δουλείαν περιάπτειν. τῶν δὲ γεννωμένων τοὺς μὲν
 ἄρρενας πηροῦν τὰ τε σκέλη καὶ τοὺς βραχίονας,
 ἀχρήστους κατασκευάζουσιν πρὸς τὰς πολεμικὰς
 χρεῖας, τῶν δὲ θηλυτερῶν τὸν δεξιὸν μαστὸν ἐπι-
 κατεῖν, ἵνα μὴ κατὰ τὰς μάχας τῶν σωμάτων ἐπαι-
 ρόμενος ἐνοχλῇ· ἀπ' ἧς αἰτίας συμβῆναι τὸ ἔθνος
 τῶν Ἀμαζόνων ταύτης τυχεῖν τῆς προσηγορίας. κα-
 10 θόλου δὲ διαφέρουσιν αὐτὴν συνέσει καὶ στρατηγίᾳ 157
 πόλιν μὲν κτίσαι μεγάλην παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ
 Θερμαῖδοντος ποταμοῦ τοῦνομα Θεμίσκυραν, καὶ
 βασιλεία κατασκευάσαι περιβόητα· κατὰ δὲ τὰς
 στρατείας ἐπιμελομένην πολὺ τῆς εὐταξίας τὸ μὲν
 πρῶτον καταπολεμῆσαι πάντας τοὺς ὁμόρους μέ-
 χρι τοῦ Ταναΐδος ποταμοῦ. καὶ ταύτην μὲν φασὶ
 ταύτας τὰς πράξεις ἐπιτελεσασμένην, καὶ κατὰ τινα
 μάχην λαμπρῶς ἀγωνισασμένην, ἥρωικῶς τελευτῆσαι.
 46 Διαδεξαμένην δὲ τὴν ταύτης θυγατέρα τὴν βα-
 20 σιλείαν ζηλώσαι μὲν τὴν ἀρετὴν τῆς μητρός, ὑπερ-
 βαλέσθαι δὲ ταῖς κατὰ μέρος πράξεσι. τὰς μὲν γὰρ
 παρθένους ἀπὸ τῆς πρώτης ἡλικίας ἐν τε ταῖς θή-
 ραις γυμνάζειν καὶ καθ' ἡμέραν ἀσκεῖν τὰ πρὸς πό-
 λεμον ἀνήκοντα. καταδείξαι δὲ καὶ θυσίας μεγαλο-
 πρεπεῖς Ἀρεῖ τε καὶ Ἀρτέμιδι τῇ προσαγορευομένῃ
 ταιροπόλῳ. στρατεύσασαν δὲ εἰς τὴν πέραν τοῦ
 Ταναΐδος ποταμοῦ χώραν καταπολεμῆσαι πάντα
 τὰ ἔθνη τὰ συνέχῃ μέχρι τῆς Θράκης· ἀνακάμψα-
 σαν δὲ μετὰ πολλῶν λαφύρων εἰς τὴν οἰκίαν ναοὺς
 30 τε μεγαλοπρεπεῖς κατασκευάσαι τῶν προειρημένων
 θεῶν καὶ τῶν ὑποτεταγμένων ἐπιεικῶς ἀρχουσιν
 ἀποδοχῆς τυγχάνειν τῆς μεγίστης. στρατεῦσαι δὲ καὶ
 ἐπὶ θάτερα μέρη, καὶ πολλὴν τῆς Ἀσίας κατα-
 κτήσασθαι καὶ διατεῖναι τῇ δυνάμει μέχρι τῆς Συ-
 ρίας. μετὰ δὲ τὴν ταύτης τελευτὴν αἰεὶ τὰς προσ-
 ηκούσας τῷ γένει διοθεγομένας τὴν βασιλείαν ἄρ-
 ξαι μὲν ἐπιφανῶς, αὐξῆσαι δὲ τὸ ἔθνος τῶν Ἀμα-
 ζονίδων δυνάμει τε καὶ δόξῃ. μετὰ δὲ ταῦτα πολ-

λαῖς γενεαῖς ὕστερον διαβεβοημένης κατὰ πᾶσαν
 τὴν οἰκουμένην τῆς περὶ αὐτὰς ἀρετῆς Ἡρακλέα
 φασὶ τὸν ἐξ Ἀλκμήνης καὶ Διὸς ἄθλον λαβεῖν παρ'
 Εὐρυσθέως τὸν Ἱπολύτης τῆς Ἀμαζόνος ζω-
 στήρα. διόπερ στρατεῦσαι μὲν αὐτόν, παρατάξει
 δὲ μεγάλη νικήσαντα τὸ τε στρατόπεδον τῶν Ἀμα-
 ζόνων κατακόψαι καὶ τὴν Ἱπολύτην μετὰ τοῦ
 ζωστήρος ζωγρήσαντα τὸ ἔθνος τοῦτο τελέως συν-
 τριῖναι. διόπερ τοὺς περιοικοῦντας βαρβάρους τῆς
 μὲν ἀσθενείας αὐτῶν καταφρονήσαντας, τῶν δὲ 10
 καθ' ἑαυτοὺς μνησικακήσαντας πολεμῆσαι συνεχῶς
 τὸ ἔθνος ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε μὴδ' ὄνομα τοῦ γένους
 τῶν Ἀμαζονίδων ἀπολιπεῖν. μετὰ γὰρ τὴν Ἡρα-
 κλέους στρατείαν ὀλίγοις ὕστερον ἔτεσι κατὰ τὸν
 Τρωικὸν πόλεμόν φασι Πενθεσίλειαν τὴν βασιλεύου-
 158 σαν τῶν ὑπολειμμένων Ἀμαζονίδων, Ἀρεος μὲν
 οὔσαν θυγατέρα, φόνον δ' ἐμφύλιον ἐπιτελεσάμε-
 νην, φυγεῖν ἐκ τῆς πατρίδος διὰ τὸ μῦσος συμμα-
 χήσασαν δὲ τοῖς Τρωσὶ μετὰ τὴν Ἑκτορος τελευ-
 τὴν πολλοὺς ἀνελεῖν τῶν Ἑλλήνων ἀριστεύσασαν 20
 δ' αὐτὴν ἐν τῇ παρατάξει καταστρέψαι τὸν βίον
 ἥρωικῶς ὑπὲρ Ἀχιλλέως ἀναιρεθεῖσαν. τῶν μὲν οὖν
 Ἀμαζονίδων ἰσχάτην ταύτην λέγουσιν ἀνδρείαά δι-
 νεγκεῖν, καὶ τὸ λοιπὸν αἰεὶ τὸ ἔθνος ταπεινούμενον
 ἀσθενῆσαι παντελῶς· διὸ καὶ κατὰ τοὺς νεωτέρους
 καιροὺς, ἐπειδὴν τινες περὶ τῆς αὐτῶν ἀνδρείας διεξ-
 ῑωσι, μύθους ἡγοῦνται πεπλασμένους τὰς περὶ τῶν
 Ἀμαζονίδων ἀρχαιολογίας.

Ἡμεῖς δ' ἐπεὶ τὰ πρὸς ἄρκτους κεκλιμένα μέρη 47
 τῆς Ἀσίας ἡξιώσαμεν ἀναγραφῆς, οὐκ ἀνόητων εἶναι 30
 νομίζομεν τὰ περὶ τῶν Ἰππεβορέων μυθολογούμενα
 διελεῖν. τῶν γὰρ τὰς παλαιὰς μυθολογίας ἀναγε-
 γραφῶτων Ἐκαταῖος καὶ τινες ἕτεροί φασιν ἐν τοῖς
 ἀντιπέραν τῆς Κελτικῆς τόποις κατὰ τὸν Ὠκεανὸν
 εἶναι νῆσον οὐκ ἐλάττω τῆς Σικελίας. ταύτην ὑπάρ-
 χειν μὲν κατὰ τὰς ἄρκτους, κατοικεῖσθαι δὲ ὑπὸ
 τῶν ὀνομαζομένων Ἰππεβορέων ἀπὸ τοῦ πορθώ-
 τέρω κεῖσθαι τῆς βορείου πνοῆς· οὔσαν δ' αὐτὴν εὐ-

γόνους ὄντας Βορέου, καὶ κατὰ γένος αἰεὶ διαδέχεσθαι τὰς ἀρχάς.

Τούτων δ' ἡμῖν διευκρινημένων μεταβιβάσομεν 48
τὸν λόγον ἐπὶ τὰ ἕτερα μέρη τῆς Ἀσίας τὰ μὴ
τετευχότα τῆς ἀναγραφῆς, καὶ μάλιστα τὰ κατὰ
τὴν Ἀραβίαν. αὕτη γὰρ κεῖται μὲν μεταξὺ Συρίας
καὶ τῆς Αἰγύπτου, πολλοῖς δὲ καὶ παντοδαποῖς ἔθνε-
σι διείληπται. τὰ μὲν οὖν πρὸς τὴν ἑω μέρη κα-
τοικοῦσιν Ἀραβες οὓς ὀνομάζουσι Ναβαταίους, νε-
μόμενοι χώραν τὴν μὲν ἔρημον τὴν δὲ ἄνυδρον, ὅλη- 10
γην δὲ καρποφόρον. ἔχουσι δὲ βίον ληστρικόν, καὶ
πολλὴν τῆς ὁμόρου χώρας κατατρέχοντες ληστεύου-
σιν, ὄντες δύσμαχοι κατὰ τοὺς πολέμους· κατὰ
γὰρ τὴν ἄνυδρον χώραν λεγομένην κατεσκευακότες
εὐκαιρα φρέατα, καὶ ταῦτα πεποιηκότες τοῖς ἄλλοις
ἔθνεσιν ἄγνωστα, συμφεύγουσιν εἰς τὴν χώραν ταύ-
την ἀκινδύνως. αὐτοὶ μὲν γὰρ εἰδότες τὰ κατακε-
κρυμμένα τῶν ὑδάτων, καὶ ταῦτ' ἀνολίγοντες, χρῶν-
ται θαυμάσι ποτοῖς· οἱ δὲ τούτους ἐπιδιώκοντες ἄλ-
λοεθνεῖς σπανίζοντες τῆς ὑδρείας διὰ τὴν ἄνοιαν 20
τῶν φρεάτων, οἱ μὲν ἀπόλλυνται διὰ τὴν σπάνιν
τῶν ὑδάτων, οἱ δὲ πολλὰ κακοπαθήσαντες μόγις
εἰς τὴν οἰκίαν σώζονται. διόπερ οἱ ταύτην τὴν χώ-
ραν κατοικοῦντες Ἀραβες ὄντες δυσκαταπολέμητοι
διατελοῦσιν ἀθρόωτοι, πρὸς δὲ τούτοις ἐπὶ πλεον μὲν
160 ἡγεμόνα τὸ παράπαν οὐ προσδέχονται, διατελοῦσθαι
δὲ τὴν ἐλευθερίαν διαφυλάττοντες ἀσάλευτον. διό-
περ οὐθ' οἱ Ἀσσύριοι τὸ παλαιὸν οὐθ' οἱ Μή-
δων καὶ Περσῶν ἐν δὲ Μακεδόνων βασιλεῖς ἠδυνή-
θησαν αὐτοὺς καταδουλώσασθαι, πολλὰς μὲν καὶ 30
μεγάλας δυνάμεις ἐπ' αὐτοὺς ἀγαγόντες, οὐδέποτε δὲ
τὰς ἐπιβολὰς συντελέσαντες. ἔστι δ' ἐν τῇ χώρᾳ
τῶν Ναβαταίων καὶ πέτρα καθ' ὑπερβολὴν ὄχυρά,
μίαν ἀνάβασιν ἔχουσα, δι' ἧς κατ' ὀλίγους ἀνα-
βαίνοντες ἀποτίθενται τὰς ἀποσκευάς· λίμνη τε
μεγάλῃ φέρουσα πολλὴν ἀσφαλτόν, ἐξ ἧς λαμβά-
νουσιν οὐκ ὀλίγας προσόδους· αὕτη δ' ἔχει τὸ μὲν
μῆκος σταδίων ὡς πεντακοσίων, τὸ δὲ πλάτος ὡς

ἐξήκοντα, τὸ δ' ἰδὼρ δυσώδες καὶ διάπικρον, ὥστε
 μὴ δύνασθαι μήτε ἰχθὺν τρέφειν μήτ' ἄλλο τῶν
 καθ' ὕδατος εἰωθότων ζῶων εἶναι. ἐκβαλλόντων
 δ' εἰς αὐτὴν ποταμῶν μεγάλων τῇ γλυκύτητι δια-
 φόρων, τούτων μὲν περιγίγνεται κατὰ τὴν δυσωδίαν,
 ἐξ αὐτῆς δὲ μέσης κατ' ἐνιαυτὸν ἐκφυσᾷ ἀσφάλτου
 μέγεθος ποτέ μὲν μείζον ἢ τρίπλεθρον, ἔστι δ' ὅτε
 δυοῖν πλέθρων· ἐφ' ᾧ δὴ συνήθως οἱ περιοικοῦντες
 βάρβαροι τὸ μὲν μείζον καλοῦσι ταῦρον, τὸ δ' ἑλατ-
 10 τον μόσχον ἐπονομάζουσιν. ἐπιπλεούσης δὲ τῆς
 ἀσφάλτου πελαγίας ὁ τόπος φαίνεται τοῖς ἐξ ἀπο-
 στήματος θεωροῦσιν οἷον νῆσος. τὴν δ' ἐκπτω-
 σιν τῆς ἀσφάλτου συμβαίνει φανεράν γίνεσθαι τοῖς
 ἀνθρώποις πρὸ ἡμερῶν εἰκοσι. κύκλῳ γὰρ τῆς λί-
 μνης ἐπὶ πολλοὺς σταδίους ὕσμη προσπίπτει μετὰ
 πνεύματος, καὶ πᾶς ὁ περὶ τὸν τόπον ἄργυρος τε
 καὶ χρυσὸς καὶ χαλκὸς ἀποβάλλει τὴν ἰδιότητα τοῦ
 χροῦματος. ἀλλ' αὕτη μὲν ἀποκαθίσταται πάλιν, ἐπει-
 20 δὴν ἀναφυσῆσαι συμβῇ πᾶσαν τὴν ἄσφαλτον· ὁ δὲ
 πλησίον τόπος ἔμπυρος ὢν καὶ δυσώδης ποιεῖται τὰ
 σώματα τῶν ἀνθρώπων ἐπινουσα καὶ παντελῶς
 ὀλεοφρόνια. ἀγαθὴ δ' ἐστὶ φοινικόφυτος ὅσην αὐ-
 τῆς συμβαίνει ποταμοῖς διελήσθαι χρησίμοις ἢ πη-
 γαῖς δυναμέναις ἀρδεύειν. γίνεται δὲ περὶ τοὺς τό-
 πους ἐν αὐλῶνί τινι καὶ τὸ καλούμενον βάλαμον,
 ἐξ οὗ πρόσοδον λαμπράν λαμβάνουσιν, οὐδαμοῦ μὲν
 τῆς ἄλλης οἰκουμένης εὐρισκομένου τοῦ φυτοῦ τρυ- 161
 του, τῆς δ' ἐξ αὐτοῦ χρείας εἰς φάρμακα τοῖς
 ἰατροῖς καθ' ὑπερβολὴν εὐθετούσης.
 49 Ἡ δ' ἐχομένη τῆς ἀνύδρου καὶ ἐρήμου χώρας
 Ἀραβία τοσοῦτο διαφέρει ταύτης ὥστε διὰ το πλῆ-
 θος τῶν ἐν αὐτῇ φυομένων καρπῶν τε καὶ τῶν ἄλ-
 λων ἀγαθῶν εὐδαίμονα Ἀραβίαν προσαγορευθῆναι,
 κάλαμον μὲν γὰρ καὶ σχοῖνον καὶ τὴν ἄλλην ὕλην
 τὴν ἀρωματίζουσαν πολλὴν φέρει, καὶ καθόλου παν-
 τοδαπὰς φύλλων εὐωδίας, καὶ τῶν ἀποσταζόντων
 δακρύων ὁσμαῖς ποικίλαις διείληπται. τὴν τε γὰρ
 σμύρναν καὶ τὸν προσφιλέστατον τοῖς θεοῖς εἰς τε

τὴν οἰκουμένην ἅπασαν διαπόμενον λιβανωτὸν αἰ
 ταύτης ἐσχατιαὶ φέρουσι. τοῦ δὲ κόστου καὶ κασίας,
 ἔτι δὲ κινναμώμου καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων
 χορτοὶ καὶ θάμνοι βαθεῖαι τοσαῦται πεφύκασιν
 ὥστε τὰ παρὰ τοῖς ἄλλοις σπανίως ἐπὶ βωμούς θεῶν
 τιθέμενα παρ' ἐκείνοις καὶ κρεβάντων ὑπάρχειν ἐκ-
 καύματα, καὶ τὰ παρὰ τοῖς ἄλλοις μικρῷ δείγματι
 ὑπαρχοντα παρ' ἐκείνοις στιβάδας οἰκετικὰς ἐπὶ
 τῶν οἰκιῶν παρέχεσθαι· τὸ τε καλούμενον κιννάμω-
 μον διάφορον χρεῖαν παρεχόμενον καὶ ῥητίνην καὶ 10
 τερέβινθος ἄπлатος εὐώδης φύεται περὶ τοὺς τόπους.
 ἐν δὲ τοῖς ὄρεσιν οὐ μόνον ἐλάτη καὶ πεύκη φύεται
 δαυιλῆς, ἀλλὰ καὶ κέδρος καὶ ἄρκενθος ἄπлатος
 καὶ τὸ καλούμενον βόρατον. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλαι
 φύσεις εὐώδεις καρποφοροῦσαι τὰς ἀπορρύοις καὶ
 προσπνεύσεις ἔχουσι τοῖς ἐγγίσασι προσηνεστάτας.
 καὶ γὰρ αὐτὸ τὸ τῆς γῆς ἔχει τι φυσικὸν ἔνατμον
 καὶ θυμιάμασιν ἠδέσιν ἑοικός. διὸ καὶ κατὰ τινας
 τόπους τῆς Ἀραβίας ὀρυττομένης τῆς γῆς εὐρίσκον-
 ται φλέβες εὐώδεις, ὧν μεταλλευομένων ἑξαίσιαι τὸ 20
 μέγεθος λατομίας γίνονται· ἐκ δὲ τούτων τὰς οἰκίας
 συλλέγοντες κατασκευάζουσιν, αἷς ὅταν ἐκ τοῦ πε-
 ριέχοντος προσπέσωσι ψεκάδες, τὸ διατηκόμενον ὑπὸ
 τῆς ἱκμάδος συρρεῖ εἰς τὰς ἀρμογὰς τῶν λίθων, καὶ
 πηγνύμενον συμφυεῖς ἀπεργάζεται τοίχους. μεταλ- 50
 λευεται δὲ κατὰ τὴν Ἀραβίαν καὶ ὁ προσαγορευόμε-
 162 νος ἄπυρος χρυσός, οὐχ ὥσπερ παρὰ τοῖς ἄλλοις
 ἐκ ψηγματῶν καθεψόμενος, ἀλλ' εὐθύς ὀρυττόμενος
 εὐρίσκεται τὸ μέγεθος καρύοις κασταναῖκοις παρα-
 πλήσιος, τὴν δὲ χροῖαν οὕτω φλογώδης ὥστε τοὺς 30
 ἐντιμοτάτους λίθους ὑπὸ τῶν τεχνιτῶν ἐνδεθέντας
 ποιεῖν τὰ κάλλιστα τῶν κοσμημάτων. θρεμμάτων τε
 παντοδαπῶν τοσοῦτο κατ' αὐτὴν ὑπάρχει πλήθος
 ὥστε ἔθνη πολλὰ νομάδα βίον ἡρημένα δύνασθαι
 καλῶς διατρέφεσθαι, σίτου μὲν μὴ προσδεόμενα, τῇ
 δ' ἀπὸ τούτων δαυιλείᾳ χορηγούμενα. θηρίων τε
 πλήθος ἀλκίμων ἢ προσορίζουσα τῇ Συρίᾳ τρέφει·
 καὶ γὰρ λέοντας καὶ παρδαλεῖς ἐν αὐτῇ πολλῶ

πλείονας καὶ μέζους καὶ ταῖς ἀλκαῖς διαφόρους πε-
 φυκέναι ἤπερ ἐν τῇ Λιβύῃ συμβέβηκε· πρὸς δὲ τού-
 τοις οἱ καλούμενοι Βαβυλώνιοι τίγρεις. φέρει δὲ καὶ
 ζῶα διφυῆ καὶ μεμιγμένα ταῖς ἰδέαις, ὧν αἱ μὲν
 ὀνομαζόμεναι στρουθοκάμηλοι περικελεύονται τοῖς τύ-
 ποις μίγματα πτηνῶν καὶ καμήλων ἀκολουθῶς τῇ
 προσηγορίᾳ. τὸ μὲν γὰρ μέγεθος ἔχουσι νεογενεῖ κα-
 μήλῳ παραπλήσιον, τὰς δὲ κεφαλὰς πεφυκυίας θριξί-
 λεπταῖς, τοὺς δὲ ὀφθαλμοὺς μεγάλους καὶ κατὰ τὴν
 10 χροῶν μέλανας, ἀπαρallάκτους κατὰ τὸν τύπον
 καὶ τὸ χρῶμα τοῖς τῶν καμήλων. μακροτραχήλον δ'
 ὑπάρχον ῥύγχος ἔχει βραχὺ παντελῶς καὶ εἰς ὅξυ
 συνηγμένον. ἐπτέρωται δὲ ταρσοῖς μαλακοῖς καὶ τε-
 τριχωμένοις, καὶ δυοὶ σκέλεσι στηριζόμενον καὶ ποσὶ
 διχήλοις, χερσαῖον ἅμα φαίνεται καὶ πτηνόν, διὰ δὲ
 τὸ βάρος οὐ δυνάμενον ἐξῆραι καὶ πέτεσθαι κατὰ
 τῆς γῆς ὠκείως ἀκροβατεῖ, καὶ διωκόμενον ὑπὸ τῶν
 ἱππέων τοῖς ποσὶ τοὺς ὑποπίπτοντας λίθους οὕτως εὐ-
 τόνως ἀποσφενδονᾷ πρὸς τοὺς διώκοντας ὥστε πολλά-
 20 κισ καρτεραῖς πληγαῖς αὐτοὺς περιπίπτειν. ἐπειδὴν
 δὲ περικατάληπτον ἦ, τὴν κεφαλὴν εἰς τινα θάμνον
 ἢ τοιαύτην σκέπην ἀποκρύπτεται, οὐχ ὡς οἴονται
 τινες, ἀφροσύνη καὶ νωθρότητι ψυχῆς διὰ τὸ μὴ
 βλέπειν ἑτέρους μὴδ' αὐτὸ βλέπεσθαι διαλαμβάνον
 ὑφ' ἑτέρων, ἀλλὰ διὰ τὸ τοῦ σώματος ἔχειν τοῦτο
 τὸ μέρος ἀσθενέστατον σκέπην αὐτῷ πρὸς σωτηρίαν
 περιποιῶν. ἀγαθὴ γὰρ ἡ φύσις διδάσκαλος ἀπασι
 τοῖς ζῴοις [ἐστὶ] πρὸς διατήρησιν οὐ μόνον ἑαυτῶν 163
 ἀλλὰ καὶ τῶν γεννημένων, διὰ τῆς συγγενοῦς φρ-
 30 λοζώϊας τὰς διαδοχὰς εἰς αἰδίον ἄγουσα διαμονῆς
 κύκλον.

51 Αἱ δὲ καλούμεναι καμήλοπαρδάλεις τὴν μὲν μῆξιν
 ἀμφοτέρων ἔχουσι τῶν ἐν τῇ προσηγορίᾳ περιειλημ-
 μένων ζῴων. τῷ μὲν γὰρ μεγέθει μικρότεροι τῶν
 καμήλων εἰσὶ καὶ βραχυτραχηλότεραι, τὴν δὲ κεφα-
 λὴν καὶ τὴν τῶν ὀμμάτων διάθεσιν παρδάλει πα-
 ρεμφερῆ διατετύπωνται. τὸ δὲ κατὰ τὴν ῥάχιν κύρ-

τωμα παρεμφερές ἔχουσαι καμήλω τῷ χρώματι καὶ τῇ τριχώσει παρθάλεσιν ἰοίκασιν· ὁμοίως δὲ καὶ τὴν οὐρὰν μακρὰν ἔχουσαι τὴν τοῦ θηρίου φύσιν ἀποτυποῦνται. γίνονται δὲ καὶ τραγέλαφοι καὶ βούβαλοι, καὶ ἄλλα πλείω γένη δίμορφα ζώων καὶ τὴν σύνθεσιν ἐκ τῶν πλείστον τῇ φύσει κεχωρισμένων ἔχοντα, περὶ ὧν τὰ κατὰ μέρος μακρόν ἂν εἴη γράφειν. δοκεῖ γάρ ἡ συνεγγίζουσα χώρα τῇ μεσημβρίᾳ τὴν ἀφ' ἡλίου δύναμιν ζωτικωτάτην οὖσαν πολλὴν ἐμπνεῖσθαι, καὶ διὰ τοῦτο πολλῶν καὶ ποικίλων ἔτι 10 δὲ καλῶν ζώων φύσεις γεννᾶν. διὰ δὲ τὰς αὐτὰς αἰτίας κατὰ μὲν τὴν Αἴγυπτον τοὺς τε κροκοδείλους φύεσθαι καὶ τοὺς ποταμίους ἵππους, κατὰ δὲ τὴν Αἰθιοπίαν καὶ τὴν τῆς Λιβύης ἔρημον ἐλεφάντων τε πλήθος καὶ παντοδαπῶν ὄφειν τε καὶ τῶν ἄλλων θηρίων καὶ δρακόντων ἐξηλλαγμένων τοῖς τε μεγέθεσι καὶ ταῖς ἀλκαῖς, ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς περὶ τὴν Ἰνδικὴν ἐλέφαντας, ὑπερβάλλοντας τοῖς τε ὄγκοις καὶ πλήθεσιν, ἔτι δὲ ταῖς ἀλκαῖς.

Οὐ μόνον δ' ἐν ταύταις ταῖς χώραις ζῶα γεν- 52
νᾶται ταῖς ιδέαις ἐξηλλαγμένα διὰ τὴν ἀφ' ἡλίου συνεργίαν καὶ δύναμιν, ἀλλὰ καὶ λίθων παντοίων ἐκφύσεις διάφοροι ταῖς χόραις καὶ ταῖς λαμπρότησι διαφανεῖς. τοὺς γὰρ κρυστάλλους λίθους ἔχειν τὴν σύστασιν ἐξ ὕδατος καθαροῦ παγέντος οὐχ ὑπὸ ψύχους ἀλλ' ὑπὸ θείου πυρὸς δυνάμεως, δι' ἣν ἀσηπτοὺς μὲν αὐτοὺς διαμένειν, βαφῆναι δὲ πολυ-
μόρφως ἀναθυμιάσει πνεύματος. σμαράγδους γὰρ καὶ τὰ καλούμενα βηρύλλια κατὰ τὰς ἐν τοῖς χαλ-
κονόργείοις μεταλλείαις γινόμενα διὰ τὴν ἀπὸ τῶν 30
θείων βαφὴν καὶ σύνδεσιν συγχρώζεσθαι, τοὺς δὲ
164 χρυσολίθους ὑπὸ καπνώδους ἀναθυμιάσεως ἡλίου θερμότητι γνομένους λέγουσι τυγχάνειν τοῦτου τοῦ χρώματος. διὸ καὶ τοὺς ὀνομαζομένους ψευδοχρυσολίθους κατασκευάζεσθαι διὰ τοῦ θνητοῦ καὶ ὑπ' ἀνθρώπων γεγονότος πυρὸς βαπτομένων τῶν κρυστάλλων. τὰς δὲ τῶν ἀνθρώπων φύσεις φωτὸς δύναμιν ἐμπληθίσαν τῇ πῆξει φασὶν ἀποτελεῖν τῷ μᾶλλον

καὶ ἦττον τὰς ἐν αὐτοῖς διαφοράς. παραπλησίως δὲ καὶ τὰς τῶν ὀρνέων μορφὰς ἐπιχρῶζεσθαι, τὰς μὲν ὀλοπορφύρους φαινομένας, τὰς δὲ κατὰ μέρος παντοίοις χροαῖς διελημμένας. τὰ μὲν γὰρ φλόγινα, τὰ δὲ κροκώδη, τινὰ δὲ σμαραγδίζοντα, πολλὰ δὲ χρυσοειδῆ φαίνεσθαι κατὰ τὰς πρὸς τὸ φῶς ἐγκλίσεις αὐτῶν, καὶ καθόλου πολυειδεῖς καὶ δυσερμηνεύτους ἀποτελεῖσθαι χροάς. ὅπερ καὶ ἐπὶ τῆς κατ' οὐρανὸν ἱερᾶς ὁραῖσθαι γινόμενον ὑπὸ τοῦ περὶ τὸν ἥλιον
10 φωτός. ἐκ δὲ τούτων τοὺς φυσιολόγους συλλογισμένους ἀποφαίνεσθαι διότι καὶ τὴν ἀνωθεν τῆς τῶν προειρημένων ἐκφύσεως ποικίλταν ἔβαιπεν ἡ συγγενὴς θερμασία, συνεργήσαντος ἡλίου τοῦ ζωοποιούντος τὰς ἐκάστων μορφὰς. καθόλου δὲ καὶ τῆς περὶ τὰ ἄνθη διαφορᾶς τῆς χροᾶς καὶ τὰς τῆς γῆς ποικιλίας τοῦτον ὑπάρχειν αἴτιον καὶ δημιουργόν· οὐ τὴν φυσικὴν ἐνέργειαν τὰς θνητὰς τέχνας μιμησαμένας βάπτειν ἕκαστα καὶ ποικίλλειν, μαθητρίας γενομένης τῆς φύσεως. τὰ μὲν γὰρ χρώματα τὸ φῶς ἀπεργά-
20 ζεσθαι, τὰς δὲ ὁσμάς τῶν καρπῶν καὶ τὰς ιδιότη-
τας τῶν χυλῶν, ἔτι δὲ τὰ μεγέθη τῶν ζώων καὶ τὰς ἐκάστου διαθέσεις, πρὸς δὲ τούτοις τὰς τῆς γῆς ιδιότητας γεννᾶν τὴν περὶ τὸν ἥλιον θερμασίαν, εἰς πολυγραφῇ χώραν καὶ γόνιμον ὕδωρ ἐνθάλπουσαν, καὶ δημιουργὸν γινομένην τῆς ἐκάστου φύσεως. διό-
περ οὐτε ἡ Παρία λύγδος οὐτ' ἄλλη θαυματομένη πέτρα τοῖς Ἀραβίοις λίθοις ἐξισωθῆναι δύναται, ὣν λαμπροτάτη μὲν ἡ λευκότης, βαρύντατος δὲ ὁ σταθμός, ἡ δὲ γε λειότης ὑπερβολὴν ἑτέροις οὐκ ἀπολείπουσα.
30 αἰτία δὲ τῆς χώρας τῆς κατὰ μέρος ιδιότητος, καθάπερ προεῖπον, ἡ περὶ τὸν ἥλιον δύναμις θερμα-
σίᾳ μὲν πῆξασα, ξηρότητι δὲ πηλίσσασα, φέγγει δὲ
53 λαμπρύνασα. διὸ καὶ τῶν ὀρνέων γένος πλείστης θερμασίας κεκοινωνηκὸς ἐγένετο διὰ μὲν τὴν κουρο-
τητα πιτηνόν, διὰ δὲ τὴν ἀφ' ἡλίου συνεργίαν ποικί-
λον, καὶ μάλιστα κατὰ τὰς προκειμένας ἡλίῳ χώρας. ἡ μὲν γὰρ Βαβυλωνία ταύρων ἐκτρέφει πλῆθος, παντοίοις χροαῖς ἐπηνθισμένων, αἱ δὲ τῆς Συρίας

ἑσχατιαὶ ψιττακοὺς καὶ πορφυρίωνας καὶ μελεαγρί-
 δας καὶ ἄλλων ζῶων ἰδίας φύσεις τοῖς χρώμασι καὶ
 ποικίλας συγκρίσεις. ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ κατὰ τὰς
 ἄλλας χώρας τῆς γῆς κατὰ τὴν ὁμοίαν κρᾶσιν κειμέ-
 νας, λέγω δ' Ἰνδικὴν καὶ τὴν ἐρυθρὰν θάλατταν,
 ἔτι δὲ Αἰθιοπίαν καὶ τινὰ μέρη τῆς Αἰθῦνης. ἄλλα
 τῆς μὲν πρὸς ἀνατολὰς κεκλιμένης πιότερας οὕσης
 εὐγενέστερα καὶ μείζονα φύεται ζῷα· τῆς δ' ἄλλης
 αἰὲ κατὰ τὸν τῆς ἀρετῆς λόγον ἕκαστα ταῖς διαθέσεσι
 γεννᾶται. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν δένδρων οἱ φοίνικες 10
 κατὰ μὲν τὴν Αἰθῦν ἀνχημερὺς καὶ μικροὺς ἐκφέ-
 ρουσι καρποὺς, τῆς δὲ Συρίας κατὰ μὲν τὴν κοίλην
 οἱ καρυωτοὶ προσαγορευόμενοι γεννῶνται, διάφοροι
 κατὰ τε τὴν γλυκύτητα καὶ τὸ μέγεθος, ἔτι δὲ τοὺς
 χυμούς. τούτων δὲ πολλῶ μείζους κατὰ τὴν Ἀραβίαν
 καὶ τὴν Βαβυλωνίαν ὄραν ἔστι γινόμενους, κατὰ μὲν
 τὸ μέγεθος ἕξ δακτύλων ὄντας, τῇ δὲ χροῇ τοὺς
 μὲν μελίλους, τοὺς δὲ φοινικοὺς, ἐπίλους δὲ πορφυ-
 ρίζοντας· ὥςθ' ὑπ' αὐτῶν ἅμα καὶ τὴν ὄψιν τέρ-
 πεσθαι καὶ τὴν γεῦσιν ψυχαγωγεῖσθαι. τὰ δὲ στε- 20
 λέχη τῶν φοινίκων τὸ μὲν μήκος αἴριον ἔχει, τὴν δὲ
 περιφέρειαν ψιλὴν πανταχόθεν μέχρι τῆς κορυφῆς.
 ἀκρόκομα δ' ὄντα διαφόρους ἔχει τὰς ἀπὸ τῆς κό-
 μης διαθέσεις. τὰ μὲν γὰρ πάντα τοὺς ῥάδικας ἔχει
 περιεχυμένους, καὶ κατὰ μέσον ἐκ τινος περιόρα-
 γέντος φλοιοῦ βοτρυνώδη καρπὸν ἀνίησι, τὰ δὲ ἐφ'
 ἐν μέρος ἔχοντα κεκλιμένως τὰς ἐπὶ τῆς κορυφῆς
 κόμης σχηματισμὸν ἀποτελεῖ λαμπάδος ἀπαιθυσσό-
 166 μένης, ἔτι δ' ἐπ' ἀμφότερα τὰ μέρη περικλωμένα
 καὶ διπλῇ τῇ καταθέσει τῶν κλάδων ἀμφέχονται γι- 30
 νόμενα, γραφικὴν ἀποτελεῖ τὴν πρόσωπον.

Τῆς δ' ὅλης Ἀραβίας τὴν μὲν ἐπὶ μεσημβρίαν 54
 νεύουσιν εὐδαίμονα προσαγορεύουσι, τὴν δ' ἐνδοτέ-
 ρω κειμένην νέμεται πλῆθος Ἀράβων νομαδῶν καὶ
 σκηνήτην βίον ἡρημένων. οὗτοι δὲ θρεμματοτρο-
 φοῦντες ἀγέλας μεγάλας βουκεματίων ἐναυλίζονται
 πεδίοις ἀμετρήτοις. ἡ δ' ἀνὰ μέσον ταύτης τε καὶ
 τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας ἐρημὸς καὶ ἀνυδρὸς ἔστι,

καθάπερ προείρηται. τὰ δὲ πρὸς δυσμὰς μέρη κε-
 κλιμένα τῆς Ἀραβίας διειληπταί πεδίσις ἀμμώδεσιν
 αἰετοῖς τὸ μέγεθος, δι' ὧν οἱ τὰς ὁδοπορίας ποιούν-
 μενοι καθάπερ οἱ ἐν τοῖς πελάγεσι πρὸς τὰς ἀπὸ
 τῶν ἄρκτων σημασίας τὴν διεξοδὸν ποιοῦνται. τὸ
 δ' ὑπολειπόμενον μέρος τῆς Ἀραβίας τὸ πρὸς τὴν
 Συρίαν κεκλιμένον πληθύνει γεωργῶν καὶ παντοδαπῶν
 ἐμπόρων, οἱ διὰ τὰς τῶν φορτιῶν εὐκαίρους ἀντι-
 δόσεις τὰ παρ' ἀμφοτέροις σπανίζοντα πρὸς δαψί-
 10 λειαν τῶν χρησίμων διορθοῦνται. ἡ δὲ παρὰ τὸν
 Ὠκεανὸν Ἀραβία κεῖται μὲν ὑπεράνω τῆς εὐδαίμο-
 νος, ποταμοῖς δὲ πολλοῖς καὶ μεγάλοις διειλημμένη
 πολλοὺς ποιεῖ τόπους λιμνάζοντας καὶ μεγάλων ἐλῶν
 περιμέτρους. τοῖς δ' ἐκ τῶν ποταμῶν ἐπακτοῖς ὕδα-
 σι καὶ τοῖς ἐκ τῶν θερινῶν ὄμβρων γινόμενοις ἁρ-
 δεύοντες πολλὴν χεῖραν καὶ διπλοῦς καρποὺς λαμβά-
 νουσι. τρέφει δὲ ὁ τόπος οὗτος ἐλεφάντων ἀγέλας
 καὶ ἄλλα ζῶα κητώδη, χερσαῖα [θηρία] καὶ διμορ-
 φα, ταῖς ἰδέαις ἐξηλλαγμένα. πρὸς δὲ τοῦτοις θηρε-
 20 μάτων παντοδαπῶν πληθύνει, καὶ μάλιστα βοῶν καὶ
 προβάτων τῶν τὰς μεγάλας καὶ παχέας οὐράς ἐχόν-
 των. πλεῖστα δὲ καὶ διαφορώτατα γένη κυνῶν
 τρέφει, τῶν τε ψιλῶν καὶ θασέων καὶ διπλοῦν ἀνα-
 τεραχότων τὸ κατὰ τὴν φάξιν κύρτωμα καὶ διὰ
 τοῦτο διτύλων ὀνομαζομένων, ὧν αἱ μὲν γάλα παρε-
 χόμεναι καὶ κρεοφαγούμεναι πολλὴν παρέχονται τοῖς
 ἐγχωρίοις δαψίλειαν, αἱ δὲ πρὸς ναυτοφῶριαν ἡἀκη-
 μέναι πυρῶν μὲν ἀνὰ δέκα μεδίμνους ναυτοφορεῦσιν,
 ἀνθρώπους δὲ κατακειμένους ἐπὶ κλίνῃς πέντε βρ-
 30 στάζουσιν· αἱ δὲ ἀνάκωλοι καὶ λαγαραὶ ταῖς συστά-
 σεσι δρομάδες εἰσὶ, καὶ διατείνουσι πλεῖστον ὁδὸν
 μῆκος, καὶ μάλιστα πρὸς τὰς διὰ τῆς ἀνδρου καὶ
 ἐρήμου συντελουμένας ὁδοπορίας. αἱ δ' αὐταὶ καὶ 167
 κατὰ τοὺς πολέμους εἰς τὰς μάχας ἔχουσιν τοξότας
 ἄγονται δύο ἀντικεινθέντες ἀλλήλοισι ἀντιπαικόμενοι
 τοῦτων δὲ ὁ μὲν τοὺς κατὰ πρόσωπον ἀπαντῶντας,
 ὁ δὲ τοὺς ἐπιδιώκοντας ἀμύνεται. περὶ μὲν οὖν τῆς
 Ἀραβίας καὶ τῶν ἐν αὐτῇ φύομένων, εἰ καὶ πε-

πλεονάκαμεν, ἀλλ' οὖν πολλὰ τοῖς φιλιαναγνωστοῦσι
πρὸς φιληκοῖαν ἀπηγγέλαμεν.

Περὶ δὲ τῆς κατὰ τὸν Ὠκεανὸν εὐρεθείσης νή- 55
σου κατὰ τὴν μεσημβρίαν καὶ τῶν κατ' αὐτὴν πα-
ραδοξολογουμένων πειρασόμεθα συντόμως διελθεῖν,
προεκθέμενοι τὰς αἰτίας τῆς εὐρέσεως ἀκριβῶς.
Ἰαμβοῦλος ἦν ἐκ παίδων παιδείαν ἐξηλωκώς, μετὰ
δὲ τὴν τοῦ πατρὸς τελευτὴν ὄντος ἐμπορίου καὶ
αὐτὸς ἔδωκεν ἑαυτὸν ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν. ἀναβαίνων
δὲ διὰ τῆς Ἀραβίας ἐπὶ τὴν ἀρωματοφόρον ὑπὸ 10
τινων λησιῶν συνελήφθη μετὰ τῶν συνοδοιπόρων.
τὸ μὲν οὖν πρῶτον μετὰ τινος τῶν συνεαλωκότων
ἀπεδείχθη νομεύς, ὕστερον δ' ὑπὸ τινων Αἰθιοπῶν
μετὰ τοῦ συνόντος ληστευθεὶς ἀπῆχθη πρὸς τὴν
παραθαλάττιον τῆς Αἰθιοπίας. οὗτοι δὲ συνηρπάγη-
σαν εἰς καθαρμὸν τῆς χώρας, ὄντες ἄλλοιθνηεῖς,
νόμιμον γὰρ ἦν τοῖς τῆδε κατοικοῦσιν Αἰθίοσι πα-
ραδεδωμένον ἐκ παλαιῶν χρόνων χρησμοῖς θεῶν κε-
κυρωμένον, διὰ γενεῶν μὲν εἴκοσιν, ἑτῶν δ' ἑξακο-
σίων, τῆς γενεᾶς ἀριθμουμένης τριακονταετῆς. τοῦ 20
δὲ καθαρμοῦ γινομένου δυεῖν ἀνθρώποις, ἦν αὐτοῖς
πλοιάριον κατεσκευασμένον τῷ μεγέθει σύμμετρον,
τοὺς δ' ἐν τῇ θαλάττῃ χειμῶνας ἀναφέρειν ἰσχύον
καὶ ῥαδίως ὑπὸ δυοῖν ἀνθρώπων ὑπηρετεῖσθαι δυ-
νάμενον· εἰς δὲ τοῦτο τροφὴν δυεῖν ἀνθρώποις ἱκα-
νὴν εἰς ἕξ μῆνας ἐνθέμενοι, καὶ τοὺς ἄνδρας ἐμβι-
βάσαντες, προσέταττον ἀνάγεσθαι κατὰ τὸν χρησμόν·
πλεῖν δὲ διεκελεύοντο πρὸς τὴν μεσημβρίαν. ἤξεν γὰρ
αὐτοὺς εἰς νῆσον εὐδαίμονα καὶ ἐπικεῖς ἀνθρώ-
πους, παρ' οἷς μακαρικῶς ζῆσεσθαι ὁμοίως δὲ καὶ 30
τὸ ἑαυτῶν ἔθνος ἔφασαν, ἔὰν μὲν οἱ πεμφθέντες
εἰς τὴν νῆσον διασωθῶσιν, ἑξακοσίων ἑτῶν εἰρήνης
καὶ βλου κατὰ πᾶν εὐδαίμονος ἀπολαύσειν· εἰ δὲ κα-
ταπλαγέντες τὸ μῆκος τοῦ πελάγους εἰς τοῦπίσω
ποιήσονται τὸν πλοῦν, ὥς ἀσεβεῖς καὶ λυμεῶνας
ὅλου τοῦ ἔθνους τιμωρίαις περιπεσεῖσθαι ταῖς με-
168 γίσταις. τοὺς μὲν οὖν Αἰθιοπας μεγάλῃ φασὶ πανή-
γυριν ἀγαγεῖν παρὰ τὴν θάλατταν, καὶ θυσίας με-

γαλοπρεπῆς ἐπιτελέσαντας καταστήσαι τοὺς σκεψο-
 μένους καὶ καθαρὸν ποιησαμένους τοῦ ἔθνους
 ἔξαποστεῖλαι. τούτους δὲ πλεύσαντας πέλαγος μέγα
 καὶ χειμασθέντας ἐν μηνὶ τέτταρσι προσενεχθῆναι
 τῇ προσημανθείᾳ νήσῳ, στρωγγύλῃ μὲν ὑπαρχούσῃ
 τῷ σχήματι, τὴν δὲ περιμετρον ἔχουσα σταδίων ὡς
 56 πεντακισχιλίων. ἤδη δ' αὐτῶν ἐγγιζόντων τῇ νήσῳ,
 τῶν ἑγχωρίων τινὰς ἀπαντήσαντας καταγαγεῖν τὸ
 σκάφος· τοὺς δὲ κατὰ τὴν νῆσον συνδραμόντας θαν-
 10 μάζει μὲν τὸν τῶν ξένων κατάπλου, προσενεχθῆ-
 ναι δὲ αὐτοῖς ἐπιεικῶς καὶ μεταδιδόναι τῶν παρ'
 αὐτοῖς χρησίων. εἶναι δὲ τοὺς τὴν νῆσον οἰκούντας
 ταῖς τῶν σωμάτων ιδιότησι καὶ ταῖς ἀγωγαῖς πολὺ
 διαλλάττοντας τῶν κατὰ τὴν ἡμετέραν οἰκουμένην.
 πάντας μὲν γὰρ παραπλησίους εἶναι τοῖς ἀναπλάσμασι
 τῶν σωμάτων, καὶ κατὰ τὸ μέγεθος ὑπεράγειν τοὺς
 τέτταρας πήχεις· τὰ δὲ ὅσα τοῦ σώματος ἔχειν ἐπὶ
 ποσὸν καμπτόμενα καὶ πάλιν ἀποκαθιστάμενα πα-
 20 ραπλησίως τοῖς νευρώδεσι τόποις. εἶναι δὲ τοῖς σώ-
 ματιν ἀπαλούς μὲν καθ' ὑπερβολήν, εὐτονωτέρους
 δὲ πολὺ τῶν παρ' ἡμῖν· δραξαμένον γὰρ αὐτῶν ταῖς
 χερσὶν ὀδηποτοῦν μηδὲνα δύνασθαι τὸ τοῖς δακτύ-
 λοις περιληφθὲν ἐκτρέψαι. τρίχας δ' ἀπλῶς μηδαμοῦ
 τοῦ σώματος ἔχειν πλὴν ἐν τῇ κεφαλῇ καὶ ὀφρύσι
 καὶ βλεφάροις, ἐτι δὲ καὶ πώγωνι· τὰ δὲ ἄλλα μέρη
 τοῦ σώματος οὕτω λεῖα ὥστε μηδὲ τὸν ἐλάχιστον
 χνούϊν ἐν τῷ σώματι φαίνεσθαι. εἶναι δὲ καὶ τῷ
 κάλλει διαπρεπῆς, καὶ ταῖς ἄλλαις τοῦ σώματος πε-
 80 ριγραφαῖς εὐρύθμους. καὶ τὰ μὲν τῆς ῥινὸς τρή-
 ματα πολὺ τῶν παρ' ἡμῖν ἔχειν εὐρυχωρέστερα, καὶ
 καθάπερ ἐπεγλωττίδας αὐτοῖς ἐκπεφυκέναι. ἴδιον δὲ
 τι καὶ περὶ τὴν γλῶτταν αὐτοὺς ἔχειν, τὸ μὲν φυ-
 σικῶς αὐτοῖς συγγεγεννημένον, τὸ δ' ἐξ ἐπινοίας πε-
 φιλοτεχνημένον. δίπτυχον μὲν γὰρ αὐτοὺς ἔχειν τὴν
 γλῶτταν ἐπὶ ποσόν, τὰ δ' ἐνδοτέρω προσδισαίρειν,
 ὥστε διπλὴν αὐτὴν γίνεσθαι μέχρι τῆς ῥίξης. διὸ
 καὶ ποικιλωτάτους αὐτοὺς εἶναι ταῖς φωναῖς καὶ οὐ
 μόνον πᾶσαν ἀνθρωπίνην καὶ διηρθρωμένην δια-

λεκτον μιμουμένους, ἀλλὰ καὶ τὰς τῶν ὀρνέων πολυφωνίας καὶ καθόλου πᾶσαν ἤχου ιδιότητα προῖεσθαι· τὸ δὲ πάντων παραδοξότατον, ἅμα πρὸς δύο τῶν ἐντυγγανόντων λαλεῖν ἐντελῶς, ἀποκρινομένου τε καὶ ταῖς ὑποκειμέναις περιστασεσιν οἰκείως ὁμι-
 169 λούντας· τῇ μὲν γὰρ ἑτέρᾳ πτυχὶ πρὸς τὸν ἕνα, τῇ δ' ἄλλῃ, πάλιν ὁμοίως πρὸς τὸν ἕτερον διαλέγεσθαι. εὐκρατέστατον δ' εἶναι τὸν αἶρα παρ' αὐτοῖς, ὡς ἂν κατὰ τὸν ἰσημεριῶν οἰκοῦντας, καὶ μὴθ' ὑπὸ καύματος μὴθ' ὑπὸ ψύχους ἐνοχλουμένους. καὶ τὰς ὁπώ-
 10 ρας δὲ παρ' αὐτοῖς παρ' ὅλον τὸν ἐνιαυτὸν ἀκμάζειν, ὥσπερ καὶ ὁ ποιητὴς φησιν

ὄχνη ἐπ' ὄχνη γηρασκει, μῆλον δ' ἐπὶ μῆλον,
 αὐτὰρ ἐπὶ σταφυλῇ σταφυλῇ, εὐκον δ' ἐπὶ σύκαρ.
 εἶναι δὲ διὰ παντὸς παρ' αὐτοῖς τὴν ἡμέραν ἴσην τῇ νυκτί, καὶ κατὰ τὸ μέσον τῆς ἡμέρας μὴ γίνεσθαι παρ' αὐτοῖς σκίαν μηδενὸς διὰ τὸ κατὰ κορυφὴν εἶναι τὸν ἥλιον. βιοῦν δ' αὐτοὺς κατὰ συγγενείας 57 καὶ συστήματα, συνηγμένων τῶν οἰκείων οὐ πλείονων ἢ τετρακοσίων. τούτους δ' ἐν τοῖς λειμῶσι δια-
 20 ζῆν, καλλωπίζεσθαι καὶ ἐκδύσθαι πρὸς διατροφὴν· διὰ γὰρ τὴν ἀρετὴν τῆς νησοῦ καὶ τὴν εὐκρασίαν τοῦ αἵματος γεννάσθαι τροφὰς αὐτομάτους πλείους τῶν ἁντων. φάεσθαι γὰρ παρ' αὐτοῖς κάλαμον πολὺν, φέροντά κάρπον δαψιλῇ, παρεμφερῇ τοῖς λευκοῖς ὁρόβοις. τούτον οὖν συναγαγόντες βρέχουσιν ἐν ὕδατι θερμῷ, μέχρις ἂν τὸ μέγεθος σχῶσιν ὡς ὄφου περὶοτεράς· ἔπειτα συνθλάσαντες καὶ τρίψαντες ἐμπεί-
 ρως ταῖς χερσὶ διαπλάττουσιν ἄρτους, οὓς ὀπτήσαντες σιζοῦνται, διαφόρους ὄντας τῇ γλυκύτητι. 30 εἶναι δὲ καὶ πηγὰς ὑδάτων δαψιλῆς, τὰς μὲν θερμῶν εἰς λουτρά καὶ κόπων ἀφαίρεσιν εὐθέτους, τὰς δὲ ψυχρῶν τῇ γλυκύτητι διαφόρους καὶ πρὸς ὑγίαν συνεργεῖν δυναμένας. ὑπάρχειν δὲ παρ' αὐτοῖς καὶ παιδείας πάσης ἐπιμέλειαν, μάλιστα δὲ ἀστρολογίας. γράμμασι τε αὐτοὺς χρῆσθαι κατὰ μὲν τὴν δύναμιν τῶν σημαινόντων εἰκοσι καὶ ὀκτώ τὸν ἀριθμὸν, κατὰ δὲ τοὺς χαρακτῆρας ἑπτὰ ὥν

ἕκαστον τετραχῶς μετασχηματίζεσθαι. πολυχρονίους
 ὁ εἶναι τοὺς ἀνθρώπους καθ' ὑπερβολήν, ὡς ἂν
 ἄλλοι τῶν πενήκοντα καὶ ἑκατὸν ἐτῶν ζῶντας, καὶ
 γινόμενους ἀνύσους κατὰ τὸ πλεῖστον· τὸν δὲ πηρω-
 θέντα ἢ καθόλου τι ἐλάττωμα ἔχοντα ἐν τῷ σώματι
 μεθιστάνειν ἑαυτὸν ἐκ τοῦ ζῆν ἀναγκάζουσι κατὰ
 τινα νόμον ἀπότομον. γράφουσι δὲ τοὺς στίχους οὐκ
 εἰς τὸ πλάγιον ἐκτείνοντες, ὥσπερ ἡμεῖς, ἀλλ' ἀνω-
 θεν κάτω καταγράφοντες εἰς ὀρθόν. νόμιμον δ' αὖ-
 10 τοῖς ἐστὶ ζῆν ἄλλοις ἐτῶν ὠρισμένων, καὶ τὸν χρόνον
 τοῦτον ἐκπληρώσαντας ἐκουσίως μεταλλάττειν ἐξηλλα-
 γμένη θανάτῳ· φύεσθαι γὰρ παρ' αὐτοῖς θεοῦ ἡ βο-
 τάνην, ἐφ' ἧς ὅταν τις κοιμηθῇ, ληληθότως καὶ
 58 προσηκῶς εἰς ὕπνον κατενεχθεὶς ἀποθνήσκει. γυναῖ- 170
 κας δὲ μὴ γαμεῖν, ἀλλὰ κοινὰς ἔχειν, καὶ τοὺς γε-
 νηθέντας παῖδας ὡς κοινούς τρέφοντας ἐπ' ἰσῆς
 ἀγαπᾶν· νηπίων δ' ὄντων αὐτῶν πολλάκις τὰς τρε-
 φούσας διαλλάττειν τὰ βρέφη, ὅπως μὴδὲ αἱ μητέ-
 ρες ἐπιγινώσκωσι τοὺς ἰδίους. διόπερ μηδεμιᾶς παρ'
 20 αὐτοῖς γινομένης φιλοτιμίας, ἀστασιαστοὺς καὶ τὴν
 ὁμόνοιαν περὶ πλείστον ποιουμένους διατελεῖν. εἶναι
 δὲ παρ' αὐτοῖς καὶ ζῶα, μικρὰ μὲν τοῖς μεγέθεσι,
 παράδοξα δὲ τῇ φύσει τοῦ σώματος καὶ τῇ δυνάμει
 τοῦ αἵματος· εἶναι γὰρ αὐτὰ τῷ σχήματι στρογγύλα
 καὶ παρεμφερίστατα ταῖς χελώναις, τὴν δ' ἐπιμά-
 νειαν δυσὶ γραμμαῖς μηνίλαις κεχιασμένα. ἐφ' ἑκά-
 στες δὲ ἄκρας ἔχειν ὀφθαλμὸν καὶ στόμα· διὸ καὶ
 τέταρσιν ὁμμασι βλέποντα καὶ τοῖς ἴσοις στόμασι
 χρώμενα εἰς ἓνα φάρυγγα συνάγειν τὰ σεία, καὶ
 80 διὰ τούτου καταπινομένης τῆς τροφῆς εἰς μίαν κοί-
 λαν συρρεῖν ἅπαντα ὁμοίως δὲ τὰ σπλαγχνὰ καὶ
 τᾶλλα τὰ ἐντὸς πάντα ἔχειν μοναχά· πόδας δὲ ὑπο-
 κείσθαι κύκλῳ τῆς περιφερείας πολλούς, δι' ὧν δι-
 νασθαι πορεύεσθαι πρὸς ὃ ἂν μέρος βούληται. τὸ
 δ' αἷμα τούτου τοῦ ζῴου θαυμάσιον ἔχει δύναμιν·
 πᾶν γὰρ τὸ διατμηθὲν ἔμπνον σῶμα κολλᾶν παρα-
 χρῆμα· καὶ ἀποκοπεῖσα χεὶρ ἢ ὅμοιον εἰπεῖν τύχῃ,
 δι' αὐτῶν κολλᾶσθαι, προσφαίτου τῆς τομῆς οὕσης·

καὶ τᾶλλα δὲ μέρη τοῦ σώματος, ὅσα μὴ κυρίοις
τόποις καὶ συνέχουσι τὸ ζῆν κατέχεται. ἕκαστον δὲ
τῶν συστημάτων τρέφειν ὄρνειον ευμέγεθες, ἰδιάζον
τῇ γένει· καὶ διὰ τούτου πειράζεται τὰ νήπια τῶν
βρεφῶν ποίας τινὰς ἔχει τὰς τῆς ψυχῆς διαθέσεις·
ἀναλαμβάνουσι γὰρ αὐτὰ ἐπὶ τὰ ζῶα, καὶ τούτων
πετομένων τὰ μὲν τὴν διὰ τοῦ αἵρος φορὰν ὑπο-
μένοντα τρέφουσι, τὰ δὲ περιναύτια γινόμενα καὶ
θάμβους πληρούμενα ῥίπτουσιν, ὥς οὔτε πολυχρόνια
καθισσιῶτά οὔτε τοῖς ἄλλοις τοῖς τῆς ψυχῆς λήμασιν 10
ἀξιόλογα. ἕκαστου δὲ συστήματος ὁ πρεσβύτερος αἰεὶ
τὴν ἡγεμονίαν ἔχει, καθάπερ τις βασιλεὺς· καὶ
τούτῳ πάντες πείθονται. ὅταν δ' ὁ πρῶτος τελέσας
τὰ ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα ἔτη κατὰ τὸν νόμον
ἀπαλλάξῃ ἑαυτὸν τοῦ ζῆν, ὁ μετὰ τούτον πρεσβύ-
τατος διαδέχεται τὴν ἡγεμονίαν. ἡ δὲ περὶ τὴν νῆσον
θάλαττα, ῥοώδης οὔσα καὶ μεγάλας ἀμπώτεις κατ'
πλημύρας ποιούμενη, γλυκεῖα τὴν γεῦσιν καθέστηκε.
τῶν δὲ παρ' ἡμῖν ἄστρον τὰς ἄρκτους καὶ πολλὰ
171 καθόλου μὴ φαίνεσθαι. ἑπτὰ δ' ἦσαν αὐταὶ νῆσοι 20
παραπλήσιαι μὲν τοῖς μεγέθεσι, σύμμετρον δ' ἀλλή-
λων διεσσηκυῖαι, πᾶσαι δὲ τοῖς αὐτοῖς ἔθεσι καὶ νό-
μοις χρώμεναι. πάντες δ' οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐταῖς, 59
καίπερ θαψιλεῖς ἔχοντες πάντων χορηγίας αὐτοφυεῖς,
ὅμως οὐκ ἀνέδην χρώνται ταῖς ἀπολαύσεσιν, ἀλλὰ
τὴν λιτότητα διώκουσι καὶ τὴν ἀρκούσαν τροφήν
προσφέρονται. κρέα δὲ καὶ τᾶλλα πάντα ὅπτα καὶ
ἐξ ὕδατος ἐφθὰ σκευάζουσι· τῶν δὲ ἄλλων τῶν τοῖς
μαγείροις πεφιλοτεχνημένων χυμῶν καὶ τῆς κατὰ τὰς
ἀρτύσεις ποικιλίας ἀνεπινόητοι παντελῶς εἰσι. σέ- 30
βονται δὲ θεοὺς τὸ περιέχον πάντα καὶ ἥλιον καὶ
καθόλου πάντα τὰ οὐράνια. ἰχθύων δὲ παντοδαπῶν
πληῆθος ἀλιεύοντες ποικίλως καὶ τῶν πτηνῶν οὐκ
ὀλίγα θηρεύουσι. γίνεται δὲ παρ' αὐτοῖς ἀκροδρύων
τε πληῆθος αὐτομάτων, καὶ ἑλαῖαι φύονται καὶ ἄμ-
πελοι, ἐξ ὧν ἑλαιὸν τε ποιοῦσι θαψιλές καὶ οἶνον.
ὄφεις τε τοῖς μεγέθεσι διαφέροντας, οὐδὲν δὲ ἀδι-
κούντας τοὺς ἀνθρώπους, ἐδωδιμον ἔχειν τὴν σάρκα

καὶ γλυκύνητι διαφέρουσιν. ἐσθῆτας δὲ αὐτοὺς κατασκευάζειν ἐκ τινων καλάμων ἔχοντων ἐν τῷ μέσῳ χροῦν λαμπρὸν καὶ μαλακόν· ὃν συνάγοντας καὶ τοῖς θαλαττίοις ὀστρέοις συγκεκομμένοις μίσγοντας, θυμαστὰ κατασκευάζειν ἱμάτια πορφυρᾷ. ζῶων τε παρηλλαγμένας φύσεις καὶ διὰ τὸ παράδοξον ἀπιστομένας. πάντα δὲ παρ' αὐτοῖς ὠρισμένην ἔχει τάξιν τὰ κατὰ τὴν διαίταν, οὐχ ἅμα πάντων τὰς τροφὰς καὶ τὰς αὐτὰς λαμβανόντων, διατετάχθαι δ' ἐπὶ τινος ὠρισμένης ἡμέρας, ποτὲ μὲν ἰχθύων βρωῶσιν, ποτὲ δὲ ὀρνέων, ἔστι δ' ὅτε χερσαίων, ἐνίοτε δὲ ἐλαιῶν καὶ τῶν λιτοτάτων προσοψημάτων. ἐναλλαξὶ δὲ αὐτοὺς τοὺς μὲν ἀλλήλοις διακονεῖν, τοὺς δὲ αἰεεῦεν, τοὺς δὲ περὶ τὰς τέχνας εἶναι, ἄλλους δὲ περὶ ἄλλα τῶν χρησίμων ἀσχολεῖσθαι, τοὺς δ' ἐκ περιόδου κυκλικῆς λειτουργεῖν, πλὴν τῶν ἤδη γεγηρακότων. ἐν τε ταῖς ἐορταῖς καὶ ταῖς εὐχαῖς λέγεσθαι τε καὶ ᾄδεσθαι παρ' αὐτοῖς εἰς τοὺς θεοὺς ὕμνους καὶ ἐγκώμια, μάλιστα δὲ εἰς τὸν ἥλιον, οὗ τὰς τε νήσους καὶ ἑαυτοὺς προσαγορεύουσι. θάπτουσι δὲ τοὺς τελευτήσαντας ὅταν ἄμωπις γένηται, καταχωρνύντες εἰς τὴν ἄμμον, ὥστε κατὰ τὴν πλημμυρίδα τὸν τόπον ἐπιχώνυσθαι. τοὺς δὲ καλάμους, ἐξ ὧν ὁ καρπὸς τῆς τροφῆς γίνεται, φασὶ στεφανιαίους ὄντας τὸ πάχος κατὰ τὰς τῆς σελήνης ἀναπληρώσεις ἀναπληρουσθαι, καὶ πάλιν κατὰ τὰς ἐλαττώσεις ἀνάλογον ταπεινοῦσθαι. τὸ δὲ τῶν θερμῶν πηγῶν ὕδωρ γλυκὺ καὶ ὑγιεινὸν ὃν διαφυλάττει τὴν θερμασίαν, καὶ οὐδέποτε ψύχεται, εἰ μὴ ψυχρὸν ὕδωρ ἢ οἶνος συμμίσγηται.

60 Ἐπτα δ' ἔτη παρ' αὐτοῖς μέλναντας τοὺς περὶ τὸν Ἰαμβουῶλον ἐκβληθῆναι ἄκοντας, ὡς κακούργους καὶ πονηροὺς ἐθισμοῖς συντεθραμμένους. πάλιν οὖν τὸ πλοιάριον κατασκευάσαντας συναναγκασθῆναι τὸν χωρισμὸν ποιήσασθαι, καὶ τροφὴν ἐνθεμένους πλεῦσαι πλεῖον ἢ τέτταρας μῆνας. ἐκπεσεῖν δὲ κατὰ τὴν Ἰνδικὴν εἰς ἄμμους καὶ τεναγώδεις τόπους· καὶ τὸν μὲν ἕτερον αὐτῶν ὑπὸ τοῦ κλύδωνος διαφθαρῆναι,

τὸν δὲ Ἰαμβοῦλον πρὸς τινὰ κώμην προσενηχθέντα, ὑπὸ τῶν ἰγχωρίων ἀναχθῆναι πρὸς τὸν βασιλέα εἰς πόλιν Παλίβοθρα, πολλῶν ἡμερῶν ὁδὸν ἀπέχουσαν τῆς θαλάττης. ὄντος δὲ φιλέλληνος τοῦ βασιλέως καὶ παιδείας ἀντεχομένου, μεγάλης αὐτὸν ἀποδοχῆς κατὰξιῶσαι. τὸ δὲ τελευταῖον μετὰ τινος ἀσφαλείας τὸ μὲν πρῶτον εἰς τὴν Περσίδα διελθεῖν, ὕστερον δὲ εἰς τὴν Ἑλλάδα διασωθῆναι. ὁ δὲ Ἰαμβοῦλος οὗτος ταῦτά τε ἀναγραφῆς ἤξιωσε καὶ περὶ τῶν κατὰ τὴν Ἰνδικὴν οὐκ ὀλίγα συνετάξατο τοῖν ἀγνοουμένων 10 παρὰ τοῖς ἄλλοις. ἡμεῖς δὲ τὴν ἐν ἀρχῇ τῆς βίβλου γεγεννημένην ἐπαγγελίαν τετελεκότες, αὐτοῦ περιγράφουσιν τήνδε τὴν βίβλον.

173 ΤΑΔΕ ΕΝΕΣΤΙΝ ΕΝ ΤΗΙ ΤΡΙΤΗΙ
ΤΩΝ ΔΙΟΔΩΡΟΥ ΒΙΒΛΩΝ.

- α'. Περὶ Αἰθιοπῶν τῶν ὑπὲρ τῆς Λιβύης καὶ τῶν παρ' αὐτοῖς ἀρχαιολογουμένων.
- β'. Περὶ τῶν χρυσεῶν μετάλλων τῶν ἐν ταῖς ἰσχατιαῖς τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς κατασκευῆς τοῦ χρυαίου.
- γ'. Περὶ τῶν κατοικούντων ἰθῶν τὴν παρὰ τὸν Ἀραβικὸν κόλπον καὶ καθόλου πᾶσαν τὴν παρὰ τὸν Ὠκεανὸν μέχρι τῆς Ἰνδικῆς. ἐν δὲ τούτοις δηλοῦται τὰ κατὰ μέρος ἰθνη, τίσι νομίμοις χρῆται, καὶ παρὰ τίνας αἰτίας πολλὰ παρ' αὐτοῖς ἱστορεῖται παντελῶς ἐξηλλαγμένα καὶ διὰ τὸ παραδόξον ἀπιστούμενα.
- δ'. Περὶ τῶν κατὰ τὴν Λιβύην ἀρχαιολογουμένων καὶ περὶ Γοργόνων καὶ Ἀμαζονίδων καὶ Ἀμωτος καὶ Ἀτλαντος ἱστορουμένων.
- ε'. Περὶ τῶν κατὰ τὴν Νῦσαν μυθολογουμένων, ἐν οἷς ἔστι καὶ περὶ Τιτάνων καὶ Διονύσου καὶ μητρὸς θεῶν.
-

ΔΙΟΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΣΙΚΕΛΙΩΤΟΥ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ
ΒΙΒΛΟΣ ΤΡΙΤΗ.

- 1 Τῶν πρὸ ταύτης βιβλίων δυαὶν οἰσῶν ἡ μὲν πρώτη 174
περιέχει τὰς κατὰ τὴν Αἴγυπτον πράξεις τῶν ἀρ-
χαίων βασιλέων, καὶ τὰ μυθολογούμενα περὶ τῶν
παρ' Αἰγυπτίοις θεῶν, πρὸς δὲ τούτοις περὶ τοῦ
Νεῖλου καὶ τῶν ἐν αὐτῇ φυομένων καρπῶν τε καὶ
παντοδαπῶν ζώων, περὶ τε τῆς τοποθεσίας τῆς οὐ-
σης Αἰγύπτου καὶ τῶν νομίμων τῶν παρὰ τοῖς ἐγ-
χωρίοις καὶ τῶν δικαστηρίων· ἡ δὲ δευτέρα τὰς
κατὰ τὴν Ἀσίαν καὶ τὰς ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις
10 συντελεσθείσας πράξεις ὑπὸ τῶν Ἀσσυρίων, ἐν αἷς
ἔστιν ἡ τε Σεμιράμιδος γένεσις καὶ αὐξήσις, καθ' ἣν
ἔκτισε μὲν Βαβυλῶνα καὶ πολλὰς ἄλλας πόλεις,
ἑστράτευσε δὲ ἐπὶ τὴν Ἰνδικὴν μεγάλας δυνάμεις·
ἔξης δὲ περὶ τῶν Χαλδαίων καὶ τῆς παρ' αὐτοῖς
τῶν ἄστρον παρατηρήσεως, καὶ περὶ τῆς Ἀραβίας
καὶ τῶν ἐν αὐτῇ παραδόξων, περὶ τε τῆς Σκυθῶν
βασιλείας, καὶ περὶ Ἀμαζόνων, καὶ τὸ τελευταῖον
περὶ τῶν Ἱπερβορέων. ἐν δὲ ταύτῃ τὰ συνεχῇ τοῖς
προΐστορημένοις προστιθέντες διεξιμένον περὶ Αἰθιοπῶν
20 καὶ τῶν Λιβύων καὶ τῶν ὀνομαζομένων Ἀτλαντίδων.
2 Αἰθίοπας τοίνυν ἱστοροῦσι πρώτους ἀνθρώπων
ἀπάντων γεγονέναι· καὶ τὰς ὑποδείξεις τούτων ἐμ-

φανείς εἶναι φασιν. ὅτι μὲν γὰρ οὐκ ἐπήλυδες ἐλ-
θόντες ἀλλ' ἐγγενεῖς ὄντες τῆς χώρας δικαίως αὐτό-
χθονες ὀνομάζονται σχεδὸν παρὰ πᾶσι συμφωνεῖ-
σθαι· ὅτι δὲ τοὺς ὑπὸ τὴν μεσημβρίαν οἰκοῦντας
πιθανόν ἐστι πρώτους ὑπὸ τῆς γῆς ἐξωγογησθαι
προφανές ὑπάρχειν ἅπασιν. τῆς γὰρ περὶ τὸν ἥλιον
θερμασίας ἀναξηραιοῦσης τὴν γῆν ὑγρὰν οὔσαν,
ἔτι δὲ κατὰ τὴν τῶν ὅλων γένεσιν καὶ ζωογονούσης,
εἰκὸς εἶναι τὸν ἐγγυτάτω τόπον ὄντα τοῦ ἡλίου πρῶ-
τον ἐνεγκεῖν φύσεις ἐμψύχους. φασὶ δὲ παρ' αὐτοῖς 10
πρώτοις καταδειχθῆναι θεοὺς τιμᾶν, καὶ θυσίας
ἐπιτελεῖν καὶ πομπὰς καὶ πανηγύρεις, καὶ τᾶλλα δι'
175 ὧν ἄνθρωποι τὸ θεῖον τιμῶσι. διὸ καὶ τὴν παρ'
αὐτοῖς εὐσεβείαν διαβεβοῆσθαι παρὰ πᾶσιν ἀνθρώ-
ποις, καὶ δοκεῖν τὰς παρ' Αἰθίοψι θυσίας μάλιστα
εἶναι τῷ δαιμονίῳ κεχαρισμένας. μάρτυρα δὲ τούτων
παρέχονται τὸν πρεσβύτατον σχεδὸν καὶ μάλιστα
τῶν ποιητῶν θαυμαζόμενον παρ' Ἑλλήσι. τοῦτον
γὰρ κατὰ τὴν Ἰλιάδα παρεισάγειν τὸν τε Δία καὶ
τοὺς ἄλλους μετ' αὐτοῦ θεοὺς ἀποδημοῦντας εἰς 20
Αἰθιοπίαν πρὸς τε τὰς θυσίας τὰς ἀπονειμομένας
αὐτοῖς κατ' ἔτος καὶ εὐωχίαν κοινὴν παρὰ τοῖς
Αἰθίοψι,

Ζεὺς γὰρ ἐς Ὠκεανὸν μετ' ἀνύμονας Αἰθιοπῆας
χθιδὸς ἔβη μετὰ δαῖτα, θεοὶ δ' ἅμα πάντες ἔποντο.
λέγουσι δὲ καὶ τῆς εἰς τὸ θεῖον εὐσεβείας φανερώς
αὐτοὺς κομίζεσθαι τὰς χάριτας, μηδέποτε δεσπο-
τείας ἐπήλυδος πείραν λαβόντας. ἐξ αἰῶνος γὰρ ἐν
ἐλευθερίᾳ μεμενηκέναι καὶ τῇ πρὸς ἀλλήλους ὁμονοίᾳ,
πολλῶν μὲν καὶ δυνατῶν ἰστρατευκότων ἐπ' αὐτούς, 30
μηδενὸς δὲ τῆς ἐπιβολῆς καθικομένου. Καμβύσῃν μὲν 3
γὰρ μεγάλη δυνάμει στρατεύσαντα τὴν τε στρατιὰν
ἀποβαλεῖν ἅπασαν καὶ αὐτὸν τοῖς ὅλοις κινδυνεύσαι.
Σελίραμιν δὲ τῷ μεγέθει τῶν ἐπιβολῶν καὶ πράξεων
διωνομασμένην ἐπὶ βραχὺ τῆς Αἰθιοπίας προελ-
θοῦσαν ἀπογνῶναι τὴν ἐπὶ τὸ σῦμπαν ἔθνος στρα-
τείαν· τοὺς τε περὶ Ἡρακλέα καὶ Διόνυσον ἐπιόν-
τας ἅπασαν τὴν οἰκουμένην μόνους τοὺς Αἰθίοπας

τοὺς ὑπὲρ Αἰγύπτου μὴ καταπολεμῆσαι διὰ τε τὴν
 εὐσέβειαν τῶν ἀνδρῶν καὶ τὸ δυσκρατητον τῆς ἐπι-
 βολῆς. φασὶ δὲ καὶ τοὺς Αἰγυπτίους ἀποίκους ἐαυ-
 τῶν ὑπάρχειν, Ὀσίριδος ἡγησαμένου τῆς ἀποικίας.
 καθόλου γὰρ τὴν νῦν οὖσαν Αἴγυπτον λέγουσιν οὐ
 χώραν ἀλλὰ θάλατταν γεγονέναι κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς
 τοῦ κόσμου σύστασιν· ὑστερον μὲντοι τοῦ Νείλου
 κατὰ τὰς ἀναβάσεις τὴν ἐκ τῆς Αἰθιοπίας ἰλὺν κα-
 ταφέροντος, ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον προσχωσθῆναι. ὅτε
 10 δ' ἐστὶν αὐτῶν ἡ χώρα πᾶσα ποταμοχωστος ἐναρ-
 γεστάτην ἔχειν ἀπόδειξιν τὴν γινομένην κατὰ τὰς
 ἐκβολὰς τοῦ Νείλου. καθ' ἕκαστον γὰρ ἔτος αἰ νέας
 ἰλὺς ἀθροιζομένης πρὸς τὰ στόματα τοῦ ποταμοῦ,
 καθοράται τὸ μὲν πέλαγος ἐξωθούμενον τοῖς προσ-
 χωμασιν, ἡ δὲ χώρα τὴν αὐξήσιν λαμβάνουσα. τὰ
 δὲ πλείστα τῶν νομίμων τοῖς Αἰγυπτίοις ὑπάρχειν Αἰ-
 θιοπικά, τηρουμένης τῆς παλαιᾶς συνηθείας παρὰ τοῖς
 ἀποικισθεῖσι. τό τε γὰρ τοὺς βασιλεῖς θεοὺς νομίζειν
 καὶ τὸ περὶ τὰς ταφὰς μάλιστα σπουδάζειν καὶ πολλὰ
 20 τοιαῦθ' ἕτερα πράττειν Αἰθιοπῶν ὑπάρχειν ἐπιτηδύ-
 ματα· τὰς τε τῶν ἀγαλμάτων ἰδέας καὶ τοὺς τῶν γραμ-
 μάτων τύπους Αἰθιοπικοὺς ὑπάρχειν. διττῶν γὰρ Αἰ- 176
 γυπτιοῖς ὄντων γραμμάτων, τὰ μὲν δημῶδη προσα-
 γορευόμενα πάντας μανθάνειν, τὰ δ' ἱερὰ καλούμενα
 παρὰ μὲν τοῖς Αἰγυπτίοις μόνους γινώσκειν τοὺς
 ἱερεῖς, παρὰ τῶν πατέρων ἐν ἀπορόρητοις μανθά-
 νοντας, παρὰ δὲ τοῖς Αἰθίοσιν ἀπαντας τούτοις
 χρῆσθαι τοῖς τύποις. τὰ τε συστήματα τῶν ἱερέων
 παραπλησίαν ἔχειν τάξιν παρ' ἀμφοτέροις τοῖς
 30 ἔθνεσι. καθαρνεύειν γὰρ ἀπαντας τοὺς περὶ τὴν τῶν
 θεῶν θεραπείαν ὄντας ὁμοίως ἐξυρημένους, καὶ τὰς
 στολὰς τὰς αὐτὰς ἔχοντας, καὶ τὸν τοῦ σκήπτρου
 τύπον ἀροτροειδῆ καθεστῶτα, ὃν ἔχοντας τοὺς βα-
 σιλεῖς χρῆσθαι πῶλοις μακροῖς ἐπὶ τοῦ πέρατος ὀμ-
 φαλὸν ἔχουσι καὶ περιεσπειραμένους ὄφεισιν οὓς
 καλοῦσιν ἀσπίδας· τοῦτο δὲ τὸ παράσημον εἶκε συν-
 εμφαίνειν ὅτι τοὺς ἐπιθέσθαι τολμήσαντας τῷ βα-
 σιλεῖ συμβήσεται θανατηφόροις περιπεσεῖν δῆγμασι.

πολλά δὲ καὶ ἄλλα λέγουσι περὶ τῆς αὐτῶν ἀρχαιο-
τητος καὶ τῆς τῶν Αἰγυπτίων ἀποικίας, περὶ ὧν
οὐδὲν κατεπείγει γράφειν.

Περὶ δὲ τῶν Αἰθιοπικῶν γραμμάτων τῶν παρ' 4
Αἰγυπτίοις καλουμένων ἱερογλυφικῶν ῥητέον, ἵνα
μηδὲν παραλείπωμεν τῶν ἀρχαιολογουμένων. συμ-
βέβηκε τοίνυν τοὺς μὲν τυπούς ὑπάρχειν αὐτῶν
ὁμοίους ζωῶις παντοδαποῖς καὶ ἀκρωτηρίοις ἀνθρώ-
πων, εἰς δ' ὄργανοις, καὶ μάλιστα τεκτονικοῖς. οὐ
γὰρ ἐκ τῆς τῶν συλλαβῶν συνθέσεως ἡ γραμματικὴ 10
παρ' αὐτοῖς τὸν ὑποκείμενον λόγον ἀποδίδωσιν· ἀλλ'
ἐξ ἐμφάσεως τῶν μεταγραφομένων καὶ μεταφορᾶς
μνήμη συνηθλημένης. γράφουσι γὰρ ἱέρακα καὶ κρο-
κόδειλον, εἰς δ' ὄφιν, καὶ τὸν ἐκ τοῦ σώματος τῶν
ἀνθρώπων ὀφθαλμὸν καὶ χεῖρα καὶ πρόσωπον καὶ
ἕτερα τοιαῦτα. ὁ μὲν οὖν ἱέραξ αὐτοῖς σημαίνει
πάντα τὰ ὀξέως γινόμενα, διὰ τὸ τοῦτο τὸ ζῶον
τῶν πτηνῶν σχεδὸν ὑπάρχειν ὀξύτατον· μεταφέρε-
ται γέ οὗτος λόγος ταῖς οἰκείαις μεταφοραῖς εἰς πάντα
τὰ ὀξεᾶ καὶ τὰ τούτοις οἰκεία παραπλησίως τοῖς 20
εἰρημένοις. ὁ δὲ κροκόδειλος σημαντικός ἐστι πάσης
κακίας. ὁ δὲ ὀφθαλμὸς δίκης τηρητῆς καὶ παντός
τοῦ σώματος φύλαξ. τῶν δ' ἀκρωτηρίων ἡ μὲν δεξιὰ
τοὺς δακτύλους ἐκτεταμένους ἔχουσα σημαίνει βίον
πορισμὸν, ἡ δ' εὐώνυμος συνηγμένη τήρησιν καὶ
φυλακὴν χρημάτων. ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῶν
ἄλλων τύπων τῶν ἐκ τοῦ σώματος καὶ τῶν ὀργα-
νικῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων. ταῖς γὰρ ἐν ἐκά-
στοις ἐνούσαις ἐμφάσεσι συνακολουθοῦντες, καὶ με-
177-λέτη πολυχρονίᾳ καὶ μνήμῃ γυμνάζοντες τὰς ψυχὰς, 30
ἐκτικῶς ἕκαστα τῶν γεγραμμένων ἀναγιγνώσκουσι.

Τῶν δὲ παρ' Αἰθίοφι νομίμων εὖν ὀλίγα δοκεῖ 5
παλὺ τῶν παρὰ τοῖς ἄλλοις διαφέρειν, καὶ μάλιστα
τὰ περὶ τὴν αἵρεσιν τῶν βασιλέων. οἱ μὲν γὰρ ἱε-
ρεῖς ἐξ αὐτῶν τοὺς ἀρίστους προκρίνουσιν, ἐκ δὲ
τῶν καταλεχθέντων, ὃν ἂν ὁ θεὸς κωμάζων κατὰ
τινα συνήθειαν περιφερόμενος λάβῃ, τοῦτον τὸ πλῆ-
θος αἰρεῖται βασιλεῖ· εὐθὺς δὲ καὶ προσκυρεῖ καὶ

τιμῇ καθάπερ θεόν, ὡς ὑπὸ τῆς τοῦ δαιμονίου
 προνοίας ἐγκεχειρισμένης αὐτῷ τῆς ἀρχῆς. ὁ δ' αἰ-
 ρεθεὶς διαίτη τε χρῆται τῇ τεταγμένῃ κατὰ τοὺς
 νόμους καὶ τᾶλλα πράττει κατὰ τὸ πατριον ἔθος,
 οὐτ' εὐεργεσίαν οὔτε τιμωρίαν ἀπονέμων οὐδενὶ παρὰ
 τὸ δεδογμένον ἐξ ἀρχῆς παρ' αὐτοῖς νόμιμον. ἔθος
 δ' αὐτοῖς ἐστὶ μηδένα τῶν ὑποειταγμένων θανάτῳ
 περιβάλλειν, μηδ' ἂν καταδικασθεὶς ἐπὶ θανάτῳ τις
 φανῇ τιμωρίας ἄξιος, ἀλλὰ πέμπειν τῶν ὑπηρετῶν
 10 τινὰ σημεῖον ἔχοντα θανάτου πρὸς τὸν παρανενομη-
 κότα· οὗτος δ' ἰδὼν τὸ σύσσημον, καὶ παραχρῆμα
 εἰς τὴν ἰδίαν οἰκίαν ἀπελθὼν, ἑαυτὸν ἐκ τοῦ ζῆν
 μεθίστησι. φεύγειν δὲ τῆς ἰδίας χώρας εἰς τὴν ὁμο-
 ρον, καὶ τῇ μεταστάσει τῆς πατρίδος λύειν τὴν τι-
 μωρίαν, καθάπερ παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν, οὐδαμῶς συγ-
 κεχώρηται. διὸ καὶ φασὶ τινὰ τοῦ θανατηφόρου ση-
 μέλου πρὸς αὐτὸν ἀποσταλέντος ὑπὸ τοῦ βασιλέως
 ἐπιβαλέσθαι μὲν ἐκ τῆς Αἰθιοπίας φεύγειν, αἰσθο-
 μένης δὲ τῆς μητρός, καὶ τῇ ζώνῃ τὸν τράχηλον
 20 αὐτοῦ σφειγγούσης, ταύτῃ μηδὲ καθ' ἓνα τρόπον
 τολμῆσαι προσενεγκεῖν τὰς χεῖρας, αὐτὸν δ' ἀγχό-
 μενον καρτερῆσαι μέχρι τῆς τελευτῆς, ἵνα μὴ τοῖς
 συγγενέσιν ὀνειδῇ καταλείπει μείζω.

6 Πάντων δ' ἐστὶ παραδοξότατον τὸ γινόμενον
 περὶ τὴν τελευτὴν τῶν βασιλέων. κατὰ γὰρ τὴν
 Μερόην οἱ περὶ τὰς τῶν θεῶν θεραπείας τε καὶ τι-
 μὰς διατρίβοντες ἱερεῖς μεγίστην καὶ κυριωτάτην
 τάξιν ἔχοντες, ἐπειδὴν ἐπὶ νοῦν αὐτοῖς ἔλθῃ, πέμ-
 πουσιν ἄγγελον πρὸς τὸν βασιλέα, κλεῦοντες ἀπο-
 30 θνήσκειν. τοὺς γὰρ θεοὺς αὐτοῖς ταῦτα κεχρημα-
 τικέναι, καὶ δεῖν τὸ πρόσταγμα τῶν ἀθανάτων ὑπὸ
 θνητῆς φύσεως μηδαμῶς παροραθῆναι. καὶ ἑτέρους
 δ' ἐπιφθεγγονται λόγους, οἷους ἂν ἀπλῇ διανοίᾳ
 προσδέξαιτο φύσις, ἀρχαῖα μὲν καὶ δυσεξαλείπτῳ
 συνήθειᾳ συντεθραμμένη, λόγον δ' οὐκ ἔχουσα τὸν
 ἐναντιωθησόμενον τοῖς οὐκ ἀναγκαιῶς προσταττομέ-
 νοις. κατὰ μὲν οὖν τοὺς ἐπάνω χρόνους ὑπήκουον οἱ
 βασιλεῖς τοῖς ἱερεῦσιν, οὐχ ὅπλοις οὐδέ βία κρατη-

θέντες, ἀλλ' ὑπὲρ αὐτῆς τῆς δεισιδαιμονίας τοὺς λο-
γισμοὺς κατισχνύμενοι· κατὰ δὲ τὸν δεύτερον Πτολε-
μαῖον ὁ βασιλεὺς τῶν Αἰθιοπῶν Ἐργαμένης, μετε-
σχηκῶς Ἑλληνικῆς ἀγωγῆς καὶ φιλοσοφῆσεως, πρῶ-
τας ἐθαύρησε καταφρονῆσαι τοῦ προσητάγματος. λα-
βὼν γὰρ φρόνημα τῆς βασιλείας ἄξιον, παρήλθε με-
τὰ τῶν στρατιωτῶν εἰς τὸ ἄβατον οὐ συνέβαινεν
εἶναι τὸν χρυσοῦν ναὸν τῶν Αἰθιοπῶν, καὶ τοὺς
μὲν ἱερεῖς ἀπαντας ἀπέσφαξε, τὸ δὲ ἔθνος τοῦτο κα-
τάλυσας διωρθώσατο πρὸς τὴν ἑαυτοῦ προαίρεσιν. 10

Τὸ δὲ περὶ τοὺς φίλους τοῦ βασιλέως νόμιμον, 7
καίπερ ὃν παράδοξον, διαμένειν ἔφασαν ἕως τῶν
καθ' ἡμᾶς χρόνων. ἔθνος γὰρ ὑπάρχειν λέγουσι τοῖς
Αἰθιοπῶν, ἐπὶ ὃν ὁ βασιλεὺς μέρος τι τοῦ σώματος
πληρωθῇ δι' ἡνδρητοῦν αἰτίαν, ἀπαντας τοὺς συν-
ηθεις συναποβάλλειν τοῦτο κατὰ προαίρεσιν. αἰ-
σχρὸν γὰρ ὑπολαμβάνειν τοῦ βασιλέως πεπληρωμέ-
κον τὸ σκέλος ἀρτίποδας εἶναι τοὺς φίλους, καὶ μὴ
πάντας ἐν ταῖς ἐξόδοις συνέπεσθαι χωλοὺς ὁμοίως.
ἄτοπον γὰρ εἶναι τὸ συμπενεθεῖν μὲν καὶ τὸ σὺλ- 20
λυπεῖσθαι καὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως ἀγαθῶν ἀπάντων
τε καὶ κακῶν κοινωνεῖν τὴν βέβαιον φιλίαν, τῆς δ'
εἰς τὸ σῶμα λύπης ἁμοιον γίνεσθαι. φυσὶ δὲ σύν-
ηθεις εἶναι καὶ τὸ συντελευτᾶν ἐκουσίως τοὺς ἐταί-
ρους τοῖς βασιλεῦσι, καὶ τοῦτον εἶναι τὸν θάνατον
ἐνδοξον καὶ φιλίας ἀληθινῆς μάρτυρα. διόπερ μὴ
ῥαδίως ἐπιβουλήν γίνεσθαι παρὰ τοῖς Αἰθιοπῶν κατὰ
τοῦ βασιλέως, ὥς ἂν τῶν φίλων ἀπάντων ἐπ' ἰσῆς
προνοουμένων τῆς τ' ἐκείνου καὶ τῆς ἰδίας ἀσφαλείας.
ταῦτα μὲν οὖν τὰ νόμιμα παρὰ τοῖς Αἰθιοπῶν ἐστὶ 30
τοῖς τὴν μητροπόλιν αὐτῶν οἰκοῦσι καὶ νεμομένοις
τὴν τε νῆσον τὴν Μερόην καὶ τὴν χώραν τὴν πλη-
σίον Αἰγύπτου.

Ἔστι δὲ καὶ ἄλλα γένη τῶν Αἰθιοπῶν παμ- 8
πληθῆ, τὰ μὲν ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τὴν παρα-
ποτάμιον τοῦ Νείλου κατοικοῦντα, καὶ τὰς ἐν τῇ
ποταμῷ νήσους, τὰ δὲ τὴν ὅμορον τῆς Ἀραβίας νε-
μόμενα, τὰ δ' ἐν τοῖς μεσογείοις τῆς Λιβύης καθε-

δρυμένα. οἱ πλείστοι δὲ τούτων καὶ μάλιστα οἱ περὶ
 τὸν ποταμὸν οἰκοῦντες ταῖς μὲν χροαῖς εἰσὶ μέλανες,
 ταῖς δὲ ἰδέαις σιμοί, τοῖς δὲ τριχώμασιν οὔλοι. καὶ
 ταῖς μὲν ψυχαῖς παντελῶς ὑπάρχουσιν ἄγριοι καὶ
 τὸ θηριώδες ἐμφαίνοντες, οὐχ οὕτω δὲ τοῖς θυμῶς
 ὡς τοῖς ἐπιτηδεύμασιν. αὐχμηροὶ γὰρ ὄντες τοῖς
 ὅλοις σώμασι τοὺς μὲν ὄνυχας ἐπὶ πολὺ παρηγμέ-
 νους ἔχουσι τοῖς θηρίοις παραπλησίως, τῆς δὲ
 πρὸς ἀλλήλους φιλανθρωπίας πλείστον ὅσον ἀφεστή-
 10 κασι. καὶ τὴν μὲν φωνὴν ὀξεῖαν προβάλλοντες, τῶν
 δὲ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἐπιτηδευομένων εἰς βίον ἡμέρον
 οὐδ' ὀτιοῦν ἔχοντες, μεγάλην ποιῶσι πρὸς τὰ καθ'
 ἡμᾶς ἔδη τὴν διαφορὰν. καθοπλίζονται δ' αὐτῶν 179
 οἱ μὲν ἀσπίσιν ὠμοβοθύναις καὶ μικροῖς δόρασιν, οἱ
 δὲ ἀκοντίοις ἀναγκύλοις, ἐνίοτε δὲ ξυλίνοις τόξοις
 τετραπήχεσιν, οἷς τοξέουσιν μὲν τῷ ποδὶ προσβατ-
 νοντες, ἀναλωθέντων δὲ τῶν οἰστῶν σκυτάλαις ξυ-
 λίναις διαγωνίζονται. καθοπλίζουσι δὲ καὶ τὰς γυ-
 ναῖκας, ὀρίζοντες αὐταῖς τεταγμένην ἡλικίαν, ὣν
 20 ταῖς πλείσταις νόμιμόν ἐστι χαλκοῦν κρίκον φέρειν
 ἐν τῷ χεῖλει τοῦ στόματος. ἐσθῆτι δὲ τινες μὲν αὐ-
 τῶν ἀπλῶς οὐ χρωῖνται, γυμνήτα βίον δὲ αἰῶνος
 ἔχοντες, καὶ πρὸς μόνα τὰ κῆρυκα ποριζόμενοι
 βοήθειαν αὐτουργὸν ἐκ τοῦ παραπεσόντος· τινὲς δὲ
 τῶν προβάτων τὰς οὐρὰς ἀποκόπτοντες ἐκ τῶν ὀπι-
 σθεν καλύπτουσι διὰ τούτων τὰ ἰσχία, καθάπερ
 αἰδῶ τούτην προβαλλόμενοι, ἐνιοὶ δὲ χρωῖνται ταῖς
 δοραῖς τῶν κτηνῶν, εἰσὶ δ' οἱ περιζώμασι μέχρι
 μέσον τὸ σῶμα καλύπτουσιν, ἐκ τῶν τριχῶν πλέ-
 30 κοντες, ὡς ἂν τῶν παρ' αὐτοῖς προβάτων ὄντων
 μὴ φερόντων ἔρεα διὰ τὴν ιδιότητα τῆς χώρας. τρο-
 φῇ δὲ χρωῖνται τινὲς μὲν λαμβάνοντες τὸν γεννώμε-
 νον ἐν τοῖς ὕδασι καρπὸν, ὃς αὐτοφυῆς ἀνατέλλει
 περὶ τε τὰς λίμνας καὶ τοὺς ἐλώδεις τόπους, τινὲς
 δὲ τῆς ἀπαλωτάτης ὕλης τοὺς ἀκρέμονας περιεκλῶν-
 τες, οἷς καὶ τὰ σώματα σκιάζοντες περὶ τὰς μεσημ-
 βρίας καταψύχουσιν, ἐνιοὶ δὲ σπεύροντες σῆσμον
 καὶ λωτὸν, εἰσὶ δ' οἱ ταῖς ῥίζαις τῶν καλάμων ταῖς

ἀπαλωτάτως διατραφόμενοι· οὐκ ὀλίγοι δ' αὐτῶν καὶ ταῖς τοξείαις ἐνηθληκότες τῶν πτηνῶν εὐστόχως πολλὰ τοξεύουσι, δι' ὧν τὴν τῆς φύσεως ἐνδειαν ἀναπληροῦσιν· οἱ πλεῖστοι δὲ τοῖς ἀπὸ τῶν βοσκημάτων κρέασι καὶ γάλακτι καὶ τυρῷ τὸν πάντα βίον διαζῶσι.

Περὶ δὲ θεῶν οἱ μὲν ἀνώτερον Μερόης οἰκοῦντες ἐννοίας ἔχουσι διττάς. ὑπολαμβάνονσι γὰρ τοὺς μὲν αὐτῶν αἰώνιον ἔχειν καὶ ἄφθαρτον τὴν φύσιν, ὅλον ἥλιον καὶ σελήνην καὶ τὸν σύμπαντα κόσμον· τοὺς δὲ νομίζουσι θνητῆς φύσεως κοινοῶν ηῤῥεῖν, καὶ δι' ἀρετὴν καὶ κοινὴν εἰς ἀνθρώπους εὐεργεσίαν τετυχέναι τιμῶν ἀθανάτων. τὴν τε γὰρ Ἴσιν καὶ τὸν Πᾶνα, πρὸς δὲ τούτοις Ἡρακλῆα καὶ Δία σέβονται, μάλιστα νομίζοντες ὑπὸ τούτων εὐεργετησθαι τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος. ὀλίγοι δὲ τῶν Αἰθιόπων καθόλου θεοὺς οὐ νομίζουσιν εἶναι· διὸ καὶ τὸν ἥλιον ὡς πολεμιώτατον ὄντα κατὰ τὰς ἀνατολάς βλασφημῆσαντες φεύγουσι πρὸς τοὺς ἐλώδεις τῶν τόπων. παρηλλαγμένοις δ' ἔθεσι χρῶνται καὶ περὶ τοὺς παρ' αὐτοῖς τελευτῶντας. οἱ μὲν γὰρ εἰς τὸν ποταμὸν βάλλοντες ἀφιάσιν, ἀρίστην ἡγούμενοι ταφὴν ταύτην, οἱ δὲ περιχέαντες ὕεον ἐν ταῖς οἰκλαῖς φυλάττοντες νομίζουσι δεῖν μήτε τῶν τελευτῶντων ἀγνοεῖσθαι τὰς ὕψεις τοῖς συγγενέσι μήτ' ἐπιλανθάνεσθαι τοὺς προσήκοντας τῇ γένει τῶν προσωκειωμένων, ἔνιοι δ' εἰς ὄστρεκίνας σοροὺς ἐμβάλλοντες 180 κατορθύττουσι κύκλῳ τῶν ἱερῶν, καὶ τὸν ἐπὶ τούτοις γινόμενον ὄρκον μέγιστον ἡγούνται. τὰς δὲ βασιλείας ἐγχειρίζουσιν οἱ μὲν τοῖς εὐπρεπεστάτοις, τύχης 30 ἡγούμενοι δῶρα ἀμφοτέρω, τὴν τε μοναρχίαν καὶ τὴν εὐπρέπειαν, οἱ δὲ τοῖς ἐπιμελεστάτοις κτηνοτρόφοις παραδίδόασιν τὴν ἀρχήν, ὡς μόνους ἀρίστα τῶν ὑποτεταγμένων φροντιούντας, ἔνιοι δὲ τοῖς πλουσιωτάτοις τοῦτο τὸ τίμιον ἀπονέμουσιν, ἡγούμενοι μόνους τούτους ἐπικουρεῖν τοῖς ὄχλοις δύνασθαι διὰ τὴν ἐτοιμότητα τῆς εὐπορίας, εἰσὶ δ' οἱ τοὺς ἀνδρείῳ διαφέροντας αἰροῦνται βασιλεῖς, κρίνοντες τοὺς ἐν

πολέμῳ πλεῖστον δυναμένους ἀξίους εἶναι μόνους τυγχάνειν τῶν πρωτείων.

- 10 Τῆς δὲ παρὰ τὸν Νεῖλον χώρας τῆς ἐν τῇ Λιβύῃ κειμένης ἐστὶ τι μέρος τῷ κάλλει διαφέρειν. τροφάς τε γὰρ φέρει δαψιλεῖς καὶ ποικίλας, καὶ πρὸς τὰς τῶν καυμάτων ὑπερβολὰς ἔχει βοηθείας εὐθέτους τὰς ἐν τοῖς ἔλεσι καταφυγὰς· διὸ καὶ περιμάχητος ὁ τόπος οὗτος γίνεται τοῖς τε Λίβυσι καὶ τοῖς Αἰθίοψι, καὶ πρὸς ἀλλήλους ὑπὲρ αὐτοῦ πολεμοῦν-
 10 τες διατελοῦσι. φοιτᾷ δ' εἰς αὐτὸν καὶ πλῆθος ἐλεφάντων ἐκ τῆς ἄνω χώρας, ὡς μὲν ἔνιοι λέγουσι, διὰ τὴν δαψίλειαν καὶ τὴν ἡδονὴν τῆς νομῆς· ἔλη γὰρ θαυμασιὰ παρεκτείνεται τοῖς χείλεσι τοῦ ποταμοῦ, πολλῆς καὶ παντοίας ἐν αὐτοῖς φυομένης τροφῆς. διόπερ ὅταν γεύσωνται τοῦ θρύου καὶ τοῦ καλάμου, διὰ τὴν γλυκύτητα τῆς τροφῆς μένει, καὶ τὴν τῶν ἀνθρώπων διαίταν καταφθείρει· δι' ἣν αἰτίαν ἀναγκάζονται φεύγειν εἰς τούτους τοὺς τόπους, ὄντες νομαδες καὶ σκηνῖται, τὸ σύνολον τῷ συμφέ-
 20 ροντι τὰς πατρίδας ὀρίζοντες. αἱ δ' ἀγέλαι τῶν εἰρημένων θηρίων τὴν μεσόγειον χώραν ἐκλείπουσι διὰ σπάνιν τροφῆς, ἅτε συντόμως τῶν φυομένων ἐν τῇ γῇ πάντων ἀναινομένων· διὰ γὰρ τὴν τοῦ καύματος ὑπερβολὴν καὶ τὴν λειψυδρίαν τῶν πηγαίων καὶ ποταμίων ὑδάτων σκληρὰς καὶ σπᾶνίους συμβαίνει γίνεσθαι τὰς τροφάς. ὡς δὲ τινὲς φασιν, ὅφεις θαυμαστοὶ γίνονται τὸ τε μέγεθος καὶ τὸ πλῆθος κατὰ τὴν θηριώδη καλουμένην χώραν· οὗτοι δὲ περὶ τὰς συστάσεις τῶν ὑδάτων ἐπιτίθενται τοῖς
 30 ἐλέφασιν· καὶ τραπέντες εἰς ἀλκὴν περιπλέκονται ταῖς σπείραις εἰς τὰ σκέλη, καὶ πέρας ἕως τούτου συνέχουσι βιαζόμενοι καὶ σφίγγοντες τοὺς δεσμοῖς, ἕως ἂν ἀφρίσαντα τὰ θηρία πύσῃ διὰ τὸ βάρος. ἔπειτ' ἀθροιζόμενοι τὸ πρὸν σαρκοφαγοῦσι, ῥαδίως ἐπι- 181
 κρατοῦντες διὰ τὴν δυσκινησίαν τοῦ ζώου. ἀπολειπομένου δ' ἀπορήματος διὰ τὴν αἰτίαν οὐ συνέπονται τοῖς ἐλέφασιν εἰς τὴν προειρημένην παραποταμίαν διώκοντες τὰς συνήθεις τροφάς, φασὶ τοὺς

τηλικούτους ὄφεις τὴν μὲν ἐπίπεδον τῆς χώρας φεύγειν, περὶ δὲ τὴν ὑπώρειαν ἐν ταῖς φάραξι ταῖς εἰς τὸ μήκος ἀνηκούσαις καὶ τοῖς σπηλαίοις τοῖς τὸ βάθος ἔχουσι συνεχῶς ἐναυλίζεσθαι· διόπερ τοὺς συμφέροντας καὶ συνήθεις τόπους μηδαμῶς ἐκλείπειν, αὐτοδιδάκτου πρὸς τὰ τοιαῦτα τῆς φύσεως οὔσης ἅπασι τοῖς ζώοις. περὶ μὲν οὖν Αἰθιοπῶν καὶ τῆς χώρας αὐτῶν τοσαῦτα λέγομεν.

Περὶ δὲ τῶν συγγραφίων ἡμῖν διοριστέον, ὅτι 11 πολλοὶ συγγεγράφασι περὶ τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς 10 Αἰθιοπίας, ὧν οἱ μὲν ψευδεῖ φήμῃ πεπιστευκότες, οἱ δὲ παρ' ἑαυτῶν πολλὰ τῆς ψυχαγωγίας ἔνεκα πεπλακότες, δικαίως ἂν ἀπιστοῖντο. Ἀγαθαρχίδης μὲν γὰρ ὁ Κνίδιος ἐν τῇ δευτέρᾳ βίβλῳ τῶν περὶ τὴν Ἀσίαν, καὶ ὁ τὰς γεωγραφίας συνταξάμενος Ἀρτεμίδωρος ὁ Ἐφέσιος κατὰ τὴν ὁγδόην βίβλον, καὶ τινες ἕτεροι τῶν ἐν Αἰγύπτῳ κατοικούντων, ἱστορηκότες τὰ πλείστα τῶν προειρημένων, ἐν πᾶσι σχεδὸν ἐπιτυγχάνουσι. καὶ γὰρ ἡμεῖς καθ' ὃν καιρὸν παρεβάλομεν εἰς Αἴγυπτον, πολλοῖς μὲν τῶν ἱε- 20 ρέων ἐνείυχομεν, οὐκ ὀλίγοις δὲ καὶ πρεσβευταῖς ἀπὸ τῆς Αἰθιοπίας παρῶσιν εἰς λόγους ἀφικόμεθα παρ' ὧν ἀκριβῶς ἕκαστα πυθόμενοι, καὶ τοὺς λόγους τῶν ἱστορικῶν ἐξελέγξαντες, τοῖς μάλιστα συμφωνοῦσιν ἀκόλουθον τὴν ἀναγραφὴν πεποιήμεθα. περὶ μὲν οὖν Αἰθιοπῶν τῶν πρὸς τῇ δύσει κατοικούντων ἀρκεσθῆσόμεθα τοῖς ῥηθῆσι. περὶ δὲ τῶν κατὰ τὴν μεσημβρίαν καὶ τὴν ἐρυθρὰν θάλατταν κειμένων ἐν μέρει διεξιμεν· δοκᾷ δ' ἡμῖν ἀρμόττειν προδιελθεῖν περὶ τῆς τοῦ χρυσοῦ κατασκευῆς τῆς ἐν 30 τούτοις τοῖς τόποις γινομένης.

Περὶ γὰρ τὰς ἐσχάτας τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς 12 ὁμορουσῆς Ἀραβίας τε καὶ Αἰθιοπίας τόπος ἐστὶν ἔχων μέταλλα πολλὰ καὶ μεγάλα χρυσοῦ συναγομένου [πολλοῦ] πολλῇ κακοπαθείᾳ τε καὶ δαπάνῃ. τῆς γὰρ γῆς μελαίνης οὔσης τῇ φύσει, καὶ διαφύας καὶ φλέβας ἔχουσης μαρμάρου τῇ λευκότητι διαφερούσας καὶ πάσας τὰς περιλαμβομένας

φύσεις ὑπερβαλλούσας τῇ λαμπρότητι, οἱ προσεδρεύοντες τοῖς μεταλλικοῖς ἔργοις τῷ πλήθει τῶν ἐργαζομένων κατασκευάζουσι τὸν χρυσόν. οἱ γὰρ βασιλεῖς τῆς Αἰγύπτου τοὺς ἐπὶ κυκουργία καταδικασθέντας καὶ τοὺς κατὰ πόλεμον αἰχμαλωτισθέντας, ἐτι δὲ τοὺς ἀδίκους διαβολαῖς περιπεσόντας καὶ διὰ θυμὸν εἰς φυλακὰς παραδεδομένους, ποτὲ μὲν αὐτούς, ποτὲ δὲ καὶ μετὰ πάσης συγγενείας ἀθροίσαντες, παραδιδόασι πρὸς τὴν τοῦ χρυσοῦ μεταλλείαν, ἅμα μὲν τιμωρίαν λαμβάνοντες παρὰ τῶν καταγνωσθέντων, ἅμα δὲ διὰ τῶν ἐργαζομένων μεγάλας προσόδους λαμβάνοντες. οἱ δὲ παραδοθέντες, πολλοὶ μὲν τὸ πλήθος ὄντες, πάντες δὲ πέδαις δεδεμένοι, προσκαρτεροῦσι τοῖς ἔργοις συνεχῶς καὶ μεθ' ἡμέραν καὶ δι' ὅλης τῆς νυκτός, ἀνάπauσιν μὲν οὐδεμίαν λαμβάνοντες, δρασμοῦ δὲ παντὸς φιλοτίμως εἰργόμενοι. φυλακαὶ γὰρ ἐκ στρατιωτῶν βαρβάρων καὶ ταῖς διαλέκτοις διαφόροις χρωμένων ἐφίστηκασιν, ὥστε μηδένα δύνασθαι δι' ὁμιλίας ἢ φιλικῶς 20 θρώπου τινὸς ἐντεύξεως φθεῖραι τινὰ τῶν ἐπιστατούντων. τῆς δὲ τὸν χρυσὸν ἐχούσης γῆς τὴν μὲν σκληροτάτην πυρὶ πολλῷ καύσαντες καὶ ποιήσαντες χαύνην, πρῶτάγουσι τὴν διὰ τῶν χειρῶν κατεργασίαν· τὴν δὲ ἀνειμένην πέτραν καὶ μετρίῳ πόνῳ δυναμένην ὑπείκειν λατομικῷ σιδήρῳ καταπονοῦσι μυριάδες ἀκληρύντων ἀνθρώπων. καὶ τῆς μὲν ὅλης πραγματείας ὃ τὸν λίθον διακρίνων τεχνίτης καθηγείται, καὶ τοῖς ἐργαζομένοις ὑποδείκνυσιν· τῶν δὲ πρὸς τὴν ἀτυχίαν ταύτην ἀποδειχθέντων οἱ μὲν 30 σώματος ῥώμῃ διαφέροντες τυκίσι σιδηραῖς τὴν μαρμαρίζουσαν πέτραν κόπτουσιν, οὐ τέχνην τοῖς ἔργοις ἀλλὰ βίαν προσάγοντες, ὑπονόμους δὲ διακόπτοντες, οὐκ ἐπ' εὐθείας, ἀλλ' ὡς ἂν ἡ διάφυσις ἢ τῆς ἀποστελλούσης πέτρας. οὗτοι μὲν οὖν διὰ τὰς ἐν ταῖς διώρυξι καμπὰς καὶ σκολιότητας ἐν σκοτεινῇ διατρίβοντες λίχνους ἐπὶ τῶν μετώπων πεπραγματευμένους περιφέρουσι· πολλαχῶς δὲ πρὸς τὰς τῆς πέτρας ιδιότηας μετασχηματίζοντες τὰ σώματα, κα-

ταβάλλουσιν εἰς ἔδαφος τὰ λατομύμενα θραύσματα·
 καὶ τοῦτο ἀδιαλείπτως ἐνεργοῦσι πρὸς ἐπιστάτου βα-
 ρύτητα καὶ πληγὰς. οἱ δὲ ἀνηβοὶ παῖδες εἰσδυόμενοι 13
 διὰ τῶν ὑπονόμων εἰς τὰ κεκοιλωμένα τῆς πέτρας,
 ἀναβάλλουσιν ἐπιπόνως τὴν ῥηπιομένην κατὰ μικρὸν
 πέτραν, καὶ πρὸς τὸν ἐκτὸς τοῦ στομίου τόπον εἰς
 ὑπαιθρον ἀποκομίζουσιν. οἱ δ' ὑπὲρ ἑτη τριάκοντα
 παρὰ τούτων λαμβάνοντες ὠρισμένον μέτρον τοῦ λα-
 183 τομήματος, ἐν ὅλμοις λιθίνοις τύπτουσι σιδηροῖς
 ὑπέροις, ἄχρις ἂν ὀρόβου τὸ μέγεθος κατεργάσωνται. 10
 παρὰ δὲ τούτων τὸν ὀροβίτην λίθον αἱ γυναῖκες καὶ οἱ
 πρεσβύτεροι τῶν ἀνδρῶν ἐκδέχονται, καὶ μύλων ἐξῆς
 πλειονῶν ὄντων, ἐπὶ τούτους ἐπιβάλλουσι, καὶ πα-
 ρασιτικῶς ἀνὰ τρεῖς ἢ δύο πρὸς τὴν κώπην ἀλήθου-
 σιν, ἕως ἂν ἐς σεμιδάλεως τρόπον τὸ δοθὲν μέτρον
 κατεργάσωνται. προσούσης δ' ἅπασιν ἀθεραπείας
 σώματος, καὶ τῆς τὴν αἰδῶ περιστελλούσης ἐσθῆτος
 μὴ προσούσης, οὐκ ἔστιν ὅς ἰδὼν οὐκ ἂν ἐλεήσει
 τοὺς ἀκληροῦντας διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ταλαιπω-
 ρίας. οὐ γὰρ τυγχάνει συγγνώμης οὐδ' ἀνέσεως ἀπλῶς 20
 οὐκ ἄρρωστος, οὐ πεπρωμένος, οὐ γεγηρακώς, οὐ
 γυναικὸς ἀσθένεια, πάντες δὲ πληγαῖς ἀναγκάζονται
 προσκαρτερεῖν τοῖς ἔργοις, μέχρις ἂν κακουχοῦμενοι
 τελευτήσωσιν ἐν ταῖς ἀναγκαῖς. διόπερ οἱ δυστυχεῖς
 φοβερώτερον αἰεὶ τὸ μέλλον τοῦ παρόντος ἡγούνται
 διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς τιμωρίας, ποθεινότερον δὲ
 τοῦ ζῆν τὸν θάνατον προσδέχονται. τὸ δὲ τελευ- 14
 τῶν οἱ τεχνῖται παραλαβόντες τὸν ἀληλεσμένον
 λίθον πρὸς τὴν ὅλην ἄγουσι συντέλειαν. ἐπὶ γὰρ
 πλατείας σανίδος μικρὸν ἐγκεκλιμένης τρίβουσι τὴν 30
 κατεργασμένην μάραρον, ὕδωρ ἐπιχέοντες. εἴτα
 τὸ μὲν γεῶδες αὐτῆς ἐκπηκόμενον διὰ τῶν ὑγρῶν
 καταρρεῖ κατὰ τὴν τῆς σανίδος ἑγκλίσειν, τὸ δὲ
 χρυσίον ἔχον ἐπὶ τοῦ ξύλου παραμένει διὰ τὸ βά-
 ρος. πολλάκις δὲ τοῦτο ποιοῦντες, τὸ μὲν πρῶτον
 ταῖς χερσὶν ἑλαφρῶς τρίβουσι, μετὰ δὲ ταῦτα
 ἐπὶ ὄγκοις ἀραιοῖς κούφως ἐπιθλίβοντες τὸ χαῦ-
 νον καὶ γεῶδες διὰ τούτων ἀναλαμβάνουσι, μέ-

- χρῖς ἂν ὅτου καθαρὸν γένηται τὸ ψῆγμα τοῦ χρυ-
 σοῦ. τὸ δὲ τελευταῖον ἄλλοι τεχνῖται παραλαμβάν-
 οντες μέτρῳ καὶ σταθμῷ τὸ συνηγμένον εἰς κερα-
 μεοὺς χύτρους ἐμβάλλουσι. μίξαντες δὲ κατὰ τὸ
 πλῆθος ἀνάλογον μολίβδου βῶλον καὶ χόνδρους ἁλῶν,
 ἔτι δὲ βραχὺ καττιτέρου, κρίθινον, πίτυρον προσ-
 ἐμβάλλουσιν. ἁρμοστὸν δ' ἐπίθεμα ποιήσαντες, καὶ
 πηλῷ φιλοπόνως περιχρίσαντες, ὀπτῶσιν ἐν κάρμινφ
 πέντε ἡμέρας καὶ νύκτας ἴσας ἀδιαλείπτως. ἐπει-
 10 τα ἑάσαντες ψυγῆναι, τῶν μὲν ἄλλων οὐδὲν εὐρί-
 σκουσιν ἐν τοῖς ἄγγείοις, τὸν δὲ χρυσὸν καθαρὸν
 λαμβάνουσιν, ὀλίγης ἀπουσίας γεγεννημένης. ἡ μὲν
 οὖν ἐργασία τοῦ χρυσοῦ περὶ τὰς ἐσχάτιας τῆς Αἰ-
 γυπτου γινομένη μετὰ τῶν αὐτῶν καὶ τηλικούτων πό-
 νων συντελεῖται. αὕτη γὰρ ἡ φύσις, οἶομαι, ποιεῖ¹⁸⁴
 πρόδηλον ὡς ὁ χρυσὸς γένεσιν μὲν ἐπίπονον ἔχει,
 φυλακὴν δὲ χαλεπὴν, σπουδὴν δὲ μεγίστην, χρῆσιν
 δὲ ἀνὰ μέσον ἡδονῆς τε καὶ λύπης. ἡ μὲν οὖν τῶν
 μετάλλων τούτων εὗρεσις ἀρχαία παντελῶς ἐστίν,
 20 ὡς ἂν ὑπὸ τῶν παλαιῶν βασιλέων καταδειχθεῖσα,
 περὶ δὲ τῶν ἐθνῶν τούτων τῶν κατοικούντων τῇ
 τε παράλιῳ τοῦ Ἀραβίου κόλπου καὶ τρωγλοδυ-
 τικῇ, ἔτι δ' Αἰθιοπίαν τὴν πρὸς μεσημβρίαν καὶ
 νότον, πειρασόμεθα διεξιέναι.
- 15 Περὶ πρώτων δὲ τῶν ἰχθυοφάγων ἐροῦμεν, τῶν
 κατοικούντων τὴν παράλιον τὴν ἀπὸ Καρμανίας καὶ
 Κεδρωσίας ἕως τῶν ἐσχάτων τοῦ μυχοῦ τοῦ κατὰ
 τὸν Ἀραβιον κόλπον ἰδριμένου, ὃς εἰς τὴν μεσόγειον
 ἀνήκων ἀπιστὰν διάστημα δυσὶν ἡπείροις περιλείε-
 20 ται πρὸς τὸν ἑκπλουν, τῇ μὲν ὑπὸ τῆς εὐδαίμονος
 Ἀραβίας, τῇ δ' ὑπὸ τῆς τρωγλοδυτικῆς. ταῦτα
 δὲ τῶν βαρβάρων τινὲς μὲν γυμνοὶ τὸ παράπαν βιοῦν-
 τες κοινὰς ἔχουσι τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα πα-
 ραπλησίως ταῖς τῶν θρεμμάτων ἀγέλαις, ἡδονῆς δὲ
 καὶ πόνου τὴν φυσικὴν μόνον ἀντίληψιν ποιούμενοι
 τῶν αἰσχυρῶν καὶ καλῶν οὐδεμίαν λαμβάνουσιν ἔννοιαν.
 τὰς δὲ αἰκήσεις ἔχουσιν οὐκ ἄποθεν τῆς θαλάττης
 παρὰ τὰς ῥαχίας, καθ' ἃς εἰσιν οὐ μόνον βαθεῖαι

κοιλάδες, ἀλλὰ καὶ φάραγγες ἐνώμαλοι καὶ στενοὶ
 παντελῶς αὐλῶνες, σκολιαῖς ἐκτροπαῖς ὑπὸ τῆς φύ-
 σεως διειλημμένοι. τούτων δὲ τῇ χρεῖα τῶν ἐγχω-
 ρίων πεφυκότων ἀρμοζόντως, τὰς ἐκτροπὰς καὶ διεξ-
 ὁδους συγκεχώκασι λίθοις μεγάλοις, δι' ὧν ὥσπερ
 δικτύων τὴν θῆραν τῶν ἰχθύων ποιοῦνται. ὅταν
 γὰρ ἡ πλημμυρὶς τῆς θαλάττης ἐπὶ τὴν χέρσον φέ-
 ρηται λάβρως, ὃ ποιεῖ δις τῆς ἡμέρας περὶ τρίτην
 καὶ ἐνάτην μάλιστα πῶς ὥραν, ἡ μὲν θάλαττα πα-
 σαν τὴν ραχίαν ἐπικλύζουσα καλύπτει, καὶ λάβρῃ 10
 καὶ πολλῷ κύματι συναποκομίζει πρὸς τὴν χέρσον
 ἄπιστιαν πληθὺς παντοίων ἰχθύων, οἳ τὸ μὲν πρῶ-
 τον ἐν τῇ παραλίῳ μένουσι, νομῆς χάριν πλανώμενοι
 περὶ τὰς ὑπαδύσεις καὶ τὰ κοιλώματα· ἐπ' αὐτῷ δ' ὁ
 τῆς ἀμπώτειος ἔλθῃ χρόνος, τὸ μὲν ὑγρὸν ἐκ τοῦ
 κατ' ὀλίγον διὰ τῶν κεχωσμένων λίθων καὶ φαράγ-
 γων ἀπορρέει, οἳ δ' ἰχθύες ἐν τοῖς κοιλώμασι κατα-
 λείπονται. κατὰ δὲ τοῦτον τὸν καιρὸν τὸ πλῆθος
 τῶν ἐγχωρίων μετὰ τέκνων καὶ γυναικῶν εἰς τὰς
 ραχίας ἀθροίζεται καθάπερ ἀφ' ἑνὸς κελεύσματος. 20
 σχιζομένων δὲ τῶν βαρβάρων εἰς τὰ κατὰ μέρος
 συστήματα, πρὸς τοὺς ἰδίους ἑκαστοὶ τόπους μετὰ
 βοῆς ἑξαίσιου φέρονται, καθάπερ αἰγνιδίου τινὸς
 κυνηγίας ἐμπεπτωκυίας. εἴθ' αἱ μὲν γυναῖκες μετὰ
 τῶν παιδίων τοὺς ἐλάττονας τῶν ἰχθύων καὶ πλη-
 σίον ὄντας τῆς χέρσου συλλυμβάνουσαι ῥίπτουσιν ἐπὶ
 185 τὴν γῆν, οἳ δὲ τοῖς σώμασιν ἀκμάζοντες προσφέ-
 ρουσι τὰς χεῖρας τοῖς διὰ τὸ μέγεθος δυσκατάγωνί-
 στοις. ἐκπίπτουσι γὰρ ἐκ ταῦ παλάγους ὑπερμεγέθεις
 οὐ μόνον σκορπίοι καὶ μύραιναι καὶ κύνες ἀλλὰ καὶ 30
 φῶκαι καὶ πολλὰ τοιαῦτα ξένα καὶ ταῖς ὄψεσι καὶ
 ταῖς πρόσχηγοῖσις. ταῦτα δὲ τὰ θηρία καταμάχον-
 ται, τεχνικῆς μὲν ὄπλων κατασκευῆς αὐδὲν ἔχον-
 τες, κέρασι δὲ αἰγῶν ὀξέσι κατακεκτοῦντες. καὶ ταῖς
 ἀπορρώξιν πέτραις ἐπιτέμνοντες. πάντα γὰρ ἡ χεῖρα
 διδάσχει τὴν φύσιν, αἰκείως τοῖς ὑποκείμενοις και-
 ροῖς ἀρμοζομένην πρὸς τὴν ἐκ τῆς ἐλπίδος εὐχρη-
 στίαν. ἐπειδὴν δ' ἀθροίσωσιν ἰχθύων παντοδύπων 16

πλήθος, μεταφέρουσι τοὺς ληφθέντας, καὶ πάντας
 ὀπτῶσιν ἐπὶ τῶν πετρῶν τῶν ἐγκεκλιμένων πρὸς με-
 σημβρίαν. διαπύρων δ' οὐσῶν διὰ τὴν τοῦ καύμα-
 τος ὑπερβολὴν, βραχὺν ἔκσαντες χρόνον στρέφουσι,
 καίπειτα τῆς οὐρᾶς λαμβανόμενοι σείουσι τὸν ὅλον
 ὄγκον. αἱ μὲν οὖν σάρκες θρηπτόμεναι διὰ τὴν θερ-
 μασίαν ἀποπέπτουσι, αἱ δ' ἀκάνθαι ῥιπτόμεναι
 πρὸς ἓνα τόπον μέγαν σωρὸν ἀποτελοῦσιν, ἀθροίζο-
 μεναι χρειᾶς ἔνεκεν περὶ ἧς μικρὸν ὕστερον ἔρουμεν.
 10 μετὰ δὲ ταῦτα τὰς μὲν σάρκας ἐπὶ τινος λεωπε-
 τρίας καταπεθέμενοι παταῦσιν ἐπιμελῶς ἐφ' ἱκανὸν
 χρόνον, καὶ καταμίσγουσι τὸν τοῦ παλιούρου καρπὸν.
 τούτου γὰρ συναναχρωσθέντος τὸ πᾶν γίνεται χρω-
 μα κολλῶδες· καὶ δοκεῖ τοῦτο καθάπερ ἡδύσματος
 παρ' αὐτοῖς ἔχειν τάξιν. τὸ δὲ τελευταῖον τὸ κα-
 λῶς πατηθὲν εἰς κλινθίδας παραμήκεις τυποῦντες
 τιθέασιν εἰς τὸν ἥλιον· ὥς συμμέτρως ξηρανθείσας
 καθίσαντες κατευωχοῦνται, οὐ μὴν πρὸς μέτρον ἢ
 σταθμὸν ἐσθλόντες ἀλλὰ πρὸς τὴν ἰδίαν ἐκάστου
 20 βούλησιν, τὴν φυσικὴν ὄρεξιν ἔχοντες τῆς ἀπολαύσεως
 περιγραφῇν. ἀνεκλείπτουσι γὰρ καὶ διὰ παντὸς ἐτοι-
 μοῖς χρῶνται ταμιεύμασιν, ὥς ἂν τοῦ Ποσειδῶτος τὸ
 τῆς Δήμητρος ἔργον μετεληφότες. ἐνλοτε δὲ τη-
 λικοῦτον ἐκ τοῦ πελάγους εἰς τὴν χέρσον κυλινδεῖ-
 ται κύμα, καὶ τὰς ῥαχίς ἐφ' ἡμέρας πολλὰς κατα-
 κλύζει λάβρον, ὥστε μηδὲνα δύνασθαι τοῖς τόποις
 προσπελάζειν. διόπερ κατὰ τούτους τοὺς καιροὺς
 σπανίζοντες τροφῆς, τὸ μὲν πρῶτον τοὺς κογχοὺς
 συλλέγουσι τηλικούτους τὸ μέγεθος ὧν εὐρίσκονται
 30 τινες τετραμναῖοι. τὰ μὲν γὰρ κύττη συντρίβουσι
 λίθους εὐμεγέθεις ἐμβάλλοντες, τὴν δ' ἐντὸς σάρκα
 κατεσθίουσιν ὡμὴν, τῆς γέυσεως εὐσης παρεμφεροῦς
 τοῖς ὀστέοις. ἐπὶ δὲ διὰ τὴν συνέχειαν τῶν πνευ-
 μάτων ἐπὶ πλείονα χρόνον πληθύνει συμβαίῃη τὸν
 ῥεαυόν, καὶ τὴν εἰωθυῖαν θήραν τῶν ἰχθύων ἐκ-
 κλείσῃ τὸ τῆς περιστάσεως ἀδύνατον, ἐπὶ τοὺς κόγ-
 χους, ὥς εἴρηται, τρέπονται. εἰ δὲ ἢ ἐκ τῶν κόγχων
 τροφή σπανίξει, καταφεύγουσιν ἐπὶ τὸν τῶν ἀκαν- 186

θῶν σώρην. ἐκ τούτου γὰρ ἐκλέγοντες τὰς ἐγχύλους
 καὶ προσφάτους τῶν ἀκανθῶν, διαιροῦσι κατ' ἄρ-
 θρον, καὶ τὰς μὲν αὐτόθεν τοῖς ὁδοῦσι κατεργάζον-
 ται, τὰς δὲ σκληρὰς λίθοις θραύοντες καὶ προῦ-
 περγαζόμενοι κατεσθίουσι, παραπλησίαν διαθέσιν
 ἔχοντες τοῖς φωλεῦνوسی τῶν θηρίων. τῆς μὲν οὖν
 ἐνθαῖς τροφῆς τὸν εἰρημένον τρόπον εὐποροῦσι. τῆς 17
 δ' ὑγραῖς παράδοξον ἔχουσι καὶ παντελοῖς ἀπιστου-
 μένῃ τὴν χοῆσιν. ταῖς μὲν γὰρ θήραις προσκατε-
 ροῦσιν ἐφ' ἡμέρας τέτταρας, εὐωχοῦμενοι πανδημεῖ 10
 μεθ' ἡλαρότητος καὶ πλεονεξίας ἀνάρθρους ῥιδαῖς ἀλλή-
 λους ψυχαγωγοῦντες, πρὸς δὲ τούτοις ἐπιμιsgον-
 ται ταῖς γυναῖξιν αἷς ἂν τύχοσι παιδοποιίας ἐνε-
 στα, πίκτης ἀσχυλλας ἀπολελυμένοι διὰ τὴν εὐκοπίαν
 καὶ τὴν ἐτοιμότητα τῆς τροφῆς. τῇ δὲ πέμπτῃ πρὸς
 τὴν ὑπώρειαν ἐπείγονται πανδημεῖ ποτοῦ χάριν,
 ἐνθα συρρῦσαις γλυκέων ὑδάτων εἰσι, πρὸς αἷς οἱ
 νομάδες τὰς ἀγέλας τῶν θρεμμάτων ποτίζουσιν. ἡ
 δὲ ὁδοιπορία τούτων παραπλησίως γίνεται ταῖς ἀγέ-
 λαις τῶν βοῶν, πάντων φωνῆν ἀφιέντων οὐκ ἕναρ- 20
 θρον ἀλλ' ἕχον μόνον ἀποτελοῦσαν. τῶν δὲ τέ-
 κνων τὰ μὲν νήπια παντελοῖς αἱ μητέρες ἐν ταῖς ἀγ-
 κάλαις φέρουσι, τὰ δὲ κεχωρισμένα τοῦ γάλακτος
 σὲ πατέρες, τὰ δ' ὑπὲρ πενταετῇ χρόνον ὄντα προά-
 γει μετὰ τῶν γονέων σὺν παιδίᾳ, πεπληρωμένα χα-
 ρᾶς, ὡς ἂν πρὸς τὴν ἡδίστην ἀπόλαυσιν ὁρμώμενα.
 ἡ γὰρ φύσις αὐτῶν ἀδιάστροφος οὕσα τὴν ἀναπλή-
 ρωσιν τῆς ἐνδείας ἡγεῖται μέγιστον ἀγαθόν, οὐδὲν
 τῶν ἐπείσάκτων ἡδέων ἐπιζητοῦσα. ὅταν δὲ ταῖς
 τῶν νομάδων ποτίστραις ἐγγίσωσι καὶ τοῦ ποτοῦ 30
 πληρωθῶσι τὰς κοιλίας, ἐπανέρχονται, μόγῃς βαδί-
 ζοντες διὰ τὸ βάρος. κάκεινῃ μὲν τὴν ἡμέραν οὐ-
 δερὸς γέγονται, κεῖται δ' ἕκαστος υπεργέμων καὶ
 δύνειρος, καὶ τὸ σύνολον παρεμφερὲς τῷ μεθύοντι·
 τῇ δ' ἐξῆς ἐπὶ τὴν ἀπὸ τῶν ἰχθύων πάλιν τροφήν
 ἀφαικάμπτουσι καὶ τοῦτον τὸν τρόπον ἡ διαίτα κυ-
 κλεῖται παρ' αὐτοῖς πάντα τὸν ἐνθ' ἑξῆς χρόνον. οἱ
 μὲν οὖν τὴν παράλιον τὴν ἐντὸς τῶν στενῶν κατοί-

κοῦντες οὕτω βιοῦσι, νόσις μὲν διὰ τὴν ἀπλότητα, τῆς τροφῆς σπανίως περιπίπτοντες, ὀλιγοχρονιωτέροι, δὲ πολὺ τῶν παρ' ἡμῖν ὄντες.

- 18 Τοῖς δὲ τὴν ἐκτὸς τοῦ κόλπου παραλίον νεμο-
 μένοις πολλῶν τούτων παραδοξότερον εἶναι τὸν βίον
 συμβέβηκεν, ὥς ἂν ἄριστον ἔχοντων καὶ ἀπαθῇ τὴν
 φύσιν, ἀπὸ γὰρ τῶν οἰκουμένων τόπων εἰς τὴν ἐρη-
 μον, ὑπὸ τῆς τύχης ἐκτελοπισμένοι, τῆς μὲν ἀπο-
 τῶν ἰχθίων ἄγρας εὐποροῦσιν, ὑγρὰν δὲ τροφήν οὐκ
 10 ἐπιζητοῦσι. προσφερόμενοι γὰρ τὸν ἰχθύν ἐγγυλον,
 μικρὰν ἔχοντα τῶν ὤμων τῇ παραλλαγῇ, οὐχ οἷον
 ὑγρὰν τροφήν ἐπιζητοῦσι ποτοῦ, ἀλλ' οὐδ' ἐνοσίαν
 ἔχουσι. στέργουσι δὲ τὴν ἐξ ἀρχῆς διαίταν ὑπὸ
 τῆς τύχης αὐτοῖς προσκληρωθεῖσαν, εὐδαιμονίαν ἡγού-
 μενοι τὴν ἐκ τῆς ἐνδείας αὐταῦ τοῦ λυποῦντος ὑπεξ-
 αἰρεσιν. τὸ δὲ πάντων παραδοξότατον, ἀπαθεία
 τρῶσύνιον ὑπερβαλλούσαι πάντας ὥστε μὴ ῥαδίως πε- 187
 στευθῆναι τὸν λόγον. καίτοι γε πολλοὶ τῶν ἀπ' Αἰ-
 γύπτου πλείοντων διὰ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάττης ἔμπο-
 20 ροὶ μέχρι τοῦ νῦν πολλάκις προσπεπλευκότες πρὸς
 τὴν τῶν ἰχθυοφαγῶν χώραν ἐξηγουνται συμφωνοῦ-
 τοῖς ὑφ' ἡμῶν εἰρημένους περὶ τῶν ἀπαθῶν ἀνθρώ-
 πων. καὶ ὁ τρίτος δὲ Πτολεμαῖος ὁ φιλοτιμηθεὶς
 περὶ τὴν θήραν τῶν ἐλεφάντων τῶν περὶ τὴν χω-
 ραν ταύτην ὄντων ἐξεπέμψεν ἕνα τῶν φίλων ὀνο-
 μα Σιμμίαν κατασκευσόμενον τὴν χώραν. οὗτος δὲ
 μετὰ τῆς ἀρμοιτοῦσης χορηγίας ἀποσταλείς, ἀκρι-
 βῶς, ὥς φησὶν Ἀγαθαρχίδης ὁ Κνίδιος ἱστοριογρά-
 φος, ἐξήτασε τὰ κατὰ τὴν παραλίαν ἔθνη. φησὶν
 30 οὖν τὸ τῶν ἀπαθῶν Αἰθιοπῶν ἔθνος τὸ σύνολον πο-
 τῇ μὴ χρῆσθαι, μηδὲ τὴν φύσιν αὐτῶν ἐπιζητεῖν
 διὰ τὰς προειρημένας αἰτίας. καθόλου δ' ἀποφαίνε-
 ται μὴ εἰς σύλλογον ἔρχεσθαι πρὸς τοὺς ἄλλοι-
 θνεῖς μήτε τὸ ξέον τῆς ὕψους τῶν προσπλέοντων
 κινεῖν τοὺς ἰγχοίριους, ἀλλ' ἐμβλέποντας ἀτενῶς
 ἀπαθεῖς ἔχειν καὶ ἀκινήτους τὰς αἰσθήσεις ὥς ἂν μη-
 δεὶ παρόντος. αὐτὰ γὰρ ἕψος, σπασαμένου τινος
 καὶ καταφέρουτος ὑπεξέφυγον, οὐδ' ὕβρις αὐτὰ πλη-

γὰς ὑπομένοντες ἡρεθίζοντο, τό τε πλῆθος οὐ συνη-
 γανάνκει τοῖς πάσχουσιν, ἀλλ' ἐνίοτε τέκνων καὶ γυ-
 ναικῶν ἀποσφαττομένων ἐν ὀφθαλμοῖς ἀπαθεῖς ταῖς
 διαθέσειν ἔμεινον, οὐδεμίαν ἔμφασιν ὀργῆς ἢ πάλιν
 ἐλέους διδόντες. καθόλου δὲ τοῖς ἐκπληκτικωτάτοις
 δεινοῖς περιπίπτοντες ἡρεμαῖοι διέμενον, βλέποντες
 μὲν ἀτενῶς εἰς τὰ συντελούμενα, ταῖς δὲ κεφαλαῖς
 παρ' ἑκαστα διατρέχοντες. διὸ καὶ φασιν αὐτοὺς δια-
 λέκτω μὲν μὴ χρῆσθαι, μιμητικῇ δὲ δηλώσει διὰ
 τῶν χειρῶν διασημαίνειν ἑκαστα τῶν πρὸς τὴν χρεῖαν ¹⁰
 ἀνηκόντων καὶ τὸ πάντων θαυμασιώτατον, φῶ-
 σαι τοῖς γένεσι τούτοις συνδιατρίβουσαι θῆραν ποιούν-
 ται τῶν ἰχθύων καθ' αὐτὰς παραπλησίως ἀνθρώ-
 ποις. ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τὰς κοίτας καὶ τὴν τῶν
 γεννηθέντων ἀσφάλειαν μεγίστη πίστει τὰ γένη ταῦ-
 τα χρῆσθαι πρὸς ἄλληλα. χοιρὶς γὰρ ἀδικήματος
 ἁλλοφύλοις ζῴοις ἢ συναναστροφὴ γίνεται μετ' εἰρή-
 νης καὶ πάσης εὐλαβείας. οὗτος μὲν οὖν ὁ βλος,
 καίπερ ὢν παράδοξος, ἐκ παλαιῶν χρόνων τετήρηται
 τοῖς γένεσι τούτοις, εἴτε ἐθισμῷ διὰ τὸν χρόνον ²⁰
 εἴτε ἀναγκαιᾷ χρεῖα διὰ τὸ κατεπεῖγον ἡρμοσμένος.
 Οἰκήσας δὲ τὰ ἔθνη οὐχ ὁμοίαις [τοῖς ἰχθυο- ¹⁹
 φαγόις] χρῆται, πρὸς δὲ τὰς τῆς περιστάσεως ιδιό-
 τητας διηλλαγμέναις ἐμβιοῦσι. τινὲς μὲν γὰρ ἐν
 σπηλαίοις κατοικοῦσι κεκλιμένοις μάλιστα πρὸς τὰς
 ἄρκτους, ἐν οἷς καταψύχουσιν ἑαυτοὺς διὰ τε τὸ
 βάθος τῆς σκιάς καὶ διὰ τὰς περιπνεύσας αὔρας·
 τὰ μὲν γὰρ πρὸς μεσημβρίαν νεύοντα, τοῖς ἵπνοις
 παραπλησίαν ἔχοντα τὴν θερμοσίαν, ἀπρόσιτα τοῖς
 ἀνθρώποις ἐστὶ διὰ τὴν τοῦ αἵματος ὑπερβολὴν. οἱ ³⁰
 δὲ τῶν πρὸς ἄρκτον νεύοντων σπηλαιῶν σπανίζοντες
 188 ἀθροίζουσι τὰς πλευράς τῶν ἐκ τοῦ πελάγους ἐκπι-
 πόντων κητῶν. τῆς δὲ τούτων θαψιλείας πολλῆς
 οὔσης, καταπλέξαντες ἐξ ἐκτέρου μέρους κύριτας
 πρὸς ἀλλήλας νενευκυίας, τῷ πρόσφατῳ φυκεὶ ταύ-
 τας διαπλέκουσι. σκεπαζομένης οὖν τῆς καμάρας,
 ἐν ταύτῃ τὸ βαρύτερον τοῦ αἵματος ἀναπαυον-
 ται, τῆς κατὰ φύσιν χρεῖας αὐτοδίδακτον τέχνην

ὑφηγουμένης. τρίτος δὲ τρόπος ἐστὶ τοῖς ἰχθυο-
 φάγοις τῆς σκηνώσεως τειοῦτος. ἐλαῖαι φύονται
 πάνυ πολλαὶ περὶ τοὺς τόπους τούτους, τὰ μὲν
 πρὸς τὴν ῥίζαν ἔχουσαι προσκλυζόμενα τῇ θαλάτ-
 τη, πυκναὶ δὲ τοῖς φυλλώμασι, τὸν δὲ καρπὸν
 ὁμοιον ἔχουσαι τῷ κασταναίικῳ καρπῷ. ταύτας ἀλ-
 λήλαις συμπλέκοντες καὶ συνεχῇ σκιάν ποιῶντες,
 ἰδιαζούσαις σκηναῖς ἐμβιοῦσιν· ἅμα γὰρ ἐν γῇ
 καὶ θαλάττῃ διατρίβοντες, ἐπιτερπῶς διεξάγουσι,
 10 τὸν μὲν ἥλιον φεύγοντες τῇ διὰ τῶν ἀκρεμόνων
 σκιᾷ, τὸ δὲ φυσικὸν περὶ τοὺς τόπους καῦμα τῇ
 συνεχεῖ τοῦ κύματος προσκλύσει διορθούμενοι, ταῖς
 δὲ περιπνοαῖς τῶν εὐκαίρων ἀνέμων εἰς ῥαστώ-
 νην ἄγοντες τὰ σώματα. ῥητέον δ' ἡμῖν καὶ περὶ
 τοῦ τετάρτου μέρους τῆς σκηνώσεως. ἐκ γὰρ τοῦ
 παντὸς αἰῶνος σεσώρευνται τοῦ μύλου φόρτος ἁπλα-
 τος, ὅρει παρεμφερής· οὗτος ὑπὸ τῆς συνεχούς τοῦ
 κύματος πληγῆς πεπιλημένος τὴν φύσιν ἔχει στε-
 ρέμνιον καὶ συμπεπλεγμένην ἄμμοι. ἐν τούτοις οὖν
 20 τοῖς ἀναστήμασιν ὑπονομούς ἀνδρομήκεις ὀρύττοντες,
 τὸν μὲν κατὰ κορυφὴν τόπον ἕωςι στέγην, κάτω-
 θεν δ' αὐλαῖνας παραμήκεις καὶ πρὸς ἀλλήλους συν-
 τετηρημένους κατασκευάζουσιν. ἐν δὲ τούτοις ἀτα-
 ψύχοντες ἑαυτοὺς ἀλύπους κατασκευάζουσι, καὶ κα-
 τὰ τὰς ἐπικλύσεις τῶν κυμάτων ἐκπηθῶντες περὶ
 τὴν θήραν τῶν ἰχθύων ἀσχολοῦνται· ὅταν δὲ ἄμ-
 πωτις γένηται, κατευωχησόμενοι τὰ ληφθέντα συμ-
 φεύγουσι πάλιν εἰς τοὺς προειρημένους αὐλαῖνας.
 τοὺς δὲ τελευτήσαντας θάπτουσι κατὰ μόνον τὸν τῆς
 30 ἀμπώσεως καιρὸν, ζῶντες ἐρῆμιμένους· ὅταν δ' ἡ
 πλημμυρὶς ἐπέλθῃ, ῥίπτουσιν εἰς τὴν θαλάτταν τὰ
 σώματα. διὸ καὶ τὴν ἰδίαν ταφὴν τροφὴν τῶν ἰχθύων
 ποιοῦμενοι κυκλούμενον ἰδιοτρόπως τὸν βίον ἔχουσι
 παρ' ὅλον τὸν αἰῶνα.
 20 Ἐν δὲ γένος τῶν ἰχθυοφάγων τοιαύτας ἔχει τὰς
 οἰκήσεις ὥστε πολλὴν ἀπορίαν παρέχεσθαι τρεῖς
 τὰ τοιαῦτα φιλοτιμουμένοις ζητεῖν. ἐν γὰρ ἀπο-
 κρήμνοις φάραγι καθίδρυνται τινες, εἰς αὖς ἐξ ἀρχῆς

ἦν ἀδύνατον παραβάλλειν τοὺς ἀνθρώπους, ἄνωθεν
 189 μὲν ἐπεχούσης πέτρας ὑψηλῆς καὶ πανταχόθεν ἀπο-
 τόμου, ἐκ πλαγίων δὲ κρημνῶν ἀπρσίτων ὑφαιρῶν
 μένων τὰς παρόδους, τὴν δὲ λοιπὴν πλευρὰν τοῦ
 πελάγους ὀρίζοντος, ὃ περὶ μὲν διελθεῖν ἀδύνατον,
 σχεδίαίς δὲ οὐ χρώνται τὰ παράπαν, πλοίων τε τῶν
 ἱερῶν ἡμῖν ὑπάρχουσιν ἀνεγνόητοι. τοιαύτης δὲ ἀπο-
 ρίας περὶ αὐτοὺς οὐσης, ὑπολείπεται λέγειν αὐτόχθον-
 τας αὐτοὺς ὑπάρχειν, ἀρχὴν μὲν τοῦ πρώτου γέ-
 νους μηδεμίαν ἐσχηκότας, αἰεὶ δ' ἐξ αἰῶνος γεγονό-
 10 τας, καθάπερ ἔνιοι τῶν φυσιολόγων περὶ πάντων
 τῶν φυσιολογουμένων ἀπαφάναντο. ἀλλὰ γὰρ περὶ
 μὲν τῶν τοιούτων ἀνεφίκτου τῆς ἐπινοίας ἡμῖν οὐ-
 σης οὐδὲν καλύει τοὺς τὰ πλεῖστα ἀποφνημαμένους
 ἐλάχιστα γινώσκειν, ὡς ἂν τῆς ἐν τοῖς λόγοις πι-
 θανότιτος τὴν μὲν ἀκοὴν πειθούσης, τὴν δ' ἀλή-
 θειαν οὐδαμῶς εὐρισκούσης.

Ῥητέον δ' ἡμῖν καὶ περὶ τῶν καλουμένων χελω-
 21 νοφάγων, ὃν τρόπον ἔχουσι τὴν ὅλην διάθεσιν τοῦ
 βίου. νῆσοι γὰρ εἰσι κατὰ τὸν Ὠκεανὸν πλησίον τῆς
 20 γῆς κείμεναι, πολλαὶ μὲν τὸ πλῆθος, μικραὶ δὲ τῷ
 μεγέθει καὶ τυπείναι, καρπὸν δὲ οὐθ' ἡμέρον οὐτ'
 ἄγριον ἔχουσαι. ἐν ταύταις διὰ τὴν πυκνότητα κῆμα
 μὲν οὐ γίνεται, τοῦ κλύδωνος θραυομένου περὶ τὰς
 ἄκρας τῶν νήσων, χελωνῶν δὲ θαλαττίων πλῆθος
 ἐνδιατρίβει περὶ τοὺς τόπους τούτους, πανταχόθεν
 καταφεύγον πρὸς τὴν ἐκ τῆς γαλήνης σκέπη. αὗται
 δὲ τὰς μὲν νύκτας ἐν βυθῷ διατρίβουσιν, ἀσχολού-
 μεναι περὶ τὴν νομὴν, τὰς δ' ἡμέρας εἰς τὴν ἀνα-
 μέσον τῶν νήσων θαλάτταν φοιτῶσαι κοιμῶνται
 30 μετέωροι τοῖς κύτεσι πρὸς τὸν ἥλιον, παρεμφερῇ
 τὴν πρόσοψιν ποιῶσαι ταῖς κατεστραμμέναις ἀκά-
 τοις· ἐξαιτίοι γὰρ τοῖς μεγέθεσιν ὑπάρχουσι καὶ
 τῶν ἐλαχίστων αἰαδῶν οὐκ ἐλάττους. οἱ δὲ τὰς νή-
 σους κατοικοῦντες βάρβαροι κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν
 ἡρέμα προσνήχονται ταῖς χελώναις· πρὸς ἑκάτερον
 δὲ μέρος πλησιάσαντες, οἱ μὲν πιέζουσιν, οἱ δ' ἐξαί-
 ρουσιν, ἕως ἂν ὑπτιον γένηται τὸ ζῶον· ἐπειθ' οἱ μὲν

ἐξ ἑκατέρου μέρους οἰακίζουσι τὸν ὅλον ὄγκον, ἵνα μὴ
 στραφέν τὸ ζῶον καὶ νηξάμενον τῷ τῆς φύσεως βοη-
 θήματι φύγῃ κατὰ βάθος· εἰς δ' ἔχων μέριμνα
 μακρὰν καὶ θήσας τῆς οὐράς, νήχεται πρὸς τὴν
 γῆν, καὶ προσέκειται μετὰ τὸν ζῶον ἐπὶ τὴν χέρ-
 σον, συμπαρακομιζομένων τῶν ἐξ ἀρχῆς τὴν ἐπι-
 θεισιν πεποιημένων. ὅταν δ' εἰς τὴν νῆσον ἐκκομί-
 σωσι, τὰ μὲν ἐντὸς πάντα βραχὺν χρόνον ἐν ἡλίῳ
 παροπτήσαντες κατευωχούνται, τοῖς δὲ κύτεσιν οὐσι
 10 σκαφοειδέσι χρωῖνται πρὸς τε τὸν εἰς τὴν ἡπειρον 190
 διάπλουν, ὃν ποιοῦνται τῆς ὑδρείας ἕνεκεν, καὶ
 πρὸς τὰς σκηνώσεις, τιθέντες πρηνεῖς ἐφ' ὑψηλῶν
 τόπων, ὥστε δοκεῖν τοῦτοις τὴν φύσιν δεδωρῆσθαι
 μιᾷ χάριτι πολλὰς χρείας· τὴν γὰρ αὐτὴν αὐτοῖς
 εἶναι τροφήν, ἀγγεῖον, οἰκίαν, ναῦν. οὐ μακρὰν δὲ
 τούτων διεσιῶτες νέμονται τὴν παράλιον βαρβαρο-
 βίον αἰώμαλον ἔχοντες. διατρέφονται γὰρ ἀπὸ τῶν
 ἐκπιπτόντων εἰς τὴν χέρσον κητῶν, ποτὲ μὲν δαψί-
 λειαν τροφῆς ἔχοντες διὰ τὰ μεγέθη τῶν εὐρισκο-
 20 μένων θηρίων, ποτὲ δὲ διαλειμμάτων γινομένων κα-
 κῶς ἀπαλλάττουσιν ὑπὸ τῆς ἐνδεΐας· καθ' ὃν δὴ χρό-
 νον ἀναγκάζονται κατεργάσασθαι διὰ τὴν σπανί-
 τῶν ἀρχαίων ὀστέων χόνδρους καὶ τὰς ἄκρας τῶν
 πλευρῶν ἐκφύσεις. τῶν μὲν οὖν ἰχθυοφάγων τὰ γένη
 τοσαῦτ' ἐστί, καὶ τοιούτοις χρωῖνται βίοις, ὥς ἐν
 κεφαλαίοις εἰπεῖν.

22 Ἡ δὲ κατὰ τὴν Βαβυλωνίαν παράλιος συνάπτει
 μὲν ἡμέρῳ καὶ καταφύτῳ χώρᾳ, τοσοῦτο δὲ πληθὺς
 ἐστί τῶν ἰχθύων τοῖς ἐγχωρίοις ὥστε τοὺς ἀναλίσκον-
 30 τας μὴ δύνασθαι ῥαδίως περιγενέσθαι τῆς δαψιλείας.
 παρὰ γὰρ τοὺς αἰγιαλοὺς ἰσῆσι καλάμους πυκνοὺς
 καὶ πρὸς ἀλλήλους διαπεπλεγμένους, ὥστε τὴν πρόσο-
 ψιν ὁμοίαν εἶναι δικτύῳ παρὰ θάλατταν ἐστηκότι.
 κατὰ δὲ πᾶν τὸ ἔργον ὑπάρχουσι πυκναὶ θύραι, τῇ
 μὲν πλοκῇ ταρσώδεις, στροφεῖς δ' ἔχουσιν πρὸς τὰς
 εἰς ἑκάτερα τὰ μέρη κινήσεις εὐλύτους. ταύτας ὁ
 κλύδων φερόμενος μὲν εἰς τὴν γῆν κατὰ τὸν τῆς
 πλημμυρίδος καιρὸν ἀνοίγει, καλίσσυνται δὲ κατὰ

τὴν ἀμπωτὴν ἀποκλείει. διόπερ συμβαίνει καθ' ἐκά-
στην ἡμέραν πλημμυρούσης μὲν τῆς θαλάττης ἐκ
βυθοῦ τοὺς ἰχθύς συνεκφερομένους διὰ τῶν θυρῶν
παρεϊσιπτεσθαι, ἀναχωρούσης δὲ μὴ δύνασθαι τοῖς
ὕδροις συνδιαβρῆν διὰ τῆς τῶν καλάμων πλοκῆς.
θιὸ καὶ παρὰ τὸν Ὠκεανὸν ἐνίοτε σωρούς ἰχθύων
σπαιρόντων ὁρᾷ ἐστὶ γινομένους, οὓς ἀναλεγόμενοι
συνιχῶς οἱ πρὸς τούτοις τεταγμένοι θαυσιλεῖς ἀπο-
λαύσεις ἔχουσι καὶ μεγάλας προσόδους. ἐνιοὶ δὲ τῶν
περὶ τοὺς τόπους διατριβόντων, πεδιαῖος τε καὶ 10
ταπεινῆς τῆς χώρας ὑπαρχούσης, τάφρους ὀρύττου-
σιν ἀπὸ θαλάττης εὐρείας ἐπὶ πολλοὺς σταδίους
μέχρι τῶν ἰδίων ἐπαύλεων. ῥαβδωτὰς δὲ θύρας ἐπ'
ἅκρας αὐτὰς ἐπιστήσαντες, ἀναβαινούσης μὲν τῆς
πλημμυρίδος ἀνοίγουσιν, εἰς δὲ τὸναντίον μεταπι-
πτούσης κλείουσιν. εἴτα τῆς μὲν θαλάττης διὰ τῶν
τῆς θύρας ἀραιωμάτων ἀπορρέουσης, τῶν δ' ἰχθύων
ἀποληφθέντων ἐν ταῖς τάφροις, ταμιεύονται καὶ
λαρβάνουσιν ὅσους ἂν προαιρῶνται καὶ καθ' ὃν ἂν
χρῶντο βούλονται.

191 Διελλυθότες δὲ περὶ τῶν παροικούντων τὴν ἀπὸ 23
τῆς Βαβυλωνίας παραλίον ἕως Ἀραβίου κόλπον,
περὶ τῶν ἐξῆς τούτοις ἐθνῶν διεξιμεν. κατὰ γὰρ
τὴν Αἰθιοπίαν τὴν ὑπὲρ Αἰγύπτου παρὰ τὸν Ἄσαν
καλούμενον ποταμὸν παροικεῖ τὸ τῶν ῥιζοφάγων
ἔθνος. ἐκ γὰρ τῶν πλησιοχώρων ἐλῶν τὰς ῥίζας τῶν
καλάμων ὀρύττοντες οἱ βάρβαροι πλύνουσι φιλοτί-
μως ποιεῖσάντες δὲ καθαράς κόπτουσι λίθοις, μέ-
χρις ἂν γένηται τὸ ἔργον λεῖον καὶ κολλῶδες· ἔπειτα
ἀναπλάσαντες χειροπληθιαίους ὄγκους ἐν ἡλίῳ παρο- 30
πτῶσι, καὶ ταύτην χρώμενοι τροφῇ πάντα τὸν βίον
διατελοῦσιν. ἀνεκλείπτους δ' ἔχοντες τὰς τῆς τρο-
φῆς ταύτης θαυσιλείας, καὶ πρὸς ἀλλήλους αἰεὶ εἰρή-
νην ἄγοντες, ὑπὸ πλήθους λεόντων πολεμοῦνται. ἐμ-
πύρρον γὰρ τοῦ περίξ ἀέρος ὄντος, ἐκ τῆς ἐρήμου
πρὸς αὐτοὺς φοιτῶσι λέοντες σκιᾶς ἕνεκεν, οἱ δὲ καὶ
θήρας τῶν ἐλαττόνων θηρίων. διόπερ τοὺς ἐκ τῶν
τελμάτων ἐξιόντας τῶν Αἰθιοπῶν ὑπὸ τούτων τῶν

θηρίων ἀγαλίσκεσθαι συμβαίνει. ἀδυνατοῦσι γὰρ ὑφίστασθαι τὰς ἀλκὰς τῶν λεόντων, ὥς ἂν μηδεμίαν βοήθειάν ὄπλων ἔχοντες, καὶ πέρας ἀρδῆν· ἀν αὐτῶν διεφθάρη τὸ ἔθνος, εἰ μὴ φύσις τις αὐτοῖς αὐτόματον ἐπαίρηε βοήθημα. ὑπὸ γὰρ τὴν ἀνατολὴν τοῦ κυνὸς παρὰδόξως, μηδεμιᾶς γινόμενης μυίας, περὶ τοὺς τόπους, τοσοῦτο πλῆθος ἀθροίζεται κωνιαίων, ὑπερέχον θυνάμει τοὺς γνωριζομένους, ὥστε τοὺς μὲν ἀνθρώπους καταφυγόντας εἰς τὰς ἐλώδεις λίμνας
 10 μηδὲν πάσχειν, τοὺς δὲ λέοντας πάντας φεύγειν ἐκ τῶν τόπων, ἅμα μὲν ὑπὸ τοῦ δήμου κακουχομένους, ἅμα δὲ τὸν ἀπὸ τῆς φωνῆς ἤχον καταπεπληγμένους.

24 Ἐχόμενοι δὲ τούτοις εἰσὶν οἱ τε ὕλοφάγοι καὶ οἱ σπερματοφάγοι καλούμενοι. τούτων δ' οἱ μὲν ὑπὸ τὴν θερείαν τὸν πίπτοντα καρπὸν ἀπὸ τῶν δένδρων ὄντα πολὺν ἀθροίζοντες ἀπόνως διατρέφονται, κατὰ δὲ τὸν ἄλλον καιρὸν τῆς βοτάνης τῆς ἐν ταῖς σκιαζομέναις συναγκείαις [σχιζομένης καὶ] φυομένης,
 20 προσφέρονται τὴν προσηνεστάτην. στερεὰ γὰρ οὖσα τὴν φύσιν καὶ καυλὸν ἔχουσα παραπλησίον ταῖς γινόμεναις βουνιάσιν ἐκπληροῖ τὴν τῆς ἀναγκαίας τροφῆς ἔνδειαν. οἱ δὲ ὕλοφάγοι μετὰ τέκνων καὶ γυναικῶν ἐπὶ τὰς νομάς ἐξιόντες ἀναβαίνουσιν ἐπὶ τὰ δένδρη, καὶ τοὺς ἀπαλοὺς τῶν ἀκρεμόνων προσάρονται. τοιαύτην δ' ἐκ τῆς συνεχοῦς μελέτης τὴν ἐπ' ἀκροῦς τοὺς κλάδους ἀναδρομὴν ποιοῦνται πάντες ὥστε ἄπιστον εἶναι τὸ γινόμενον· καὶ γὰρ μεταπηδῶσιν ἀπὸ ἑτέρου ἐφ' ἑτερον δένδρον ὁμοίως τοῖς
 30 ὀρνέοις, καὶ τὰς ἀναβάσεις ἐπὶ τῶν λεπτοτάτων 192 κλάδων ποιοῦνται χωρὶς κινδύνων. ἰσχνότητι γὰρ σώματος καὶ κουφότητι διαφέροντες, ἐπειδὴ τοῖς ποσὶ σφάλλονται, ταῖς χερσὶν ἀντιλαμβάνονται· καὶ τύχῳσι πεσόντες ἀφ' ὕψους, οὐδὲν πάσχουσι διὰ τὴν κουφότητα. καὶ πάντα δὲ κλάδον ἔγχυλόν τοῖς ὁδοῦσι κατεργαζόμενοι, πέττουσιν εὐκόπως ταῖς κοιλάσι. οὗτοι δ' αἰεὶ βιοῦσι γυμνοὶ μὲν ἐσθῆτος, κοιναῖς δὲ χρώμενοι γυναῖξιν· ἀκολουθῶς δὲ καὶ τοὺς

γεννηθέντας παῖδας κοινούς ἡγοῦνται. διαπολεμοῖσι δὲ πρὸς ἀλλήλους περὶ τῶν τόπων, ῥάβδοις ὥπλισμένοι, καὶ ταύταις ἀμυνόμενοι τοὺς ἐναντίους διασπύουσι τοὺς χειρωθέντας. τελευτῶσι δ' αὐτῶν οἱ πλεῖστοι λιμῷ καταπονηθέντες, ὅταν τῶν ὁμμάτων ἀπογλαυκωθέντων τὸ σῶμα στερηθῇ τῆς ἀναγκυρίας ἐκ ταύτης τῆς αἰσθήσεως χρείας.

Τὴν δὲ ἐξῆς χώραν τῶν Αἰθιοπῶν ἐπέχουσιν αἱ 25
καλούμενοι κυνηγοί, σῦμμετροι μὲν κατὰ τὸ πλήθος, βίον δ' οἰκείον ἔχοντες τῇ προσηγορίᾳ. θηριώδους γὰρ 10
οὔσης τῆς χώρας καὶ παντελῶς λυπρᾶς, ἔτι δὲ ὑδάτων ῥόοις ναματιαίων ἐχούσης ὀλίγας, καθευθύνουσι μὲν ἐπὶ τῶν δένδρων διὰ τὸν ἀπὸ τῶν θηρίων φόβον, ὑπὸ δὲ τὴν ἐωθινὴν πρὸς τὰς συρόνσεις τῶν 15
ὑδάτων μεθ' ὅπλων φοιτῶντες, ἑαυτοὺς ἀποκρύπτουσιν εἰς τὴν ὕλην καὶ σκοπεύουσιν ἀπὸ τῶν δένδρων. κατὰ δὲ τὸν τοῦ καύματος καιρὸν, ἐρχομένων βοῶν τε ἀγρίων καὶ παρδαλέων καὶ τῶν ἄλλων θηρίων 20
πλήθους πρὸς τὸ ποτόν, ταῦτα μὲν διὰ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ τε καύματος καὶ δίψους λαβρόν προσφέρεται τὸ ὑγρόν, μέχρις ἂν ἐμπλησθῇ, οἱ δ' Αἰθιο- 25
πες γενομένων αὐτῶν βαρέων καὶ δυσκινήτων καταπηδῶντες ἀπὸ τῶν δένδρων καὶ χρώμενοι ξύλοις πεπυρακτωμένοις καὶ λίθοις, ἔτι δὲ τοξεύμασι, ῥαδίως καταπονοῦσι. κατὰ δὲ συστήματα ταύταις χρώμενοι 30
ταῖς κυνηγίαις, σαρκοφαγοῦσι τὰ λεγθέντα, καὶ σπανίως μὲν ὑπὸ τῶν ἀλκιμωτάτων ζῶων αὐτοὶ διαφθείρονται, τὰ δὲ πολλὰ δόλω τὴν ἐκ βίας ὑπεροχὴν χειροῦνται. εἰάν δέ ποτε τῶν κυνηγου-
μένων ζῶων σπανίῳσι, τὰς δοράς τῶν πρότερον 30
εἰλημμένων βρέξαντες ἐπιτιθέασιν ἐπὶ πῦρ ἀπαλόν· σποδίσαντες δὲ τὰς τρίχας τὰ δέσματα δια-
ρῶνσι, καὶ κατεσθίοντες βεβιασμένως πληροῦσι τὴν ἔνδειαν. τοῖς δὲ ἀνήβοις παῖδας γυμνάζουσιν ἐπὶ σκοπὸν βάλλειν, καὶ μόνοις διδῶσι τροφὴν τοῖς ἐπιτυχοῦσι· διὸ καὶ θαυμαστοὶ ταῖς εὐστοχίαις ἄν-
δρες γίνονται, κάλλιστα διδασκόμενοι ταῖς τοῦ λιμοῦ πληγαῖς.

26 Ταύτης δὲ τῆς χώρας εἰς τὰ πρὸς δυσμὰς μέρη
 πολὺ διεσκηκότες Αἰθίοπες ὑπάρχουσιν ἐλεφαντομά-
 χοι κυνηγοί. νεμέμενοι γὰρ δρυμάδεις καὶ πυκνοὺς
 τοῖς δένδροις τόπους παρατηροῦσι τῶν ἐλεφάντων 193
 τὰς εἰσόδους καὶ τὰς ἐκτροπὰς, σκοπὰς ἀπὸ τῶν
 ὑψηλοτάτων δένδρων ποιούμενοι· καὶ ταῖς μὲν ἀγέ-
 λαις αὐτῶν οὐκ ἐπιτίθενται διὰ τὸ μηδεμίαν ἐλπίδα
 ἔχειν κατορθώσεως, τοῖς δὲ καθ' ἓνα πορευομένοις
 ἐπιβάλλουσι τὰς χεῖρας, παραδόξοις ἐγχειροῦντες
 10 τολμήμασιν. ὅταν γὰρ τὸ ζῶον διεξίδῃ γένηται κατὰ
 τὸ δένδρον ἐν ᾧ συμβαίνει τὸν σκοπεύοντα κεκρύ-
 ψθαι, ἅμα τῷ παραλλάττειν τὸν τόπον ταῖς μὲν
 χερσὶν ἐδράξατο τῆς οὐρᾶς, τοῖς δὲ ποσὶν ἀντέβη
 πρὸς τὸν ἀριστερὸν μηρόν· ἔχων δ' ἐκ τῶν ὤμων
 προεξηρηγμένον πέλεκυν, κοῖφον μὲν πρὸς τὴν ἀπὸ
 τῆς μιᾶς χειρὸς πληγὴν, ὀξὺν δὲ καθ' ὑπερβολήν,
 τοῦτον λαβόμενος ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ, νευροκοπεῖ τὴν
 δεξιὰν ἰγνύν, πυκνὰς καταφέρων πληγὰς, καὶ διὰ
 τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς οἰακίζων τὸ ἴδιον σῶμα. πα-
 20 ράδοξον δὲ ὁξύτητα τοῖς ἔργοις προσφέρουσιν, ὥς
 ἂν ἀθλοῦ τῆς ἰδίας ψυχῆς ἐκάστῳ προκειμένου· ἢ
 γὰρ χειρώσασθαι τὸ ζῶον ἢ τελευτᾶν αὐτὸν λείπε-
 ται, τῆς περιστάσεως οὐκ ἐπιδεχομένης ἕτερον ἀπο-
 τέλεσμα. τὸ δὲ νευροκοπηθὲν ζῶον ποτὲ μὲν διὰ τὴν
 δυσκινήσιαν ἀδυνατοῦν στρέφεσθαι, καὶ συνεκκλινό-
 μενον ἐπὶ τὸν πεπανθύτα τόπον, πίπτει καὶ τὸν Αἰ-
 θίοπα συναπόλλυσι, ποτὲ δὲ πρὸς πέτρων ἢ δένδρων
 ἀποθλίψαν τὸν ἄνθρωπον τῷ βάρει πιέζει μέχρις
 ἂν ἀποκτείνῃ· ἔνιοι δὲ τῶν ἐλεφάντων περιαλγείς ἐκ
 30 τῶν τραυμάτων γινόμενοι τοῦ μὲν ἀμύνεσθαι τὸν
 ἐπιβουλεύσαντα μακρὰν ἀφεστήκασιν, τὴν δὲ φυγὴν
 διὰ τοῦ πεδίου ποιοῦνται, μέχρις ἂν ὅτου συνεχῶς
 ὁ προσβεβηκὼς τύπτων εἰς τὸν αὐτὸν τόπον τῷ πε-
 λέκει, διακόψας τὰ νεῦρα ποιήσῃ πάρετον τὸ ζῶον.
 ὅταν δὲ τὸ ζῶον πέσῃ, συντρέχουσι κατὰ συστήματα,
 καὶ ζῶντος ἔτι τέμνοντες τὰς σάρκας ἐκ τῶν ὀπισθεν
 27 μερῶν εὐωχοῦνται. ἔνιοι δὲ τῶν πλησίον κατοικούν-
 των χωρὶς κινδύνων θηρεύουσι τοὺς ἐλέφαντας,

τέχνη τῆς βίας περιγινόμενοι. εἴωθε γὰρ τοῦτο τὸ
ζῶον, ἐπειδὴ ἀπὸ τῆς τομῆς πληρωθῇ, πρὸς ὕπνον
καταφέρεσθαι, διαφοράν ἔχουσης τῆς περὶ αὐτὸ
διαθέσεως πρὸς τὰ λοιπὰ τῶν τετραπόδων. οὐ γὰρ
δύναται τοῖς γόνασι πρὸς τὴν γῆν συγκαθίεναι τὸν
ὅλον ὄγκον, ἀλλὰ πρὸς δένδρον ἀνακλιθὲν ποιεῖται
τὴν διὰ τῶν ὕπνων ἀνάπαυσιν. διόπερ τὸ δένδρον
διὰ τὴν γενομένην πρὸς αὐτὸ πλεονάκις πρόσκλισιν
τοῦ ζῴου τετριμμένον τέ ἐστι καὶ ῥύπου πλήρες·
πρὸς δὲ τούτοις ὁ περὶ αὐτὸ τόπος ἔχνη τε ἔχει καὶ 10
σημεῖα πολλά, δι' ὧν οἱ τὰ ταυῦτα ἐρευνῶντες Αἰ-
θίοπες γνωρίζουσι τὰς τῶν ἐλεφάντων κοίτας. ὅταν
οὖν ἐπιτύχωσι τοιούτῳ δένδρῳ, πρίζουσιν αὐτὸ παρὰ
194 τὴν γῆν, μέχρις ἂν ὀλίγην ἔτι τὴν ῥοπὴν ἔχη πρὸς
τὴν πτώσιν. εἰθ' οὗτοι μὲν τὰ σημεῖα τῆς ἰδίας
παρουσίας ἀφανίσαντες ταχέως ἀπαλλάττονται, φθά-
νοντες τὴν ἐφοδὸν τοῦ ζῴου· ὁ δ' ἐλέφας πρὸς τὴν
ἐσπέραν ἐμπλησθεὶς τῆς τροφῆς ἐπὶ τὴν συνήθη
καταντᾷ κοίτην· κατακλιθεὶς δὲ ἀθρόῳ τῷ βάρει,
παρὰ χροῆμα μετὰ τῆς τοῦ δένδρου φορᾶς ἐπὶ τὴν 20
γῆν καταφέρεται· πεσὼν δὲ ὕπτιος μένει τὴν νύκτα
κείμενος διὰ τὸ τὴν τοῦ σώματος φύσιν ἀδημιούρ-
γητον εἶναι πρὸς ἀνάστασιν. οἱ δὲ πρίσαντες τὸ
δένδρον Αἰθίοπες ἅμ' ἡμέρᾳ καταντῶσι, καὶ χωρὶς
κινδύνων ἀποκτείναντες τὸ ζῶον σκηνοποιούνται
περὶ τὸν τόπον, καὶ παραμένουσι μέχρις ἂν τὸ
πεπτωκὸς ἀναλώσῃσι.

Τούτων δὲ τῶν γενῶν τὰ μὲν πρὸς ἐσπέραν 28
μέρη κατοικοῦσιν Αἰθίοπες οἱ προσαγορευόμενοι σι-
μοί, τὰ δὲ πρὸς μεσημβρίαν κεκλιμένα νέμεται τὸ 30
τῶν στρουθοφαγῶν γένος. ἔστι γὰρ παρ' αὐτοῖς ὄρ-
νέου τι γένος μεμιγμένην ἔχον τὴν φύσιν τῷ χερ-
σαίῳ ζῴῳ, δι' ἣν τῆς συνθέτου τέτευχε προσηγορίας·
τοῦτο δὲ μεγέθει μὲν οὐ λείπεται τῆς μεγίστης ἐλά-
φου, τὸν δὲ αὐχένα μακρὸν ἔχον καὶ περιφερεῖς τὰς
πλευρὰς καὶ πτερωτὰς ὑπὸ τῆς φύσεως δεδημιούρη-
ται· καὶ κεφάλαιον μὲν ἀσθενὲς ἔχει καὶ μικρὸν,
μηροῖς δὲ καὶ κώλοισι ὑπάρχει κυρτερώτατον, διχῆ-

- λου τῆς βάσεως οὔσης. τούτο πέτεσθαι μὲν μετέωρον οὐ δύναται διὰ τὸ βάρος, τρέχει δὲ πάντων ὠκύτερον, μικρὸν ἄκροις τοῖς ποδὶ τῆς γῆς ἐπιπαδόν· μάλιστα δ' ὅταν κατ' ἀνέμου πνσὰς ἐξαίρη τὰς πτέρυγας, ὑπεξάγει καθάπερ εἰ τις ταύς ἰστιοδρομοῦσαν τοὺς δὲ διώκοντας ἀμυνεται διὰ τῶν ποδῶν ἀποσφενδονῶν παραδόξως λίθους χειροπληθιαίους. ὅταν δ' ἐν νηνεμίᾳ διώκηται, ταχὺ σφυγμοῦσάν τῶν πτέρυγων ἀδυνατεῖ χρῆσασθαι τοῖς τῆς φύσεως προ-
- 10 τερήμασι, καὶ ῥαδίως καταλαμβάνομενον ἀλίσκεται. τοῦτων δὲ τῶν ζώων ἀμυθήτων ὄντων τῷ πλήθει κατὰ τὴν χώραν, οἱ βάρβαροι παντοδαπὰς μηχανὰς ἐπινοοῦσι κατ' αὐτῶν τῆς θήρας. ῥαδίως δὲ πολλῶν ἀλίσκομένων, ταῖς μὲν σαροῖ χρωνίας πρὸς διατροφὴν, ταῖς δὲ δοραῖς πρὸς ἐσθῆτα' καὶ στρωμνὴν. ὑπὸ δὲ τῶν σιμῶν ὀνομαζομένων Αἰθιοπῶν πολεμούμενοι, διακινδυνεύουσι πρὸς τοὺς ἐπιτιθεμένους ὅπλοις ἀμυντηρίοις χρωόμενοι τοῖς τῶν ὀρύγων κέρασι. ταῦτα δὲ μεγάλα καὶ τμητικὰ καθεστῶτα μεγάλην
- 20 παρέχεται χρεῖαν, δαψιλείας οὔσης κατὰ τὴν χώραν 195 διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐχόντων αὐτὰ ζώων.
- 29 Βραχὺ δὲ τούτων ἀπέχοντες ἀκριδοφάγοι κατοικοῦσι τὰ συνορίζοντα πρὸς τὴν ἔρημον, ἄνθρωποι μικροῦτεροι μὲν τῶν ἄλλων, ἰσχυροὶ δὲ τοῖς ὄγκοις, μέλανες δὲ κατ' ὑπερβολήν. κατὰ γὰρ τὴν ἑαρινὴν ὥραν παρ' αὐτοῖς ξέφυροι καὶ λίβες παμμεγέθεις ἐκρίπτουσιν ἐκ τῆς ἐρήμου πλῆθος ἀκριδῶν ἀμύθητον, τοῖς τε μεγέθεσι διαλλάττον καὶ τῇ χροῇ τοῦ πτερώματος εἰδεχθῆς καὶ ῥυπαρόν. ἐκ τούτου δαψι-
- 50 λείς τροφὰς ἔχουσιν ἅπαντα τὸν βίον, ἰδιωτρόπως αὐτῶν ποιούμενοι τὴν θήραν. παρὰ γὰρ τὴν χώραν αὐτῶν ἐπὶ πολλοὺς σταδίους παρήκει χαράδρα βάθος ἔχουσα καὶ πλάτος ἀξιόλογον· ταύτην πληροῦσιν ἀγρίας ὕλης, οὔσης ἀφθόνου κατὰ τὴν χώραν· ἐπειθ' ὅταν τῶν προειρημένων ἀνέμων πνεόντων προσφέρεται τὰ νέφη τῶν ἀκριδῶν, καταδιελλόμενοι πάντα τὸν τῆς χαράδρας τόπον, τύφουσι τὸν ἐν αὐτῇ χόρτον, ἐγειρομένου δὲ καπνοῦ πολλοῦ καὶ θοριμέος, αἱ μὲν

ἀκρίδες ὑπερπετόμεναι τὴν χαράδραν, καὶ διὰ τὴν
 τοῦ καπνοῦ θριμύτητα πνιγόμεναι, καταπίπτουσιν
 ἐπὶ τὴν γῆν ὀλίγον διαπεπασσθεῖσαι τόπον· τῆς δὲ
 τούτων ἀπωλείας ἐπὶ πλείονας ἡμέρας γινομένης
 μεγάλοι διατίστανται σωροί· καὶ τῆς χώρας ἐχού-
 σης ἀλμυρίδα πολλήν, πάντες προσφέρουσι ταύτην
 ἀθρόοις τοῖς σωροῖς, καὶ διατηξάντες οἰκίῃς ποιού-
 σι τὴν τε γεῦσιν πρόσφορον, καὶ τὸν ἀποθησαυρισμὸν
 εἰσιπτον καὶ πολυχρόνιον. ἡ μὲν οὖν διατροφή τοῦ- 10
 τοῖς παραχρῆμα, καὶ τὸν ὕστερον χρόνον ἀπὸ τού-
 των τῶν ζώων ὑπάρχει· οὔτε γὰρ κτηνοτροφοῦσιν
 οὔτε θαλάττης ἐγγυς οἰκοῦσιν οὔτε ἄλλης ἐπικουρίας
 εὐδαιμίας τυγχάνουσι. τοῖς δὲ σώμασιν ὄντες κοῦφοι
 καὶ τοῖς ποσὶν ὀξύτατοι, βραχύβιοι παντελῶς εἰσιν,
 ὥς ἂν τῶν πολυχρονιωτάτων παρ' αὐτοῖς οὐχ ὑπερ-
 βαλλόντων ἔτη τετταράκοντα. τὸ δὲ τοῦ βίου τέλος
 οὐ μόνον παράδοξον ἔχουσιν ἀλλὰ καὶ πάντων ἀκλή-
 ρωτατον. ὅταν γὰρ πλησιάζῃ τὸ γῆρας, ἐμφανταί
 τοῖς σώμασι πτερωτὰ φθίρεις οὐ μόνον διάφοροι
 τοῖς εἶδεσιν ἀλλὰ καὶ ταῖς ιδέαις ἄγριοι καὶ παν- 20
 τελῶς εἰδεχθεῖς. ἀρξάμενον δὲ τὸ κικλὸν ἀπὸ τῆς
 γαστρὸς καὶ τοῦ θώρακος ἐπινέμεται πάντα τὸν
 ὄγκον ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ. ὁ δὲ πᾶσιν τὸ μὲν προῖ-
 τον εἰς ὑπὸ ψώρας τινὸς ἐραθίζομενος μετρίως
 ὑδατίζομαι φιλοτιμεῖται, μεμεσημένην ἔχοντας τοῦ πᾶ-
 196 θους ἀλγηδὸς τὴν χαρὰν· μετὰ δὲ ταῦτα αἰὲ μᾶλ-
 λον τῶν ἐγγενομένων θηρίων εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ἐκ-
 κλιπτόντων συνεκχεῖται πλήθος ἰχώρος λεπτοῦ, τὴν
 θριμύτητα παντελῶς ἔχοντας ἀνυπομόνητον. διόπερ ὁ
 συνεχόμενος τῷ πᾶθει βιαιότερον ἀμύεται τοῖς ὄκωξι, 30
 στεναγμοὺς μεγάλους προῖέμενος. κατὰ δὲ τὰς τῶν
 χειρῶν ἐξελακώσεις τοσοῦτο πλήθος ἀκλίπεται τῶν ἐρ-
 πετων ὥστε μηδὲν ἀνύειν τοὺς ἀπολέγοντας, ὥς ἂν
 ἄλλαν ἐπ' ἄλλοις ἐκφαιόμενων καθάπερ ἐν τινος
 ἀγγείου πολλαχῶς κατατετριμένου. οὗτοι μὲν οὖν εἰς
 τοιαύτην διαλύσιν τοῦ σώματος καταστρέφουσι τὸν
 βίον δυστυχῶς, εἴτε διὰ τὴν ιδιότητα τῆς τροφῆς
 εἴτε διὰ τὴν αἶρα τοιαύτης τυγχάνοντες περιπετίας.

- 30 Τῷ δὲ ἔθνει τούτῳ χώρα παρέκειν κατὰ τὸ μέ-
 γεθος πολλή καὶ κατὰ τὰς τῆς γῆς καλλιέργ-
 ασίαν. ἔρημος δ' ἐστὶ καὶ παντελῶς ἄβυστος, ὅτι
 ἀπ' ἀρχῆς σπανίζουσα τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων,
 ἀλλ' ἐν τοῖς ὕστερον χρόνοις ἐκ τοῦτο ἐπομβρίας
 ἀκαίρου πλήθος φалаγγίων καὶ σκορπίων ἐξεπέλασε.
 τοσοῦτο γὰρ ἱστοροῦσιν ἐπιπλάσσει τῶν εἰρημίνων
 θηρίων πλήθος ὥστε τοὺς κατοικοῦντας ἀνθρώπους
 τὸ μὲν πρῶτον πανδημεὶ κτείνειν πάν τὰ ἐν τῇ φύσει
 10 πολέμιον ἀπεριγενήτου δὲ τοῦ πάθους ὄντος, καὶ
 τῶν δημάτων ὅξεις τοῖς πληγεῖσι θανάτους ἐπιφα-
 ρόντων, ἀπογόντας τὴν πατρῶν γῆν τε καὶ δια-
 ταν φυγεῖν ἐκ τῶν τόπων. οὐ χρεὶ δὲ θαυμάζειν
 οὐδὲ ἀπιστεῖν τοῖς λεγομένοις, πολλὰ τούτων παρα-
 δοξότερα κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην γεγονότα διὰ
 τῆς ἀληθοῦς ἱστορίας περιληφότες. περὶ γὰρ τῆς
 Ἰταλίαν μυῶν πλήθος ἀρουραίων ἐγγενήθεν τοῖς πε-
 δίοις ἐξέβαλε τινὰς ἐκ τῆς πατρίδος χώρας, κατὰ δὲ
 τὴν Μηδίαν ἐπιπολάσαντες ἀμύθητοι στρουθοὶ καὶ
 20 τὰ σπέρματα τῶν ἀνθρώπων ἀφανίσαντες, ἠνάγκα-
 σαν εἰς ἑτερογενεῖς τόπους μεταστῆναι, τοὺς δὲ κα-
 λουμένους Αὐταριάτας βίτραχοι τὴν ἀρχέγονον σύ-
 στασιν ἐν τοῖς νέφεσι λαμβανόντες, καὶ πίπτοντες
 ἀντὶ τῆς συνήθους ψεκᾶδος, ἐβιάσαντο τὰς πατρί-
 δας καταλιπεῖν καὶ καταφυγεῖν εἰς ταύτην τὸν τόπον
 ἐν ᾧ νῦν καθίδρυνται. καὶ μὴν τίς οὐχ ἰστορήσεν
 Ἡρακλεῖ τῶν ὑπὲρ τῆς ἀθανασίας ἀθλῶν συνελά-
 σθέντων ἓνα καταριθμοῦμενον καθ' ὃν ἐξήλασεν ἐκ
 τῆς Στυμφαλίδος λίμνης τὸ πλήθος τῶν ἐπιπολάσαν-
 30 των ὀρνίθων ἐν αὐτῇ; ἀνάστατοι δὲ κατὰ τὴν Λα-
 βύην πόλεις τινὲς ἐγένοντο, πλήθους λεόντων ἐπε-
 θόντος ἐκ τῆς ἰσθμοῦ. ταῦτα μὲν οὖν ἡμεῖς εἰρησθε
 πρὸς τοὺς ἀπίστωις διὰ τὸ παράδοξον πρὸς τὰς
 ἱστορίας διακριμένους. πάλιν δὲ ἐπὶ ταῖς συνέχῃ τοῖς 197
 προειρημένοις μεταβησόμεθα.
- 31 Τὰς δ' ἰσχυρίας τῶν πρὸς μεσημβρίαν μερῶν
 κατοικοῦσιν ἄνδρες ὑπὸ μὲν τῶν Ἑλλήνων καλού-
 μεναι κυναμολογοί, κατὰ δὲ τὴν τῶν πλησιόχωρων

βαρβάρων διάλεκτον ἄγριοι. οὗτοι δὲ πώγωνας μὲν φέρουσι παμμεγέθεις, κυνῶν δὲ τρέφουσιν ἄγριων ἀγέλας πρὸς τὴν τοῦ βίου χρεῖαν εὐθέτους. ἀπὸ γὰρ τῶν πρώτων τροπῶν τῶν θειρινῶν μέχρι μέσου χειμῶνος Ἰνδικοὶ βόες ἀμύθητοι τὸ πλήθος ἐπιφοιτῶσιν αὐτῶν τὴν χώραν, ἀδήλου τῆς αἰτίας οὕσης· οὐδεὶς γὰρ οἶδεν εἶθ' ὑπὸ ζῶων πολλῶν καὶ σαρκοφάγων πολεμούμενοι φεύγουσιν, εἴτε δι' ἔνδειαν τροφῆς ἐκλείποντες τοὺς οἰκείους τόπους, εἴτε δι' ἄλλην περιπέτειαν, ἣν ἡ μὲν πάντα τὰ παράδοξα γεννῶσα φύσις κατασκευάζει, τὸ δὲ τῶν ἀνθρώπων γένος ἀδυνατεῖ τῷ νῶ συνιδεῖν. οὐ μὴν ἀλλὰ τοῦ πλήθους οὐ κατισχύοντες δι' ἑαυτῶν περιγενέσθαι, τοὺς κύνας ἐπαφιάσι, καὶ μετὰ τούτων ποιοῦμενοι τὴν θήραν πολλὰ πάνυ τῶν ζῶων χειροῦνται· τῶν δὲ ληφθέντων ἃ μὲν πρόσφατα κατεσθίουσιν, ἃ δὲ εἰς ἄλλας συντιθέντες ἀποθησαυρίζουσι. πολλὰ δὲ καὶ τῶν ἄλλων ζῶων διὰ τῆς τῶν κυνῶν ἀλκῆς θηρεύοντες ἀπὸ κρεοφαγίας τὸν βίον ἔχουσι. τὰ μὲν οὖν τέλευτα ἱα γένη τῶν πρὸς μεσημβρίαν οἰκούντων ἐν ἡμέρᾳ φαῖς ἀνθρώπων τὸν βίον ἔχει θηριώδη.λείπεται δὲ διελθεῖν ὑπὲρ δύο ἔθνων, τῶν τε Αἰθιοπῶν καὶ τῶν τρωγλοδυτῶν. ἀλλὰ περὶ μὲν Αἰθιοπῶν ἀναγεγράφαμεν ἐν ἄλλοις; περὶ δὲ τῶν τρωγλοδυτῶν νῦν ἐροῦμεν.

Οἱ τοίνυν τρωγλοδυταὶ προσαγορεύονται μὲν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων νομάδες, βίον δ' ἔχοντες ἀπὸ θρεμμάτων νομαδικὸν κατὰ συστήματα τυραννοῦνται, καὶ μετὰ τῶν τέκνων τὰς γυναῖκας ἔχουσι κοινάς, πλὴν μιᾶς τῆς τοῦ τυράννου· τὸν δὲ ταύτῃ πλησιᾶσαντα πρόστιμον ὁ δυνάστης πράττεται τεταγμένον ἀριθμὸν προβάτων. κατὰ δὲ τὸν τῶν ἐτησίων καιρὸν γινομένων παρ' αὐτοῖς ὄμβρων μεγάλων, ἀφ' αἵματος καὶ γάλακτος διατρέφονται, μίσγοντες ταῦτα καὶ βραχὺν χρόνον ἐψήσαντες. μετὰ δὲ ταῦτα διὰ τὴν τῶν καυμάτων ὑπερβολὴν τῆς νομῆς ξηρανομένης, καταφεύγουσιν εἰς τοὺς ἐλώδεις τόπους, καὶ περὶ τῆς [τῆς χώρας] νομῆς πρὸς ἀλλήλους διαμά-

χονται. τῶν δὲ βοσκημάτων τὰ πρεσβύτερα καὶ νο-
 αεῖν ἀρχόμενα καταναλίσκοντες ἀπὸ τούτων τῶν
 ἀπαντὰ χρόνον διατρέφονται. διόπερ τὴν τῶν γονέων
 προσηγορίαν ἀνθρώπων μὲν οὐδεὶ προσάπτουσι,
 ταύρω δὲ καὶ βοῦ καὶ πάλιν κριῶ καὶ προβατῶ 198
 τούτων δὲ τοὺς μὲν πατέρας, τὰς δὲ μητέρας κα-
 λοῦσι διὰ τὸ πορίζεσθαι τὰς ἐφημέρους τροφὰς
 αἰετὰ παρὰ τούτων, ἀλλὰ μὴ παρὰ τῶν γεγεννηκότων.
 ποτῶ δ' οἱ μὲν ἰδιῶται συγχρῶνται παλιούρων
 199 βρεγγματι, τοῖς δὲ δυνάσταις ἀπὸ τινος ἄνδρους κα-
 τασκευάζεται πόμα παραπλήσιον τῷ χειρίστῳ παρ'
 ἡμῖν γλεύκει. ταῖς δὲ ἀγέλαις τῶν θρεμμάτων ἐπα-
 κολουθοῦντες ἄλλην ἐξ ἄλλης χώραν ἐπιπορεύονται,
 φεύγοντες τὸ τοῖς αὐτοῖς τόποις ἐνδιατρίβειν. καὶ
 γυμνοὶ μὲν εἰσι πάντες τὰ σώματα πλὴν τῶν ἰσχύων,
 αὐτὰ δὲ δέρμασι σκεπάζουσι· τὰ δ' αἰδοῖα πάντες οἱ
 τρωγλοδῦται παραπλησίως τοῖς Λίγυπτιοις περι-
 τέμνονται πλὴν τῶν ἀπὸ τοῦ συμπτώματος ὀνομα-
 ζομένων κολοβῶν· οὗτοι γὰρ μόνοι τὴν ἐντὸς τῶν
 200 στενῶν νεμόμενοι χώραν ἐκ νηπίου ξυροῖς ἀποιέμενον-
 ται πᾶν τὸ τοῖς ἄλλοις μέρος περιτομῆς τυγχάνον.
 33 Ὀπλισμὸν δ' ἔχουσι τῶν τρωγλοδύτων οἱ μὲν
 ὀνομαζόμενοι μεραβαρεῖς κυκλοτερεῖς ὠμοβοῖνας ἀσπί-
 δας καὶ ῥόπαλον τύλους ἔχον περισιδήρους, οἱ δὲ
 ἄλλοι τόξα καὶ λόγχας. ταφαὶ δὲ παντελῶς ἐξηλλαγμέ-
 ναι ἐπιχωριάζουσι· τοῖς γὰρ τῶν παλιούρων λυγροῖς
 δῆσαντες τῶν τετελευτηκότων τὰ σώματα, προσά-
 πτουσιν τὸν αὐχένα τοῖς σκέλεσι· θέντες δὲ τὸν
 νεκρὸν ἐπὶ τινος ἀναστήματος βάλλουσι λίθοις χει-
 80 ροπληθείσι γελῶντες, μέχρις ἂν ὅτου τοῖς λίθοις
 περιχώσαντες ἀποκρύψωσι τὰ σώματα· τὸ δὲ τελευ-
 ταιὸν αἰγὸς κέρας ἐπιθέντες ἀπολύνονται, συμπά-
 θειαν οὐδεμίαν λαμβάνοντες. πολεμοῦσι δὲ πρὸς ἀλ-
 λήλους οὐχ ὁμοίως τοῖς Ἕλλησιν ὑπὲρ γῆς ἢ τι-
 νων ἄλλων ἐγκλημάτων ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἐπιγινομένης
 μεί νομῆς. ἐν δὲ ταῖς φιλονεικίαις τὸ μὲν πρῶτον
 ἀλλήλους τοῖς λίθοις βάλλουσι, μέχρις ἂν τινες τρω-
 θῶσι, καὶ τὸ λοιπὸν ἐπὶ τὸν τῶν τόξων ἀγῶνα

καταστῶσι· πολλοὶ δὲ ἐν ἀκαρεῖ χρόνῳ τελευτῶσιν, ὡς ἂν εὐστόχως μὲν βαλλόντων διὰ τὴν ἐν τούτοις ἀθλήσιν, τὸν δὲ σκοπὸν ἔχοντων γυμνὸν τῶν σκεπαστηρίων ὄπλων. διαλύουσι δὲ τὴν μάχην τῶν γυναικῶν αἱ πρεσβύτεραι, προβαλλόμεναι μὲν εἰς τὸ μέσον, ἐντροπῆς δὲ τυγχάνουσαι· νόμιμον γὰρ ἔστιν αὐτοῖς ταῦτας κατὰ μηδένα τρόπον τύπτειν· ὅθεν ἅμα τῷ φανῆναι πάναντα τοῦ τοξεύεον. οἱ δὲ διὰ τὸ γῆρας οὐ θυνάμενοι ταῖς ποίμναις ἀκολουθεῖν βοᾶς οὐρᾷ τὸν ἀνχένα περισφίλξαντες ἑαυτῶν ἀπο- 10 λύνονται τοῦ ζῆν προθύμως· τοῦ δὲ τὸν θάνατον ἀναβαλλομένου τὴν ἐξουσίαν ὁ βουλόμενος ἔχει τὸν δεσμὸν ὡς ἐπ' εὐνοίᾳ περιθεῖναι καὶ μετὰ νουθετήσεως στερῆσαι τοῦ ζῆν. ὁμοίως δὲ νόμιμον αὐτοῖς ἔστι τοὺς πηρωθέντας ἢ νόσοις δυσιάτοις συνεχομένους 199 ἐξάγειν ἐκ τοῦ ζῆν. μέγιστον γὰρ τῶν κακῶν ἡγοῦνται τὸ φιλοφυεῖν τὸν μηδὲν ἄξιον τοῦ ζῆν πράττειν θυνάμενον. διὸ καὶ πάντας [μὲν] ἰδεῖν ἔστι τοὺς τρωγλοδυτας ἀριλους μὲν τοῖς σώμασιν, ἰσχύοντας δὲ ταῖς ἡλικίαις, ὡς ἂν μηδεὶς ὑπερβάλλοντος 20 καὶ ἐξήκοντα ἔτη. καὶ περὶ μὲν τῶν τρωγλοδυτῶν ἱκανῶς εἰρήκαμεν· εἰ δὲ τις τῶν ἀναγινωσκόντων διὰ τὸν ξενισμὸν καὶ τὸ παράδοξον τῶν ἀναγεγραμμένων βίων ἀπιστήσῃ ταῖς ἱστορίαις, θεῖς πρὸ τῆς διανοίας παράλληλα τὸν τε περὶ τὴν Σκυθίαν ἄερα καὶ τὸν περὶ τὴν τρωγλοδυτικὴν, καὶ τὰς ἐκατέρων διαφορὰς ἰδὼν, οὐκ ἀπιστήσῃ τοῖς ἱστορημένοις. τοσαύτη γὰρ παραλλαγὴ τῶν παρ' ἡμῶν ἄερον πρὸς 34* τοὺς ἱστορημένους ὥστε τὴν κατὰ μέρος διαφορὰν ἀπιστοῦ εἶναι. ὅπου μὲν γὰρ διὰ τὴν ὑπερβολὴν 80 τοῦ ψυχῆος πῆγνυνται μὲν οἱ μέγιστοι ποταμοί, στεγόντος τοῦ κρυστάλλου διαβάσεις στρατοπέδων καὶ ἁμαξῶν καταγόμεναι ἐφόδους, πῆγνυνται δὲ ὁ οἶνος καὶ τὰ λοιπὰ τῶν χυμῶν ὥστε μαχαίραις ἀποτεμένεσθαι, καὶ τὰ τούτων θαυμασιώτερα, τὰ μὲν ἀκρωτήρια τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐσθῆτος παραιρηβούσης περιόρεϊ, τὰ δὲ ὄμματα ἀφανροῦνται, τὸ δὲ πῦρ ἀλεωρὰν οὐ ποιεῖ, καὶ χαλκοὶ μὲν ἀνδριάντες ῥήγνυν-

ται, κατὰ δὲ τινὰς καιροὺς διὰ τὴν πυκνότητα τῶν
 νεφῶν οὔτε ἀστραπὴν οὔτε βροντὴν γίνεσθαι περὶ
 τοὺς τόπους φασί· πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα τούτων παρα-
 δοξότερα συντελεῖται, τοῖς μὲν ἀγροσῦσιν ἄπιστα,
 τοῖς δὲ πείραν εἰληφόσιν ἀνυπομόνητα. περὶ δὲ τὰς
 ἐσχατίας τῆς Αἰγύπτου καὶ τρωγλοδυτικῆς διὰ τὴν
 ὑπερβολὴν τῆς ἀφ' ἡλίου θερμασίας κατὰ τὸν τῆς
 μεσημβρίας καιρὸν οὐδὲ συνορᾶν ἀλλήλους οἱ παρ-
 στώτες δύνανται διὰ τὴν παχύτητα τῆς περὶ τὸν
 10 αἶρα πυκνώσεως. χωρὶς δὲ ὑποδέσειος πάντες ἀδυ-
 νατοῦσι βαδίζειν, ὥς ἂν τοῖς ἀνυποδέτοις παραχρῆμα
 φλυκτῖδων γινομένων. κατὰ δὲ τὸ ποτόν, ἐὰν μὴ
 τὴν ἐνδειαν ἐτοίμως ἀφαιρῇται, ταχέως τελευτῶσιν,
 ὥς ἂν τῆς θερμασίας τὴν τῶν ὑγρῶν ἐν τῷ σώματι
 φύσιν ὀξέως ἀναλίσκουσας· πρὸς δὲ τούτοις, ὅταν
 τις εἰς χαλκοῦν ἀγγεῖον ἐμβαλὼν τῶν ἐδαδίων ὁδη-
 ποτοῦν μεθ' ὕδατος εἰς τὸν ἥλιον θῇ, ταχέως ἔψα-
 ται χωρὶς πυρὸς καὶ ξύλων. ἀλλ' ὅμως οἱ κατοικοῦν-
 τες ἀμφοτέρας τὰς εἰρημένας χώρας οὐχ οἷον φεύ-
 20 γειν βούλονται τὴν ὑπερβολὴν τῶν συμβαινόντων αὐ-
 τοῖς κακῶν, ἀλλὰ καὶ τὸνναντίον ἐκουσίως προίενται
 τὸ ζῆν ἔνεκα τοῦ μὴ βιασθῆναι διαίτης ἐτέρας καὶ
 βίου πειραθῆναι. οὕτως αὐτοφύες ἔχει τι φίλτρον
 πᾶσα συνήθης χώρα, καὶ περιγίνεται τῆς ἐκ τῶν
 αἰρῶν κακοπαθείας ὁ χρόνος ὁ τὴν ἐκ νηπίου πα- 200
 ραλαβὼν ἡλικίαν. τὰς δὲ τηλικαύτας ἐπ' ἀμφοτέρας
 διαφορὰς οὐ πολὺ διορίζει τόπου διάστημα. ἀπὸ γὰρ
 τῆς Μαιώτιδος λίμνης, ἥ προσοικουσί τινες τῶν
 Σκυθῶν ἐν πάγῃ καὶ ψύχεσιν ὑπερβάλλουσι καθιδρυ-
 80 μένοι, πολλοὶ τῶν πλοῖζομένων οὐριοδρομοῖσιν ναυσί-
 φορτίσιν εἰς μὲν Ῥόδον δεκαταῖοι καταπεπλεύκασιν,
 ἔξ ἧς εἰς Ἀλεξάνδρειαν τετραταῖοι καταντῶσιν, ἐκ
 δὲ ταύτης κατὰ τὸν Νεῖλον πλέοντες πολλοὶ δεκα-
 ταῖοι κατηντήκασιν εἰς Αἰθιοπίαν, ὥστε ἀπὸ τῶν
 κατεψυχμένων μερῶν τῆς οἰκουμένης ἐπὶ τὰ θερμό-
 τата μέρη μὴ πλείον εἴκοσι καὶ τεττάρων ἡμερῶν
 εἶναι τὸν πλοῦν τοῖς κατὰ τὸ συνεχὲς κομιζομένοις.
 διόπερ τῆς διαφορᾶς τῆς τῶν αἰρῶν ἐν ὀλίγῳ δια-

στήματι μεγάλης οὔσης οὐδὲν παράδοξον καὶ τὴν
 δίαιταν καὶ τοὺς βίους ἔτι δὲ τὰ σώματα πολὺ
 διαλλάττειν τῶν παρ' ἡμῖν.

Ἐπεὶ δὲ τῶν ἔθνῶν καὶ βίων τὰ κεφάλαια τῶν 35
 δοκούντων εἶναι παραδόξων διεληλύθαμεν, περὶ τῶν
 ὄντων θηρίων κατὰ τὰς ὑποκειμένας χώρας ἐν μέ-
 ρει διεξιμεν. ἔστι γὰρ ζῶον ὃ καλεῖται μὲν ἀπὸ τοῦ
 συμβεβηκότος ῥινόκερω, ἀλκῇ δὲ καὶ βίᾳ παραπλή-
 σιον ἐλέφαντι, τῷ δὲ ὕψει ταπεινότερον. τὴν μὲν
 δορὰν ἰσχυροτάτην ἔχει, τὴν δὲ χροάν πυξοειδῇ. 10
 ἐπὶ δ' ἄκρων τῶν μυκτήρων φέρει κέρασ τῷ τύπῳ
 σιμόν, τῇ δὲ στερεότητι σιδήρῳ παρεμφερές. τοῦτο
 περὶ τῆς νομῆς αἰὲ διαφερόμενον ἐλέφαντι τὸ μὲν
 κέρασ πρὸς τινα τῶν μειζόνων πετρῶν θήγει, συμ-
 πεσὸν δ' εἰς μάχην τῷ προειρημένῳ θηρίῳ καὶ ὑπο-
 δύνον ὑπὸ τὴν κοιλίαν ἀναρρήττει τῷ κέρατι καθά-
 περ ξίφει τὴν σάρκα. τῷ δὲ τοιούτῳ τρόπῳ τῆς μά-
 χης χρώμενον ἔξαιμα ποιεῖ τὰ θηρία καὶ πολλὰ
 διαφθείρει. ὅταν δὲ ὁ ἐλέφας φθάσας τὴν ὑπὸ τὴν
 κοιλίαν ὑπόδυσιν τῇ προβοσκίδι προκαταλάβηται τὸν 20
 ῥινόκερων, περιγίνεται ῥαδίως τύπτων τοῖς ὀδοῦσι
 καὶ τῇ βίᾳ πλέον ἰσχύων. αἱ δὲ σφίγγες γίνονται μὲν
 περὶ τε τὴν τρωγλοδυτικὴν καὶ τὴν Αἰθιοπίαν, ταῖς
 δὲ μορφαῖς ὑπάρχουσιν οὐκ ἀνόμοιοι ταῖς γραφο-
 μέναις, μόνον δὲ ταῖς θασύτησι διαλλάττουσι. ταῖς δὲ
 ψυχὰς ἡμέρους ἔχουσαι καὶ πανούργους ἐπὶ πλεῖον
 καὶ διδασκαλίαν μεθοδικὴν ἐπιδέχονται. οἱ δ' ὀνομα-
 ζόμενοι κυνοκέφαλοι τοῖς μὲν σώμασιν ἀνθρώποις
 θυσειδέσι παρεμφερεῖς εἰσι, ταῖς δὲ φωναῖς μυγμοὺς
 ἀνθρωπίνους προῖενται. ἀγριώτατα δὲ ταῦτα τὰ ζῷα 30
 καὶ παντελῶς ἀτιθάσσεντα καθεστῶτα τὴν ἀπὸ τῶν
 ὀφρύων πρόσωπον αὐστηροτέραν ἔχει. ταῖς δὲ θη-
 201 λείαις ἰδιώτατον συμβαίνει τὸ τὴν μήτραν ἐκτός
 τοῦ σώματος φέρειν ἅπαντα τὸν χρόνον. ὁ δὲ λεγό-
 μενος κῆπος ὠνόμασται μὲν ἀπὸ τῆς περὶ ὅλον τὸν
 ὄγκον ωραίας καὶ προσηνοῦς ἡλικίας, τὸ δὲ πρόσω-
 πον ἔχων ὅμοιον λέοντι τὸ λοιπὸν σῶμα φέρει πάν-
 θηρι παραπλήσιον, πλὴν τοῦ μεγέθους, ὃ παρι-

σοῦται δορκάδι· πάντων δὲ τῶν εἰρημένων ζώων ὁ
 σαρκοφάγος ταῦρος ἀγριώτατός ἐστι καὶ παντελῶς
 δυσκαταμάχητος. τῷ μὲν γὰρ ὄγκῳ τοῦτο μεῖζόν ἐστι
 τῶν ἡμέρων ταύρων, ὁξύτητι δὲ ποδῶν οὐ λειπόμε-
 νον ἵππου, τῷ στόματι δὲ διεστηκὸς ἄχρι τῶν ὀμ-
 μάτων. τὸ δὲ χρῶμα πυρρόν ἔχει καθ' ὑπερβολήν,
 καὶ τὰ μὲν ὄμματα γλαυκότεραλέοντος καὶ τὰς νύ-
 κτας ἀστράπτοντα, τὰ δὲ κέρατα φύσεως ἰδιοτρό-
 που κοινωνοῦντα· τὸν μὲν γὰρ ἄλλον χρόνον αὐτὰ
 10 κινεῖ παραπλησίως τοῖς ὥσι, κατὰ δὲ τὰς μάχας
 ἴσισιν ἀραρότως. τὴν δὲ τῆς τριχὸς ἐπεγωγὴν ἔχει
 τοῖς ἄλλοις ζώοις ἐναντίαν. ἐστὶ δὲ τὸ θηρίον ἀλκῇ
 τε καὶ δυνάμει διάφορον, ὥς ἂν ἐπιτιθέμενον τοῖς
 ἀλκιμωτάτοις τῶν ζώων καὶ τὴν τροφήν ἔχον ἐκ
 τῆς τῶν χειρωθέντων σαρκοφαγίας. διαφθείρει δὲ
 καὶ τὰς ποιμένας τῶν ἐγχωρίων, καὶ καταπληκτικῶς
 ἀγωνίζεται πρὸς ὅλα συστήματα τῶν ποιμένων καὶ
 κυνῶν ἀγέλας. λέγεται δὲ καὶ τὸ δέρμα ἄτρωτον ἔχειν·
 πολλῶν γοῦν ἐπιβεβλημένων λαβεῖν ὑποχείριον μηδὲνα
 20 κατισχυκέναι. τὸ δ' εἰς ὄρουμα πεσὼν ἢ δι' ἄλλης
 ἀπάτης χειρωθὲν ὑπὸ τοῦ θυμοῦ γίνεται περιπνιγές,
 καὶ τῆς ἐλευθερίας οὐδαμῶς ἀλλάττεται τὴν ἐν τῷ
 τιθασεύσθαι φιλανθρωπίαν. διόπερ εἰκότως οἱ τρω-
 γλοῦται τοῦτο τὸ θηρίον κράτιστον κρίνουσιν, ὥς
 ἂν τῆς φύσεως αὐτῇ διδωρημένης ἀλκὴν μὲνλέον-
 τος, ἵππου δὲ τάχος, ῥώμην δὲ ταύρου· τῆς δὲ
 πάντων κραίστης σιδήρου φύσεως οὐχ ἡττώμενον.
 ὁ δὲ λεγόμενός παρ' Αἰθίοψι κροκότις μιμικμένην
 μὲν ἔχει φύσιν κυνὸς καὶ λύκου, τὴν δὲ ἀγριότητα
 30 φοβερωτέραν ἀμφοτέρων, ταῖς δὲ ὁδοῦσι πάντων
 ὑπεράγει· πᾶν γὰρ ὅστων μέγεθος συντρίβει ῥαδίως,
 καὶ τὸ καταποθὲν διὰ τῆς κοιλίας πέττει παραδόξως.
 τοῦτο δὲ τὸ ζῷον τῶν ψευδῶς παραδοξολογούντων
 ἱστοροῦντες ἔνιοι μιμῆσθαι τὴν τῶν ἀνθρώπων διά-
 λεκτον [ἀποφηνάμενοι] ἡμᾶς μὲν οὐ πείθουσιν.
 36 Ὅφρων δὲ γένη παντοδαπὰ καὶ τοῖς μεγέθεσιν
 ἄπιστα θεωρεῖσθαι φασιν οἱ τὴν πλησίον τῆς ἐρή-
 μου καὶ θηριώδους κατοικοῦντες. ἐκατὸν γὰρ πηχῶν

202 τὸ μῆκος ἐωρακέναι τινας ἀποφαινόμενοι δικαίως
 ἂν οὐχ ὑφ' ἡμῶν μόνον ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων
 ἀπάντων ψευδολογεῖν ὑποληφθεῖσαν. προστιθέασθαι
 γὰρ τῷ διαπιστουμένῳ πολλῷ παραδοξότερα, λέγοντες
 ὅτι τῆς χώρας οὐσης πεδιάδος, ὅταν τὰ μέγιστα
 τῶν θηρίων περισπειράθῃ, παῖσι ταῖς ἐγκυκλωθεῖ-
 σαις ἐπαλλήλοις σπειραῖς ἀναστήματα πόρρωθεν
 φαινόμενα λόφῳ παραπλήσια. τῷ μὲν οὖν μεγέθει
 τῶν ῥηθέντων θηρίων οὐκ ἂν τις ῥαδίως συγκατά-
 θοιτο. περὶ δὲ τῶν μεγίστων [θηρίων] ὄψεων τῶν 10
 εἰς ὕψιν ἐληλυθότων καὶ κομισθέντων ἐν τισιν ἀγ-
 γείοις εὐθέτοις εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν ποιησόμεθα
 τὴν ἀναγραφὴν, προστιθέντες καὶ τῆς [κατὰ μέρος]
 θήρας τὴν κατὰ μέρος οἰκονομίαν. ὁ γὰρ δευτερός
 Πτολεμαῖος περὶ τε τὴν τῶν ἐλεφάντων κυνηγίαν
 φιλοτιμηθεὶς καὶ τοῖς τὰς παραδόξους θήρας τῶν
 ἀλκιμωτάτων ζώων ποιούμενοις μεγάλας ἀπονέμων
 δωρεάς, πολλὰ δὲ πάνυ χρήματα δαπανήσας εἰς
 ταύτην τὴν ἐπιθυμίαν, ἐλεφαντίας τε συχνούς πολε-
 μιστάς περιεποίησατο καὶ τῶν ἄλλων ζώων ἀθεω- 20
 ρήτους καὶ παραδόξους φύσεις ἐποίησεν εἰς γνῶσιν
 ἔλθειν τοῖς Ἕλλησι. διὸ καὶ τινες τῶν κυνηγῶν,
 ὁρῶντες τὴν τοῦ βασιλέως μεγαλοψυχίαν ἐν ταῖς δω-
 ρεαῖς, συστραφέντες εἰς ἱκανὸν πλῆθος ἔκριναν
 παραβαλίσθαι ταῖς ψυχαῖς, καὶ τῶν μεγάλων ὄψεων
 ἓνα θηρεύσαντες ἀνακομίσαι ζῶντα εἰς τὴν Ἀλεξάν-
 δρειαν πρὸς τὸν Πτολεμαῖον. μεγάλης δὲ οὐσης καὶ
 παραδόξου τῆς ἐπιβολῆς, ἡ τύχη συγκεργῆσασα ταῖς
 ἐπινυΐαις αὐτῶν καὶ τὸ τέλος οἰκείον περιεποίησε
 τῆς πράξεως. σκοπεύσαντες γὰρ ἓνα τῶν ὄψεων τριὰς 30
 κοντα πηχῶν διαιρίζοντα περὶ τὰς συστάσεις τῶν
 ὑδάτων, τὸν μὲν ἄλλον χρόνον ἀκίνητον τοῦ σώματος
 τὸ κύκλωμα τηροῦντα, κατὰ δὲ τὰς ἐπιφανείας τῶν
 διὰ τὴν δίψαν ζώων φοιτῶντων ἐπὶ τὸν τόπον ἄφνω
 διανιστάμενον, καὶ τῷ μὲν στόματι διαρπάζοντα,
 τῷ δὲ σπειράματι καταπλέκοντα τὸν ῥυθμὸν τῶν φα-
 νέντων ζώων, ὥστε μηδενὶ τρόπῳ δύνασθαι τὸ πα-
 ραπεσὼν ἐκφυγεῖν προμήκους οὖν ὕψους τοῦ ζώου

- καὶ νοθροῦ τὴν φύσιν, ἐλπίσαντες βρόχοις καὶ σι-
ραῖς κυριεύσειν, τὸ μὲν πρῶτον παρῆσαν ἐπ' αὐτὸ
τεθαβρόηκοιτες, ἔχοντες ἐξηριτυμένα πάντα τὰ πρὸς
τὴν χρεῖαν· ὡς δ' ἐπλησίαζον, αἰεὶ μᾶλλον ἐξεπλήτ-
τοντο τῷ δέει, θεωροῦντες ὄμμα πυρωπὸν καὶ
λιχμωμένην πάντῃ τὴν γλῶτταν, εἰ δὲ τῇ τραχύτητι
τῶν φολίδων ἐν τῇ δια τῆς ὕλης πορείᾳ καὶ παρα-
τρίψει ψόφον ἐξαίσιον κατασκευάζοντα, τὸ μέγεθός
τε τὸ τῶν ὀδόντων ὑπερφυῖς καὶ στόματος ἀγρίαν
10 πρόσοψιν καὶ κυκλώματος ἀνάστημα παράδοξον. διό-
περ τῷ φόβῳ τὰ χρώματα τῶν προσώπων ἀποβεβλη-
κότες δειλῶς ἐπέβαλλον τοὺς βρόχους ἐπὶ τῆς οὐρᾶς.
τὸ δὲ θηρίον ἅμα τῷ προσάψασθαι τοῦ σώματος 203
τὸν κάλῳν ἐπεστράφη μετὰ πολλοῦ φυχήματος κατα-
πληκτικῶς· καὶ τὸν μὲν πρῶτον ἀρπάζει τῷ στό-
ματι, μετεωρισθὲν ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς, καὶ τὰς σάρ-
κας εἰς ζῶντος κατεσιτεῖτο, τὸν δὲ δεύτερον φεύ-
γοντα τῇ σπεῖρᾳ πόρρωθεν ἐπεσπάσατο, καὶ περιει-
ληθὲν ἐσφιγγε τὴν κοιλίαν τῷ δεσμῷ· οἱ δὲ λοιποὶ
20 πάντες ἐκπλαγέντες διὰ τῆς φυγῆς τὴν σωτηρίαν
ἐπορίσαντο.
- 37 Οὐ μὲν ἀπέγνωσαν τὴν θήραν, ὑπερβαλλούσης
τῆς ἀπὸ τοῦ βασιλέως χάριτος καὶ δωρεᾶς τοὺς ἀπὸ
τῆς πείρας ἔγνωσμένους κινδύνους, φιλοτεχνίᾳ δὲ καὶ
δόλῳ τὸ τῇ βίᾳ δυσκαταγώνιστον ἐχειρώσαντο, τοι-
άνδε τινα μηχανὴν πορισάμενοι. κατεσκεύασαν ἀπὸ
σχοίνου πικνῆς περιφερὲς πλόκανον, τῷ μὲν τύποι
τοῖς κύρτοις ἐμφερές, τῷ δὲ μεγέθει καὶ τῇ διαλή-
ψει τῆς χώρας δυνάμενον δέξασθαι τὸν ὄγκον τοῦ
30 θηρίου. κατοπτεύσαντες οὖν τὸν φωλεὸν αὐτοῦ καὶ
τὴν ὥραν τῆς τε ἐπὶ τὴν νομὴν ἐξόδου καὶ πάλιν
τῆς ἐπανόδου, ὡς τάχισθ' ὤρμησεν ἐπὶ τὴν ἄγρην
τὴν συνήθη τῶν ἑτερογενῶν ζώων, τὰ μὲν προῦ-
πάρχον τοῦ φωλεοῦ στόμα λίθοις εὐμεγέθεσι καὶ γῇ
συνφοδομήσαν, τὸν δὲ πλησίον τῆς λόχμης τόπον
ὑπόνομον ποιήσαντες, καὶ τὸ πλόκανον εἰς αὐτὸν
ἐνθέντες, ἐναντίον ἐποίησαν τὸ στόμιον, ὥστε ἐξ
ἐσθίου τοῦ θηρίου τὴν εἵσοδον ὑπάρχειν. κατὰ δὲ

τὴν ἐπάνοδον τοῦ ζώου παρεσκευασμένοι τοξότας καὶ
 σφενδονήτας ἔτι δὲ ἵππεῖς πολλοὺς, πρὸς δὲ τούτοις
 σαλπικτάς καὶ τὴν ἄλλην ἅπασαν χορηγίαν, ἅμα
 τῷ προσπελάζειν τὸ μὲν θηρίον μετεωρότερον τῶν
 ἵππέων ἔξηρε τὸν αὐχένα, οἱ δ' ἐπὶ τὴν θῆραν
 ἠθροισμένοι προσεγγίσει μὲν οὐκ ἐτόλμων, τενου-
 θετημένοι ταῖς προγεγενημέναις συμβουραῖς, πόρρω-
 θεαὶ δὲ πολλαῖς χερσὶν ἐφ' ἓνα καὶ μέγαν σκοπὸν βάλ-
 λοντες ἐτύγγανον, καὶ τῇ τε τῶν ἵππέων ἐπιφανείᾳ
 καὶ πλήθει κυνῶν ἀλάμων, ἔτι δὲ τῷ δια τῶν σαλ- 10
 πίγγων ἤχῳ κατέπληττον τὸ ζῷον. διόπερ ὑποχω-
 ρούμενος αὐτοῦ πρὸς τὴν οἰκίαν [αὐτοῦ] λόχμην το-
 ρούτον ἐπέδωκεν ὥστε μὴ παροξύνειν ἐπὶ πλεῖον.
 εἰς δὲ τῆς ἀνακοδομημένης φάραγγος ἤγγισεν, ἀθρόως
 ψόφον μὲν πολὺν διὰ τῶν ὅπλων ἐποιήσαντο, τα-
 ραχὴν δὲ καὶ φόβον διὰ τῆς τῶν ὄχλων ἐπιφανείας
 καὶ σαλπίγγων. τὸ δὲ θηρίον τὴν μὲν εἰσοδὸν οὐχ
 εὗρισκε, τὴν δὲ τῶν κυνηγῶν ὁρμὴν καταπληττό-
 μενον κατέφυγεν εἰς τὸ πλησίον κατεσκευασμένον
 στόμιον. πιμπλαμένου δὲ τοῦ πλόκανου τῇ διαλύσει 20
 τῆς σπείρας, ἔφθισαν τῶν κυνηγῶν τινες προσπ-
 πασάμενοι, καὶ πρὸ τοῦ στραφῆναι τὸν ὄφιν ἐπὶ
 τὴν ἐξοδὸν κατελάβοντο δεσμοῖς τὸ στόμιον πρόμη-
 κες ὃν καὶ πεφιλοτεχνημένον πρὸς ταύτην τὴν οἰ-
 20 αῖτην ἐξεκλύσαντες δὲ τὸ πλόκανον καὶ φάλαγγας
 ὑποθέντες, μετέωρον ἔξηραν. τὸ δὲ θηρίον ἀπειλημ-
 μένον ἐν ἀπεστενωμένῳ τόπῳ παρὰ φύσιν συριγμὸν
 ἐξαΐσιον ἠφίει, καὶ τοῖς ὁδοῦσι τὴν περιέχουσαν
 σχοῖνον κατέσπα. πάντῃ δὲ διασειόμενον προσδοκίαν
 ἐποίησε τοῖς φέρουσιν ὡς ἐκπηδῆσον ἐκ τοῦ περι- 30
 έχοντος αὐτὸ φιλοτεχνήματος. δῶ καὶ καταπλαγίντες
 ἔθεσαν ἐπὶ τὴν γῆν τὸν ὄφιν, καὶ τοὺς περὶ τὴν
 οὐρὰν τόπους κατακνιτούντες ἀντιπεριέσποιν τοῦ
 θηρίου τὰν ἀπὸ τῶν ὀδόντων σπαραγμὸν ἐπὶ τὴν
 αἰσθησὶν τῶν ἀλγούντων μερῶν. ἀπενέγκαντες δ'
 εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἔδωκον αὐτῷ βασιλεῖ, πα-
 ράδοξον θέαμα καὶ τοῖς ἀκούσασιν ἀπιστοῦμενον. ἡ
 δ' ἐνδείξις τῆς τροφῆς καταπονήσαντες τὴν ἀλγὴν

τοῦ θηρίου τιθασὸν ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον ἐποίησαν,
 ὥστε θαυμαστὴν αὐτοῦ γενέσθαι τὴν ἐξημέρωσιν.
 ὁ δὲ Πτολεμαῖος τοῖς μὲν κυνηγοῖς τὰς ἀξίας ἀπέ-
 φειμε δωρεάς, τὸν δ' ὄφιν ἔτρεφε τετιθασευμένον
 καὶ τοῖς εἰς τὴν βασιλείαν παραβάλλουσι ξένους μέ-
 γιστον παρεχόμενον καὶ παραδοξότατον θέαμα. διό-
 περ τηλικούτου μεγέθους ὄφιος εἰς ὄψιν κοινὴν κα-
 τηνηκότος οὐκ ἄξιον ἀπιστεῖν τοῖς Αἰθίοσιν οὐδὲ
 μῦθον ὑπολαμβάνειν τὸ θρυλούμενον ὑπ' αὐτῶν.
 10 ἀπαφαίνονται γὰρ ὁρᾶσθαι κατὰ τὴν χώραν αὐτῶν
 ὄφεις τηλικούτους τὸ μέγεθος ὥστε μὴ μόνον βοῦς
 τε καὶ ταύρους καὶ τῶν ἄλλων ζώων τὰ τηλικαῦτα
 τοῖς ὄγκοις ἀναλίσκειν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐλέφασιν εἰς
 ἀλκὴν συνίστασθαι, καὶ διὰ μὲν τῆς σπείρας ἐμ-
 πλεκόμενους τοῖς σκέλεσιν ἐμποδίζειν τὴν κατὰ φύ-
 σιν κίνησιν, τὸν δ' αὐχένα μετεωρίσαντας ὑπὲρ τὴν
 προβοσκίδα τὴν κεφαλὴν ἐναντίαν ποιεῖν τοῖς τῶν
 ἐλεφάντων ὄμμασι, διὰ δὲ τοῦ πυρωποῦ τῶν ὀφθαλ-
 μῶν ἀστραπὴν παραπλησίους τὰς λαμπηδόνας πρὸς-
 20 βάλλοντας αποτυφλοῦν τὴν ὄρασιν, καὶ σφήλαντας
 ἐπὶ τὴν γῆν σαρκοφαγεῖν τὰ χειρωθέντα τῶν ζώων.
 38 Διευκρινηκότες δ' ἀρκούντως τὰ περὶ τὴν Αἰ-
 θιοπίαν καὶ τρωγλοδυτικὴν καὶ τὴν ταύταις συνά-
 πτουςαν μέχρι τῆς διὰ καῦμα ἀοικήτου, πρὸς δὲ
 ταύταις περὶ τῆς παραλλίας τῆς παρὰ τὴν ἐρυθρὰν
 θάλατταν καὶ τὸ Ἀτλαντικὸν πέλαγος τὸ πρὸς με-
 σημβρίαν κεκλιμένον, περὶ τοῦ καταλελειμμένου μέ-
 ρους, λέγω δὲ τοῦ Ἀραβίου κόλπου, ποιησόμεθα
 τὴν ἀναγραφὴν, τὰ μὲν ἐκ τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ
 30 βασιλικῶν ὑπομνημάτων ἐξειληφότες, τὰ δὲ παρὰ
 τῶν αὐτοπτῶν πεπυσμένοι. τοῦτο γὰρ τὸ μέρος τῆς
 οἰκουμένης καὶ τὸ περὶ τὰς Βρετανικὰς νήσους
 καὶ τὴν ἄρκτον ἥμιστι πέπτωκεν ὑπὸ τὴν κοινὴν
 ἀνθρώπων ἐπίγνωσιν. ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν πρὸς
 ἄρκτον κεκλιμένων μερῶν τῆς οἰκουμένης τῶν συν- 205
 ἀπτόντων τῇ διὰ ψυχὸς ἀοικήτῃ διεξιμένῃ ὅταν τὰς
 Γαίου Καίσαρος ἀναγράψωμεν πράξεις. οὗτος γὰρ
 τὴν Ῥωμαίων ἡγεμονίαν εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη ποσ-

ὁπταίω προβιβάσας πάντα τὰν πρότερον ἀγνοούμενον τόπον ἐποίησε πεσεῖν εἰς συνταξιν ἱστορίας. ὁ δὲ προσαγορευόμενος Ἀράβιος κύλπος ἀνεαυτώμαται μὲν εἰς τὸν κατὰ μεσημβρίαν κείμενον Ὠκεανόν, τῷ μήκει δ' ἐπὶ πολλοὺς πάνυ παρήκων σταδίους, τὸν μυχὸν ἔχει περιοριζόμενον ταῖς ἐσχατιαῖς τῆς Ἀραβίας καὶ τραυλοδυτικῆς. εὖρος δὲ κατὰ μὲν τὸ στόμα καὶ τὸν μυχὸν ὑπάρχει περὶ ἑκαίδεκα σταδίους, ἀπὸ δὲ Πανόρμου λιμένος πρὸς τὴν ἀντιπέραν ἡπειρον μακρὰς νεὼς διώχμον ἡμερήσιον. τὸ δὲ 10 μεγιστόν ἐστι διάστημα κατὰ τὸ Τυρκαῖον ὄρος καὶ Μακαρίαν δυσπελαγίαν, ὡς ἂν τῶν ἡπείρων οὐχ ὁρωμένων ἀπ' ἀλλήλων. ἀπὸ δὲ τούτου τὸ πλάτος αἰεὶ μᾶλλον συγκλείεται καὶ τὴν συναγωγὴν ἔχει μέχρι τοῦ στόματος. ὁ δὲ παράπλους αὐτοῦ κατὰ πολλοὺς τόπους ἔχει νήσους μακρὰς, στενοὺς μὲν διαδρόμους. ἔχουσας, ῥοὺν δὲ πολλὰν καὶ σφοδρὸν. ἡ μὲν ῥοὺν κεφαλαϊώδης τοῦ κύλπου τούτου θέσις ὑπάρχει τοιαύτη. ἡμεῖς δ' ἀπὸ τῶν ἐσχάτων τούτου τοῦ μυχοῦ τόπων ἀρξάμενοι τὸν ἐφ' ἑκάτερα τὰ μέρη 20 παράπλου τῶν ἡπείρων καὶ τὰς ἀξιολογωτάτας κατ' αὐτὰς ιδιότητας διεξιμεν· πρῶτον δὲ ληψόμεθα τὸ δεξιὸν μέρος, οὗ τὴν παραλίαν τῶν τραυλοδυτῶν ἔσθνη νέμεται μέχρι τῆς ἐρήμου.

Ἀπὸ πόλεως τοίνυν Ἀρσινόης κομιζομένοις παρὰ 39 τὴν δεξιὰν ἡπειρον ἐκπίπτει κατὰ πολλοὺς τόπους ἐκ πέτρας εἰς θάλατταν ὕδατα πολλὰ, πικρὰς ἀλμυρίδος ἔχοντα γεῦσιν. παραδραμόντι δὲ τὰς πηγὰς ταύτας ὑπέρκειται μεγάλου πεδίου μιλιῶδη χρόαν ἔχον ὄρος καὶ τὴν ὄρασιν τῶν ἐπὶ πλεῖον ατενι- 80 ζόντων εἰς αὐτὸ λυμαινόμενον. ὑπὸ δὲ τὰς ἐσχατίας τῆς ὑπωρείας κεῖται λιμὴν σχολιὸν ἔχων τὸν εἰσπλουν, ἐπώνυμος Ἀφροδίτης. ὑπέρκεινται δὲ τούτου νῆσοι τρεῖς, ὧν δύο μὲν πλήρεις εἰσὶν ἐλαιῶν καὶ σύσκιοι, μία δὲ λειπομένη τῷ πλήθει τῶν προειρημένων δένδρων, πληῆθος δ' ἔχουσα τῶν ὀνομαζομένων μελαγριδῶν. μετὰ δὲ ταῦτα κύλπος ἐστὶν ευμεγέθης ὁ καλούμενος ἀκάθαρτος· καὶ πρὸς αὐτῷ ἑκα-

θεῖα καθ' ὑπερβολὴν χερδόνησος, ἥς κατὰ τὸν αὐ-
 χένα στενὸν ὄντα διακομίζουσι τὰ σκάφη πρὸς τὴν
 ἀντιπέραν θάλατταν· παρακομισθέντι δὲ τοὺς τό-
 πους τούτους κεῖται νῆσος πελαγία μὲν τῷ διαστή-
 ματι, τὸ δὲ μῆκος εἰς ὀγδοήκοντα σταδίους παρεκτεί-
 νούσα, καλούμενη δὲ ὀφιώδης, ἣ τὸ μὲν παλαιὸν
 ὑπῆρχε πλήρης παντοδαπῶν καὶ φοβερῶν ἑρπετῶν, 206
 ἀφ' ὧν καὶ ταύτης ἔτυχε τῆς προσηγορίας, ἐν δὲ
 τοῖς μεταγενεστέροις χρόνοις ὑπὸ τῶν κατὰ τὴν
 10 Ἀλεξάνδρειαν βασιλέων οὕτως ἐξημερώθη φιλοτιμίᾳ
 ὥστε μηδὲν εἶναι κατ' αὐτὴν ὁρᾶσθαι τῶν προὔπαρ-
 ξάντων ζώων. οὐ παραλείπτεον δ' ἡμῖν οὐδὲ τὴν
 αἰτίαν τῆς περὶ τὴν ἡμέραςιν φιλοτιμίας. εὐρίσκειται
 γὰρ ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ τὸ καλούμενον τοπάσιον,
 ὅπερ ἐστὶ λίθος διαφανόμενος ἐπιτερπής, ὕαλω πα-
 ρεμφερής, καὶ θαυμαστὴν ἔγχρυσον πρόσοψιν παρε-
 χόμενος. διόπερ ἀνεπίβατος τοῖς ἄλλοις τηρεῖται,
 θανατουμένου παντός τοῦ προσπλεύσαντος ὑπὸ τῶν
 καθεσταμένων ὑπ' αὐτῶν φυλάκων. οὗτοι δὲ τὸν
 20 ἀριθμὸν ὄντες ὀλίγοι βίον ἔχουσιν ἀτυχῇ. ἵνα μὲν
 γὰρ μηδεὶς λίθος διακλαπῇ, πλοῖον οὐκ ἀπολείπεται
 τὸ παράπαν ἐν τῇ νήσῳ· οἱ δὲ παραπλέοντες αὐτὴν
 διὰ τὸν ἀπὸ τοῦ βασιλέως φόβον πόρρωθεν παρα-
 θεύουσι· τροφαὶ δὲ αἱ μὲν παρακομιζόμεναι ταχέως
 ἐκλείπουσιν, ἕτεραι δ' ἐγγώριοι τὸ σύνολον οὐχ ὑπάρ-
 χουσι. διόπερ ὅταν τῶν σιτίων ὀλίγα καταλείπηται,
 καθήνται πάντες οἱ κατὰ τὴν κώμην προσδεχόμενοι
 τὸν τῶν κομιζόντων τὰς τροφὰς κατάπλου· ὧν
 βραδυνόντων εἰς τὰς ἐσχάτας ἐλπίδας συστέλλον-
 30 ται. ὁ δὲ προειρημένος λίθος φερόμενος ἐν ταῖς
 πέτραις τὴν μὲν ἡμέραν διὰ τὸ πνῆγος οὐχ ὁράται,
 κρατούμενος ὑπὸ τοῦ περὶ τὸν ἥλιον γέγγους, τῆς
 δὲ νυκτὸς ἐπιγιννομένης ἐν σκότει διαλάμπει, καὶ
 πόρρωθεν δηλὸς ἐστὶν ἐν ᾧ ποτ' ἂν ἦ τόπων. οἱ δὲ
 νησοφύλακες κλήρω διηρημένοι τοὺς τόπους ἐφεδρεύ-
 ουσι, καὶ τῷ φανέντι λίθῳ περιτιθέασιν σήμεριον χά-
 ριν ἄγγος τηλικούτον ἡλικὸν ἂν ἦ τὸ μέγεθος τοῦ
 σιλλῶντος λίθου· τῆς δ' ἡμέρας περιόντες περιτέ-

μνους τὸν σημειωθέντα τόπον τῆς πέτρας, καὶ παραδιδάσαι τοῖς διὰ τῆς τέχνης δυναμένοις ἐκλεάινειν τὸ παραδοθὲν οἰκείως.

Παραπλεύσαντι δὲ τούτους τοὺς τόπους πολλὰ 40
 μὲν ἔσθη ἰχθυοφάγων κατοικεῖ τὴν παράλιον, πολλοὶ δὲ νομάδες τρωγλοδυταί. πρὸς δὲ τούτοις ὄρη παντοῖα ταῖς ιδιότησιν ὑπάρχει μέχρι λιμένος τοῦ προσκαγορευθέντος σωτηρίας, ὃς ἔτυχε τῆς ὀνομασίας ταύτης ἀπὸ τῶν πρώτων πλευσάντων Ἑλλήνων καὶ διασωθέντων. ἀπὸ δὲ τούτων τῶν μερῶν ἀρχε- 10
 ται συναγωγὴν λαμβάνειν ὁ κόλπος καὶ τὴν ἐπιστροφὴν ἐπὶ τὰ κατὰ τὴν Ἀραβίαν ποιεῖσθαι μέρη· καὶ τὴν φύσιν δὲ τῆς χώρας καὶ θαλάττης ἀλλοτρίαν εἶναι συμβέβηκε διὰ τὴν ιδιότητα τῶν τόπων. ἡ γὰρ ἡπειρος ταπεινὴ καθορᾶται, μηδαμόθεν ἀνα- 20
 στήματος ὑπερκειμένου, ἡ τε θάλαττα τεναγώδης οὖσα τὸ βάθος εὐρίσκεται οὐ πλεῖον τριῶν ὀργυιῶν, καὶ τῇ χροᾷ παντελῶς ὑπάρχει χλωρά. τοῦτο δ' αὐτῇ φασὶ συμβαίνειν οὐ διὰ τὸ τὴν τῶν ὑγρῶν φύσιν εἶναι τοιαύτην, ἀλλὰ διὰ τὸ πλῆθος τοῦ διαφαινομέ- 30
 νου κατ' ὕδατος μύου καὶ φύκους. ταῖς μὲν οὖν ἐπικαίτοις τῶν νεῶν εὐθετός ἐστιν ὁ τόπος, κλύδωνα μὲν οὐκ ἐκ πολλοῦ κυλίων διαστήματος, θήρας δ' ἰχθύων ἀπλάτους παρεχόμενος· αἰ δὲ τοὺς ἐλέφαντας διαίγουσαι, διὰ τὰ βάρη βαθύπλοοι καθεστῶσαι καὶ ταῖς κατασκευαῖς ἐμβριθεῖς, μεγάλους καὶ δεινοὺς ἐπιφέρουσι κινδύνους τοῖς ἐν αὐταῖς πλέουσι. διάρδει γὰρ ἰστίων θέουσαι, καὶ διὰ τὴν τῶν πνευμάτων βίαν πολλάκις νυκτὸς ὠθούμεναι, ποτὲ μὲν πέτραις προσπεσοῦσαι ναυαγοῦσι, ποτὲ δ' εἰς τεναγώδεις 30
 ἰσθμοὺς ἐμπίπτουσιν· οἱ δὲ ναῦται παρακαταβῆναι μὲν ἀδυνατοῦσι διὰ τὸ πλεῖον εἶναι τὸ βάθος ἀνδρομήκους, διὰ δὲ τῶν κοντῶν τῇ σκάφει βοηθοῦντες ὅταν μηδὲν ἀνύσωσιν, ἐκβάλλουσιν ἅπαντα πλὴν τῆς τροφῆς· οὐδ' οὕτω δὲ τῆς τροφῆς τυγχάνοντες εἰς μεγάλην ἀπορίαν ἐμπίπτουσι διὰ τὸ μήτε νῆσον μήτε ἄκραν ἡπείρου μήτε ναῦν ἐτέραν πλησίον ὑπάρχουσαν ὁρᾶσθαι· ἄξενοι γὰρ παντελῶς οἱ τό-

πηρ καὶ σπανίους ἔχοντες τούτῳ ναυσὶ διακομιζόμε-
 νους. χωρὶς δὲ τούτων τῶν κακῶν ὁ κλύδων ἐν ἀκα-
 ρεῖ χρόνῳ τῷ κύτει τῆς νεὸς τοσούτο πλήθος ἄμ-
 μου προσβάλλει καὶ συσσωρεύει παραδόξως ὥστε
 τὸν κύκλω τόπον περιχώννυσθαι καὶ τὸ σκάφος
 ὥσπερ ἐπίτηδες ἐνδεσμευέσθαι τῇ χέρσῳ. οἱ δὲ τούτῳ
 τῷ συμπτώματι περιπεσόντες τὰ μὲν πρῶτον με-
 τρώως οὐδύρονται πρὸς κωφὴν ἔρημIAN, οὐ παντελῶς
 [δὲ] ἀπεγνωκότες εἰς τέλος τὴν σωτηρίαν· πολλὰκις
 10 γὰρ τοῖς τοιούτοις ἐπιφανεῖς ὁ τῆς πλημμυρίδος κλύ-
 δων ἐξῆρεν εἰς ὕψος, καὶ τοὺς ἰσχυρῶς κινδυνεύον-
 τας ὥσπερ εἰ θεὸς ἐπιφανεῖς διεφύλαξεν· ὅταν δὲ ἀπὸ
 μέν ταιν θάων ἢ προειρημένη μὴ παρακολουθήσῃ
 βοήθεια, τὰ δὲ τῆς τροφῆς λίπη, τοὺς μὲν ἀσθενε-
 στέρους οἱ κατισχύοντες ἐκβάλλοιεν εἰς θάλατταν,
 ὅπως τοῖς ὀλίγοις τὰ λειπόμενα τῶν ἀναγκαίων πλεί-
 ους ἡμέρας ἀντέχῃ· πέρας δὲ πάσας τὰς ἐλπίδας
 ἐξαλείψαντες ἀπόλλυνται πολὺ χεῖρον τῶν προαπο-
 θανόντων· οἱ μὲν γὰρ ἐν ἀκαρεῖ χρόνῳ τὸ πνεῦμα
 20 τῇ δούσῃ φύσει πάλιν ἀπέδωκαν, οἱ δ' εἰς πολλὰς
 ταλαιπωρίας καταμερίσαντες τὸν θάνατον, πολυχρο-
 νίους τὰς συμφορὰς ἔχοντες τῆς τοῦ βίου κατα-
 στροφῆς τυγχάνουσι. τὰ δὲ σκάφη ταῦτα τῶν ἐπι-
 βατῶν οἰκτρῶς στερηθέντα, καθάπερ τινα κενότα-
 φια, διαμένει πολὺν χρόνον πανταχόθεν περιχών-
 208 νύμενα· τοὺς δ' ἰσχυροὺς καὶ τὰς κέρατας μειωρούς
 ἔχοντα, πόρρωθεν τοὺς ὀρώοντας εἰς οἶκτον καὶ συμ-
 πάθειαν ἄγει τῶν ἀπολωλότων. πρόσταγμα γὰρ ἐστὶ
 βασιλέως εἶναι τὰ τοιαῦτα συμπτώματα τοῖς πλείουσι
 80 δικσημαίνειν τοὺς τὸν ὀλεθρον περιποιούντας τό-
 πους. παρὰ δὲ τοῖς πλησίον κατοικοῦσιν ἰχθυοφάγοις
 παραδέδοται λόγος, ἐκ προγόνων ἔχων φυλατισμέ-
 νην τὴν φήμην, ὅτι μεγάλης τιδὸς γενομένης ἀμπώ-
 τεως ἐγνώθη τοῦ κόλπου πᾶς ὁ τοπος ὁ τὴν χλω-
 ρὰν ἔχων τοῦ τύπου πρόσοψιν, μεταπεσούσης τῆς
 θαλάττης εἰς τὰναντία μέρη· φανείσης δὲ τῆς ἐπὶ
 τῷ βυθῷ χέρσου πάλιν ἐπελθοῦσαν ἐξάλισαι πλῆ-
 μιν ἀποκαταστήσαι τὸν πόρον εἰς τὴν προὔπαρχον

σαν τάξιν. ἀπὸ δὲ τούτων τῶν τόπων τὸν μὲν ἀπὸ 41
 Πτολεμαῖδος παράπλυν' ἕως τῶν Ταύρων ἀκρωτηρίων
 προειρήκαμεν ὅτε Πτολεμαίου τὴν τῶν ἐλεφάντων
 θῆραν ἀπηγγείλαμεν. ἀπὸ δὲ τῶν Ταύρων ἐπιστρέ-
 φει μὲν ἡ παράλιος πρὸς τὰς ἀνατολάς, κατὰ δὲ
 τὴν θερινὴν τροπὴν αἱ σκιαὶ πίπτουσι πρὸς μεσημ-
 βριαν ἐναντίως ταῖς παρ' ἡμῖν ἄχρι πρὸς ὥραν
 δευτέραν. ἔχει δὲ καὶ ποταμοὺς ἡ χώρα ῥέοντας ἐκ
 τῶν ὄρων τῶν προσαγορευομένων Ψεβαίων. διεί-
 ληπται δὲ καὶ πεδίοις ἰσχυροῖς φέρουσι μαλάχης 10
 καὶ καρδάμου καὶ φοινίκων ἁπιστα μεγέθη· ἐκφέρει
 δὲ καὶ καρποὺς παντοίους τὴν μὲν γεῦσιν ἔχοντας
 πωθράν, ἀγνωσμένους δὲ παρ' ἡμῖν. ἡ δὲ πρὸς τὴν
 μεσόγειον ἀνατείνουσα πλήρης ἐστὶν ἐλεφάντων καὶ
 ταύρων ἀγρίων καὶ λεόντων καὶ πολλῶν ἄλλων παν-
 τοδαπῶν θηρίων ἀκλίμων, ὃ δὲ πόρος νήσοις διεί-
 ληπται καρπὸν μὲν οὐδένα φέρουσας ἡμερον, ἐκτε-
 φούσαις δ' ὀριέων ἴδια γένη καὶ ταῖς προσώψει
 θαυμαστά. ἡ δ' ἐξῆς θάλαττα βαθεῖα παντελῶς ἐστὶ,
 καὶ κήτη παντοδαπά φέρει παράδοξα τοῖς μεγέθεσιν, 20
 οὐ μέντοι λυποῦντα τοὺς ἀνθρώπους, εἰ μὴ τις
 ἀκουσίως αὐτῶν ταῖς λοφιαῖς περιπέσῃ. οὐ δύνανται
 γὰρ διώκειν τοὺς πλείοντας, ὥς ἂν κατὰ τὴν τῆς
 θαλάττης ἄρσιν ἀμαυρουμένων αὐτοῖς τῶν ὀμμάτων
 ὑπὸ τοῦ κατὰ τὸν ἥλιον φέγγους. ταῦτα μὲν οὖν τὰ
 209 μέρη τῆς τρωγλοδυτικῆς ἐσχατὰ γνωρίζεται, περι-
 γραφόμενα ταῖς ἄκραις ὡς ὀνομάζουσι Ψεβαίαις.

Τὸ δ' ἄλλο μέρος τῆς ἀκτιπέραν παραλίου τὸ 42
 προςκεκλιμένον Ἀραβία πάλιν ἀναλαβόντες ἀπὸ τοῦ
 μυχοῦ διέξιμεν. οὗτος γὰρ ὀνομάζεται Ποσειδεῖον, 30
 ἰδρυσάμενον Ποσειδῶνι πελαγίῳ βωμῶν Ἀρίστωνος
 τοῦ πεμφθέντος ὑπὸ Πτολεμαίου πρὸς κατασκοπὴν
 τῆς ἕως Ωκεανοῦ παρηκοῦσης Ἀραβίας. ἐξῆς δὲ
 τοῦ μυχοῦ τόπος ἐστὶ παραθαλάττιος ὁ τιμώμενος
 ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων διαφερόντως πρὸς τὴν εὐχρη-
 σίαν τὴν ἐξ αὐτοῦ· οὗτος δ' ὀνομάζεται μὲν Φοινι-
 κών, ἔχει δὲ πλῆθος τούτου τοῦ φυτοῦ πολὺκάρπον
 καθ' ὑπερβολὴν καὶ πρὸς ἀπόλαυσιν καὶ τροφήν

διάφορον. πᾶσα δ' ἡ σύνεγγυς χώρα σπανίζει ναμα-
 τιαίων ὑδάτων, καὶ διὰ τὴν πρὸς μεσημβρίαν ἐγκλη-
 σιν ἔμπυρος ὑπάρχει· διὸ καὶ τὸν καταφυγόντοπον,
 ἐν ἀπανθρωποτατοῖς ὄντα μέρεσι καὶ χορηγοῦντα τὰς
 τροφάς, εἰκότως οἱ βάρβαροι καθιερωκασί. καὶ γὰρ
 ὕδατος οὐκ ὀλίγαι πηγαὶ καὶ λιβάδες ἐκπίπτουσιν ἐν
 αὐτῷ, ψυχρότητι χιόνος οὐδὲν λειπόμεναι· αὐταὶ δὲ
 ἐφ' ἑκάτερον μέρος τὰ κατὰ τὴν γῆν χλωρὰ ποιού-
 σι καὶ παντελῶς ἐπιτερεπῇ. ἔστι δὲ καὶ βωμὸς ἐν
 10 στερεοῦ λίθου παλαιὸς τοῖς χρόναις, ἐπιγραφὴν ἔχων
 ἀρχαίοις γράμμασιν ἀγνώστοις. ἐπιμελοῦνται δὲ τοῦ
 τεμένους ἀνὴρ καὶ γυνή, διὰ βίου τὴν ἱερωσύνην
 ἔχοντες. μακρόβιοι δ' εἰσὶν οἱ τῇδε κατοικοῦντες,
 καὶ τὰς κοίτας ἐπὶ τῶν δένδρων ἔχουσι διὰ τὸν ἀπὸ
 τῶν θηρίων φόβον. παραπλεύσαντι δὲ τὸν Φοι-
 κοῦντα πρὸς ἀκρωτηρίῳ τῆς ἡπείρου νήσος ἔστιν
 ἀπὸ τῶν ἐναυλιζομένων ἐν αὐτῇ ζῳῶν φωκῶν νήσος
 ὀνομαζομένη· τοσοῦτο γὰρ πλῆθος τῶν θηρίων τού-
 των ἐνδιατρίβει τοῖς τόποις ὥστε θαυμάζειν τοὺς
 20 ἰδόντας. τὸ δὲ προκείμενον ἀκρωτήριον τῆς νήσου
 κεῖται κατὰ τὴν καλουμένην Πείραν καὶ τὴν Παλαι-
 στίνην τῆς Ἀραβίας. εἰς γὰρ ταύτην τὸν τε λίβανον
 καὶ τᾶλλα φορτία τὰ πρὸς εὐωδίαν ἀνήκοντα κατὰ-
 γουσιν, ὡς λόγος, ἐκ τῆς ἄνω λεγομένης Ἀραβίας
 οἱ τε Γερβαῖοι καὶ Μινναῖοι.

43 Τὴν δ' ἐξῆς παραθαλάττιον τὸ μὲν παλαιὸν ἐνέ-
 μοντο Μαρανίς, μετὰ δὲ ταῦτα Γαρυδανείς, ὃν-210
 τες πλησιόχωροι. τὴν δὲ χώραν κατέσχον τοιαῦτά τινα
 τρόπῳ. ἐν τῷ πρόσθεν λεχθέντι Φοινικῶνι συντε-
 80 λουμένης πανηγύρεως πενταετηρικῆς ἐφοίτων παντα-
 χόθεν οἱ περίοικοι, καμῆλων εὐ τεθραμμένων ἑκα-
 τόμβας τοῖς ἐν τῷ τεμένει θεοῖς θύοντες, ὁμοίως
 δὲ καὶ τῶν ὑδάτων τῶν ἐξ αὐτοῦ κομιοῦντες εἰς τὰς
 πατρίδας, διὰ τὸ παραδίδοσθαι τοῦτο τὸ ποτὸν πα-
 ρασκευάζειν τοῖς προσενηκαμένοις τὴν ὑγίειαν. διὰ
 δὴ ταύτας τὰς αἰτίας τῶν Μαρανιτῶν κατανησιάν-
 των εἰς τὴν πανήγυριν, οἱ Γαρυδανείς τοὺς μὲν

ἀπολειμμένους ἐν τῇ χώρᾳ κατασφάξαντες, τοὺς
 δ' ἐκ τῆς πανηγύρεως ἐπανιόντας ἐνεδρεύσαντες διέ-
 σθειραν· ἐρημώσαντες δὲ τὴν χώραν τῶν οἰκητόρων
 κατεκληρούχησαν πεδία καρποφόρα καὶ νομας τοῖς
 κτήνεσι θαψιλῆς ἐκτρέφοντα. αὕτη δ' ἡ παράλιος
 λιμένας μὲν ὀλίγους ἔχει, διελήπται δὲ ὄρεσι πυ-
 κνοῖς καὶ μεγάλοις, ἐξ ὧν παντοίας ποικιλίας χρω-
 μάτων ἔχουσα θαυμαστὴν παρέχεται θείαν τοῖς
 παραπλεύουσι. παραπλεύσαντι δὲ ταύτην τὴν χώραν
 ἐκδέχεται κόλπος Λαιανίτης, περιτοκούμενος πολλαῖς 10
 κώμαις Ἀράβων τῶν προσαγορευομένων Ναβαταίων.
 οὗτοι δὲ πολλὴν μὲν τῆς παραλίου νίμονται, οὐκ
 ὀλίγην δὲ καὶ τῆς εἰς τὴν μεσόγειον ἀνηκούσης χώ-
 ρας, τὸν τε λαὸν ἀμύθητον ἔχοντες καὶ θρεμμά-
 των ἀγέλας ἀπίστους τοῖς πλήθεσιν. οἱ τὸ μὲν πα-
 λαιὸν ἐξῆγον δικαιοσύνη χρώμενοι καὶ ταῖς ἀπὸ τῶν
 θρεμμάτων τροφαῖς ἀρκούμενοι, ὕστερον δὲ τῶν
 ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας βασιλέων πλωτὸν τοῖς ἐμπό-
 ροις ποιησάντων τὸν πόρον, τοῖς τε ναυαγοῦσιν ἐπα-
 τίθεντο καὶ ληστρικὰ σκάφη κατασκευάζοντες ἐλή- 20
 στερον τοὺς πλέοντας, μιμούμενοι τὰς ἀγριότητας
 καὶ παρανομίας τῶν ἐν τῷ Πόντῳ Ταύρων· μετὰ
 δὲ ταῦτα ληφθέντες ὑπὸ τριηρικῶν σκαφῶν πελά-
 γιοι προσηκόντως ἐκολάσθησαν. μετὰ δὲ τοὺτους
 τοὺς τόπους ὑπάρχει χώρα πεδιάς κατάρρυτος, ἐκ-
 τρέφουσα διὰ τὰς πάντη διαρρέουσας πηγὰς ἀγρω-
 στήν καὶ μηδικὴν, ἔτι δὲ λωτὸν ἀνδρομμήκη. διὰ δὲ
 τὸ πλῆθος καὶ τὴν ἀρεινὴν τῆς νομῆς οὐ μόνον κτη-
 νῶν παντοδαπῶν ἀμύθητον ἐκτρέφει πλῆθος ἀλλὰ
 καὶ καμήλους ἀγρίας, ἔτι δ' ἐλάφους καὶ δορκάδας, 30
 πρὸς δὲ τὸ πλῆθος τῶν ἐντρεφομένων ζώων φοιτῶ-
 σιν ἐκ τῆς ἐρήμου λεόντων καὶ λύκων καὶ παρδαλέων
 211 ἀγέλαι, πρὸς ἃς οἱ κτηνοτροφοῦντες ἀναγκάζονται
 καὶ μεθ' ἡμέραν καὶ νύκτωρ θηριομαχεῖν ὑπὲρ τῶν
 θρεμμάτων. οὕτω τὸ τῆς χώρας εὐτύχημα τοῖς κα-
 τοικοῦσιν αὐτυχίας αἷτιον γίνεται διὰ τὸ τὴν φύσιν
 ὥς ἐπίπαν τοῖς ἀνθρώποις μετὰ τῶν ἀγαθῶν διδόν-
 ναι τὴν βλάβην.

44 Παραπλεύσαντι δὲ τὰ πεδία ταῦτα κόλπος ἐκ-
 δέχεται παράδοξον ἔχων τὴν γούσιν. συννέει μὲν
 γὰρ εἰς τὸν μυχὸν τῆς χώρας, τῷ μήκει δ' ἐπὶ
 σταδίου πεντακοσίους περικτείνεται· περικτείνου-
 δὲ κορηνοῖς θαυμασίῳ τὸ μέγεθος· σκολιὸν καὶ
 δυσέξιτον ἔχει τὸ στόμα· ἀλιτενοῦς γὰρ πέτρας
 τὸν εἰσπλυν διαλαμβάνουσης, οὔτ' εἰσπλῦσαι δύνα-
 τὸν ἔστιν εἰς τὸν κόλπον οὔτ' ἐκπλεῦσαι· κατὰ
 10 δὲ τὰς τοῦ ροῦ προσπτώσεις καὶ τὰς τῶν ἀνέμων
 μεταβολὰς ὁ κλύδων προσπίπτων τῇ ῥαχίᾳ καχλά-
 ζει καὶ τραχύνεται πάντῃ περὶ τὴν παρήκοισαν πέ-
 τραν· οἱ δὲ τὴν κατὰ τὸν κόλπον χώραν νεμόμε-
 νοι, Βανίζομενεῖς ὀνομαζόμενοι, τὰς τροφὰς ἔχουσι
 κυνηγοῦντες καὶ σαρχοφαγοῦντες τὰ χερσαῖα ζῶα.
 ἱερὸν δ' ἀγιώτατον ἴδρυται, τιμώμενον ὑπὸ πάντων
 Ἀράβων περιτότερον· ἐξῆς δὲ τῇ προειρημένῃ πα-
 ραλίᾳ νῆσοι τρεῖς ἐπλκύνονται, λιμένας ποιοῦσαι
 πλείους· καὶ τούτων τὴν μὲν πρώτην ἱστοροῦσιν
 20 ὑπάρχειν ἱερὰν Ἰσίδος, ἔρημον οὖσαν· παλαιῶν δ' οἰ-
 κῶν ἔχειν λιθίνας ὑποστάθμας καὶ στήλας γραμ-
 μασι βαρβαρικοῖς κεχαραγμένας· ὁμοίως δὲ καὶ τὰς
 ἄλλας ἐρήμους ὑπάρχειν· πάσας δ' ἐλαίαις κατα-
 πεφυτεῦσθαι διαφόροις τῶν παρ' ἡμῖν· μετὰ δὲ
 τὰς νήσους ταύτας αἰγιαλὸς παρήκει κορηνώδης
 καὶ δυσπαραπλούς ἐπὶ σταδίου ὡς χιλίου· οὔτε
 γὰρ λιμὴν οὔτε σάλος ἐπ' ἀγκύρας ὑπόκειται τοῖς
 ναυτίλοις, οὐ χηλὴ δυναμένη τοῖς ἀπορρομέναις τῶν
 πλειόντων τὴν ἀναγκαίαν ὑπόδυσιν παρασχέσθαι· ὅρος
 δὲ ταύτῃ παράκειται κατὰ μὲν τὴν κορυφὴν πέ-
 30 τρας ἀποτομάδας ἔχον καὶ τοῖς ὕψει καταπληκτι-
 κάς, ὑπὸ δὲ τὰς ῥίξας σπιλάδας ὀξείας καὶ πυκνάς
 ἐνθαλάττους, καὶ κατόπιν αὐτῶν φάραγγας ὑπο-
 βεβρωμένας καὶ σκολιάς· συντειρημένων δ' αὐτῶν
 εἰς ἀλλήλας, καὶ τῆς θαλάττης βάθος ἐχούσης, ὁ
 κλύδων ποτὲ μὲν εἰσπίπτων, ποτὲ δὲ παλίσσυνται, βρό-
 μῳ μεγάλῳ παραπλήσιον ἤχον ἐξίησι· τοῦ δὲ κύματος
 τὸ μὲν πρὸς μεγάλας πέτρας προσαραττόμενον εἰς ὕψος
 ἴσταται, καὶ τὸν ἀφρόν θαυμαστὸν τὸ πλῆθος κατα- 212

σκεινάζει, τὸ δὲ καταπινόμενον κοίλωμα σπασμὸν ποιεῖ καταπληκτικόν, ὥστε τοὺς ἀκουσίως ἐγγίσαντας τοῖς τόποις διὰ τὸ δέος οἰοῦναι προσηποθνήσκειν. ταύτην μὲν οὖν τὴν παράλιον ἔχουσιν Ἀραβίς, οἱ καλούμενοι Θαμουδηρί, τὴν δ' ἐξῆς ἐπὶ χεῖρ κόλπος εὐμεγέθης, ἐπικειμένων αὐτῇ νήσων σποράδων, τὴν πρὸς οψὲν ἔχουσάν ὁμοίαν ταῖς καλουμέναις Ἐχινάσι νήσοις. ἐκδέχονται δὲ ταύτην τὴν παράλιον αἰέριοι θῖνες ἄμμου κατὰ τε τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος, μέλανες τὴν χροάν, μετὰ δὲ τούτους ὄραται χερ- 10 σσηνός καὶ λιμὴν εἰς αὐτὴν κάλλιστος τῶν εἰς ἱστορίαν πεπτωκότων ὀνομαζόμενος Χαρμοῦθαξ. ὑπὸ γὰρ χηλὴν ἐξάισιον κεκλιμένην πρὸς ζέφυρον κόλπος ἐστὶν οὐ μόνον κατὰ τὴν ἰδέαν θαυμαστός, ἀλλὰ καὶ τῇ εὐχρηστίᾳ πολὺ τοὺς ἄλλους ὑπεράγων· παρήκει γὰρ αὐτὸν ὄρος σὺν νηρέφει, κυκλούμενον πανταχοθεν ἐπὶ σταδίους ἑκατόν· εἰς πλανὸν δ' ἔχει δίπλεθρον, ναυσὶ δις χιλιάσις ἄκλυστον λιμένα παρεχόμενος. χωρὶς δὲ τούτων εὐνδρός τε ἔστι καθ' ὑπερβολὴν, ποταμοῦ μείζονος 20 εἰς αὐτὸν ἐμβάλλοντος, καὶ κατὰ μέσον ἔχει νήσον εὐνδρον καὶ δυναμένην ἔχειν κηπεύματα· καθόλου δ' ἐμπερέστατός ἐστι τῷ κατὰ τὴν Καρχηδόνα λιμένι, προσαγορευομένων δὲ Κώθωνι· περὶ οὗ τὰς κατὰ μέρος εὐχρηστίας ἐν τοῖς οἰκείοις χρόνοις περασόμεθα διελθεῖν. ἰχθύων δὲ πλῆθος ἐκ τῆς μεγάλης θαλάττης εἰς αὐτὸν ἀθροίζεται διὰ τε τὴν νηυσίαν καὶ τὴν γλυκύτητα τῶν εἰς αὐτὸν ῥεόντων ὑδάτων.

Παραπλεύσαντι δὲ τοὺς τόπους τούτους ὄρη 45 πέντε διεσθηκότα ἀλλήλων εἰς ὕψος ἀνατείνει, συναγομένας ἔχοντα τὰς κορυφὰς εἰς πείρωδὴ μαστιόν, παραπλήσιον φαντασίαν ἀποτελοῦντα ταῖς καὶ Αἰγυπτον πυραμίσι. ἐξῆς δ' ἐστὶ κόλπος κυκλοτεροῦς μεγάλους ἀκρωτηρίοις περιεχόμενος, οὐ κατὰ μέσην τὴν διάμετρον ἀνέστηκε λόφος τραπεζώδης, ἐφ' οὗ τρεῖς ναοὶ θαυμαστοὶ τοῖς ὕψεσιν ὠκοδόμηνται, θεῶν ἀγνωσμένων μὲν ὑφ' Ἑλλήνων, τιμωμένων δ' ὑπὸ

τῶν ἐγχωρίων διαφερόντως· μετὰ δὲ ταῦτα ἀγλα-
 λὸς παρήκει κάθυγρος, ναυματῶν καὶ γλινκῶν
 ρεῖθροις διειλημμένος· καθ' οὗ ἐστιν ὁρος ὄνυμαζο-
 μένον μὲν Χαβίνον, ὄρυμοις δὲ πανταδαπὸς πεπνυ-
 κνωμένον· τὴν δὲ χερσον τὴν ἐχομένην τῆς ὁρενῆς
 νέμονται τῶν Ἀραβῶν οἱ καλούμενοι Δεβαί· οὗτοι
 δὲ καμηλοτροφοῦντες πρὸς ἅπαντα χρώνται τὰ με-
 γίστα τῶν κατὰ τὸν βίον τῇ τοῦ ζῶου τούτου χρεία· 213
 πρὸς μὲν γὰρ τοὺς πολεμίους ἀπὸ τούτων μάχον-
 10 ται, τὰς δὲ κομίδας τῶν φορτίων ἐπὶ τούτων ὠψι-
 τοφοροῦντες ῥαδίως ἅπαντα συντελοῦσι, τὸ δὲ γά-
 λᾳ πίνοντες ἀπὸ τούτων διατρεφόνται, καὶ τὴν
 ὅλην χώραν περιπολοῦσιν ἐπὶ τῶν βορμῶν καμη-
 λων· κατὰ δὲ μέσσην τὴν χώραν αὐτῶν φέρεται πο-
 ταμὸς τοσοῦτο χρυσοῦ καταφέρων ψήγμα φαι-
 νόμενον ὥστε κατὰ τὰς ἐκβολὰς τὴν ἰλὺν ἀποφέρε-
 σθαι περιστρίβουσιν· οἱ δ' ἐγχώριοι τῆς μὲν ἐρ-
 γασίας τῆς τοῦ χρυσοῦ παντελῶς εἰσὶν ἀπείροι· φι-
 λόξενοι δ' ὑπάρχουσιν οὐ πρὸς πάντας τοὺς ἀφικνου-
 20 μένους ἀλλὰ πρὸς μόνους τοὺς ἀπὸ Βοιωτίας καὶ
 Πελοποννήσου διὰ τινὰ παλαιὰν ἀφ' Ἡρακλέους δι-
 κειότητα πρὸς τὸ ἔθνος, ἣν μυθικῶς ἑαυτοὺς παρει-
 ληφέναι παρὰ τῶν προγόνων ἱστοροῦσιν· ἡ δ' ἐξῆς
 χώρα κατοικεῖται ὑπὸ Ἀραβῶν Ἀλιλαίων καὶ Γα-
 σανδῶν, οὐκ ἔμπυρος οὔσα καθάπερ αἱ πλησίον, ἀλλὰ
 μαλακαῖς καὶ δασείαις νεφέλαις πολλάκις κατεχομένη·
 ἐκ δὲ τούτων νιφετοὶ γίνονται καὶ χειμῶνες εὐκαι-
 ροὶ καὶ ποιοῦντες τὴν θερρινὴν ὥραν εὐκρατον· ἡ τε
 χώρα πάμπορος ἐστὶ καὶ διάφορος κατὰ τὴν ἀρετὴν,
 30 οὐ μέντοι τυγχάνει τῆς ἐνδεχομένης ἐπιμελείας διὰ
 τὴν τῶν λαῶν ἀπειρίαν· τὸν δὲ χρυσὸν εὐρίσκοντες ἐν
 τοῖς φυσικοῖς ὑπονόμοις τῆς γῆς, συνάγουσι πολὺν,
 οὐ τὸν ἐκ τοῦ ψήγματος συντηκόμενον ἀλλὰ τὸν αὐτο-
 φυῇ καὶ καλούμενον ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος ἄπυρον·
 κατὰ δὲ τὸ μέγεθος ἐλάχιστος μὲν εὐρίσκεται πα-
 ραπλήσιος πυρήνι, μέγιστος δὲ οὐ πολὺ λειπόμενος
 βασιλικῷ καρῦνι· φοροῦσι δ' αὐτὸν περὶ τε τοὺς
 καρποὺς τῶν χειρῶν καὶ περὶ τοὺς τραχήλους, τε-

τρημένον ἐν ἀλλάξ λίθοις διαφανέσι. καὶ τοῦτου μὲν τοῦ γένους ἐπιπολάζοντος παρ' αὐτοῖς, χαλκοῦ δὲ καὶ σιδήρου σπανίζοντος, ἐπ' ἑνὸς ἀλλάσσονται ταῦτα τὰ φορτία πρὸς τοὺς ἐμπόρους.

Μετὰ δὲ τοὺτους ὑπάρχουσιν οἱ ὀνομαζόμενοι 46
Κάρβαι, καὶ μετὰ τοὺτους Σαβαῖον, πολυανθροπό-
τατοι τῶν Ἀραβικῶν ἔθνων ὄντες. νέμονται δὲ
τὴν εὐδαίμονα λεγομένην Ἀραβίαν, φέρουσαν τὰ
πλεῖστα τῶν παρ' ἡμῖν ἀγαθῶν καὶ θορυμάτων
πάντοδαπῶν ἐκτρέφουσαν πλῆθος ἀμύθητον. εὐωδία 10
τε γὰρ αὐτὴν πᾶσαν ἐπέχει φυσικῇ διὰ τὸ πάντα
σχεδὸν τὰ ταῖς ὁσραις πρωτεύοντά φύεσθαι κατὰ
τὴν χώραν ἀνέκλειπτα. κατὰ μὲν γὰρ τὴν παρα-
214 λιον φύεται τὸ καλούμενον βάλσαμον καὶ κασία καὶ
πῶς τις ἄλλη ἰδιάζουσαν φύσιν ἔχουσα· αὕτη δὲ
πρὸς φάτος μὲν οὖσα τοῖς ὄμμασι προσηνεστάτην
παρέχεται τέρψιν, ἐγχρονισθεῖσα δὲ συντόμως γί-
νεται ἐξίτηλος. κατὰ δὲ τὴν μεσόγειον ὑπάρχουσι
δρυμοὶ συνηρεφεῖς, καθ' οὓς ἔστι δένδρα μεγάλα λι-
βανωτοῦ καὶ σμύρνης, πρὸς δὲ τοῦτοις φοίνικος καὶ 20
καλάμου καὶ κινάμωμου καὶ τῶν ἄλλων τῶν του-
τοις ὁμοίαν ἔχοντων τὴν εὐωδίαν· οὐδὲ γὰρ ἐξαρι-
θμήσασθαι δυνατόν τας ἐκάστων ιδιότητάς τε καὶ
φύσεις διὰ τὸ πλῆθος καὶ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἐκ
πάντων ἀθροισμένης ὁσμῆς· θεία γὰρ τις φαίνε-
ται καὶ λόγου κρείττων ἢ προσπίπτουσα καὶ κινουσα
τὰς ἐκάστων αἰσθήσεις εὐωδία. καὶ γὰρ τοὺς πα-
ραπλέοντας, καίπερ πολὺ τῆς χέρσου κεχωρισμέ-
νους, οὐκ ἀμείρους ποιεῖ τῆς τοιαύτης ἀπολαύσεως.
κατὰ γὰρ τὴν ἑαρινὴν ὥραν, ὅταν ἀνέμος ἀπὸ γειος 30
γένηται, συμβαίνει τὰς ἀπὸ τῶν σμυρνοφόρων δέν-
δρων καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων ἀποπνεομένας
εὐωδίας δικνεῖσθαι πρὸς τὰ πλησίον μέρη τῆς θα-
λάττης· οὐ γὰρ ὥσπερ παρ' ἡμῖν ἀποκειμένην καὶ
παλαιὰν ἔχει τὴν τῶν ἀρωμάτων φύσιν, ἀλλὰ τὴν
ἀκμάζουσαν ἐν ἄνθει νεαράν δύναμιν καὶ δικνου-
μένην πρὸς τὰ λεπτομερέστατα τῆς αἰσθήσεως. κο-
μίζουσης γὰρ τῆς αὔρας τὴν ἀπόρροϊαν τῶν εὐωδε-

σιμάτων προσπίπτει τοῖς προσπλέονσι τὴν παράλιον
 προσηνές καὶ πολὺ, πρὸς δὲ τοῦτοις ὑγιεινὸν καὶ πα-
 ρηλλαγμένον ἐκ τῶν ἀρίστων μῆγμα· οὔτε γὰρ τε-
 τμημένου τοῦ καρποῦ καὶ τὴν ἰδίαν ἀκμὴν ἐκπε-
 πνευκότος οὔτε τὴν ἀπόθεσιν ἔχοντος ἐν ἑτερογε-
 νέσιν ἀγγείοις, ἀλλ' ἀπ' αὐτῆς τῆς νεαρωτάτης ὥρας,
 καὶ τοῦ βλαστὸν ἀκέραιον παρεχομένης τῆς θείας
 φύσεως· ὥστε τοὺς μεταλαμβάνοντας τῆς ιδιότητος
 δοκεῖν ἀπολαύειν τῆς μυθολογουμένης ἀμβροσίας διὰ
 10 τὸ τὴν ὑπερβολὴν τῆς εὐωδίας μηδεμίαν ἑτέραν εὐ-
 47 ρίσκειν προσηγορίαν οἰκείαν. οὐ μὴν ὁλόκληρον καὶ
 χωρὶς φθόρου τὴν εὐδαιμονίαν ἢ τύχην τοῖς ἀνθρώ-
 ποις περιέθηκεν, ἀλλὰ τοῖς τηλικούτοις δωρήμασι
 παρέξευξε τὸ βλάπτον καὶ νουθετήσον τοὺς διὰ τὴν
 συνέχειαν τῶν ἀγαθῶν εἰωθότας καταφρονεῖν τῶν
 θεῶν. κατὰ γὰρ τοὺς εὐωδιστάτους δρυμοὺς ὄφειν
 ὑπάρχει πλῆθος, οἳ τὸ μὲν χρῶμα φοινικεῖν ἔχουσι,
 μῆκος δὲ σπιθαμῆς, δῆγματα δὲ ποιοῦνται παν-
 τελῶς ἀνίστα· δάκνουσι δὲ προσπηδῶντες καὶ ἀλλό-
 20 μενοι πρὸς ὕψος αἰμάττουσι τὸν χρῶτα. ἴδιον δὲ
 τι παρὰ τοῖς ἑγχωρίοις συμβαίνει περὶ τοὺς ἡσθε-
 νηκότας ὑπὸ μακρᾶς νόσου τὰ σώματα. διαπνεο-
 μένου γὰρ τοῦ σώματος ὑπ' ἀκράτου καὶ τμητι-
 κῆς φύσεως καὶ τῆς συγκρίσεως τῶν ὄγκων εἰς
 ἀραίωμα συναγομένης, ἐκλυσίς ἐπακολουθεῖ δυσ- 215
 βοήθητος. διόπερ τοῖς τοιούτοις ἀσφαλτον παραθυ-
 μιῶσι καὶ τράγον πάγωνα, ταῖς ἐναντίασι φύ-
 σεσι καταμαχόμενοι τὴν ὑπερβολὴν τῆς εὐωδίας.
 τὸ γὰρ καλὸν ποσότητι μὲν καὶ τάξει μετρούμενον
 30 ὠφελεῖ καὶ τέρπει τοὺς ἀνθρώπους, ἀναλογίας δὲ
 καὶ καθήκοντος καιροῦ διαμαρτὸν ἀνόνητον ἔχει τὴν
 δωρεάν. τοῦ δ' ἔθνους τούτου μητρόπολις ἔστιν ἡ
 καλοῦσι Σάβας, ἐπ' ὄρους ὠκισμένη. βασιλέας δ' ἐκ
 γένους ἔχει τοὺς διαδεχομένους, οἷς τὰ πλήθη τιμὰς
 ἀπονέμει μεμιγμένας ἀγαθοῖς καὶ κακοῖς. μακάριον
 μὲν γὰρ βίον ἔχειν δοκοῦσιν, ὅτι πᾶσιν ἐπιτάττον-
 τες οὐδένα λόγον ὑπέχουσι τῶν πραττομένων· ἀτυ-
 χεῖς δὲ νομίζονται καθ' ὅσον οὐκ ἐξεστὶν αὐτοῖς σύ-

δεποτε ἐξελθεῖν ἐκ τῶν βασιλείων, εἰ δὲ μή, γί-
 νονται λιθόλευστοι ὑπὸ τῶν ὄχλων κατὰ τινα χρη-
 σμὸν ἀρχαῖον. τοῦτο δὲ τὸ ἔθνος οὐ μόνον τῶν
 πλησιοχώρων Ἀράβων ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώ-
 πων διαφέρει πλούτῳ καὶ ταῖς ἄλλαις κατὰ μέρος
 πολυτελείαις. ἐν γὰρ ταῖς τῶν φορτίων ἀλλαγαῖς
 καὶ πράσεσιν ὄγκοις ἐλαχίστοις πλείστην ἀποφέρου-
 νται τιμὴν ἀπάντων ἀνθρώπων τῶν ἀργυρικῆς ἀμει-
 ψεως ἕνεκα τὰς ἐμπορίας ποιουμένων. διόπερ ἐξ
 αἰῶνος ἀπορρήτων αὐτῶν γεγεννημένων διὰ τὸν ἔκτο- 10
 πισμὸν, καὶ χρυσοῦ τε καὶ ἀργύρου πλήθους ἐπιτε-
 κλυκότες παρ' αὐτοῖς, καὶ μάλιστα ἐν Σάβαις, ἐν
 ᾗ τὰ βασίλεια κεῖται, τορεύματα μὲν ἀργυρᾶ τε
 καὶ χρυσᾶ παντοδαπῶν ἐκπωμάτων ἔχουσι, κλῖνας
 δὲ καὶ τρίποδας ἀργυρόποδας, καὶ τὴν ἄλλην κατα-
 σκευὴν ἄπιστον τῇ πολυτελείᾳ, κίωνων τε ἀδρῶν πε-
 ρίστυλα, τὰ μὲν ἐπίχρυστα, τὰ δ' ἀργυροειδεῖς ἐπὶ
 εἰς κιονοκράνων τύπους ἔχοντα. τὰς δ' ὀροφὰς καὶ
 θύρας χρυσαῖς φιάλαις λιθοκολλήτοις καὶ πυκναῖς
 διειληφότες, ἅπασαν τὴν τῶν οἰκιῶν κατὰ μέρος οἰ- 20
 κοδομίαν πεποίηται θαυμαστὴν ταῖς πολυτελείαις.
 τὰ μὲν γὰρ ἐξ ἀργύρου καὶ χρυσοῦ, τὰ δ' ἐξ ἐλέ-
 φαντος καὶ τῶν διαπρεπεσιότατων λίθων, εἰ δὲ τῶν
 ἄλλων τῶν τιμωτάτων παρ' ἀνθρώποις, κατεσκευά-
 νασιν. ἀλλὰ γὰρ οὗτοι μὲν ἐκ πολλῶν χρόνων τὴν
 εὐδαιμονίαν ἀσάλευτον ἔσχον διὰ τὸ παντελῶς ἀπε-
 ξενῶσθαι τῶν διὰ τὴν ἰδίαν πλεονεξίαν ἔρμαιον ἡγου-
 μένων τὸν ἀκλότριον πλοῦτον. ἡ δὲ κατὰ τούτους
 θάλαττα λευκὴ φαίνεται τὴν χροάν, ὥςθ' ἅμα θαυ-
 μάσειν τὸ παρῴδοξον καὶ τὴν αἰτίαν τοῦ συμβαίνον- 30
 τος ἐπιζητεῖν. νῆσοι δ' εὐδαιμονες πλησίον ὑπάρχου-
 σιν, ἔχουσαι πόλεις ἀτειχίστους, ἐν αἷς τὰ βοσκή-
 ματα πάντα λευκὴν ἔχει τὴν χροάν, καὶ τοῖς θῆ-
 216 λειν αὐτῶν οὐκ ἐπιφύεται τὸ καθόλου κέρα. εἰς
 ταύτας δ' ἐμποροὶ πάντοθεν καταπλέουσι, μάλιστα
 δ' ἐκ Πोटάνης, ἣν Ἀλέξανδρος ὥκισε παρὰ τὸν Ἰνδὸν
 ποταμόν, ναύσταθμον ἔχειν βουλευμένος τῆς παρὰ τὸν
 Ὠκεανὸν παραλλίου. περὶ μὲν οὖν τῆς χώρας καὶ

τῶν ἐν αὐτῇ κατοικούντων ἀρχεαθησόμεθα τοῖς ἐξ-
ρημέναις.

- 48 Περὶ δὲ τῶν κατὰ τὸν οὐρανὸν ὁρωμένων πα-
ραδόξων ἐν τοῖς τόποις οὐ παραλεπτέον. θαυμα-
σιώτατον μὲν οὖν ἐστὶ τὸ περὶ τὴν ἄρκτον ἱστορού-
μενον καὶ πλείστην ἀπορίαν παρεχόμενον τοῖς πλω-
ζομένοις. ἀπὸ γὰρ μηνὸς ὃν καλοῦσιν Ἀθηναῖοι
μαймаκτηριῶνα τῶν ἐπὶ τῶν κατὰ τὴν ἄρκτον
ἀστέρων οὐδεὶα φασὶν ὁρᾶσθαι μέχρι τῆς πρώτης
10 φυλακῆς, τῷ δὲ ποσειδεῶνι μέχρι δευτέρας, καὶ
κατὰ τοὺς ἐξῆς ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον πλωζομένοις
ἀθεωρήτους ὑπάρχειν. τῶν δ' ἄλλων τοὺς ὀνομα-
ζομένους πλάνητας τοὺς μὲν μείζονας τῶν παρ' ἡμῖν,
ἐτέρους δὲ μηδὲ τὰς ὁμοίας ἀνακολᾶς καὶ δύσεις ποιῆ-
σθαι. τὸν δ' ἥλιον οὐχ ὥσπερ παρ' ἡμῖν βραχὺ πρὸ
τῆς ἰδίας ἀνατολῆς προαπαστέλλειν τὸ φῶς, ἀλλ' ἐπὶ
τοκτὸς οὕσης σκεταίου παραδόξως ἄφνω φανέντα
ἐκλάμπειν. διὰ καὶ μηδέποθ' ἡμέρας ἐν ἐκείτοις
τοῖς τόποις γίνεσθαι πρὶν ὁραθῆναι τὸν ἥλιον. ἐν
20 μέσῳ δὲ τοῦ πελάγους φασὶν ἀναφαινόμενον αὐτὸν
ὁρᾶσθαι μὲν ἀνθρακι παραπλήσιον τῷ πυρωδεστάτῳ,
σπινθῆρας δ' ἀφ' ἑαυτοῦ μεγάλους ἀπορρίπτειν, καὶ
τῷ τύπῳ μὴ κωνοειδῇ φαίνεσθαι, καθάπερ ἡμεῖς
δοξάζομεν, ἀλλὰ κλονι τὸν τύπον ἔχειν ἐμφορῇ, μι-
κρὸν ἐμβριθεστέραν ἔχοντι τὴν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς
ἐπιφάνειαν. πρὸς δὲ τοῦτοις μήτ' αὐγὴν ποιεῖν μήτ'
ἀκτῖνας βάλλειν ἄχρι πρώτης ὥρας, φαινόμενον
πυρρὸς ἀλαμποῦς ἐν σκοτίᾳ· δευτέρας δ' ἀρχομένης
ἀσπιδοειδῇ γίνεσθαι καὶ τὸ φῶς βάλλειν ἀπότο-
30 μον καὶ πυρῶδες καθ' ὑπερβολὴν κατὰ δὲ τὴν δύ-
σιν ἐναντία γίνεσθαι συμπτώματα περὶ αὐτὸν. θα-
κεῖν γὰρ τοῖς ὁρῶσι καιναῖς ἀκτίσι φωτίζειν τὸν
κόσμον οὐκ ἔλαττον ὥρων δύειν, ὡς δ' Ἀγαθαρχίδης ὁ Κνίδιος ἀνέγραψε, τριῶν ταῦτον δὲ τὸν
καιρὸν ἥδιστον τοῖς ἐγγωρίοις φαίνεσθαι, ταπει-
νωμένου τοῦ καύματος διὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου. 217
τῶν δ' ἀνέμων ζέφυροι μὲν καὶ λίβες, ἐτι δ' ἀρ-
χίσται καὶ εὐροί, πνέουσι καθάπερ καὶ παρὰ τοῖς

ἄλλοις· νόται δὲ κατὰ μὲν Αἰθιοπίαν οὔτε πνέουσιν οὔτε γνωρίζονται τὸ σύνολον, κατὰ δὲ τὴν τρογλοδυτικὴν καὶ τὴν Ἀραβίαν θερμοὶ γίνονται καθ' ὑπερβολήν, ὥστε καὶ τὰς ὕλας ἐκπυροῦν καὶ τῶν καταφευγόντων εἰς τὰς ἐν ταῖς καλυβαῖς σκιάς ἐκλύειν τὰ σώματα. ὁ δὲ βορέας δικαίως ἂν ἄριστος νομίζοιτο, διικνούμενος εἰς ἅπαντα τόπον τῆς οἰκουμένης καὶ διαμένων ψυχρός.

Τούτων δ' ἡμῖν διευκρινημένων οἰκείον ἂν εἴη 49
 διελθεῖν περὶ τῶν Λιβύων τῶν πλησίον Αἰγύπτου κα- 10
 τοικούντων καὶ τῆς ὁμόρου χώρας. τὰ γὰρ περὶ
 Κυρήνην καὶ τὰς σύριεις, ἔτι δὲ τὴν μεσόγειον τῆς
 κατὰ τοὺς τόπους τούτους χέρσου, κατοικεῖ τέττα-
 ρα γένη Λιβίων· ὧν οἱ μὲν ὀνομαζόμενοι Νασαμῶ-
 νες νέμονται τὰ νεύοντα μέρη πρὸς νότον, οἱ δ' Αὐ-
 σχῆσαι τὰ πρὸς τὴν δύσιν· οἱ δὲ Μαμαρίδαι κατοι-
 κοῦσι τὴν μειαστὴν ταινίαν Αἰγύπτου καὶ Κυρήνης,
 μετέχοντες καὶ τῆς παραλίας· οἱ δὲ Μάκαι πολυαν-
 θρωπία τῶν ὁμοεθνῶν προέχοντες νέμονται τοὺς τό-
 πους τοὺς περὶ τὴν σύρτιν. τῶν δὲ προειρημένων 20
 Λιβίων γεωργοὶ μὲν εἰσιν οἷς ὑπάρχει χώρα δυνα-
 μένη καρπὸν φέρειν θαψιλή, νομάδες δ' ὅσοι τῶν
 κτηνῶν τὴν ἐπιμέλειαν ποιοῦμενοι τὰς τροφὰς ἔχου-
 σιν ἀπὸ τούτων· ἀμφότερα δὲ τὰ γένη ταῦτα βα-
 σιλέας ἔχει καὶ βίον οὐ παντελῶς ἄγριον οὐδ' ἀν-
 θρωπίνης ἡμερότητας ἐξηλλαγμένον. τὸ δὲ τρίτον
 γένος οὔτε βασιλέως ὑπακοῦον οὔτε τοῦ δικαίου λό-
 γον οὐδ' ἐννοίαν ἔχον αἰὲλ ληστεύει· ἀπροσδοκήτως
 δὲ τὰς ἐμβολὰς ἐκ τῆς ἐρήμου ποιοῦμενον ἀρπάζει
 τὰ παρατυχόντα, καὶ ταχέως ἀνακάμπτει πρὸς τὸν 30
 αὐτὸν τόπον. πάντες δ' οἱ Λίβυες οὗτοι θηριώδη
 βίον ἔχουσιν, ὑπαίθριοι διαμένοντες καὶ τὸ τῶν
 ἐπιτηδεύματων ἄγριον ἐξηλωκότες· οὔτε γὰρ ἡμέρου
 διαίτης οὔτ' ἐσθῆτος μετέχουσιν, ἀλλὰ δοραῖς αἰγῶν
 σκεπάζουσι τὰ σώματα. τοῖς δὲ δυνασταῖς αὐτῶν
 πόλεις μὲν τὸ σύνολον οὐχ ὑπάρχουσι, πύργοι δὲ
 218 πλησίον τῶν ὑδάτων, εἰς οὓς ἀποτίθενται τὰ πλεο-
 νάζοντα τῆς ὠφελείας. τοὺς δ' ὑποτεταγμένους λαοὺς

κατ' ἐνιαυτὸν ἐξορκίζουσι πειθαρχήσιν· καὶ τῶν
 μὲν ὑπακούσαντων ὡς συμμάχων φροντίζουσι, τῶν
 δὲ μὴ προσεχόντων θάνατον καταγόντες ὡς λη-
 σταῖς πολεμοῦσιν. ὁ δ' ὀπλισμὸς αὐτῶν ἐστὶν οἰκτιρῶς
 τῆς τε χώρας καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων. κοῦφοι γὰρ
 ὄντες τοῖς σώμασι, καὶ χώραν οἰκοῦντες κατὰ τὸ
 πλεῖστον πεδιάδα, πρὸς τοὺς κινδύνους ὁρμῶσι
 λόγχας ἔχοντες τρεῖς καὶ λίθους ἐν ἄγγεσι σκυτίνοις·
 ξίφος δ' οὐ φοροῦσιν οὐδὲ κράνος οὐδ' ὄπλον οὐ-
 10 δὲν ἕτερον, στοχαζόμενοι τοῦ προτερεῖν ταῖς ἐθνι-
 κήσιν ἐν τοῖς διωγμοῖς καὶ πάλιν ἐν ταῖς ἀπο-
 χωρήσεσι. διόπερ εὐθετώτατοι πρὸς θρόνον εἶσι καὶ
 λιθοβολίαν, διαπεπονηκότες τῇ μελέτῃ καὶ τῇ συνη-
 θεῖα ταύτης φύσεως προτερήματα. καθόλου δὲ πρὸς
 τοὺς ἀλλοφύλους οὔτε τὸ δίκαιον οὔτε τὴν πίστιν
 50 κατ' οὐδένα τρόπον διατηροῦσι· τῆς δὲ χώρας ἥ
 μὲν ὁμορρὸς τῇ Κυρήνῃ γεωδὴς ἐστὶ καὶ πολλοὺς φέ-
 ρουσα καρποὺς· οὐ μόνον γὰρ ὑπάρχει σιτοφόρος,
 ἀλλὰ καὶ πολλὴν ἄμπελον, ἔτι δ' ἐλαίαν ἔχει καὶ
 20 τὴν ἀγρίαν ὕλην καὶ ποταμοὺς εὐχρηστίαν παρε-
 χομένους· ἡ δ' ὑπὲρ τὸ νότιον μέρος ὑπερτείνουσα,
 καθ' ἣν τὸ νύκρον φύεσθαι συμβέβηκεν, ἄσπορος
 οὔσα καὶ σπανίζουσα ναματιαίων ὑδάτων τὴν πρὸς-
 οῦσιν ἔχει πέλαγος· παρεμφερῆ οὐδεμίαν δὲ παρέχο-
 μένη ποικιλίαν ἐρήμῳ γῇ περιέχεται, τῆς ὑπερ-
 κειμένης ἐρήμου δυσεξιτὸν ἐχούσης τὸ πέραρ· διό-
 περ οὐδ' ὄρνεον ἰδεῖν ἐστίν, οὐ τετράπουδ' ἐν αὐτῇ
 ζῶον πλὴν δορκάδος καὶ βοός, οὐ μὴν οὔτε φυτὸν
 οὐτ' ἄλλο τῶν δυναμένων ψυχαγωγῆσαι τὴν ὄρασιν,
 30 ὡς ἂν τῆς εἰς μεσογείον ἀνηκούσης γῆς ἐχούσης ἐπὶ
 τὸ μῆκος ἀθρόους θῖνας· ἐφ' ὅσον δὲ σπανίζει τῶν
 πρὸς ἡμερὸν βίον ἀνηκόντων, ἐπὶ τοσούτοις πληθεῖ
 πανοίων ταῖς ἰδέαις καὶ τοῖς μεγέθεσιν ὁρεῶν, μά-
 λιστα δὲ τῶν τοιούτων οὓς προσάγοσεν οὐσι κεράσας,
 οἱ τὰ μὲν δῆγματα θανατηφόρα ποιοῦνται, τὴν δὲ
 χροάν ἄμω παραπλησίαν ἔχουσι. διόπερ ἔξωμωμε-
 νων αὐτῶν κατὰ τὴν προσοψίν ταῖς ὑποκειμένοις
 ἐδάφεσιν, ὅλγροι μὲν ἐπιγινώσκουσιν, εἰ πολλοὶ δ'

ἀγνόοντες πατοῦσι καὶ κινδύνοις περιπίπτουσιν
 ἀπροςδοκῆτοις. λέγεται δὲ τούτους τὸ παλαιὸν ἐπελ-
 θόντας ποτὲ πολλὴν τῆς Αἰγύπτου ποιῆσαι τὴν ὑπο-
 κειμένην χώραν αἰκητόν. γίνεται δὲ τὸ θαυμάσιον
 περὶ τὴν ταύτην τὴν χώραν καὶ τὴν χέρσον καὶ τὴν
 ἐπέκεινα τῆς εὐρύτεως Λιβύης. περὶ γὰρ τινος και-
 ροῦς καὶ μάλιστα κατὰ τὰς νηνεμίας συστάσεις ὁρῶν-
 ται κατὰ τὸν αἶρα παντοίων ζώων ἰδέας ἐμφαί-
 219 νουσαι. τούτων δ' αἱ μὲν ἡρεμύσιν, αἱ δὲ κίνησιν
 λαμβάνουσι, καὶ ποτὲ μὲν ὑποφεύγουσι, ποτὲ δὲ 10
 διώκουσι, πᾶσαι δὲ τὸ μέγεθος ἄπλτον ἔχουσαι
 θαυμαστὴν κατάπληξιν καὶ ταραχὴν παρασκευάζουσαι
 τοῖς ἀνέμοις. αἱ γὰρ ἐπιδιώκουσαι τοὺς ἀνθρώπους,
 ἐπειδὴν καταλάβονται, περιχέονται τοῖς σώμασι ψυ-
 χραὶ καὶ καλμῶδεις, ὥστε τοὺς μὲν ξένους ἀσυν-
 ῆθεις ὄντας διὰ τὸ δέος ἐκπεπληγχοί, τοὺς δ' ἐγ-
 χωρίους πολλάκις συγκεκυρηκότας τοῖς τοιούτοις κα-
 ταφρονεῖν τοῦ συμβαίνοντος. παραδόξου δ' εἶναι δο- 51
 κοῦντος τοῦ πράγματος καὶ μύθῳ πεπλασμένῳ παρα-
 κλησίῳ πειρῶνται τινες τῶν φυσικῶν αἰτίας ἀποδι- 20
 δόναι τοῦ γινομένου τοιαύτας. ἀνέμους φασὶ κατὰ
 τὴν χώραν τοὺς μὲν τὸ σύνολον μὴ πνεῖν, τοὺς δὲ
 παντελῶς εἶναι βληχροὺς καὶ κωφοὺς· ὑπάρχειν δὲ
 καὶ περὶ τὸν αἶρα πολλάκις ἡρεμίαν καὶ θαυμαστὴν
 ἀκίνησίαν διὰ τὸ μήτε νάπας μήτε συσκόλους αὐλῶνας
 παρακίεσθαι πλησίον μήτε λόφων ὑπάρχειν ἀναστή-
 ματα· ποταμῶν τε μεγάλων ἐπανίστειν τοὺς τόπους,
 καὶ καθόλου τὴν σύνεγγυς χώραν ἄπυσαν ἄκαρπον οὖ-
 σαν μηδεμίαν ἔχειν ἀναθυμιάσιν. ἐξ ὧν ἀπάντων εἰω-
 30 θέναι γεννᾶσθαι τινος ἀρχᾶς καὶ συστάσεις πνευμά-
 των. διόπερ συμπνεγοῦς περιστάσεως τὴν χέρσον ἐπε-
 χούσης, ὅπερ ὁρῶμεν ἐπὶ τῶν νεφῶν ἐνίοτε συμβαῖνον
 ἐν ταῖς νοτίαις ἡμέραις, τυπουμένων ἰδεῶν παντοδα-
 πῶν, τοῦτο γίνεσθαι καὶ περὶ τὴν Λιβύην, πολλα-
 χῶς μορφουμένου τοῦ συμπιπτοντος αἵρος· ὃν ταῖς
 μὲν ἀσθενέσι καὶ βληχραῖς αἰσθῆναι ὀχεῖσθαι μετεω-
 ριζόμενον καὶ παλμούς ποιοῦντα καὶ συνηροῦντα
 συστήμασιν ἑτέροις ὁμοίοις· νηνεμίας δ' ἐπιλαμβάνου-

εως καθίστασθαι πρὸς τὴν γῆν, βαρὺν ὄντα καὶ τε-
 τυπωμένον ὡς ἔτρχεν· ἔπειτα μηδενὸς ὄντος τοῦ
 διαχέοντος προσπελάζειν τοῖς αὐτομάτως περιτυγ-
 χάνουσι τῶν ζώων· τὰς δ' ἐφ' ἑκάτερα κινήσεις αὐ-
 τῶν φασὶ προαίρεσιν μὲν μηδεμίαν ἐμφεῖναι· ἐν
 ἀψύχῳ γὰρ ἀδύνατον ὑπάρχειν φυγὴν ἑκαστον ἢ διώ-
 ξιν· τα μέντοι ζῶα λεληθάτως αἷτια τῆς μεταβολῆς
 [ἡμῶν] κινήσεως γίνεσθαι· προσιόντων μὲν γὰρ αὐτῶν
 τὸν ὑποκείμενον αἶρα μετὰ βίας ἀναστέλλειν, καὶ
 10 διὰ τοῦθ' ὑποχωρεῖν τὸ συνεστηκὸς εἶδαιον καὶ
 ποιεῖν τὴν ἔμφασιν ὑποφεύγοντος· τοῖς δ' ἀναχω-
 ροῦσι κατὰ τουναντίον ἐπακολουθεῖν, ἀπτεστραμμένης
 τῆς αἰτίας, ὡς ἂν τοῦ κεκοῦ καὶ τῆς ἀραιώσεως ἐπα-
 σπωμένης· διόπερ· εὐκείναι διώκοντι τοὺς ὑποχω-
 ροῦντας· ἐλκεσθαι γὰρ αὐτὰ καὶ προπίπτειν εἰς τὸ
 πρόσθεν ὑπὸ τῆς παλιρρῦμης ἀθρόως· τοὺς δ' ὑπο-
 φεύγοντας, ὅταν ἐπιστραφῶσιν ἢ μένωσιν, εὐλόγως
 ὑπὸ τοῦ συνακολουθοῦντος εἰδῶλου ψαύεσθαι τοῖς
 ὄγκοις· τοῦτο δὲ κατὰ τὴν πρὸς τὸ στερέμνιον πρὸς- 20
 20 πτωσιν περιθρύβεσθαι, καὶ πανταχόθεν προσχεόμε-
 νον καταψύχειν τὰ σώματα τῶν περιτυγχανόντων.
 52 Τούτων δ' ἡμῖν διευκρινημένων οἰκείον ἂν εἴη
 τοῖς προειρημένοις τόποις διελθεῖν τὰ περὶ τὰς
 Ἀμαζόνας ἱστορούμενα τὰς γενομένας τὸ παλαιὸν
 κατὰ τὴν Λιβύην· οἱ πολλοὶ γὰρ ὑπελήφασιν τὰς
 περὶ τὸν Θερμῶδοντα ποταμὸν ἐν τῷ Πόντῳ λεγο-
 μένας κατφκημένας μόνας ὑπάρχειν· τὸ δ' ἀληθές
 οὐχ οὕτως ἔχει διὰ τὸ πολὺν προτερεῖν τοῖς χρόνοις
 τὰς κατὰ τὴν Λιβύην, καὶ πράξεις ἀξιολόγους
 30 ἐπιτελέσασθαι· οὐχ ἀγνοοῦμεν δὲ διότι πολλοῖς τῶν
 ἀναγινωσκόντων ἀνήκους φανεῖναι καὶ ξένη παρ-
 τελῶς ἢ περὶ τούτων ἱστορία· ἠφανισμένου γὰρ
 ὁλοσχερῶς τοῦ γένους τῶν Ἀμαζονίδων· τούτων πολ-
 λαῖς γενεαῖς πρότερον τῶν Τρωικῶν, τῶν δὲ περὶ
 τὸν Θερμῶδοντα ποταμὸν ἡκμακτιῶν μικρὸν πρὸ του-
 των τῶν χρόνων, οὐκ ἀλόγως αἱ μεταγενέστεραι καὶ
 μᾶλλον γνωριζόμεναι τὴν δόξαν κεκληρονομήκασιν τὴν
 τῶν παλαιῶν καὶ παντελῶς ἀγνοουμένων διὰ τὸν

χρόνον ὑπὸ τῶν πλείστων, οὐ μὴν ἀλλ' ἡμῖς εὐ-
 ρίσκοντες πολλοὺς μὲν τῶν ἀρχαίων ποιητῶν τε καὶ
 συγγραφέων, οὐκ ὀλίγους δὲ καὶ τῶν μεταγενεστέ-
 ρων, μνήμην πεποιημένους αὐτῶν, ἀναγράφειν τὰς
 πράξεις πεπραγμένα ἐν κεφαλαίοις ἀκολουθῶς Διο-
 γνησίῳ τῷ συντεταγμένῳ τὰ περὶ τοὺς Ἀρχοναύτας
 καὶ τὸν Διόνυσον, καὶ ἕτερα πολλὰ τῶν ἐν τοῖς
 παλαιατάτοις χρόνοις πραχθέντων. γέγονε μὲν οὖν
 πλείω γένῃ γυναικῶν κατὰ τὴν Λιβύην μάχιμα καὶ
 θαυμάσιμα μεγάλως ἐπ' ἀνδρεία. τὸ τε γὰρ τῶν 10
 Ταργόνων ἔθνος, ἐφ' ὃ λέγεται τὸν Περσεύα στρα-
 τεῦσαι, παρελήφαμεν ἀλκὴν διαφέρον· τὸ γὰρ τὸν
 Διὸς μὲν υἱόν, τῶν δὲ καθ' ἑαυτὸν Ἑλλήνων ἄρι-
 στον, τέλεισαι μέγιστον ἄθλον τὴν ἐπὶ ταύτας στρα-
 τεῖαν τεκμήριον, ἅν τις λάβοι τῆς περὶ τὰς προει-
 ρημένας γυναῖκας ὑπεροχῆς τε καὶ δυνάμεως· ἣ
 τε τῶν νῦν ἱστορεῖσθαι μελλουσῶν ἀνδρεία παρά-
 δοξαν ἔχει τὴν ὑπεροχὴν πρὸς τὰς καθ' ἡμᾶς φύ-
 ρεις τῶν γυναικῶν συγκρινομένη.

Φανὶ γὰρ ὑπάρξαι τῆς Λιβύης ἐν τοῖς πρὸς 53
 ἰσπέραν μέρεισιν ἐπὶ τοῖς πέραςι τῆς οἰκουμένης
 ἔθνος γυναικοκρατούμενον καὶ βίον οὐκ ἴσον τῷ
 παρ' ἡμῖν ἐξηλωκός. ταῖς μὲν γὰρ γυναῖξιν ἔθος
 εἶναι διαπονεῖν τὰ κατὰ πόλεμον, καὶ χρόνους ὠρε-
 σμένους ὀφείλειν στρατεῦσθαι διατηρουμένης τῆς
 παρθενίας· διελθόντων δὲ τῶν τῆς στρατείας ἐτῶν
 προσμέναι μὲν τοῖς ἀνδράσι παιδοποιίας ἕνεκα, τὰς
 δὲ ἀρχὰς καὶ τὰ κοινὰ διοικεῖν ἅπαντα ταύτας.
 τοὺς δὲ ἀνδρας ὁμοίως ταῖς παρ' ἡμῖν γαμεταῖς τὸν
 κατοικίδιον ἔχειν βίον, ὑπηρετοῦντας τοῖς ὑπὸ τῶν 80
 221 συνοικουσῶν προστατομένοις· μὴ μετέχειν δ' αὐ-
 τοὺς μήτε στρατείας μήτε ἀρχῆς μήτ' ἄλλης τι-
 ρὸς ἐν τοῖς κοινοῖς παρόρῃσις, ἐξ ἧς ἐμελλον φρονη-
 ματισθέντες ἐπιθήσεσθαι ταῖς γυναῖξιν. κατὰ δὲ τὰς
 γενέσεις τῶν τέκνων τὰ μὲν βρέφη παραδίδοσθαι
 τοῖς ἀνδράσι, καὶ τοὺτους διατρέφειν αὐτὰ γάλα-
 κτι καὶ ἄλλοις τισὶν ἐψημασιν οἰκείως ταῖς τῶν
 θηρίων ἡλικίαις· εἰ δὲ τύχοι θῆλυ γεννηθὲν, ἐπι-

καλεσθαι αὐτοῦ τοὺς μαστοὺς, ἵνα μὴ μετεωρίζον-
ται κατὰ τοὺς τῆς ἀκμῆς χρόνους· ἐμπόδιον γάρ
οὐ τὸ τυχόν εἶναι δοκεῖν πρὸς τὰς στρατείας τοὺς
ἔξέχοντας τοῦ σώματος μαστούς· διὸ καὶ τούτων
αὐτὰς ἀπεστερημένας ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων Ἀμαζόνιας
προσαγορεύεσθαι. μυθολογοῦσι δ' αὐτὰς ὥκημένας
νῆσον τὴν ἀπὸ τοῦ μὲν πρὸς Ὀυσμάς ὑπάρχειν
αὐτὴν Ἑσπέραν προσαγορευθῆσθαι, κακίμην δὲ ἐν
τῇ Τριτωνίδι λίμνῃ. ταύτην δὲ πλησίον ὑπάρχειν
10 τοῦ περιέχοντος τὴν γῆν Ὠκεανοῦ, προσηγορευθῆαι
δ' ἀπὸ τινος ἐμβάλλοντος εἰς αὐτὴν ποταμοῦ Τριτω-
νος. κεῖσθαι δὲ τὴν λίμνην ταύτην πλησίον Αἰθιο-
πίας καὶ τοῦ παρὰ τὸν Ὠκεανὸν ὄρους, ὃ μέγιστον
μὲν ὑπάρχειν τῶν ἐν τοῖς τόποις καὶ προσηγορευθῆαι
εἰς τὸν Ὠκεανόν, ὀνομαζέσθαι δ' ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων
Ἀτλαντά. τὴν δὲ προειρημένην νῆσον ὑπάρχειν μὲν
εὐμεγέθη καὶ πλήρη καρπίων δένδρων παντοδαπῶν,
ἀφ' ὧν πορίζεσθαι τὰς τροφὰς τοὺς ἐγχωρίους· ἔχειν
δ' αὐτὴν καὶ κτηνῶν πλῆθος, αἰγῶν καὶ προβάτων,
20 ἔξ ὧν γάλα καὶ κρέα πρὸς διατροφήν ὑπάρχειν τοῖς
κεκτημένοις. οἶται δὲ τὸ σύνολον μὴ χρῆσθαι τὸ
ἔθνος διὰ τὸ μήπω τοῦ καρποῦ τούτου τὴν χρεῖαν
εὐρεθῆναι παρ' αὐτοῖς. τὰς δ' οὖν Ἀμαζόνιας ἀλλῇ
διαφερούσας καὶ πρὸς πόλεμον ὠρμημένας τὸ μὲν
πρῶτον τὰς ἐν τῇ νήσῳ πόλεις καταστρέφεσθαι πλὴν
τῆς ὀνομαζομένης Μήνης, ἱερᾶς δ' εἶναι νομιζο-
μένης, ἣν κατοικεῖσθαι μὲν ὑπ' Αἰθιοπῶν ἰχθυο-
φάγων, ἔχειν δὲ πῦρὸς ἐκφυσθήματα μεγάλα καὶ
λίθων πολυτελῶν πλῆθος τῶν ὀνομαζομένων παρ'
50 Ἑλλήσιν ἀνθρώκων καὶ σαρκίων καὶ σμαράγδων, με-
τὰ δὲ ταῦτα πολλοὺς τῶν πλησιοχώρων Λιβύων
καὶ νομύδων καταπολεμῆσαι, καὶ κτίσαι πόλιν με-
γάλην ἐντὸς τῆς Τριτωνίδος λίμνης, ἣν ἀπὸ τοῦ
54 σχήματος ὀνομάσαι Χερσούννησον. ἐκ δὲ ταύτης ὁρ-
μωμένας ἐγχειρῆσαι μεγάλαις ἐπιβολαῖς, ὁρμῆς αὐ-
ταῖς ἐμπειροῖσιν ἐπελθεῖν πολλὰ μέρη τῆς οἰκου-
μένης. ἐπὶ πρῶτους δ' αὐτὰς στρατεῦσαι λέγεται
τοὺς Ἀτλαντεῖους, ἄνδρας ἡμερωτάτους τῶν ἐν τοῖς

τόποις ἐκαίνοις καὶ χώραν νεμομένους εὐδαίμονα
καὶ πόλεις μεγάλας παρ' οἷς δὴ μυθολογεῖσθαι
φασὶ τὴν τῶν θεῶν γενεσὶν ὑπάρχειν πρὸς τοῖς
κατὰ τὸν Ὠκεανὸν τόποις σύμφωνως τοῖς παρ' Ἑλ-
222 λησι μυθολόγοις, περὶ ὧν κατὰ μέρος μικρὸν ὕστε-
ρον διέξιμεν. τῶν οὖν Ἀμαζόνων λέγεται βασι-
λεύουσαν Μύριναν συστήσασθαι στρατόπεδον πε-
ζῶν μὲν τρισμυρίων, ἱππέων δὲ δις χιλίων, ζηλουμένης
παρ' αὐταῖς περιττότερον ἐν ταῖς πολέμοις τῆς ἀπὸ
τῶν ἱππέων χρείας. ὅπλοις δὲ χρῆσθαι σκεπαστη- 10
ροῖς ὄφτων μεγάλων δοραῖς, ἐχούσης τῆς Λιβύης
ταῦτα τὰ ζῶα τοῖς μεγέθεσιν ἀπίστα, ἀμυντηρίοις
δὲ ξίφεσι καὶ λόγχαις, ἐτι δὲ τόξοις, οἷς μὴ μό-
νον ἐξ ἐναντίας βάλλειν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς φυ-
γὰς τοὺς ἐπιδιώκοντας εἰς τοῦπίσω τοξεύειν εὐστό-
χος. ἐμβαλούσας δ' αὐτὰς εἰς τὴν τῶν Ἀτλαν-
τείων χώραν τοὺς μὲν τὴν Κέρνην καλουμένην κατοι-
κούντας παρατάξει νικῆσαι, καὶ συνέκτισεσθαι τοῖς
φεύγουσιν ἐντὸς τῶν τειχῶν κυριεῦσαι τῆς πόλεως.
βουλομένης δὲ τῇ φόβῳ καταπλήξασθαι τοὺς πε- 20
ριοίκους ὡμῶς προσενεχθῆναι τοῖς ἀλοῦσι, καὶ τοὺς
μὲν ἄνδρας ἡβηδὸν ἀποσφάξαι, τέκνα δὲ καὶ γυ-
ναῖκας ἐξανδραποδισαμένας κατασκάψαι τὴν πόλιν.
τῆς δὲ περὶ τοὺς Κερναίους συμφορᾶς διαδοθείσης
εἰς τοὺς ὁμοεθνεῖς, λέγεται τοὺς μὲν Ἀτλαντεῖους
καταπλεγέντας δι' ὁμολογίας παραδοῦναι τὰς πόλεις
καὶ πᾶν τὸ προσταχθὲν ποιήσιν ἐπαγγελλασθαι τὴν
δὲ βασίλισσαν Μύριναν ἐπιεικῶς αὐτοῖς προσενεχθεῖ-
σαν φιλίαν τε συνθέσθαι καὶ πόλιν ἀντὶ τῆς κα-
τασκαφείσης ὁμώνυμον ἑαυτῆς κτίσαι· κατοικίσαι δ' 30
εἰς αὐτὴν τοὺς τε αἰχμαλώτους καὶ τῶν ἐγχωρίων τὸν
βουλόμενον. μετὰ δὲ ταῦτα τῶν Ἀτλαντείων δῶρὰ
τε μεγαλοπρεπῇ δόντων αὐτῇ καὶ τιμὰς ἀξιολόγους
κοινῇ ψηφισαμένων, ἀπεδέξασθαι τε τὴν φιλανθρω-
πίαν αὐτῶν καὶ προσεπαγγεῖλασθαι τὸ ἔθνος ευερ-
γετήσιν. τῶν δ' ἐγχωρίων πεπολεμημένων πολλὰ-
κίς ὑπὸ τῶν ὀνομαζομένων Γοργόνων, οὐσῶν πλη-
σιοχώρων, καὶ τὸ σύνολον ἔφεδρον ἔχόντων τοῦτο

τὸ ἔθνος, φασὶν ἀξιοθεῖσαν τὴν Μύριναν ὑπὸ τῶν
 Ἀτλαντείων ἐμβαλεῖν εἰς τὴν χώραν τῶν προειρη-
 μένων. ἀντιταξαμένων δὲ τῶν Τοργόνων γενέσθαι
 καρτερὰν μάχην, καὶ τὰς Ἀμαζόνας ἐπὶ τοῦ προ-
 τερήματος γενομένης ἀνελεῖν μὲν τῶν ἀντιταχθει-
 σῶν παμπληθεῖς, ζωορῆσαι δ' οὐκ ἐλάττους τῶν τρις-
 χιλίων τῶν δ' ἄλλων εἰς τινα δρυμνῶδη τόπον συμ-
 φυγουσῶν ἐπιβαλέσθαι μὲν τὴν Μύριναν ἐμπρῆσαι
 τὴν ὕλην, σπεύδουσαν ἄρδην ἀνελεῖν τὸ ἔθνος, οὐ
 10 δυνηθεῖσαν δὲ κρατῆσαι τῆς ἐπιβολῆς ἐπανελθεῖν ἐπὶ
 55 τοὺς ὄρους τῆς χώρας. τῶν δὲ Ἀμαζόνων τυκτὸς τὰ
 περὶ τὰς φυλακὰς ῥαθυμουσῶν διὰ τὴν εὐημερίαν,
 ἐπιθεμέναι τὰς αἰχμαλωτίδας σπασαμέναι τὰ ξίφη 223
 τῶν δοκουσῶν κεκρατημέναι πολλὰς ἀνελεῖν τέλος δὲ
 τοῦ πλήθους αὐταῖς πανταχόθεν περιχυθέντος, εὐγε-
 νῶς μαχομένης ἀπάσας κατακοπήναι. τὴν δὲ Μύριναν
 θάψασαν τὰς ἀναιρεθείσας τῶν συστρατευουσῶν ἐν
 τρεῖσι πυραῖς χωμάτων μεγάλων ἐπιστήσαι τάφους
 τρεῖς, οὓς μέχρι τοῦ νῦν Ἀμαζόνων σωροὺς ὀνομά-
 20 ζεσθαι. τὰς δὲ Τοργόνας ἐν τοῖς ὕστερον χρόνοις
 ἀνῆλθεισας πάλιν ὑπὸ Περσείως τοῦ Διὸς καταπο-
 λεμηθῆναι καθ' ὃν χρόνον ἐβασίλευεν αὐτῶν Μέ-
 δουσα. τὸ δὲ τελευταῖον ὑφ' Ἡρακλέους ἄρδην ἀνα-
 ρεθῆναι ταύτας τε καὶ τὸ τῶν Ἀμαζόνων ἔθνος
 καθ' ὃν καιρὸν τοὺς πρὸς ἐσπέραν τόπους ἐπελθὼν
 ἔθετο τὰς ἐπὶ τῆς Λιβύης στήλας, δεινὸν ἡγούμενος,
 εἰ προσελόμενος τὸ γένος κοινῇ τῶν ἀνθρώπων εὐερ-
 γετεῖν περιέψεται τινα τῶν ἔθνων γυναικοκρατού-
 80 μενα. λέγεται δὲ καὶ τὴν Τριτωνίδα λίμνην σει-
 σμῶν γενομένων ἀφανισθῆναι, ῥαγέντων αὐτῆς τῶν
 πρὸς τὸν Ὠκεανὸν μερῶν κεκλιμένων. τὴν δὲ Μύ-
 ριναν φασὶ τῆς τε Λιβύης τὴν πλείστην ἐπελθεῖν
 καὶ παραβαλοῦσαν εἰς Αἴγυπτον πρὸς μὲν Ὠρον
 τὸν Ἰσίδος βασιλεύοντα τότε τῆς Αἰγύπτου φιλίαν
 συνθέσθαι, πρὸς δὲ Ἀραβας διαπολεμήσασαν, καὶ
 πολλοὺς αὐτῶν ἀνελεῦσαν, τὴν μὲν Συρίαν κατα-
 στρέψασθαι, τῶν δὲ Κιλικῶν ἀπαντησάντων αὐτῇ
 μετὰ δώρων καὶ τὸ κτελούμενον ποτήσειν ὁμολο-

γούτων, ἔλευθέρους ἀφεῖναι τοὺς ἐκουσίως προσχω-
 ρήσαντας, οὓς ἀπὸ ταύτης τῆς αἰτίας μέχρι τοῦ
 νῦν Ἐλευθεροκίλικας καλεῖσθαι. καταπολεμήσαι δ'
 αὐτὴν καὶ τὰ περὶ τὸν Ταῦρον ἔθνη, διάφορα ταῖς
 αἰκαῖς ὄντα, καὶ διὰ Φρυγίας τῆς μεγάλης ἐπὶ θά-
 λατταν καταβῆναι, ἐξῆς δὲ τὴν παραθαλάττιον χώ-
 ραν προσυγαγομένην ὄρους θέσθαι τῆς στρατείας
 τὸν Καῖκον ποταμόν. τῆς δὲ δορικτήτου χώρας ἐκ-
 λεξαμένην τοὺς εὐθέτους τόπους εἰς πόλεων κτίσεις
 οἰκοδομήσαι πλείους πόλεις, καὶ τούτοις ὁμώνυμον 10
 ἑαυτῇ κτίσαι μίαν, τὰς δ' ἄλλας ἀπὸ τῶν τὰς ἡγε-
 μονίας τὰς μεγίστας ἐχουσῶν, Κύμην, Πιάνην,
 Πριήνην. ταύτας μὲν οὖν οἰκίσαι παρὰ θάλατταν,
 ἄλλας δὲ πλείους ἐν τοῖς πρὸς μεσόγειον ἀνήκουσι
 τόποις. κατασχεῖν δ' αὐτὴν καὶ τῶν νήσων τινὰς
 καὶ μάλιστα τὴν Λέσβον, ἐν ᾗ κτίσαι πόλιν Μυτι-
 λήνην ὁμώνυμον τῇ μετεχούσῃ τῆς στρατείας ἡδε-
 φῆ. ἔπειτα καὶ τῶν ἄλλων νήσων τινὰς καταστρε-
 φομένην χειμάσθῃναι, καὶ ποιησαμένην τῇ μητρὶ τῶν
 θεῶν εὐχὰς ὑπὲρ τῆς σωτηρίας προσενεχθῆναι νήσῳ 20
 τινὶ τῶν ἐρήμων· ταύτην δὲ κατὰ τινα ἐν τοῖς ὀνεί-
 224 ροις φαντασίαν καθιερώσαι τῇ προειρημένην θεῷ,
 καὶ βωμοὺς ἰδρύσασθαι καὶ θυσίας μεγαλοπρεπεῖς
 ἐπιτελέσαι· ὀνομάσαι δ' αὐτὴν Σαμοθράκην, ὅπερ
 εἶναι μεθερμηνεύομενον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν διάλεκτον
 ἱερὰν νῆσον· ἐνιοὶ δὲ τῶν ἱστορικῶν λέγουσι τὸ
 πρὸ τοῦ Σάμον καλουμένην αὐτὴν ὑπὸ τῶν κατο-
 κούντων ἐν αὐτῇ ποτε Θρακῶν Σαμοθράκην ὀνομα-
 σθῆναι. οὐ μὲν ἀλλὰ τῶν Ἀμαζόνων ἐπανελθουσῶν
 εἰς τὴν ἡπείρου μυθολογοῦσι τὴν μητέρα τῶν θεῶν 30
 εὐαρεστηθεῖσαν τῇ νήσῳ ἄλλους τέ τινας ἐν αὐτῇ
 κατοικίσαι καὶ τοὺς ἑαυτῆς υἱοὺς τοὺς ὀνομαζομέ-
 νους Κορύβαντας· ἐξ οὗ δ' εἰςὶ πατὴρ ἐν ἀπορ-
 ρήτῳ κατὰ τὴν τελετὴν παραδίδασθαι. καταδείξαι
 δὲ καὶ τὰ νῦν ἐν αὐτῇ συντελούμενα μυσιτήρια καὶ
 τὸ τέμενος ἄσυλον νομοθετῆσαι. περὶ δὲ τούτους τοὺς
 χρόνους Μόψον τὸν Θράκα φυγάδα γεγόμενον ὑπὸ
 Λυκούργου τοῦ βασιλέως τῶν Θρακῶν ἐμβαλεῖν εἰς

τὴν χώραν τῶν Ἀμαζόνων μετὰ στρατιᾶς τῆς συνεκπεσούσης αὐτῷ· συστρατεῦσαι δὲ καὶ Σίπυλον τῷ Μόψῳ τὸν Σκυθὴν, πεφυγαδευμένου ὁμοίως ἐκ τῆς ὁμόρου τῇ Θράκῃ Σκυθίας. γενομένης δὲ παρατάξεως, καὶ τῶν περὶ τὸν Σίπυλον καὶ Μόψον προτερησάντων, τὴν τε βασίλισσαν τῶν Ἀμαζόνων Μυριναν ἀναιρεθῆναι καὶ τῶν ἄλλων τὰς πλείους. τοῦ δὲ χρόνου προβαίνοντος, καὶ κατὰ τὰς μάχας αἰὲ τῶν Θρακῶν ἐπικρατούντων, τὸ τελευταῖον τὰς περι-
10 λειφθείσας τῶν Ἀμαζόνων ἀνακάμψαι πάλιν εἰς Λιβύην. καὶ τὴν μὲν στρατεῖαν τῶν ἀπὸ Λιβύης Ἀμαζόνων μυθολογοῦσι τοιοῦτο λαβεῖν τὸ πέρας.

56. Ἡμεῖς δ' ἐπεὶ περὶ τῶν Ἀτλαντείων ἐμνήσθημεν, οὐκ ἀνοίκειον ἡγοῦμεθα διελθεῖν τὰ μυθολογούμενα παρ' αὐτοῖς περὶ τῆς τῶν θεῶν γενέσεως, διὰ τὸ μὴ πολὺ διαλλάττειν αὐτὰ τῶν μυθολογούμενων παρ' Ἕλλησιν. οἱ τοίνυν Ἀτλάντειοι τοὺς παρὰ τὸν Ὠκεανὸν τόπους κατοικοῦντες καὶ χώραν εὐδαίμονα γε-
20 μόμενοι, πολλῇ μὲν εὐσεβείᾳ καὶ φιλανθρωπίᾳ τῇ πρὸς τοὺς ξένους δοκαῦσι διαφέρειν τῶν πλησιωχῶρων, τὴν δὲ γένεσιν τῶν θεῶν παρ' αὐτοῖς γενέσθαι φασί. συμφωνεῖν δὲ τοῖς λεγομένοις ὑπ' αὐτῶν καὶ τὸν ἐπιφανέστατον τῶν παρ' Ἕλλησι ποιητῶν ἐν οἷς παρειαγεί τὴν Ἥραν λέγουσαν
εἴμι γὰρ ὀφομένη πολυφόρβου πείρατα γαίης,
Ὠκεανὸν τε θεῶν γένεσιν καὶ μητέρα Τηθύν.
μυθολογοῦσι δὲ πρῶτον παρ' αὐτοῖς Οὐρανὸν βασι-
λεῦσαι, καὶ τοὺς ἀνθρώπους σπαράδην οἰκούντας
συναγαγεῖν εἰς πόλεως περίβολον, καὶ τῆς μὲν ἀνο-
30 μίας καὶ τοῦ θηριώδους βίον παῦσαι τοὺς ὑπακούσαντας, εὐρόντα τὰς τῶν ἡμέρων καρπῶν χρείας καὶ παραθέαις καὶ τῶν ἄλλων χρησίμων οὐκ ὀλίγα· 225
κατακτήσασθαι δ' αὐτὸν καὶ τῆς οἰκουμένης τὴν πλείστην, καὶ μάλιστα τοὺς πρὸς τὴν ἑσπέραν καὶ τὴν ἄρκτον τόπους. τῶν δὲ ἄστρον γεγόμενον ἐπι-
μελῇ παρατηρητὴν πολλὰ προλέγειν τῶν κατὰ τὸν κόσμον μελλόντων γίνεσθαι. εἰσηγήσασθαι δὲ τοῖς ὄχλοις τὸν μὲν ἐνιαυτὸν ἀπὸ τῆς τοῦ ἡλίου κινήσεως,

τοὺς δὲ μῆνας ἀπὸ τῆς σελήνης, καὶ τὰς κατ' ἑτὸς
ἑκάστον ὥρας δοῦναι· διὸ καὶ τοὺς [μὲν] πολλοὺς,
ἀγνοοῦντας τὴν τῶν ἀστρῶν αἰώνιον τάξιν, θανατο-
ζοντας δὲ τὰ γινόμενα κατὰ τὰς προφῶσεις, ὑπο-
λαβεῖν τὸν τουτίων εἰσηγητὴν θείας μετέχειν φύσεως,
μετὰ δὲ τὴν ἐξ ἀνθρώπων αὐτοῦ μετάστασιν διὰ τε
τὰς εὐεργεσίας καὶ τὴν τῶν ἀστρῶν ἐπίγνωσιν ἁθα-
νάτους τιμὰς ἀπονείμει· μεταγαγεῖν δ' αὐτοῦ τὴν
προσηγορίαν ἐπὶ τὸν κόσμον, ἅμα μὲν τῷ θεῷ
οἰκείως ἐσχηκέναι πρὸς τὰς τῶν ἀστρῶν ἐπιτολάς τε¹⁰
καὶ θύσεις καὶ τὰλλα τὰ γινόμενα περὶ τὸν κόσμον,
ἅμα δὲ τῷ μεγέθει τῶν τιμῶν ὑπερβάλλειν τὰς εὐερ-
γεσίας, καὶ πρὸς τὸν αἰῶνα βασιλεία τῶν ὅλων αὐτὸν
ἀναγορεύσαντας.

Οὐρανοῦ δὲ μυθολογοῦσι γενέσθαι παῖδας ἐκ⁵⁷
στεινῶν γυναικῶν πέντε πρὸς τοῖς τετταράκοντα
καὶ τούτων ὅκτω καὶ δέκα λέγουσιν ὑπάρχειν ἐκ Τυ-
ταίας, ὄνομα μὲν ἴδιον ἔχοντας ἑκάστους, κοινῇ δὲ
πάντας ἀπὸ τῆς μητρὸς ὀνομαζομένους Τιτᾶνας.
τὴν δὲ Τιταίαν, σάφρονα οὖσαν καὶ πολλῶν ἀγαθῶν²⁰
αἰτίαν γενομένην τοῖς λαοῖς, ἀποθεωθῆναι μετὰ τὴν
ἐλευτήν ὑπὸ τῶν εὐπαθόντων, Γῆν μετονομασθεῖ-
σαν· γενέσθαι δ' αὐτῶν καὶ θυγατέρας, ὧν εἶλας
δύο τὰς πρεσβυτάτας πολὺ τῶν ἄλλων ἐπιφανεστά-
τας, τὴν τε καλομένην Βασιλείαν καὶ Πέαν τὴν
ὑπ' ἐνίων Ἡρακλῆαν ὀνομασθεῖσαν. τούτων δὲ τὴν
μὲν Βασιλείαν, πρεσβυτάτην οὖσαν καὶ σωφροσύνη τε
καὶ συνέσει πολὺ τῶν ἄλλων διαφέρουσαν, ἐκθρέψαι
πάντας τοὺς ἀδελφούς κοινῇ μητρὸς εὐνοίαν παρεχο-
μένην· διὸ καὶ μεγάλην μητέρα προσαγορευθῆναι.³⁰
μετὰ δὲ τὴν τοῦ πατρὸς ἐξ ἀνθρώπων ἐκ θεοῦς
μετάστασιν συγχωρόντων τῶν ὅλων καὶ τῶν ἀδελ-
φῶν διαδεξασθαι τὴν βασιλείαν παρθένον οὖσαν,
εἰ δὲ καὶ διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς σωφροσύνης οὐ-
δεν συνοικῆσαι βούληθείσαν. ὕστερον δὲ βουλομένην
διαδοχὴς ἑξ βασιλείας ἀποδεκτὴν ὑτοῦς, Ἰπερίον
συνοικῆσαι τῶν ἀδελφῶν ἐνί, πρὸς ὃν οἰκειότατα³
ἔκειτο. γενομένων δ' αὐτῇ δύο τέκνων Ἡλίου καὶ

Σελήνης, καὶ θαυματομένων ἐπὶ τῇ κάλλει καὶ
 τῇ σωφροσύνῃ, φασὶ τοὺς ἀδελφοὺς ταύτη μὲν ἐκ
 εὐτεκενία φθορούνας, τὴν δὲ Ὑπερίωνα φοβηθέντας
 μηποτε τὴν βασιλείαν εἰς αὐτὸν περισπᾶση, προὔρου
 ἐπιτελέσασθαι παντὲρος ἀνόσιον. σκηνομασίαν γὰρ
 ποιησαμένους τὸν μὲν Ὑπερίωνα κατασφάξαι, τὸν δὲ
 Ἕλιον ὄντα παῖδα τῇ ἡλικίᾳ εἰς τὸν Ἡρίανδρα 226
 ποταμὸν ἐμβαλόντας, ἀποπιῦσαι, καταφανούς δὲ τῶν
 γαμμένων τῆς αὐτυχίας τὴν μὲν Σελήνην φιλαδέλφου
 10 ὄνσαν καθ' ὑπερβολὴν ἀπὸ τοῦ γέγονε ἐαυτὴν ὀλῆσαι
 τὴν δὲ μητέρα ζητοῦσαν τὸ σῶμα παρὰ τοῦ ποτα-
 μοῦ συνηγορῶν γενέσθαι, καὶ κατεδεχθεῖσιν εἰς ὑπὸν
 ἰδίαν, ἄψιν, καθ' ἣν ἰδοῦσα ἐπιστάκει τὸν Ἕλιον
 παρακαλεῖν αὐτὴν μὴ θρηνεῖν τὸν τῶν τέκνων θά-
 ναντα, τοὺς μὲν γὰρ Τίτῆνας τεύεσθαι, τοὺς πρὸς η-
 κωνῆς τιμωρίας, ἐαυτὴν δὲ καὶ τοὺς ἀδελφούς, εἰς
 ἀθανάτους φύσεις μετασχηματισθῆναι, οἷός τινος
 προνοία ὀνομασθῆναι γὰρ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων
 ἥλιον μὲν τὸ πρότερον ἐν οὐρανῷ πῦρ ἱερὸν καὶ
 20 μενον, σελήνην δὲ τὴν μὴν πρὸς ἀγαρενομένην
 διγεγερθῆσαν δὲ τοῖς ὄχλοις τὸν τε ὄνειρον καὶ τὰ
 περὶ αὐτὴν ἀτυχήματα διελθούσαν κτεῖσθαι τοὺς μὲν
 πετελεύτηκους ἀπονείμας ταῖς ἰσθμίσιν, τοῦ δὲ
 αὐτῆς σώματος μήκετι μηδεὶα θύειν, μετὰ δὲ ταῦτα
 ἔμμανῃ γενομένην, καὶ τῇ τῆς θυγατρὸς παγνύων
 τὰ δυναμένα ψαφὸν ἐπιτελεῖν ἀρπασάσθαι, πλανάσθαι
 κατὰ τὴν χώραν, καταλελυμένην μὲν τὰς τοίχας, τῇ
 δὲ διὰ τῶν τυμπάνων καὶ κυμβάλων ψόφῃ ἐνθεά-
 30 ζουσαν, ὥστε καταπλήττεσθαι τοὺς ὄρῳντας, πάντων
 δὲ τῶν περὶ αὐτὴν πάθος ἐλεάντων, καὶ τινων ἀν-
 τεχομένων τοῦ αἵματος, ἐπιγχεῖσθαι πλήθος ὀμβροῦ
 καὶ ἀνχεῖς κραννῶν, πτώσας, ἐνταῦθα δὲ τὴν
 μὲν Βασιλείαν ἀφανῆ γενέσθαι, τοὺς δὲ ὄχλους θαν-
 μασάσθαι τὴν περιπέειαν τὴν μὲν Ἕλιον καὶ τὴν
 Σελήνην τῇ προσηγορίᾳ καὶ ταῖς τιμαῖς μεταγαγεῖν
 ἐπὶ τὰ κατ' οὐρανὸν ἀστέρα, τὴν δὲ μητέρα τοῦτον
 θεὸν τε νομίσαι καὶ βωμοὺς ἰδρύσασθαι, καὶ ταῖς
 ἰδὲ τῶν τυμπάνων καὶ κυμβάλων ἐνεργείας καὶ ταῖς

ἄλλοις ἀποστῆναι ἀπὸ μνημονεύουσιν τὰ περὶ αὐτὴν συλη-
 θήντα θανάσις καὶ τὰς ἄλλας τιμὰς ἀπονεῖμαι.
 Παραδίδονται δὲ τῆς θεοῦ ταύτης καὶ κατὰ τὴν 58
 Φρυγίαν γενέσις· οἱ γὰρ ἐγγύωροι μυθολογοῦσι τὸ
 παλαιὸν γενέσθαι βασιλεῖα Φρυγίας καὶ Λυδίας
 Μηρόνα· γήματα δὲ Διόδωρον γενῆσαι μὲν παῖδιον
 θῆλυν, τρέφειν δ' αὐτὸ μὴ βουλομένον· εἰς ὅρας ἐκ-
 θεῖναι τὸ προσαγορευόμενον Κυβέλην· ἐνταῦθα τῇ
 παιδίᾳ κατὰ τινα θέλαν προνοεῖν τὰς τε παρθένους
 καὶ τινὰ τῶν ἄλλων τῶν ἀλκῇ διαφερόντων θηρίων ἵθι
 παρέχεσθαι τὴν θήλην καὶ διατρέφειν· χύνας δὲ
 227 τινα περὶ τὸν τόπον ποιμαίνοντα κατιδεῖν τὸ γυναι-
 καὶ θαυμάσαντα τὴν περιπέτεται ἀνελέσθαι
 τὸ βρέφος, καὶ προσαγορεῦσαι Κυβέλην ἀπο τοῦ τό-
 που· αὐξομένην δὲ τὴν παιδα τῷ τε κάλλει καὶ
 σωφροσύνῃ διενεγκεῖν, εἰς δὲ συνέσει γενέσθαι θαν-
 μαστὴν· τὴν τε γὰρ πολυκάλαμον θυρίγγα πρώτην
 ἐπινόησαι καὶ πρὸς τὰς παιδίας καὶ χορείας εὐρεῖν
 κύμβαλα καὶ τύμπανα· πρὸς δὲ τοῦτοις καθαρμούς
 τῶν νοσούντων κτηνῶν τε καὶ νηπίων παίδων εἰσηγή- 20
 σασθαι· διὸ καὶ τῶν βρεφῶν ταῖς ἐπὶ πόδαῖς σωζο-
 μένων, καὶ τῶν πλείετων ὑπὸ αὐτῆς ἐναγκαλιζομέ-
 νων, διὰ τὴν εἰς ταῦτα σπουδὴν καὶ φιλοστοργίαν
 ὑπὸ πάντων αὐτὴν ὀρεῖαν μητέρα προσαγορευθῆναι.
 συνάναστροφέσθαι δ' αὐτῇ καὶ φίλαν ἔχειν ἐπὶ πλείον
 φασὶ Μάρσυαν τὴν Φρύγα, θαυμαζόμενον ἐπὶ συνέ-
 σει καὶ σωφροσύνῃ· καὶ τῆς μὲν συνέσεως τεκμήριον
 λαμβάνουσι τὸ μιμησασθαι τοὺς φθόγγους τῆς πα-
 λυκαλάμου θυρίγγος καὶ μετενεγκεῖν ἐπὶ τοὺς αὐλοὺς
 τὴν ὅλην ἁρμονίαν· τῆς δὲ σωφροσύνης σημεῖον εἶναι 30
 φασὶ τὸ μέχρι τῆς τελευταίας ἀπείραστον γενέσθαι τῶν
 ἀφροδισίων· τὴν οὖν Κυβέλην εἰς ἀκμὴν ἡλικίας ἐλ-
 θούσαν ἀχρηστῆσαι τῶν ἐγγύωρων τινὰ νεανίσκον τὸν
 προσαγορευόμενον μὲν Ἄρκιν, ὕστερον δ' ἐπικληθέε-
 τα Πάπαν· συνελθούσαν δ' εἰς ὀμίλιαν αὐτῷ λάθρα,
 καὶ γενομένην ἔχκυον, ἐπιγνωσθῆναι κατὰ τοῦτον
 τὸν καιρὸν ὑπὸ τῶν γονέων· ὁμοίᾳ ἀναχθείσης αὖ- 59
 τῆς εἰς τὰ βασίλεια, καὶ τοῦ πατρὸς τὸ μὲν πρῶτον

ὡς παρθένον προσδεξαμένον, μετὰ δὲ ταῦτα γινόντες
 τὴν φθοράν, καὶ τὰς τε τροφὰς καὶ τὸν Ἄστιν
 ἀνελόντες, καὶ τὰ σώματα ἐκρίψαντες ἄταφα, φασὶ
 τὴν Κυβέλην διὰ τὴν πρὸς τὸ μενράκιον φιλοστορ-
 γίαν καὶ τὴν ἐπὶ ταῖς τροφαῖς λύπην ἑμμανῇ γενο-
 μένην εἰς τὴν χώραν ἐκπηδήσασα καὶ ταύτην μὲν
 ὀλολύζουσαν καὶ τυμπανίζουσαν μόνην ἐπιέναι πᾶσαν
 χώραν, καταλελυμένην τὰς τρίχας, τὸν δὲ Μαρσύαν
 ἑλεούonta τὸ πάθος ἐκουσίως αὐτῇ παρακολουθεῖν καὶ
 10 συμπλανᾶσθαι διὰ τὴν προὑπάρχουσαν φιλίαν. πα-
 ραγενομένους δ' αὐτοὺς πρὸς Διόνυσον εἰς τὴν Νῦ-
 σαν καταλαβεῖν τὸν Ἀπόλλω τυγχάνοντα μεγάλης
 ἀποδοχῆς διὰ τὴν κιθάραν, ἣν Ἑρμῆν εὐρεῖν φασί,
 Ἀπόλλω δὲ πρῶτον αὐτῇ κατὰ τρόπον χρήσασθαι
 ἐρίζοντος δὲ τοῦ Μαρσύου πρὸς τὸν Ἀπόλλω περὶ
 τῆς τέχνης, καὶ τῶν Νυσαίων ἀποδειχθέντων δι-
 καστῶν, τὸν μὲν Ἀπόλλω πρῶτον κιθαρίσαι ψιλήν,
 τὸν δὲ Μαρσύαν ἐπιβαλόντα τοῖς αὐλοῖς καταπλήξαι
 20 τὰς ἀκοὰς τῷ ξενίζοντι, καὶ διὰ τὴν εὐμέλειαν δόξαι
 πολὺ προέχειν τοῦ προηγωνισμένου. συντεθειμένων
 δ' αὐτῶν παράλληλα τοῖς δικασταῖς ἐπιδείκνυσθαι
 τὴν τέχνην, τὸν μὲν Ἀπόλλω φασὶν ἐπιβαλεῖν τὸ
 δεύτερον ἀρμόττουσαν τῷ μέλει τῆς κιθάρας ᾠδὴν,
 καθ' ἣν ὑπερβαλεῖσθαι τὴν προὑπάρξασαν τῶν αὐλῶν
 ἀποδοχὴν· τὸν δὲ πρῶτερον ἀγανακτήσαντα διδάσκειν
 τοὺς ἀκροατὰς ὅτι παρα πᾶν τὸ δίκαιον αὐτὸς ἐλατ-
 τοῦται· δεῖν γὰρ γίνεσθαι τέχνης σύγκρισιν, οὐ φω-
 νῆς, καθ' ἣν προσήκει τὴν ἀρμονίαν καὶ τὸ μέλος
 ἐξετάζεσθαι τῆς κιθάρας καὶ τῶν αὐλῶν· καὶ πρὸς
 30 τοῦτοις ἄδικον εἶναι δύο τέχνας ἅμα πρὸς μίαν συγ-
 κρίνεσθαι. τὸν δὲ Ἀπόλλω μυθολογοῦσιν εἰπεῖν ὡς
 οὐδὲν αὐτὸς πλεονεκτοίη· καὶ γὰρ τὸν Μαρσύαν τὸ
 παραπλήσιον αὐτῷ ποιεῖν, εἰς τοὺς αὐλοὺς ἑμφυσῶν-
 τα· δεῖν οὖν ἢ τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἴσην ἑμφοτέρους
 δίδωσθαι τῆς κρᾶσεως, ἢ μηδέτερον τῷ στόματι δια-
 γωνιζόμενον διὰ μόνων τῶν χειρῶν ἐνδείκνυσθαι τὴν
 ἰδίαν τέχνην. ἐπικρινάντων δὲ τῶν ἀκροατῶν τὸν
 Ἀπόλλω δικαιότερα λέγειν, συγκριθῆναι πάλιν τὰς

τέχνας· καὶ τὸν μὲν Μαρσίαν λειψθῆναι, τὸν δ' Ἀπόλλω διὰ τὴν ἔριν πικρότερον χρησάμενον ἐκδεῖ-
 ραι ζῶντα τὸν ἡττηθέντα. ταχὺ δὲ μεταμειληθέντα
 καὶ βαρέως ἐπὶ τοῖς ὕφ' αὐτοῦ προαχθεῖσιν ἐνέγκαντα
 τῆς κιθάρας ἐκρῆξαι τὰς χορδὰς καὶ τὴν εὐρημένην
 ἁρμονίαν ἀφανίσαι. ταύτης δ' ὕστερον Μούσας μὲν
 ἀνευρεῖν τὴν μέσην, Λίαν δὲ τὴν λίχανον, Ὀρφέα
 δὲ καὶ Θάμυραν τὴν ὑπάτην καὶ παρυπάτην. τὸν δ'
 Ἀπόλλω φασὶν εἰς τὸ ἄντρον τοῦ Διονύσου τὴν τε
 κιθάραν καὶ τοὺς αὐλοὺς ἀναθέντα, καὶ τῆς Κυ- 10
 βέλης ἐρασθέντα, συμπλανηθῆναι ταύτῃ μέχρι τῶν
 Ὑπερβορέων. κατὰ δὲ τὴν Φρυγίαν ἐμπεσούσης νόσου
 τοῖς ἀνθρώποις, καὶ τῆς γῆς ἀκάρεου γενομένης,
 ἐπερωτησάντων τὸν θεὸν περὶ τῆς τῶν κακῶν ἀπαλ-
 λαγῆς, προστάξει φασὶν αὐταῖς θάψαι τὸ Ἀττιδος
 σῶμα καὶ τιμᾶν τὴν Κυβέλην ὡς θεόν. διόπερ τοὺς
 Φρύγας διὰ τὰν χρόνον ἡφανισμένου τοῦ σώματος
 εἰδωλον κατασκευάσαι τοῦ μεираκίου, πρὸς ᾧ θρη-
 νοῦντας ταῖς οἰκείαις τιμαῖς τοῦ πάθους ἐξιλάσκε-
 σθαι τὴν τοῦ παρακομηθέντος μῆνιν· ὅπερ μέχρι 20
 τοῦ καθ' ἡμᾶς βίου ποιοῦντας αὐτοὺς διατελεῖν.
 τῆς δὲ Κυβέλης τὰ παλαιὸν βωμοὺς ἰδρυσαμένους
 θυσίας ἐπιτελεῖν καὶ ἔτος· ὕστερον δὲ ἐν Πεισικοῦντι
 τῆς Φρυγίας κατασκευάσαι νεῶν πολυτελῆ, καὶ τι-
 μὰς καὶ θυσίας καταδείξαι μεγαλοπρεπεστάτας, Μι-
 θδαν τοῦ βασιλείως εἰς ταῦτα συμφιλοκαλήσαντος· τῷ
 δ' ἀγάματι τῆς θεοῦ παρασιῆσαι παρδάλεις καὶ
 229 λέοντας διὰ τὸ δοκεῖν ὑπὸ τούτων πρῶτως τραφῆ-
 ναι περὶ μὲν οὖν μητρὸς θεῶν τοιαῦτα μυθολογεῖται
 παρὰ τε τοῖς Φρυγῇ καὶ τοῖς Ἀτλαντείσις τοῖς παρὰ 30
 τὸν Ὠκεανὸν οἰκοῦσι.
 Μετὰ δὲ τὴν Ὑπερίονος τελευτὴν μυθολογοῦσι 60
 τοὺς υἱοὺς τοῦ Οὐρανοῦ διελέσθαι τὴν βασιλείαν,
 ὧν ὑπάρχειν ἐπιφανεστάτους Ἀτλαντα καὶ Κρόνον.
 τούτων δὲ τὸν μὲν Ἀτλαντα λαχεῖν τοὺς παρὰ τὸν
 Ὠκεανὸν τόπους, καὶ τοὺς τε λαοὺς Ἀτλαντεῖους
 ὀνομάσαι καὶ τὸ μέγιστον τῶν κατὰ τὴν χώραν ὄρων
 ὁμοίως Ἀτλαντα προσαγορεῦσαι. φασὶ δ' αὐτὸν τὰ

και τὴν ἀδελφὴν Πείων, ἐξ ἧς γεννησάι Δία τὸν
 250 Ὀλύμπιον ὑστερον ἐπικληθέντα· γεγονέναι δὲ καὶ
 ἕτερον Δία, τὸν ἀδελφὸν μὲν Οὐρανοῦ, τῆς δὲ Κρή-
 τῆς βασιλεύσαντα, τῇ δόξῃ πολὺ λεπτόμενον τοῦ
 μεταγενεστέρου. τοῦτος μὲν οὖν βασιλεύσαι τοῦ σὺν-
 παντος κόσμου, τὸν δὲ προγενέστερον δυναστεύοντα
 τῆς προδιρημένης νῆσου δέκα παῖδας γεννησάι τοὺς
 ὀνομασθέντας Κούρητας· προσαγορευσάι δὲ καὶ τὴν
 νῆσον ἀπὸ τῆς γυναικὸς Ἰδαίαν, ἐν ἣ καὶ τελειτῆ-
 σαι τεταφῆναι, θεικνυμένου τοῦ τὴν ταφὴν δεξάμε- 10
 νος τόπου· μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων οὐ μὲν οἶ-
 γε Κρήτες ὁμολογοῦμενα· τοῦτοις ἱστοροῦσιν, περὶ
 ὧν ἡμεῖς ἐν τοῖς περὶ Κρήτης τὰ κατὰ μέρος ἀνα-
 γράφομεν, δυναστεύσαι δὲ φασὶ τὸν Κρόνον κατὰ
 Σικελίαν καὶ Αἰθῶν, ἐν δὲ τὴν Ἰταλίαν, καὶ τὸ
 σὺνολον ἐν τοῖς πρὸς ἐσπέρην τόποις συστήσασθαι
 τὴν βασιλείαν· παρὰ πᾶσι δὲ φρουραῖς διακατέχειν
 τὰς ἀκροπόλεις καὶ τοὺς ὀχυροὺς τῶν τόπων τού-
 των· ὅφ' οὐδ' ἄν μέχρι τοῦ νῦν χρόνου κατὰ τε τὴν
 Σικελίαν καὶ τὰ πρὸς ἐσπέρην νεύοντα μέρη πολλοὺς 20
 τῶν ὑψηλῶν τόπων ἀπ' ἐκείνου Κρόνον προσαγο-
 ρεύεσθαι. Κρόνου δὲ γενόμενον υἱὸν Διὶ τὸν ἐναν-
 τίον τῷ πατρὶ βίον ζηλώσαι, καὶ παρεχόμενον ἑαυ-
 τὸν πᾶσιν ἐπιεικῇ καὶ φιλεῖνθρωπον ὑπὸ τοῦ πλή-
 θους πατέρα προσηγορευθῆναι. διαδέξασθαι δ' αὐ-
 τὸν φασὶ τὴν βασιλείαν, οἱ μὲν ἐκκοσίως τοῦ πα-
 τρός παραχωρησάντος, οἱ δ' ὑπὸ τῶν ὄχλων αἰρε-
 θέντα διὰ τὸ μῖσος τὸ πρὸς τὸν πατέρα· ἐπιστρα-
 τεύσαντες δ' ἐκ' αὐτὸν τοῦ Κρόνου μετὰ τῶν Τι-
 τάνων, κρατήσας τῇ μάχῃ τὸν Δία, καὶ κύριον 30
 γενόμενον τῶν ὄλων ἐπλάθειν ἅπασαν τὴν οἰκουμέ-
 νην εὐεργετοῦντα τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων. διενεγ-
 κεῖν δ' αὐτὸς καὶ σώματος ῥώμῃ καὶ ταῖς ἄλλαις
 ἀπάσθις ἀρεταῖς, καὶ διὰ τοῦτο ταχὺ κύριον γενέ-
 σθαι τοῦ σὺν πάντος κόσμου, καθόλου δ' αὐτὸν τὴν
 ἅπασαν σπουδὴν ἔχειν εἰς κόλασιν μὲν τῶν ἀσεβῶν
 καὶ πονηρῶν, εὐεργεσίαν δὲ τῶν ὄχλων· ἀνθ' ὧν
 μετὰ τὴν ἐξ ἀνθρώπων μετástασιν ὀνομασθῆναι μὲν

Ζῆνα διὰ τὸ δοκεῖν τοῦ καλῶς ζῆν αἷτιον γενέσθαι τοῖς ἀνθρώποις, καθιδρυθῆναι δ' ἐν τῷ κόσμῳ τῇ τῶν εὐ παθόντων τιμῇ, πάντων προθύμως ἀναγορευόντων, θεὸν καὶ κύριον εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ συμπαντος κόσμου. τῶν μὲν οὖν παρὰ τοῖς Ἀτλαντείοις θεολογουμένων τὰ κεφάλαια ταῦτ' ἐστίν.

- 62 Ἡμεῖς δ' ἐπεὶ προειρήκαμεν ἐν τοῖς Αἰγυπτιακοῖς περὶ τῆς τοῦ Διονύσου γενέσεως καὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ πραχθέντων ἀκολούθως ταῖς ἐγχωρίοις ἱστο-
 10 ρίαις, οἵκτιον εἶναι ἀδιαλαμβάνομεν προσθεῖναι τὰ μυθολογούμενα περὶ τοῦ θεοῦ τούτου παρὰ τοῖς Ἑλ-
 λησι. τῶν δὲ παλαιῶν μυθογράφων καὶ ποιητῶν περὶ Διονύσου μετὰ πολλῶν ἀλλήλοις ἀσύμφωνα, καὶ
 πολλοὺς καὶ τερατώδεις λόγους καταβεβλημένων, δυσ-231
 χερεῖς ἐστὶν ὑπὲρ τῆς γενέσεως τοῦ θεοῦ τοῦτου καὶ τῶν πράξεων καθαρῶς εἰπεῖν. οἱ μὲν γὰρ ἓνα Διόνυσον, οἱ δὲ τρεῖς γεγονέναι παραδεδωκάσιν, εἰσὶ δ' οἱ γένεσιν μὲν τούτου ἀνθρωπόμορφον μηδὲ γεγενῆ-
 ναι τὸ παράπαν ἀποφαινόμενοι, τὴν δὲ τοῦ οἴνου
 20 δόσιν Διόνυσον εἶναι νομίζοντες. διόπερ ἡμεῖς τῶν παρ' ἐκάστοις λεγομένων τὰ κεφάλαια περασσόμεθα συντόμως ἐπιδραμεῖν. οἱ τοίνυν φησὶ λογοῦντες περὶ τοῦ θεοῦ τούτου, καὶ τὸν ἀπὸ τῆς ἀμπέλου καρπὸν Διόνυσον ὀνομάζοντες, φασὶ τὴν γῆν αὐτομάτως με-
 τὰ τῶν ἄλλων φυτῶν ἐνεγκεῖν καὶ τὴν ἀμπελον, ἀλλ' οὐκ ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ τινος εὔρετοῦ φυτευθῆναι. τεκμή-
 ριον δ' εἶναι τούτου τὸ μέχρι τοῦ νῦν ἐν πολλοῖς τόποις ἀγρίας ἀμπέλους φύεσθαι, καὶ καρποφορεῖν αὐτὰς παραπλησίως ταῖς ὑπὸ τῆς ἀνθρωπίνης ἐμ-
 30 πειρίας χειρουρουγόμεναις. διμήτορα δὲ Διόνυσον ὑπὸ τῶν παλαιῶν ὀνομάσθαι, μίας μὲν καὶ πρώτης γενέσεως ἀριθμουμένης ὅταν τὸ φυτὸν εἰς τὴν γῆν τεθὲν λαμβάνῃ τὴν αὔξησιν, δευτέρας δ' ὅταν βροῖθῃ καὶ τοὺς βάρους πεπαίνῃ, ὥστε τὴν μὲν ἐκ γῆς, τὴν δ' ἐκ τῆς ἀμπέλου γένεσιν τοῦ θεοῦ νομίζεσθαι. παραδεδωκότων δὲ τῶν μυθογράφων καὶ τρίτην γέ-
 νεσιν, καθ' ἣν φασὶ τὸν θεὸν ἐκ Διὸς καὶ Δήμη-
 τρος τεκνωθέντα διασπασθῆναι μὲν ὑπὸ τῶν γηγε-

γῶν καὶ καθεψηθῆναι, πάλιν δ' ὑπὸ τῆς Δήμητρος
 τῶν μελῶν συναρμοσθέντων ἐξ ἀρχῆς νέον γεννηθῆ-
 ναι, εἰς φυσικὰς τινὰς αἰτίας μεταάγουσι τοὺς ποι-
 ούτους λόγους. Διὸς μὲν γὰρ καὶ Δήμητρος αὐτὸν
 λείχεσθαι διὰ τὸ τὴν ἄμπελον ἐκ τῆς γῆς καὶ ὄμβρων
 λαμβάνουσαν τὴν αὐξήσιν καρποφορεῖν τὸν ἐκ τοῦ
 βοτρυος ἀποθλιβόμενον οἶνον· τὸ δ' ὑπὸ τῶν γηγε-
 νῶν νέον ὄντα διασπασθῆναι δηλοῦν τὴν ὑπὸ τῶν
 γεωργῶν συγκομιδὴν τῶν καρπῶν, διὰ τὸ τοὺς ἀν-
 θρώπους τὴν γῆν Δήμητραν νομίζειν· τὴν δὲ κα-
 10 θείψαι τῶν μελῶν μεμυθοποιῆσθαι διὰ τὸ τοὺς
 πλείστους ἐψεῖν τὸν οἶνον, καὶ μίσγοντας εὐωδιστέ-
 ραν αὐτοῦ καὶ βελτίονα τὴν φύσιν κατασκευάζειν·
 τὰ δ' ὑπὸ τῶν γηγενῶν λυμανθέντα τῶν μελῶν,
 ἀρμοσθέντα πάλιν ἐπὶ τὴν προγεγεννημένην φύσιν
 ἀποκαθίστασθαι, παρεμφαίνειν πάλιν ὅτι ἡ γῆ τὴν
 τρυγηθεῖσαν ἄμπελον καὶ τμηθεῖσαν ταῖς κατ' ἔτος
 ὥραις εἰς τὴν προὔπαρξασαν ἐν τῷ καρποφορεῖν
 ἀκμὴν ἀποκαθίστησι. καθόλου γὰρ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων
 ποιητῶν καὶ μυθογράφων τὴν Δήμητραν γῆν μη-
 20 τέρα προσαγορεύεσθαι. σύμφωνα δὲ τοῖς εἶναι τὰ
 τε δηλούμενα διὰ τῶν Ὀρφικῶν ποιημάτων καὶ τὰ
 παρεισαγόμενα κατὰ τὰς τελετάς, περὶ ὧν οὐ θέ-
 μεις τοῖς ἀμυήτοις ἱστορεῖν τὰ κατὰ μέρος. ὁμοίως
 δὲ καὶ τὴν ἐκ Σεμέλης γένεσιν εἰς φυσικὰς ἀρχὰς
 ἀνάγουσιν, ἀποφαινόμενοι Θυώνην ὑπὸ τῶν ἀρχαίων
 32 τὴν γῆν ὠνομάσθαι καὶ τεθεῖσθαι τὴν προσηγο-
 ρίαν, καὶ Σεμέλην μὲν ἀπὸ τοῦ σεμνὴν εἶναι τῆς θεοῦ
 ταύτης τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τιμὴν, Θυώνην δὲ ἀπὸ
 τῶν θυομένων αὐτῇ θυσιῶν καὶ θυηλῶν. δις δ' αὖ-
 30 τοῦ τὴν γένεσιν ἐκ Διὸς παραδεδοῖσθαι διὰ τὸ δο-
 κεῖν μετὰ τῶν ἄλλων ἐν τῷ κατὰ τὸν Δευκαλίωνα
 κατακλυσμῷ φθαρῆναι καὶ τοὺς τοὺς καρπούς,
 καὶ μετὰ τὴν ἐπομβρίαν πάλιν ἀναφύεσθαι, ὥς περ-
 εἰ δευτέραν ἐπιφάνειαν ταύτην ὑπάρχει τοῦ θεοῦ
 παρ' ἀνθρώποις, καθ' ἣν ἐκ τοῦ Διὸς μηροῦ γε-
 νέσθαι πάλιν τὸν θεὸν τοῦτον μεμυθοποιῆσθαι. οἱ
 μὲν οὖν τὴν χρεῖαν καὶ δύναμιν τοῦ κατὰ τὸν οἶνον

εὐρήματος ἀποφαινόμενοι Διόνυσον ὑπάρχειν τοιαῦτα περὶ αὐτοῦ μυθολογοῦσι.

- 63 Τῶν δὲ μυθογράφων οἱ σωματοειδῆ τὸν θεὸν παρεισάγοντες τὴν μὲν εὖρεσιν τῆς ἀμπέλου καὶ φυτεῖαν καὶ πᾶσαν τὴν περὶ τὸν οἶνον πραγματεῖαν συμφώνως αὐτῷ προσᾶπτουσι, περὶ δὲ τοῦ πλείους γεγονέναι Διονύσου ἀμφισβητοῦσιν. ἔνιοι μὲν γὰρ ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν ἀποφαίνονται γενέσθαι τὸν τε καταδείξαντα τὰ κατὰ τὰς οἰνοποιίας καὶ συγκομι-
- 10 δας τῶν ξυλίνων καλουμένων καρπῶν καὶ τὸν στρατευσάμενον ἐπὶ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. ἔτι δὲ τὸν τὰ μυστήρια καὶ τελετὰς καὶ βακχείας εἰσηγησάμενον· ἔνιοι δέ, καθάπερ προεῖπον, τρεῖς ὑποστήσασκεναι γεγονέναι κατὰ διεστηκότας χρόνους, ἕκαστον προσᾶπτουσιν ἰδίας πράξεις. καὶ φασὶ τὸν μὲν ἀρχαιοτάτον Ἰνδὸν γεγονέναι, καὶ τῆς χώρας αὐτομάτως διὰ τὴν εὐκρασίαν φερούσης πολλὴν ἀμπέλον πρῶτον τοῦτον ἀποθλίψαι βότρυας καὶ τὴν χρεῖαν τῆς περὶ τὸν οἶνον φύσεως ἐπινοῆσαι· ὁμοίως δὲ καὶ
- 20 [τὴν] τῶν σύκων καὶ τῶν ἄλλων ἀκροδρύων τὴν καθήκουσαν ἐπιμέλειαν καὶ παράδοσιν ποιήσασθαι, καὶ καθόλου τὰ πρὸς τὴν συγκομιδὴν τούτων τῶν καρπῶν ἐπινοῆσαι· δὴ καὶ Ἀθηναῖον ὀνομασθῆναι. τὸν αὐτὸν δὲ καὶ καταπώγωνα λέγουσι γενέσθαι διὰ τὸ τοῖς Ἰνδοῖς νόμιμον εἶναι μέχρι τῆς τελευτῆς ἐπιμελῶς ὑποτρέφειν τοὺς πώγωνας. τὸν δ' οὖν Διόνυσον ἐτελθόντα μετὰ στρατοπέδου πᾶσαν τὴν οἰκουμένην διδάξαι τὴν τε φυτεῖαν τῆς ἀμπέλου καὶ τὴν ἐν ταῖς ληνοῖς ἀπόθλιψιν τῶν βοτρυῶν· ἀφ' οὗ Ἀθηναῖον
- 30 αὐτὸν ὀνομασθῆναι. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἄλλων εὐρημάτων μεταδόντα πᾶσι τυχεῖν αὐτὸν μετὰ τὴν ἑξ ἀνθρώπων μετὰστασιν ἀθανάτου τιμῆς παρὰ τοῖς εὖ παθοῦσιν. δείκνυσθαι δὲ παρ' Ἰνδοῖς μέχρι τοῦ νῦν τὸν τε τόπον ἐν ᾧ συνέβη γενέσθαι τὸν θεόν, καὶ προσηγορίας πόλεων ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τὴν τῶν ἐγχωρίων διάλεκτον· καὶ πολλὰ ἕτερα διαμένειν ἀξιόλογα τεκμήρια τῆς παρ' Ἰνδοῖς γενέσεως, περὶ ὧν μακρὸν ἂν εἴη γράφειν.

Δεύτερον δὲ μυθολογοῦσι γενέσθαι Διόνυσον ἐκ 64
 Διὸς καὶ Περσεφόνης, ὡς δὲ τινας, ἐκ Δήμητρος.
 τοῦτον δὲ παρειαγούσι πρῶτον βούς ὑπ' ἄροτρον
 ζεύξαι, τὸ πρὸ τοῦ ταῖς χεραῖ ταῖν ἀνθρώπων τὴν
 233 γῆν κατεργαζομένων. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα φιλότε-
 χως ἐπινοῆσαι τῶν πρὸς τὴν γεωργίαν χρησίμων,
 οἳ ὦν ἀπολυθῆναι τοὺς ὄχλους τῆς πολλῆς κακοπα-
 θείας. ἀνθ' ὧν τοὺς εὐ παθόντας ἀπονεῖμαι τιμὰς
 ἰσοθέους αὐτῷ καὶ θυσίας, προθύμως ἀπάντων ἀν-
 10 θρώπων διὰ τὸ μέγεθος τῆς εὐεργεσίας ἀπονειμάν-
 των τὴν ἀθανασίαν. παράσημον δ' αὐτῷ ποιῆσαι
 κέρατα τοὺς κατασκευάζοντας τὰς γραφαὺς ἢ τοὺς
 ἀνδριάντας, ἅμα μὲν δηλοῦντας ἑτέρου Διονύσου φύ-
 σιν, ἅμα δὲ ἀπὸ τῆς περὶ τὸ ἄροτρον εὐρέσεως ἐμ-
 φαίνοντας τὸ μέγεθος τῆς ἐπιναθηθείσης τοῖς γεωρ-
 γοῖς εὐχρηστίας. τρίτον δὲ γενέσθαι Διόνυσον φα-
 σιν ἐν Θηβαίς ταῖς Βοιωταίς ἐκ Διὸς καὶ Σεμέλης
 τῆς Κάδμου. μυθολογοῦσι γὰρ ἐρασθέντα Δία μι-
 γρῆναι πλεονάκεις αὐτῇ διὰ τὸ κάλλος, τὴν δ' Ἦραν
 ζηλοτυποῦσαν καὶ βουλομένην τιμωρίᾳ περιβαλεῖν τὴν 20
 ἄνθρωπον, ὁμοιωθῆναι μὲν τινε τῶν ἀποδαχῆς τυγ-
 χανουσῶν παρ' αὐτῇ γυναικῶν, παρακρούσασθαι δὲ
 τὴν Σεμέλην. εἰπεῖν γὰρ πρὸς αὐτὴν ὅτι καθήκον ἦν
 τὸν Δία μετὰ τῆς αὐτῆς ἐπιφανείας τε καὶ τιμῆς
 ποιεῖσθαι τὴν ὀμίλιαν ἥπερ χρήται κατὰ τὴν πρὸς
 τὴν Ἦραν συμπεριφορὰν. διὸ καὶ τὸν μὲν Δία, τῆς
 Σεμέλης ἀξιούσης τυγχάνειν τῶν ἴσων Ἦρας τιμῶν,
 παραγενέσθαι μετὰ βροντῶν καὶ κεραυνῶν, τὴν δὲ
 Σεμέλην οὐχ ὑπομείναςαν τὸ μέγεθος τῆς περιστά-
 σεως τελευτῆσαι, καὶ τὸ βρέφος ἐκτρώσας πρὸ τοῦ 30
 καθήκοντος χρόνου. καὶ τοῦτο μὲν τὸν Δία ταχέως
 εἰς τὸν ἑαυτοῦ μηρὸν ἐγκρύψαι· μετὰ δὲ ταῦτα τοῦ
 κατὰ φύσιν τῆς γενέσεως χρόνου τὴν τελείαν αὐξήσειν
 ποιήσαντος, ἀπενεγκεῖν τὸ βρέφος εἰς Νῦσαν τῆς
 Ἀραβίας. ἐνταῦθα δ' ὑπὸ νυμφῶν τραφέντα τὸν
 παῖδα προσαγορευθῆναι μὲν ἀπὸ τοῦ πατρὸς καὶ
 τοῦ τόπου Διόνυσον, γενόμενον δὲ τῷ κάλλει διά-
 φορον τὸ μὲν πρῶτον ἐν χορείαις καὶ γυναικῶν θιά-

σοις καὶ παντοδαπῇ τρυφῇ καὶ παιδιᾷ διατελεῖν με-
 τὰ δὲ ταῦτα στρατόπεδον ἐν τῶν γυναικῶν συνα-
 γαγόντα καὶ θύρσοις καθοπλίσαντα στρατείας ἐπὶ
 πᾶσαν ποιήσασθαι τὴν οἰκουμένην. καταδείξαι δὲ
 καὶ τὰ περὶ τὰς τελετάς, καὶ μεταδοῦναι τῶν μυ-
 στηρίων τοῖς εὐσεβεῖσι τῶν ἀνθρώπων καὶ δίκαιον
 βίον ἀσκούσι, πρὸς δὲ τοῦτοις πανταχοῦ πανηγύ-
 ρεις ἄγειν καὶ μουσικοὺς ἀγῶνας συντελεῖν, καὶ τὸ
 σύνολον συλλύοντα τὰ τε τείκη τῶν ἔθνων καὶ πό-
 10 λεων ἀντὶ τῶν στάσεων καὶ τῶν πολέμων ὁμόνοιαν
 65 καὶ πολλὴν εἰρήνην κατασκευάζειν. διαβουθείσης δὲ
 κατὰ πάντα τόπον τῆς τοῦ θεοῦ παρουσίας, καὶ
 διότι πᾶσιν ἐπιεικῶς προσφερόμενος πολλὰ συμβάλ-
 λεται πρὸς τὴν ἐξημέρωσιν τοῦ κοινοῦ βίου, παν-
 δημεὶ συναντῶν αὐτῷ, καὶ προσδέχεσθαι μετὰ πολ-
 λῆς τιμῆς καὶ χαρᾶς. ὀλίγων δ' ὄντων τῶν δὲ ὑπερ-
 ηφανίαν καὶ ἀσεβειαν καταφρονούντων, καὶ φα-
 σκόντων τὰς μὲν βᾶκχας δι' ἀκρασίαν αὐτὸν περι-
 γεσθαι, τὰς δὲ τελετάς καὶ τὰ μυστήρια φθορᾶς 234
 20 ἕνεκα τῶν ἁλλοτρίων γυναικῶν καταδεικνύειν, κολά-
 ζεσθαι τοὺς τοιοῦτους ὑπ' αὐτοῦ παραχρῆμα. ἐνίοτε
 γὰρ τῇ τῆς φύσεως ὑπεροχῇ χρώμενον τιμωρεῖσθαι
 τοὺς ἀσεβεῖς, ποτὲ μὲν αὐτοῖς ἐμβάλλοντα μανίαν,
 ποτὲ δὲ ταῖς τῶν γυναικῶν χερσὶ ζῶντας διαμελί-
 ζοντα· ἐνίοτε δὲ καὶ διὰ τῆς στρατηγικῆς ἐπινοίας
 παραδόξως ἀναιρεῖν τοὺς ἐναντιοπραγοῦντας. ἀναδε-
 δόναί γὰρ ταῖς βᾶκχαῖς ἀντὶ τῶν θύρσων λόγχας
 τῷ κίττῳ κεκαλυμμένας τὴν ἀκμὴν τοῦ σιδήρου· καὶ
 τῶν βασιλέων διὰ τὴν ἄγνοιαν καταφρονούντων ὡς
 30 ἄν γυναικῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἀπαρασκεύων ὄντων,
 ἀνελπίστως ἐπιτιθέμενον κατακοιτίζειν. τῶν δὲ κο-
 λασθέντων ὑπ' αὐτοῦ φασιν ἐπιφανεστάτους εἶναι
 Πενθέα μὲν παρὰ τοῖς Ἕλλησι, Μύρρονον δὲ τὸν
 βασιλέα παρ' Ἰνδοῖς, Λυκούργον δὲ παρὰ τοῖς
 Θραξί. μυθολογοῦσι γὰρ τὸν Διόνυσον ἐκ τῆς Ἀσίας
 μέλλοντα τὴν δύναμιν διαβιβάζειν εἰς τὴν Εὐρώπην
 συνθεῖσθαι φιλίαν πρὸς Λυκούργον τὸν Θράκης βα-
 σιλέα τῆς ἐφ' Ἑλληςπόντῃ. διαβιβάσαντος δὲ αὐτοῦ

πρώτης τὰς βάκχας ὡς εἰς φίλαν χώραν, τὸν μὲν
 Λυκοῦργον παραγγεῖλαι τοῖς στρατιωταῖς νυκτὸς
 ἐπιθέσθαι, καὶ τὸν τε Διόνυσον καὶ τὰς μαινάδας
 πάσας ἀναλεῖν· τὸν δὲ Διόνυσον παρὰ τινος τῶν
 ἐγχωρίων, ὃς ἐκαλεῖτο Χάροψ, μαθόντά τὴν ἐπι-
 βουλήν καταπληγῆναι διὰ τὸ τὴν δύναμιν ἐν τῇ πέ-
 ραν εἶναι, πατελῶς δὲ ὀλίγους αὐτῷ τῶν φίλων
 συνδιαβεβηκέναι. διόπερ λάθρα τούτῳ διαπλευσαν-
 τος πρὸς τὸ σφέτερον στρατόπεδον, τὸν μὲν Λυ-
 κοῦργόν φασιν ἐπιθέμενον ταῖς μαινάσιν ἐν τῇ κα-10
 λουμένῳ Νυσίᾳ πάσας ἀποκτείνει· τὸν δὲ Διόνυσον
 περαιοῦσαντα τὰς δυνάμεις μάχῃ κρατῆσαι τῶν Θρα-
 κῶν, καὶ τὸν Λυκοῦργον ζωγρήσαντα τυφλῶσαι τε
 καὶ πᾶσαν οἰκίαν εἰσενεγκάμενον ἀνασταυρῶσαι.
 μετὰ δὲ ταῦτα τῷ μὲν Χάροπι χάριν ἀποδίδόντα τῆς
 εὐεργεσίας παραδοῦναι τὴν τῶν Θρακῶν βασιλείαν,
 καὶ διδάξαι τὰ κατὰ τὰς τελετὰς ὄργια· Χάροπος δ.
 υἱὸν γενομένου Οἰάγρου παραλαβεῖν τὴν τε βασιλείαν
 καὶ τὰς ἐν τοῖς μυστηρίοις τελετὰς παραδεδομένας,
 ὥς ὕστερον Ὀρφέα τὸν Οἰάγου μαθόντα παρὰ τοῦ 20
 πατρὸς, καὶ φύσει καὶ παιδείᾳ τῶν ἀπάντων δι-
 νεγκόντα, πολλὰ μεταθεῖναι τῶν ἐν τοῖς ὄργοις διὰ
 καὶ τὰς ὑπὸ τοῦ Διονύσου γενομένας τελετὰς Ὀρ-
 φικὰς προσωγορευθῆναι. τῶν δὲ ποιητῶν τινες, ὧν
 ἔστι καὶ Ἀντίμαχος, ἀποφαίνονται τὸν Λυκοῦργον
 οὐ Θρακῆς ἀλλὰ τῆς Ἀραβίας γεγονέναι βασιλέα,
 καὶ τῷ τε Διονύσῳ καὶ ταῖς βάκχαῖς τὴν ἐπίθεσιν ἐν
 235 τῇ κατὰ τὴν Ἀραβίαν Νύσῃ πεποιησθαι. τὸν δ.
 οὖν Διόνυσόν φασι κολύσαντα μὲν τοὺς ἀσεβεῖς,
 ἐπισηκῶς δὲ προσενεχθέντα τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις, 30
 ἐν τῇς Ἰνδικῇς ἐπὶ ἐλέφαντος τὴν εἰς Θῆβας ἐπα-
 νοδὸν ποιήσασθαι. τριτοῦς δὲ διαγεγενημένου τοῦ
 σύμπαντος χρόνου, φασὶ τοὺς Ἕλληνας ἀπὸ ταύτης
 τῆς αἰτίας ἀγεῖν τὰς τριετηρίδας. μυθολογοῦσι δ.
 αὐτὸν καὶ λαφύραν ἡθροικοῦτα πλῆθος, ὡς ἂν ἀπὸ
 τηλικαύτης στρατείας, πρῶτον τῶν ἀπάντων κατα-
 γαγεῖν Θρίαμβον εἰς τὴν πατρίδα.
 Αὗται μὲν οὖν αἱ γενέσεις συμφωνοῦνται μάλι- 6

στα παρὰ τοῖς παλαιοῖς ἀμφισβητοῦσι δὲ καὶ πό-
 λεις σὺν ὀλίγαις Ἑλληνίδες τῆς ταύτου τεκνώσεως.
 καὶ γὰρ Ἠλεῖοι καὶ Νάξιοι, πρὸς δὲ τούτοις οἱ τὰς
 Ἐλευθεράς οἰκοῦντες καὶ Τήσιοι καὶ πλείους ἕτεροι
 παρ' ἑαυτοῖς ἀποφαίνονται τεκνωθῆναι. καὶ Τήσιοι
 μὲν τεκμήριον φέρουσι τῆς παρ' αὐτοῖς γενέσεως τοῦ
 Θεοῦ τὸ μέχρι τοῦ νῦν τεταγμένοις χρόνοις ἐν τῇ
 πόλει πηγὴν αὐτομάτως ἐκ τῆς γῆς οἶον εἶναι εὐ-
 δια διαφέροντος· τῶν δ' ἄλλων οἱ μὲν ἱερὰν Διὸνύ-
 10 σον δεικνύουσι τὴν χώραν, οἱ δὲ ναοὺς καὶ τεμένη
 διαφερόντως ἐκ παλαιῶν χρόνων αὐτῶ καθιδρυμένα.
 καθόλου δ' ἐν πολλοῖς τοποῖς τῆς οἰκουμένης ἀπο-
 λειοπάτος τοῦ Θεοῦ σημεῖα τῆς ἰδίας εὐεργεσίας
 ἅμα καὶ παρουσίας, οὐδὲν παραδοξὸν ἐκάστους νο-
 μίζειν οἰκειότητά τινα γεγονέναι τῷ Διόνυσῳ πρὸς
 τὴν ἑαυτῶν πόλιν τε καὶ χώραν. μαρτυρεῖ δὲ ταῖς
 ὑφ' ἡμῶν λεγομένοις καὶ ὁ ποιητὴς ἐν τοῖς ὕμνοις,
 λέγων περὶ τῶν ἀμφισβητούντων τῆς ταύτου γενέ-
 σεως, καὶ ἅμα τεκνωθῆναι παρειαγών αὐτὸν ἐν τῇ
 20 κατὰ τὴν Ἀραβίαν Νύση,

οἱ μὲν γὰρ Δρακάνη σ', οἱ δ' Ἰκάρῳ ἠνεμόεσση
 φάσ', οἱ δ' ἐν Νάξῳ, διὰ γένος, εἰσαφῶντα,
 οἱ δὲ ἅ ἐπ' Ἀλφειῷ ποταμῷ βαθυδινήνenti
 κυσαμένην Σεμῖλην τεκένει Διὶ τερπικεραυνῷ,
 ἄλλοι δ' ἐν Θήβῃσιν, ἄναξ, σε λέγουσι γενέσθαι,
 ψευδόμενοι· σὲ δ' εἴτικτε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε
 πολλὸν ἀπ' ἀνθρώπων κρύπτων λευκαίλεον Ἥρην.
 ἔστι δὲ τις Νύση, ὕπατον ὄρος, ἀνθέον ὕλη,
 πηλοῦ Φαινίκης, σχεδὸν Αἰγύπτῳ ροάων.

30 οὐκ ἀγνοῶ δ' ὅτι καὶ τῶν τὴν Λιβύην νέμομένων καὶ
 παρὰ τὸν Ωκεανὸν οἰκούντων ἀμφισβητοῦσι τῆς τοῦ
 Θεοῦ γενέσεως, καὶ τὴν Νύσαν καὶ ῥάλλα τὰ περὶ
 αὐτοῦ μυθολογούμενα παρ' ἑαυτοῖς δεικνύουσι γεγε-
 νημένα, καὶ πολλὰ τεκμήρια τούτων μέχρι τοῦ καθ'
 ἡμᾶς βίου διαμένειν κατὰ τὴν χώραν φασί, πρὸς
 δὲ τούτοις, ὅτι πολλοὶ τῶν παλαιῶν παρ' Ἑλλήσι
 μυθογράφων καὶ ποιητῶν συμφωνούμενα τούτοις
 ἱστοροῦσι, καὶ τῶν μετγενεστέρων συγγραφέων 236

οὐκ ὀλίγοι· διόπερ, ἵνα μηδὲν παραλείπωμεν τῶν
 ἱστορημένων περὶ Διόνυσου, διεξιμεν ἐν κεφαλαίοις
 τὰ παρὰ τοῖς Ἀβυσι λεγόμενα καὶ τῶν Ἑλληνικῶν
 συγγραφέων ὅσοι τούτοις σύμφωνα γεγράφασι καὶ
 Διονυσίῳ τῷ συντάξαντι τὰς παλαιὰς μυθολογίας.
 οὗτος γὰρ τὰ τε περὶ τοῦ Διόνυσου καὶ τὰς Ἀμα-
 ζόνας, ἔτι δὲ τοὺς Ἀργοναύτας καὶ τὰ κατὰ τὸν
 Πηλεὶδὸν πόλεμον πραχθέντα καὶ πόλλ' ἕτερα συν-
 τέτακται, παρατιθεῖς τὰ ποιήματα τῶν ἀρχαίων,
 τῶν τε μυθολόγων καὶ τῶν παιητῶν. 10

Φησὶ τοίνυν παρ' Ἑλλήσι πρῶτον εὐρετὴν γενέ- 67
 σθαι Δίον ὀνθυμῆν καὶ μέλαινα, ἔτι δέ, Κάδμου κο-
 μίσαντορ, καὶ Φαιάκη, τὰ καλούμενα γράμματα, πρῶ-
 τος οὖν τις τὴν Ἑλληνικὴν μεταθεῖναι διαλέκτου, καὶ
 τῶν προσηγοριῶν ἐκαστῇ τάξει καὶ τοὺς χαρακτήρας
 διατυπῶσαι· κοινῇ μὲν τοὺς καὶ γράμματα Φοινίκειά
 κληθῆναι, καὶ τὸ παρὰ τοῖς Ἕλλησι ἐς Φοινίκων
 μεταγεχθῆναι· ἰδίᾳ δὲ τῶν Πηλεϊδῶν πρῶτον χρη-
 σαμένων τοῖς μετατεθείοι χαρακτήροι Πηλεσγικά
 προσηγορευθῆναι· τὸν δὲ Ἄλκιον ἐκ ποιητικῆς καὶ με- 20
 λωδίας θαυμάσιον καὶ θαυμάσιον ὄρεσιν πολλοὺς, ἐπὶ
 φανεστάτους δὲ τοὺς, Ἑρακλῆα, Θαιμύραν καὶ
 Ὀρφέα· πρῶτον δὲ τὸν καὶ Ἑρακλῆα καθελόντα
 μαθησάμεναι διὰ τὴν τῆς κρυφῆς βραδύτητα, καὶ δύ-
 νασθαι δεξασθαι τὴν μαθησιν· ἐπειδ' ὑπὸ τοῦ Δι-
 ονυσίου πληγαῖς ἐπιδημηθέντα διοργανθῆναι καὶ τῇ κι-
 θάρᾳ τὸν διδάσκαλον πατάξαντα ἀποκτείνειν· Θα-
 μύραν δὲ φύσει διάφορον κεκορηγμένον ἐκπονησά-
 ντα σφίρι τῆς μαθησίν, καὶ κατὰ τὴν ἐν τῷ μελωδεῖν
 ἀνερδοχὴν φάσματι ἐκπύον τῶν Μουσῶν ἐμμελέσμερον 30
 ὄρεσιν· δὲ καὶ τοὺς θεοὺς αὐτῶν χολωθίσαντας πρὸς τὴν
 μαθησιν ἀφελῆσθαι καὶ τὸν ἄνδρα πηρῶσαι, καθά-
 περ καὶ τὸν Ὀρφέαν τοῖσις προσημαρτυρεῖν λέγοντα
 ἔνθα τε Μοῦσαι
 αὐτόμεναι Θάμυρον τὸν Θρήικα παῦσαν αἰοδῆς·
 καὶ ἐν
 καὶ δὲ χολωσάμεναι πηρὸν ὄρεσιν· αὐτὰρ αἰοδῆν
 ἀφελῆσθαι καὶ τὸν ἄνδρα πηρῶσαι, καθάπερ καὶ τὸν Ὀρφέαν
 τοῖσις προσημαρτυρεῖν λέγοντα

περὶ δὲ Ὀρχέως τοῦ τρίτου μαθητοῦ κατὰ μέρος ἀναγνώψομεν, ὅταν τὰς πράξεις αὐτοῦ διεξώμεν. τὸν δ' οὖν Λίον φασὶ τοῖς Πελασγικοῖς γράμμασι συνταξάμενον τὰς τοῦ πρώτου Διονύσου πράξεις καὶ τὰς ἄλλας μυθολογίας ἀπολειπῶν ἐν τοῖς ὑπομνημασιν ὁμοίως δὲ τούτοις χρῆσασθαι τοῖς Πελασγικαῖς καὶ Ὀρχαῖς καὶ Προναυίδην τὸν Ὀμήρου διδασκαλόν, εὐφυνῇ γεγονότα μελοποιῶν· πρὸς δὲ τούτοις θυμοίτην τὸν θυμολίττον τοῦ Λαομείδου, κατὰ τὴν ἡλικίαν γεγονότα τοῦ Ὀρχέως, πλανηθῆναι κατὰ πολλοὺς τοποὺς τῆς οἰκουμένης, καὶ παραβαλεῖν τῆς Ἀβύτης εἰς τὴν πρὸς ἑπύρου χώραν [τῆς οἰκουμένης] εἰς Ὀμαίου· θάλασσαν δὲ καὶ τὴν Νύσσα, ἐν ᾗ μυθολογοῦνται αἱ ἑγχέριαι ἀρχαῖαι προσῆναι τὸν Δίονυσον, καὶ τὰς κατὰ μέρος τοῦ θεοῦ τοῦτου πράξεις παθόντας παρὰ τῶν Λυσιαίων συντάξασθαι τὴν Ὀρχίαν ὀνομαζομένην ποιήσαν ἀρχαϊκῶς τῇ τε φιλίκτη καὶ τοῖς γράμμασι χρῆσασμενον.

- 68 Φασὶ δ' οὐτὰ Ἀμάλειαν βασιλεύοντα τοῦ μέρους τῆς Ἀβύτης Ὀυρανὸν γῆρας θυγατέρα τὴν προσγεγενημένην Ρέα, ἀδελφὴν ὅσων Κρόνον τε καὶ τῶν ἄλλων Τιτάνων ἑπύροντα δὲ τὴν βασιλείαν εὐρεῖν πλησίον τοῦ Κεραιυλίου καλῶμενον ὄρειον παρὰ θεῖον τοῦ κάλλει διαφέρουσαν Ἀμάλθειαν ὀνομαζομένην ὅθεν αὐτῆς καὶ πλησιασάντα γενεῆσαι παῖδας τῷ τε κάλλει καὶ τῇ ῥώμῃ θυμασκόην, καὶ τὴν μετ' Ἀμάλθειαν ἀποδείξαι κυρίαν τοῦ συνεγγυοῦ τοποῦ παντός, ὅντος τῷ σχήματι παραπλησίαν κέρατι βοός, καὶ ἢ αἰτίας ἑπύρου κέρας προσγεγενημένη· ὅθεν δὲ τῆς ἀρετῆς τῆς χώρας εἶναι πλήρη παντοδαπῆς ἀμπελίου καὶ τῶν ἄλλων δένδρων τῶν ἡμέρους φερόντων καρπύς. τῆς δὲ προειρημένης γυναικὸς τὴν δυναστείαν παραλαβούσης, ἀπὸ ταύτης τὴν χώραν Ἀμάλθειας κέρας ὀνομασθῆναι διὰ καὶ τοὺς μεταγενεστέρους ἀνθρώπους διὰ τὴν προειρημένην αἰτίαν τὴν κρατίστην γῆν καὶ παντοδαποῖς καρποῖς πλήθειον αἰσυντοῦ Ἀμάλθειας κέρας προσγεγενημένην.

τὸν δ' οὖν Ἀμμωνα φοβοῦμενον τὴν Ῥέας ζηλοτυ-
 πίαν κρύψαι τὸ γεγονός, καὶ τὸν παῖδα λύθρα με-
 τενεγκεῖν εἰς τινα πόλιν Νύσαν, μακρὰν ἀπ' ἐκείνων
 τῶν τόπων ἀπηρητιμένην. κείσθαι δὲ ταύτην ἐν τῇ
 νήσῳ περιεχομένη μὲν ὑπὸ τοῦ Τρίτωνος ποτα-
 μοῦ, περικρήμηνω δὲ καὶ καθ' ἓνα τόπον ἔχουσῃ στε-
 νὰς εἰσβολὰς, ἃς ὠνομάσθαι πύλας Νυσίας. εἶναι
 δ' ἐν αὐτῇ χώραν εὐδαίμονα λειμῶσί τε μαλακοῖς
 θειλημμένην καὶ πηγαίοις ὕδασιν ἀρδευομένην δαψι-
 λείῃ, δένδρῃ τε καρποφόρῃ παντοῖα, καὶ πολλὴν 10
 ἄμπελον αὐτοφυῆ, καὶ ταύτης τὴν πλείστην ἀνα-
 δειδράδα. ὑπάρχειν δὲ καὶ πάντα τὸν τόπον εὐπνοον,
 238 ἔτι δὲ καθ' ὑπερβολὴν ὑγιεινόν· καὶ διὰ τοῦτο τοὺς
 ἐν αὐτῷ κατοικοῦντας μακροβιωτάτους ὑπάρχειν τῶν
 πλησιοχώρων. εἶναι δὲ τῆς νήσου τὴν μὲν πρώτην
 εἰσβολὴν αὐλωνοειδῇ, σύσκιον ὑψηλοῖς καὶ πυκνοῖς
 δένδρεσιν, ὥστε τὸν ἥλιον μὴ παντάπασι διαλάμπειν
 διὰ τὴν συναγκίαν, αὐγὴν δὲ μόνην ὁρᾶσθαι φωτός.
 πάντῃ δὲ κατὰ τὰς παρόδους προχεῖσθαι πηγὰς 69
 ὕδατων τῇ γλυκύτητι διαφόρων, ὥστε τὸν τόπον 20
 εἶναι τοῖς βουλομένοις ἐνδιατρίψαι προσηνέστατον.
 ἐξῆς δὲ ὑπάρχειν ἄντρον τῷ μὲν σχήματι κυκλο-
 περές, τῷ δὲ μεγέθει καὶ τῷ κάλλει θαυμαστόν.
 ὑπερκεῖσθαι γὰρ αὐτοῦ πανταχῇ κρημνὸν πρὸς ὕψος
 ἐξαισίον, πέτρας ἔχοντα τοῖς χρώμασι διαφόρους·
 ἐναλλαξὶ γὰρ ἀποστίλβειν τὰς μὲν θαλαττίαις πορ-
 φύραις τὴν χροάν ἔχουσας παραπλήσιον, τὰς δὲ
 κυανῷ, τινὰς δ' ἄλλαις φύσεσι περιλαμβομέναις,
 ὥστε μηδὲν εἶναι χρῶμα τῶν ἑωραμένων παρ' ἀνθρω-
 πωις περὶ τὸν τόπον ἀθεώρητον, πρὸ δὲ τῆς εἰς- 30
 ὁδου πεφυκέναι δένδρα θαυμαστά, τὰ μὲν κάρπιμα,
 τὰ δὲ αἰθιθαλῇ, πρὸς αὐτὴν μόνην τὴν ἀπὸ τῆς
 θεᾶς τέρψιν ὑπὸ τῆς φύσεως δεδημιουργημένα· ἐν
 δὲ τούτοις ἐννοτεύειν ὄρνεα παντοδαπά ταῖς φύσε-
 σιν, ἃ τὴν χροάν ἔχειν ἐπιτεργῇ καὶ τὴν μελωδίαν
 προσηνέστατην. διὸ καὶ πάντα τὸν τόπον ὑπάρχειν
 μὴ μόνον θεοπρεπῇ κατὰ τὴν πρόσοψιν ἀλλὰ καὶ
 πρὸς ἤχον, ὥς ἂν τῆς αὐτοδιδάκτου γλυκυφωνίας νε-

κώσης τὴν ἐναρμόνιον τῆς τέχνης μελωδίαν. διελ-
θόντι δὲ τὴν εἰσόδον θεωρεῖσθαι μὲν ἄντρον ἀνα-
πεπταμένον καὶ τῇ κατὰ τὸν ἥλιον αὐγῇ περιλαμ-
πόμενον, ἄνθη τε παντοδαπὰ πεφυκότα, καὶ μάλιστα
τὴν τε κασία καὶ τὰλλα τὰ δυνάμενα δι' ἐνιαυτῶν
διαφυλάττειν τὴν εὐωδίαν ὁρᾶσθαι δὲ καὶ νυμφῶν
εὐνὰς ἐν αὐτῷ πλείους ἐξ ἀνθῶν παντοδαπῶν, οὐ
χειροποιήτους ἀλλ' ὑπ' αὐτῆς τῆς φύσεως ἀνειμέ-
νας θεοπροπῶς. κατὰ πάντα δὲ τὸν τῆς περιφερείας
10 κύκλον οὐτ' ἄνθος οὔτε φύλλον πεπτωκὸς ὁρᾶσθαι.
διὸ καὶ τοῖς θεωμένοις οὐ μόνον ἐπιτερεπῇ φαίνεσθαι
τὴν πρόσωπιν ἀλλὰ καὶ τὴν εὐωδίαν προσηνεσιάτην.

70. Εἰς τοῦτα οὖν τὸ ἄντρον τὸν Ἀμμωνα παραγε-
κόμενον παραθέσθαι τὸν παῖδα καὶ παραδοῦναι τρέ-
φειν Νύση μίαν τῶν Ἀρισταίου θυγατέρων. ἐπι-
στατήν δ' αὐτοῦ τάξαι τὸν Ἀρισταῖον, ἄνδρα συνέ-
σαι καὶ σωφροσύνη καὶ πάσῃ παιδείᾳ διαφέροντα.
πρὸς δὲ τὰς ἀπὸ τῆς μητροῦς Ρέας ἐπιβουλάς
φύλακα τοῦ παιδὸς καταστήσαι τὴν Ἀθηνᾶν, μικρὸν
20 πρὸ τούτων τῶν χρόνων γηγενῇ φανείσαν ἐπὶ τοῦ
Τρίτωνος ποταμοῦ, δι' ὃν καὶ Τριτωνίδα προσηγο-
ρεῦσθαι. μυθολογοῦσι δὲ τὴν θεὸν ταύτην, ἐλομένην
τὸν πάντα χρόνον τὴν παρθενίαν, σωφροσύνη δι-
νεγκεῖν, καὶ τὰς πλείστας τῶν τεχνῶν ἐξευρεῖν, ἀγ-
χικουν οὔσαν καθ' ὑπερβολήν. ζηλωσαι δὲ καὶ τὰ 239
κατὰ τὸν πόλεμον, ἀλκῇ καὶ ῥώμῃ διαφέρουσιν.
ἄλλα τε πολλὰ πρᾶξαι μνήμης ἄξια, καὶ τὴν αἰγίδα
προσαγορευομένην ἀνελεῖν, θηρίον τι καταπληκτικὸν
καὶ παντελῶς δυσκαταγώνιστον. γηγενὲς γὰρ ὑπάρχον
30 καὶ φυσικῶς ἐκ τοῦ στόματος ἄπλετον ἐκβάλλον φλό-
γα τὸ μὲν πρῶτον φανῆναι περὶ τὴν Φρυγίαν, καὶ
κατακαῦσαι τὴν χώραν, ἣν μέχρι τοῦ νῦν κατα-
καυμένην Φρυγίαν ὀνομάζεσθαι. ἔπειτ' ἐπελθεῖν
τὰ περὶ τὸν Ταῦρον ὄρη, καὶ συνεχῶς κατακαῦσαι
τοὺς ἐξῆς ὄρους μέχρι τῆς Ἰνδικῆς. μετὰ δὲ ταῦτα
πάλιν ἐπὶ θάλατταν τὴν ἐπάνοδον ποιησάμενοι περὶ
μὲν τὴν Φοινίκην ἐμπρῆσαι τοὺς κατὰ τὸν Αἰθιοπικόν
ὄρους, καὶ δι' Αἰγύπτου πορευθεὶς ἐπὶ τῆς Λιβύης.

διελθεῖν τοὺς περὶ τὴν ἐσπέραν τόπους, καὶ τὸ τε-
 λευταῖον εἰς τοὺς περὶ τὰ Κεραῦνια δρυμοὺς ἐγκατα-
 σκῆψαι ἐπιφλεγομένης δὲ τῆς χώρας παντὴ, καὶ
 τῶν ἀνθρώπων τῶν μὲν ἀπολλυμένων, τῶν δὲ διὰ
 τὸν φόβον ἐκλειπόντων τὰς πατρίδας καὶ μακρὰν
 ἐκτοπιζομένων, τὴν Ἀθηναῖν φασὶ τὰ μὲν συνέσει,
 τὰ δ' ἀλκῇ καὶ ῥώμῃ περιγενομένην, ἀνελεῖν τὸ θη-
 ρίον, καὶ τὴν δορὰν αὐτοῦ περιεψαμένην φορεῖν τῷ
 στήθει, ἅμα μὲν σκέπης ἕνεκα καὶ τῆς φυλακῆς τοῦ
 σώματος πρὸς τοὺς ὕστερον κινδύνους, ἅμα δ' ἀρε- 10
 τῆς ὑπόμνημα καὶ δικαίας δόξης. τὴν δὲ μητέρα τοῦ
 θηρίου γῆν ὀργισθεῖσαν ἀνείναι τοὺς ὀνομαζομένους
 γίγαντας ἀντιπάλους τοῖς θεοῖς, οὓς ὕστερον ὑπὸ
 Διὸς ἀναιρεθῆναι, συναγωνιζομένης Ἀθηναῖς καὶ
 Διόνυσου μετὰ τῶν ἄλλων θεῶν. οὐ μὴν ἀλλὰ τὸν
 Διόνυσον ἐν τῇ Νύσῃ τρεφόμενον καὶ μειέχοντα τῶν
 καλλίστων ἐπιτηδεύματων, μὴ μόνον γενέσθαι τῷ
 κάλλει καὶ τῇ ῥώμῃ διάφορον, ἀλλὰ καὶ φιλότεχνον
 καὶ πρὸς πᾶν τὸ χρήσιμον εὐρετικόν. ἐπινοῆσαι γὰρ
 αὐτὸν εἰς παῖδα τὴν ἡλικίαν ὄντα τοῦ μὲν οἴνου 20
 τὴν φύσιν τε καὶ χρεῖαν, ἀποθλίψαντα βότρους τῆς
 αὐτοφυοῦς ἀμπέλου, τῶν δ' ὠραίων τὰ δυνάμεινα
 ξηραίνεσθαι καὶ πρὸς ἀποθησαυρισμὸν ὄντα χρήσιμα,
 μετὰ δὲ ταῦτα καὶ τὰς ἐκάστων κατὰ τρόπον φυ-
 τεύας εὐρεῖν, καὶ βουλευθῆναι τῷ γένει τῶν ἀνθρώ-
 πων μεταδοῦναι τῶν ἰδίων εὐρημάτων, ἐλπίσαντα
 διὰ τὸ μέγεθος τῆς εὐεργεσίας ἀθανάτων τεύξεσθαι
 τιμῶν.

Τῆς δὲ περὶ αὐτὸν ἀρετῆς τε καὶ δόξης διαδι- 71
 δομένης λέγεται τὴν Πέαν ὀργισθεῖσαν Ἀμμωνι 30
 φιλοτιμηθῆναι λαβεῖν ὑποχέριον τὸν Διόνυσον. οὐ
 δυναμένην δὲ κρατῆσαι τῆς ἐπιβολῆς, τὸν μὲν Ἀμ-
 μωνα καταλιπεῖν, ἀπαλλαγεῖσαν δὲ πρὸς τοὺς ἀδελ-
 φούς Τιτᾶνας συνοικῆσαι Κρόνον τῷ ἀδελφῷ τοῦτον
 δ' ὑπὸ τῆς Πέας πεισθέντα στρατεῦσαι μετὰ τῶν
 Τιτάνων ἐπ' Ἀμμωνα, καὶ γενομένης παρατάξεως
 τὸν μὲν Κρόνον ἐπὶ τοῦ προτερήματος ὑπάρχειν, τὸν
 240 δὲ Ἀμμωνα σιτοδείᾳ πιεζόμενον φυγεῖν εἰς Κρήτην,

καὶ γήμαντα τῶν τότε βασιλευόντων Κουρήτων ἐνὸς
 θυγατέρα Κρήτην δυναστεῦσαι τε τῶν τόπων καὶ
 τὸ πρὸ τοῦ τὴν νῆσον Ἰδαίαν καλουμένην ἀπὸ τῆς
 γυναικὸς ὀνομάσαι Κρήτην. τὸν δὲ Κρόνον μυθολο-
 γοῦσι κρατήσαντα τῶν Ἀμμωνίων τόπων, τούτων
 μὲν ἄρχειν πικρῶς, ἐπὶ δὲ τὴν Νῦσαν καὶ τὸν Διόνυ-
 σον στρατεῦσαι μετὰ πολλῆς δυνάμεως. τὸν δὲ
 Διόνυσον πνθόμενον τὰ τε τοῦ πατρὸς ἐλαττώματα
 καὶ τὴν τῶν Τιτάνων ἐπ' αὐτὸν συνδρομήν, ἀθροί-
 10σαι στρατιώτας ἐκ τῆς Νύσης· ὧν εἶναι συντρό-
 φους διακοσίους, διαφόρους τῇ τε ἀλκῇ καὶ τῇ πρὸς
 αὐτὰν εὐνοίᾳ· προσλαβέσθαι δὲ καὶ τῶν πλησιοχώ-
 ρων τοὺς τε Αἰβύας καὶ τὰς Ἀμαζόνας, περὶ ὧν
 προεῖρήκαμεν ὅτι δοκοῦσιν ἀλκῇ διενεγκεῖν, καὶ πρῶ-
 τον μὲν στρατεῖαν ὑπερόριον στείλασθαι, πολλὴν δὲ
 τῆς οἰκουμένης τοῖς ὅπλοις κατασιρέψασθαι. μάλο-
 στα δ' αὐτὰς φασὶ παρορμηθεῖν πρὸς τὴν συμμα-
 χίαν Ἀθηναίαν διὰ τὸν ὅμοιον τῆς προαιρέσεως ζῆ-
 λον, ὡς ἂν τῶν Ἀμαζόνων ἀντιχομένων ἐπὶ πολὺ
 20τῆς ἀνδρείας καὶ παρθενίας. διηρημένης δὲ τῆς δυνά-
 μεως, καὶ τῶν μὲν ἀνδρῶν στρατηγοῦντος Διονύ-
 σου, τῶν δὲ γυναικῶν τὴν ἡγεμονίαν ἐχούσης Ἀθη-
 νᾶς, προσπεσόντας μετὰ τῆς στρατιᾶς τοῖς Τιτᾶσι,
 συνάψαν μάχην. γενομένης δὲ παρὰτάξεως ἰσχυρᾶς,
 καὶ πολλῶν παρ' ἀμφοτέροις πεσόντων, τρωιδῆναι
 μὲν τὸν Κρόνον, ἐπικρατῆσαι δὲ τὸν Διόνυσον ἀρι-
 στεύσαντα κατὰ τὴν μάχην. μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς μὲν
 Τιτᾶνας φυγεῖν εἰς τοὺς κατακτηθέντας ὑπὸ τῶν
 περὶ τὸν Ἀμμωνα τόπους, τὸν δὲ Διόνυσον ἀθροί-
 30σαντα πλῆθος αἰχμαλώτων ἐπαρελθεῖν εἰς τὴν Νῦ-
 σαν. ἐνταῦθα δὲ τὴν δύναμιν περιστήσαντα καθώ-
 πλισμένην τοῖς ἀλοῦσι κατηγορίαν ποιήσασθαι τῶν
 Τιτάνων, καὶ πᾶσαν ὑπόνοιαν καταλείπειν ὡς μέλλοντα
 κατακοίπειν τοὺς αἰχμαλώτους. ἀπολύσαντες δ' ἐϋ-
 τοὺς τῶν ἐγκλημάτων, καὶ τὴν ἐξουσίαν δύντος εἴτε
 συστρατεῦναι εἴτε ἀπέναι βούλονται, πάντας ἐλέ-
 σθαι συστρατεῦναι· διὰ δὲ τὸ παράδοξον τῆς σωτη-
 ρίως προσκυκεῖν αὐτὸν ὡς θεόν. τὸν δὲ Διόνυσον

παράγοντα καθ' ἓνα τῶν αἰχμαλώτων, καὶ δάδντα σπονθὴν οἴνου, πάντας ἐξορκῶσαι συστρατεύειν ἀδολῶς καὶ μέχρι τέλεωτῆς βεβαίως διαγωνιεῖσθαι διὰ καὶ τούτων πρώτων ὑποσπόνδων ὀνομασθέντων, τοὺς μεταγενεσιτέρους ἀπομιμουμένους τὰ τότε πράχθεντα τὰς ἐν τοῖς πολέμοις διάλυσιν σπονδὰς προσαγορεύειν.

Τοῦ δ' οὖν Διονύσου μέλλοντος στρατεύειν ἐπὶ τὸν Κρόνον, καὶ τῆς δυνάμεως ἐκ τῆς Νύσης ἐξιούσης, μυθολογοῦσιν Ἀρισταῖον τὸν ἐπιστάτην αὐταῦ 10
Θυσίαν τε παραπτήσαι καὶ πρῶτον ἀνθρώπων οἷς Θεῶ [Διονύσω] θῦσαι. συστρατεύειν δὲ φασὶ καὶ τῶν Νυσαίων τοὺς εὐγενεσιτάτους, οὓς ὀνομάζεσθαι Σει-
24 Ἰληνοὺς. πρῶτον γὰρ τῶν ἀπάντων βασιλεῦσαι φασὶ τῆς Νύσης Σειληνόν, οὗ τὸ γένος ὅθεν ἦν. ὑπὸ πάντων ἀγνοεῖσθαι διὰ τὴν ἀρχαιότητα. ἔχοντος δ' αὐτοῦ κατὰ τὴν ὁσφὺν οὐρὰν, διατελεσαι καὶ τοὺς ἐκγόνοὺς τὸ παράσημον τοῦτο φοροῦντας διὰ τὴν τῆς φύσεως κοινωνίαν. τὸν δ' οὖν Διόνυσον ἀνα-
ζευξάντα μετὰ τῆς δυνάμεως, καὶ διελθόντα πολλὴν 20
μὲν ἄνυδρον χεῖραν, οὐκ ὀλίγην δ' ἔρημον καὶ θηριώδη, καταστρατοπέδεῦσαι περὶ πόλιν Λιβυκὴν τὴν ὀνομαζομένην Ζάβιραν. πρὸς δὲ ταύτῃ γηγενὲς ὑπάρχον θηρίον καὶ πολλοὺς ἀναλίσκον τῶν ἐγχωρίων, τὴν ὀνομαζομένην κάμπην, ἀνελεῖν, καὶ μεγάλης τυχεῖν δόξης ἐπ' ἀνδρείᾳ παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις. ποιῆσαι δ' αὐτὸν καὶ χῶμα παμμέγεθες ἐπὶ τῷ φο-
γευθέντι θηρὶ, βουλόμενον ἀθάνατον ἀπολιπεῖν ὑπόμνημα τῆς ἰδίας ἀρετῆς, τὸ καὶ διαμεῖναν μέχρι τῶν νεωτέρων χρόνων. ἔπειτα τὸν μὲν Διόνυσον 30
προάγειν πρὸς ταῖς Τιτᾶνας, εὐτάκτως ποιούμενον τὰς ὁδοπορίας, καὶ πᾶσι τοῖς ἐγχωρίοις φίλωνθρώποις προσφερόμενον, καὶ τὸ σύνολον ἑαυτὸν ἀφ' φαινόμενον στρατεύειν ἐπὶ κολάσει μὲν τῶν ἀσεβῶν, εὐεργεσίᾳ δὲ τοῦ κοινοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων. τοὺς δὲ Λίβυας θαυμάζοντας τὴν εὐταξίαν καὶ τὸ τῆς ψυχῆς μεγαλοπρεπές, τροφὰς τε παρέχεσθαι τοῖς ἀνθρώποις διψιλεῖς καὶ συστρατεύειν προθύ-

μάτατα. συνεγγιζούσης δὲ τῆς δυνάμεως τῇ πόλει τῶν Ἀμμωνίων, τὸν Κρόνον πρὸ τοῦ τείχους παρατάξει λειψθέντα τὴν μὲν πόλιν νυκτὸς ἐμπρήσας, σπεύδοντα εἰς τέλος καταφθεῖραι τοῦ Διόνυσου τὴν πατρῴα βασιλεία, αὐτὸν δ' ἀναλαβόντα τὴν γυναῖκα Ῥέαν καὶ τινὰς τῶν συνηγωνισμένων αἰλῶν λαθεῖν ἐκ τῆς πόλεως διαδράντα. οὐ μὴν τὸν γε Διόνυσον ὁμοίαν ἔχειν τούτῳ προαίρεσιν· λαβόντα γὰρ τὸν τε Κρόνον καὶ τὴν Ῥέαν αἰχμαλώτους, οὐ μόνον ἀφεῖναι τῶν ἐγκλημάτων διὰ τὴν συγγένειαν, ἀλλὰ καὶ παρακαλέσαι τὸν λοιπὸν χρόνον γονέων ἔχειν πρὸς αὐτὸν εὐνοίαν τε καὶ τάξιν, καὶ συζῆν τιμωμένους ὑπὲρ αὐτοῦ μάλιστα πάντων. τὴν μὲν οὖν Ῥέαν διατελεῖσαι πάντα τὸν χρόνον ὡς υἱὸν ἀγαπῶσαν, τὸν δὲ Κρόνον ὑπουλον ἔχειν τὴν εὐνοίαν. γενέσθαι δ' αὐτοῖς περὶ τούτους τοὺς χρόνους υἱόν, ὃν προσαγορευθῆναι Δία, τιμηθῆναι δὲ μέγας ὑπὸ τοῦ Διόνυσου, καὶ δι' ἀρετὴν ἐν τοῖς ὑστερον χρόνοις γενέσθαι πάντων βασιλέα.

- 73 Ἰὼν δὲ Λιβύων εἰρηκότων αὐτῷ πρὸ τῆς μάχης ὅτι καθ' ὃν καιρὸν ἐξέπεσεν ἐκ τῆς βασιλείας Ἀμμων, τοῖς ἐγχωρίοις προειρηκὼς εἶη τεταχμένοις χρόνοις ἦξειν υἱὸν αὐτοῦ Διόνυσον, καὶ τὴν τε πατρῴαν ἀνακλιῆσθαι βασιλείαν καὶ πάσης τῆς οἰκουμένης κυριεύσαντα θεὸν νομισθῆσθαι, ὑπολαβὼν ἀληθῆ γεγονέναι μάντιν, τὸ τε χρηστήριον ἰδρύσατο τοῦ πατρὸς καὶ τὴν πόλιν οἰκοδομήσας τιμὰς ὥρισεν ὡς 242
θεῷ, καὶ τοὺς ἐπιμελησομένους τοῦ μαντείου κατέστησε. παραδεδόσθαι δὲ τὸν Ἀμμωνία σχεῖν κριοῦ κεφαλὴν τετυπωμένην, παράσημον ἐσχηκότος αὐτοῦ τὸ κράνος κατὰ τὰς στρατείας. εἰσὶ δ' οἱ μυθολογῶντες αὐτῷ πρὸς ἀλήθειαν γενέσθαι φυσικῶς καθ' ἑκάτερον μέρος τῶν κροτάφων κεράτια· διὸ καὶ τὸν Διόνυσον, υἱὸν αὐτοῦ γεγονότα, τὴν ὁμοίαν ἔχειν πρόσρηψιν, καὶ τοῖς ἐπιγιννομένοις τῶν ἀνθρώπων παραδεδόσθαι τὸν θεὸν τοῦτον γεγονότα κερατίαν. μετὰ δ' οὖν τὴν τῆς πόλεως οἰκοδομίαν καὶ τὴν περὶ τὸ χρηστήριον κατὰστασιν πρῶτον φασὶ τὸν Διόνυ-

σον χρήσασθαι τῷ θεῷ περὶ τῆς στρατείας, καὶ
 λαβεῖν παρὰ τοῦ πατρὸς χρησμὸν ὅτι τοὺς ἀνθρώ-
 πους εὐεργετῶν τεύξεται τῆς ἀθανασίας. διὸ καὶ
 μετεωρισθέντα τῇ ψυχῇ τὸ μὲν πρῶτον ἐπὶ τὴν Αἴ-
 γυπτον στρατεῦσαι, καὶ τῆς χώρας καταστήσαι βα-
 σιλέα Δία τὸν Κρόνου καὶ Ρέας παῖδα, τὴν ἡλι-
 κίαν νέον ὄντα. παρακαταστήσαι δ' αὐτῷ καὶ ἐπι-
 στατήν Ὀλύμπου, ὑφ' οὗ τὸν Δία παιδευθέντα καὶ
 πρωτεύσαντα καὶ ἀρετὴν Ὀλύμπιον προσαγορευθῆ-
 ναι. τὸν δ' οὖν Διόνυσον λέγεται διδάξαι τοὺς Αἰ- 10
 γυπτίους τὴν τε τῆς ἀμπέλου φυτεῖαν καὶ τὴν χρῆ-
 σιν καὶ τὴν παράθεσιν ταῦ τε οἴνου καὶ τῶν ἀκρο-
 θρύων καὶ τῶν ἄλλων καρπῶν. πάντα δὲ διαδιδόμε-
 νης περὶ αὐτοῦ φήμης ἀγαθῆς, μηδένα καθάπερ
 πρὸς πολέμιον ἀντιτάττεσθαι, πάντας δὲ προθύμως
 ὑπακούοντας ἐπαίνοις καὶ θυσίαις ὡς θεὸν τιμᾶν.
 τῷ δ' αὐτῷ τρόπῳ ἐπελθεῖν φασὶ τὴν οἰκουμένην,
 ἐξημεροῦντα μὲν τὴν χώραν ταῖς φυτεῖαις, εὐεργε-
 τοῦντα δὲ τοὺς λαοὺς μεγάλας τιμαῖς καὶ χάρισι
 πρὸς τὸν αἰῶνα. διὸ καὶ πάντας τοὺς ἀνθρώπους 20
 ἐν ταῖς πρὸς τοὺς ἄλλους θεοὺς τιμαῖς οὐχ ὁμοίαν
 ἔχοντας προαίρεσιν ἄλλήλοις σχεδὸν ἐπὶ μόνου τοῦ
 Διονύσου συμαγωνομένην ἀποδεικνύειν μαρτυρίαν τῆς
 ἀθανασίας. οὐδένα γὰρ οὐδ' Ἑλλήνων οὔτε βαρβά-
 ρων ἄμοιρον εἶναι τῆς τούτου δωρεᾶς καὶ χάριτος,
 ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀπηγριωμένην ἔχοντας χώρῃν ἢ πρὸς
 φυτεῖαν ἀμπέλου παντελῶς ἀπηλλοτριωμένην μα-
 θεῖν τὸ κατασκευαζόμενον ἐκ τῶν κριθῶν πομα,
 βραχὺ λειπόμενον τῆς περὶ τὸν οἶνον εὐωδίας, τὸν
 δ' οὖν Διόνυσόν φασὶ τὴν κατάβασιν ἐκ τῆς Ἰνδοῦ 30
 κῆς ἐπὶ τὴν θάλατταν ταχῆναι ποησάμενον, κατα-
 λαβεῖν ἅπαντας τοὺς Τιτᾶνας ἡθροικότας δυνάμεις
 καὶ διαβεβηκότας εἰς Κρήτην ἐπ' Ἀμμωνα. προσ-
 βεβοηθηκότος δὲ καὶ τοῦ Διὸς ἐκ τῆς Αἰγύπτου τοῖς
 περὶ τὸν Ἀμμωνα, καὶ πολέμου μεγάλου συνεστῶ-
 τος ἐν τῇ νήσῳ, ταχέως καὶ τοὺς περὶ τὸν Διόνυ-
 σον καὶ τὴν Ἀθηνᾶν καὶ τινὰς τῶν ἄλλων θεῶν
 νομισθέντων ἀνδραμεῖν εἰς Κρήτην. γενομένης δὲ

παραιτήσεως μεγάλης επικρατῆσαι τοὺς περὶ τὸν 243
Διόνυσον καὶ πάντας ἀνελείν τοὺς Τιτάνας. μετὰ δὲ
ταῦτα Ἄμμωνος καὶ Διόνυσου μεταστάντων ἐκ τῆς
ἀνθρωπίνης φύσεως εἰς τὴν ἀθανασίαν τὸν Δία
φασὶ βασιλεῦσαι τοῦ συμπαντος κόσμου, κεκολασμέ-
νων τῶν Τιτάνων, καὶ μηδενὸς ὄντος τοῦ τολμή-
ποντος δι' ἀσέβειαν ἀμφεσβητῆσαι τῆς ἀρχῆς.

- 74 Τὸν μὲν οὖν πρῶτον Διόνυσον ἐξ Ἄμμωνος καὶ
Ἀμαλθείας γνόμενον τοιαύτας οἱ Λίβυες ἱστοροῦσιν
10 ἐπιτελέσασθαι πράξεις· τὸν δὲ δευτέρον φασιν ἐξ
Ἰούς τῆς Ἰνάρχου Διὶ γνόμενον βασιλεῦσαι μὲν τῆς
Αἰγύπτου, κατυδειῆσαι δὲ τὰς τελείας· τελευταῖον δὲ
τὸν ἐκ Διὸς καὶ Σεμέλης τεκνωθέντα παρὰ τοῖς Ἑλ-
λησι ζῆλωιτὴν γενέσθαι τῶν προτέρων. τὰς δ' ἀμφο-
τέρων προαιρέσεις μιμησάμενον στρατεῦσαι μὲν ἐπὶ
πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, στήλας δ' οὐκ ὀλίγας ἀπο-
λιπεῖν τῶν ὄρων τῆς στρατείας· καὶ τὴν μὲν χώραν
ἐξημεροῦν ταῖς φυτείαις, στρατιώτιδας δ' ἐπιλέξα-
σθαι γυναῖκας, καθάπερ καὶ ὁ παλαιὸς τὰς Ἀμα-
20 ζόνας. ἐνεργῆσαι δ' ἐπὶ πλείον καὶ τὰ περὶ τοὺς ὀρ-
γιασμούς, καὶ τελετὰς ἃς μὲν μεταθεῖναι πρὸς τὸ
κρεῖττον, ἃς δ' ἐπινοῆσαι. διὰ δὲ τὸ πλῆθος τοῦ
χρόνου τῶν προτέρων εὐρειῶν ἀγνοηθέντων ὑπὸ τῶν
πολλῶν τοῦτον κληρονομήσαι τὴν τῶν προγενεστέ-
ρων προαίρεσιν τε καὶ δόξαν. οὐκ ἐπὶ τούτου δὲ
μόνον συμβῆναι τὸ προειρημένον ἀλλὰ καὶ μετὰ
ταῦτα ἐφ' Ἡρακλέους. θυοῖν γὰρ ὄντων τῶν προ-
γενεστέρων τῶν τὴν αὐτὴν ἐσχηκότων προσηγορίαν,
τὸν μὲν ἀρχαιότατον Ἡρακλέα μυθολογεῖσθαι γεγο-
30 νέναι παρ' Αἰγυπτίοις, καὶ πολλὴν τῆς οἰκουμένης
τοῖς ὅπλοις καταστρεφάμενον θέσθαι τὴν ἐπὶ τῆς
Λιβύης στήλην· τὸν δὲ δεύτερον ἐκ Κρήτης, εἶα
τῶν Ἰθαίων ὄντα Δακτύλων καὶ γνόμενον γόητα
καὶ στρατηγικόν, συσιήσασθαι τὸν Ὀλυμπιακὸν ἀγῶ-
να· τὸν δὲ τελευταῖον, μικρὸν πρὸ τῶν Τρωικῶν ἐξ
Ἀλκμήνης καὶ Διὸς τεκνωθέντα, πολλὴν ἐπελθεῖν
τῆς οἰκουμένης, ὑπηρετοῦντα τοῖς Ἑρυσθέως προς-
τάγμασιν. ἐπιτυχόντα δὲ πᾶσι τοῖς ἀθλοῖς θέσθαι

μὲν καὶ στήλην τὴν ἐπὶ τῆς Εὐρώπης· διὰ δὲ
 τὴν ὁμωνυμίαν καὶ τὴν τῆς προαιρέσεως ὁμοιότητα
 χρόνων ἐπιγενομένων τελευτήσαντα κληρονομῆσαι
 τὰς τῶν ἀρχαιοτέρων πράξεις, ὡς ἐνὸς Ἡρακλέους
 γεγονότος ἐν παντὶ τῷ πρότερον αἰῶνι. ὑπὲρ δὲ τοῦ
 πλείους Διονύσου γεγονέναι σὺν ἄλλαις ἀποδείξεσι
 πειρῶνται φέρειν καὶ τὴν ἐκ τῆς Τιτανομαχίας. συμ-
 φωνουμένου γὰρ παρὰ πᾶσιν ὅτι Διόνυσος τῷ Διὶ
 συνηγωνίσατο τὸν πρὸς τοὺς Τιτᾶνας πόλεμον, οὐ-
 δαμῶς πρέπειν φασὶ τὴν τῶν Τιτάνων γενεὰν τιθέναι 10
 244 κατὰ τοὺς τῆς Σεμέλης χρόνους, οὐδὲ Κάδμον τὸν
 Ἀγήνορος ἀποφαίνεσθαι πρεσβύτερον εἶναι τῶν
 Ὀλυμπίων θεῶν. οἱ μὲν οὖν Αἰβυες περὶ Διονύσου
 τοιαῦτα μυθολογοῦσιν· ἡμεῖς δὲ τὴν ἐν ἀρχῇ πρό-
 θεσιν τετελεκότις αὐτοῦ περιγράψομεν τὴν τρίτην
 βίβλον.

περὶ δὲ Ὀρχείως τοῦ τρίτου μαθητοῦ κατὰ μέρος ἀναγνώσκοντες, ὅταν τὰς πράξεις αὐτοῦ διεξώμεν· τὸν δ' οὖν Ἀθόν φασὶ τοῖς Πελασγικοῖς γράμμασι συνταξάμενον τὰς τοῦ πρώτου Διόνυσου πράξεις καὶ τὰς ἄλλας μυθολογίας ἀπολιπεῖν ἐν τοῖς ὑπομνημασιν· ὁμοίως δὲ τούτοις χρησασθαι τοῖς Πελασγικοῖς γράμμασι τὸν Ὀρχέα καὶ Προναυίδην τὸν Ὀμήρου διδασκαλόν, εὐφυῆ γεγονότα μελαπολικόν· πρὸς δὲ τούτοις θυμοῖτην τὸν θυμολίαν τοῦ Λαομέδοντος, ἰοκατὰ τὴν ἡλικίαν γεγονότα τοῦ Ὀρχείως, πλανηθῆναι κατὰ πολλοὺς τοποὺς τῆς οἰκουμένης, καὶ πωραβαλεῖν τῆς Ἀθύης εἰς τὴν πρὸς ἐπίρραν χώραν [τῆς οἰκουμένης] ἕως Ὀμιανού· θεάσασθαι δὲ καὶ τὴν Νύσσα, ἐν ᾗ μυθολογοῦνται αἱ ἐγχώριαι ἀρχαῖαι προσφῆναι τὸν Διόνυσον, καὶ τὰς κατὰ μέρος τοῦ θεοῦ τοῦτου πράξεις μαθεῖν παρὰ τῶν Λυσαιέων συνταξάσθαι τὴν Φοργίαν ὀνομαζομένην ποιήσαι ἀρχαῖα τῇ τε τελείᾳ καὶ τοῖς γράμμασι χρησάμενον.

- 68 Φασὶ δ' οὐκ Ἀμφίονα βασιλεύοντα τοῦ μέρους τῆς Ἀθύης Ὀρέαν τὴν γῆναι θυγατέρα τὴν προσεγορευομένην Ρέα, ἀδελφὴν ἔσσαν Κρόνον τε καὶ τῶν ἄλλων Τιτανῶν, ἔκγοντα δὲ τὴν βασιλείαν εὐρεῖν πλησίον τῶν Κερκυραίων καὶ ῥυμίων ὄρειν παρθένον τῶν κάλλει διαφέρουσαν Ἀμφιθεῖαν ὀνομαζομένην· ἐρασθέντα δ' αὐτῆς καὶ πλησιασάντα γεννησάμενα παῖδας τῶν τε κάλλει καὶ τῇ ῥώμῃ διδυμασθέν, καὶ τὴν μὲν Ἀμφιθεῖαν ἀπεδείξαι κυρίαν τοῦ συνεγγυοῦ τοποῦ πατρός, ὄντος τῶν σχήματι παραπλησίαν κέρατι βοός, αἰφ' ἧς αἰτίας Ἀσπερὸν κέραν προσεγορευθῆναι· δεῖν δὲ τὴν ἀρετὴν τῆς χώρας εἶναι πληρὴν παντοδαπῆς ἀμπέλου καὶ τῶν ἄλλων δένδρων τῶν ἡμέρους φερόντων καρπούς· τῆς δὲ προειρημένης γυναικὸς τὴν δυναστείαν παραλαβούσης, ἀπὸ ταύτης τὴν χώραν Ἀμφιθεῖας κέραν ὀνομασθῆναι, δεῖν καὶ τοὺς μεταγενεστέρους ἀνθρώπους διὰ τὴν προειρημένην αἰτίαν τῆς κρατίστην γῆν καὶ παντοδαπῶν καρπῶν πληθύνειν Ὀρέαν τὴν Ἀμφιθεῖας κέραν προσεγορευθῆναι.

τὸν δ' οὖν Ἀμμωνα φοβούμενον τὴν Πείας ζήλοτυ-
 πλίαν κρύψαι τὸ γεγονός, καὶ τὸν παῖδα λύθρα με-
 τενεγκεῖν εἰς τινα πόλιν Νύσαν, μακρὰν ἀπ' ἐκείνων
 τῶν τόπων ἀπηρητημένην. κείσθαι δὲ ταύτην ἐν τι-
 νῇ νήσῳ περιεχομένῃ μὲν ὑπὸ τοῦ Τρίτωνος ποτα-
 μοῦ, περικρήνανθ' δὲ καὶ καθ' ἓνα τόπον ἔχουσα στε-
 νὰς εἰσβολὰς, ἃς ὠνομάσθαι πύλας Νυσίας. εἶναι
 δ' ἐν αὐτῇ χώραν εὐδαίμονα λειμῶσί τε μαλακοῖς
 θειλημμένην καὶ πηγαίοις ὕδασιν ἀρδευομένην δαψι-
 λέσι, δένδρη τε καρποφόρα παντοῖα, καὶ πολλήν 10
 ἄμπελον αὐτοφυῆ, καὶ ταύτης τὴν πλείστην ἀνα-
 δεινδράδα. ὑπάρχειν δὲ καὶ πάντα τὸν τόπον εὐπνουν,
 238 ἔτι δὲ καθ' ὑπερβολὴν ὑγιεινόν· καὶ διὰ τοῦτο τοὺς
 ἐν αὐτῷ κατοικοῦντας μακροβιωτάτους ὑπάρχειν τῶν
 πλησιοχώρων. εἶναι δὲ τῆς νήσου τὴν μὲν πρώτην
 εἰσβολὴν αὐλωνοειδῆ, σύσκιον ὑψηλοῖς καὶ πυκνοῖς
 δένδρεσιν, ὥστε τὸν ἥλιον μὴ παντάπασι διαλάμπειν
 διὰ τὴν συνάγκειαν, αὐγὴν δὲ μόνην ὁρᾶσθαι φωτός.
 πάντα δὲ κατὰ τὰς παρόδους προχεῖσθαι πηγὰς 69
 ὕδατων τῇ γλυκύτητι διαφόρων, ὥστε τὸν τόπον 20
 εἶναι τοῖς βουλομένοις ἐνδιατρίψαι προσηνέστατον.
 ἐξῆς δὲ ὑπάρχειν ἄντρον τῷ μὲν σχήματι κυκλο-
 περές, τῷ δὲ μεγέθει καὶ τῷ κάλλει θαυμαστόν.
 ὑπερκεῖσθαι γὰρ αὐτοῦ πανταχῇ κρημνὸν πρὸς ὕψος
 ἐξαίσιον, πέτρας ἔχοντα τοῖς χρώμασι διαφόρους·
 ἐναλλαξὶ γὰρ ἀποστίλβειν τὰς μὲν θαλαττίαις πορ-
 φύραις τὴν χροάν ἔχουσας παραπλήσιον, τὰς δὲ
 κυανῶ, τινὰς δ' ἄλλαις φύσεσι περιλαμβομέναις,
 ὥστε μηδὲν εἶναι χρῶμα τῶν ἐωραμένων παρ' ἀνθρώ-
 πους περὶ τὸν τόπον ἀθεώρητον, πρὸ δὲ τῆς εἰς- 30
 ὁδου πεφυκέναι δένδρα θαυμαστά, τὰ μὲν κάρπιμα,
 τὰ δὲ αἰιθαλῆ, πρὸς αὐτὴν μόνην τὴν ἀπὸ τῆς
 Πείας τέρψιν ὑπὸ τῆς φύσεως θεημιουργημένα· ἐν
 δὲ τούτοις ἐννοιτεύειν ὄρεα παντοδαπὰ ταῖς φύσε-
 σιν, ἃ τὴν χροάν ἔχειν ἐπιτερεπῆ καὶ τὴν μελωδίαν
 προσηνέστατήν. διὸ καὶ πάντα τὸν τόπον ὑπάρχειν
 μὴ μόνον θεοπρεπῆ κατὰ τὴν πρόσοψιν ἀλλὰ καὶ
 τὸν ἥχον, ὥς ἂν τῆς αἰταδιδάκτου γλυκυφωνίας γε-

κώσης τὴν ἐναρμόνιον τῆς τέχνης μελωδίαν. διελ-
 θόντι δὲ τὴν εἰσόδον θεωρεῖσθαι μὲν ἄντρον ἀνα-
 πεπταμένον καὶ τῇ κατὰ τὸν ἥλιον αὐγῇ περιλαμ-
 πόμενον, ἄνθη τε παντοδαπὰ πεφυκότα, καὶ μάλιστα
 τὴν τε κασιόα καὶ τᾶλλα τὰ δυνάμενα δι' ἐνιαυτῶν
 διαφυλάττειν τὴν εὐωδίαν· ὁρᾶσθαι δὲ καὶ νυμφῶν
 εὐνας ἐν αὐτῷ πλείους ἐξ ἀνθῶν παντοδαπῶν, οὐ
 χειροποιήτους ἀλλ' ὑπ' αὐτῆς τῆς φύσεως ἀνειμέ-
 νας θεοπρεπῶς. κατὰ πάντα δὲ τὸν τῆς περιφερείας
 10 κύκλον οὐτ' ἄνθος οὔτε φύλλον πεπτωκὸς ὁρᾶσθαι.
 διὸ καὶ τοῖς θεωμένοις οὐ μόνον ἐπιτερεπῇ φαίνεσθαι
 τὴν πρόσωπον ἀλλὰ καὶ τὴν εὐωδίαν προσηνεσιάτην.

70. Εἰς τοῦτο οὖν τὸ ἄντρον τὸν Ἀμμωνα παραγε-
 νόμεναν παραθίσθαι τὸν παῖδα καὶ παραδοῦναι τρέ-
 φειν Νύση μίαν τῶν Ἀρισταίου θυγατέρων. ἐπι-
 ατάτην δ' αὐτοῦ τάξαι τὸν Ἀρισταῖον, ἄνδρα συνέ-
 αει καὶ σωφροσύνη καὶ πάσῃ παιδείᾳ διαφέροντα.
 πρὸς δὲ τὰς ἀπὸ τῆς μητροῦς Ρέας ἐπιβουλὰς
 φύλακα τοῦ παιδὸς καταστήσαι τὴν Ἀθηνᾶν, μικρὸν
 20 πρὸ τούτων τῶν χρόνων γηγενῇ φανείσαν ἐπὶ τοῦ
 Τρίτωνος ποταμοῦ, δι' ὃν καὶ Τριτωνίδα προσηγο-
 ρεῦσθαι. μυθολογοῦσι δὲ τὴν θεὸν ταύτην, ἐλομένην
 τὸν πάντα χρόνον τὴν παρθενίαν, σωφροσύνη διε-
 νεγκεῖν, καὶ τὰς πλείστας τῶν τεχνῶν ἐξευρεῖν, ἀγ-
 χίκουν οὔσαν καθ' ὑπερβολὴν· ζηλῶσαι δὲ καὶ τὰ 239
 κατὰ τὸν πόλεμον, ἀλκὴ καὶ ῥώμῃ διαφέρουσιν·
 ἄλλα τε πολλὰ πράξαι μνήμης ἄξια, καὶ τὴν αἰγίδα
 προσαγορευομένην ἀνελεῖν, θηρίον τι καταπληκτικὸν
 καὶ παντελῶς δυσκαταγάνιστον. γηγενὲς γὰρ ὑπάρχον
 30 καὶ φυσικῶς ἐκ τοῦ στόματος ἀπλετοῦ ἐκβάλλον γλό-
 γα τὸ μὲν πρῶτον φανῆναι περὶ τὴν Φρυγίαν, καὶ
 κατακαῦσαι τὴν χώραν, ἣν μέχρι τοῦ νῦν κατα-
 κευμένην Φρυγίαν ὀνομάζεσθαι· ἔπειτ' ἐπελθεῖν
 τὰ περὶ τὸν Ταῦρον ὄρη, καὶ συνεχῶς κατακαῦσαι
 τοὺς ἐξῆς ὄρους μέχρι τῆς Ἰνδικῆς. μετὰ δὲ ταῦτα
 πάλιν ἐπὶ θάλατταν τὴν ἐπ' ἀνατολὴν ποιησάμενοι περὶ
 μὲν τὴν Φοινίκην ἔμπρησαι τοὺς κατὰ τὸν Λίβανον
 ὄρους, καὶ δι' Αἰγύπτου πορευθέντες ἐπὶ τῆς Λιβύης

διελθεῖν τοὺς περὶ τὴν ἐσπέραν τόπους, καὶ τὸ τε-
 λευταῖον εἰς τοὺς περὶ τὰ Κεραύνια ὄρυμους ἐγκατα-
 σκῆψαι ἐπιφλεγομένης δὲ τῆς χώρας πάντη, καὶ
 τῶν ἀνθρώπων τῶν μὲν ἀπολλυμένων, τῶν δὲ διὰ
 τὸν φόβον ἐκλειπόντων τὰς πατρίδας καὶ μακρὰν
 ἐκτοπιζομένων, τὴν Ἀθηναῖν φασὶ τὰ μὲν συνέσει,
 τὰ δ' ἀλκῇ καὶ ῥώμῃ περιγενομένην, ἀνελεῖν τὸ θη-
 ρίον, καὶ τὴν δορὰν αὐτοῦ περιεψαμένην φορεῖν τῷ
 στήθει, ἅμα μὲν σκέπης ἕνεκα καὶ τῆς φυλακῆς τοῦ
 σώματος πρὸς τοὺς ὕστερον κινδύνους, ἅμα δ' ἀρε- 10
 τῆς ὑπόμνημα καὶ δικαίας δόξης. τὴν δὲ μητέρα τοῦ
 θηρίου γῆν ὀργισθεῖσαν ἀνείναι τοὺς ὀνομαζομένους
 γίγαντας ἀντιπάλους τοῖς θεοῖς, οὓς ὕστερον ὑπὸ
 Διὸς ἀναιρεθῆναι, συναγωνιζομένης Ἀθηναῖς καὶ
 Διόνυσου μετὰ τῶν ἄλλων θεῶν. οὐ μὴν ἀλλὰ τὸν
 Διόνυσον ἐν τῇ Νύσῃ τρεφόμενον καὶ μειέχοντα τῶν
 καλλίστων ἐπιτηδευμάτων, μὴ μόνον γενέσθαι τῷ
 κάλλει καὶ τῇ ῥώμῃ διάφορον, ἀλλὰ καὶ φιλότεχνον
 καὶ πρὸς πᾶν τὸ χρήσιμον εὐρετικόν. ἐπινοῆσαι γὰρ
 αὐτὸν εἶς παῖδα τὴν ἡλικίαν ὄντα τοῦ μὲν οἴνου 20
 τὴν φύσιν τε καὶ χρεῖαν, ἀποθλίψαντα βότρυς τῆς
 αὐτοφρυοῦς ἀμπέλου, τῶν δ' ὠραίων τα δυνάμεινα
 ξηραίνεσθαι καὶ πρὸς ἀποθησαυρισμὸν ὄντα χρήσιμα,
 μετὰ δὲ ταῦτα καὶ τὰς ἐκάστων κατὰ τρόπον φυ-
 τελας εὐρεῖν, καὶ βουλευθῆναι τῷ γένει τῶν ἀνθρώ-
 πων μεταδοῦναι τῶν ἰδίων εὐρημάτων, ἐλπίσαντα
 διὰ τὸ μέγεθος τῆς εὐεργεσίας ἀθανάτων τεύξεσθαι
 τιμῶν.

Τῆς δὲ περὶ αὐτὸν ἀρετῆς τε καὶ δόξης διαδι- 71
 δομένης λέγεται τὴν Πέαν ὀργισθεῖσαν Ἀμμωνι 30
 φιλοτιμηθῆναι λαβεῖν ὑποχείριον τὸν Διόνυσον. οὐ
 δυναμένην δὲ κρατῆσαι τῆς ἐπιβολῆς, τὸν μὲν Ἀμ-
 μωνα καταλιπεῖν, ἀπαλλαγεῖσαν δὲ πρὸς τοὺς ἀδελ-
 φούς Τιτᾶνας συνοικῆσαι Κρόνον τῷ ἀδελφῷ τοῦτον
 δ' ὑπὸ τῆς Πέας πεισθέντα στρατεῦσαι μετὰ τῶν
 Τιτάνων ἐπ' Ἀμμωνα, καὶ γενομένης παρατάξεως
 τὸν μὲν Κρόνον ἐπὶ τοῦ προτερήματος ὑπάρχει, τὸν
 240 δὲ Ἀμμωνα σιτοδείᾳ πιεζόμενον φυγεῖν εἰς Κρήτην,

καὶ γήμαντα τῶν τότε βασιλευόντων Κουρήτων ἐνὸς
 θυγατέρα Κρήτην δυναστεῦσαι τε τῶν τόπων καὶ
 τὸ πρὸ τοῦ τὴν νῆσον Ἰδαίαν καλουμένην ἀπὸ τῆς
 γυναικὸς ὀνομάσαι Κρήτην. τὸν δὲ Κρόνον μυθολο-
 γοῦσι κρατήσαντα τῶν Ἀμμωνίων τόπων, τούτων
 μὲν ἄρχειν πικρῶς, ἐπὶ δὲ τὴν Νύσαν καὶ τὸν Διόνυ-
 σον στρατεῦσαι μετὰ πολλῆς δυνάμεως. τὸν δὲ
 Διόνυσον πνθόμενον τὰ τε τοῦ πατρὸς ἐλαττώματα
 καὶ τὴν τῶν Τιτάνων ἐπ' αὐτὸν συνδρομήν, ἀθροί-
 10 σαι στρατιώτας ἐκ τῆς Νύσης· ὧν εἶναι συντρό-
 φους διακοσίους, διαφόρους τῇ τε ἀλκῇ καὶ τῇ πρὸς
 αὐτὰν εὐνοίᾳ· προσλαβέσθαι δὲ καὶ τῶν πλησιοχώ-
 ρων τοὺς τε Αἰβύας καὶ τὰς Ἀμαζόνας, περὶ ὧν
 προεξηγήκαμεν ὅτι δοκοῦσιν ἀλκῇ διενεγκεῖν, καὶ πρῶ-
 τον μὲν στρατείαν ὑπερόριον στείλασθαι, πολλὴν δὲ
 τῆς οἰκουμένης τοῖς ὅπλοις καταστρέψασθαι. μάλο-
 στα δ' αὐτάς φασι παρορμηθεῖν πρὸς τὴν συμμα-
 χίαν Ἀθηναίαν διὰ τὸν ὅμοιον τῆς προαιρέσεως ζῆ-
 λον, ὡς ἂν τῶν Ἀμαζόνων ἀντεχομένων ἐπὶ πολὺ
 20 τῆς ἀνδρείας καὶ παρθενίας. διηρημένης δὲ τῆς δυνά-
 μεως, καὶ τῶν μὲν ἀνδρῶν στρατηγοῦντος Διονύ-
 σου, τῶν δὲ γυναικῶν τὴν ἡγεμονίαν ἐχούσης Ἀθη-
 νᾶς, προσπεδόντας μετὰ τῆς στρατιᾶς τοῖς Τιτᾶσι,
 συνάψαι μάχην. γενομένης δὲ παρατάξεως ἰσχυρᾶς,
 καὶ πολλῶν παρ' ἀμφοτέροις πεσόντων, τρωθῆναι
 μὲν τὸν Κρόνον, ἐπικρατῆσαι δὲ τὸν Διόνυσον ἀρι-
 στεύσαντα κατὰ τὴν μάχην. μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς μὲν
 Τιτᾶνας φυγεῖν εἰς τοὺς κατακτηθέντας ὑπὸ τῶν
 περὶ τὸν Ἀμμωνα τόπους, τὸν δὲ Διόνυσον ἀθροί-
 30 σαντα πλῆθος αἰχμαλώτων ἐπαγελλθεῖν εἰς τὴν Νύ-
 σαν. ἐνταῦθα δὲ τὴν δύναμιν περιστήσαντα καθώ-
 πλισμένην τοῖς ἀλοῦσι κατηγορίαν ποιήσασθαι τῶν
 Τιτάνων, καὶ πᾶσαν ὑπόνοιαν καταλιπεῖν ὡς μέλλοντα
 κατακόπτειν. τοὺς αἰχμαλώτους. ἀπολύσαντες δ' αὐ-
 τοὺς τῶν ἐγκλημάτων, καὶ τὴν ἐξουσίαν δόντος εἴτε
 συστρατεύειν εἴτε ἀπιέναι βούλοιντο, πάντας ἐλέ-
 σθαι συστρατεύειν· διὰ δὲ τὸ παράδοξον τῆς σωτη-
 ρίως προσκυεῖν αὐτὸν ὡς θεόν. τὸν δὲ Διόνυσον

παράγοντα καθ' ἓνα τῶν αἰχμαλώτων, καὶ δάδντα σπονθὴν οἶνου, πάντας ἐξορκῶσαι συστρατεύειν ἁδολως καὶ μέχρι τελευτῆς βεβαίως διαγωνιῖσθαι διὰ καὶ τούτων πρώτων ὑποσπόνδων ὀνομασθέντων, τοὺς μεταγενεσιτέρους ἀπομιμουμένους τὰ τότε πράχθιντα τὰς ἐν τοῖς πολέμοις διάλυσαι σπονδας προσαγορεύειν.

Τοῦ δ' οὖν Διονύσου μέλλοντος στρατεύειν ἐπὶ 72
τὸν Κρόνον, καὶ τῆς δυνάμεως ἐκ τῆς Νύσης ἐξιού-
σης, μυθολογοῦσιν Ἀρισταῖον τὸν ἐπιστάτην αὐταῦ 10
Θυσίαν τε παραστῆσαι καὶ πρῶτον ἀνθρώπων ὡς
Θεῶ [Διονύσω] θυσαί. συστρατεύσαι δὲ φασὶ καὶ τῶν
Νυσαίων τοὺς εὐγενεσιτάτους, οὓς ὀνομάζεσθαι Σει-
241 ληνοὺς. πρῶτον γὰρ τῶν ἀπάντων βασιλεῦσαι φασὶ
τῆς Νύσης Σειληνόν, οὗ τὸ γένος ὅθεν ἦν. ὑπὸ πάν-
των ἀγνοεῖσθαι διὰ τὴν ἀρχαιότητα. ἔχοντας δ' αὐ-
τοῦ κατὰ τὴν ὁσφὺν οὐραν, διατελεσαι καὶ τοὺς
ἐκγόνοὺς τὸ παράσημον τοῦτο φοροῦντας διὰ τὴν
τῆς φύσεως κοινωνίαν. τὸν δ' οὖν Διόνυσον ἀνα-
ζευξάντα μετὰ τῆς δυνάμεως, καὶ διελθόντα πολλὴν 20
μὲν ἀνδρον χώραν, οὐκ ὀλίγην δ' ἔρημον καὶ θη-
ριώδη, καταστρατοπέδεῦσαι περὶ πόλιν Λιβυκὴν τὴν
ὀνομαζομένην Ζάβιρναν. πρὸς δὲ ταύτη γηγενὲς
ὑπάρχον θηρίον καὶ πολλοὺς ἀναλίσκον τῶν ἐγχω-
ρίων, τὴν ὀνομαζομένην κάμπην, ἀνελεῖν, καὶ με-
γάλης τυχεῖν δόξης ἐπ' ἀνδρείᾳ παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις.
ποιῆσαι δ' αὐτὸν καὶ χῶμα παρμυγέθεις ἐπὶ τῷ φο-
γευθέντι θηρὶ, βουλόμενον ἀθάνατον ἀπολιπεῖν
ὑπόμνημα τῆς ἰδίας ἀρετῆς, τὸ καὶ διαμείναν μέχρι
τῶν νεωτέρων χρόνων. ἔπειτα τὸν μὲν Διόνυσον 30
προάγειν πρὸς τοὺς Τιτᾶνας, εὐτάκτως ποιούμενον
τὰς ὁδοιπορίας, καὶ πᾶσι τοῖς ἐγχωρίοις φίλων θρώ-
ποις προσφερόμενον, καὶ τὸ σύνολον ἑαυτὸν ἀφρ-
φαινόμενον στρατεύειν ἐπὶ κολάσει μὲν τῶν ἀσεβῶν,
εὐεργεσίᾳ δὲ τοῦ κοινοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων.
τοὺς δὲ Λίβυας θαυμάζοντας τὴν εὐταξίαν καὶ τὸ
τῆς ψυχῆς μεγαλοπρεπές, τροφάς τε παρέχεσθαι
τοῖς ἀνθρώποις διψιλεῖς καὶ συστρατεύειν προθύ-

μάτα. συνεγγαζούσης δὲ τῆς δυνάμεως τῇ πόλει
 τῶν Ἀμμωνίων, τὸν Κρόνον πρὸ τοῦ τείχους πα-
 ρατάξει λειψθέντα τὴν μὲν πάλιν νυκτὸς ἐμπρῆσαι,
 σπενδόντα εἰς τέλος καταφθεῖραι τοῦ Διόνυσου τὴν
 πατρῴα βασιλεία, αὐτὸν δ' ἀναλαβόντα τὴν γυναῖκα
 Ρέαν καὶ τινὰς τῶν συνηγωνισμένων αἰλῶν λα-
 θεῖν ἐκ τῆς πόλεως διαδράντα. οὐ μὴν τὸν γε Διό-
 νυσον ὁμοίαν ἔχειν τούτῳ προαίρεσιν· λαβόντα γὰρ
 τὸν τε Κρόνον καὶ τὴν Ρέαν αἰχμαλώτους, οὐ μύ-
 10νον ἀφείναι τῶν ἐγκλημάτων διὰ τὴν συγγένειαν,
 ἀλλὰ καὶ παρακαλεῖσαι τὸν λοιπὸν χρόνον γονεῶν
 ἔχειν πρὸς αὐτὸν εὐνοίαν τε καὶ τάξιν, καὶ συζῆν
 τιμωμένους ὑπ' αὐτοῦ μάλιστα πάντων. τὴν μὲν οὖν
 Ρέαν διατελέσαι πάντα τὸν χρόνον ὡς υἱὸν ἀγαπῶ-
 σαν, τὸν δὲ Κρόνον ὑπουργὸν ἔχειν τὴν εὐνοίαν. γε-
 νέσθαι δ' αὐτοῖς περὶ τούτους τοὺς χρόνους υἱόν,
 ὃν προσαγορευθῆναι Δία, τιμηθῆναι δὲ μέγας ὑπὸ
 τοῦ Διόνυσου, καὶ δι' ἀρετὴν ἐν τοῖς ὑστερον χρό-
 νοις γενέσθαι πάντων βασιλέα.

73 Τῶν δὲ Λιβύων εἰρηκότων αὐτῷ πρὸ τῆς μάχης
 ὅτι καθ' ὃν καιρὸν ἐξέπεσεν ἐκ τῆς βασιλείας Ἀμ-
 μων, τοῖς ἐγχωρίοις προειρηκὼς εἶη τεταγμένοις χρό-
 νοις ἥξειν υἱὸν αὐτοῦ Διόνυσον, καὶ τὴν τε πατρῴαν
 ἀνακλήσεσθαι βασιλείαν καὶ πάσης τῆς οἰκουμένης
 κυριεύσαντα θεὸν νομισθῆσεσθαι, ὑπολαβὼν ἀληθῆ
 γεγονέναι μάντιν, τὸ τε χρηστήριον ἰδρύσατο τοῦ
 πατρὸς καὶ τὴν πόλιν οἰκοδομήσας τιμὰς ὥρισεν ὡς 242
 θεῷ, καὶ τοὺς ἐπιμελησομένους τοῦ μαντείου κατέ-
 στησε. παραδεδόσθαι δὲ τὸν Ἀμμωνία σχεῖν κριοῦ
 80 κεφαλὴν τετυπωμένην, παράσημον ἐσχηκότος αὐτοῦ
 τὸ κράνος κατὰ τὰς στρατείας. εἰσὶ δ' οἱ μυθολο-
 γοῦντες αὐτῷ πρὸς ἀλήθειαν γενέσθαι φυσικῶς καθ'
 ἑκάτερον μέρος τῶν κροτάφων κεράτια· διὸ καὶ τὸν
 Διόνυσον, υἱὸν αὐτοῦ γεγονότα, τὴν ὁμοίαν ἔχειν
 πρόσσω, καὶ τοῖς ἐπιγιννομένοις τῶν ἀνθρώπων
 παραδεδόσθαι τὸν θεὸν τοῦτον γεγονότα κερατίαν.
 μετὰ δ' οὖν τὴν τῆς πόλεως οἰκοδομίαν καὶ τὴν περὶ
 τὸ χρηστήριον κατάστασιν πρῶτον φασὶ τὸν Διόνυ-

σον χρήσασθαι τῷ θεῷ περὶ τῆς στρατείας, καὶ
 λαβεῖν παρὰ τοῦ πατρὸς χρησμὸν ὅτι τοὺς ἀνθρώ-
 πους εὐεργετῶν τεύξεται τῆς ἀθανασίας. διὸ καὶ
 μετεωρισθέντα τῇ ψυχῇ τὸ μὲν πρῶτον ἐπὶ τὴν Αἴ-
 γυπτον στρατεῦσαι, καὶ τῆς χώρας καταστήσαι βα-
 σιλέα Δία τὸν Κρόνου καὶ Πέας παῖδα, τὴν ἡλι-
 κίαν νέον ὄντα. παρακαταστήσαι δ' αὐτῷ καὶ ἐπι-
 στάτην Ὀλύμπου, ὑφ' οὗ τὸν Δία παιδευθέντα καὶ
 πρωτεύσαντα καὶ ἀρετὴν Ὀλύμπιον προσαγορευθῆ-
 ναι. τὸν δ' οὖν Διόνυσον λέγεται διδάξαι τοὺς Αἰ- 10
 γυπτίους τὴν τε τῆς ἀμπέλου φυτεῖαν καὶ τὴν χρῆ-
 σιν καὶ τὴν παράθεσιν ταῦ τε οἴνου καὶ τῶν ἀκρο-
 δρύων καὶ τῶν ἄλλων καρπῶν. πάντα δὲ διαδιδόμε-
 νης περὶ αὐτοῦ φήμης ἀγαθῆς, μηδένα καθάπερ
 πρὸς πολέμιον ἀντιτάττεσθαι, πάντας δὲ προθύμως
 ὑπακούοντας ἐπαίνοις καὶ θυσίαις ὡς θεὸν τιμᾶν.
 τῷ δ' αὐτῷ τρόπῳ ἐπελθεῖν φασὶ τὴν οἰκουμένην,
 ἐξημεροῦντα μὲν τὴν χώραν ταῖς φυτεῖαις, εὐεργε-
 τοῦντα δὲ τοὺς λαοὺς μεγάλας τιμαῖς καὶ χάρισι
 πρὸς τὸν αἰῶνα. διὸ καὶ πάντας τοὺς ἀνθρώπους 20
 ἐν ταῖς πρὸς τοὺς ἄλλους θεοὺς τιμαῖς οὐχ ὁμοίαν
 ἔχοντας προαίρεσιν ἄλλήλοις σχεδὸν ἐπὶ μόνου τοῦ
 Διονύσου συμαγωνομένην ἀποδεικνύειν μαρτυρίαν τῆς
 ἀθανασίας. οὐδένα γὰρ οὐδ' Ἑλλήνων οὔτε βαρβά-
 ρων ἄμοιρον εἶναι τῆς τούτου δωρεᾶς καὶ χάριτος,
 ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀπηγριωμένην ἔχοντας χεῖρας ἢ πρὸς
 φυτεῖαν ἀμπέλου παντέλως ἀπηλλοτριωμένην μα-
 θεῖν τὸ κατασχευαζόμενον ἐκ τῶν κριθῶν, πομα,
 βραχὺ λειπόμενον τῆς περὶ τὸν οἶνον εὐωδίας, τὸν
 δ' οὖν Διόνυσόν φασὶ τὴν κατάβασιν ἐκ τῆς Ἰνδοῦ 30
 κῆς ἐπὶ τὴν θάλατταν ταχέως ποησάμενον, κατα-
 λαβεῖν ἅπαντας τοὺς Τιτᾶνας ἡθροικότας δυνάμεις
 καὶ διαβεβηκότας εἰς Κρήτην ἐπ' Ἀμμωνα. προσ-
 βεβοηθηκότος δὲ καὶ τοῦ Διὸς ἐκ τῆς Αἰγύπτου τοῖς
 περὶ τὸν Ἀμμωνα, καὶ πολέμου μεγάλου συνεστῶ-
 τος ἐν τῇ νήσῳ, ταχέως καὶ τοὺς περὶ τὸν Διόνυ-
 σον καὶ τὴν Ἀθηνᾶν καὶ τινες τῶν ἄλλων θεῶν
 νομισθέντων ἀνδραμεῖν εἰς Κρήτην. γενομένης δὲ

παράταξεν μεγάλης επικρατῆσαι τοὺς περὶ τὸν Διόνυσον καὶ πάντας ἀνελεῖν τοὺς Τιτᾶνας. μετὰ δὲ ταῦτα Ἀμμωνὸς καὶ Διονύσου μεταστάντων ἐκ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως εἰς τὴν ἀθανασίαν τὸν Δία φασὶ βασιλεῦσαι τοῦ συμπαντος κόσμου, κεκολασμένων τῶν Τιτάνων, καὶ μηδενὸς ὄντος τοῦ τολμήποντος δι' ἀσέβειαν ἀμφεσβετῆσαι τῆς ἀρχῆς.

- 74 Τὸν μὲν οὖν πρῶτον Διόνυσον ἐξ Ἀμμωνος καὶ Ἀμαλθείας γενόμενον τοιαύτας οἱ Αἰβυες ἱστοροῦσιν
 10 ἐπιτελέσασθαι πράξεις· τὸν δὲ δευτέρον φασιν ἐξ Ἴους τῆς Ἰνάχου Διὶ γενόμενον βασιλεῦσαι μὲν τῆς Αἰγύπτου, καταδείξαι δὲ τὰς τελείας· τελευταῖον δὲ τὸν ἐκ Διὸς καὶ Σεμέλης τεκνωθέντα παρὰ τοῖς Ἑλλησι ζῆλωιτὴν γενέσθαι τῶν προτέρων. τὰς δ' ἀμφοτέρων προαιρέσεις μιμησάμενον στρατεῦσαι μὲν ἐπὶ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, στήλας δ' οὐκ ὀλίγας ἀπολιπεῖν τῶν ὄρων τῆς στρατείας· καὶ τὴν μὲν χώραν ἐξημεροῦν ταῖς φυτείαις, στρατιωτίδας δ' ἐπιλέξασθαι γυναῖκας, καθάπερ καὶ ὁ παλαιὸς τὰς Ἀμαλθόνας. ἐνεργῆσαι δ' ἐπὶ πλείον καὶ τὰ περὶ τοὺς ὀργισμούς, καὶ τελετὰς ἃς μὲν μεταθεῖναι πρὸς τὸ κρεῖττον, ἃς δ' ἐπινοῆσαι. διὰ δὲ τὸ πλῆθος τοῦ χρόνου τῶν προτέρων εὐρειῶν ἀγνοηθέντων ὑπὸ τῶν πολλῶν τοῦτον κληρονομῆσαι τὴν τῶν προγενεστέρων προαίρεσιν τε καὶ δόξαν. οὐκ ἐπὶ τούτου δὲ μόνον συμβῆναι τὸ προεπιρημένον ἀλλὰ καὶ μετὰ ταῦτα ἐφ' Ἡρακλέους. θυοῖν γὰρ ὄντων τῶν προγενεστέρων τῶν τὴν αὐτὴν ἐσχηκότων προσηγορίαν, τὸν μὲν ἀρχαιότατον Ἡρακλέα μυθολογεῖσθαι γεγενῆναι παρ' Αἰγυπτίοις, καὶ πολλὴν τῆς οἰκουμένης τοῖς ὅπλοις καταστρεφάμενον θέσθαι τὴν ἐπὶ τῆς Αἰβύης στήλην· τὸν δὲ δευτέρον ἐκ Κρήτης, ἓνα τῶν Ἰθαίων ὄντα Δακτύλων καὶ γενόμενον γόητα καὶ στρατηγικόν, συστήσασθαι τὸν Ὀλυμπιακὸν ἀγῶνα· τὸν δὲ τελευταῖον, μικρὸν πρὸ τῶν Τρωικῶν ἐξ Ἀλκμήνης καὶ Διὸς τεκνωθέντα, πολλὴν ἐπελθεῖν τῆς οἰκουμένης, ὑπηρετοῦντα τοῖς Εὐρυσθέως προτάγμασιν. ἐπιτυχόντα δὲ πᾶσι τοῖς ἄθλοις θέσθαι

μὲν καὶ στήλην τὴν ἐπὶ τῆς Εὐρώπης· διὰ δὲ
 τὴν ὁμωνυμίαν καὶ τὴν τῆς προαιρέσεως ὁμοιότητα
 χρόνων ἐπιγενομένων τελευτήσαντα κληρονομῆσαι
 τὰς τῶν ἀρχαιοτέρων πράξεις, ὡς ἐνὸς Ἡρακλέους
 γεγονότος ἐν παντὶ τῷ πρότερον αἰῶνι. ὑπὲρ δὲ τοῦ
 πλείους Διονύσους γεγονέναι σὺν ἄλλαις ἀποδείξεσι
 πειρῶνται φέρειν καὶ τὴν ἐκ τῆς Τιτανομαχίας. συμ-
 φωνουμένου γὰρ παρὰ πᾶσιν ὅτι Διόνυσος τῷ Διὶ
 συνηγωνίσατο τὸν πρὸς τοὺς Τιτᾶνας πόλεμον, οὐ-
 δαμῶς πρέπειν φασὶ τὴν τῶν Τιτάνων γενεὴν τιθέναι 10
 244 κατὰ τοὺς τῆς Σεμέλης χρόνους, οὐδὲ Κάδμον τὸν
 Ἀγήνορος ἀποφαίνεσθαι πρεσβύτερον εἶναι τῶν
 Ὀλυμπίων θεῶν. οἱ μὲν οὖν Ἄβυες περὶ Διονύσου
 τοιαῦτα μυθολογοῦσιν· ἡμεῖς δὲ τὴν ἐν ἀρχῇ πρό-
 θεισιν τετελεκότις αὐτοῦ περιγράψομεν τὴν τρίτην
 βίβλον.

17. 1. 1901

20. 2. 1901

21. 3. 1901

22. 4. 1901

23. 5. 1901

24. 6. 1901

25. 7. 1901

26. 8. 1901

27. 9. 1901

28. 10. 1901

29. 11. 1901

30. 12. 1901

31. 1. 1902

32. 2. 1902

33. 3. 1902

34. 4. 1902

35. 5. 1902

36. 6. 1902

37. 7. 1902

38. 8. 1902

39. 9. 1902

40. 10. 1902

41. 11. 1902

42. 12. 1902

43. 1. 1903

44. 2. 1903

45. 3. 1903

46. 4. 1903

47. 5. 1903

48. 6. 1903

49. 7. 1903

50. 8. 1903

51. 9. 1903

52. 10. 1903

53. 11. 1903

54. 12. 1903

55. 1. 1904

56. 2. 1904

57. 3. 1904

58. 4. 1904

59. 5. 1904

60. 6. 1904

61. 7. 1904

62. 8. 1904

63. 9. 1904

64. 10. 1904

65. 11. 1904

66. 12. 1904

67. 1. 1905

68. 2. 1905

69. 3. 1905

70. 4. 1905

71. 5. 1905

72. 6. 1905

73. 7. 1905

74. 8. 1905

75. 9. 1905

76. 10. 1905

77. 11. 1905

78. 12. 1905

79. 1. 1906

80. 2. 1906

81. 3. 1906

82. 4. 1906

83. 5. 1906

84. 6. 1906

85. 7. 1906

86. 8. 1906

87. 9. 1906

88. 10. 1906

89. 11. 1906

90. 12. 1906

91. 1. 1907

92. 2. 1907

93. 3. 1907

94. 4. 1907

95. 5. 1907

96. 6. 1907

97. 7. 1907

98. 8. 1907

99. 9. 1907

100. 10. 1907

101. 11. 1907

102. 12. 1907

103. 1. 1908

104. 2. 1908

105. 3. 1908

106. 4. 1908

107. 5. 1908

108. 6. 1908

109. 7. 1908

110. 8. 1908

111. 9. 1908

112. 10. 1908

113. 11. 1908

114. 12. 1908

115. 1. 1909

116. 2. 1909

117. 3. 1909

118. 4. 1909

119. 5. 1909

120. 6. 1909

121. 7. 1909

122. 8. 1909

123. 9. 1909

124. 10. 1909

125. 11. 1909

126. 12. 1909

127. 1. 1910

128. 2. 1910

129. 3. 1910

130. 4. 1910

131. 5. 1910

132. 6. 1910

133. 7. 1910

134. 8. 1910

135. 9. 1910

136. 10. 1910

137. 11. 1910

138. 12. 1910

139. 1. 1911

140. 2. 1911

141. 3. 1911

142. 4. 1911

143. 5. 1911

144. 6. 1911

145. 7. 1911

146. 8. 1911

147. 9. 1911

148. 10. 1911

149. 11. 1911

150. 12. 1911

151. 1. 1912

152. 2. 1912

153. 3. 1912

154. 4. 1912

155. 5. 1912

156. 6. 1912

157. 7. 1912

158. 8. 1912

159. 9. 1912

160. 10. 1912

161. 11. 1912

162. 12. 1912

163. 1. 1913

164. 2. 1913

165. 3. 1913

166. 4. 1913

167. 5. 1913

168. 6. 1913

169. 7. 1913

170. 8. 1913

171. 9. 1913

172. 10. 1913

173. 11. 1913

174. 12. 1913

175. 1. 1914

176. 2. 1914

177. 3. 1914

178. 4. 1914

179. 5. 1914

180. 6. 1914

181. 7. 1914

182. 8. 1914

183. 9. 1914

184. 10. 1914

185. 11. 1914

186. 12. 1914

187. 1. 1915

188. 2. 1915

189. 3. 1915

190. 4. 1915

191. 5. 1915

192. 6. 1915

193. 7. 1915

194. 8. 1915

195. 9. 1915

196. 10. 1915

197. 11. 1915

198. 12. 1915

199. 1. 1916

200. 2. 1916

201. 3. 1916

202. 4. 1916

203. 5. 1916

204. 6. 1916

205. 7. 1916

206. 8. 1916

207. 9. 1916

208. 10. 1916

209. 11. 1916

210. 12. 1916

211. 1. 1917

212. 2. 1917

213. 3. 1917

214. 4. 1917

215. 5. 1917

216. 6. 1917

217. 7. 1917

218. 8. 1917

219. 9. 1917

220. 10. 1917

221. 11. 1917

222. 12. 1917

223. 1. 1918

224. 2. 1918

225. 3. 1918

226. 4. 1918

227. 5. 1918

228. 6. 1918

229. 7. 1918

230. 8. 1918

231. 9. 1918

232. 10. 1918

233. 11. 1918

234. 12. 1918

235. 1. 1919

236. 2. 1919

237. 3. 1919

238. 4. 1919

239. 5. 1919

240. 6. 1919

241. 7. 1919

242. 8. 1919

243. 9. 1919

244. 10. 1919

245. 11. 1919

246. 12. 1919

247. 1. 1920

248. 2. 1920

249. 3. 1920

250. 4. 1920

251. 5. 1920

252. 6. 1920

253. 7. 1920

254. 8. 1920

255. 9. 1920

256. 10. 1920

257. 11. 1920

258. 12. 1920

259. 1. 1921

260. 2. 1921

261. 3. 1921

262. 4. 1921

263. 5. 1921

264. 6. 1921

265. 7. 1921

266. 8. 1921

267. 9. 1921

268. 10. 1921

269. 11. 1921

270. 12. 1921

271. 1. 1922

272. 2. 1922

273. 3. 1922

274. 4. 1922

275. 5. 1922

276. 6. 1922

277. 7. 1922

278. 8. 1922

279. 9. 1922

280. 10. 1922

281. 11. 1922

282. 12. 1922

283. 1. 1923

284. 2. 1923

285. 3. 1923

286. 4. 1923

287. 5. 1923

288. 6. 1923

289. 7. 1923

290. 8. 1923

291. 9. 1923

292. 10. 1923

293. 11. 1923

294. 12. 1923

295. 1. 1924

296. 2. 1924

297. 3. 1924

298. 4. 1924

299. 5. 1924

300. 6. 1924

301. 7. 1924

302. 8. 1924

303. 9. 1924

304. 10. 1924

305. 11. 1924

306. 12. 1924

307. 1. 1925

308. 2. 1925

309. 3. 1925

310. 4. 1925

311. 5. 1925

312. 6. 1925

313. 7. 1925

314. 8. 1925

315. 9. 1925

316. 10. 1925

317. 11. 1925

318. 12. 1925

319. 1. 1926

320. 2. 1926

321. 3. 1926

322. 4. 1926

323. 5. 1926

324. 6. 1926

325. 7. 1926

326. 8. 1926

327. 9. 1926

328. 10. 1926

329. 11. 1926

330. 12. 1926

331. 1. 1927

332. 2. 1927

333. 3. 1927

334. 4. 1927

335. 5. 1927

336. 6. 1927

337. 7. 1927

338. 8. 1927

339. 9. 1927

340. 10. 1927

341. 11. 1927

342. 12. 1927

343. 1. 1928

344. 2. 1928

345. 3. 1928

346. 4. 1928

347. 5. 1928

348. 6. 1928

349. 7. 1928

350. 8. 1928

351. 9. 1928

352. 10. 1928

353. 11. 1928

354. 12. 1928

355. 1. 1929

356. 2. 1929

357. 3. 1929

358. 4. 1929

359. 5. 1929

360. 6. 1929

361. 7. 1929

362. 8. 1929

363. 9. 1929

364. 10. 1929

365. 11. 1929

366. 12. 1929

367. 1. 1930

368. 2. 1930

369. 3. 1930

370. 4. 1930

371. 5. 1930

372. 6. 1930

373. 7. 1930

374. 8. 1930

375. 9. 1930

376. 10. 1930

377. 11. 1930

378. 12. 1930

379. 1. 1931

380. 2. 1931

381. 3. 1931

382. 4. 1931

383. 5. 1931

384. 6. 1931

385. 7. 1931

386. 8. 1931

387. 9. 1931

388. 10. 1931

389. 11. 1931

390. 12. 1931

391. 1. 1932

392. 2. 1932

393. 3. 1932

394. 4. 1932

395. 5. 1932

396. 6. 1932

397. 7. 1932

398. 8. 1932

399. 9. 1932

400. 10. 1932

401. 11. 1932

402. 12. 1932

403. 1. 1933

404. 2. 1933

405. 3. 1933

406. 4. 1933

407. 5. 1933

408. 6. 1933

409. 7. 1933

410. 8. 1933

411. 9. 1933

412. 10. 1933

413. 11. 1933

414. 12. 1933

415. 1. 1934

416. 2. 1934

417. 3. 1934

418. 4. 1934

419. 5. 1934

420. 6. 1934

421. 7. 1934

422. 8. 1934

423. 9. 1934

424. 10. 1934

425. 11. 1934

426. 12. 1934

427. 1. 1935

428. 2. 1935

429. 3. 1935

430. 4. 1935

431. 5. 1935

432. 6. 1935

433. 7. 1935

434. 8. 1935

435. 9. 1935

436. 10. 1935

437. 11. 1935

438. 12. 1935

439. 1. 1936

440. 2. 1936

441. 3. 1936

442. 4. 1936

443. 5. 1936

444. 6. 1936

445. 7. 1936

446. 8. 1936

447. 9. 1936

448. 10. 1936

449. 11. 1936

450. 12. 1936

451. 1. 1937

452. 2. 1937

453. 3. 1937

454. 4. 1937

455. 5. 1937

456. 6. 1937

457. 7. 1937

458. 8. 1937

459. 9. 1937

460. 10. 1937

461. 11. 1937

462. 12. 1937

463. 1. 1938

464. 2. 1938

465. 3. 1938

466. 4. 1938

467. 5. 1938

468. 6. 1938

469. 7. 1938

470. 8. 1938

471. 9. 1938

472. 10. 1938

473. 11. 1938

474. 12. 1938

475. 1. 1939

476. 2. 1939

477. 3. 1939

478. 4. 1939

479. 5. 1939

480. 6. 1939

481. 7. 1939

482. 8. 1939

483. 9. 1939

484. 10. 1939

485. 11. 1939

486. 12. 1939

487. 1. 1940

488. 2. 1940

489. 3. 1940

490. 4. 1940

491. 5. 1940

492. 6. 1940

493. 7. 1940

494. 8. 1940

495. 9. 1940

496. 10. 1940

497. 11. 1940

498. 12. 1940

499. 1. 1941

500. 2. 1941

501. 3. 1941

502. 4. 1941

503. 5. 1941

504. 6. 1941

505. 7. 1941

506. 8. 1941

507. 9. 1941

508. 10. 1941

509. 11. 1941

510. 12. 1941

511. 1. 1942

512. 2. 1942

513. 3. 1942

514. 4. 1942

515. 5. 1942

516. 6. 1942

517. 7. 1942

518. 8. 1942

519. 9. 1942

520. 10. 1942

521. 11. 1942

522. 12. 1942

523. 1. 1943

524. 2. 1943

525. 3. 1943

526. 4. 1943

527. 5. 1943

528. 6. 1943

529. 7. 1943

530. 8. 1943

531. 9. 1943

532. 10. 1943

533. 11. 1943

534. 12. 1943

535. 1. 1944

536. 2. 1944

537. 3. 1944

538. 4. 1944

539. 5. 1944

540. 6. 1944

541. 7. 1944

542. 8. 1944

543. 9. 1944

544. 10. 1944

545. 11. 1944

546. 12. 1944

547. 1. 1945

548. 2. 1945

549. 3. 1945

550. 4. 1945

551. 5. 1945

552. 6. 1945

553. 7. 1945

554. 8. 1945

555. 9. 1945

556. 10. 1945

557. 11. 1945

558. 12. 1945

559. 1. 1946

560. 2. 1946

561. 3. 1946

562. 4. 1946

563. 5. 1946

564. 6. 1946

565. 7. 1946

566. 8. 1946

567. 9. 1946

568. 10. 1946

569. 11. 1946

570. 12. 1946

571. 1. 1947

572. 2. 1947

573. 3. 1947

574. 4. 1947

575. 5. 1947

576. 6. 1947

577. 7. 1947

578. 8. 1947

579. 9. 1947

580. 10. 1947

581. 11. 1947

582. 12. 1947

583. 1. 1948

584. 2. 1948

585. 3. 1948

586. 4. 1948

587. 5. 1948

588. 6. 1948

589. 7. 1948

590. 8. 1948

591. 9. 1948

592. 10. 1948

593. 11. 1948

594. 12. 1948

595. 1. 1949

596. 2. 1949

597. 3. 1949

598. 4. 1949

599. 5. 1949

600. 6. 1949

601. 7. 1949

602. 8. 1949

603. 9. 1949

604. 10. 1949

605. 11. 1949

606. 12. 1949

607. 1. 1950

608. 2. 1950

609. 3. 1950

610. 4. 1950

611. 5. 1950

612. 6. 1950

613. 7. 1950

614. 8. 1950

615. 9. 1950

616. 10. 1950

617. 11. 1950

618. 12. 1950

619. 1. 1951

620. 2. 1951

621. 3. 1951

622. 4. 1951

623. 5. 1951

624. 6. 1951

625. 7. 1951

626. 8. 1951

627. 9. 1951

628. 10. 1951

629. 11. 1951

630. 12. 1951

631. 1. 1952

632. 2. 1952

633. 3. 1952

634. 4. 1952

635. 5. 1952

636. 6. 1952

637. 7. 1952

638. 8. 1952

639. 9. 1952

640. 10. 1952

641. 11. 1952

642. 12. 1952

643. 1. 1953

644. 2. 1953

645. 3. 1953

646. 4. 1953

647. 5. 1953

648. 6. 1953

649. 7. 1953

650. 8. 1953

651. 9. 1953

652. 10. 1953

653. 11. 1953

654. 12. 1953

655. 1. 1954

656. 2. 1954

657. 3. 1954

658. 4. 1954

659. 5. 1954

660. 6. 1954

661. 7. 1954

662. 8. 1954

663. 9. 1954

664. 10. 1954

665. 11. 1954

666. 12. 1954

667. 1. 1955

668. 2. 1955

669. 3. 1955

670. 4. 1955

671. 5. 1955

672. 6. 1955

673. 7. 1955

674. 8. 1955

675. 9. 1955

676. 10. 1955

677. 11. 1955

678. 12. 1955

679. 1. 1956

680. 2. 1956

681. 3. 1956

682. 4. 1956

683. 5. 1956

684. 6. 1956

685. 7. 1956

686. 8. 1956

687. 9. 1956

688. 10. 1956

689. 11. 1956

690. 12. 1956

691. 1. 1957

692. 2. 1957

693. 3. 1957

694. 4. 1957

695. 5. 1957

696. 6. 1957

697. 7. 1957

698. 8. 1957

699. 9. 1957

700. 10. 1957

701. 11. 1957

702. 12. 1957

703. 1. 1958

704. 2. 1958

705. 3. 1958

706. 4. 1958

707. 5. 1958

708. 6. 1958

709. 7. 1958

710. 8. 1958

711. 9. 1958

712. 10. 1958

713. 11. 1958

714. 12. 1958

715. 1. 1959

716. 2. 1959

717. 3. 1959

718. 4. 1959

719. 5. 1959

720. 6. 1959

721. 7. 1959

722. 8. 1959

723. 9. 1959

724. 10. 1959

725. 11. 1959

726. 12. 1959

727. 1. 1960

728. 2. 1960

729. 3. 1960

730. 4. 1960

731. 5. 1960

732. 6. 1960

733. 7. 1960

734. 8. 1960

735. 9. 1960

736. 10. 1960

737. 11. 1960

738. 12. 1960

739. 1. 1961

7

- α'. Προοίμιον περὶ τῶν παρα τοῖς Ἕλλησιν ἱστορουμένων καὶ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους.
- β'. Περὶ τῶν ἐπιφανεστάτων ἡρώων τε καὶ ἡμιθέων καὶ καθόλου τῶν κατὰ πόλεμον ἀξολογόν-τι κατεργασμένων.
- γ'. Περὶ Διονύσου, Πριάπου, Ἐρμαφροδίτου καὶ Μουσῶν.
- δ'. Περὶ Ἡρακλέους καὶ τῶν δώδεκα ἄθλων καὶ τῶν ἄλλων τῶν πραχθέντων ὑπ' αὐτοῦ μέχρι τῆς ἀποθνήσεως.
- ε'. Περὶ τῶν Ἀργοναυτῶν καὶ Μυδίας καὶ τῶν Πέλλου θυγατέρων.
- ς'. Περὶ τῶν ἀπογόνων τοῦ Ἡρακλέους.
- ζ'. Περὶ Θησέως καὶ τῶν ἄθλων αὐτοῦ.
- η'. Περὶ τῶν ἐπὶ τῇ Θήβᾳ.
- θ'. Περὶ τῶν ἐπιγόνων τῶν ἐπὶ τῇ Θήβᾳ.
- ι'. Περὶ Νηλῆως καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ.
- ια'. Περὶ Λυκιδῶν καὶ Κερταύρων.
- ιβ'. Περὶ Ἀσκληπιοῦ καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ.
- ιγ'. Περὶ τῶν Ἀσωποῦ θυγατέρων καὶ τῶν Διαικῶ γενομένων νύμφῃ.
- ιδ'. Περὶ Πέλοπος καὶ Τυγέλου καὶ Οἰνομάου καὶ Νηόβης.
- ιε'. Περὶ Λαοδάρον καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ μέχρι τοῦ Προίμου.
- ις'. Περὶ Δαιδάλου καὶ Μινωταύρου καὶ τῆς Μίνω στρατίης εἰς Σικελίαν ἐπὶ Κώκαλον βασιλέα.
- ιζ'. Περὶ Ἀριστοῦ καὶ Δάφνιδος καὶ Ἐρυκος καὶ Ὀρίωνος.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΣΙΚΕΛΙΩΤΟΥ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ
ΒΙΒΛΙΟΣ ΤΕΤΑΡΤΗ.

1 Ὅνκ ἄγνωσθ' μὲν ὅτι τοῖς τὰς παλαιὰς μυθολογίας 246
συνιαττόμένοις συμβαίνει κατὰ τὴν γραφὴν ἐν πολ-
λοῖς ἐλαττοῦσθαι. ἡ μὲν γὰρ τῶν ἀναγεγραμμένων
ἀρχαιότης δυσεύρετος οὔσα πολλὴν ἀπορίαν παρέχε-
ται τοῖς γράφουσιν, ἡ δὲ τῶν χρόνων ἀπαγγελία τὸν
ἀκριβέστατον ἔλιγχον οὐ προσδεχομένη, καταφρονεῖν
ποιεῖ τῆς ἱστορίας τοὺς ἀναγινώσκοντας· πρὸς δὲ
τούτοις ἡ ποικιλία καὶ τὸ πλῆθος τῶν γενεαλόγου-
μένων ἡρώων τε καὶ ἡμιθέων καὶ τῶν ἄλλων ἀν-
10 ὄρων δυσέφικτον ἔχει τὴν ἀπαγγελίαν· τὸ δὲ μέγ-
στον καὶ πάντων ἀτοπώτατον, ὅτι συμβαίνει τοὺς
ἀναγεγραφότας τὰς ἀρχαίας πράξεις τε καὶ μυθο-
λογίας ἀσυμφώνους εἶναι πρὸς ἀλλήλους. διόπερ τῶν
μεταγενεσιτέρων ἱστοριογράφων· οἱ πρωτεύοντες τῇ
ὁδῇ τῆς μὲν ἀρχαίας μυθολογίας ἀπέστησαν διὰ
τὴν δυσχέρειαν, τὰς δὲ νεωτέρας πράξεις ἀναγράφειν
ἐπεχείρησαν. Ἐφορος μὲν αὖν ὁ Κυμαῖος, Ἰσοκρά-
τους ὢν μαθητής, ὑποστησάμενος γράφειν τὰς κοι-
νὰς πράξεις, τὰς μὲν παλαιὰς μυθολογίας ὑπερέβη,
20 τὰ δ' ἀπὸ τῆς Ἡρακλειδῶν καθόδου πραχθέντα συν-
ταξάμενος, ταύτην ἀρχὴν ἐποίησατο τῆς ἱστορίας.
ὁμοίως δὲ τούτῳ Καλλισθένης καὶ Θεόπομπος, κατὰ

τὴν αὐτὴν ἡλικίαν γεγονότες, ἀπέστησαν τῶν πα-
 λαιῶν μύθων. ἡμεῖς δὲ τὴν ἐναντίαν τοῦτοις κρίαν
 ἔχοντες, καὶ τὸν ἐκ τῆς ἀναγραφῆς πόνον ὑποστάν-
 τες, τὴν πᾶσαν ἐπιμέλειαν ἐποιήσαμεθα τῆς ἀρχαιο-
 λογίας. μέγιστα γὰρ καὶ πλεῖστα, συνετελέσθησαν
 πράξεις ὑπὸ τῶν ἡρώων τε καὶ ἡμιθέων καὶ πολλῶν
 247 ἄλλων ἀνδρῶν ἀγαθῶν· ὧν διὰ τὰς κοινὰς εὐεργε-
 σίας οἱ μεταγενέστεροι τοὺς μὲν ἰσοθέοις τοὺς δ'
 ἡρωικαῖς θυσίαις ἐτίμησαν, πάντας δ' ὁ τῆς ἱστο-
 ρίας λόγος τοῖς καθήκουσιν ἐπαίνοις εἰς τὸν αἰῶνα 10
 καθύμνησεν. ἐν μὲν οὖν ταῖς πρὸ ταύτης βίβλῃς
 τρισὶν ἀνεγράψαμεν τὰς παρὰ τοῖς ἄλλοις ἔθνεσι
 μυθολογουμένας πράξεις καὶ τὰ περὶ θεῶν παρ' αὐ-
 τοῖς ἱστορούμενα, πρὸς δὲ ταῦτοις τὰς τοποθεσίας
 τῆς παρ' ἑαστοῖς χώρας, καὶ τὰ φυόμενα παρ' αὐ-
 τοῖς θηρία καὶ τᾶλλα ζῷα, καὶ καθόλου πάντα τὰ
 μνήμης ἄξια καὶ παραδοξολογούμενα διεξιόντες· ἐν
 ταυτῇ δὲ τὰ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἱστορούμενα κατὰ
 τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους περὶ τῶν ἐπιφανεστάτων
 ἡρώων τε καὶ ἡμιθέων, καὶ καθόλου τῶν κατὰ πό- 20
 λεμὸν ἀξιώλογόν τι κατεργασμένων, ὁμοίως δὲ καὶ
 τῶν ἐν εἰρήνῃ τι χρήσιμον πρὸς τὸν καινὸν βίον
 εὐρόντων ἢ νομοθετησάντων. ποιησόμεθα δὲ τὴν ἀρ-
 χὴν ἀπὸ Διονύσου διὰ τὸ καὶ παλαιὸν εἶναι σφόδρα
 τοῦτον καὶ μεγίστας εὐεργεσίας κατατεθείσθαι τῇ
 γένει τῶν ἀνθρώπων. εἴρηται μὲν οὖν ἡμῖν ἐν ταῖς
 προειρημέναις βίβλοις ὅτι τινὲς τῶν βαρβάρων ἀν-
 τιποιοῦνται τῆς γενέσεως τοῦ θεοῦ τούτου. Αἰγύ-
 πτιοι μὲν γὰρ τὸν παρ' αὐτοῖς θεὸν Ὅσιριν ὀνομα-
 ζόμενον φασὶν εἶναι τὸν παρ' Ἕλλησι Διονυσον κα- 30
 λούμενον. τοῦτον δὲ μυθολογοῦσιν ἐπελθεῖν ἅπασαν
 τὴν οἰκουμένην, εὐρετὴν γενόμενον τοῦ οἴνου, καὶ
 τὴν φυτείαν διδάξαι τῆς ἀμπέλου τοὺς ἀνθρώπους,
 καὶ διὰ ταύτην τὴν εὐεργεσίαν τυχεῖν συμφωνουμέ-
 νης ἀθανασίας. ὁμοίως δὲ τοὺς Ἰνδοὺς πρὸς θεὸν
 τοῦτον παρ' ἑαυτοῖς ἀποφαίνεσθαι γεγονέναι, καὶ τὰ
 περὶ τὴν φυτείαν τῆς ἀμπέλου φιλοτεχνήσαντα με-
 ταδούναι τῆς τοῦ οἴνου χρήσεως τοῖς κατὰ τὴν οἰ-

κουμένην ἀνθρώποις. ἡμεῖς δὲ κατὰ μέρος τὰ περὶ
τούτων εἰρηκότες, νῦν τὰ παρὰ τοῖς Ἕλλησι περὶ
τοῦ θεοῦ τούτου λεγόμενα διεξιμεν.

- 2 Κάδμον μὲν γάρ φασι τὸν Ἀγήνορος ἐκ Φοινί-
κης ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀποσταλῆναι πρὸς ζήτησιν τῆς
Εὐρώπης, ἐντολὰς λαβόντα ἢ τὴν παρθένον ἀγα-
γεῖν ἢ μὴ ἀνακάμπτειν εἰς τὴν Φοινίκην. ἐπελθόν-
τα δὲ πολλὴν χώραν, καὶ μὴ δυνάμενον ἀνευρεῖν,
ἀπογνῶναι τὴν εἰς οἶκον ἀνακομιδὴν· καταντήσαντα
10 δ' εἰς τὴν Βοιωτίαν κατὰ τὸν παραδεδομένον χρη-
σμόν κτίσαι τὰς Θήβας. ἐνταῦθα δὲ κατοικήσαντα
γῆμαι μὲν Ἀρμονίαν τὴν Ἀφροδίτης, γεννῆσαι δ' ἐξ
αὐτῆς Σεμέλην καὶ Ἰνώ καὶ Ἀντιόην καὶ Ἀγανὴν
ἔτι δὲ Πολυδώρον. τῇ δὲ Σεμέλει διὰ τὸ κάλλος
Δία μέγента, καὶ μεθ' ἡσυχίας ποιοῦμενον τὰς ὁμι-
λίας, δόξει καταφρονεῖν αὐτῆς. διόπερ ὑπ' αὐτῆς πα-
ρακληθῆναι τὰς ἐπιπλοκάς ὁμοίας ποιῆσθαι ταῖς πρὸς
τὴν Ἥραν συμπεριφοραῖς. τὸν μὲν οὖν Δία παραγε-
νομενον θεοπρεπῶς μετὰ βροτῶν καὶ ἀστρουπῶν, ἐπε-
20 ρανῶς ποιῆσαι τὴν συνουσίαν· τὴν δὲ Σεμέλην ἔγκυσθαι
οὖσαν καὶ τὸ μέγεθος τῆς περιστάσεως οὐκ ἐνέγκαι-248
σαν, τὸ μὲν βρέφος ἐκτρῶσαι, ὑπὸ δὲ τοῦ πυρὸς αὐ-
τὴν τελευτῆσαι. ἔπειτα τὸ παιδίον ἀναλαβόντα τὸν
Δία παραδοῦναι τῇ Βορῇ, καὶ προστάξαι τοῦτο
μὲν ἀποκομίσαι πρὸς τὸ ἄντρον τὸ ἐν τῇ Νύσῃ, κει-
μενον μεταξὺ Φοινίκης καὶ Νεῖλου, ταῖς δὲ νύμφαις
παραδοῦναι τρέφειν, καὶ μετὰ πολλῆς σπουδῆς ἐπιμέ-
λειαν αὐτοῦ ποιῆσθαι τὴν ἀρίστην. διὸ καὶ τρα-
φέντα τὸν Διόνυσον ἐν τῇ Νύσῃ τυχεῖν τῆς προση-
30 γορίας ταύτης ἀπὸ Διὸς καὶ Νύσσης. καὶ τὸν Ὅμηρον
δὲ τούτοις μαρτυρῆσαι ἐν τοῖς ὕμνοις ἐν οἷς λέγει
ἔστι δὲ τις Νύση, ὑπατον ὄρος, ἀνθέον ὕλην,
τῆλου Φοινίκης, σχεδὸν Αἰγύπτιοιο ῥοάων.
τραφέντα δ' αὐτὸν ὑπὸ τῶν κυμαῶν ἐν τῇ Νύσῃ
φασὶν εὐρετὴν τοῦ οἴνου γενέσθαι καὶ τὴν φυτείαν
διδάξαι τῆς ἀμπέλου τοὺς ἀνθρώπους. ἐπιόντα δὲ
σχεδὸν πᾶσαν τὴν οἰκουμένην πολλὴν χώραν ἐξημε-
ρῶσαι, καὶ διὰ τοῦτο τυχεῖν παρὰ πᾶσι μεγίστων

τιμῶν. εὐρεῖν δ' αὐτὸν καὶ τὰ ἐκ τῆς κριθῆς κα-
 τασκευαζόμενον πόμα, τὸ προσαγορευόμενον μὲν ὑπ'
 ἐνίων ζύθος, οὐ πολὺ δὲ λειπόμενον τῆς περὶ τὸν
 οἶνον εὐωδίας. τοῦτο δὲ διδάξαι τοὺς χῶραν ἔχον-
 τας μὴ ἀναμένειν ἐπιδέχεσθαι τὴν τῆς ἀμπέλου φυ-
 τεῖαν. περιάγεσθαι δ' αὐτὸν καὶ στρατόπεδον, ὃ
 μόνον ἀνδρῶν ἀλλὰ καὶ γυναικῶν, ὃ τοὺς ἀδίκους
 καὶ ἀσεβεῖς τῶν ἀνθρώπων κολάζειν. καὶ κατὰ μὲν
 τὴν Βοιωτίαν ἀποδιδόντα τῇ πατρίδι χάριτας ἐλευ-
 θερῶσαι πάσας τὰς πόλεις, καὶ κτίσαι πόλιν ἐπὶ 10
 νυμῶν τῆς αὐτονομίας, ἣν Ἐλευθεράς προσαγορεύουσι.
 Στρατεύσαντα δ' εἰς τὴν Ἰνδικὴν τριετὴ χρό- 3
 νῳ τὴν ἐπάνοδον εἰς τὴν Βοιωτίαν ποιήσασθαι, κο-
 μίζοντα μὲν λαφύρων ἡξιολόγων πλῆθος, καταγαγεῖν
 δὲ πρῶτον τῶν ἀπάντων θρίαμβον ἐπ' ἐλέφαντος Ἰν-
 δικοῦ. καὶ τοὺς μὲν Βοιωτοὺς καὶ τοὺς ἄλλους Ἑλ-
 λήνας καὶ Θρᾷκας ἀπομνημονεύοντας τῆς κατὰ τὴν
 Ἰνδικὴν στρατείας καταδείξαι τὰς τριετηρίδας θυ-
 σίας Διονύσῳ, καὶ τὸν θεὸν κομίζειν κατὰ τὸν χρό- 20
 νον τοῦτον ποιῆσθαι τὰς παρὰ τοῖς ἀνθρώποις ἐπε-
 φανείας. διὸ καὶ παρὰ πολλαῖς τῶν Ἑλληνίδων πό-
 λεων διὰ τριῶν ἐτῶν βακχεῖα τε γυναικῶν ἀθροίζε-
 σθαι καὶ ταῖς παρθενοῖς νόμιμον εἶναι θυρσοφορεῖν
 καὶ συνενθουσιάζειν εὐαζούσαις καὶ τιμώσαις τὸν
 249 θεόν· τὰς δὲ γυναῖκας κατὰ συστήματα θυσιάζειν
 τῷ θεῷ καὶ βακχεύειν, καὶ καθόλου τὴν παρουσίαν
 ὑμνεῖν τοῦ Διονύσου μιμουμένας τὰς ἱστορούμενας
 τὸ παλαιὸν παρεδρεύειν τῷ θεῷ μαινάδας. κολά-
 σαι δ' αὐτὸν πολλοὺς μὲν καὶ ἄλλους κατὰ πᾶσαν
 τὴν οἰκυμένην τοὺς δοκοῦντας ἀσεβεῖν, ἐπιφανέ- 30
 στάτους δὲ Πενθέα καὶ Λυκούργον τῆς δὲ κατὰ
 τὸν οἶνον εὐρέσεως καὶ δωρεᾶς κεχαρισμένης τοῖς ἀν-
 θρώποις καθ' ὑπερβολὴν διὰ τε τὴν ἡδονὴν τὴν ἐκ
 τοῦ ποτοῦ καὶ διὰ τὸ τοῖς σώμασιν εὐτόνωτέρους
 γίνεσθαι τοὺς τὸν οἶνον πίνοντας, φαῖν ἐπὶ τῶν θεί-
 πνων, ὅταν ἄκρατος οἶνος ἐπιδιδῶται, προσεπιλέγειν
 ἀγαθοῦ δαίμονος, ὅταν δὲ μετὰ τὸ δεῖπνον διδῶται
 κεκραμένος ὕδατι, Διὸς σωτήρος ἐπιφωτειν. τὸν

μὲν γὰρ οἶον ἄκρατον πινόμενος μακρῶδεις διαθέσεις
 ἀποτελεῖν, τοῦ δ' ἀπὸ Διὸς ἁμβρου μίγντος τὴν
 μὲν τέρψιν καὶ τὴν ἡδονὴν μένειν, τὸ δὲ τῆς μα-
 νίας καὶ παραλύσεως βλάπτειν διορθοῦσθαι. καθό-
 λου δὲ μυθολογοῦναι τῶν θεῶν μεγίστης ἀποδοχῆς
 ἐγγράειν παρ' ἀνθρωπίνης τοὺς ταῖς εὐεργεσίαις
 υπερβαλομένους κατὰ τὴν εὐρεσιν τῶν ἀγαθῶν, Διὸς
 τυσὸν τε καὶ Δημήτραν, τὸν μὲν τοῦ προσηνεστά-
 του ποτοῦ γενόμενον εὐρετὴν, τὴν δὲ τῆς ξηρίας
 10 τροφῆς τὴν κρατίστην παραδοῦσαν τῷ γένει τῶν
 ἀνθρώπων.

4. Μυθολογοῦναι δὲ τινας καὶ ἕτερον Διώνυσον γε-
 γονέναι πάλυ τοῖς χρόνοις προτερουγτα τούτου. φασὶ
 γὰρ ἐκ Διὸς καὶ Περσεφόνης Διώνυσον γενέσθαι τὸν
 ὑπὸ τινων Σαβαζίων ἀνομαζόμενον, οὗ τὴν τε γένε-
 σιν καὶ τὰς θυσίας καὶ τιμὰς ὑπεριναῖς καὶ κρυ-
 φίους παρεισάγουσι διὰ τὴν αἰσχύνην τὴν ἐκ τῆς
 συνουσίας ἐπακολουθοῦσαν. λέγουσι δ' αὐτὸν ἀγχι-
 καλὰ διενεχεῖν, καὶ πρῶτον ἐπιχειρῆσαι βοὺς λευ-
 20 κύνειν, καὶ διὰ τούτων τὸν σπόρον τῶν καρπῶν
 ἐπιτελεῖν· ἀφ' οὗ δὴ καὶ κρασίην αὐτὸν παρεισάγουσι.
 καὶ τὸν μὲν ἐκ Σεμέλης γεόμενον ἐν τοῖς νεωτέροις
 χρόνοις φασὶ τῷ σώματι γενέσθαι τρυφερόν καὶ παν-
 χελῶς ἀπαλόν, εὐπρεπείᾳ δὲ πολὺ τῶν ἄλλων διενε-
 κεῖν, καὶ πρὸς τὰς ἀφροδισιακὰς ἡδονὰς εὐκατά-
 φορον γεγονέναι· κατὰ δὲ τὰς στρατείας γυναικῶν
 πλῆθος περιώγεσθαι καθωπλισμένων λόγχαις τεθυρ-
 σωμέναις. φασὶ δὲ καὶ τὰς Μούσας αὐτῷ συναπο-
 30 δημεῖν, παρθένους οὖσας καὶ πεπαιδευμένας διαφε-
 ρόντως· ταύτας δὲ διὰ τε τῆς μελωδίας καὶ τῶν ὁρ- 250
 χήσεων, ἔτι δὲ τῶν ἄλλων τῶν ἐν παιδείᾳ καλῶν,
 ψυχαγωγεῖν τὸν θεόν. φασὶ δὲ καὶ παιδαγωγὸν καὶ
 τροφείᾳ συνέπεσθαι κατὰ τὰς στρατείας αὐτῷ Σειλη-
 νόν, εἰσηγητὴν καὶ διδάσκαλον γινόμενον τῶν καλ-
 λίστων ἐπιτηδευμάτων, καὶ μεγάλα συμβάλλεσθαι τῷ
 Διακύρῳ πρὸς ἀρετὴν τε καὶ δόξαν. καὶ κατὰ μὲν
 τὰς ἐν τοῖς πολέμοις μάχας ὅπλοις αὐτὸν πολεμι-
 κοῖς κεκοσμηῆσθαι καὶ δορατῆς παρδάλεων, κατὰ δὲ

τὰς ἐν εἰρήνῃ πανηγύρεις καὶ ἑορτὰς ἐαθῆσιν ἀνθι-
ναῖς καὶ κατὰ τὴν μαλακότητα τρυφεραῖς χρῆσθαι.
πρὸς δὲ τὰς ἐκ τοῦ πλεονάζοντος οἴνου κεφαλαλγίας
τοῖς πίνουσι γινόμενας διαδεδέσθαι λέγουσιν αὐτὸν
μίτρα τὴν κεφαλὴν· ἀφ' ἧς αἰτίας καὶ μιτροφόρον
ὀνομάζεσθαι. ἀπὸ δὲ ταύτης τῆς μίτρας ὕστερον
παρὰ τοῖς βασιλεῦσι καταδειχθῆναι τὸ διαδήμῳ φασι.
διμήτορα δ' αὐτὸν προσαγορευθῆναι λέγουσι διὰ τὸ
πατρὸς μὲν ἐνὸς ὑπαρῆαι τοὺς δύο Διονύσους, μη-
τέρων δὲ δυοῖν. κεκληρονομηκέναι δὲ τὸν νεώτερον 10
καὶ τὰς τοῦ προγενεστέρου πράξεις. διόπερ τοὺς με-
ταγενεστέρους ἀνθρώπους, ἀγνοοῦντας μὲν τὰληθές,
πλανηθέντας δὲ διὰ τὴν ὁμωνυμίαν, ἕνα γεγονέναι
νομίσαι Διόνυσον, τὸν δὲ νάρθηκα προσάπτουσιν αὐτῷ
διὰ τινος τοιαύτης αἰτίας. κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς εὐ-
ρεσιν τοῦ οἴνου μήπω τῆς τοῦ ὕδατος κράσεως εὐ-
ρημένης ἄκρατον πίνειν τὸν οἶνον· κατὰ δὲ τὰς τῶν
φίλων συναναστροφὰς καὶ εὐωχίας τοὺς συνεορτάζον-
τας θαψιλῇ τὸν ἄκρατον ἐμφαρησάμενους μανιώδεις
γίνεσθαι, καὶ ταῖς βακτηρίαις ξυλίταις χρωμένους, 20
ταύταις ἀλλήλους τῖπτειν. διὸ καὶ τινῶν μὲν τραυ-
ματιζομένων, τινῶν δὲ καὶ τελευτῶντων ἐκ τῶν και-
ρίων τραυμάτων, προσκόψαντα τὸν Διόνυσον ταῖς
τοιαύταις περιστάσεσι τὸ μὲν ἀποστήσαι τοῦ πίνειν
θαψιλῇ τὸν ἄκρατον ἀποδοκιμάσαι διὰ τὴν ἡδονὴν
τοῦ ποτοῦ, καταδείξαι δὲ νάρθηξιν χρῆσθαι καὶ μὴ
ξύλιταις βακτηρίαις.

Ἐπωνυμίας δ' αὐτῷ τοὺς ἀνθρώπους πολλὰς 5
προσῆσαι τὰς ἀφορμὰς ἀπὸ τῶν περὶ αὐτὸν ἐπι-
τηδευμάτων λαβόντας. Βακχίον μὲν γὰρ ἀπὸ τῶν 30
συνεπομένων βακχῶν ὀνομάσαι, Ἀθηναῖον δὲ ἀπὸ
τοῦ πατήσαι τὰς σταφυλὰς ἐν ληνῷ, Βρόμιον δὲ
ἀπὸ τοῦ κατὰ τὴν γένεσιν αὐτοῦ γενομένου βρόμου·
ὁμοίως δὲ καὶ πυριγενῇ διὰ τὴν ὁμοίαν αἰτίαν ὀνο-
μάσαι. Θρίαμβον δ' αὐτὸν ὀνομασθῆναι φασιν ἀπὸ
τοῦ πρῶτον τῶν μνημονευομένων καταγαγεῖν ἀπὸ
τῆς στρατείας Θρίαμβον εἰς τὴν πατρίδα, τὴν ἔξ
Ἰνδῶν ποιησάμενον ἐπάνοδον μετὰ πολλῶν λαφύρων.

παραπλησίως δὲ καὶ τὰς λοιπὰς προσηγορίας ἐπιθε- 251
 τικὰς αὐτῷ γεγενῆσθαι, περὶ ὧν μακρὸν ἂν εἶη λέ-
 γειν καὶ τῆς ὑποκειμένης ἱστορίας ἀνοικτεῖον. δῖμορ-
 φον δ' αὐτὸν δοκεῖν ὑπάρχειν διὰ τὸ τοῦ Διονύσου
 γεγονέναι, τὸν μὲν παλαιὸν καταπώγων διὰ τὸ
 τοὺς ἀρχαίους πάντας πωγωνοτροφεῖν, τὸν δὲ νεώ-
 τερόν ὠραῖον καὶ τρυφερόν καὶ νέον, καθότι προεί-
 ρηται. ἔνιοι δὲ λέγουσιν ὅτι τῶν μεθυόντων διττὰς
 διαθέσεις ἔχοντων, καὶ τῶν μὲν ὀργίλων τῶν δὲ
 10 ἰλαρῶν γινομένων, δῖμορφον ὠνομάσθαι τὸν θεόν.
 καὶ Σατύρους δὲ φασιν αὐτὸν περιάγεσθαι, καὶ
 τοὺτους ἐν ταῖς ὁρχήσεσι καὶ ταῖς τραγωδίαις τέρεψιν
 καὶ πολλὴν ἡδονὴν παρέχεσθαι τῷ θεῷ. καθόλου
 δὲ τὰς μὲν Μούσας τοῖς ἐκ τῆς παιδείας ἀγαθοῖς
 ὠφελούσας τε καὶ τερπούσας, τοὺς δὲ Σατύρους
 τοῖς πρὸς γέλωτα συνεργοῦσιν ἐπιτηδεύμασι χρωμέ-
 νους, παρασκευάζειν τῷ Διονύσῳ τὸν εὐδαίμονα
 καὶ κεχαρισμένον βίον. καθόλου δὲ τῶν θυμελικῶν
 ἀγώνων φαδὶν εὐρέτην γενέσθαι, καὶ θεάτρα κατὰ-
 20 δεῖξαι, καὶ μουσικῶν ἀκροαμάτων σύστημα ποιῆσα-
 σθαι. πρὸς δὲ τοῦτοις ἀλείτουργήτους ποιῆσαι καὶ
 τοὺς ἐν ταῖς στρατείαις μεταχειριζομένους τι τῆς
 μουσικῆς ἐπιστήμης· ἅψ' ὧν τοὺς μετ' ἀγενεστέρους
 μουσικὰς συνόδους συστήσασθαι τῶν περὶ τὸν Διό-
 νυσον τεχνιτῶν, καὶ ἀτελεῖς ποιῆσαι τοὺς τὰ τοιαῦ-
 τα ἐπιτηδεύοντας. καὶ περὶ μὲν Διονύσου καὶ τῶν
 περὶ αὐτοῦ μυθολογουμένων ἀρκεστέρως τοῖς
 ῥηθεῖσι στοχαζόμενοι τῆς συμμετρίας.

6 Περὶ δὲ Πριάπου καὶ τῶν μυθολογουμένων περὶ
 30 αὐτοῦ νῦν διεξιμέν, οἰκεῖον ὀρώντες τὸν περὶ τούτου
 λόγον ταῖς Διονυσιακαῖς ἱστορίαις. μυθολογοῦσιν οὖν
 οἱ παλαιοὶ τὸν Πριάπον υἱὸν εἶναι Διονύσου καὶ
 Ἀφροδίτης, πιθανῶς τὴν γένεσιν ταύτην ἐξηγούμε-
 νοι· τοὺς γὰρ οἰωθέντας φυσικῶς ἐντετάσθαι πρὸς
 τὰς ἀφροδισιακὰς ἡδονάς. τινὲς δὲ φασὶ τὸ αἰδοῖον
 τῶν ἀνθρώπων τοὺς παλαιούς μυθῶδως ὀνομάζειν
 βουλαμένους Πριάπον προσαγορεῦσαι. ἔνιοι δὲ λέ-
 γουσι τὸ γεννητικὸν μόδιον, αἶτιδ' ὑπάρχον τῆς

γενέσεως τῶν ἀνθρώπων καὶ διαμονῆς εἰς ἅπαντα
τὸν αἰῶνα, τυχεῖν τῆς ἀθανάτου τιμῆς. οἱ δ' Αἴ-
γύπτιοι περὶ τοῦ Πριάπου μυθολογοῦντες φασὶ τοὺς
Τιτᾶνας τὸ παλαιὸν ἐπιβουλεύσαντας Ὀσίριδι τοῦ-
τον μὲν ἀνελεῖν, τὸ δὲ σῶμα αὐτοῦ διελόντας εἰς
ἴσας μερίδας καὶ λαβόντας ἀπενεγκεῖν ἐκ τῆς οἰ-
κείας λαθραίως· μόνον δὲ τὸ αἰδοῖον εἰς τὸν ποτα-
μὸν ῥῖψαι διὰ τὸ μηδένα βούλεσθαι τοῦτα ἀνέλεσθαι.
252 τὴν δὲ Ἰσιν τὸν φόνον τοῦ ἀνδρός ἀναζητοῦσαν,
καὶ τοὺς μὲν Τιτᾶνας ἀνελοῦσαν, ἰὰ δὲ τοῦ σώμα- 10
τος μέρη περιπλάσασαν εἰς ἀνθρώπου τύπον, ταῦτα
μὲν δοῦναι θάψαι τοῖς ἱεροῦσι, καὶ τιμᾶν προστάξαι
ὡς θεὸν τὸν Ὀσίριν· τὸ δὲ αἰδοῖον μόνον οὐ δύνα-
μένην ἀνευρεῖν, καταδείξαι τιμᾶν ὡς θεὸν, καὶ ἀνα-
θεῖναι κατὰ τὸ ἱερὸν ἐντεταμένον. περὶ μὲν οὖν τῆς
γενέσεως τοῦ Πριάπου καὶ τῆς τιμῆς τοιαῦτα μυ-
θολογεῖται παρὰ τοῖς παλαιοῖς τῶν Αἰγυπτίων. τοῦ-
τον δὲ τὸν θεὸν τινὲς μὲν Ἰθύφαλλον ὀνομαζοῦσι
τινὲς δὲ Τύχωνα. τὰς δὲ τιμὰς οἱ μόνον κατὰ πό-
λιν ἀπονέμουνσιν αὐτῷ ἐν τοῖς ἱεροῖς, ἀλλὰ καὶ κατὰ 20
τὰς ἀγροικίας, ὁπωροφύλακα τῶν ἀμπελωνίων ἀπο-
δεικνύντες καὶ τῶν κηπων, ἔτι δὲ πρὸς τοὺς βα-
σκαίνοντάς τι τῶν καλῶν τοῦτον κολακτικὴν παρέιχα-
γοντες. ἐν τε ταῖς τελειαῖς οὐ μόνον ταῖς Διονυσια-
καῖς ἀλλὰ καὶ ταῖς ἄλλαις σχεδὸν ἀπάσαις οὕτως
ὁ θεὸς τυγχάνει τιμῆς τινος, μετὰ γέλωτος καὶ
παιδιάς παρεισαγόμενος ἐν ταῖς θυσίαις. παραπλη-
σίως δὲ τῷ Πριάπῳ τινὲς μυθολογοῦσι γέγενῆσθαι
τὸν ὀνομαζόμενον Ἑρμαφρόδιτον, ὃν ἔξ Ἑρμοῦ καὶ
Ἀφροδίτης γεννηθέντα τυχεῖν τῆς ἔξ ἀμφοτέρων 30
τῶν γονέων συντεθείσης προσηγορίας. τοῦτον δ' αἱ
μὲν φασιν εἶναι θεόν, καὶ κατὰ τινὰς χρόνους φαί-
νεσθαι παρ' ἀνθρώποις· καὶ γενιᾶσθαι τὴν τοῦ
σώματος φύσιν ἔχοντα μεμιγμένην ἔξ ἀνδρός καὶ
γυναικός· καὶ τὴν μὲν εὐπρέπειαν καὶ μαλακότητα
τοῦ σώματος ἔχειν γυναικί παρεμφερῇ, τὸ δὲ ἀρρε-
νωπὸν καὶ δρυστικὸν ἔχειν ἀνδρός· ἐνιοὶ δὲ τὰ
τοιαῦτα γένη ταῖς φύσεσιν ἀποφαίνονται τέρατα

ὑπάρχειν, καὶ γεννώμενα σπανίως προσημαντικά
γίνεσθαι ποτὲ μὲν κακῶν ποτὲ δ' ἀγαθῶν. καὶ περὶ
μὲν τῶν τοιούτων ἄλλῃς ἡμῖν ἐχέτω.

7 Περὶ δὲ τῶν Μουσῶν, ἐπειδήπερ ἐμνήσθημεν
ἐν ταῖς τοῦ Διονύσου πράξεσιν, οἰκεῖον ἂν εἶη διελ-
θεῖν ἐν κεφαλαίοις. ταύτας γὰρ οἱ πλείστοι τῶν μυ-
θογράφων καὶ μάλιστα οἱ δεδοκιμασμένοι φασὶ θυ-
γατέρας εἶναι Διὸς καὶ Μνημοσύνης· ὀλίγοι δὲ τῶν
ποιητῶν, ἐν οἷς ἐστὶ καὶ Ἀλκμάν, θυγατέρας ἀπο-
10 φαίνονται Οὐρανοῦ καὶ Γῆς. ὁμοίως δὲ καὶ κατὰ
τὸν ἀριθμὸν διαφωνοῦσιν· οἱ μὲν γὰρ τρεῖς λέγου-
σιν οἱ δὲ ἑννέα. καὶ κεκράτηκεν ὁ τῶν ἑννέα
ἀριθμὸς ὑπὸ τῶν ἐπιφανεστάτων ἀνδρῶν βεβαιου-
μενος, λέγω δὲ Ὀμήρου τε καὶ Ἡσιόδου καὶ τῶν
ἄλλων τῶν τοιούτων. Ὀμηρος μὲν γὰρ λέγει
Μοῦσαι δ' ἑννέα πᾶσαι ἀμειβόμεναι ὀπὶ καλῇ.
Ἡσιόδος δὲ καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἀποφαίνεται
λέγων

Κλειὼ τ' Εὐτέρπη τε Θάλεια τε Μελπομένη τε
20 Τερψιχόρη τ' Ἐρατώ τε Πολύμνια τ' Οὐρανὴ τε 253
Καλλιόπη θ', ἥ σφῶν προφερεστάτη ἐστὶν ἀπα-
σεῶν.

τούτων δ' ἑκάστη προσάπτουσι τὰς οἰκείας διαθέ-
σεις τῶν περὶ μουσικὴν ἐπιτηδευμάτων· οἷον ποιη-
τικὴν, μελωδίαν, ὀρχήσεις καὶ χορείας, ἀστρολο-
γίαν τε καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἐπιτηδευμάτων. παρθέ-
νους δ' αὐτάς οἱ πλείστοι γεγονέναι μυθολογοῦσι διὰ
τὸ τὰς κατὰ τὴν παιδείαν ἀρετὰς ἀφθόρους δοκεῖν
εἶναι. Μούσας δ' αὐτάς ὀνομάσθαι ἀπὸ τοῦ μυεῖν
30 τοὺς ἀνθρώπους, τοῦτο δ' ἐστὶν ἀπὸ τοῦ διδάσκειν
τὰ καλὰ καὶ συμφέροντα καὶ ὑπὸ τῶν ἀπαιδευτῶν
ἀγνοούμενα. ἑκάστη δὲ προσηγορία τὸν οἰκεῖον λόγον
ἀπονέμοντες φασιν ὀνομάσθαι τὴν μὲν Κλειὼ διὰ
τὸ τὸν ἐκ τῆς ποιήσεως τῶν ἐγκωμιαζομένων ἔπαι-
νον μέγα κλέος περιποιεῖν τοῖς ἐπαινουμένοις, Εὐ-
τέρπη δὲ ἀπὸ τοῦ τέρπειν τοὺς ἀκροωμένους τοῖς
ἀπὸ τῆς παιδείας ἀγαθοῖς, Θάλειαν δὲ ἀπὸ τοῦ
θάλλειν ἐπὶ πολλοὺς χρόνους τοὺς διὰ τῶν ποιημά-

των ἰγκωμιαζομένους, Μελπομένην δὲ ἀπὸ τῆς μέλο-
 δίας, δι' ἧς τοὺς ἀκούοντας ψυχαγωγεῖσθαι, Τερ-
 ψιχόρην δὲ ἀπὸ τοῦ τέρπειν τοὺς ἀκροατὰς τοῖς ἐκ
 παιδείας περιγινομένοις ἀγαθοῖς, Ἑρατώ δὲ ἀπὸ
 τοῦ τοὺς παιδευθέντας ποθεινοὺς καὶ ἐπεράστους
 ἀποτελεῖν, Πολύμνιαν δὲ ἀπὸ τοῦ διὰ πολλῆς ὑμνή-
 σεως ἐπιφανεῖς κατασκευάζειν τοὺς διὰ τῶν ποιημά-
 των ἀπαθανατιζομένους τῇ δόξῃ, Οὐρανίαν δὲ ἀπὸ
 τοῦ τοὺς παιδευθέντας ὑπ' αὐτῆς ἐξαίρεσθαι πρὸς
 οὐρανόν· τῇ γὰρ δόξῃ καὶ τοῖς φρονήμασι μετεωρί- 10
 ζεσθαι τὰς ψυχὰς εἰς ὕψος οὐράνιον· Καλλιόπην δὲ
 254 ἀπὸ τοῦ καλὴν ὅπα προῖεσθαι, τοῦτο δ' ἐστὶ τῇ
 εὐεπείᾳ διάφορον οὔσαν ἀποδοχῆς τυγχάνειν ὑπὸ
 τῶν ἀκουόντων.

Τούτων δ' ἡμῖν ἄρκούντως εἰρημένων μετα-
 βιβάζομεν τὸν λόγον ἐπὶ τὰς Ἡρακλέους πρά-
 ξεις. οὐκ ἄγνωσθ' ὅτι πολλὰ δύσχυρηστα συμβαίνει 8
 τοῖς ἱστοροῦσι τὰς παλαιὰς μυθολογίας, καὶ μά-
 λιστα τὰς περὶ Ἡρακλέους. τῷ μὲν γὰρ μεγέθει
 τῶν κατεργασθέντων ὁμολογουμένως οὗτος παραδέ- 20
 δοταὶ πάντας τοὺς ἐξ αἰῶνος ὑπερᾶραι τῇ μνήμῃ
 παραδοθέντας. δυσέφικτον οὖν ἐστὶ τὸ κατὰ τὴν
 ἀξίαν ἕκαστον τῶνπραχθέντων ἀπαγγεῖλαι, καὶ
 τὸν λόγον ἐξισῶσαι τοῖς τηλικούτοις ἔργοις, οἷς διὰ
 τὸ μέγεθος ἔπαθλον ἦν ἡ ἀθανασία. διὰ δὲ τὴν
 παλαιότητα καὶ τὸ παράδοξον τῶν ἱστορουμένων
 παρὰ πολλοῖς ἀπιστουμένων τῶν μύθων, ἀναγκαῖον
 ἢ παραλιπόντας τὰ μέγιστα τῶνπραχθέντων καθαι-
 ρεῖν τι τῆς τοῦ θεοῦ δόξης, ἢ πάντα διεξιόντας τὴν
 ἱστορίαν ποιεῖν ἀπιστουμένην. ἔνιοι γὰρ τῶν ἀνα- 30
 γινωσκόντων οὐ δίκαια χρώμενοι κρίσει τὰκριβὲς
 ἐπιζητοῦσιν ἐν ταῖς ἀρχαῖαις μυθολογίαις ἐπ' ἴσης
 τοῖςπρατιτομένοις ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις, καὶ
 τὰ δισταζόμενα τῶν ἔργων διὰ τὸ μέγεθος, ἐκ τοῦ
 καθ' αὐτοὺς βίου τεκμαιρόμενοι, τὴν Ἡρακλέους
 δύναμιν ἐκ τῆς ἀσθενείας τῶν νῦν ἀνθρώπων θεω-
 ροῦσιν, ὥστε διὰ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ μεγέθους τῶν
 ἔργων ἀπιστεῖσθαι τὴν γραφὴν. καθόλου [μὲν] γὰρ

ἐν ταῖς ἱστορουμέναις μυθολογίαις οὐκ ἐκ παντὸς
 τρόπου πικρῶς τὴν ἀλήθειαν ἐξεταστέον. καὶ γὰρ
 ἐν τοῖς θεατροῖς, πεπεισμένοι μῆτε Κενταύρους
 διφυεῖς ἐξ ἐτερογενῶν σωμάτων ὑπάρξαι μῆτε Γη-
 ρυόνην τρισώματον, ὅμως προσδεχόμεθα τὰς τοιαύ-
 τας μυθολογίας, καὶ ταῖς ἐπισημασίαις συναΐζομεν
 τὴν τοῦ θεοῦ τιμὴν. καὶ γὰρ ἄτοπον Ἡρακλέα μὲν
 εἶναι κατ' ἀνθρώπους ὄντα τοῖς ἰδίοις πόνοις ἐξημε-
 ρῶσαι τὴν οἰκουμένην, ταὺς δ' ἀνθρώπους ἐπιλαθο-
 10 μένους τῆς κοινῆς εὐεργεσίας συκοφαντεῖν τὸν ἐπὶ
 τοῖς καλλίστοις ἔργοις ἐπαινον, καὶ τοὺς μὲν προ-
 γόνους διὰ τὴν ὑπεροχὴν τῆς ἀρετῆς ὁμολογουμένην
 αὐτῷ συγχωρῆσαι τὴν ἀθανασίαν, ἡμᾶς δὲ πρὸς
 τὸν θεὸν μὴδὲ τὴν πατροπαράδοτον εὐσέβειαν δια-
 φυλάττειν. ἀλλὰ γὰρ τῶν τοιούτων λόγων ἀφαιμένοι
 διεξιμεν αὐτοῦ τὰς πράξεις ἀπ' ἀρχῆς ἀκολουθῶς
 τοῖς ἀρχαιοτάτοις τῶν ποιητῶν τε καὶ μυθολόγων.
 9 τῆς Ἀκρίσιου τοίνυν Δανάης καὶ Διὸς φασὶ γε-
 νῆσθαι Περσέα· τούτῳ δὲ μιγείσαν τὴν Κηφείως
 20 Ἀνδρομέδαν Ἠλεκτρούνα γεννῆσαι· ἔπειτα τούτῳ
 τὴν Πέλοπος Εὐρυδίκην συνοικήσασαν Ἀλκμήνην
 τεκνῶσαι· καὶ ταύτῃ Δία μιγέντα δι' ἀπάτης Ἡρα-
 κλέα γεννῆσαι. τὴν μὲν οὖν ὅλην τοῦ γένους ῥίξαν
 ἐκ ἀμφοτέρων τῶν γονέων εἰς τὸν μέγιστον τῶν
 φεῶν ἀναφέρειν λέγεται τὸν εἰρημένον τρόπον. τὴν
 δὲ γεγεννημένην περὶ αὐτὸν ἀρετὴν οὐκ ἐν ταῖς πρά-
 ξεσι θεωρηθῆναι μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸ τῆς γενέ-
 σεως γινώσκεισθαι. τὸν γὰρ Δία μισγόμενον Ἀλκμή-
 νῃ τριπλασίαν τὴν νύκτα ποιῆσαι, καὶ τῷ πλήθει
 30 ταῦ πρὸς τὴν παιδοποιῶν ἀναλωθέντος χρόνου προ-
 σημῆναι τὴν ὑπερβολὴν τῆς τοῦ γεννηθησομένου βί-
 μης. καθάλου δὲ τὴν ὁμίλιαν ταύτην οὐκ ἐρωτικῆς
 ἐπιθυμίας ἕνεκα ποιήσασθαι, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἄλ-
 λων γυναικῶν, ἀλλὰ τὸ πλεῖον τῆς παιδοποιίας χά-
 ριν. διὸ καὶ βουλόμενον τὴν ἐπιπλοκὴν νόμιμον ποιή-
 σασθαι βιάσασθαι μὲν μὴ βουληθῆναι, πείσαι δ'
 οὐδαμῶς ἐλπίζειν διὰ τὴν σωφροσύνην· τὴν ἀπάτην
 οὖν προκρίναντα διὰ ταύτης παραικρούσασθαι τὴν

255 Ἀλκμήνην, Ἀμφιρύτην κατὰ πᾶν ὁμοιωθέντα
 διελθόντος δὲ τοῦ κατὰ φύσιν χρόνου ταῖς ἐγκύοις,
 τὸν μὲν Δία πρὸς τὴν Ἡρακλέους γένεσιν ἐναχθέντα
 τῇ διανοίᾳ προεῖπεν παρόντων ἀπάντων τῶν θεῶν
 ὅτι τὸν κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν γεννώμενον Περσε-
 δῶν ποιήσει βασιλέα. τὴν δ' Ἥραν ζήλοτυπούσαν,
 καὶ συνεργὸν ἔχουσαν, Εὐλείθυιαν τὴν θυγατέρα, τῆς
 μὲν Ἀλκμήνης παρακατασχεῖν τὰς ὥδινας, τὸν δ'
 Εὐρυσθέα πρὸ τοῦ καθήκοντος χρόνου πρὸς τὰ φῶς
 ἀγαγεῖν. τὸν δὲ Δίᾳ καταστρατηγηθέντα βουλευθῆναι 19
 τὴν τε ὑπόσχεσιν βεβαιῶσαι καὶ τῆς Ἡρακλέους
 ἐπιφανείας προνοηθῆναι. διὸ φασιν αὐτὸν τὴν μὲν
 Ἥραν πείσαι συγχωρῆσαι βασιλέα μὲν ὑπάρξαι κα-
 τὰ τὴν ἰδίαν ὑπόσχεσιν Εὐρυσθέα, τὸν δ' Ἡρακλέα
 τεταγμένον ὑπὸ τοῦ Εὐρυσθέα τελέσαι δώδεκα ἀθλοὺς
 οὓς ἂν Εὐρυσθεὺς προστήξῃ, καὶ ταῦτο πράξαντα
 τυχεῖν τῆς ἀθανασίας. Ἀλκμήνη δὲ τεκοῦσα, καὶ
 φοβηθεῖσα τὴν τῆς Ἥρας ζήλοτυπίαν, ἐξέθηκε τὸ
 βρέφος εἰς τὸν τοπον ὃς νῦν ἀπ' ἐκείνου καλεῖται
 πεδῖον Ἡράκλειον· κατ' ὃν δὴ χρόνον Ἀθηνᾶ μετὰ 20
 τῆς Ἥρας προσιοῦσα, καὶ θαυμάσασα τοῦ παιδίου
 τὴν ἁύσιν, συνέπεισε τὴν Ἥραν τὴν θηλὴν ὑπα-
 σχεῖν. τοῦ δὲ παιδὸς ὑπὲρ τὴν ἡλικίαν βιαώτεραν
 ἐπιστασάμενον τὴν θηλὴν, ἢ μὲν Ἥρα διαλήσασα
 πρὸ βρέφους ἔρριψεν, Ἀθηνᾶ δὲ καμίσασα αὐτὰ πρὸς
 τὴν μητέρα τρέφειν παρεκλεύσατο. θαυμάσαι δ' ἂν
 τις εἰκότως τὸ τῆς περιπέτειας παράδοξον· ἢ μὲν
 γὰρ σιέργειν ὀφείλουσα μήτηρ τὸ ἴδιον τέκνον ἀπώλ-
 λειν, ἢ δὲ μητρονίᾳς ἔχουσα μῖσος δι' ἄγκωιαν ἔσωζε
 τὸ τῇ φύσει πολέμιον.

30

Μετὰ δὲ ταῦτα ἢ μὲν Ἥρα δύο δράκοντας ἀπέ- 10
 στειλε τοὺς ἀναλώσοντας τὸ βρέφος· ὃ δὲ παῖς οὐ
 καταπλαγεὶς ἑκατέρω τῶν χειρῶν τὴν αὐχένα σφιγ-
 ξας ἀπέπνιξε τοὺς δράκοντας. ὁπότερ' Ἀργεῖοι πυ-
 θόμενοι τὸ γινόμενον Ἡρακλέα προσηγόρευσαν, ὅτι
 δι' Ἥραν ἔσχε κλέος, Ἀλκαῖαν πρότερον καλούμε-
 νον. τοῖς μὲν οὖν ἄλλοις οἱ γονεῖς τοῦνομα περι-
 τιθέασι, τούτῳ δὲ μόνῳ ἢ ἀρετῇ τὴν προσηγορίαν

εἶθετο· μετὰ δὲ ταῦτα ὁ μὲν Ἀμφικτρώων φυγάδευ-
 θείς ἐκ Τίρυνθος μετέβηκεν εἰς Θήβας· ὁ δ' Ἡρα-
 κλῆς τραφεὶς καὶ παιδευθεὶς καὶ μάλιστα ἐν τοῖς
 γυμνασίοις διαπονηθεὶς, ἐγένετο ῥώμῃ τε σώματος
 πολὺν προέχων τῶν ἄλλων ἀπάντων καὶ ψυχῆς λαμ-
 πρότητι περιβόητος, ὃς γε τὴν ἡλικίαν ἔφηβος ὢν
 πρῶτον μὲν ἡλευθέρωσε τὰς Θήβας, ἀποδιδούς ὥς
 πατρίδι τὰς προσηκούσας χάριτας. ὑποτεταγμένων
 γὰρ τῶν Θηβαίων Ἐργίνῳ τῷ βασιλεῖ τῶν Μινυῶν,
 10 καὶ κατ' ἐνιαυτὸν ὠρισμένους φόρους τελούντων μεθ'
 ὕβρεως, οὐ καταπλαγείς τὴν τῶν δεδουλωμένων
 ὑπεροχὴν, ἐτόλμησε πρᾶξιν ἐπιτελέσαι περιβόητον· 256
 τοὺς γὰρ παραγενομένους τῶν Μινυῶν ἐπὶ τὴν
 ἀπαίτησιν τῶν δασμῶν καὶ μεθ' ὕβρεως εἰσπραττο-
 μένους ἀκρωτηριάσας ἐξέβαλεν ἐκ τῆς πόλεως. Ἐρ-
 γίνου δ' ἐξαιτουῦντος τὸν αἴτιον, Κρέων βασιλεύων
 τῶν Θηβαίων καταπλαγείς τὸ βάρος τῆς ἐξουσίας,
 ἐτοίμος ἦν ἐκδιδόναι τὸν αἴτιον τῶν ἐγκλημάτων. ὁ
 δ' Ἡρακλῆς πείσας τοὺς ἡλικιώτας ἐλευθεροῦν τὴν
 20 πατρίδα, κατέσπασεν ἐκ τῶν ναῶν τὰς προσηλωμέ-
 νας πανοπλίας, ἃς οἱ πρόγονοι σκῦλα τοῖς θεοῖς
 ἦσαν ἀνατεθεικότες· οὐ γὰρ ἦν εὐρεῖν κατὰ τὴν πό-
 λιν ἰδιωτικὸν ὄπλον διὰ τὸ τοὺς Μινύας παρωπι-
 κέναι τὴν πόλιν, ἵνα μηδεμίαν λαμβάνωσιν οἱ κατὰ
 τὰς Θήβας ἀποστάσιως ἔννοιαν. ὁ δὲ Ἡρακλῆς πυ-
 θόμενος Ἐργίνον τὸν βασιλεῖα τῶν Μινυῶν προσά-
 γειν τῇ πόλει μετὰ στρατιωτῶν, ἀπαντήσας αὐτῷ
 κατὰ τινα στενοχωρίαν, καὶ τὸ μέγεθος τῆς τῶν
 πολεμίων δυνάμεως ἄχρηστον ποιήσας, αὐτὸν τε τὸν
 30 Ἐργίνον ἀνέειλε καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ σχεδὸν ἅπαντας
 ἀπέκτεινεν. ἄφνω δὲ προσπεσὼν τῇ πόλει, τῶν Ὀρ-
 χομενίων, καὶ παρειαυσιπιδίων ἐντὸς τῶν πελῶν, τὰ
 τε βασίλεια τῶν Μινυῶν ἐνέπρησε καὶ τὴν πόλιν
 κατέσκαψε. περιβόητου δὲ τῆς πράξεως γενόμενης
 καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα, καὶ πάντων θαυμάζοντων
 τὸ παράδοξον, ὁ μὲν βασιλεὺς Κρέων θαυμάσας
 τὴν ἀρετὴν τοῦ νεανίσκου, τὴν τε θυγατέρα Με-
 γάραν συνώκησεν αὐτῷ· καὶ καθάπερ νύῃ γνησίῳ

κρατίαν. ἤρεθσαν οὖν τριάκοντα ἄνδρες οἱ διοική-
 σοντες τὰ κοινὰ τῆς πόλεως, ἀρμάζοντες μὲν τῷ
 λόγῳ, τύραννοι δὲ τοῖς πράγμασιν.

Ο δὲ δῆμος θεωρῶν τὴν θηραμένους ἐπιείκειαν, 4
 καὶ νομίζων τῇ τεύτῃ καλοκάγαθία τὴν πλεονεξίαν
 τῶν προεσθηκότων ἐπὶ πᾶσὶν ἀνασταλῆσεσθαι, καὶ
 τοῦτον ἐν τοῖς τριάκοντα ἄρχουσιν ἐχειροτόνησεν.
 ἔδει δὲ τοὺς ἡρημένους βουλὴν τε καὶ τὰς ἄλλας
 ἀρχὰς καταστήσαι, καὶ νόμους συγγράψαι καθ' οὓς
 ἤμελλον πολιτεύεσθαι. τὰ μὲν οὖν περὶ τῆς νομο- 10
 θεσίας ἀνεβάλοντο, προφάσεις εὐλόγους αἰεὶ ποριζό-
 μενοι, βουλὴν δὲ καὶ τὰς ἄλλας ἀρχὰς ἐκ τῶν ἰδίων
 φίλων κατέστησαν· ὥστε τοὺς καλεῖσθαι μὲν ἄρ-
 χοντας, εἶναι δ' ὑπηρέτας τῶν τριάκοντα. καὶ τὸ
 μὲν πρῶτον παραδιδόντες κρίσει τοὺς πονηροτάτους
 τῶν ἐν τῇ πόλει κατεδικάζον θανάτῳ· καὶ μέχρι
 τούτου τοῖς ἐπιεικεστάτοις τῶν πολιτῶν εὐηρέτει
 τὰ γινόμενα. μετὰ δὲ ταῦτα βουλόμενοι βιαιότερα
 καὶ παράνομα πράττειν, ἤτησαντο παρὰ Λακεδαιμο-
 νίων φρουράν, λέγοντες ὅτι τὴν πολιτείαν καταστή- 20
 σουσιν ἱκεῖνοις συμφέρουσαν. ἤδεισαν γὰρ ὅτι φό-
 βους ἐπιτελεῖν αὐκ ἂν δύναιντο χωρὶς ξενικῶν ὀπλῶν·
 πάντας γὰρ ἀντιέξεσθαι τῆς κοινῆς ασφαλείας. Λα-
 642 κεδαιμονίων δὲ πεμψάντων φρουράν καὶ τὸν ταύτης
 ἡγησάμενον Καλλίβιον, τὸν μὲν φρουράρχον ἐξεθερά-
 πεισαν δώροις καὶ τοῖς ἄλλοις φιλανθρώποις οἱ τριά-
 κοντα· τῶν δὲ πλουσίων ἐπιλέγοντες τοὺς ἐπιτηδείους
 συνέλαβαν ὡς νεωτερίζοντας, καὶ θανάτῳ περι-
 βάλλοντες τὰς οὐσίας ἐδήμιον. τοῦ δὲ θηραμένους
 ἐναντιουμένου τοῖς συνάρχουσιν, καὶ μετὰ τῶν ἀντε- 30
 χόμενων τῆς σωτηρίας ἀπειλοῦντος ἀμύνεσθαι, συνή-
 γαγον τὴν βουλὴν οἱ τριάκοντα. Κριτίου δὲ προ-
 εσιπτός αὐτῶν, καὶ πολλὰ κατηγορήσαντος τοῦ θη-
 ραμένους ὅτι προδίδωσιν τὴν πολιτείαν ταύτην ἢς
 αὐτὸς ἐκουσίως κοινωνεῖ, παραλαβὼν τὸν λόγον ὁ
 θηραμένης, καὶ περὶ τῶν κατὰ μέρος ἀπολογησάμε-
 νος, ἄπασαν ἔσχε τὴν βουλὴν εὐνοῦν. οἱ δὲ περὶ
 τὸν Κριτίαν φοβούμενοι τὸν ἄνδρα μήποτε καταλύσῃ

τὴν ὀλιγαρχίαν, περιέστησαν στρατιώτας ἔχοντας ἑσπασμένα τὰ ξίφη, καὶ τὸν Θηραμένην συνέλαβον. ὁ δὲ φθάσας ἀνεπήδησε μὲν πρὸς τὴν βουλαίαν Ἑστίαν, ἔφησε δὲ πρὸς τοὺς θεοὺς καταφευγεῖν, οὐ σωθήσεσθαι νομίζων ἀλλὰ σπεύδων τοῖς ἀνιλαῦσιν αὐτὸν περιποιήσασθαι τὴν εἰς τοὺς θεοὺς ἀσέβειαν.

5 παρελθόντων δὲ τῶν ὑπηρετῶν καὶ ἀποσπώντων αὐτόν, ὁ μὲν Θηραμένης ἔφερε γενναίως τὴν αἰσχρίαν, αἶε καὶ φιλοσοφίας ἐπὶ πλείον μετεσχηκώς

10 παρὰ Σωκράτει· τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος ἤλειε δυστυχούντα τὸν Θηραμένην, οὐ μὴν ἐτάλμα βοηθεῖν περιστώτων πολλῶν μετὰ ὅπλων. Σωκράτης δὲ ὁ φιλόσοφος καὶ ὅσα τῶν σίκλειων προσδραμόντες ἐνχειρουν κωλύειν τοὺς ὑπηρέτας. ὁ δὲ Θηραμένης ἡξίου μὴδὲν τούτων πράττειν· τὴν μὲν γὰρ φιλίαν καὶ τὴν ἀνδρείαν ἔφησεν αὐτῶν ἐπαινεῖν, ἐαυτῷ δὲ

μεγίστην συμφορὰν ἔσθαι, εἰ τοῖς οὕτως οἰκείως διακειμένοις αἰῖος ἔσται θανάτου. οἱ δὲ περὶ τὸν Σωκράτην, τῶν μὲν ἄλλων οὐδένα βοηθὸν ἔχοντες, 20 τὴν δὲ τῶν ὑπερεχόντων ἀνάστασιν ὀρούντες αὐξάνουσαν, ἡσυχίαν ἔσχον. καὶ Θηραμένην μὲν ἀπὸ τῶν βωμῶν ἀποσπάσαντες οἷς ἦν προστεταγμένον διὰ μέσης τῆς ἀγορᾶς εἵλυσαν ἐπὶ τὸν θάνατον. οἱ δὲ πολλοὶ τὰ τῆς φρουρᾶς ὅπλα καταπεπληγμένοι συνήλθον τῷ δυστυχούντι, καὶ τὴν τε ἐκείνου συμφορὰν ἄρα καὶ τὴν περὶ σφᾶς δουλείαν ἐδάκρυον· τῶν γὰρ ταπεινῶν ἕκαστοι τὴν Θηραμένους ἀρετὴν θεωροῦντες οὕτω προσηλακισμένην, τὴν περὶ αὐτοὺς ἀσθένειαν οὐδενὶ λόγῳ παραδωθήσεσθαι διεληφείσαν.

30 μετὰ δὲ τὸν τούτου θάνατον οἱ τριάκοντα τοὺς 643 πλουσίους ἐπιλεγόμενοι, τοῦτοις ψευδεῖς αἰτίας ἐπέβριμπουν, καὶ φονεύοντες τὰς οὐσίας διήρπαζον. ἀνέειλον δὲ καὶ Νικηράτον τὸν Νικίου τοῦ στρατηγῆσαντος ἐπὶ Συρακοσίους υἱόν, ἄνδρα πρὸς ἅπαντας ἐπιεικῆ καὶ φιλάνθρωπον, πλούτιον δὲ καὶ δόξῃ σχεδὸν πρῶτον πάντων Ἀθηναίων. διὸ καὶ συνέβη πάσαν οἰκίαν συναλγῆσαι τῇ τάνδρῳ τελευτῇ, τῆς διὰ τὴν ἐπιεικειαν μνήμης προαγωγῆς εἰς δάκρυα. οὐ μὴν

ἐλθόν γε τῆς παρανομίας οἱ τύραννοι, πολὺ δὲ μᾶλλον ἐπίτασιν λαμβανούσης τῆς ἀπονοίας τῶν μὲν ξενῶν τοὺς πλουσιωτάτους ἐξήκοντα κατέσφαξαν, ὅπως τῶν χρημάτων κυριεύσωσι· τῶν δὲ πολιτῶν καθ' ἡμέραν ἀναιρουμένων οἱ τοῖς βίοις εὐπορούμενοι σχεδὸν ἅπαντες ἔφυγον ἐκ τῆς πόλεως. ἀνέβλαν δὲ καὶ Ἀστούλκον, ἄνδρα παρόρησιαστήν, καὶ καθόλου τοὺς χαριεστάτους ἐπέλεγον. ἐπὶ τοσοῦτο δὲ κατέσθειραν τὴν πόλιν ὥστε φυγεῖν Ἀθηναίους πλείους τῶν ἡμίσεων.

10

Λακεδαιμόνιοι δὲ τὴν πόλιν τῶν Ἀθηναίων* 6 ὀρῶντες, οὐδέποτε ἰσχύσαι βουλόμενοι τοὺς Ἀθηναίους, ἔχαιρόν. καὶ φανερὰν ἑαυτῶν ἐποίουν τὴν διάθεσιν· ἐψηφίσαντο γὰρ τοὺς Ἀθηναίων φυγάδας ἐξ ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος ἀγωγίμους τοῖς τριακόντα εἶναι, τὸν δὲ κωλύσαντα πέντε ταλάντοις ἐνοχόν εἶναι. θεινοῦ δ' ὄντος τοῦ ψηφίσματος, αἱ μὲν ἄλλαι πόλεις καταπεπληγμέναι τὸ βάρος τῶν Σπαρτιατῶν ὑπήκουον, Ἀργεῖοι δὲ πρῶτοι, μισοῦντες μὲν τὴν Λακεδαιμονίων ὠμότητα, κατελευνότες 20 δὲ τὰς τύχας τῶν ἀκληροῦντων, ὑπεδέχοντο φιλοφρόνως τοὺς φυγάδας. καὶ Θηβαῖοι δὲ ἐψηφίσαντο ὑπάρχειν πρόστιμον τῷ θεασαμένῳ μὲν ἀγόμενον φυγάδα, μὴ βοηθήσαντι δὲ κατὰ τὸ δυνατόν. τὰ μὲν οὖν περὶ Ἀθηναίους ἐν τούτοις ἦν.

Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Διονύσιος ὁ τῶν Σικελῶν 7 τύραννος ἐπειδὴ πρὸς Καρχηδονίους εἰρήνην ἐποίησато, περὶ τὴν ἀσφάλειαν τῆς τυραννίδος διανοεῖτο μᾶλλον γίνεσθαι. ὑπὲρ λαμβάνει γὰρ τοὺς Συρακοσίους ἀπολελυμένους τοῦ πολέμου σχολὴν ἔχειν εἰς τὸ τὴν 30 ἐλευθερίαν ἀνακτῆσασθαι. θεωρῶν δὲ τῆς πόλεως τὴν Νῆσον ὀχυρωτάτην οὔσαν καὶ δυναμένην ῥαδίως φυλάττεσθαι, ταύτην μὲν διωκοδόμησεν ἀπὸ τῆς ἄλλης πόλεως τελεῖ πολυτελεῖ, καὶ πύργους ὑψηλοὺς καὶ πυκνοὺς ἐναικοδόμησε, καὶ πρὸ αὐτῆς χρηματιστήρια καὶ στοὰς δυναμένας ὄχλων ἐπεδέχεσθαι 644 πλήθος. ἐναικοδόμησε δ' ἐν αὐτῇ πολυτελεῶς ὠχυρωμένην ἀκρόπολιν πρὸς τὰς αἰφνιδίους καταφυγὰς,

καὶ συμπεριέλαβε τῷ ταύτης τείχει τὰ πρὸς τῷ
 μικρῷ λιμένι τῷ Λακκίῳ καλουμένῳ νεώρια. ταῦτα
 δ' ἐξήκοντα τριήρεις χωροῦντα πύλην εἶχε κλειομέ-
 νη, δι' ἧς κατὰ μίαν τῶν νεῶν εἰσπλεῖν συνέβαινε,
 τῇ δὲ χώρας τὴν μὲν ἀρίστην ἐξελόμενος ἔδωκεν
 τοῖς τε φίλοις καὶ τοῖς ἐφ' ἡγεμονίας τεταγμένοις,
 τὴν δ' ἄλλην ἐμέρισεν ἐπ' ἰσῆς ξένῳ τε καὶ πολίτῃ
 συμπεριλαβὼν τῷ τῶν πολιτῶν ὀνόματι τοὺς ἡλευ-
 θερωμένους δούλους, οὓς ἐκάλεε νεοπολίτας. **10** δὲ καὶ τὰς οἰκίας τοῖς ὄχλοις πλὴν τῶν ἐν τῇ Νήσῳ
 ταύτας δὲ τοῖς φίλοις καὶ τοῖς μισθοφόροις ἔδωκεν
 σατο. ἐπεὶ δὲ τὰ κατὰ τὴν τυραννίδα καλῶς ἔδοξε
 διωκῆναι, τὴν δύναμιν ἐξήνεγκεν ἐπὶ τοὺς Σακε-
 λούς, πάντας μὲν σπεύδων τοὺς αὐτοτόμους ὑφ'
 ἑαυτὸν ποιήσασθαι, μάλιστα δὲ τούτους δια τὰ συμ-
 μαχῆσαι πρότερον Καρχηδονίοις. οὗτος μὲν οὖν ἐπὶ
 τὴν τῶν Ἑρβησινῶν πόλιν στρατεύσας τὰ πρὸς τὴν
 πολιορκίαν παρεσκεύαζετο. οἱ δὲ συστρατευόμενοι
 Συρακόσιοι κύριοι τῶν ὀπλῶν ὄντες συστάμε-
20 ἔποιουντο, καὶ κατηγόρουν ἀλλήλων οἱ τοῖς ἱππέυσιν
 οὐ συνέπελάβοντο τῆς καταλύσεως τῆς τοῦ τυράν-
 νου. ὃ δὲ καθεσταμένος ὑπὸ τοῦ Διονυρίου τῶν
 στρατιωτῶν ἡγεμὼν τὸ μὲν πρῶτον ἠπέλιψε τινε-
 τῶν παρόρρησιαζομένων· ἀντιπόντος δ' ἐκείνου θρα-
 σείως ἐπῆλθεν ὡς πατάξων. ἐφ' ᾧ παροξυνθέντες
 οἱ στρατιῶται τὸν μὲν ἑπαρχὸν ὄνομα Δωρικὸν
 ἀπέκτειναν, τοὺς δὲ πολίτας βοῶντες ἐπὶ τὴν ἑλευ-
 θερίαν μετεπέμποντο τοὺς ἐκ τῆς Αἰτνῆς ἱππεῖς·
 οὗτοι γὰρ ἐν ἀρχῇ τῆς τυραννίδος ἐκπεπιπνότες
30 ὦκουν τοῦτο τὸ φρούριον.

8 Διονύσιος δὲ καταπλεγίς τὴν ἀπόστασιν τῶν
 Συρακοσίων τὴν μὲν πολιορκίαν ἔλυσε, τὴν δ' εἰς
 τὰς Συρακούσας ἠπέλγετο σπεύδων καταλαβέσθαι
 τὴν πόλιν. οὐ φυγόντος οἱ τὴν ἀπόστασιν ποιησά-
 μينوι στρατηγοὺς ἔλυντο τοὺς ἀποκτείναντας τὸν
 ἑπαρχόν· καὶ παραλαβόντες τοὺς ἐξ Αἰτνῆς ἱππεῖς
 ἐν ταῖς καλουμέναις Ἐπιπρλαῖς ἀντεστρατοπέδευσαν
 ἰῶ τυράνῳ, καὶ διέκλεισαν αὐτὸν τῆς ἐπὶ τὴν χώ-

ραν ἐξόδου. εὐθύς δὲ πρὸς τοὺς Μεσσηνίους καὶ Ῥη-
 γίνους προσηύει ἀπέστειλαν, δέοντες κατὰ θάλατ-
 ταν συναγλιβεσθαι, τῆς ἐλευθερίας. εἰώθεισαν γὰρ
 αἱ πόλεις αὐτὰ καὶ ἐκείνῳ τὸν καιρὸν τριήρεις
 πληροῦν οὐκ ἔλαττους ὀχδοήκοντα. ὥς, τότε τοῖς Συ-
 ρακοσίοις αἱ πόλεις ἀπέστειλαν σπείδοντας συνεπι-
 λαβεσθαι τῆς ἐλευθερίας, ἐπεκηρύξαν δὲ καὶ χρη-
 ματων πλῆθος τοῖς ἀελοῦσι τὸν τύραννον, καὶ τοῖς
 μεταβαλλομένοις τῶν ξένων ἐπηγγέλαντο μεταδώσειν
 645 τῆς πολιτείας. κατεσκήνασαν δὲ καὶ μηχανήματα, 10
 διὰ ὧν τὰ τεῖχη σάλευντες ἐξέλθοι. καὶ προσέβαλ-
 λον καθ' ἡμέραν τῷ Νάσῳ, καὶ τοὺς μεταβαλλομέ-
 νους τῶν ξένων ἀκινδυνώτως ἀπέδεχοντο. Διονύ-
 σιος δὲ τῆς εἰς τὴν χώραν ἐξόδου διακινδυνώμενος
 καὶ ὑπὸ τῶν μισοφάγων ἐγκαταλειπόμενος, αὐτὴν
 ἤγαγε τοὺς φίλους, βουλευσόμενος περὶ τῶν ἐνέστω-
 των. αὐτοὶ γὰρ πλείους ἀπῆλπισα τὰ τῆς δυναστείας
 εἶναι. οὐ ζητεῖν αὐτὰ ὥστε καταπολεμήσαι τοὺς
 Συρακοσίους, ἀλλὰ παῖον ὑπομείνας θάνατον, μὴ
 παντελῶς ἀδοξοῦ ποιῆσαι τὴν καταλυσιν τῆς ἀρχῆς. 20
 Ἐλωρις μὲν οὐκ ἔλαττων φίλων, ὥς δ' ἐνοίετο, πατρὸς
 ὁ ποιητὴς πατὴρ, εἶπεν αὐτῷ. ὅτι καλὸν ἐστὶ φρεσὶ
 εἶναι ἢ τυραννίᾳ. Πολυέστερος δὲ ὁ καθύστερος ἀπεφρα-
 νκτο δὲν λαβόντα τὴν ἀξίαν, ἵκνον εἰς τὴν τῶν
 Καρχηδονίων ἐπικρατείαν, σφισπεύσαι πρὸς τοὺς
 Καμπανούς· τοὺς γὰρ μιλίων ἀπελδοίπει φυλακ-
 τῆς ἔνεκα τῶν κατὰ τὴν Σικελίαν πόλεων. Φίλιππος
 δ' ὁ μετὰ ταῦτα τῆς ἱστορίας συνεκείμενος, αὐτὸς
 πᾶν τῷ Πολυέστῳ προσέειπεν. ἔφησε δὲν καὶ τῷ
 ἱππῶν θεόντος ἐκπῆδαι ἐκ τῆς τυραννίδος, ἀλλὰ τῷ 30
 σκίλους ἐλκόμενον προσπίπτειν, ὃ προσχῶν ὁ Διο-
 νύσιος ἔκρινε πᾶν ὑπομείναι πρότερον ἢ τὴν δυνα-
 στείαν ἐκλιπεῖν ἐκαυσίως, διόπερ ἀπεστέλλας πρέσβεις
 πρὸς τοὺς ἀφεισθηκότας, τοὺς μὲν παρεκάλε-
 δοῦναι τὴν ἐξουσίαν αὐτῷ, μετὰ τῶν ἰδίων ἀπελδοίειν
 ἐκ τῆς πόλεως· πρὸς δὲ τοὺς Καμπανούς λάθρα
 διαπεμφάμενος ὡμολογήσειν αὐτοῖς δοῦναι χρήματα
 ὅσα ἂν αἰτήσωνται εἰς τὴν πολιορκίαν.

- 9 - Τούτων δὲ πραχθέντων οἱ μὲν Συρακόσιοι τὴν ἐξουσίαν δόντες τῷ τυράννῳ μετὰ πέντε νεῶν ἀποπλεῖν ῥαθυμότεροι καθειστήκεισαν, καὶ τοὺς μὲν ἱππεῖς ἀπέλυσαν πρὸς τὴν πολιορκίαν οὐδὲν χρησίμους ὄντας, τῶν δὲ πλεῖσιν οἱ πλείστοι κατὰ τὴν χώραν ἐξῆσαν, ὥς ἦδη καταλελυμένης τῆς τυραννίδος. οἱ δὲ Καμπανοὶ ταῖς ἐπαγγελίαις μετεωρισθέντες τὸ μὲν πρῶτον ἐπ' Ἀγύριον παρεγενήθησαν· ἐκεῖ δὲ τὴν ἀποσκευὴν Ἀγύρει παραθέμενοι τῷ δυναστεύοντι
- 10 τῆς πόλεως ἐξώρμησαν ἐπὶ Συρακούσας εὐζωνοί, τὸν ἀριθμὸν ὄντες ἱππεῖς χίλιοι διακόσιοι. ταχὺ δὲ διανύσαντες τὴν ὁδὸν ἀπροσδοκίῳς ἐπεφάνησαν τοῖς Συρακοσίοις, καὶ πολλοὺς αὐτῶν ἀνελόντες εἰσεβιάσαντα πρὸς τὸν Διονυσίον. κατέπλευσαν δὲ κατ' ἐρίακόσιοι μισθοφόροι τῷ τυράννῳ κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν· ὥστε αὐτὸν ἀνακῦσαι ταῖς ἐλπίσιν. οἱ δὲ Συρακόσιοι πάλιν τῆς δυναστείας ἐσχυροποιουμένης ἐστασίασαν πρὸς ἀλλήλους, τῶν μὲν ἀποφαινομένων μένειν καὶ πολιορκεῖν, τῶν δὲ λυεῖν τὸ στρατόπεδον
- 20 καὶ τὴν πόλιν ἐκλιπεῖν. ἃ δὲ ὁρῶντων ὁ Διονύσιος, 546 ἐξήγαγεν ἐπ' αὐτοὺς τὴν θύναμιν, καὶ τεταράγμένοις ἐπιπεσὼν ῥαδίως εἰρέφατο περὶ τὴν Νέαν πόλιν καλυμμένην. ἀπῆρέθησαν μὲν οὖν οὐ πολλοὶ παρεππεύων. γὰρ ὁ Διονύσιος ἐκώλυσε φονεῖν τοὺς φεβγόντας. οἱ δὲ Συρακόσιοι παραχορῆμα μὲν κατὰ τὴν χώραν ἐσκεδάσθησαν, μετ' ὀλίγον δὲ πρὸς τοὺς ἱππεῖς ἠθροίσθησαν ὑπὲρ τοὺς ἑξακισχιλίους. Διόνυσος δὲ τοὺς πεσόντας τῶν Συρακοσίων θάψας ἀπέστειλε πρέσβεις εἰς Ἀθήνη, ἀξιῶν τοὺς ψογῶντας
- 30 διακτεσθαι καὶ τὴν πατρίδα κατοικεῖν, δίδους πλείων μὴ μνησκακῆσεν αὐτοὺς. τίνας μὲν οὖν κατ' ἐκείνα καὶ γυναῖκας ἀπολελειπότες ἠναγκάσθησαν πεισθῆναι τοῖς παρακαλουμένοις· οἱ δὲ λοιποὶ, προφερομένων τῶν πρεσβευτῶν τὴν τοῦ Διονυσίου περὶ τὴν ταφὴν τῶν πεσόντων εὐεργεσίαν, ἔφασαν αὐτὸν ἄξιον εἶναι τυχεῖν τῆς ὁμοίας χάριτος, καὶ τοῖς θεοῖς ἡὔχοντο τὴν ταχίστην αὐτὸν ἐπιθεῖν ταύτης τυγχάνοντα. οὗτοι μὲν οὖν οὐδενὶ τρόπῳ βουλευθέντες

πιστεῦσαι τῷ τυράννῳ κατέμειναν ἐν Αἴτῃ, καὶ οὐκ ἐπιτηροῦντες κατ' αὐτοῦ. Διονύσιος δὲ τοῖς μὲν κατελθοῦσι φυγᾶσι φιλανθρωπίως ἐχρήσατο, βουλόμενος καὶ τοὺς ἄλλους προτρέψασθαι κατελθεῖν εἰς τὴν πατρίδα· τοὺς δὲ Καμπανοὺς ταῖς καθηκούσαις δωρεαῖς τερήσας ἐξαπέστειλεν ἐκ τῆς πόλεως, ὑφορώμενος αὐτῶν τὴν ἀβεβαιοότητα. οἱ πορευθέντες εἰς Ἐντελλαν, καὶ πείσαντες τοὺς ἐν τῇ πόλει λαβεῖν ἑαυτοὺς συνοίκους, νυκτὸς ἐπιθέμενοι τοὺς μὲν ἡβῶντας ἀπέσφαξαν, τὰς δὲ γυναῖκας τῶν παρασπονδηθέντων ἡγῆσαντες κατέσχον τὴν πόλιν.

Κατὰ δὲ τὴν Ἑλλάδα Λακεδαιμόνιοι καταλευ- 10
κότες τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον, ὁμολογούμε-
νην ἔσχον τὴν ἡγεμονίαν καὶ τὴν κατὰ γῆν καὶ τὴν
κατὰ θάλατταν. καταστῆσαντες δὲ ναύαρχον Λύσαν-
θρον, τούτῳ προσέταξαν ἐπιπορεύεσθαι τὰς πόλεις
ἐν ἰκαστῇ τοὺς παρ' αὐτοῖς καλούμενους ἀρμόστὰς
ἐγκαθιστάντα. ταῖς γὰρ δημοκρατίαις προσκείμεν-
τες οἱ Λακεδαιμόνιοι δὲ ὀλιγαρχίας ἐβούλοντο τοῖς
πόλεσι διοικεῖσθαι. ἐνθάδε καὶ φόρον τοῖς κα- 20
ταπολεμηθεῖσι, καὶ τὸν πρὸ τοῦ χρόνου πρὸς χρό-
νον νομίσματι τότε συνήθροισεν ἐκ τοῦ φόρου πρὸς
ἑαυτὸν πλείω τῶν χιλίων ταλάντων. ἐπεὶ δὲ καὶ
κατὰ τὴν Ἑλλάδα πραγματεῖα κατὰ τὴν ἰδίαν αἰτίαν
διώκησαν, ἀπέστειλαν Ἀριστον ἄνδρα τῶν ἐπι-
φανῶν εἰς Συρακούσας, τῷ μὲν λόγῳ προσποιούμενος
καταλύειν τὴν δυναστείαν, τῇ δ' ἀληθείᾳ σπεύδειν
τὸς ἀσθεῖναι τὴν τυραννίδα, ἥλπεζον γὰρ συγκρατῆ-
σαι τὴν ἀρχὴν ὑπάρχουσαν ἔξω τὸν Διονύσιον
διὰ τὰς ἐνέργειάς. οὗτος δ' Ἀριστος καταπλεύσας εἰς 30
Συρακούσας, καὶ τῷ τυράννῳ λαθρὰ περὶ τούτων
διαλεχθεὶς, τοὺς τε Συρακοσίους ἀνασεῖωσεν καὶ τὴν
ἐλευθερίαν ἀποκαταστήσειν ἐπαγγελάμενος, Νικο-
647 τέλην μὲν τὸν Κορίνθιον ἀπέειλεν ἀφηγούμενον τῶν
Συρακοσίων· τοὺς δὲ πιστεύσαντας προσδοῦς τὸν μὲν
τύραννον ἰσχυρὸν κατέστησε, διὰ δὲ τῆς πράξεως
ταύτης ἀσχημονεῖν ἐποίησεν αὐτὸν ἅμα καὶ τὴν
πατρίδα. Διονύσιος δὲ τοὺς Συρακοσίους ἐπὶ τὸν

θερισμὸν ἀποστείλας ἐπῆλθε τὰς οἰκίας. καὶ τὰ μὲν ὄπλα πάντων ἀφείλετο, μετὰ δὲ ταῦθ' ἕτερον τείχος ᾠκοδόμησε περὶ τὴν ἀκρόπολιν, καὶ ναῦς τε κατεσκευάζειτο, συνῆγε δὲ καὶ μισθοφόρων πλῆθος, καὶ τὰ λοιπὰ παρεσκευάζετο πρὸς τὴν ἀσφάλειαν τῆς τυραννίδος, ὥς ἂν ἔργους ἤδη πείμων εἰληφώς ὅτι πᾶν ὑπομενοῦσιν οἱ Συρακοῖσιοι χάριν τοῦ μὴ δουλεύειν.

- 11 Ταύτων δὲ πραττομένων Φαρνάβατος ὁ Λα-
 10 ρίου τοῦ βασιλέως σατραπὴς Ἀλκιβιάδην τὸν Ἀθη-
 ναῖον συλλαβὼν ἀνέειπε, χαρίσασθαι βουλόμενος Λα-
 κωνικοῖσι. τοῦ δ' Ἐφόρου δι' ἄλλας αἰτίας ἐπι-
 βουλευθῆναι γεγραφένος, οὐκ ἄχρηστον εἶναι νο-
 μίζω παραθεῖναι τὴν παραδοθεῖσαν ὑπὸ τοῦ συγγρα-
 φέως ἐπαβουλήν. κατὰ τοῦ Ἀλκιβιάδου. φησὶ γάρ
 κατὰ τὴν ἐπτακαίδεκάτην βίβλον Κύρον μὲν καὶ
 Λακεδαιμονίους λάθρα παρεσκευάζεσθαι ἅμα πολε-
 μεῖν πρὸς Ἀρταξέρην τὸν ἀδελφόν, Ἀλκιβιάδην δὲ
 διακινῶν πεισθεῖναι τὴν Κύρου προαίρεσιν ἐλθεῖν
 πρὸς τὸν Φαρνάβατον καὶ περὶ τούτων ἐξηγήσασθαι
 κατὰ μέρος, ἀξιῶσαι δὲ αὐτὸν δοῦναι ἀναβάσεως
 ὁδὸν πρὸς Ἀρταξέρην. βούλεσθαι γὰρ ἐμφανίσαι
 πρῶτον τὴν ἐπιβουλήν τῷ βασιλεῖ. τὸν δὲ Φαρνά-
 βατον ἐκείνουσιν τῶν λόγων σφειρόμενον τὴν
 ἀπαγγελίαν, καὶ πέμψαι πιστοὺς ἄνδρας ὑπὲρ του-
 τῶν τῷ βασιλεῖ δηλώσοντας, οὐ δίδόντος δὲ τοῦ
 Φαρναβάζου τοὺς παραπέμψοντας εἰς τὰ βασίλεια
 φησὶ τὸν μὲν Ἀλκιβιάδην ἀρμῆσαι πρὸς τὸν σατραπ-
 ῆν τῆς Παφλαγονίας, ὅπως δι' ἐκείνου ποιήσαιτο
 τὴν ἀνάβασιν. τὸν δὲ Φαρνάβατον φοβηθέντα μὴ
 περὶ τούτων ἀκούσῃ τὴν ἀλήθειαν ὁ βασιλεὺς, ἐπα-
 ποστείλαι τοὺς ἀνελούντας κατὰ τὴν ὁδὸν τὸν Ἀλ-
 κιβιάδην. τοὺς δὲ καταλαβόντας τῆς Φρυγίας ἐν
 τινὶ κωμῇ κατεσκηνωκότα τυκτός περιθεῖναι ξύλων
 πλῆθος ἀναφθέντος οὖν πολλοῦ πυρός. τὸν Ἀλ-
 κιβιάδην ἐπιχειρῆσαι μὲν ἀμύνεσθαι, κραινηθέντα
 δὲ ὑπὸ τοῦ πυρός. καὶ τῶν εἰς αὐτὸν ἀκοντιζόντων
 τελευτῆσαι. περὶ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον καὶ Δημό-

τὸν Δία. ποιησάμενος οὖν τὸν ἐκ ταύτης πλοῦν κα-
τῆρεν εἰς τὴν Λιβύην, καὶ πρῶτον μὲν Ἀνταῖον
τὸν ῥώμῃ σώματος καὶ παλαιστρας ἐμπειρία διαβε-
βοημένον, καὶ τοὺς ὑπ' αὐτοῦ καταπαλαισθέντας
ξένους ἀποκτείναντα, προκαλεσάμενος εἰς μάχην καὶ
συμπλακείς διέφθειρεν. ἀκολουθῶς δὲ τούτοις τὴν
μὲν Λιβύην πλήθουσαν ἀγρίων ζώων, πολλὰ τῶν κα-
τὰ τὴν ἔρημον χώραν χειρωσάμενος ἐξημέρωσεν,
ὥστε καὶ γεωργίαις καὶ ταῖς ἄλλαις φυτεῖαις ταῖς
τοὺς καρποὺς παρασκευαζούσαις πληρωθῆναι πολλὴν 10
μὲν ἀμπελόφυτον πολλὴν δὲ ἐλαιοφόρον. καθόλου
δὲ τὴν Λιβύην διὰ τὸ πλῆθος τῶν κατὰ τὴν χώραν
θηρίων ἀοίκητον πρότερον οὖσαν ἐξημερώσας ἐποί-
ησε μηδεμιᾶς χώρας εὐδαιμονία λείπεσθαι. ὁμοίως δὲ
καὶ τοὺς παρανομοῦντας ἀνθρώπους ἢ δυνάστας
ὑπερηφάνους ἀποκτείνας τὰς πόλεις ἐποίησεν εὐ-
δαιμονας. μυθολογοῦσι δ' αὐτὸν διὰ τοῦτο μισῆσαι
καὶ πολεμῆσαι τὸ γένος τῶν ἀγρίων θηρίων καὶ πα-
ρανόμων ἀνδρῶν, ὅτι παιδί μὲν ὄντι νηπίῳ συνέβη
τοὺς ὄφεις ἐπιβούλους αὐτῷ γενέσθαι, ἀνδρωθέντι 20
δὲ πεσεῖν ὑπ' ἐξουσίαν ὑπερηφάνου καὶ ἀδίκου μο-
νάρχου τοῦ τοὺς ἄθλους προστάττοντος.

Μετὰ δὲ τὸν Ἀνταίου θάνατον παρελθὼν εἰς 18
Αἴγυπτον, ἀνείλε Βούσιριν τὸν βασιλέα ξενοκτανούν-
τα τοὺς παρεπιδημοῦντας. διεξιὼν δὲ τὴν ἀνδρᾶν
τῆς Λιβύης, καὶ περικυχὼν χώρα καταρῶν καὶ
καρποφόρῃ, πόλιν ἔκτισε θαιμαστὴν τῷ μεγέθει,
τὴν ὀνομαζομένην Ἐκατόμυλον ἢ ἔθετο τὴν προση-
γορίαν ἀπὸ τοῦ πλῆθους τῶν κατ' αὐτὴν μυλῶν.
διαμεμένηκε δὲ ἡ ταύτης τῆς πόλεως εὐδαιμονία 30
μέχρι τῶν νεωτέρων καιρῶν, ἐν οἷς καὶ Καρχηδόνιοι
δυνάμειν ἀξιολόγοις καὶ στρατηγοῖς ἀγαθοῖς στρα-
τεύσαντες ἐπ' αὐτήν, κύριοι κατέστησαν. ὁ δ' Ἡρα-
κλῆς πολλὴν τῆς Λιβύης ἐπελθὼν, παρήλθεν ἐπὶ
τὸν πρὸς Γαδείροις Ὠκεανόν, καὶ στήλας ἔθειο
καθ' ἑκατέραν τῶν ἡπείρων. συμπαραπλέοντος δὲ
264 τοῦ στόλου διαβὰς εἰς τὴν Ἰβηρίαν, καὶ καταλα-
βὼν τοὺς Χρυσάορος υἱοὺς τρισὶ δυνάμεισι μεγάλαις

κατεστρωτοπεδευκότες ἐκ διαστήματος, πάντας τοὺς
 ἡγεμόνας ἐκ προηλήσεως ἀνέλων, καὶ τὴν Ἰβηρίαν
 χειρωσάμενος, ἀπῆλασε τὰς διωνομασμένας τῶν βοῶν
 ἀγέλας. διεξιὼν δὲ τὴν τῶν Ἰβήρων χώραν, καὶ
 τιμηθεὶς ὑπὸ τινὸς τῶν ἐγχωρίων βασιλείως, ἀνδρὸς
 εὐσεβείας καὶ δικαιοσύνης διαφέροντος, κατέλιπε μέ-
 ρος τῶν βοῶν ἐν δωρεαῖς τῷ βασιλεῖ, ὃ δὲ λαβὼν
 ἀπασας καθιέρωσεν Ἡρακλεῖ, καὶ κατ' ἐνιαυτὸν ἐκ
 τούτων ἔδυνεν αὐτῷ τὸν καλλίστευτόντα τῶν ταύρων.
 10 τὰς δὲ βοῦς τήρουμένας συνέβη ἱεράς διαμεῖναι κατὰ
 τὴν Ἰβηρίαν μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς καιρῶν. ἡμεῖς
 δ' ἐπεὶ περὶ τῶν Ἡρακλέους στήλων ἐμνήσθημεν,
 οἰκτεῖον εἶναι νομίζομεν περὶ αὐτῶν διελθεῖν. Ἡρα-
 κλῆς γὰρ παραβαλὼν εἰς τὰς ἄκρας τῶν ἡπείρων
 τὰς παρὰ τὸν Ὠκεανὸν κείμενας τῆς τε Λιβύης καὶ
 τῆς Εὐρώπης, ἔγνω τῆς ἀτρατείας θεῖσθαι στήλας
 ταύτας. βυλόμενος δ' αἰμύνηστον ἔργον ἐπ' αὐτῷ
 συντελέσαι, φασὶ τὰς ἄκρας ἀμφοτέρως ἐπὶ πολὺ
 προσχωῶσαι. διὸ καὶ πρότερον διεστηκυίας ἀπ' ἀλλή-
 20 λων πολὺ διάστημα, συναγαγεῖν τὸν πόρον εἰς στε-
 νόν, ὅπως ἀλιτενοῦς καὶ στενοῦ γενομένου κωλύη-
 ται τὰ μεγάλα κήτη διεκπίπτειν, ἐκ τοῦ Ὠκεανοῦ
 πρὸς τὴν ἐντὸς θαλάττην, ἅμα δὲ καὶ διὰ τὸ μέ-
 γεθος τῶν ἔργων μένη αἰμύνηστος ἡ δύεα τοῦ κατα-
 σκευάσαντος· ὡς δὲ τινὲς φασὶ, τουραντίον τῶν
 ἡπείρων ἀμφοτέρων συντέλευγμένων, διάσκαψαι ταύ-
 τας, καὶ τὸν πόρον ἀνρίξαντα ποιῆσαι τὸν Ὠκεανὸν
 μίσησθαι τῇ καθ' ἡμᾶς θαλάττῃ, ἀλλὰ περὶ μὲν
 τουτιῶν σκοπεῖν ἔξεσται ὥς ἂν ἕκαστος ἑαυτὸν πέ-
 30 θῇ. τὸ παραπλήσιον δὲ τούτοις ἔπραξε πρότερον
 κατὰ τὴν Ἑλλάδα. περὶ μὲν γὰρ τὰ καλούμενα
 Τέμπη τῆς πεδιαδὸς χώρας ἐπὶ πολὺν τρόπον λιμνα-
 ζούσης, διεσκάψε τὸν συνεχὲς τόπον, καὶ κατὰ τῆς
 διωρυγὸς δεξιὰς ἀπαν τὸ κατὰ τὴν λίμνην ὕδαρ
 ἐποίησε τὰ πεδία φανῆναι τὰ κατὰ τὴν Θειταλίαν
 παρὰ τὸν Πηνειὸν ποταμόν. ἐν δὲ τῇ Βοιωτίᾳ του-
 ραντίον ἐμφράξας τὸ περὶ τὸν Μινυεῖον Ὀρχομενὸν
 ῥέεθρον ἐποίησε λιμναῖον τὴν χώραν καὶ φθαρεῖν

καὶ τὰ κατ' αὐτὴν ἅπαντα, ἀλλὰ τὰ μὲν κατὰ τὴν Θειτταλίαν ἐπραξεν εὐεργετῶν τοὺς Ἕλληνας, τὰ δὲ κατὰ τὴν Βοιωτίαν, τιμωρίαν λαμβάνων παρὰ τῶν τὴν Μινυάδα κατοικούντων διὰ τὴν τῶν Θηβαίων καταδούλωσιν.

Ὁ δ' οὖν Ἡρακλῆς τῶν μὲν Ἰβήρων περὶ δακε 19
τὴν βασιλείαν τοῖς ἀρίστοις τῶν ἐγχωρίων, αὐτὸς δ' ἀναλαβὼν τὴν δύναμιν καὶ κατακτησας εἰς τὴν Κελτικὴν καὶ πᾶσαν ἐπελθὼν κατέλυσε μὲν τὰς
265 συνήθεις παρανομίας καὶ ξενοκτονίας, πολλὰ δὲ 10
πληθὺς ἀνθρώπων ἐκ παντὸς ἔθνους ἐκουσίως συστρατεύοντας, ἔκτισε πόλιν εὐμεγέθη τὴν ὀνομαζομένην ἀπὸ τῆς κατὰ τὴν στρατείαν ἄλης Ἀλησίαν, πολλοὺς δὲ καὶ τῶν ἐγχωρίων ἀνέμιξεν εἰς τὴν πόλιν ὧν ἐπικρατησάντων τῷ πλήθει, πάντας τοὺς ἐνοικούντας ἐκβαρβαρωθῆναι συνέβη. αἱ δὲ Κελτοὶ μέχρι τῶνδε τῶν καιρῶν τιμῶσι ταύτην τὴν πόλιν, ὡς ἀπάσης τῆς Κελτικῆς οὖσαν ἐστίαν καὶ μητροπόλιν. διέμεινε δ' αὕτη πάντα τὸν ἀφ' Ἡρακλείους χρόνον ἐλευθέρῃ καὶ ἀπόρθητος μέχρι τοῦ καθ' ἡμᾶς χρό- 20
νου· τὸ δὲ τελευταῖον ὑπὸ Γαίτου Καίσαρος τοῦ διὰ τὸ μέγεθος τῶν πράξεων θεοῦ προσαγορευθέντος ἐκβίας ἀλούσα συνηναγκάσθη μετὰ τῶν ἄλλων Κελτῶν ὑποταγῆναι Ῥωμαίοις. ὁ δ' Ἡρακλῆς τὴν ἐκ τῆς Κελτικῆς πορείαν ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν ποιοῦμενος, καὶ διεξιὼν τὴν ὀρεινὴν τὴν κατὰ τὰς Ἀλπεις, ὠδοποίησε τὴν τραχύτητα τῆς ὁδοῦ καὶ τὸ δύσβατον, ὥστε δύνασθαι σιραιοπέδοις καὶ ταῖς τῶν ὑποζυγίων ἀποσκευαῖς βάσιμον εἶναι. τῶν δὲ τὴν ὀρεινὴν ταύτην κατοικούντων βαρβάρων εἰωθότων τὰ διεξιόντα 30
τῶν στρατοπέδων [περικύπτειν καὶ] ληστεύειν ἐν ταῖς δυσχωρίαις, χειρωσάμενος ἅπαντας, καὶ τοὺς ἡγεμόνας τῆς παρανομίας ἀνελὼν, ἐποίησεν ἀσφαλῆ τοῖς μεταγενεστέροις τὴν ὁδοπορίαν. διελθὼν δὲ τὰς Ἀλπεις, καὶ τῆς νῦν καλουμένης Γαλατίας τὴν πεδιαὰ διεξιὼν, ἐποίησάτο τὴν πορείαν διὰ τῆς Αἰγυστικῆς.

Οἱ δὲ ταύτην τὴν χώραν κατοικούντες Λίγυες 20

- νέμονται γῆν τραχεῖαν καὶ παντελῶς λυπράν· τῶν
 δ' ἐγγχωρίων ταῖς ἐργασίαις καὶ ταῖς τῆς κακοπαθείας
 ὑπερβολαῖς φέρει καρπούς πρὸς βίαν ὀλίγους. διὸ
 καὶ τοῖς ὄγκοις εἰσὶ συνεσταλμένοι καὶ διὰ τὴν συν-
 εχῇ γυμνασίαν εὐτονοὶ. τῆς γὰρ κατὰ τὴν τρυ-
 φὴν ὀρασιῶν πολὺ κεχωρισμένοι ἐλαφροὶ μὲν ταῖς
 εὐπινησίαις εἰσὶν, ἐν δὲ τοῖς πολεμικοῖς ἀγῶσι ταῖς
 ἀλκαῖς διάφοροι. καθόλου δὲ τῶν πλησιοχώρων τὸ
 10 πονεῖν συνεχῶς ἡσκηκότων, καὶ τῆς χώρας πολλῆς
 ἐργασίας προσδεομένης, εἰθίκασι τὰς γυναῖκας τῶν
 κακοπαθειῶν τῶν ἐν ταῖς ἐργασίαις κοινωνοὺς ποιεῖ-
 σθαι. μισθοῦ δὲ παρ' ἀλλήλοις ἐργαζομένων τῶν τε
 ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν, ἰδιὸν τι καὶ παράδοξον
 καθ' ἡμᾶς συνέβη περὶ μίαν γυναῖκα γενέσθαι. ἔγ-
 κυος γὰρ οὕσα καὶ μετὰ τῶν ἀνδρῶν ἐργαζομένη με-
 σθοῦ, μεταξὺ συνεχομένη ταῖς αὐτῶν ἀπῆλθεν εἰς
 τινὰς θάμνους ἀθορύβως· ἐν αἷς τεκοῦσα, καὶ τὸ
 παιδίον φύλλοις ἐνειλήσασα, τοῦτο μὲν εἰς τινὰς θά-
 μνους ἀπέκρυπεν, αὐτὴ δὲ συμμίξασα τοῖς ἐργαζο- 266
 20 μένοις τὴν αὐτὴν ἐκείνοις ὑπέμεινε κακοπάθειαν,
 οὐδὲν δηλώσασα περὶ τοῦ συμβεβηκότος. τοῦ δὲ βρέ-
 φους κλαυθμυριζομένου, καὶ τῆς πράξεως φανερᾶς
 γενομένης, ὁ μὲν ἐφεστηκὸς οὐδαμῶς ἡδύνατο πεί-
 σαι παύσασθαι τῶν ἔργων ἢ δ' οὐ πρότερον ἀπέ-
 στη τῆς κακοπαθείας ἕως ὃ μισθα· εἰς ἐλεῆρας
 καὶ τὸν μισθὸν ἀποδοὺς ἀπέλυσε τῷ ἔργῳ.
- 21 Ἡρακλῆς δὲ διελθὼν τὴν τε τῶν Λιγύων καὶ
 τῶν Τιρρηνῶν χώραν, καταντήσας πρὸς τὸν Τιβέ-
 ριν ποταμὸν κατεστρατοπέδευσεν οὗ νῦν ἡ Ρώμη
- 30 ἐστίν. ἀλλ' αὕτη μὲν πολλαῖς γενεαῖς ὕστερον ὑπὸ
 Ῥωμύλου τοῦ Ἀρεος ἐκτίσθη, τότε δὲ τινες τῶν
 ἐγγχωρίων κατῴκουσιν ἐν τῷ νῦν καλουμένῳ Παλα-
 τίῳ, μικρὰν παντελῶς πόλιν οἰκοῦντες. ἐν ταύτῃ
 δὲ τῶν ἐπιφανῶν ὄντες ἀνδρῶν Κάκιος καὶ Πινάριος
 ἐδέξαντο τὸν Ἡρακλέα ξενίοις ἀξιολόγοις καὶ δω-
 ραῖς κεχαρισμέναις ἐτίμησαν· καὶ τούτων τῶν ἀν-
 δρῶν ὑπομνήματα μέχρι τῶνδε τῶν καιρῶν διάμενει
 κατὰ τὴν Ρώμην. τῶν γὰρ νῦν εὐγενῶν ἀνδρῶν τὸ

τῶν Πιναρίων ὀνομαζόμενον γένος διαμένει παρὰ τοῖς
 Ῥωμαίοις, ὡς ὑπάρχον ἀρχαιότατον, τοῦ δὲ Κα-
 κίου ἐν τῷ Παλατίῳ κατάβασίς ἐστιν ἔχουσα λιθί-
 νην κλίμακα τὴν ὀνομαζομένην ἀπ' ἐκείνου Κακίαν,
 αὐτὴν πλησίον τῆς τότε γενομένης οἰκίας τοῦ Κακίου.
 ὁ δ' οὖν Ἡρακλῆς ἀποδεξάμενος τὴν εὐνοίαν τῶν τὸ
 Πυλάτιον οἰκούντων, προεῖπεν αὐτοῖς ὅτι μετὰ τὴν
 ἑαυτοῦ μετάστασιν εἰς θεοὺς τοῖς εὐξαμένοις ἐκδε-
 κατεύσειν Ἡρακλεῖ τὴν οὐσίαν· συμβήσεται τὸν βίον
 εὐδαιμόνιστερον ἔξιν· ὃ καὶ συνέβη κατὰ τοὺς ὕστε- 10
 ρον χρόνους διαμεῖναι μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων.
 πολλοὺς γὰρ Ῥωμαίων, οὐ μόνον τῶν συμμέτρους
 οὐσίας κεκτημένων, ἀλλὰ καὶ τῶν μεγαλοπλουτιῶν
 τινάς, εὐξαμένους ἐκδεκατεύσειν Ἡρακλεῖ, καὶ μετὰ
 ταῦτα γενομένους εὐδαιμόνας, ἐκδεκατεύσαι τὰς οὐ-
 σίας οὐσας ταλάντων τετρακισχιλίων. Λεύκολλος γὰρ
 ὁ τῶν καθ' αὐτὸν Ῥωμαίων σχεδὸν τι πλουσιωτα-
 τος ὢν, διατιμησάμενος τὴν ἰδίαν οὐσίαν κατέδυσε
 τῷ θεῷ πᾶσαν τὴν δεκάτην, εὐωχίας ποιῶν συνεχεῖς
 καὶ πολυδαπάνους. κατεσκεύασαν δὲ καὶ Ῥωμαῖοι 20
 τοῦτω τῷ θεῷ παρὰ τὸν Τίβεριν ἱερὸν ἀξιόλογον,
 267 ἐν ᾧ νομίζουσι συντελεῖν τὰς ἐκ τῆς δεκάτης θυ-
 σίας· ὁ δ' οὖν Ἡρακλῆς ἀπὸ τοῦ Τιβέρεως ἀναξεύ-
 ξας, καὶ διεξιὼν τὴν παράλιον τῆς νῦν Ἰταλίας
 ὀνομαζομένης, κατήντησεν εἰς τὸ τῶν Κυμαίων πε-
 δίον, ἐν ᾧ μυθολογοῦσιν ἄνδρας γενέσθαι ταῖς τε
 Ῥώμαις προέχοντας καὶ ἐπὶ παρανομία διωνομασμέ-
 νους, οὓς ὀνομάζεσθαι γίγαντας. ὀνομάσθαι δὲ καὶ
 τὸ πεδῖον τοῦτο Φλεγραιον, ἀπὸ τοῦ λόφου τοῦ τὸ
 παλαιὸν ἄπλατον πῦρ ἐκφυσῶντος, παρακλησίως τῇ 30
 κατὰ τὴν Σικελίαν Αἴτνῃ. καλεῖται δὲ νῦν ὁ τόπος
 Οὐτεσουσίος, ἔχων πολλὰ σημεῖα τοῦ κεκαῦσθαι κατὰ
 τοὺς ἀρχαίους χρόνους. τοὺς δ' οὖν γίγαντας πυθο-
 μένους τὴν τοῦ Ἡρακλέους παρουσίαν, ἀθροισθῆναι
 πάντας καὶ παρατάξασθαι τῷ προειρημένῳ. θαυμα-
 στῆς δὲ γενομένης μάχης κατὰ τε τὴν Ῥώμην καὶ
 τὴν ἀλκὴν τῶν γιγάντων, φασὶ τὸν Ἡρακλέα, συμ-
 μαχοῦντων αὐτῷ τῶν θεῶν, κρατῆσαι τῇ μάχῃ,

καὶ τοὺς πλείστους ἀνελόντα τὴν χώραν ἐξημερῶσαι. μυθολογοῦνται δ' οἱ γίγαντες γιγενεῖς γεγονέναι διὰ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ κατὰ τὸ σῶμα μεγέθους. καὶ περὶ μὲν τῶν ἐν Φλέγρα φονευθέντων γιγάντων τοιαῦτα μυθολογοῦσι τινες, οἷς καὶ Τίμαιος ὁ συγγραφεὺς ἠκολούθησεν.

- 22 Ὁ δ' Ἡρακλῆς ἐκ τοῦ Φλεγραιῶν πεδίου κα-
 τελθὼν ἐπὶ τὴν θάλατταν κατεσκεύασεν ἔργα περὶ
 τὴν Ἀορνὸν ὀνομαζομένην λίμνην, ἱερὰν δὲ Περσε-
 10 φόνης νομιζομένην. κεῖται μὲν οὖν ἡ λίμνη μεταξὺ
 Μισσηνοῦ καὶ Δικαιαρχείων, πλησίον τῶν θερμῶν
 ὕδατων· ἔχει δὲ τὴν μὲν περίμετρον ὡς πέντε σια-
 δίων, τὸ δὲ βάθος ἄπιστόν· ἔχουσα γὰρ ὕδωρ κα-
 θαρώτατον, φαίνεται τῇ χροᾷ κυανοῦν διὰ τὴν
 ὑπερβολὴν τοῦ βάθους. μυθολογοῦσι δὲ τὸ μὲν πα-
 λαιὸν γεγενῆσθαι νεκυμαντεύϊον πρὸς αὐτῇ, ὃ τοῖς
 ὕστερον χρόνοις καταλείνσθαι φασίν. ἀναπειπταμέ-
 νης δὲ τῆς λίμνης εἰς τὴν θάλατταν, τὸν Ἡρακλεία
 λέγεται τὸν μὲν ἔκρουν ἐγχῶσαι, τὴν δ' ὁδὸν τὴν
 20 οὖν οὖσαν παρὰ θάλατταν κατασκεύασαι τὴν ἀπ'
 ἐκεῖνου καλουμένην Ἡρακλείαν. ταῦτα μὲν οὖν ἔπρα-
 ξε περὶ τοὺς τοὺς τόπους. ἐντεῦθεν δ' ἀναξεύ-
 ξας κατήντησε τῆς Ποσειδωνιατῶν χώρας πρὸς τι-
 να πέτραν, ἐν ἣ μυθολογοῦσιν ἰδίον τι γενέσθαι
 καὶ παραδόξον. τῶν γὰρ ἐγχωρίων τινὰ κυνηγὸν ἐν
 τοῖς κατὰ τὴν θῆραν ἀνδραγαθήμασι διωνομασμένον
 ἐν μὲν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις εἰωθῆναι τῶν λη- 268
 φθέντων θηρίων τὰς κεφαλὰς καὶ τοὺς πόδας ἀνα-
 τιθέναι τῇ Ἀρτεμίδι καὶ προσελοῦν τοῖς δένδροις·
 30 τοῖς δ' οὖν ὑπερφυῇ κάπρον χειρωσάμενον, καὶ τῆς
 θεοῦ καταφρονήσαντα, εἰπεῖν ὅτι τὴν κεφαλὴν τοῦ
 θηρίου ἑαυτῷ ἀνατίθῃσι, καὶ τοῖς λόγοις ἀκολουθῶν
 ἐκ τινος δένδρου κρεμάσαι ταύτην· αὐτὸν δὲ καυ-
 ματώδους περιστάσεως οὔσης κατὰ τὴν μεσημβρίαν
 εἰς ὕπνον τραπῆναι· καθ' ὃν δὴ χρόνον τοῦ δέσμου
 λυθέντος αὐτομάτως πέσειν τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τὸν
 κοιμώμενον καὶ διαφθεῖραι. ἀλλὰ γὰρ οὐκ ἂν τις
 θαυμάσειε τὸ γεγονός, ὅτι τῆς θεᾶς ταύτης πολλὰ

περιστάσεις μνημονεύονται περιέχουσai τὴν κατὰ τῶν ἀσεβῶν τιμωρίαν. τῷ δ' Ἡρακλεῖ διὰ τὴν εὐσεβειαν τοῦναντίον συνέβη γενέσθαι. καταντήσαντος γὰρ αὐτοῦ πρὸς τὰ μεθόρια τῆς Πηγίνης καὶ Λοκρίδος, καὶ διὰ τὸν ἐκ τῆς ὁδοπορίας κόπον ἀναπαυομένου, φασὶν ὑπὸ τῶν τέττιγων αὐτὸν ἐνοχλοῦμενον εὐξασθαι τοῖς θεοῖς ἀφανεῖς γενέσθαι τοὺς ἐνοχλοῦντας αὐτόν· καὶ διὰ τοῦτο, τῶν θεῶν βεβαιωσάντων τὴν εὐχὴν, μὴ μόνον κατὰ τὸ παρὸν ἀφανεῖς γενέσθαι τοὺς, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν ὕστε- 10 ρον χρόνον ἅπαντα μηδένα κατὰ τὴν χώραν φαίνεσθαι τέττιγα. ὁ δ' οὖν Ἡρακλῆς καταντήσας ἐπὶ τὸν πορθμὸν κατὰ τὸ στενωπώτατον τῆς θαλαττῆς τὰς μὲν βούς ἐπεραίωσε ἐἰς τὴν Σικελίαν, αὐτὸς δὲ ταύρου κέρως λαβόμενος διενήξατο τὸν πόρον, ὄντος τοῦ διαστήματος σταδίων τριῶν καὶ δέκα, ὡς Τίμαιος φησι.

Μετὰ δὲ ταῦτα βουλόμενος ἐγκυκλωθῆναι πᾶ- 23 σαν Σικελίαν, ἐποιεῖτο τὴν πορείαν ἀπὸ Πελοριάδος ἐπὶ τὸν Ἑρῦκα. διεξώντος δ' αὐτοῦ τὴν παράλιον 20 τῆς νήσου, μυθολογοῦσι τὰς νυμφας ἀνείναι θερμὰ λούτρα πρὸς τὴν ἀναπαυσιν τῆς κατὰ τὴν ὁδοπορίαν γενομένης αὐτῷ κακοπαθείας. τούτων δ' ὄντων διτ- τῶν, τὰ μὲν Ἰμεραῖα, τὰ δ' Ἐγεσταῖα προσαγο- ρεῦνται, τὴν ὀνομασίαν ἔχοντα ταύτην ἀπὸ τῶν τόπων. τοῦ δ' Ἡρακλείους πλησιάσαντος τοῖς κατὰ τὸν Ἑρῦκα τόποις, προεκάλεσατο αὐτὸν Ἑρῦξ εἰς 25 πάλην, υἱὸς μὲν ὢν Ἀφροδίτης καὶ Βούτα τοῦ τότε βασιλεύοντος τῶν τόπων. γενομένης δὲ τῆς φιλοτι- μίας μετὰ προστίμου, καὶ τοῦ μὲν Ἑρῦκος διδόντος 30 269 τὴν χώραν, τοῦ δ' Ἡρακλείους τὰς βούς, τὸ μὲν πρῶτον ἀγανακτεῖν τὸν Ἑρῦκα, διότι πολὺ λείπονται τῆς ἀξίας αἱ βούς, συγκρινομένης τῆς χάρας πρὸς αὐτάς· πρὸς ταῦτα δὲ τοῦ Ἡρακλείους αποφαινομέ- νου διότι, ἂν ταύτας ἀποβάλῃ, στερηθήσεται τῆς ἀθανασίας, ἐνδοκήσας ὁ Ἑρῦξ τῇ συνθήκῃ καὶ πα- λαισας, ἐλείφθη, καὶ τὴν χώραν ἀπέβαλεν. ὁ δ' Ἡρακλῆς τὴν μὲν χώραν παρέθετο τοῖς ἰγχωρίοις,

- συγχωρήσας αὐτοῖς λαμβάνειν τοὺς καρπούς, μέχρις
 ἂν τις τῶν ἐγγόνων αὐτοῦ παραγενόμενος ἀπαιτησῇ.
 ὅπερ καὶ συνέβη γενέσθαι. πολλαῖς γὰρ ὕστερον γε-
 νεαῖς Δωριεὺς ὁ Λακεδαιμόνιος καταντήσας εἰς Σι-
 κελίαν καὶ τὴν χώραν ἀπολαβὼν, ἔκτισε πόλιν Ἡρα-
 κλείαν. ταχὺ δ' αὐτῆς αὐξομένης, οἱ Καρχηδόνιοι
 φθονήσαντες ἅμα καὶ φοβηθέντες μήποτε πλεῖον
 ἰσχύσασα τῆς Καρχηδόνας ἀφείληται τῶν Φοινίκων
 τὴν ἡγεμονίαν, στρατεύσαντες ἐπ' αὐτὴν μεγάλας
 10 δυνάμεισι καὶ κατὰ κράτος ἐλόντες, κατέσκαψαν.
 ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων τὰ κατὰ μέρος ἐν τοῖς οἰ-
 κείοις χρόνοις ἀναγράφομεν. τότε δ' ὁ Ἡρακλῆς
 ἐγκυκλούμενος τὴν Σικελίαν, καὶ καταντήσας εἰς
 τὴν νῦν οὖσαν τῶν Συρακοσίων πόλιν, καὶ πνυθό-
 μενος τὰ μυθολογούμενα κατὰ τὴν τῆς Κόρης ἀρ-
 παγὴν, εὐθύς ἔθυσέ τε ταῖς θεαῖς μεγαλοπρεπῶς
 καὶ εἰς τὴν Κυάνην τὸν καλλιστεύοντα τῶν ταύρων
 καθαγίσας κατέδειξε θύειν τοὺς ἐγχωρίους κατ' ἐν-
 αὐτὸν τῇ Κόρῃ καὶ πρὸς τῇ Κυάνῃ λαμπρῶς, ἄγειν
 20 πανήγυριν τε καὶ θυσίαν. αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν βοῶν
 διὰ τῆς μεσογείου διεξιὼν, καὶ τῶν ἐγχωρίων Σικα-
 νῶν μεγαλαῖς δυνάμεισι ἀντιταξαμένων, ἐνίκησεν ἐπι-
 φανῇ παρατάξει καὶ πολλοὺς ἀπέκτεινεν, ἐν οἷς
 μυθολογοῦσί τινες καὶ στρατηγούς ἐπιφανεῖς γεγενῆ-
 σθαι τοὺς μέχρι τοῦ νῦν ἡρωικῆς τιμῆς τυγχάνον-
 τας, Λεύκασπιν καὶ Πεδιακράτην καὶ Βουφόναν
 καὶ Γαυγαῖαν, ἔτι δὲ Κυγαῖον καὶ Κρυτιδᾶν.
 24 Μετὰ δὲ ταῦτα διελθὼν τὸ Λεοντῖνον πεδῖον,
 τὸ μὲν κάλλος τῆς χώρας ἐθαύμασε, πρὸς δὲ τοὺς τι-
 30 μῶντας αὐτὸν οἰκείως διατιθέμενος ἀπέλιπε παρ' αὐ-
 τοῖς ἀθάνατα μνημεῖα τῆς ἑαυτοῦ παρουσίας, ὧν
 ἰδίον τι συνέβη γενέσθαι περὶ τὴν πόλιν τῶν Ἀγυρι-
 ναίων. ἐν ταύτῃ γὰρ τιμηθεὶς ἐπ' ἴσης τοῖς Ὀλυμ- 270
 πίοις θεοῖς πανηγύρεσι καὶ θυσίαις λαμπραῖς, καί-
 περ κατὰ τοὺς ἔμπροσθεν χρόνους οὐδεμίαν θυσίαν
 πρὸςδεχόμενος, τότε πρῶτως συνευδόκησε, τοῦ δαιμο-
 νίου τὴν ἀθανασίαν αὐτῷ προσημαίνοντος. ὁδοῦ γὰρ
 οὔσης οὐκ ἀποθῆναι τῆς πόλεως πετρώδους, αἱ βοῦς

τὰ ἰχνη καθάπερ ἐπὶ κηροῦ τινος ἀπειτυποῦντο· ὁμοίως δὲ καὶ αὐτῷ τῷ Ἡρακλεῖ τούτου συμβαίνον-
τος, καὶ τοῦ ἀθλοῦ δεκάτου τελουμένου, νομίσας ἤδη
τι λαμβάνειν τῆς ἀθανασίας, προσέδεχτο τὰς τελου-
μένας ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων κατ' ἐνιαυτὸν θυσίας· διο-
πτεροῖς εὐδοκιμουμένοις τὰς χάριτας ἀποδιδούς, πρῶ-
τον μὲν τῆς πόλεως κατεσκεύασε λίμνην, ἔχουσαν τὸν
περίβολον σταδίων τεττάρων, ἣν ἐπ' αὐτὸν αὐτοῦ
καλεῖσθαι προσέταξεν· ὡσαύτως δὲ καὶ τῶν βοῶν τοῖς
ἀπατυπωθεῖσιν ἰχνεῖσιν τὴν ἀφ' ἑαυτοῦ προσηγορίαν
ἐπιθεῖς, τέμενος καθιέρωσεν ἥρῳ Γηρουνῇ, ὃ μέχρι
τῶ νῦν τιμᾶται παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις· Ἰολάου τε
τοῦ ἀδελφίδου συστρατεύοντος τέμενος ἀξιολόγον
ἐποίησε, καὶ τιμᾶς καὶ θυσίας κατέδειξεν αὐτῷ γί-
νεσθαι κατ' ἐνιαυτὸν τὰς μέχρι τοῦ νῦν τηρουμένας.
πάντες γάρ οἱ κατὰ ταύτην τὴν πόλιν ἀκούοντες ἐκ
γενετῆς τὰς κόμας ἱερὰς Ἰολαῷ τρέφουσι, μέχρις
ἂν ὅτου θυσίαις μεγαλοπρεπέσι καλλιερήσαντες τὸν
θεὸν Πλεων κατασκευάσωσι· τοσαύτη δ' ἐστὶν ἀγνεία
καὶ σεμνότης περὶ τὸ τέμενος ὥστε τοὺς μὴ τελούν-
τας τὰς εἰθισμένας θυσίας παῖδας ἀφ' ὧνδους γίνε-
σθαι καὶ τοῖς τετελευτηκόσιν ὁμοίους· ἀλλ' οὗτοι
μὲν, ὅταν εὐξήται τις ἀποδώσειν τὴν θυσίαν καὶ
ἐνέχηρον τῆς θυσίας ἀναδείξῃ τῷ θεῷ, παραχρῆμα
ἀποκαθίστασθαι φασὶ τοὺς τῇ προειρημένῃ νόσῳ
κατεχομένους· οἱ δ' οὖν ἐγχωριοὶ τούτοις ἀκόλουθως
τὴν μὲν πύλην πρὸς ἣ τὰς ἀπαντήσεις καὶ θυσίας
τῷ θεῷ παρέδωκαν Ἡρακλείαν προσηγορεύσαν·
ἀγῶνα δὲ γυμνικὸν καὶ ἱππικὸν καθ' ἕκαστον ἔτος
μετὰ πάσης προθυμίας ποιοῦσι· πάνδημον δὲ τῆς
ἀποδοχῆς ἐλευθέρων τε καὶ δούλων γινομένης, κατέ-
δειξαν καὶ τοὺς οἰκέτας ἰδίᾳ τιμῶντας τὸν θεὸν δια-
σους τε συναγεῖν καὶ συνιόντας εὐωχίας τε καὶ θυ-
σίας τῷ θεῷ συντελεῖν· ὃ δ' Ἡρακλῆς μετὰ τῶν
βοῶν περαιωθεὶς εἰς τὴν Ἰταλίαν προῆγε διὰ τῆς
παρὰ τοῦ, καὶ Λακίνιον μὲν κλέπτοντα τῶν βοῶν
ἀνείλε, Κρότωνά τε ἀκουσίῳ ἀποκτείνας ἔθαψε με-
γαλοπρεπῶς καὶ τάφον αὐτῷ κατεσκεύασε· προεῖπε

καὶ τοῖς ἐγγωρίοις ὅτι καὶ κατὰ τοὺς ὕστερον χρόνους
ἔσται πόλις ἐπίσημος ὁμώνυμος τῇ τετελευτηκότῃ.

25 Αὐτὸς δὲ κυκλωθεὶς τὸν Ἀδρίαν, καὶ περὶ πε-271

ριελθὼν τὸν προειρημένον κόλπον, κατήντησεν εἰς τὴν
Ἠπειρον. ἐξ ἧς πορευθεὶς εἰς τὴν Πελοπόννησον, καὶ
τετελεκώς τὸν δέκατον ἄθλον, ἔλαβε πρόσταγμα παρ'
Εὐρυσθέως, τὸν ἐξ Αἰδου Κέρβερον πρὸς τὸ φῶς
ἀγαγεῖν. πρὸς δὲ τοῦτον τὸν ἄθλον ὑπολαβὼν συν-

10 τέσχε τῶν ἐν Ἐλευσίνῃ μυστηρίων, Μουσαίου τοῦ

Ορφέως υἱοῦ τότε προεστικῆτος τῆς τελετῆς. ἐπεὶ
δ' Ορφέως ἐμνήσθημεν, οὐκ ἀνοικειὸν ἔστι παρεκ-
βάντας βραχέα περὶ αὐτοῦ διελθεῖν. οὗτος γὰρ ἦν
υἱὸς μὲν Οἰάγρου, Θράξ δὲ τὸ γένος, παιδεία δὲ
καὶ μελωδία καὶ ποιήσῃ πολὺν προέχων τῶν μνημο-
νευομένων. καὶ γὰρ ποίημα συνέταξε θαυμαζόμενον
καὶ κατὰ τὴν ᾠδὴν ἐμμελεία διαφέρον. ἐπὶ τοσοῦτο
δὲ προέβη τῇ δόξῃ ὥστε δοκεῖν τῇ μελωδίᾳ θάλλειν

20 ληθεῖς, καὶ τὰ περὶ τῆς θεολογίας μυθολογούμενα
μαθῶν, ἀπεδήμησε μὲν εἰς Αἴγυπτον, καὶ κεῖ πολλά
προσεπιμαθὼν, μέγιστος ἐγένετο τῶν Ἑλλήνων ἐν
τε ταῖς τελεταῖς καὶ ταῖς θεολογίαις καὶ ποιήμασι
καὶ μελωδίαις. συνεστρατεύσατο δὲ καὶ τοῖς Ἀργο-
ναύταις, καὶ διὰ τὸν ἔρωτα τὸν πρὸς τὴν γυναῖκα
καταβῆναι μὲν εἰς Αἰδου παραδόξως ἐτόλμησε, τὴν
δὲ Περσεφόνην διὰ τῆς ἐμμελείας ψυχαγωγήσας,
ἔπεισε συνεργῆσαι ταῖς ἐπιθυμίαις, καὶ συγχωρῆσαι
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τετελευτηκυῖαν ἀναγαγεῖν ἐξ Αἰ-
30 δου παραπλησίως τῇ Διονύσῃ. καὶ γὰρ ἐκεῖνον μυ-
θολογοῦσιν ἀναγαγεῖν τὴν μητέρα Σεμέλην ἐξ Αἰ-
δου, καὶ μεταδόντα τῆς ἀθανασίας Θυώνην μετονο-
μάσαι. ἡμεῖς δ' ἐπεὶ περὶ Ορφέως διεληλύθαμεν,
μεταβησόμεθα πάλιν ἐπὶ τὸν Ἡρακλῆα.

26 Οὗτος γὰρ κατὰ τοὺς παραδεδομένους μύθους
καταβὰς εἰς τοὺς καθ' Αἰδου τόπους, καὶ προσδε-
χθεὶς ὑπὸ τῆς Περσεφόνης ὡς ἂν ἀδελφός, Θησέα
μὲν ἀνήγαγεν ἐκ δεσμῶν μετὰ Πειρίθου, χαρισάμε-

της τῆς ἑσπερίδος, τὸν δὲ κύννα παραλαβὼν δεδεμένον
 παραδόξως ἀνήγαγε καὶ φανερόν κατέστησεν ἀνθρώ-
 ποις τελευταῖον δ' αἶθλον λαβὼν ἐνέγκειν τὰ τῶς
 ἑσπερίδων χρυσᾶ μῆλα, πάλιν ἐπλάσσειν εἰς τὴν Λι-
 βύην. περὶ δὲ τῶν μῆλων τούτων διαπεφωνήκασιν
 οἱ μυθογράφοι· καὶ τινες μὲν φασιν ἐν τισὶ κήποις
 τῶν ἑσπερίδων ὑπάρχειν κατὰ τὴν Λιβύην μῆλα
 χρυσᾶ, τηρούμενα συνεχῶς ὑπὸ τινος δράκοντος φο-
 βερωτάτου· τινὲς δὲ λέγουσι ποιμένας προβάτων κάλ-
 27 λει διαφερούσας κεκτῆσθαι τὰς ἑσπερίδας, χρυσᾶ 10
 δὲ μῆλα ἀπὸ τοῦ κάλλους ὀνομασθαι ποιητικῶς, ὡς-
 περ καὶ τὴν Ἀφροδίτην χρυσῇν καλεῖσθαι διὰ τὴν
 εὐπρέπειαν. ἐννοεῖ δὲ λέγουσιν οἱ πρόβατα τὴν χρυσᾶν
 ἰδιότητος εἶχοντα καὶ παρόμοιον χρυσῷ τετευχέναι
 τούτης τῆς προσηγορίας. Δράκοντα δὲ τῶν ποιμνίων
 ἐπιμηλητὴν καθιεσταμένον, καὶ θώμην σώματος καὶ
 αἰκῆ διαφέροντα, τηρεῖν τὰ πρόβατα, καὶ τοὺς λη-
 στεύειν αὐτὰ τολμῶντας ἀποκτείνειν. ἀλλὰ περὶ μὲν
 τούτων ἐξέσται διαλαμβάνειν ὡς ἂν ἕκαστος ἑαυτὸν
 πείθῃ. ὁ δ' Ἡρακλῆς τὸν φύλακα τῶν μῆλων ἀνε- 20
 λών, καὶ ταῦτα ἀποκομίσας πρὸς Εὐρυσθέα, καὶ
 τοὺς αἶθλους ἐπιτετακώς, προσεβίχετο τῆς ἀθανα-
 τίας τεύχεσθαι, καθάπερ ὁ Ἀπόλλων ἔχρησεν.

Ἡμῖν δ' οὐ παραλείπτειν τὰ περὶ Ἀτλαντος μυ- 27
 θολογούμενα καὶ τὰ περὶ τοῦ γένους τῶν ἑσπερί-
 δων κατὰ γὰρ τὴν ἑσπερίτιν ὀνομαζομένην χώραν
 φασὶν ἀδελφοὺς δύο γενέσθαι δόξῃ διωνομασμένους,
 ἑσπερον καὶ Ἀτλанта. τούτους δὲ κεκτῆσθαι πρό-
 βατα τῷ μὲν κάλλει διάφορα, τῇ δὲ χρυσᾷ ξανθὰ
 καὶ χρυσοειδῆ· ἀφ' ἧς αἰτίας τοὺς ποιητὰς καὶ πρό- 30
 βατα μῆλα καλοῦντας ὀνομάσαι χρυσᾶ μῆλα. τὸν
 μὲν οὖν ἑσπερον θυγατέρα γεννήσαντα τὴν ὀνο-
 μαζομένην ἑσπερίδα συνοικίσει τῷ ἀδελφῷ· ἀφ' ἧς
 τὴν χώραν ἑσπερίτιν ὀνομασθῆναι. τὸν δὲ Ἀτλαν-
 τα ἐκ ταύτης ἐπὶ γεννῆσαι θυγατέρας, ἣς ἀπὸ
 μὲν τοῦ πατρὸς Ἀτλαντίδας, ἀπὸ δὲ τῆς μητρὸς
 ἑσπερίδας ὀνομασθῆναι. τούτων δὲ τῶν Ἀτλαντί-
 δων κάλλει καὶ σφραγισμῇ διαφερούσων, λέγουσι

Βούσιριν τὸν βασιλέα τῶν Αἰγυπτίων διεθμήσας
τῶν παρθένων ἐγκρατῇ γενέσθαι. διὰ καὶ ληστὰς ἐν-
αὐτὰς κατὰ θάλατταν ἀπαστέλλαντα διακαλέυσσασθαι
τὰς κόρας ἀρπάσαι καὶ διακομίσαι πρὸς ἑαυτὰς κα-
τὰ δὲ τοῦτον τὸν καιρὸν Ἡρακλῆς ἐπελθὺντα τοῦ
ὑστατον ἄθλου Ἀρκάδην μὲν ἀνελὼν ἐν τῇ Λαβύριν-
θον ἀναγκάζοντα τοὺς ἔκτους διαπαλαίειν, Βούσιριν
δὲ κατὰ τὴν Αἰγύπτου τῇ Διὶ καλλιερεῖν σφραγίσαντα
τοὺς παρεπιδημοῦντας ἔκτους τῆς προσηκουσῆς τιμῆς
10 ρίας καταξιώσαι· μετὰ δὲ ταῦτα ἀπὸ τὸν Νεῖδον
πλεύσαντα εἰς τὴν Αἰθιοπίαν τὸν βασιλέα τῶν Αἰ-
θίοπων Ἡμαθίωνα κατάρχοντα μάχης ἀποκτεῖναι
τὸ δ' ὑστατον ἐπαρελθὼν πάλιν ἐπὶ τὸν ἄθλον αὐτῶς
δὲ ληστὰς ἐν κήπῳ τινὲ παιδύοντας τὰς κόρας συναρ-
πάσαι, καὶ ταχὺ φευγόντας εἰς τὰς καὶς ἀποπέμψαι
τούτοις δ' ἐπὶ τιμὴς ἀκτῆς δωροδοκούμενος ἐπι-
στάντα τὸν Ἡρακλῆα, καὶ παρὰ τῶν παρθένων με-
θόντα τὸ συμβεβηκός, τοὺς μὲν ληστὰς ἀπαντας
ἀποκτεῖναι, τὰς δὲ κόρας ἀποκομίσαι πρὸς Ἀτλάντα
20 τὸν πατέρα· ἀνθ' ὧν τὸν Ἀτλάντα χάριν τῆς εὐε-
ργασίας ἀποδιδόντα, μὴ μόνον δοῦναι τε πρὸς τοῦ
ἄθλου καθήκοντα προσημώς, ἀλλὰ καὶ τὰ κατὰ τὴν
ἀστρολογίαν ἀφθόνοιας διδάξαι· περιττότερον γὰρ
αὐτὸν τὰ κατὰ τὴν ἀστρολογίαν ἐκπέπονναι καὶ
τὴν τῶν ἄστρον σφαῖραν φιλοτέχνως εὐράντα, ἔχειν
ὑπόληψιν ὡς τὸν κόσμον ὅλον ἐπὶ τῶν ὤμων φερον-
τα. παραπλησίως δὲ καὶ τοῦ Ἡρακλέους ἐξενίγκαν-
τος εἰς τοὺς Ἕλληνας τὸν σφαιρικὸν λόγον, δάξας
μεγάλης τυχεῖν, ὡς διαδεδεγμένον τὸν Αἰλαντικὸν
30 κόσμον, αἰνιττομέναν τῶν ἀνθρώπων τὸ γεγονός·
28 Τοῦ δ' Ἡρακλέους περὶ ταῦτα ὄντας φασὶ τὰς
ὑπολειφθείσας Ἀμαζόνας περὶ τὸν Θερμαῖοντα πόν-
ταμόν ἀθροισθείσας πάνδημῃ ἐπεῦσαι τοὺς Ἕλλη-
νας ἀμύνεσθαι περὶ ὧν Ἡρακλῆς στρατεύσας διε-
γύασατο. διαφθώματα δὲ τοὺς Ἀθηναίους ἐφιλοτι-
μοῦντο διὰ τὸ τὸν Θησέα καταδεδουλώσθαι τὴν ἡγε-
μόνα τῶν Ἀμαζόνων Ἀντιόπην, ὡς δ' ἐνιοὶ γρά-
φουσιν, Ἰππολύτην. συστρατεύσαντων δὲ τῶν Σκυ-

ὅταν ταῖς Ἀραξοῖς συνέβη δύναμιν ἀξιολόγον ἀθροί-
 σθαι, μεθ' ἧς αἱ προηγούμεναι τῶν Ἀμαζονίδων
 παύσασθαι τὸν Κιμμέριον Βόσπορον προῆγον διὰ
 τῆς Θρηκῆς τέλος δὲ πολλὴν τῆς Εὐρώπης ἐπελ-
 θύσας κατήντησαν εἰς τὴν Ἀττικὴν, καὶ κατε-
 ῥατοπεδεύσαι ὅπου νῦν ἐστὶ τὸ καλούμενον ὑπ' ἐκεί-
 νων Ἀμαζονέιον. Θησεύς δὲ πύθόμενος τὴν τῶν
 Ἀμαζόνων ἐφόδον ἐβόηθει ταῖς πολιτικαῖς δυνάμε-
 σιν, ἔχων μεθ' ἐκείνου τὴν Ἀμαζόνα Ἀντιόπην, ἕξ
 ἧς ἦν πεναιδοποιημένος υἱὸν Ἰηπόλυτον. συνάψας 19
 αὐτὴν ταῖς Ἀραξοῖς, καὶ τῶν Ἀθηναίων ὑπερ-
 βύοντων ταῖς ἀνδραγαθίαις, ἐνίκησαν οἱ περὶ τὸν
 Θησεῖα, καὶ τῶν ἀντιπαχθεῖσων Ἀμαζονίδων ἄς μὲν
 κατέλοιπον ἄς δὲ τῆς Ἀττικῆς ἐξέβαλον. συνέβη
 αὖ καὶ τὴν Ἀντιόπην συναγωνισαμένην τῷ ἀνδρὶ
 Θησεῖ, καὶ κατὰ τὴν μάχην ὑπερτείνουσαν, ἥρωικῶς
 καταστρέφαι τὸν βίον. αἱ δ' ὑπόλειπθεῖσαι τῶν
 Ἀμαζόνων ἀπογινούσαι τὴν πατρίαν γῆν ἐπανήκ-
 θον εἰς τὴν Σκυθίαν καὶ μετὰ τῶν Σκυθῶν κατο-
 ῖησαν. ἡμεῖς δὲ ἀκούοντες περὶ τούτων διακληλυθότες 20
 ἐπείσαμεν πάλιν ἐπὶ τὰς Ἡρακλέους πράξεις.
 21 Τετέλεκτος γὰρ αὐτοῦ τοὺς ἄθλους, καὶ τοῦ 29
 Θεοῦ χορησάντος συμφέρεται πρὸς τῆς εἰς Θεοὺς μεταλ-
 λαγῆς ἀποικίαν εἰς Σαρδαπέμψαι, καὶ τοὺς ἐκ τῶν
 Θεσπιδῶν αὐτῷ γενομένους υἱοὺς ἡγεμόνας ποιῆσαι
 ταύτης, ἐκρίνε τὸν ἀδελφεοῦν Ἰόλαον ἐκπέμψας
 μετὰ τῶν παίδων διὰ τὸ παντελῶς νέους εἶναι.
 ἀναγκαῖον δ' ἡρὴν φαίνεται προδιελθεῖν περὶ τῆς
 γενέσεως τῶν παίδων, ἵνα τὸν περὶ τῆς ἀποικίας
 λόγον καθαρώτερον ἐκθίσθαι δύνηθώμεν. Θεσπιος 30
 ἦν ἀνὴρ τὸ γένος ἐπεφανῆς ἐκ τῶν Ἀθηναίων, υἱὸς
 274 Ερεχθίδως. βασιλευσάν δὲ τῆς ὁμωνύμου χώρας ἐγέν-
 ησεν ἐκ πλειόνων γυναικῶν θυγατέρας πεντήκοντα.
 Ἡρακλέους δ' ἔτι παιδὸς ὄντος τὴν ἡλικίαν, καὶ
 ῥώμῃ σώματος ὑπερφυοῦς ὄντος, ἐφιλοτιμήθη τὰς
 θυγατέρας ἐκ τούτου τεκνοποιήσασθαι. θεὸς καὶ κα-
 θέσας αὐτὸν ἐπὶ πύνα θυσιᾶν, καὶ λαμπρῶς ἐστιά-
 ντας, ἀπέστειλε κατὰ μίαν τῶν θυγατέρων. αἷς ἀπὸ

σαις μιγείς καὶ ποιήσας ἔγκλυνος ἐγένετο πατὴρ
 νῆων πεντήκοντα, ὧν λαβόντων τὴν κοινὴν προσηγο-
 ρίαν ἀπὸ τῶν Θεσπιάδων, καὶ γενομένων ἐνηλίκων,
 ἔκρινεν ἐκπέμπειν τοὺς εἰς τὴν ἀποικίαν τὴν εἰς
 Σαρδῶ κατὰ τὸν χρῆσμον. ἡγουμένου δὲ τοῦ στό-
 λου πάντος Ἰόλαου, καὶ συνεστρατευμένου σχεδὸν
 ἀπάσας τὰς στρατείας, ἐπέτρεψεν αὐτῷ τὰ περὶ
 τοὺς Θεσπιάδας καὶ τὴν ἀποικίαν. τῶν δὲ πεντή-
 10 ὧν τοὺς ἀπογόνους φασὶ μέχρι τοῦ νῦν τιμᾶσθαι,
 ἑπτὰ δ' ἐν Θεσπιάϊς, οὓς ὀνομάζουσι δημούχους,
 ὧν καὶ τοὺς ἀπογόνους ἡγήσασθαι φασὶ τῆς πόλεως
 μέχρι τῶν νεωτέρων καιρῶν. τοὺς δὲ λοιπούς ἅπαν-
 τας Ἰόλαος ἀναλαβὼν, καὶ πολλοὺς ἄλλους τοὺς βου-
 λωμένους κοινωνεῖν τῆς ἀποικίας, ἐπλευσεν εἰς τὴν
 Σαρδῶ. κρατήσας δὲ μάχῃ τῶν ἐγχωρίων, κατεκλη-
 ρουχησέ τὸ κάλλιστον τῆς νήσου, καὶ μάλιστα τὴν
 πεδιάδα χώραν, ἣν μέχρι τοῦ νῦν καλεῖσθαι Ἰολα-
 εῖον. ἐξημερώσας δὲ τὴν χώραν καὶ καταφυτεύσας
 20 δένδρεσι καρπίμοις, κατεσκεύασε περιμάχητον. ἐπὶ
 τοσοῦτον γὰρ ἡ νῆσος διωνομάσθη τῇ τῶν καρπῶν
 ἀφθονίᾳ ὥστε Καρχηδονίους ὕστερον αὐξηθέντας
 ἐπιθυμῆσαι τῆς νήσου, καὶ πολλοὺς ἀγῶνας καὶ
 κινδύνους ὑπὲρ αὐτῆς ἀναδέξασθαι. ἀλλὰ περὶ μὲν
 30 τούτων ἐν ταῖς οἰκείοις χρόνοις ἀναγράφομεν. τότε
 δ' ὁ Ἰόλαος καταστήσας τὰ περὶ τὴν ἀποικίαν, καὶ
 τὸν Δαίδαλον ἐκ τῆς Σικελίας μεταπεμψάμενος, κα-
 τεσκεύασεν ἔργα πολλὰ καὶ μεγάλα μέχρι τῶν νῦν
 καιρῶν διαμένοντα καὶ ἀπὸ τοῦ κατασκευάσαντος
 30 Δαιδάλεια καλούμενα. ὠκοδόμησε δὲ καὶ γυμνάσια
 μεγάλα καὶ πολυτελῆ, καὶ δικαστήρια κατέστησε καὶ
 τᾶλλα τὰ πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν συντείνοντα. ὠνό-
 μασε δὲ καὶ τοὺς λαοὺς Ἰολαίους, ἀφ' ἑαυτοῦ θέ-
 μενος τὴν προσηγορίαν, συγχωρησάντων τῶν Θεσπια-
 δῶν, καὶ δόντων αὐτῷ τοῦτο τὸ γέρας καθ' ἑαυτὸν
 τιμὴν πατρί. διὰ γὰρ τὴν πρὸς αὐτοὺς σπουδὴν ἐπὶ
 τοσοῦτον εὐνοίας προήχθησαν ὥστ' ἐπώνυμον αὐτῷ
 περιθεῖναι τὴν τοῦ γονέως προσηγορίαν. διόπερ ἐν

τοῖς ὕστερον χρόνοις οἱ τὰς θυσίας τελούντες τοῦτω
 275 τῷ θεῷ προσαγορεύουσιν αὐτὸν Ἰόλαον πατέρα,
 καθάπερ οἱ Πέρσαι τὸν Κῦρον. μετὰ δὲ ταῦτα ὁ
 μὲν Ἰόλαος ἐπανιὼν εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ προσπλεύ-
 σας τῇ Σικελίᾳ, οὐκ ὀλίγον χρόνον διέτριψεν ἐν τῇ
 νήσῳ. καθ' ὃν δὴ χρόνον καὶ τινες τῶν συναποδη-
 μούντων αὐτῷ διὰ τὸ κάλλος τῆς χώρας κατέμειναν
 ἐν τῇ Σικελίᾳ, καὶ τοῖς Σικανοῖς καταμιγνέτες ἐν
 ταύτῃ κατοίκησαν τιμώμενοι διαφερόντως ὑπὸ τῶν
 ἑγχωρίων. ὁ δ' Ἰόλαος μεγάλης ἀποδοχῆς τυγχάνων 10
 καὶ πολλοὺς εὐεργετῶν, ἐν πολλαῖς τῶν πόλεων ἐτι-
 μήθη τεμένεσι καὶ τιμαῖς ἡρωικαῖς. ἴδιον δέ τι καὶ
 παράδοξον συνέβη γενέσθαι κατὰ τὴν ἀποικίαν ταύ-
 την· ὁ μὲν γὰρ θεὸς ἔχρησεν αὐτοῖς ὅτι πάντες οἱ
 τῆς ἀποικίας ταύτης μετασχόντες καὶ οἱ τούτων ἐκ-
 γόνοι διατελέσουσιν ἅπαντα τὸν αἰῶνα διαμένοντες
 ἐλεύθεροι· τὸ δ' ἀποτέλεσμα τούτων ἀκολουθῶν τῷ
 χρησμῷ διέμεινε μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς καιρῶν. οἱ
 μὲν γὰρ λαοὶ διὰ τὸ πλῆθος τοῦ χρόνου, πλειόνων
 τῶν βαρβάρων ὄντων τῶν μετεσχηκότων τῆς ἀποι- 20
 κίας, ἐξεβαρβαρώθησαν, καὶ μεταστάντες εἰς τὴν
 ὀρεινὴν ἐν ταῖς δυσχωρίαις κατοίκησαν. ἐθίσαντες
 δ' ἑαυτοὺς τρέφεσθαι γάλακτι καὶ κρέασι, καὶ πολ-
 λὰς ἀγέλας κτηνῶν τρέφοντες, οὐκ ἐπεδέοντο οἴτου.
 κατασκευάσαντες δ' οἰκῆσεις ἑαυτοῖς καταγείους,
 καὶ τὴν τοῦ βίου διεξαγωγὴν ἐν τοῖς ὄρυγμασι ποι-
 ούμενοι, τοὺς ἐκ τῶν πολέμων κινδύνους ἐξέφυγον.
 διὸ καὶ πρότερον μὲν Καρχηδόνιοι, μετὰ δὲ ταῦτα
 Ῥωμαῖοι πολλάκις πολέμησαντες τούτοις, τῆς προ- 30
 θέσεως διήμαρτον.

Καὶ περὶ μὲν Ἰολάου καὶ Θεσπιαδῶν, ἔτι δὲ
 τῆς ἀποικίας τῆς εἰς Σαρδὰ γενόμενης ἀρκεσθῆσό-
 μεθα τοῖς ῥηθείσι. περὶ δ' Ἡρακλέους τὰ συνεχῆ 31
 τοῖς προειρημένοις προσθήσομεν. τελέσας γὰρ τοὺς
 ἄθλους τὴν μὲν ἑαυτοῦ γυναῖκα Μεγάραν συνώκι-
 σεν Ἰολάῳ, διὰ τὴν περὶ τὰ τέκνα συμφορὰν ὑπο-
 πτευσάμενος τὴν ἐξ ἐκείνης παιδοποιῶν, ἑτέρωθεν δὲ
 ἐξήτει πρὸς τέκνων γένεσιν ἀνύποπτον. διόπερ ἐμνή-

στευσεν Ῥόλην τὴν Εὐρύτου τοῦ δυναστεύσαντος
 Οἰχάλιας, ὃ δ' Εὐρύτος διὰ τὴν ἐκ τῆς Μεγάρας
 γενομένην αἰνυλίαν εὐλαβηθεὶς, ἀπεκρίθη βουλευσέ-
 σθαι περὶ τοῦ γάμου. ὃ δὲ ἀποτυχὼν τῆς μνηστείας,
 διὰ τὴν ἀτιμίαν ἐξήλασε τὰς ἵππους τοῦ Εὐρύτου.
 Ἰφίτου δὲ τοῦ Εὐρύτου τὸ γεγονός ὑποπιεύσαντος,
 καὶ παραγενομένου κατὰ ζήτησιν τῶν ἵππων εἰς Τί-
 ρυνθα, τοῦτον μὲν ἀναβιβάσας ὁ Ἡρακλῆς ἐπὶ
 10 τινι πύργῳ ὑψηλὸν ἐκέλευσεν ἀφορᾶν μὴ πού νε-
 μόμεναι τυγχάνουσιν. οὐδ' δυναμένον δὲ κατανοῆσαι 276
 τοῦ Ἰφίτου, φήσας αὐτὸν ψευδῶς κατηγιάσθαι τὴν
 κλοπὴν, κατεκρήμνισεν ἀπὸ τοῦ πύργου. διὰ δὲ τὸν
 τούτου θάνατον Ἡρακλῆς νοσήσας, παρήλθεν εἰς
 Πύλον πρὸς Νηλέα, καὶ παρεκάλει αὐτὸν καθά-
 ραι τὸν φόνον. ὃ μὲν οὖν Νηλεὺς βουλευσάμενος
 μετὰ τῶν υἱῶν, ἔλαβε πάντας πλην Νέστορος τοῦ
 νεωταίτου συγκαταίνοντάς μὴ προσδέξασθαι τὸν κα-
 θάρμον. ὃ δ' Ἡρακλῆς τότε μὲν παρελθὼν πρὸς
 20 Διήφοβον τὸν ἵππολύτου, καὶ πείσας αὐτόν, ἐκα-
 θάρθη· οὐδ' ἀνήμενος δὲ ἀπολυθῆναι τῆς νόσου, ἐπη-
 ρώτησε τὸν Ἀπόλλω περὶ τῆς θεραπείας. τούτου δὲ
 χρήσαντος ὅτι ῥᾶον αὐτῶς ἀπολυθήσεται τῆς νόσου,
 εἰ πρᾶτεις δικαίως τὴν ἑαυτοῦ τιμὴν ἀποδοῖν τοῖς
 Ἰφίτου παισὶν, ἀναγκαζόμενος [οὖν] πείθεσθαι ὑπὸ
 τῆς νόσου τῷ χρησμῷ, μετὰ τινων φίλων ἔπλευσεν
 εἰς τὴν Ἀσίαν. ἐκεῖ δ' [ὑπομείνας ἑκουσίως] ὑπὸ τι-
 νος τῶν φίλων ἐπράθη, καὶ παρθένου δούλος ἐγέ-
 νετο Ὀμφάλῃς τῆς Ἰαρδάνου, βασιλευούσης τῶν
 τότε Μαιόνων νῦν δὲ Λυδῶν ὀνομαζομένων. καὶ
 30 τὴν μὲν τιμὴν ὃ ἀποδόμενος τὸν Ἡρακλέα τοῖς Ἰφί-
 του παισὶν ἀπέδωκε κατὰ τὸν χρησμόν, ὃ δ' Ἡρα-
 κλῆς ὑγιασθεὶς καὶ δουλεύειν τῇ Ὀμφάλῃ, τοὺς κατὰ
 τὴν χώραν ληστεύοντας ἐκόλασε. τοὺς μὲν γὰρ ὀνο-
 μαζομένους Κέρκωπας, ληστεύοντας καὶ πολλὰ κακὰ
 διεργάζομένους, οὓς μὲν ἀπέκτεινεν, οὓς δὲ ζωγρή-
 σας δεδμεμένους παρέδωκε τῇ Ὀμφάλῃ. Συλέα δὲ
 τοὺς παριόντας ξένους συναρπάζοντα, καὶ τοῖς ἀμ-
 πελώνας σκιάπτειν ἀναγκάζοντα, τῷ σκαφεὶ πατά-

ξας ἀπέκτεινεν· Ἰδόντων δὲ ληλατούντων πολλήν
 τῆς ὑπὸ Ομφάλῃ χώρας, τὴν τε λείαν ἀφείλετο καὶ
 τὴν πόλιν ἐξ ἧς ἐποιδῦντο τὴν ὁρμὴν ἐκπορθήσας
 ἐξηνθευποδίστατο καὶ κατέσκαψεν, ἡ δ' Ομφάλη
 ἀποδοχομένη τὴν ἀνδρείαν τοῦ Ἡρακλέους, καὶ πυ-
 θομένη τίς ἔστι καὶ τίκων, ἐθαύμασε τὴν ἀρετὴν
 ἑλπίσας ὅτ' ἀφείδα καὶ συνοικήσασα αὐτῷ Λαμόν
 ἐγέννησε. προὔπηγε δὲ τῷ Ἡρακλεῖ κατὰ τὸν τῆς
 δουλείας καιρὸν ἐκ δούλης υἱὸς Κλειόλαος· μετὰ δὲ 32
 ταῦτα ἐπανελθὼν εἰς Πελοπόννησον, ἐστράτευσεν 10
 εἰς Ἄλιν, ἐγκαλῶν Λαομέδοντι τῷ βασιλεῖ. οὗτος
 γὰρ Ἡρακλέους στρατεύοντος μετὰ Ἰάσονος ἐπὶ τὸ
 χρυσομαλλὸν δέρος, καὶ τὸ κῆτος ἀνελόντος, ἀπεστέ-
 277 ρησε τῶν ἀπολογημένων ἵππων, περὶ ὧν ἐν τοῖς
 Ἀργοναύταις εἶα κατὰ μέρος μικρὸν ὕστερον διέξι-
 μεν. καὶ τότε μὲν διὰ τὴν μετ' Ἰάσονος στρατείαν
 παχοληθεῖς, ὕστερον δὲ λαβὼν καιρὸν ἐπὶ τὴν Τροίαν
 ἐστράτευσεν, ὡς μὲν τινὲς φασί, ναυσὶ μακράς
 ὤκω καὶ δίκω, ὡς δὲ Ὅμηρος γέγραπεν, ἐξ ταῖς
 ἀπείκασιν, ἐν οἷα παρειαγεί τὸν υἱὸν αὐτοῦ Τληπό- 20
 λεμόν λεγόντα·

ἄλλ' οἷον τινὰ φασί βλῆν' Ἡρακληεῖην
 εἶναι, ἑμὸν πατέρα θύσσυμένονα, θυμολέοντα·
 ὅς ποτε δεῦρ' ἐλθὼν ἐνεχ' ἵππων Λαομέδοντος
 ἐξ οἷης σὺν νηυσὶ καὶ ἀνδράσι παυροτέροισιν,
 Ἄλιον ἐβαλάπαξε πόλιν, χήρωσε δ' ἀγυίας.

ὁ δ' οὖν Ἡρακλῆς καταπλεύσας εἰς τὴν Τρωάδα
 αὐτὸς μὲν μετὰ τῶν ἀρίστων προῆγεν ἐπὶ τὴν πό-
 λιν, ἐπὶ δὲ τῶν νεῶν κατέκλιπεν ἡγεμόνα τὸν Ἀμ-
 φικράδου υἱὸν Οἰκλέα. Λαομέδων δὲ, ἀπρὸςδοκῆτου 30
 τῆς παρουσίας τῶν πολεμίων γενομένης, δύναμιν
 ἀξιόλογον συναγαγεῖν ἐξεκλείσθη διὰ τὴν ὀξύτητα
 τῶν καιρῶν· ἀθροίσας δὲ ὅσους ἔδυνάτο, μετὰ τού-
 των ἦλθεν εἰς τὰς ναῦς, ἐλπίζων, εἰ ταύτας ἐμ-
 πρήσσει, τέλος ἐπιθήσειν τῷ πολέμῳ. τοῦ δὲ Οἰ-
 κλέους ἀπαντήσαντος, ὁ μὲν στρατηγὸς Οἰκλῆς ἔπα-
 σεν, οἱ δὲ λοιποὶ συνδιωχθέντες εἰς τὰς ναῦς ἔφθα-
 σαν ἀνυπλεύσαντες ἀπὸ τῆς γῆς. Λαομέδων δὲ ἐπα-

νελθῶν, καὶ πρὸς τῇ πόλει τῆς μεθ' Ἡρακλέους
 συμβαλὼν, αὐτὸς τε ἔπεσε καὶ τῶν συναγωνιζομέ-
 νων οἱ πλείους. Ἡρακλῆς δὲ τὴν πόλιν ἔλων κα-
 τὰ κράτος καὶ πολλοὺς ἐν χειρῶν νόμῳ κατασφά-
 ξας, Πριάμῳ τὴν βασιλείαν ἀπέδωκε τῶν Παιδῶν
 δια τὴν δικαιοσύνην. οὗτος γὰρ μόνος τῶν υἱῶν τοῦ
 Λαομέδοντος ἐναντιούμενος τῷ πατρὶ τὰς ἱππεύς
 συνεβούλευεν ἀποδοῦναι τῷ Ἡρακλεῖ κατὰ τὰς ἐπαγ-
 γελίας. ὁ δ' Ἡρακλῆς ἐστεφάνωσε Τελαμῶνα ἀρι-
 10 στείως, δούς αὐτῷ τὴν Λαομέδοντος θυγατέρα Ἡσιώ-
 νην. οὗτος γὰρ κατὰ τὴν πολιορκίαν πρῶτος βια-
 σάμενος εἰσέπεσεν εἰς τὴν πόλιν. Ἡρακλέους προσ-
 βαλόντος κατὰ τὸ καριερώτερον μέρος τοῦ τείχους
 33 τῆς ἀκροπόλεως, μετὰ δὲ ταῦτα Ἡρακλῆς ἐνέπα-
 νελθὼν εἰς Πελοπόννησον ἐκπράτευσεν ἐπ' Αὐγείῳ
 δια τὴν ἀποστέρησιν τοῦ μισθοῦ, γενόμενης δὲ μά-
 χης πρὸς τοὺς Ἡλείους, τότε μὲν ἀπράκτος ἐπαυήλη-
 θεν εἰς Ὀλεον πρὸς Δεξαμένον· τῆς δὲ ταύτου θυ- 278
 γατρὸς Ἰπολύτης συννηκτομένης Ἀἴανι, συνδείπνων
 20 Ἡρακλῆς, καὶ θεασάμενος ἐν τοῖς γάμοις ὑβρίζοντα
 τὸν Κένταυρον Εὐρυτίωνα καὶ τὴν Ἰπολύτην βια-
 ζόμενον, ἀπέκτεινεν. εἰς Τίρυνθα δὲ Ἡρακλέους
 ἐπανελθόντος, Εὐρυσθεὺς αἰτιασάμενος αὐτὸν ἐπι-
 βουλεύειν τῇ βασιλείᾳ, προσέταξεν ἀπελθεῖν ἐκ Τί-
 ρυνθος αὐτὸν τε καὶ τὴν Ἀλκμήνην καὶ Ἰφικλία
 καὶ Ἰόλαον. διόπερ ἀναγκασθεὶς ἔφυγε μετὰ τῶν τῶν
 καὶ κατοίκησε τῆς Ἀρκαδίας ἐν Φενεῳ. ἐκτεῦθεν δὲ
 ὁμοίμενος, καὶ πυθόμενος ἐξ Ἥλιδος πομπὴν ἀπο-
 στέλλεσθαι Ποσειδῶνι εἰς Ἰσθμόν, καὶ ταύτης ἀφη-
 30 γείσθαι Εὐρυτον τὸν Αὐγείου, πρᾶσιππῶν ἄφρα τὸν
 Εὐρυτον ἀπέκτεινε περὶ Κλεωνας, ἐνθα καὶ ἱερὸν
 ἐστὶν Ἡρακλέους. μετὰ δὲ ταῦτα στρατεύσας ἐπὶ
 τὴν Ἥλιν, τὸν τε βασιλεῖα ἐφόρευσεν Αὐγείαν, καὶ
 τὴν πόλιν ἔλων κατὰ κράτος Φυλία τὸν Αὐγείου με-
 τεπέμψατο, καὶ τούτῳ τὴν βασιλείαν παρέδωκεν· ἦν
 γὰρ ὑπὸ τοῦ πατρὸς πεφυγαδευμένος καθ' ὃν και-
 ρὸν δικαστὴς γενόμενος τῷ πατρὶ πρὸς Ἡρακλεῖ
 περὶ τοῦ μισθοῦ τὸ νίκημα ἀπέδωκεν Ἡρακλεῖ.

μετὰ δὲ ταῦτα Ἴπποκόων μὲν ἐφυγάδευσεν ἐκ τῆς
 Σπάρτης τὸν ἀδελφὸν Τυνδάρεων, Οἰωνὸν δὲ τὸν
 Λικυμνίου φίλον ὄντα Ἡρακλέους οἱ υἱοὶ τοῦ Ἴππο-
 κόωντος εἴκοσι τὸν ἀριθμὸν ὄντες ἀπέκτειναν. ἐφ'
 οἷς ἀγανακτήσας Ἡρακλῆς ἐστράτευσεν ἐπ' αὐτούς·
 μεγάλη δὲ μάχη νικήσας παμπληθεῖς ἀπέκτεινε.
 τὴν δὲ Σπάρτην ἔλων κατὰ κράτος κατήγαγεν ἐπὶ
 τὴν βασιλείαν Τυνδάρεων τὸν πατέρα τῶν Διοσκου-
 ρων, καὶ τὴν βασιλείαν Τυνδάρεω ὡς δορίκμητον
 παρέθετο, προστάξας τοῖς ἀφ' αὐτοῦ γενομένοις 10
 φυλάττειν. ἔπεσον δ' ἐν τῇ μάχῃ τῶν μὲν μεθ' Ἡρα-
 κλέους ὀλίγοι παντελῶς, ἐν οἷς ἦσαν ἐπιφανεῖς ἄν-
 δρες Ἰφικλος καὶ Κηφεὺς καὶ Κηφέως υἱοὶ τὸν ἀρι-
 θμὸν ὄντες δέκα καὶ ἑπτὰ· τοῖς γὰρ ἀπὸ τῶν εἴ-
 κοσι μόνον διεσώθησαν· τῶν δ' ἐναντίων αὐτὸς τε ὁ
 Ἴπποκόων καὶ μετ' αὐτοῦ δέκα μὲν υἱοί, τῶν δ'
 ἄλλων Σπαρτιατῶν παμπληθεῖς. ἀπὸ δὲ ταύτης τῆς
 στρατείας ἐπανιών εἰς τὴν Ἀρκαδίαν, καὶ καταλύ-
 σας παρὰ Ἀλεῶ τῷ βασιλεῖ, τῇ θυγατρὶ τοῦτου
 λάθρα μιγεῖς Αὖγη καὶ ταύτην ποιήσας ἔγκνον, εἰς 20
 Στύμφαλον ἐπανῆλθεν. Ἀλεως δὲ ἀγνοῶν τὸ πε-
 πραγμένον, ὡς ὁ τῆς γαστροῦ ὄγκος ἐμήνυσεν τὴν
 φθοράν, ἐξήτει τὸν φθείραντα. τῆς δὲ Αὖγης ἀπο-
 φαινομένης ὅτι βιάσατο αὐτὴν Ἡρακλῆς, ἀπιστή-
 σας τοῖς ὑπὸ ταύτης λεγομένοις ταύτην μὲν παρέ-
 δωκε Ναυπλίῳ φίλῳ καθεστῶτι, καὶ προσέταξε κα-
 ταποντίσαι. Αὖγη δὲ ἀπαγομένη εἰς Ναυπλίαν, καὶ
 279 γενομένη κατὰ τὸ Παρθένιον ὄρος, ὑπὸ τε τῶν
 ὠδίνων καταβαρουμένη, παρῆλθεν εἰς τὴν πλησίαν
 ὕλην ὡς ἐπὶ τινα χορίαν ἀναγκαίαν· τεκοῦσα δὲ παι- 30
 δῖον ἄρρεν, ἀπέλιπε τὸ βρέφος εἰς τινὰς θάμνους
 κρύψασα. μετὰ δὲ ταῦτα Αὖγη μὲν ἐπηλλάγη μετὰ
 Ναυπλίου, καὶ καταντήσασα τῆς Ἀργείας εἰς τὸν
 ἐν Ναυπλίᾳ λιμένα παραδόξου σωτηρίας ἔτυχεν.
 ὁ γὰρ Ναυπλιος καταποντίσαι μὲν αὐτὴν κατὰ τὰς
 ἐντολὰς οὐκ ἔκρινε, ξένοις δὲ τισι Καρσὶν ἀναγομέ-
 νοις εἰς τὴν Ἀσίαν δωρήσασθαι. οὗτοι δ' ἀπαγα-
 γόντες εἰς τὴν Ἀσίαν ἀπέδοντο τὴν Αὖγην τῷ βα-

σιλεῖ τῆς Μουσίας Τεύθραντι. τὸ δὲ ἀπολειφθὲν ἐν τῷ Παρθενίῳ βρέφος ὑπὸ τῆς Αὔρης βουκόλοι τινὲς Κορύθου τοῦ βασιλέως εὐρόντες ὑπὸ τινος ἐλάφου τῷ μαστῷ τρεφόμενον, ἐδωρήσαντο τῷ δεσπότῃ. ὁ δὲ Κόρυθος παραλαβὼν τὰ παιδίον ἀσμένως, ὡς ἴδιον υἱὸν ἔτρεφε, προσαγορεύσας Τηλέφον ἀπὸ τῆς τρεφούσης ἐλάφου. Τηλέφος δὲ ἀνδρωθεὶς καὶ τὴν μητέρα μαθεῖν σπεύδων, παρήλθεν εἰς Δελφούς, καὶ χρησμὸν ἔλαβε πλεῖν εἰς τὴν Μυσίαν πρὸς Τεύ-
 10 θραντα τὸν βασιλέα. ἀνευρὼν δὲ τὴν μητέρα, καὶ γνωσθεὶς τίνος ἦν πατρός, ἀποδοχῆς ἐτύγχανε τῆς μεγίστης. ὁ δὲ Τεύθρας ἀπαις ὧν ἀρρόνων, τὴν θυγατέρα Ἀρχιόπην συνώκισε τῷ Τηλέφῳ, καὶ διάδοχον ἀπέδειξε τῆς βασιλείας.

34 Ἡρακλῆς δὲ μετὰ τὴν ἐν Φενεῷ κατοίκησιν ἔτεν πέμπτῳ δυσφορῶν ἐπὶ τῷ τετελευτηκέναι Οἰωνὸν τὸν Λικυμνίου καὶ Ἰφικλὸν τὸν ἀδελφὸν ἀπῆλθεν ἔκουσίως ἐξ Ἀρκαδίας καὶ πάσης Πελοποννήσου. συναπελθόντων δ' αὐτῶ πολλῶν ἐκ τῆς Ἀρκαδίας,
 20 ἀπῆλθε τῆς Αἰτωλίας εἰς Καλυδῶνα, κακεῖ κατώκησεν. οὐκ ὄντων δ' αὐτῷ παίδων γνησίων οὐδὲ γαμετῆς γυναικός, ἔγχευε Δηϊάνειραν τὴν Οἰνέως, τετελευτηκότος ἤδη Μελεάγρου. οὐκ ἀνοίκειον δ' εἶναι νομίζομεν βραχὺ παρεκβάντας ἡμᾶς ἀπαγγεῖλαι τὴν περὶ τὸν Μελεάγρον περιπέτειαν. Οἰνεὺς γάρ, γενομένης αὐτῷ εὐκαρπίας τοῦ σίτου, τοῖς μὲν ἄλλοις θεοῖς ἐτέλεσε θυσίας, μόνης δὲ τῆς Ἀρτέμιδος ὠλε-
 30 γώρησεν· δι' ἣν αἰτίαν ἡ θεὸς αὐτῷ μηνίσασα τὸν διαβεβοημένον Καλυδῶνιον ὕν ἀνῆκεν, ὑπερφυῖν τὸ μέγεθος. οὗτος τὴν συνέγγυς χώραν καταφθειρὼν τὰς κτήσεις ἐλυμαίνετο. διόπερ' Μελεάγρος ὁ Οἰνέως τὴν μὲν ἡλικίαν μάλιστα ἀκμάζων, ῥώμῃ δὲ καὶ ἀνδρείᾳ διαφέρων, παρέλαβε πολλοὺς τῶν ἀριστέων ἐπὶ τὴν τοῦτου κυνηγίαν. πρῶτον δὲ Μελεάγρου τὸ θηρίον ἀκοντίσαντος, ὁμολογούμενον αὐτῷ τὸ πρω-
 35 τεῖον συνεχωρήθη· τοῦτο δ' ἦν ἡ δορὰ τοῦ ξαίου. μετεχούσης δὲ τῆς κυνηγίας Αἰαλάντης τῆς Σχοι-
 νέως, ἐρασθεὶς αὐτῆς ὁ Μελεάγρος, παρεχώρησε

τῆς δορᾶς καὶ τοῦ κατὰ τὴν ἁριστείαν ἐπαίνου· ἐπὶ
 280 δὲ τοῖς πραχθεῖσιν οἱ Θεσίου παῖδες συγκύνησαν
 τες ἠγανάκτησαν, ὅτι ἔκην γυναῖκα προατίμῃαν
 αὐτῶν, παρπέμψας τὴν αἰκείτητα· διόπερ αὐτο-
 ρούντες τοῦ Μελίαρχου τὴν ὑμερῶν ἐκδήσαντες
 Ἀταλάντην καὶ κατὰ τὴν εἰς Ἀρκαδίαν ἀδίναν ἐπι-
 ποδὸν ἐπιθέμενοι τὴν δορὰν ἀφίλοντα· Μελίαρχος
 δὲ διὰ τε τοῦ πρὸς τὴν Ἀταλάντην πότῳ καὶ διὰ
 τὴν αἰρίαν παροξυνθεὶς, ἐβοήθησε τῇ Ἀταλάντῃ
 καὶ τὸ μὲν πρῶτον παρεκάλει τοὺς ἠρπακώτας αὐτο- 10
 δοῦναι τῇ γυναικὶ τὸ δοθὲν ἀριστίον· ὡς δ' οὐ
 προσείχον, ἀπέκτεινε αὐτοὺς, ὡς ἄρ' αὖτε Ἀλθαίης
 ἀδελφούς· διόπερ ἡ μὲν Ἀλθαία γυναικὴν περιέ-
 χης ἐπὶ τῇ τῶν ὀμμάτων ἀκαρσίᾳ, ἅρας ἔθηκε καὶ
 ἅς ἤλυσεν ἀπαθανῆν· Μελίαρχος καὶ τοὺς ὕδασι-
 τούς, ὑπακούσαντας ἐπενεγχεῖν αὐτῇ τὴν τοῦ βίον
 καταστροφὴν· ἄνιοι δὲ μυθολογοῦσιν ὅτι κατὰ τὴν
 Μελίαρχου γένεσιν τῇ Ἀλθαίᾳ καὶ Μοῖρᾳ παθ' 20
 ὕπνους ἐπιστάσας εἰπεῖν ὅτι, τότε τελευτήσει Μελί-
 αρχος ὁ υἱὸς αὐτῆς, ὅταν ὁ θαλὸς κατακτανθῇ· διόπερ
 πεκρῦσαν καὶ νομήσασαν ἐν τῇ τοῦ θαλοῦ φάλαγγι
 τὴν σπηλαιάν τοι τεκνῶν κτίσθαι, τὰς θαλὸν ἐκεί-
 μενως τηρεῖν, ὑπὸ τῶν δ' ἐπὶ τῇ φάλαγγι τῶν ἀδελφῶν
 παροξυνθεῖσιν τοῦ θαλοῦ κατακτανέσθαι, καὶ τῷ Με-
 λίαρχῳ τῆς τελευτῆς αἴτιαν κατασχεῖναι· αἱ δὲ μάλ-
 λ' ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις λυπούμενην τὸ αἶψα 35
 ἀχχομένη τὰς βίαν καταπρέψει· ἀνα δὲ τούτοις προ-
 τόμενοις (πύκναν ἐν δαίμονι πρὸς τὴν θυμωμένην
 Περὶβοίαν, φάσκαρσαν αὐτὴν εἰς ἄλσος ὑπερῶν
 ἔκταν, διαμυθύντα· πέμψαι ταύτην εἰς Ἀρκαδίαν 40
 πρὸς Οἰνίαν καὶ παρακλυσασθαι ταύτην ἀφανίσαι
 τὴν καχίαν· ὃ δ' Οἰνὴς ἀπολωλὼς προσάετο
 υἱὸν καὶ γυναῖκα, τὸ μὲν ἀποκτεῖναι τὴν Περὶβοίαν
 ἀπέγνω, γήμας δὲ αὐτὴν ἐγέννησεν υἱὸν Ἰνδέα· τα-
 μεν οὖν περὶ Μελίαρχου καὶ Ἀλθαίαν εἰ δ' Οἰνίαν
 τῆς αὐτῆς ἐτυχε διεξόδου· Ἡρακλῆς δὲ τοῖς Καλυδων-
 κίως βουλομένους χαρίσασθαι, τὸν Ἀχιλλῶα ποτα-
 μόν, ἀπέστρεψε, καὶ ὅσιν ἄλλῃ κατασκευάσας

ἀπέλαβε χώραν πολλήν καὶ πᾶμφορον, ἀρδευομένην
 ὑπὸ τοῦ προειρημένου ρεῖθρου. διὸ καὶ τῶν ποιητῶν
 τινες μυθοποιῆσαι τὸ πραχθῆναι παρσιγήγαγον γὰρ
 τὸν Ἡρακλῆα πρὸς τὸν Ἀχιλῆον συνάψαι μάχην,
 ὑπαιτιωμένου τοῦ ποταμοῦ τάνθρωπον· κατὰ δὲ τὴν συμ-
 πλοκήν· θάτερον τῶν μερῶν κλάσαντα· δορῆσα-
 σθαι τοῖς Αἰτωλοῖς, ὃ προσαγορευοῖται κέρας Ἀμαλ-
 θείας· ἐν ᾧ πλεῖτονσι πάσης ὑπογινῆς ὥρας ὑπάρ-
 χειν πλῆθος, βορῶν τε καὶ μῆλων καὶ τῶν ἄλλων 281
 30 τῶν τοιούτων, αὐτιτομένων τῶν ποιητῶν κέρας μὲν
 τοῦ Ἀχιλῆος τὸ διὰ τῆς διώρυγος φερόμενον ρεῖθρον,
 τὸ δὲ μῆλα καὶ τὰς βοῆς καὶ τοὺς βότρους δηλοῦν
 τὴν καρπυφόρον χώραν τὴν ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ ἀρδευο-
 μένην καὶ τοσούτους καὶ καρποφοροῦντων φυτῶν·
 Ἀμαλθείας δ' εἶναι κέρας· οἷον εἰ τις ἀμαλακιστίας,
 ὅς τις τὴν εὐτολίαν τοῦ κατασκευάσαντος δηλοῦσθαι.
 36 Ἡρακλῆς δὲ τοῖς Ἀκυλῶνιοις στρατεύσας ἐπὶ
 Θεσπρωτοῦς πάλιν τε Ἐφύραν κατὰ κράτος εἰλε
 καὶ Φυλῆα τὸν βασιλέα τῶν Θεσπρωτῶν ἀπέκτεινε.
 37 λαβὼν δὲ πικρῶτατον τὴν θυγατέρα τοῦ Φυλῆως,
 ἡγεμένη τούτῃ, καὶ ἐτέλωνδε Τηνητόλεμον· μετὰ δὲ
 τὸν Ἀθηναίερα γάμον ποιεῖν ὕστερον ἔπειθ' αὖτις
 παρ' Οἰνείῃ δρακονοτότῳ Εὐρυπύρῳ τοῦ Ἀρχιτέ-
 λους υἱοῦ γ' παιδὸς ἦν ἡλικίαν, ἀμαρτανότοτος δὲ ἐν
 τοῖς διακοσμίῃ, πάταρος κονδυλῶν, καὶ βαρυτέρας τῆς
 κληρῆς γενομένης, ἀπέκτεινεν ἀκούσιως τὸν παῖδα.
 38 περιμῆνης δὲ γενομένος ἐπὶ τῷ πάθει, πάλιν ἐκ τῆς
 Κρήσωνος ἐπουσίως ἐφυγε μετὰ τῆς γυναικὸς Ἀθη-
 ναίρας καὶ Ἰλλοῦ τοῦ ἐκ ταύτης, παιδὸς ὄντος
 39 τῇ ἡλικίᾳ· ἐκεῖ δὲ πορευόμενος ἦλθε πρὸς τὸν
 Εὐφρον ποταμόν, κατέλαβε Νέσσον τὸν Κένταυρον
 μισθοῦ διεισβάλλοντα τὸν ποταμόν. οὗτος δὲ πρῶτῃ
 διαβιβάσας τὴν Ἀθηναίερα, καὶ διὰ τὸ κάλλος ἔρα-
 σθείς, ἐπεχείρησε βιάσασθαι ταύτην. ἐπιβουλήνης
 δ' αὐτῆς τὸν ἄνδρα, ὃ μὲν Ἡρακλῆς εὐδξισθεὶς τὸν
 Κένταυρον, ὃ δὲ Νέσσος μεταξὺ μετρώμενος, καὶ
 διὰ τὴν οὐδύνην τῆς πληγῆς εὐθύς ἀποθνήσκειν,
 ἔφησε τῇ Ἀθηναίᾳ δῶκεν φίλτρον, ὅπως μηδεμίαν

τῶν ἄλλων γυναικῶν. Ἡρακλῆς δὲ λήσῃ πλησάσαι
 παρεκλεύσατο αὐτὴν λαβούσας τὸν ἐξ αὐτῆς πεσόντα
 γόνον, καὶ τούτῳ προσηύδα· ἔλασον καὶ τὸ ἀπὸ
 τῆς ἀκίδος ἐπὶ ἀκίδος αἶμα, χρῆσαι τὸν χιτῶνα τῶν
 Ἡρακλέους. οὗτος γὰρ αὐτὴν καίμην τῇσι ὑποθήκεσσι
 δὸς αἷ' Ἀθηναίων παραχρῆμα ἐξέπνευσεν, ἥ δὲ κατὰ
 τὴν μενομένην τοῦ Νέρου παραγγέλιαν εἰς ἄγῃας
 ἀνελαβούσα τὸν γόνον, καὶ τῇσι ταύδ' ἐβάψασα,
 λάβρα τοῦ Ἡρακλέους ἐφύλαττε. αὐτὴ δὲ διαβάς τὸν
 ποταμὸν κατήνησεν πρὸς Κήρυκα τὸν τῆς Τραχίνος ἰφ
 βασιλέα, καὶ μετὰ τούτῳ κατήχησεν, ἔχουσι τοὺς
 αἰεὶ ἀμυροτρόφους αὐτῆς Ἀρσάνωνι καὶ Ἄρκεϊ.
 Μετὰ δὲ ταῦτα Πύλαρχος τοῦ Λαυρόπου βροσθ 37
 δέσας διδόντας εἰς τὸ αἶμα Δελφοῖς ἱερὸν παρὰ νενομίῃ
 κέναι, στρατεύσας μετὰ τῷ Μηλεῶνι, τὸν τε βασι-
 λεῖα τῶν Ἀρσάνων αἰετὶς, καὶ τοὺς ἄλλους ἐκ τῆς
 χώρας ἐξανασκήσας Μηλεῶσι παρέδωκε τὴν χει-
 ϶άν· τὴν δὲ Πύλαρχος θυγατέρα λαβὼν αἰχμάλω-
 282τον, καὶ μετὰ ταῦτα, καὶ ἄλλῳ Ἀντίχῳ ἐμνηστῇ,
 ἐτίμησεν δὲ καὶ ἐκ τῆς Ἀθηναιέας νεωτέρους τῶν 39
 Ἰλλίου υἱὸς δύο Ἰλφία καὶ Ὀδάρην. τῶν δ' ἐκ
 πεσόντων Λαυρόπου οἱ μὲν εἰς τὴν Εὐβοίαν κατέωκ-
 ῶντες, ἑκάστη πόλιν Κάρυτον, οἱ δ' εἰς Κύπρον
 τὴν αἰῶσι πέμψαντες, καὶ αὖτις ἐχθροὺς ἀνέμει-
 χθέντες, ἐνταῦθα κατήχησαν, αἱ δὲ λαοὶ τῶν
 Λαυρόπων κατήμαρχοις ἐπὶ τῶν Εὐρύσθεα βοηθείας 40
 εἰσὺν διὰ τὴν ἐχθρὰν τὴν πρὸς Ἡρακλέα. τούτων
 γὰρ αὐτοῖς ἀντιφρονέοντες πρὸς πόλεις φέρονται εἰς
 Πελοποννήσῳ, αἰετῶν, καὶ Βερμίων, εἰς δ' Ἰλίων
 μετὰ δὲ τὴν ἀναστασίαν, πολέμοισιν ἀναστὰς 41
 τὰς τὰς Λαυροῦσι τοῖς τῇσι Βατταιωτῶσι καλῶν μέν
 αἰκοῦσιν, ἀντὶ βασιλεύειν ἀρχήσιν, καὶ τοῖς Λακί-
 σταις τοῖς παρὰ τῶν Ὀλύμπων ἰδρυμένοις, αἱ δὲ
 γαστρεὺς Κερῶνες, ὁ Καίσιος, ὑπερεχόντων δὲ τῶν
 Λαυροῦν πολὺ ταῖς δυνάμεσιν, οἱ Λαυροῖς κατέστη-
 γαν ἐπὶ τὰς Ἡρακλέα, καὶ σύμμαχον αὐτὸν ἐκάλει-
 ϶αν ἐπὶ τρίτῳ μέρει τῆς Λαυρίδος χώρας καὶ τῆς
 βασιλείας· πείσαντες δὲ κοινῇ τὴν ἐπὶ τοῖς Λακίς

- στρατείαν ἐποίησαντο· ὁ δ' Ἡρακλῆς ἔχων δὲ τὰς
 μετὰ ἑαυτοῦ ἀνδραγαθήσας Ἀρκάδας, καὶ μετὰ
 πάντων χειρωνακίκοις τοὺς Λακίθας, αὐτὸν τε τὸν
 βασιλεῦς Ἀφρώντοπι μὲντε καὶ τῶν ἄλλων τοὺς πλεί-
 οντας κατακόφρας ἀγκυμασεν ἐκχωρήσαι τῆς ἀπαι-
 βητησίμου χώρας τοῦτον δὲ παραχθέντα, Μιγμήρ
 μὲν τοῦ ἐπιβάλλοντος τῆς χώρας τρίτον μέρος παρέθετο
 καὶ παρεκάλευστο φυλάττειν τοὺς ἀφ' ἑαυτοῦ ἑτα-
 νίαν, ὁ εἰς Τραχίνα καὶ προκλήθεις ὑπὸ Κένου
 10 τοῦ Ἀρεος, τοῦτον μὲν ἀπέκτεινε, ἐκ δὲ τῆς Ἰτα-
 ρου πορείουματος, καὶ διὰ τῆς Πηλεσπονίδος γῆς
 βαδίζον, Ὀρμενίᾳ τῇ βασιλῇ συνέβηεν, τοῦ τὴν
 78 θυγατέρα ἐπέστεινεν Ἀστυδάμαν, οὐ προσέχοντος
 δὲ αὐτοῦ διὰ πρὶ ἔχειν αὐτὸν ὀφαιετὴν Ἀθηναίαν
 τῇ Οἰνέει, σφραγίσας ἐπὶ τῶν τῶν τε πόλιν ἔλ-
 λει καὶ τῶν ἀπέχοντα βασιλῆα ἐπέστεινε τῇ δὲ
 Ἀστυδάμαν αἰχμαλώτων ἄδων, καὶ μύεις αὐτῇ
 Κτησιππον υἱὸν ἐπέστησε ταῦτα δὲ διαπραξάμενος
 ἐστράτευσε εἰς τὴν Οὐραλίαν ἐπὶ τοῦ Κρόνου καὶ
 80 θεῶς, οὐα τὴν Ἰόλην μνηστέως ἐπέτυχε σφραγι-
 ζομένων δὲ αὐτῶν τῶν Ἀρκάδων, τὴν τε πόλιν ἔλ-
 λει καὶ τοὺς Κρόνου παῖδας ἐπέκτεινε, Τροίαν καὶ Μω-
 λίον καὶ Κλυτίον, Ἀφρων δὲ καὶ τὴν Ἰόλην αἰχμη- 235
 λῶν, ἐπῆλθε τῇς Βύβλας ἐπὶ τὸ ἀκρωτήριον τὸ
 καλούμενον Κρυαῖον.
- 38 Ἀντιῦθα δὲ θυσίαν ἐπιτελῶν, ἀπέστειλε Ἀλκίαν
 τὸν ὑπηρετὴν εἰς Τραχίνα πρὸς τὴν γυναῖκα Ἀφρο-
 νίαν· κρύπτει δὲ προσεταγμένον ἦν αἰτῆσαι περὶ
 καὶ ἱμάτιον, ἃς εἰώθει χρησθαι πρὸς τοὺς θυσιὰς.
 80 ἥ δὲ Ἀφροδίτη πυνθομένη τοῦ Μίχα τὴν πρὸς Ἰόλην
 φιλοτιμίαν, καὶ βουλομένη πλείον ἑστὴν ἀγαπᾶ-
 σθαι, τὰς περὶ αὐτὴν ἐχρῆσε τῇ παρὰ τοῦ Κενταύρου
 δεδομένη πρὸς ἀπόλειπον φίλτρον, ὃ μετὰ δὲ Ἀλκίαν
 ἀγνοῶν περὶ τούτων, ἀπήνεγκε τὴν ἑσθῆτα πρὸς
 τὴν θυσίαν· ὁ δ' Ἡρακλῆς ἐνδύς τὸν κεχρισμένον
 χιτῶνα, καὶ κατ' ὀλίγον τῆς τοῦ σιταίου φαρμά-
 κου δυνάμειος ἐνεργούσης, περιέπεσε συμφορὰ τῇ
 μέιστη· τῆς γὰρ αἰδέας τὸν ἐκ τῆς ἐχλῆτης ἰὼν

ἀνελθούσας, καὶ διὰ ταῦτα τοῦ πελάγους διὰ τὴν
θερμασίαν τὴν ὥσπερ τοῦ σώματος λυμαινόμενον,
περιάλγῃς γενόμενος ὁ Ἡρακλῆς τὰς μὲν διακομή-
σαντα Λίαν ἀπέκτεινε, τὰ δὲ στρατόπεδον ἀπελυ-
σας ἐκνήληδεν εἰς τὴν Τραχίνα, αἱ δὲ μάλ' ὀνυχὶ
νόσῃ βαρυνόμενος, αὐτὸς μὲν ἀπέστειλεν εἰς ἑλ-
φους Λικυμνῶν καὶ Λόλων ἐπιρατῆσας, καὶ
Ἀπόλλωνα τὴν χορὴν περὶ τῆς νόσου πρῶτον· Ἀπὸ-
φειρα δὲ τὸ μέγεθος τῆς Ἡρακλείας συμφορᾶς καὶ
ταπεινωμένης, καὶ συνεδύοντο τὴν πόλιν ἐμαρτίαν
ἀγχόνη τὸν βίον κατέστρεψεν, ὁ δὲ θεὸς ἔχρησε κα-
μίσσῃναι τὸν Ἡρακλῆα μετὰ τῆς πολυμηνῆς Νειάκωνος
εἰς τὴν Οἶτην, κατασκευαστὰς δὲ πλείον αὐτοῦ πύ-
ραν ευμεγέθη, πρὸς δὲ τὴν πόλιν τὰς Λικυμνῶν
σεῖν, τῶν δὲ περὶ τὸν Λόλωνα ποιήσαντων σὺν θεοῖς
τεταχμένα, καὶ ἐκ διαστήματος ἀποθεωροῦνται τὸ
ἀποβηθόμενον, ὃ μὲν Ἡρακλῆς ἀποχέουσι τὰ καὶ
ἑαυτοῦ, καὶ παρελθὼν εἰς τὴν πύραν, πυρρᾶν
τὸν αἰὶ προσιοῦντα ὑφάψαι, τὴν πύραν, οὐδὲνος δὲ
πολυμνῆτος ὑπακοῦσαι, μᾶλλον Φιλοκτήτης ἐπεὶ οὐκ ἔ-
λαβὼν δὲ τῆς ὑπουργίας χάριν τὴν τῶν τόδων φε-
ρεῖαν, ἤψε τὴν πύραν, εὐδυνάδῃ καὶ περὶ τῶν
καὶ περιέχοντες πύρρῃ τῇ πύρρῃ πᾶσαν αὐτὴν ἔβη.
μετὰ δὲ ταῦτα οἱ μὲν περὶ τὸν Λόλωνα εἰδόντες ἐπὶ
τῇ ὑστολογίᾳ, καὶ μηδὲν ὅλως ὁπίσθ' ἰσχυρῶς
ὑπέλαβον τὸν Ἡρακλῆα τοῖς χροσμοῖς ἀκολουθῶν, εἰ
284 ἀνθρώπων εἰς θεοὺς μεθεστᾶσθαι, διότι οὗτος 39
ποιήσαντες ἀγίανους, καὶ χιματὰ κατισκηνάσαντες,
ἀπὸ τῆς Τραχίνης, μετὰ δὲ ποταμὸν Μεναι-
πίας, ὁ Ἀνταρρὸς υἱὸς, φίλος αὖτ' Ἡρακλῆϊ, κατέβη
καὶ ταῦρον καὶ κριὸν θύσας, ὡς ἦεν, κατέβη
καὶ ἑαυτοῦ ἐν Οἰπῶνι θύειν, καὶ αὐτῶν εἰς ἦσαν
τὸν Ἡρακλῆα, τὸ παραπλήσιον δὲ πρὸς τὴν πόλιν
τῶν Θηβαίων, Ἀθηναίᾳ πρῶτον, τῶν ἄλλων, ὡς
θεῶν ἐτίμησαν θυσίαις τὸν Ἡρακλῆα, καὶ τοῖς ἄλ-
λοις ἀνθρώποις παραδείγμα, τὴν ἑαυτῶν εἰς τὸν
θεὸν εὐσεβείαν ἀπαδείκναι, προστάσαντες εἰς τὴν
πρῶτον ἀρχὴν Ἑλλήνων, μετὰ δὲ αὐτοῖς καὶ τοῖς

κατὰ τὴν οἰκουμένην ἀνθρώπους ἅπαντας, ὡς θεὸν
 τῶν τῶν Ἡρακλῆα· προσθετέον δ' ἡμῖν τοῖς ἐξη-
 μένοις ὅτι μετὰ τὴν ἀποθνήσκον αὐτοῦ Ζεὺς Ἡραν
 μὲν ἐπέστεν υἱοποιήσασθαι τὸν Ἡρακλῆα καὶ τὸ ἰδι-
 ὂν εἰς τὸν ἅπαστα χρόνον μητρὸς εὐνοίαν παρέχε-
 σθαι· τὴν δὲ τέκνωσιν [αὐτοῦ] γενέσθαι φασὶ ταύτην.
 τὴν Ἡραν ἀναβάσαν ἐπὶ κλῆτην, καὶ τὸν
 Ἡρακλῆα προσκαβομένην πρὸς τὸ σῶμα, διὰ τῶν
 ἐνδυμάτων ἀφαιρεῖν πρὸς τὴν γῆν, μισομένην τὴν
 Ἰουλίαν· γέγονεν ὅπερ μέχρι τοῦ νῦν ποιεῖν τοὺς
 βαρβάρους ὅταν θετὸν υἱὸν ποιεῖσθαι βούλωνται.
 τὴν δ' Ἡραν μετὰ τὴν τέκνωσιν μυθολογοῦσι συνο-
 πῆσαι τὴν Ἥβην τῷ Ἡρακλεῖ, περὶ ἧς καὶ τὸν
 πόσειν τεθεσθῆναι κατὰ τὴν νεκρίαν

ἑσθαι, αὐτὸς δὲ μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσι
 τέρεται ἐν θαλάμῳ καὶ ἔχει καλλίσφυρον Ἥβην.
 τὸν δ' οὖν Ἡρακλῆα λέγουσι καταλεχόμενον ὑπὸ τοῦ
 Ἄλφειο εἰς τοὺς δώδεκα θεοὺς μὴ προσδέξασθαι τὴν
 τιμὴν ταύτην· ἀδύνατον γὰρ ἦν τοῦτον καταλεχθῆ-
 ναι καὶ μὴ πρότερον ἐνός τῶν δώδεκα θεῶν ἐκβληθέν-
 τος· ἀτοπὸν οὖν εἶναι προσδέξασθαι τιμὴν ἐτέρου
 θεοῦ σέβασαν ἁτιμίαν. περὶ μὲν οὖν Ἡρακλέους εἰ-
 καὶ πεπλησυνάκεται, ἀλλ' οὐδ' οὐδὲν τῶν μυθολογοῦ-
 μένων περὶ αὐτοῦ παραλελοιπάμεν.

40. Περὶ δὲ τῶν Ἀργοναυτῶν, ἐπειδὴ τοῦτοις Ἡρα-
 κλῆς συνστράτευσεν, οἰκεῖον ἂν εἶη διελθεῖν περὶ
 αὐτῶν. ἰάσονται γενέσθαι λέγουσιν υἱὸν μὲν Αἰσώπος,
 ἀδελφεοῦ δὲ Ἡελίου τοῦ Θειταλῶν βασιλέως, ῥα-
 τῇ δὲ σώματος καὶ ψυχῆς λαμπρότητι διεπύκναιτα
 θνητῶν ἡλικιωτῶν ἐπιθυμῆσαι τι πράξαι μνήμης ἄξιον.
 ἄρῶντα δὲ τὸν πρὸ αὐτοῦ Περσέα καὶ τινες ἄλλους
 θεοὺς τὰς ὑπερόβους στρατίας καὶ τὸ παράβολον
 τῶν ἰσχυρῶν θύξας ἀειμνήστου τετεύχοντος, ἐξηλῶσαι
 τὰς πρόσκειντας αὐτῶν, διὸ καὶ τὴν ἐπιβολὴν ἀνα-
 ποιῶσκέμενον τῷ βασιλεῖ ταχέως λαβεῖν αὐτὸν
 συγκατακτον, οὐχ οὕτω τοῦ Ἡελίου σπένδοντος προα-
 γαγῆς εἰς ἐκτεφύρεσιν τὸν τεχνιστὸν ὡς ἐκπίοντος
 ἐν ταῖς παρὰ τοῖς οἰκατεταῖς διαφθαρῆσθαι αὐ-

ἂν μὲν γὰρ ἐκ φύσεως ἐστερήθητι παύσειν ἀδύνατον,
 τὸν δ' ἀδελφὸν εὐλαβεῖσθαι μήποτε συνιστοῦν ἔχον
 ἂν οὐδὲν ἐπέβηται τῇ βασιλείᾳ· κρείττωσα δὲ τῇ
 ἀπαφίᾳ ταύτῃ, καὶ τὰ πρὸς τὴν πραγμασίαν χρήσι-
 μα χρηρήσειν ἐπαγγειλάμενον· παρακαλεῖν αἶθλον
 εἶναι, ἀνελάμεναι τὸν πλοῦν εἰς Κολχίδαν· τὸ
 διαβιβασθῆναι τοῦ κριοῦ δέρος προσπαλλομένου τὸν δὲ
 ἄλλον· καὶ ἐκείνους τοὺς χρόνους ἀφαιρουμένους
 ἀπὸ τῶν αἰσθητῶν καὶ πατελλῶν κρήνων· ὥσπερ
 σφραγευόμεναι, ξενικονόοντα πᾶν ἔγχωριον τοὺς
 καταπλέωντας. Ἰάσονα δὲ δοξῆς ὀρεγόμενον καὶ τὸν
 αἶθλον δυσέφικτον μὲν, οὐ κατὰ πᾶν δ' ἀδύνατον
 κρίνοντα, καὶ διὰ τοῦτο μάλιστα αὐτὸν ἐπαφνέσσε-
 ρον εἶσθαι διατηρούμενον, παροικεῖν αἰσῶσαι τὰ
 πρὸς τὴν ἐπιβολήν· καὶ πρῶτον μὲν περὶ τὸ Πηλεῖ 41
 παύσασθαι καὶ ὁ κάφρος, πολλὰ τε καὶ μέγιστα καὶ τῇ
 ἰατρῇ, κατασκευῇ πῇν· τότε οὐκ ἔστιν ὑπερβαλλεῖν,
 ἀλλὰ καὶ ἀκαθάρτου σπλάχνους τοὺς τότε ἀνθρώπους καὶ με-
 τὰ τὸν αἶθρον· οὐδὲν γὰρ ἔστιν ἄλλο, οὐδὲν αὖτε
 τότε καταπλετομένων καὶ τῆς φήμης διαδοθείσης
 κατὰ τὴν Ἑλλάδα περὶ τὸν αἶθρον καὶ τῆς κατὰ
 τὴν ναυπηγίαν ἐκβαλῆς, οὐκ ὀλίγους τῶν ἐν ὑπερ-
 φρεσὶ νεανίσκων ἐπέδυμῆσαι μάταια καὶ τῆς στρατίας.
 Ἰάσονα δὲ καθελκύσαντα καὶ σκάφους καὶ πομπήσαντα
 πρὸς τοὺς ἀνήκουστους πρὸς ἐμπλήξιν λαμπρῶς, ἐκλεῖσαι
 πᾶν ὀρεγόμενον τῆς αὐτῆς προαίρεσεως τοὺς ἐπι-
 φανεστάτους ἄριστας, ὥστε αὐτὸν πλεῖστον ἀπαντας
 εἶναι πενήκοντα καὶ τέτταρας· τοῦτον δ' ὑπαρξέν
 ἰσδοξασάτους Κασσάρα καὶ Πολυδευκὴν, εἴτι δ' Ἄφρα-
 κλῆα καὶ Τελαμῶνα, πρὸς δὲ τοσοῦτος Ὀσφεία καὶ 40
 πῇν Σχαιεύα· Ἀνταλέτην, εἴτι δὲ τοὺς Θεοπίου παῖ-
 δας καὶ αὐτὸν τὸν σταλλόμενον τὸν κριὸν ἐπὶ τῇ
 Κολχίδι· τὴν δὲ πᾶν Ἀργεὶ πρὸς ἀγορὴν θῆναι κατὰ
 μὲν τινας πῶν μυθογράφων ἀπὸ τοῦ τὸ σκάφος το-
 χικεῖται ἡσάτος Ἀργου καὶ συμπλέσαντος ἔντα
 286 τοῦ θεοπέπλου, καὶ τὰ πρῶτα μέρη τῆς κῆρας, ὡς
 δ' ἔναι, λέγουσι, τὰ ποτ' αὖτε περὶ τὰ τάχος ὑπερβα-
 λῆς, ὡς αὖτε τῶν ἀρχαίων κίρρον τὸ ταχὺ, προσέγει-

ἡλικίᾳ καὶ ἀνέστη ἐν τῇ πατρίδι τῇ μητροπόλει πόρην
 εἰσθαι τὸν μετὰ τοῦ θεοῦ βίον, οὐ μόνον τῆς
 συγγενείας τὴν εὐεργεσίαν προορίσασαν, ἀλλὰ καὶ φο-
 βανόμενῃ μὴ πολλοὺς φανέντος, κητέας πρὸς τὴν ὁμοίαν
 οὐδὲ ἐπὶ τοιαύτων ἐκείθι τῆ κοίτης τοῦ ἁγίου Ἑρμῆ
 κλέα, ὁμοίως καὶ τοῖς προφύκονσι θεοῖς. Ἀρπύριον
 ἐμνησθέντα τῇ ἡλικίᾳ καὶ τῇ ἐκποῦς παραθέ-
 287. σθαι τῷ ἡλικίᾳ, οὐταξάμενος μετὰ τὴν ἐν
 Κάλχων ἐπεσόδοι ἀπολήψασθαι [ταῦτα], αὐτὸν δὲ
 ἀναχθῆναι μετὰ τῶν Ἀργοναυτῶν κατὰ σπονδὴν ἐπὶ
 τὸν προκείμενον ἄθλον, ἐπιγενομένου δὲ μεγάλου καὶ 43
 μῶνος, καὶ πῶν ἀριστῶν ἀπογυνώσκοντων τὴν σωτη-
 ρίαν, φασὶν Ὀρφεὺς, τῆς πελοπόννησον τῶν συμπλοκῶν
 τῶν ματισχημάτων, ποιήσασθαι τοῖς Σαρμάθρῃς τὰς
 ἐπὶ τῆς σωτηρίας εὐχάς, εὐθὺς δὲ τοῦ περὶ τὰς
 ἑλάντας καὶ αὐτοῖς ἀστέρων ἐπὶ τὰς τοῦ ἀστροδύρου
 κεφαλὰς ἐπισκοπόντων, ἀπαντας μὲν ἐκπαραγγίλῃς
 παραδοξόν, ὑπολαβεῖν δὲ θεῶν προσοίᾳ τῶν κινδύ-
 νων, ἐαυτοὺς ἀπὸ λήλαθαι, δοῦναι καὶ τοῖς ἐπιγενομένοις
 παραδοξίᾳ γενομένης πῆς περιπέτειας, αἰετὶ τοὺς
 χεῖμαζόμενους τῶν πλοκάμων εὐχάς μὲν τίθισθαι τοῖς
 Σαρμάθρῃς, ἵτας δὲ τῶν ἀστέρων παρουσίας, ἵνα
 πέμπων αἰετὶ τῇ τῇ Διασκαίᾳ ἐπιφύσσαν, οὐ μὴ
 ἀλλὰ πᾶσι λήλασιν τοῦ χεῖματος ἀποβῆναι μὲν τῶν
 αἰσίων τῆς Κερκίης εἰς τὴν ὑπὸ Φινέως βασιλευσ-
 μένη χώρα, περιπετεῖν δὲ διὰ νεανίσκοις ἐπὶ το-
 μῶν διασκαίᾳ καὶ μάστιγι πληγῶν συνεχεῖς
 λαμβανούσιν, τοὺς δὲ ὑπάρχον Φινέως υἱοὺς καὶ
 Κλέρῳ, ἡν φασὶν εἰς Ὀρεσθίας τῆς Βρεχθίας
 μένειν καὶ Βορέου, διὰ δὲ μητρικῶς τόλμῃ καὶ 38
 διαβολῇ ἀντιδῶν τυγχάνοντες ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἀδ-
 κίας τῆς προσημασμένης τῶν γὰρ Φινέως γο-
 κῆς ἡλικίας ἰθαίαν τὴν Λαρδάου τοῦ Σουθῶν βασι-
 λείᾳ διακτερεῖ, καὶ διὰ τὸν πρὸς αὐτὴν ἔρωτα πάν-
 τα χαρίζμενον, πιστεῦσαι διότι τῇ μητρικῇ βίαν
 ἐν ὑβρίδι προσημαχον οὐ πρόγονοι, βουλομένοι τῇ
 μητρὶ χαρίζεσθαι, τῶν δὲ περὶ τὸν Ἑρμῆ παρ-
 δοξίᾳ ἐπιφαινόντων, φασὶν τοὺς μὲν ἐν ταῖς ἀνάγκαις

ἄκτως ἐπικαλέσασθαι καθάπερ θεῶς πρὸς ἀρεσκίῃς
 καὶ τὰς αἰτίας δηλώσαντας τῇ τοῦ πατρὸς παρ-
 νομίᾳ δεῖσθαι τῶν αἰταρημάτων αὐτοὺς ἐξελέσθαι.
 44 τὰ δὲ Φινέα πικρῶς ἀπηκτέραςα τοῖς ξένοις πα-
 ραγγέλλαι, μηδὲν τῶν καθ' ἑαυτὸν πολυπραγμονεῖν
 μηδένα γὰρ πατέρα λαβεῖν παρ' υἱῶν ἐπουσίως πα-
 τερῶν, πρὶν τῷ μεγέθει τῶν ἀδικημάτων ὑπερβοῦναι
 τὰ τῆς φύσεως τῶν γονέων εἰς τέκνα φιλοστοργίαν.
 ἔνταῦθα συμπλέοντας τοῖς περὶ τὸν Ἡρακλέα τοὺς
 10 ἐπικαλούμενους μὲν Βορεάδας, ἀδελφοὺς δὲ ὄντας
 Κλεοπάτρας, λέγεται διὰ τὴν συγγένειαν πρώτους
 ἐορῆσαι πρὸς τὴν βασιλείαν, καὶ τοὺς μὲν περικει-
 μένους καὶς νεανίσκους δεσμούς περιρρόησαι, τοὺς δὲ
 ἐλάνθοντες τῶν βαρβάρων ἀποκρίνας, ὁρμήσαν-
 τος δὲ τοῦ Φινέως πρὸς μάχην, καὶ τοῦ πλήθους
 τῶν Θρακῶν συνδράμοντας, φασὶ τὸν Ἡρακλέα
 πάντων ἀριστα διαγωνισάμενον αὐτὸν τε τὸν Φινέα 288
 καὶ τῶν ἄλλων οὐκ ὀλίγους ἀνελεῖν, τὸ δὲ τελευταῖον
 κρατήσαντα τῶν βασιλείων τὴν μὲν Κλεοπάτραν ἐκ
 29 τῆς φυλακῆς προσηγεῖν, τοῖς δὲ Φινείδαις ἀποκα-
 τίστησαι τὴν πατρῴαν ἀρχήν. βουλομένων δ' αὐτῶν
 τὴν μητρίαν μετ' αἰκίας ἀποστεῖναι, πείσαι τῆς μὲν
 τιμωρίας ταύτης ἀποσπῆναι, πρὸς δὲ τὸν πατέρα
 πέμψαντας εἰς τὴν Σκυθίαν ἐκείτων παρακαλέσας
 τῶν εἰς αὐτοὺς ἀνομημάτων λαβεῖν κόλασιν. οὗ γε-
 νηθέντος τῶν μὲν Σκυθῶν τῆς θυγατρὸς καταγνώ-
 ναι θάνατον, τοὺς δ' ἐκ τῆς Κλεοπάτρας υἱοὺς
 ἀπενέγκασθαι παρὰ ταῖς Θραξὶ δόξαν ἐπιτελείας οὐκ
 30 αἰγροῦ δὲ διότι τινὲς τῶν μυθογράφων ταυλοῦνται
 φασὶ τοὺς Φινείδας ὑπὸ τοῦ πατρὸς, καὶ τὸν Φινέα
 τῆς ὁμοίας τύχειν συμφορᾶς ὑπὸ Βορέου ὁμοίως δὲ
 καὶ τὸν Ἡρακλέα τινὲς παραδιδώκασιν πρὸς ὑδραίαν
 ἐξελθόντα κατὰ τὴν Ἀσίαν ὑπὸ τῶν Ἀργοναυτῶν
 ἐπὶ τῆς χώρας ἀπολειφθῆναι καθόλου γὰρ τοὺς πα-
 λαιοὺς μύθους οὐχ ἀπλὴν οὐδὲ συμπεφωνημένην ἱστο-
 ρίαν ἔχειν συμβέβηκε. διόπερ οὐ χρὴ θαυμάζειν, εἴαν
 τινα τῶν ἀρχαιολογουμένων μὴ συμφώνως ἅπασιν ταῖς
 ποιηταῖς καὶ συγγραφεῦσι συγκρίνωμεν. οὐ μὴν ἀλλὰ

καὶ τοὺς Φινεΐδας λέγεται τὴν βασιλείαν παραδόντας
τῇ μητρὶ Κλεοπάτρῃ συστρατεῦσαι ταῖς ἀριστεύουσιν
ἀναχθέντας δ' αὐτοὺς ἐκ τῆς Θράκης καὶ κομισθέν-
τας εἰς τὸν Πόντον, προσχεῖν τῇ Ταυρικῇ πρὸς
ἀγριοτητα τῶν ἐγχωρίων ἀγροῦντας τόμῳ γὰρ
εἶναι τοῖς τὴν χώραν ταύτην οἰκοῦσι βαρβάροις. ὅν-
των Ἀρτέμιδι ταυροπόλῳ τοὺς καταπλέοντας ξένους·
παρ' οἷς φασὶ τὴν Ἰφίγένειαν ἐν τοῖς ὑστέρον χρό-
νοις ἱερία τῆς εἰρημένης θεοῦ κατασταθεῖσαν
θύειν τοὺς ἀλιτχομένους.

10

Ἐπιζητοῦντες δὲ τῆς ἱστορίας τὰς τῆς ξενικίας 45
τῆς αἰτίας, ἀναγκαῖον βραχεία διελθεῖν, ἄλλως τε
καὶ τῆς παρεμβάσεως οἰκίας ἐπομένης ταῖς τῶν Ἀφ-
ροναυτιῶν πράξεσι. φασὶ γὰρ Ἡλίου δύο γενέσθαι
παῖδας Αἰήτην τε καὶ Πέρσην· τούτων δὲ τὸν μὲν
Αἰήτην βασιλεύσαι τῆς Κολχίδος, τὸν δ' ἔξεραι τῆς
Ταυρικῆς, ἀμφατέρους δὲ διεγχεῖν ὠμότητι. καὶ
Πέρσου μὲν Ἑκάτην γενέσθαι θυγατέρα, τόλμῃ καὶ
παρανομίᾳ προέχουσαν τοῦ πατρὸς, φιλοκύνηρον δ'
οὔσαν ἐν ταῖς ἀποτυχίαις ἀνθρωπίνους ἀντὶ τῶν θη- 20
ρίων κατατοξεύειν. φιλαέχρον δ' εἰς φαρμάκων φαρ-
μασίμων συνθέσεις γενόμενῃν τὸ καλούμενον κινῆ-
τον ἔξευρεῖν, καὶ τῆς ἐκείνου δυνάμεως πείραν λαμ-
βάνειν, μίσχουσιν ταῖς διδομέναις τοῖς ξένοις προ-
φαῖς. ἐμπειρίαν δὲ μεγάλην ἐν τούτοις ἔχουσαν
πρῶτον μὲν τὸν πατέρα φαρμάκῳ διαφθεῖραι, καὶ
διαδέξασθαι τὴν βασιλείαν, ἔπειτα Ἀρτέμιδος ἱερὸν
239 ἰδρυσμένην, καὶ τοὺς καταπλέοντας ξένους θύεσθαι
τῇ θεῷ καταδείξασαν, ἐπὶ ὠμότητι διοναμάσθηται.
μετὰ δὲ ταῦτα συνοικησάσαν Αἰήτην γενεῖσθαι δύο 30
θυγατέρας, Κίρκην τε καὶ Μήδειαν, ἐπὶ δ' υἱὸν Αἰ-
μαλέα. καὶ τὴν μὲν Κίρκην εἰς φαρμάκων παντο-
δαπὸν ἐπίνοιαν ἐντραπεῖσαν ἔξευρεῖν ῥιζῶν παν-
τοίας φύσεις καὶ δυνάμεις ἀπιστουμένας. οὐκ ὀλίγα
μὲν γὰρ ὑπὸ τῆς μητρὸς Ἑκάτης διδαχθῆναι, πολὺ
δὲ πλείω διὰ τῆς ἰδίας ἐπιμελείας ἔξευρουσαν μηδε-
μίαν ὑπερβολὴν ἀπολιπεῖν ἑτέρα πρὸς ἐπίνοιαν φαρ-
μακείας. δοθῆναι δ' αὐτὴν εἰς γάμον τῷ βασιλεῖ

τῶν Σαρματῶν, οὗς εἰσι Σκῦθας προδραγορεύουσι.
 καὶ τὸ μὲν πρῶτον τὸν ἄνδρα φαρμάκοις ἀνελεῖν,
 μετὰ δὲ ταῦτα τὴν βασιλείαν διαδεξαμένην πολλά
 κατὰ τῶν ἀρχομένων ὡμὰ πράξει καὶ βλαβία. διόπερ
 ἀπεσθῆναι τῆς βασιλείας κατὰ μὲν τινὰς τῶν μὲν
 θοορῶν φύγειν ἐπὶ τὸν Σκαυόν, καὶ νῆσον
 ἐρημον καταλαβομένην ἐσταθῆναι μετὰ τῶν συμφύ-
 γοντων γυναικῶν καθιδριθῆναι, κατὰ δὲ τινὰς τῶν
 κτηρικῶν ἐλλέπουσαν τὸν Πόντον καὶ δολῆσαι τῆς
 10 Ἰταλίας ἀκρωτήριον τὸ μέχρι τοῦ ὕψους ἀπ' ἐκείνης
 46 Ἀφρικαίον ἐνδομαζόμενον. τὴν δὲ Μηδείαν ἰσχυροῦσι
 μαθεῖν παρὰ τε τῆς μητρός καὶ τῆς ἀδελφῆς ἀπάσαις
 τὰς τῶν φαρμάκων δυνάμεις, προσδιδέσκει δ' ἐστὶν
 ἐκείνη χρῆσθαι. διατελεῖν γὰρ τοὺς καταπλέοντας
 τῶν ξένων ἐξαιρουμένην ἐκ τῶν κινδύνων, καὶ ποτὲ
 μὲν παρὰ τοῦ πατρὸς αἰτεῖσθαι δεήσει, καὶ χάριτι
 τῇ τῶν μελλόντων ἐπὶ πολλῷ σωτηρίαν, ποτὲ δ'
 αὐτῇ ἐκ τῆς φυλακῆς ἀφίεσθαι, προνοεῖσθαι τῆς
 τῶν ἀτυχούντων σωτηρίας. τὸν μὲν γὰρ Αἰήτην τὰ
 50 μὲν διὰ τὴν ἰδίαν ὡρότητα, τὰ δ' ὑπὸ τῆς γυναικὸς
 Ἰκάτης πεσθῆντα, προσδέξασθαι τὸ τῆς ξενικτονίας
 νόμισμα. ἀντιπρατιούσης δὲ τῆς Μηδείας αἰετὶ μάλ-
 λον τῇ προαιερεῖ τῶν γονέων, φασὶ τὸν Αἰήτην
 ὑπαπεινύσαντα τὴν ἐκ τῆς θυγατρὸς ἐπιβουλήν εἰς
 ἐλευθέραν αὐτὴν ἀποθέσθαι φυλακὴν. τὴν δὲ Μη-
 δείαν διαδράσαν καταφυγεῖν εἰς τι τέμενος Ἡλίου
 κείμενον παρὰ θάλατταν. καθ' ὃν δὴ χρόνον τοὺς
 ἄρχοντάς ἀπὸ τῆς Ταυρικῆς κημισθέντας νυκτὸς
 καταπλεῦσαι τῆς Κολχίδος εἰς τὸ προειρημένον τέ-
 50 μενος. ἐνθα δὴ περιτυχόντας τῇ Μηδεῇ πλανώ-
 μενη παρὰ τὸν αἰγυάλον, καὶ μαθόντας παρ' αὐτῆς
 τὸ τῆς ξενικτονίας νόμιμον, ἀποδέξασθαι μὲν τὴν
 ἡμερότητα τῆς παρθένου, δηλώσαντας δὲ αὐτῇ τὴν
 ἑαυτῶν ἐπιβολὴν πάλιν παρ' ἐκείνης μαθεῖν τὸν
 ὑπάρχοντα αὐτῇ κίνδυνον ἀπὸ τοῦ πατρὸς διὰ τὴν
 πρὸς τοὺς ξένους εὐσέβειαν. κοινού δὲ τοῦ συμφέ-
 ροντος φανέντος, τὴν μὲν Μηδείαν ἐπαγγεῖλασθαι
 συνεργήσειν αὐτοῖς μέχρις ἂν συντελέσωσι τὸν προ-

κείμενον ἄθλον, τὸν δὲ Ἰάσονα διὰ τῶν ὄρκων
 290 δοῦναι πίστις ὅτι γήμας αὐτὴν ἔξει σύμβιον ἅπαν-
 τα τὸν τοῦ ζῆν χρόνον. μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς Ἀργο-
 ναύτας ἀπολιπόντας φυλακὰς τῆς νεῶς νυκτὸς ὄρ-
 μῆσαι μετὰ τῆς Μηδείας ἐπὶ τὸ χρυσόμαλλον δέρος·
 περὶ οὗ τὸ κατὰ μέρος οἰκεῖον ἂν εἶη διελθεῖν, ἵνα
 μηδὲν τῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν ὑποκειμένην ἱστορίαν
 ἀγνοῇται. Φριξὸν τὸν Ἀθάμαντος μυθολογοῦσι διὰ 47
 τὰς ἀπὸ τῆς μητρυῖας ἐπιβουλὰς ἀναλαβόντα τὴν
 ἀδελφὴν Ἑλλην φυγεῖν ἐκ τῆς Ἑλλάδος. περαιουμέ- 10
 νων δ' αὐτῶν κατὰ ἰνα θεῶν πρόνοιαν ἐκ τῆς Εὐ-
 ρώπης εἰς τὴν Ἀσίαν ἐπὶ κριοῦ χρυσομάλλου, τὴν
 μὲν παρθένον ἀποπεσεῖν εἰς τὴν θάλατταν, ἣν ἀπ'
 ἐκείνης Ἑλλήσποντον ὀνομασθῆναι, τὸν δὲ Φριξὸν
 εἰς τὸν Πόντον πορευθέντα καταχθῆναι μὲν πρὸς
 τὴν Κολχίδα, κατὰ δὲ τι λόγιον θύσαντα τὸν κριὸν
 ἀναθεῖναι τὸ δέρος εἰς τὸ τοῦ Ἄρεος ἱερόν. μετὰ δὲ
 ταῦτα βασιλεύοντι τῆς Κολχίδος Αἰήτη χρησμὸν ἐκ-
 πεσεῖν ὅτι τότε καταστρέψει τὸν βίον ὅταν ξένοι
 καταπλεύσαντες τὸ χρυσόμαλλον δέρος ἀπενέγκωσι. 20
 διὰ δὴ ταύτας τὰς αἰτίας καὶ διὰ τὴν ἰδίαν ὀμό-
 τητα καταδείξαι θύειν τοὺς ξένους, ἵνα διαδοθῇσης
 τῆς φήμης εἰς ἅπαντα τόπον περὶ τῆς Κόλχων ἀγριό-
 τητος μηδεὶς τῶν ξένων ἐπιβῆναι τολμήσῃ τῆς χώ-
 ρας. περιβαλεῖν δὲ καὶ τῷ τέμνει τεῖχος, καὶ φύ-
 λικας πολλοὺς ἐπιστῆσαι τῶν ἐκ τῆς Ταυρικῆς· ἀφ'
 ὧν καὶ τερατώδεις παρὰ τοῖς Ἑλλήσι πλασθῆναι
 μύθους. διαβεβοῇσθαι γὰρ ὅτι πυρίπνοοι ταῦροι πε-
 ρὶ τὸ τέμενος ὑπῆρχον, δράκων δ' αὐτοῖς ἐτήρει τὸ
 δέρος, ἀπὸ μὲν τῶν Ταύρων μετενεχθείσης τῆς 30
 ὁμωνυμίας ἐπὶ τὴν τῶν βοῶν ἰσχύν, ἀπὸ δὲ τῆς
 κατὰ τὴν ξενοκτονίαν ὀμότητος πῦρ πνεῖν τοὺς ταύ-
 ρους μυθολογηθέντος· παραπλησίως δὲ τοῦ τηροῦν-
 τος τὸ τέμενος Δράκοντις ὀνομαζομένου, μετενηνο-
 χῆναι τοὺς ποιητὰς ἐπὶ τὸ τερατώδες καὶ καταπλη-
 κτικὸν τοῦ ζώου. τῆς δ' ὁμοίας μυθολογίας ἔχεσθαι
 καὶ τὰ περὶ τοῦ Φριξοῦ λεγόμενα. διαπλεῦσαι γὰρ
 αὐτόν φασιν οἱ μὲν ἐπὶ νεῶς προτομὴν ἐπὶ τῆς πρῶ-

ρας ἐχούσης κριού, καὶ τὴν Ἑλλήν δυσφοροῦσαν ἐπὶ τῇ ναυτίᾳ, καὶ διὰ τοῦτο ἐπὶ τοῦ τοίχου τῆς νεῶς ἐκκύπτουσαν, εἰς τὴν θάλατταν προπεσεῖν. ἔνιοι δὲ φασὶ τὸν βασιλέα τῶν Σκυθῶν, ὄντα γαμβρὸν Αἰήτου, παρὰ τοῖς Κόλχοις ἐπιδημῆσαι καθ' ὃν καιρὸν ἀλῶναι συνέβη τὸν Φριξὸν μετὰ τοῦ παιδαγωγοῦ. ἐρωτικῶς δὲ σχόντα τοῦ παιδός, λαβεῖν αὐτὸν ἐν δωμαίᾳ παρ' Αἰήτου, καὶ καθάπερ υἱὸν γνήσιον ἀγαπήσαντα, καταλιπεῖν αὐτῷ τὴν βασιλείαν. τὸν δὲ
 10 παιδαγωγὸν ὀνομαζόμενον Κριὸν τυθῆναι τοῖς θεοῖς, καὶ τοῦ σώματος ἐκδαρέντος προσηλωθῆναι τῷ θεῷ τὸ δέσμα κατὰ τι νόμιμον. μετὰ δὲ ταῦτα Αἰήτη²⁹¹ γενομένου χρησμοῦ, καθ' ὃν ἐσημαίνετο τελευτήσῃν αὐτὸν ὅταν ξένοι καταπλεύσαντες τὸ τοῦ Κριοῦ δέρος ἀπενέγκωσι, φασὶ τὸν βασιλέα τειχίσαι τὸ τέμενος καὶ φρουρὰν ἐγκαταστήσαι, πρὸς δὲ τούτοις χρυσῶσαι τὸ δέρος, ἵνα διὰ τὴν ἐπιφανείαν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἐπιμελεστάτης ἀξιοθῇ φυλακῆς, ταῦτα μὲν οὖν ἐξέσται τοὺς ἀναγινώσκοντας κρίνειν πρὸς
 20 τὰς ἰδίας ἐκάστου προαιρέσεις.

48 Τὴν δὲ Μῆδειαν ἱστοροῦσι καθηγήσασθαι τοῖς Ἀργοναύταις πρὸς τὸ τοῦ Ἄρεος τέμενος, ἀπέχον ἐβδομήκοντα σταδίους ἀπὸ τῆς πόλεως, ἣν καλεῖσθαι μὲν Σύβαριν, ἔχειν δὲ τὰ βασίλεια τῶν Κόλχων. προσελθούσαν δὲ ταῖς πύλαις κεκλεισμέναις νυκτὸς τῇ Ταυρικῇ διαλέκτῳ προσφωνῆσαι τοῖς φρουροῖς. τῶν δὲ στρατιωτῶν ἀνοιξάντων προθύμως ὡς ἂν βασιλέως θυγατρὶ, φασὶ τοὺς Ἀργοναύτας εἰσπεσόντας ἐσπασμένοις τοῖς ξίφεσι πολλοὺς μὲν φονεῦσαι
 30 τῶν βαρβάρων, τοὺς δ' ἄλλους διὰ τὸ παράδοξον καταπληξαμένους ἐκβαλεῖν ἐκ τοῦ τεμένους, καὶ τὸ δέρος ἀναλαβόντας πρὸς τὴν ναῦν ἐπείγεσθαι κατὰ σπουδὴν. παρὰ πλησίως δὲ τούτοις καὶ τὴν Μῆδειαν ἐν τῷ τεμένει τὸν μυθολογούμενον ἄπνυν δράκοντα περιεσπειραμένον τὸ δέρος φαρμάκοις ἀποκτεῖναι, καὶ μετ' Ἰασονος τὴν ἐπὶ θάλατταν κατὰ βασιν ποιήσασθαι. τῶν δὲ διαφυγόντων Ταύρων ἀπαγγειλάντων τῷ βασιλεῖ τὴν γενομένην ἐπίθεσιν φασὶ τὸν Αἰήτην

μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν στρατιωτῶν διώξαντα τοὺς Ἕλληνας καταλαβεῖν πλῆσιον τῆς θαλάττης· ἐξ ἐφόδου δὲ συνάψαντα μάχην ἀνελεῖν ἓνα τῶν Ἀργοναυτῶν Ἴφιν τὸν Εὐρύσθεως ἀδελφὸν τοῦ τοὺς ἄθλους Ἡρακλεῖ προσταξάντος, ἔπειτα τοῖς ἄλλοις τῷ πλήθει τῶν συναγωνιζομένων περιχυθέντα καὶ βιαιότερον ἐγκείμενον ὑπὸ Μελεάγρου φονευθῆναι. ἔνθα δὲ πεσόντος τοῦ βασιλέως καὶ τῶν Ἑλλήνων ἐπαρθέντων, τραπήναι τοὺς Κόλχους πρὸς φυγὴν, καὶ κατὰ τὸν διωγμὸν τοὺς πλείστους αὐτῶν ἀναι-10 ρεθῆναι. γενέσθαι δὲ καὶ τῶν ἀριστείων τραυματίας Ἰάσωνα καὶ Λαέρτην, ἔτι δὲ Ἀταλάντην καὶ τοὺς Θεσπιάδας προσαγορευομένους. τούτους μὲν οὖν φασιν ὑπὸ τῆς Μηδείας ἐν ὀλίγαις ἡμέραις τισὶ ῥίξαις καὶ βοτάναις θεραπευθῆναι, τοὺς δ' Ἀργοναύτας ἐπισιτισαμένους ἐκπλεῦσαι, καὶ μέσον ἤδη τὸ Ποντικὸν πέλαγος ἔχοντας περιπεσεῖν χειμῶνι παντελῶς ἐπικινδύνῳ. τοῦ δ' Ὀρφέως, καθάπερ καὶ πρότερον, εὐχὰς ποιησαμένου τοῖς Σαμόθραξι, λῆξαι μὲν τοὺς ἀνέμους, φανῆναι δὲ πλῆσιον τῆς νεῶς τὸν προσα-20 γορευόμενον θαλάττιον Γλαῦκον. τοῦτον δ' ἐπὶ δύο νύκτας καὶ δύο ἡμέρας συνεχῶς τῇ νηὶ συμπλεύ-
 292 σαντα προειπεῖν μὲν Ἡρακλεῖ περὶ τῶν ἄθλων καὶ τῆς ἀθανασίας, τοῖς δὲ Τυνδαρίδαίς, ὅτι προσαγορευθήσονται μὲν Διόσκουροι, τιμῆς δ' ἰσοθέου τεύξονται παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις. καθόλου δ' ἐξ ὀνόματος προσφωνήσαντα πάντας τοὺς Ἀργοναύτας εἰπεῖν ὡς διὰ τὰς Ὀρφέως εὐχὰς θεῶν πρόνοια φανεῖς αὐτοῖς σημαίνει τὰ μέλλοντα γενήσεσθαι. συμβουλεύειν οὖν αὐτοῖς, ἐπὰν τάχιστα τῆς γῆς ἄψων-30 ται, τὰς εὐχὰς ἀποδίδοναι τοῖς θεοῖς, δι' οὓς τε τεύχασιν δις ἤδη τῆς σωτηρίας. ἔπειτα τὸν μὲν 49 Γλαῦκον δῦναι πάλιν εἰς τὸ πέλαγος, τοὺς δ' Ἀργοναύτας κατὰ στόμα τοῦ Πόντου γενομένους, προσπλεῦσαι τῇ γῇ, βασιλεύοντος τότε τῆς χώρας Βύζαντος, ἀφ' οὗ καὶ τὴν πόλιν τῶν Βυζαντιῶν ὠνομάσθαι. ἐνταῦθα δὲ βωμοὺς ἰδρυσαμένους καὶ τοῖς θεοῖς τὰς εὐχὰς ἀποδόντας καθιερωῖσαι τὸν τόπον

τὸν ἔτι καὶ νῦν τιμώμενον ὑπὸ τῶν παραπλεόντων.
 μετὰ δὲ ταῦτα ἀναχθέντας, καὶ διαπλεύσαντας τὴν
 τε Προποντίδα καὶ τὸν Ἑλλήσποντον, προσενηχθῆ-
 ναι τῇ Τρωάδι. ἔνταῦθα δ' Ἡρακλέους πέμψαντος
 εἰς τὴν πόλιν Ἰφικλὸν τε τὸν ἀδελφὸν καὶ Τελαμῶνα
 τοὺς τε ἵππους καὶ τὴν Ἡσιόνην ἀπαιτήσοντας, λέ-
 γεται τὸν Λαομέδοντα τοὺς μὲν πρεσβευτὰς εἰς φυ-
 λακὴν ἀποθέσθαι, τοῖς δὲ ἄλλοις Ἀργοναύταις δι'
 ἐνέδρας βουλευσασθαι θάνατον· καὶ τοὺς μὲν ἄλλους
 10 υἱοὺς ἔχειν τῇ πράξει συνεργούς, Πριάμον δὲ μόνον
 ἐναντιοπραγοῦντα· τοῦτον γὰρ ἀποφῆναισθαι δεῖν
 τὰ πρὸς τοὺς ξένους δίκαια τηρεῖν, καὶ τὴν τε ἀδελ-
 φὴν καὶ τὰς ὁμολογημένας ἵππους ἀποδιδόναι. οὐ-
 δενὸς δ' αὐτῷ προσέχοντός φασιν εἰς τὴν φυλακὴν
 δύο ξίφη παρενέγκαντα λάθρα δοῦναι τοῖς περὶ τὸν
 Τελαμῶνα, καὶ τὴν τοῦ πατρὸς προαίρεσιν ἐξηγησά-
 μενον αἴτιον γενέσθαι τῆς σωτηρίας αὐτοῖς. εὐθύς
 γὰρ τοὺς περὶ τὸν Τελαμῶνα φονεῦσαι μὲν τῶν φυ-
 λάκων τοὺς ἀντεχομένους, φυγόντας δ' ἐπὶ θάλατ-
 20 ταν ἀπαγγεῖλαι τὰ κατὰ μέρος τοῖς Ἀργοναύταις.
 διόπερ τούτους μὲν ἐτοίμους γενομένους πρὸς μάχην
 ἀπαντῆσαι τοῖς ἐκ τῆς πόλεως ἐκχεομένοις μετὰ τοῦ
 βασιλέως. γενομένης δὲ μάχης ἰσχυρᾶς, καὶ τῶν ἄρι-
 στῶν διὰ τὰς ἀρετάς ἐπικρατούντων, μυθολογοῦσι
 τὸν Ἡρακλέα πάντων ἄριστα διαγωνίσασθαι· τὸν
 τε γὰρ Λαομέδοντα φονεῦσαι, καὶ τῆς πόλεως ἔξ
 ἐφόδου κρατήσαντα κολάσαι μὲν τοὺς μεισαχόντας
 τῷ βασιλεῖ τῆς ἐπιβουλῆς, Πριάμῳ δὲ διὰ τὴν δι-
 καιοσύνην παραδοῦναι τὴν βασιλείαν, καὶ φιλίαν
 30 συνθέμενον ἐκπλεῦσαι μετὰ τῶν Ἀργοναυτῶν. ἔνιοι
 δὲ τῶν ἀρχαίων ποιητῶν παραδεδώκασιν οὐ μετὰ
 τῶν Ἀργοναυτῶν ἀλλ' ἰδίᾳ στρατεύσαντα τὸν Ἡρα-
 κλέα ναυσὶν ἔξ ἔνεκα τῶν ἵππων ἐλεῖν τὴν Τροίαν.
 προσμαρτυρεῖν δὲ τούτοις καὶ Ὀμηρον ἐν τῷδε τοῖς
 ἔπαισι,
 ἄλλ' οἷόν τινά φασι βίην Ἡρακλεΐην
 εἶναι, ἕμὸν πατέρα θρασυμέμνονα, θυμολέοντα· 293
 ὃς ποτε δεῦρ' ἐλθὼν ἔνεχ' ἵππων Λαομέδοντος,

ἐξ οἷης σὺν νηυσὶ καὶ ἀνδράσι παντροτέροισιν,

Ἰλίου ἐξαλάπαξε πόλιν, χήρωσε δ' ἀγυίας.

τοὺς δ' Ἀργοναύτας φασὶν ἐκ τῆς Τρωάδος ἀνα-
χθέντας εἰς Σαμοθράκην κομισθῆναι, καὶ τοῖς μεγά-
λοις θεοῖς τὰς εὐχὰς ἀποδόντας πάλιν ἀναθεῖναι τὰς
φιάλας εἰς τὸ τέμενος τὰς ἔτι καὶ νῦν διαμενούσας.

Τῆς δὲ τῶν ἀριστείων ἀνακομιδῆς ἀγνοουμένης 50
ἔτι κατὰ τὴν Θετταλίαν φασὶ προΰπεσθαι φήμην ὅτι
πάντες οἱ μετὰ Ἰάσονος στρατεύσαντες ἐν τοῖς κατὰ
Πόντον τόποις ἀπολώλασι. διόπερ τὸν Πέλλαν και- 10
ρὸν ἔχειν ὑπολαμβάνοντα, τοὺς ἐφέδρους τῆς βασι-
λείας ἅπαντας ἄρδην ἀνελεῖν. τὸν μὲν γὰρ πατέρα
τοῦ Ἰάσονος ἀναγκάσαι πιεῖν αἷμα ταύρου, τὸν δὲ
ἀδελφὸν Πρόμαχον, παῖδα τὴν ἡλικίαν ὄντα, φονεῦ-
σαι. Ἀμφινόμην δὲ τὴν μητέρα μέλλουσαν ἀναιρεῖ-
σθαι φασιν ἑπ' ἀνδρὸν καὶ μνήμης ἀξίαν ἐπιτελέσα-
σθαι πρᾶξιν. καταφυγούσαν γὰρ ἐπὶ τὴν ἐστίαν τοῦ
βασιλέως καὶ καταρασαμένην παθεῖν αὐτὸν ἄξια τῶν
ἀσεβημάτων, ξίφει πατάξασαν ἑαυτῆς τὸ στήθος
ἥρωικῶς καταστρέφαι τὸν βίον. τὸν δὲ Πέλλαν τοῦ- 20
τῇ τῷ τρόπῳ πᾶσαν τὴν Ἰάσοος συγγένειαν ἄρδην
ἀνελόντα ταχὺ τὴν προσηκουσαν τοῖς ἀν-
κομίσασθαι τιμωρίαν. τὸν γὰρ Ἰάσονα καταπλεύ-
σαντα νυκτὸς τῆς Θετταλίας εἰς ὄρμον οὐ μακρὰν
μὲν τῆς Ἰωλκοῦ κείμενον, ἀθεώρητον δὲ τοῖς ἐκ τῆς
πόλεως, μαθεῖν παρὰ τινος τῶν κατὰ τὴν χώραν
τὰ γενόμενα περὶ τοὺς συγγενεῖς ἀτυχήματα. πάντων
δὲ τῶν ἀριστείων ἐτοίμων ὄντων βοηθεῖν τῷ Ἰάσονι
καὶ πάντα κίνδυνον ἀναδέχεσθαι, περὶ τῆς ἐπιθέ-
σεως ἐμπεσεῖν αὐτοῖς ἀμφισβήτησιν· οὓς μὲν γὰρ 30
συμβουλευεῖν παράκλημα βιασαμένους εἰς τὴν πόλιν
ἀπροςδοκῆτως ἐπιθέσθαι τῷ βασιλεῖ, τινὰς δ' ἀπο-
φαίνεσθαι δεῖν στρατιώτας ἀπὸ τῆς ἰδίας πατρίδος
ἐκαστον συλλέξαντα κοινὸν ἄρασθαι πόλεμον· ἀδύ-
νατον γὰρ εἶναι πεντήκοντα καὶ τρισὶν ἀνδράσι πε-
ριγενέσθαι βασιλέως δύναμιν ἔχοντος καὶ πόλεις
ἀξιολόγους. τοιαύτης δ' οὐσης ἐν αὐτοῖς ἀπορίας,
λέγεται τὴν Μήδειαν ἐπαγγέλλασθαι δι' ἑαυτῆς τὴν

τε Πελίαν ἀποκτεῖναι δόλον καὶ τὰ βασίλεια παρα-
 δώσιν τοῖς ἀριστεύουσιν ἀκινδύνως. ἐνταῦθα πάντων
 θαυμασάντων τὸν λόγον, καὶ τὸν τρόπον τῆς ἐπι-
 βολῆς μαθεῖν ζητούντων, εἰπεῖν ὅτι κομίζει μεθ'
 ἑαυτῆς πολλὰς καὶ παραδόξους δυνάμεις φαρμάκων,
 ὑπὸ τε τῆς μητρὸς Ἑκάτης εὐρημένης καὶ τῆς ἀδελ-
 φῆς Κίρκης καὶ ταύταις μὲν μηδέποτε χρῆσθαι
 πρότερον πρὸς ἀπώλειαν ἀνθρώπων, νυνὶ δὲ δι' αὐ-
 τῶν ἀμυνεῖσθαι ῥαδίως τοὺς ἀξίους τιμωρίας. προει-
 10 ποῦσαν δὲ τοῖς ἀριστεύουσιν τὰ κατὰ μέρος τῆς ἐπι-
 θέσεως, ἐκ τῶν βασιλείων αὐτοῖς ἐπαγγελιασθαι 294
 σημαίνειν τῆς μὲν ἡμέρας καπνῶ, τῆς δὲ νυκτὸς
 πυρὶ, πρὸς τὴν ὑπερκειμένην τῆς θαλάττης σκοπῇ.
 51 αὐτὴν δὲ κατασκευάσασαν Ἀρτέμιδος εἰδωλον κοῖ-
 λον, εἰς μὲν τοῦτο παντοδαπὰς φύσεις φαρμάκων
 κατακρύψαι, ἑαυτῆς δὲ τὰς μὲν τρίχας δυνάμει
 τισι χρίσασαν ποιῆσαι πολιὰς, τὸ δὲ πρόσωπον καὶ
 τὸ σῶμα ῥυτίδων πλήρεις, ὥστε τοὺς ἰδόντας δοκεῖν
 εἶναι τινα παντελῶς πρεσβῦτιν· τὸ δὲ τελευταῖον
 20 ἀναλαβούσαν τὴν θεὸν διεσκευασμένην καταπληκτε-
 κῶς εἰς ὕλων δεισιδαιμονίαν εἰς τὴν πόλιν ἐμβα-
 λείν αὐτὴν κατὰ τὰς οὐκ αὐτῆς, καὶ τοῦ πλή-
 θους κατὰ τὰς οδοὺς συντρέχοντος, παραγγέλλειν
 πᾶσι δέχεσθαι τὴν θεὸν εὐσεβῶς· παρεῖναι γὰρ αὐτὴν
 ἐξ Ὑπερβορέων ἐπ' ἀγαθῷ δαίμονι τῇ τε πόλει πά-
 ση καὶ τῷ βασιλεῖ. πάντων δὲ προσκυνούντων καὶ
 τιμώντων τὴν θεὸν θυσίαις, καὶ τὸ σύνολον τῆς
 πόλεως ἀπάσης συνθεαζούσης, εἰσβαλεῖν τὴν Μή-
 30 δειαν εἰς τὰ βασίλεια, καὶ τὸν τε Πελίαν εἰς δεισι-
 δαίμονα διάθεσιν ἐμβαλεῖν καὶ τὰς θυγατέρας αὐ-
 τοῦ διὰ τῆς τερατείας εἰς τοιαύτην καταπληξείν ἀγα-
 γεῖν ὥστε πιστεῦσαι διότι πάρεστιν ἡ θεὸς εὐδαί-
 μονα ποιήσουσα τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως. ἀπεφαίνετο
 γὰρ ἐπὶ δρακόντων ὀχουμένην τὴν Ἀρτεμιν δι' αἴρος
 5 ὑπερπετασθῆναι πολλὰ μέρη τῆς οἰκουμένης, καὶ
 πρὸς καθίδρυσιν ἑαυτῆς καὶ τιμὰς αἰωνίους ἐκτε-
 λέχθαι τὸν εὐσεβέστατον ἀπάντων τῶν βασιλέων
 προσεταχέναι δ' αὐτῇ καὶ τὸ γῆρας ἀφελούσαν τοῦ

Πελίου διὰ τινων δυνάμεων νέον παντελῶς ποιῆσαι
 τὸ σῶμα, καὶ πολλὰ ἕτερα πρὸς μακάριον καὶ θεο-
 φιλῇ βίον δωρησασθαι. ἐκπληττομένου δὲ τοῦ βασι-
 λέως τὸ παράδοξον τῶν λόγων, ἐπαγγεῖλασθαι τὴν
 Μήθειαν παραχρῆμα ἐπὶ τοῦ σώματος ἑαυτῆς τὰς
 τούτων πίστεις παρέξασθαι. εἰποῦσαν γὰρ μιᾷ τῶν
 Πελίου θυγατέρων καθαρὸν ἐνεγκεῖν ὕδωρ, καὶ τῆς
 παρθένου τὸ ῥηθὲν εὐθύς ἐπὶ τέλος ἀγαγούσης, φα-
 σὶν εἰς οἰκίσκον τινα συγκλείσασαν ἑαυτὴν καὶ περι-
 νυφασμένην τὸ σῶμα πᾶν ἀποκλύσασθαι τὰς τῶν 10
 φαρμάκων δυνάμεις· ἀποκατασταθεῖσαν δ' εἰς τὴν
 προὔπαρχουσαν διάθεσιν καὶ φανεῖσαν τῷ βασιλεῖ,
 καταπληξασθαι τοὺς ὀρώντας, καὶ δοῦναι τινὶ θεῶν
 προνοίᾳ μετελλαχέναι τὸ γῆρας εἰς παρθένου νεότητα
 καὶ κάλλος περιβλεπτον. ποιῆσαι δ' αὐτὴν καὶ διὰ
 τινων φαρμάκων εἰδῶλα φαντασθῆναι δρακόντων,
 ἐφ' ὧν ἀποφαίνεσθαι τὴν θεὸν κομισθεῖσαν δι' αἴρος
 295 ἐξ Ὑπερβορέων ἐπιξενωθῆναι τῷ Πελίᾳ. τῶν δὲ
 ἐνεργηματικῶν ὑπὲρ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν φανέντων,
 καὶ τοῦ βασιλέως μεγάλης ἀποδοχῆς ἀξιοῦντος τὴν 20
 Μήθειαν, καὶ τὸ σύνολον πιστεύσαντος ἀληθῆ λέ-
 γειν, φασὶν αὐτὴν κατὰ μόνας ἐντυχοῦσαν τῷ Πε-
 λίᾳ παρακαλέσαι ταῖς θυγατράσι διακελεύσασθαι
 συνεργεῖν καὶ πράττειν ἅπερ αὐταῖς προστάτῃ·
 προστίκειν γὰρ τῷ τοῦ βασιλέως σώματι μὴ δουλι-
 καῖς χερσὶν ἀλλὰ ταῖς τῶν τέκνων θεραπευθέντα
 τυχεῖν τῆς παρὰ θεῶν εὐεργεσίας· διόπερ τοῦ Πε-
 λίου ταῖς θυγατράσι διαρρήδην εἰπόντος πάντα πράτ-
 τειν ὅσα αὐτὴ ἡ Μήθεια προστάτῃ περὶ τὸ σῶμα τοῦ
 πατρός, τὰς μὲν παρθένους ἐτοίμους οὖσας τὸ κε- 30
 λευόμενον ἐπιτελεῖν, τὴν δὲ Μήθειαν τυκτὸς ἐπιγενο- 52
 μένης καὶ τοῦ Πελίου πρὸς ὕπνον τραπέντος λέγειν
 ὡς ἀναγκαῖον ἐν λέβητι καθεψῆσαι τὸ σῶμα τοῦ
 Πελίου. οὐ προσηνῶς δὲ τῶν παρθένων δεξαμένων
 τὸν λόγον, ἑτέραν αὐτὴν ἐπινοῆσαι πίστιν τῶν ὑπ'
 αὐτῆς λεγομένων. τρεφομένου γὰρ κριοῦ πολυετοῦς
 κατὰ τὴν οἰκίαν, ἐπαγγεῖλασθαι ταῖς κάραις τοῦτον
 πρότερον καθεψῆσειν καὶ ποιήσειν ἀπ' ἀρχῆς ἄρνα.

- συγκαταθεμένων δ' αὐτῶν, μυθολογοῦσι τὴν Μή-
 δειαν κατὰ μέλη διελοῦσαν τὸ σῶμα τοῦ κοιοῦ κα-
 θεψῆσαι, καὶ διὰ τινων φαρμάκων παρακρουσαμέ-
 νην ἐξελεῖν ἐκ τοῦ λέβητος ἀρνὸς εἰδῶλον. ἐνταῦθα
 τῶν παρθένων καταπλαγισῶν, καὶ πίστις τῆς πρά-
 ξεως ἡγησαμένων ἐνδεχομένας ἔχειν, ὑπουργῆσαι τοῖς
 προσταγμασι. καὶ τὰς μὲν ἄλλας ἀπάσας τὸν πατέρα
 τυπτοῦσας ἀποκτεῖναι, μόνην δ' Ἀλκυστιν δι' εὐσε-
 βείας ὑπερβολὴν ἀποσχέσθαι τοῦ γεννήσαντος. μετὰ
 10 δὲ ταῦτα τὴν Μήδειαν φασὶ τοῦ μὲν τὸ σῶμα κα-
 τακόπτειν ἢ καθεψεῖν ἀποστῆναι, προσποιησαμένην
 δὲ δεῖν πρότερον εὐχὰς ποιήσασθαι τῇ σελήνῃ, τὰς
 μὲν παρθένους ἀναβιβάσαι μετὰ λαμπάδων ἐπὶ τὸ
 μετεωρότατον τέγος τῶν βασιλείων, αὐτὴν δὲ τῇ
 Κολχίδι διαλέκτῳ κατευχὴν τινα μακρὰν διερχομένην
 ἐγχρονίζειν, ἀναστροφὴν διδοῦσαν τοῖς μέλλουσι
 ποιῆσθαι τὴν ἐπίθεσιν. διὰ καὶ τοὺς Ἀργοναύτας
 ἀπὸ τῆς σκοπῆς καταμαθόντας τὸ πῦρ, καὶ νομί-
 σαντας συντετελέσθαι τὴν ἀναίρεσιν τοῦ βασιλέως,
 20 ὁρμῆσαι δρόμῳ πρὸς τὴν πόλιν. παρειαλθόντας δ'
 ἐντὸς τοῦ τείχους ἐσπασμένοις τοῖς ξίφεσιν εἰς τὰ
 βασίλεια κατανιῆσαι καὶ τοὺς ἐναντιουμένους τῶν
 φυλάκων ἀνελεῖν, τὰς δὲ τοῦ Πελίου θυγατέρας ἄρτι
 καταβεβηκνίας ἀπὸ τοῦ τέγους πρὸς τὴν καθέψησιν,
 καὶ παραδόξως ἐν τοῖς βασιλείοις ἰδούσας τὸν τε 296
 Ἰάσονα καὶ τοὺς ἀριστεῖς, περιαλγείς ἐπὶ τῇ συμ-
 φορᾷ γενέσθαι· οὔτε γὰρ ἀμύνασθαι τὴν Μήδειαν
 ἔχεν ἐξουσίαν οὔτε τὸ πραχθὲν αὐταῖς μῦθος δι'
 ἀπάτην διορθώσασθαι. διόπερ ταύτας μὲν ὁρμῆσαι
 30 λέγεται στερίσκειν αὐτὰς τοῦ ζῆν, τὸν δὲ Ἰάσονα
 κατελέησαντα τὰ πάθη παρακατασχεῖν αὐτάς, καὶ
 θαρρύνειν παρακαλέσαντα δεικνύειν ὥς ἐκ κακίας μὲν
 οὐδὲν ἡμάρτον, ἀκουσίως δὲ δι' ἀπάτην ἠτύχησαν.
 53 καθόλου δὲ πᾶσι τοῖς συγγενέσιν ἐπαγγεῖλαμενον
 ἐπιεικῶς καὶ μεγαλοψύχως προσενηχθήσεσθαι, συνα-
 γαγεῖν εἰς ἐκκλησίαν τὰ πλήθη. ἀπολογησάμενον δὲ
 περὶ τῶν πεπραγμένων καὶ διδάξαντα διότι τοὺς
 προαδικήσαντας ἡμύνετο, τιμωρίαν ἐλάττωσα λαβὼν

ὧν αὐτὸς πέπονθεν, Ἀκάστον μὲν τῷ Πέλλου τῆς
 πατρὸς βασιλείαν παραδοῦναι, τῶν δὲ τοῦ βασι-
 λείως θυγατέρων ἀξιῶσαι αὐτὸν φροντίδα ποιήσα-
 σθαι. καὶ πέρας συντελέσαι τὴν ὑπόσχεσιν αὐτὸν
 φασὶ μετὰ τινα χρόνον συνοικήσαντα πάσας τοῖς ἐπι-
 φανεστάτοις. Ἀλκηστιν μὲν γὰρ τὴν πρεσβυτάτην
 ἐκδοῦναι πρὸς γάμον Ἀδμήτῳ τῷ Φέρητος θετα-
 λῷ, Ἀμφιπόμην δὲ Ἀνδραίμονι Λεοντέως ἀδελφῷ,
 Εὐάδην δὲ Κάνῃ τῷ Κεφάλου, Φωκίῳν τότε βασι-
 λεύοντι. ταῦτα μὲν ὕστερον αὐτὸν πράξει, τότε δὲ 10
 μετὰ τῶν ἀριστείων εἰς Ἴσθμόν τὸν ἐν Πελοποννήσῳ
 πλεύσαντα θυσίαν ἐπιτελέσαι τῷ Ποσειδῶνι καὶ
 καθιερῶσαι τὴν Ἀργὸν τῷ θεῷ. ἀποδοχῆς δὲ μεγά-
 λης τυγχάνοντα παρὰ τῷ βασιλεῖ τῶν Κορινθίων
 Κρέοντι, μετασχεῖν τῆς πολιτείας καὶ τὸν λοιπὸν
 χρόνον ἐν τῇ Κορίνθῳ κατοικῆσαι. μελλόντων δὲ
 τῶν Ἀργοναυτῶν εἰς τὰς πατρίδας διαχωρίζεσθαι
 φασὶ τὸν Ἡρακλέα συμβουλευσαι τοῖς ἀριστεύσι πρὸς
 τὰ παράδοξα τῆς τύχης ἀλλήλοις ὅρκους δοῦναι
 συμμαχήσειν, εἴαν τις βοηθείας προσδεηθῇ· ἐκλέξα- 20
 σθαι δὲ καὶ τῆς Ἑλλάδος τὸν ἐπιφανέστατον τόπον
 εἰς ἀγῶνων θέσιν καὶ πανήγυριν κοινὴν, καὶ καθιε-
 ρῶσαι τὸν ἀγῶνα τῷ μεγίστῳ τῶν θεῶν Διὶ Ὀλυμπίῳ.
 συνομοσάντων δὲ τῶν ἀριστείων περὶ τῆς συμμαχίας,
 καὶ τὴν διάταξιν τῶν ἀγῶνων ἐπιτρεψάντων Ἡρα-
 κλεῖ, φασὶ τοῦτον τὸν τόπον προκηρῖναι πρὸς τὴν
 πανήγυριν τῆς τῶν Ἑλλείων χώρας τὸν παρὰ τὸν
 Ἀλφειῶν. διὸ καὶ τὴν παραποταμίαν καθιερώσαντα
 297 τῷ μεγίστῳ τῶν θεῶν Ὀλυμπίῳ ἀπ' ἐκείνου προσ-
 αγορεύσαι. ὑποστησάμενον δ' ἵππικόν ἀγῶνα καὶ γυ- 30
 μνικόν, τὰ τε περὶ τῶν ἄθλων διατάξαι καὶ θεω-
 ροὺς ἀποστεῖλαι τοὺς ταῖς πόλεσι προερούοντας τὴν
 θέαν τῶν ἀγῶνων. διὰ δὲ τὴν παρὰ τοῖς Ἀργοναυ-
 ταῖς γενομένην ἀποδοχὴν αὐτοῦ κατὰ τὴν στρατείαν
 οὐ μετρίως δοξασθέντος, προσγενέσθαι τὴν ἐκ τῆς
 Ὀλυμπιακῆς πανηγύρεως δόξαν, ὥστε πάντων τῶν
 Ἑλλήνων ἐπιφανέστατον ὑπάρχειν, καὶ παρὰ ταῖς
 πλείταις πόλεσι γνωσθέντα πολλοὺς ἔχειν ἐπιθυ-

μητὰς τῆς φιλίας, οὐδ' προθύμους εἶναι μετασχεῖν παντὸς κινδύνου. ταχὺ δ' ἐπ' ἀνδρείᾳ καὶ στρατηγίᾳ θαυμασθέντα στρατόπεδόν τε κράτιστον συστήσασθαι, καὶ πᾶσαν ἐπελθεῖν τὴν οἰκουμένην εὐεργετοῦντα τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων· ἀνθ' ὧν τυχεῖν αὐτὸν συμφωνουμένης ἀθανασίας. τοὺς δὲ ποιητὰς διὰ τὴν συνήθη τερατολογίαν μυθολογῆσαι μόνον τὸν Ἡρακλέα καὶ γυμνὸν ὄπλων τελέσαι τοὺς τεθρυλημένους ἄθλους.

- 54 Ἀλλὰ περὶ μὲν τοῦ θεοῦ τοῦτου τὰ μυθολογούμενα πάντα διήλθομεν, νυνὶ δὲ προσθετέον ἡμῖν ὑπὲρ Ἰάσονος τὸν ὑπολειπόμενον λόγον. φασὶ γὰρ αὐτὸν ἐν Κορίνθῳ κατοικοῦντα καὶ συμβιώσαντα δεκαετῇ χρόνον Μῆδεῖα γεννῆσαι παῖδας ἐξ αὐτῆς, τοὺς μὲν πρεσβυτάτους δύο διδύμους Θετταλὸν τε καὶ Ἀλκιμένην, τὸν δὲ τρίτον πολὺ νεώτερον τούτων Τίσανδρον. τοῦτον μὲν οὖν τὸν χρόνον ἱστοροῦσιν ἀποδοχῆς ἀξιωθῆναι τὴν Μῆδειαν ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς διὰ τὸ μὴ μόνον κάλλει διαφέρειν αὐτήν, ἀλλὰ καὶ σω-
- 20 φροσύνη καὶ ταῖς ἄλλαις ἀρεταῖς κεκοσμηθῆσαι· μετὰ δὲ ταῦτα αἰεὶ μᾶλλον τοῦ χρόνου τὴν φυσικὴν εὐπρέπειαν ἀφαιρουμένου, λέγεται τὸν Ἰάσονα Γλαύκης ἐρασθέντα τῆς Κρέοντος θυγατρὸς μνηστεῦσαι τὴν παρθένον. συγκαταθεμένου δὲ τοῦ πατρὸς καὶ τάξαντος ἡμέραν τοῖς γάμοις, τὸ μὲν πρῶτον ἐπιβαλέσθαι φασὶν αὐτὸν πείθειν τὴν Μῆδειαν ἐκούσιως παραχωρῆσαι τῆς συμβιώσεως· βούλεσθαι γὰρ αὐτὴν γαμεῖν οὐκ ἀποδοκιμάσαντα τὴν πρὸς αὐτὴν ὁμιλίαν, ἀλλὰ [καὶ] τοῖς τέκνοις σπένδοντα συγγενῇ
- 30 τὸν τοῦ βασιλέως οἶκον ποιήσασθαι. ἀγανακτοῦσης δὲ τῆς γυναικὸς καὶ τοὺς θεοὺς μαρτυρομένης τοὺς ἐπύπτας γενομένους τῶν ὄρκων, φασὶ τὸν Ἰάσονα 298 καταφρονήσαντα τῶν ὄρκων γῆμαι τὴν τοῦ βασιλέως θυγατέρα. τὴν δὲ Μῆδειαν ἐξελαυνομένην ἐκ τῆς πόλεως, καὶ μίαν ἡμέραν περὰ τοῦ Κρέοντος λαβοῦσαν εἰς τὴν τῆς φυγῆς παρασκευήν, εἰς μὲν τὰ βασίλεια νεκρὸς εἰσελθεῖν ἀλλοιώσασαν τοῖς φαρμάκοις τὴν αὐτῆς ὄψιν, καὶ τὴν οἰκίαν ὑφάψαι, ῥίξιόν τι προς-

θεῖσαν, εὐρημένον μὲν ὑπὸ Κίρκης τῆς ἀδελφῆς, δύναμιν δ' ἔχον, ἐπ' αὐτὴν ἔξαφθῇ, δυσκατάσβεστον. ἄφνω δὲ φλεγομένων τῶν βασιλείων, τὸν μὲν Ἰάσονα ταχέως ἐκπηδῆσαι, τὴν δὲ Γλαύκην καὶ τὸν Κρέοντα τοῦ πυρὸς περικαταλαβόντος διαφθυρῆσαι. τινὲς δὲ τῶν συγγραφέων φασὶ τοὺς μὲν υἱοὺς τῆς Μηδείας δῶρα κομίσαι τῇ νύμφῃ φαρμάκοις κεχρισμένα, τὴν δὲ Γλαύκην δεξαμένην καὶ τῷ σώματι περιθεμένην, αὐτὴν τε συμφορᾷ περιπεσεῖν καὶ τὸν πατέρα βοηθοῦντα καὶ τοῦ σώματος ἀψάμενον τελευτῆσαι. 10 τὴν δὲ Μῆδειαν ἀποτυχοῦσαν τοῖς πρώτοις ἐγχειρήμασιν, οὐκ ἀποστῆναι τῆς Ἰάσονος τιμωρίας. ἐπὶ τοσοῦτο γὰρ προελθεῖν αὐτὴν ὀργῆς ἅμα καὶ ζηλοτυπίας, εἰ δ' αἰμότητος, ὥστ' ἐπεὶ διέφυγε τὸν μετὰ τῆς νύμφης κίνδυνον, τῇ σφαγῇ τῶν κοινῶν τέκνων ἐμβαλεῖν αὐτὸν εἰς τὰς μεγίστας συμφορὰς. πλὴν γὰρ ἐνὸς τοῦ διαφυγόντος τοὺς ἄλλους υἱοὺς ἀποσφάξαι, καὶ τὰ σώματα τούτων ἐν τῷ τῆς Ἥρας τεμένει θάψαι, καὶ μετὰ τῶν πιστοτάτων θεραπει- νίδων εἰς πολλῆς νυκτὸς οὔσης φυγεῖν ἐκ τῆς Κο- 20 ρίνθου, καὶ διεκπεσεῖν εἰς Θήβας πρὸς Ἡρακλέα. τοῦτον γὰρ μεσίτην γέγονότα τῶν ὁμολογιῶν ἐν Κόλχοις ἐπηγγέλλται βοηθήσειν αὐτῇ παρασπονδυμένη.

Ἐν τοσούτῳ δὲ τὰν μὲν Ἰάσονα στερηθέντα 55 τέκνων καὶ γυναικὸς δόξαι πᾶσι δίκαια πεπονθέναι· διὸ καὶ μὴ δυνάμενον ἐνεγκεῖν τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς ἐκ τοῦ ζῆν ἑαυτὸν μεταστῆσαι. τοὺς δὲ Κορινθίους ἐκπεπληχθαι μὲν τὴν δεινότητα τῆς περιπετείας, μάλιστα δ' ἀπορεῖν περὶ τῆς ταφῆς τῶν 30 παίδων. διόπερ ἀποστειλάντων αὐτῶν Πυθῶδε τοὺς ἐπερωτήσαντας τὸν θεὸν ὅπως χρησιέον ἐστὶ τοῖς σώμασι τῶν παίδων, προστάξαι τὴν Πυθίαν ἐν τῷ τεμένει τῆς Ἥρας αὐτοὺς θάψαι, καὶ τιμῶν ἥρω- κῶν αὐτοὺς ἀξιοῦν. ποιησάντων δὲ τῶν Κορινθίων τὸ προσταχθέν φασὶ Θετταλὸν μὲν τὸν διαφυγόντα τὸν ἀπὸ τῆς μητρὸς φόνον ἐν Κορίνθῳ τραφέντα 299 μετὰ ταῦτα ἐπανελθεῖν εἰς Ἰωλκόν, οὕσαν Ἰάσονος

πατρίδα· ἐν ἣ καταλαβόντα προσφάτως Ἀκαστον
 τὸν Πελίου τελευτηκότα, παραλαβὴν κατὰ γένος
 προσήκουσαν τὴν βασιλείαν, καὶ τοὺς ὑφ' αὐτὸν
 τεταγμένους ἀφ' αὐτοῦ προσαγορεύσαι Θετταλούς.
 οὐκ ἄγνοω δὲ διότι περὶ τῆς τῶν Θετταλῶν προση-
 γορίας οὐ ταύτην μόνην τὴν ἱστορίαν ἀλλὰ καὶ
 διαφώνους ἑτέρας παραδεδόσθαι συμβέβηκε περὶ ὧν
 ἐν οἰκειότεροις μνησθησόμεθα καιροῖς. τὴν δ' οὖν
 Μῆδειαν ἐν Θήβαις φασὶ καταλαβοῦσαν Ἡρακλέα
 10 μανικῶ πάθει συνεχόμενον καὶ τοὺς υἱοὺς ἀπενταγ-
 κότα, φαρμάκοις αὐτὸν ἰάσασθαι. τοῦ δ' Εὐρυ-
 σθέως ἐπικειμένου τοῖς προστάγμασιν, ἀπογνοῦσαν
 τὴν κατὰ τὰ παρὸν ἐκ τούτου βοήθειαν καταφυγεῖν
 εἰς Ἀθήνας πρὸς Αἰγέα τὸν Πανδίωνος. ἐνταῦθα
 δ' οἱ μὲν φασιν αὐτὴν Αἰχεῖ συνοικήσασαν γεννῆσαι
 Μῆδον τὸν ὑστερον Μηδίας βασιλεύσαντα, τινὲς δ'
 ἱστοροῦσιν ὑφ' Ἰππότου τοῦ Κρόντος ἐξαιτουμένην
 κρίσεως τυχεῖν, καὶ τῶν ἐγκλημάτων ἀπολυθῆναι.
 μετὰ δὲ ταῦτα Θησείως ἐπανελθόντος ἐκ Τροίης ἦνος
 20 εἰς τὰς Ἀθήνας, ἐγκληθεῖσαν ἐπὶ φαρμακείᾳ φυγεῖν
 ἐκ τῆς πόλεως· δόντος δ' Αἰγέως τοὺς παραπέμψον-
 τας εἰς ἣν βούλοιο χώραν, εἰς τὴν Φοινίκην κο-
 μισθῆναι. ἐντεῦθεν δ' εἰς τοὺς ἄνω τόπους τῆς
 Ἀσίας ἀναβᾶσαν συνοικήσαι τινι τῶν ἐπιφανῶν βα-
 σιλέων, ἐξ οὗ γεννῆσαι παῖδα Μῆδον· καὶ τὸν μὲν
 παῖδα μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς τελευτὴν διαδεξάμενον
 τὴν βασιλείαν θαυμασθῆναι τε κατὰ τὴν ἀνδρείαν
 καὶ τοὺς λαοὺς ἀφ' αὐτοῦ Μῆδους ὀνομάσαι.
 56 Καθόλου δὲ διὰ τὴν τῶν τραγῳδῶν τερατείαν
 80 ποικίλη τις καὶ διάφορος ἱστορία περὶ Μηδείας
 ἐξενήνεται. καὶ τινες χαρίζεσθαι βουλόμενοι τοῖς
 Ἀθηναίοις φασὶν αὐτὴν ἀναλαβοῦσαν τὸν ἐξ Αἰγέως
 Μῆδον εἰς Κόλχους διασωθῆναι. κατὰ δὲ τοῦτον
 τὸν χρόνον Αἰήτην, ἐκ τῆς βασιλείας ὑπὸ τὰ δειλ-
 φοῦ Πέρσου βιαίως ἐκπεπωκότα τὴν ἀρχὴν ἀνα-
 κτήσασθαι, Μῆδον τοῦ Μηδείας ἀνελόντος τὸν Πέρ-
 σην. μετὰ δὲ ταῦτα δυνάμει ἐγκρατῇ γενόμενος
 τὸν Μῆδαν πολλὴν ἐπελθεῖν τῆς Περσικῆς τῶν Πόντων

Ἀσίας, καὶ κατασχεῖν τὴν ἀπ' ἐκείνου προσαγορευ-
 θεῖσαν Μηδίαν. ἀλλὰ γὰρ τὸ πάσας τὰς ἀποφά-
 σεις τῶν περὶ τῆς Μηδείας μυθολογησάντων ἀναγρά-
 300 φειν οὐκ ἀναγκαῖον ἅμα καὶ μακρὸν εἶναι κρίνον-
 τες, τὰ καταλειπόμενα τῆς περὶ τῶν Ἀργοναυτῶν
 ἱστορίας προσθήσομεν. οὐκ ὀλίγοι γὰρ τῶν τε ἀρ-
 χαίων συγγραφέων καὶ τῶν μεταγενεστέρων, ὧν
 ἐστὶ καὶ Τίμαιος, φασὶ τοὺς Ἀργοναύτας μετὰ τὴν
 τοῦ δέρου ἀρπαγὴν πυθόμενους ὑπ' Αἰήτου προ-
 κατεilhφθαι ναυσὶ τὸ στόμα τοῦ Πόντου, πρᾶξιν 10
 ἐπιτελέσασθαι παράδοξον καὶ μνήμης ἀξίαν. ἀνα-
 πλεύσαντας γὰρ αὐτοὺς διὰ τοῦ Ταναΐδος ποταμοῦ
 ἐπὶ τὰς πηγὰς, καὶ κατὰ τόπον τινὰ τὴν ναῦν διελ-
 κύσαντας, καθ' ἑτέρου πάλιν ποταμοῦ τὴν ῥύσιν
 ἔχοντος εἰς τὸν Ὠκεανὸν καταπλεύσαι πρὸς τὴν θά-
 λατταν ἀπὸ δὲ τῶν ἄρκτων ἐπὶ τὴν δύσιν κομισθῆ-
 ναι τὴν γῆν ἔχοντας ἐξ εὐωνύμων, καὶ πλησίον
 γενομένους Γαδείρων εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς θάλατταν
 εἰσπλεύσαι. ἀποδείξεις δὲ τούτων φέρουσι, δεικνύντες
 τοὺς παρὰ τὸν Ὠκεανὸν κατοικοῦντας Κελτοὺς σεβο- 20
 μένους μάλιστα τῶν θεῶν τοὺς Διосκούρους· παρα-
 δδοσιμον γὰρ ἔχειν αὐτοὺς ἐκ παλαιῶν χρόνων τὴν
 τούτων τῶν θεῶν παρουσίαν ἐκ τοῦ Ὠκεανοῦ γεγε-
 νημένην. εἶναι δὲ καὶ τὴν παρὰ τὸν Ὠκεανὸν χώραν
 οὐκ ὀλίγας ἔχουσιν προσηγορίας ἀπὸ τε τῶν Ἀργο-
 ναυτῶν καὶ τῶν Διосκῶρων. παραπλησίως δὲ καὶ
 τὴν ἐντὸς Γαδείρων ἡπειρον ἔχειν ἐμφανῆ σημεῖα τῆς
 τούτων ἀνυκομιδῆς. περὶ μὲν γὰρ τὴν Τυρρῶνίαν
 καταπλεύσαντας αὐτοὺς εἰς νῆσον τὴν ὀνομαζομένην
 Αἰθαλίαν τὸν ἐν αὐτῇ λιμένα, κάλλιστον ὄντα τῶν 30
 ἐν ἐκείνοις τοῖς τόποις, Ἀργῶν ἀπὸ τῆς νεῆς προσ-
 αγορεῖσαι, καὶ μέχρι τῶνδε τῶν χρόνων διαμένειν
 αὐτοῦ τὴν προσηγορίαν. παραπλησίως δὲ τοῖς εἰρη-
 μένοις κατὰ μὲν τὴν Τυρρῶνίαν ἀπὸ σταδίων ὀκτα-
 κοσίων τῆς Ρώμης ὀνομάσαι λιμένα Τελαμῶνα κατὰ
 δὲ Φορμίας τῆς Ἰταλίας Αἰήτην τὸν νῦν Καήτην
 προσαγορευόμενον. πρὸς δὲ τούτοις ὑπ' ἀνέμων αὐ-
 τοὺς ἐκτριφέντας εἰς τὰς σύρτις, καὶ μαθόντας παρὰ

Τρίτωνος τοῦ τότε βασιλεύοντος τῆς Λιβύης τὴν ιδιότητα τῆς θαλάττης καὶ τὸν κίνδυνον ἐκφυγόντας, δωρήσασθαι χάλκου τρίποδα τὸν ἀρχαίοις μὲν κεχαραγμένον γράμμασι, μέχρι δὲ τῶν νεωτέρων χρόνων διαμείναντα παρὰ τοῖς Εὐεσπερίταις. οὐ παραλείπτεον δ' ἡμῖν ἀνεξέλεγκτον τὴν ἱστορίαν τῶν ἀποφηναμένων τοὺς Ἀργοναύτας ἀνὰ τὸν Ἰστρον πλεύσαντας μέχρι τῶν πηγῶν κατενεχθῆναι διὰ τῆς ἀντιπροσώπου ῥύσεως πρὸς τὸν Ἀδριατικὸν κόλπον.

10 τούτους γὰρ ὁ χρόνος ἤλεγξεν ὑπολαβόντας τὸν ἐν 301 τῷ Πόντῳ πλείοσι στόμασιν ἐξερευρόμενον Ἰστρον καὶ τὸν εἰς τὸν Ἀδρίαν ἐκβάλλοντα τὴν ῥύσιν ἔχειν ἀπὸ τῶν αὐτῶν τόπων. Ρωμαίων γὰρ καταπολεμησάντων τὸ τῶν Ἰστρον ἔθνος, εὗρέθη τὰς πηγὰς ἔχων ὁ ποταμὸς ἀπὸ τετταράκοντα σταδίων τῆς θαλάττης. ἀλλὰ γὰρ τοῖς συγγραφεῦσιν αἰτίαν τῆς πλάνης φασι γενέσθαι τὴν ὁμωνυμίαν τῶν ποταμῶν.

57 Ἡμῖν δ' ἀρκούντως ἐξειργασμένοις τὴν περὶ τῶν Ἀργοναυτῶν ἱστορίαν καὶ τὰ ὑφ' Ἡρακλέους πρα-
20 χθέντα οἰκίῳ ἂν εἴη κατὰ τὴν γενομένην ἐπαγγελίαν ἀναγράψαι τὰς τῶν νιῶν αὐτοῦ πράξεις. μετὰ τὴν Ἡρακλέους τοίνυν ἀποθέωσιν οἱ παῖδες αὐτοῦ κατῴκουν ἐν Τραχίνι παρὰ Κήῳ τῷ βασιλεῖ. μετὰ δὲ ταῦτα Ἰλλου καὶ τινων ἐτέρων ἀνδρωθέντων, Εὐρύσθεὺς φοβηθεὶς μὴ πάντων ἐνηλίκων γενομένων ἐκπέσῃ τῆς ἐν Μυκῆναις βασιλείας, ἔγνω τοὺς Ἡρακλείδας ἐξ ὅλης τῆς Ἑλλάδος φυγαδεῦσαι. διὸ Κήῳ μὲν τῷ βασιλεῖ προηγόρευσε τοὺς τε Ἡρα-
κλείδας καὶ τοὺς τοῦ Λικυμνίου παῖδας ἐκβαλεῖν,

30 εἶτι δὲ Ἰόλαον καὶ τὸ σύστημα τῶν Ἀρχάδων τῶν Ἡρακλεῖ συνεστρατεύκοντων, ἣ ταῦτα μὴ ποιοῦντα πόλεμον ἀναδέξασθαι. οἱ δ' Ἡρακλεῖδαι καὶ οἱ μετ' αὐτῶν θεωροῦντες αὐτοὺς οὐκ ἀξιωμαχοὺς ὄντας Εὐρύσθεϊ πολεμεῖν, ἔγνωσαν ἐκουσίως φεύγειν ἐκ τῆς Τραχίνος· ἐπιόντες δὲ τῶν ἄλλων πόλεων τὰς ἀξιολογωτάτας ἐδέοντο παραδέξασθαι σφᾶς αὐτοὺς συνόλους. μηδεμιᾶς δὲ τολμώσης ὑποδέξασθαι, μόνοι τῶν ἄλλων Ἀθηναῖοι διὰ τὴν ἔμφυτον αὐτοῖς

ἐπιείκειαν προσεδέξαντο τοὺς Ἡρακλείδας· κατὰ-
 σαν δὲ αὐτοὺς μετὰ τῶν συμφυόντων εἰς Τρικόρυ-
 θον, ἥτις ἐστὶ μία τῆς ὀνομαζομένης τετραπόλεως.
 μετὰ δὲ τινα χρόνον ἀπάντων τῶν Ἡρακλείους παί-
 δων ἡνδρωμένων, καὶ φρονήματος ἐμφυομένου τοῖς
 νεανίσκοις διὰ τὴν ἀφ' Ἡρακλείους δόξαν, ὑφορώμε-
 νος αὐτῶν τὴν αὐξήσειν Εὐρυσθέης ἐστράτευσεν ἐπ'
 αὐτοὺς μετὰ πολλῆς δυνάμεως. οἱ δ' Ἡρακλείδαι,
 βοηθούτων αὐτοῖς τῶν Ἀθηναίων, προσιησάμενοι
 τὸν Ἡρακλείους ἀδελφεοῦν Ἰόλαον, καὶ τοῦτω τε 10
 καὶ Θησεῖ καὶ Ἰλλῳ τὴν στρατηγίαν παραδόντες,
 ἐνίκησαν παρατάξει τὸν Εὐρυσθέα. κατὰ δὲ τὴν μά-
 χην πλείστοι μὲν τῶν μετ' Εὐρυσθέως κατεκόπησαν,
 αὐτὸς δ' Εὐρυσθέης τοῦ ἄρματος κατὰ τὴν φυγὴν
 302 συντριβέντος ὑπὸ Ἰλλου τοῦ Ἡρακλείους ἀνῆρέθη.
 ὁμοίως δὲ καὶ οἱ υἱοὶ τοῦ Εὐρυσθέως πάντες κατὰ
 τὴν μάχην ἐτελεύτησαν. μετὰ δὲ ταῦτα οἱ μὲν Ἡρα- 58
 κλείδαι πάντες περιβοήτῳ μάχῃ νενικηκότες τὸν Εὐ-
 ρυσθέα, καὶ διὰ τὴν εὐημερίαν συμμαχῶν εὐπορή-
 σαντες, ἐστράτευσαν ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον Ἰλλου 20
 στρατηγοῦντος. Ἀτρεὺς δὲ μετὰ τὴν Εὐρυσθέως τε-
 λευτὴν καταλαβόμενος τὴν ἐν Μυκῆναις βασιλείαν,
 καὶ προσλαβόμενος συμμαχούς Τεγεάτας καὶ τινὰς
 ἄλλους, ἀπῆντησε τοῖς Ἡρακλείδαις. κατὰ δὲ τὸν
 Ἰσθμὸν τῶν στρατοπέδων ἀθροισθέντων, Ἰλλος μὲν
 ὁ Ἡρακλείους εἰς μονομαχίαν προεκάλεσατο τῶν
 πολεμίων τὸν βουλούμενον, ὁμολογίας θέμενος τοιαύ-
 τας, εἰ μὲν Ἰλλος νικήσει τὸν ἀντιταχθέντα, πα-
 ραλαβεῖν Ἡρακλείδας τὴν Εὐρυσθέως βασιλείαν, εἰ
 δὲ Ἰλλος λειφθεῖ, μὴ κατεῖναι τοὺς Ἡρακλείδας 30
 εἰς Πελοπόννησον ἐντὸς ἑτῶν πεντήκοντα. καταβάν-
 τος δ' εἰς τὴν πρόκλησιν Ἐχέμου τοῦ βασιλέως τῶν
 Τεγεατῶν, καὶ τῆς μονομαχίας γενομένης, ὁ μὲν
 Ἰλλος ἀνῆρέθη, οἱ δὲ Ἡρακλείδαι κατὰ τὰς ὁμολο-
 γίας ἀπέσιησαν τῆς καθόδου καὶ τὴν εἰς Τρικό-
 ρυθον ἐπάνοδον ἐποίησαντο. μετὰ δὲ τινὰς χρόνους
 Αἰκύμιος μὲν μετὰ τῶν παίδων καὶ Τληπολέμου
 τοῦ Ἡρακλείους, ἑκουσίως τῶν Ἀργείων αὐτοὺς προσ-

- δεξαμένων, ἐν Ἀργεὶ κατώκησαν. οἱ δ' ἄλλοι πάν-
 τες ἐν Τρικορύθῳ κατοικήσαντες, ὡς ὁ πεντηκον-
 ταετὴς χρόνος διήλθε, κατήλθον εἰς Πελοπόννησον·
 ὧν τὰς πράξεις αναγράφομεν, ὅταν εἰς ἐκείνους τοὺς
 χρόνους παραγεννηθῶμεν. Ἀλκμήνη δ' εἰς Θήβας κα-
 τανήσασα, καὶ μετὰ ταῦτα ἄφαντος γεκομένη, τι-
 μῶν ἰσοθέων ἔτυχε παρὰ τοῖς Θηβαίοις. τοὺς δ' ἄλ-
 λους Ἡρακλείδας φασὶν ἐλθόντας παρ' Αἰγίμιον τὸν
 Δώρου τὴν πατρίαν τῆς χώρας παρακαταθήκην
 10 ἀπαιτήσαντας μετὰ Δωριέων κατοικῆσαι. Τληπόλε-
 μον δὲ τὸν Ἡρακλέους ἐν Ἀργεὶ κατοικοῦντα λέγου-
 σιν ἀνελεῖν Λικύμνιον τὸν Ἡλεκτρύονος, ἐρίσαντα
 περὶ τινων, διὰ δὲ τὸν φόνον τοῦτον ἐξ Ἀργους
 φυγόντα εἰς Ῥόδον κατοικῆσαι· τὴν δὲ νῆσον ταύ-
 την τότε κατώκουν Ἕλληνες οἱ ὑπὸ Τριόπα τοῦ
 Φόρβαντος κατοικισθέντες. τὸν δ' οὖν Τληπόλεμον
 κοινῇ μετὰ τῶν ἐγχωρίων τριμερῇ ποιῆσαι τὴν Ῥό-
 δον, καὶ τρεῖς ἐν αὐτῇ καταστήσαι πόλεις, Αἶνδον,
 Ἰήλυσον, Κάμιρον· βασιλεῦσαι δ' αὐτὸν πάντων
 20 τῶν Ῥοδίων διὰ τὴν τοῦ πατρὸς Ἡρακλέους δόξαν,
 καὶ κατὰ τοὺς ὕστερον χρόνους μετ' Ἀγαμέμνονος
 ἐπὶ τὴν Τροίαν στρατεῦσαι.
- 59 Ἐπεὶ δὲ περὶ Ἡρακλέους καὶ τῶν ἀπογόνων
 αὐτοῦ διήλθομεν, οἰκεῖον ἂν εἴη περὶ Θησεῖος εἰπεῖν
 διὰ τὸ τοῦτον ζηλωτὴν γενέσθαι τῶν Ἡρακλέους
 ἄθλων. Θησεὺς τοίνυν γεγωνὺς Αἰθρας τῆς Πιτ-
 θείως καὶ Ποσειδῶνος, τραφεὶς ἐν Τροίῳι παρὰ
 Πιτθεῖ τῷ μητροπάτορι, καὶ τὰ μυθολογούμενα
 σύμβολα ἀνηρημένος τὰ ὑπὸ Αἰγέως ὑπὸ τινι πέ-
 30 τρα τεθειμένα, κατήντησεν εἰς τὰς Ἀθήνας. διεξ-
 ῶν δ' ὡς φασι, τὴν παραθαλάττιον, καὶ ζηλωτῆς
 ὧν τῆς Ἡρακλέους ἀρετῆς, ἐπεβάλετο τελεῖν ἄθλους
 περιέχοντας ἀποδοχὴν τε καὶ δόξαν. πρῶτον μὲν
 οὖν ἀνέλε τὸν ὀκομαζόμενον Κορυνήτην, χρώμενον
 τῇ προσαγορευομένῃ κορύνῃ, ὅπερ ἦν ὄπλον ἀμυν-
 τήριον, καὶ τοὺς παριόντας ἀποκτείνοντα, δεῦτερον
 δὲ τὸν ἐν Ἰσθμῷ κατοικοῦντα Σίνιν. οὗτος γὰρ δύο
 πίτυς κάμπτων, καὶ πρὸς ἑκατέραν τὸν ἕνα βρα-

χίονα προσδεσμεύων, ἄφρων τὰς πίτυς ἀφίει· διόπερ
 τῶν σωμάτων δια τὴν βίαν ἀποσπωμένων, συνέβαινε
 τοὺς ἀτυχοῦντας μετὰ μεγάλης τιμωρίας τελευτᾶν.
 τρίτον δὲ τὴν ἐν Χρομμυῶνι ὑπάρχουσαν ὕν ἄγριαν,
 διαφέρουσιν ἀλκῇ τε καὶ μεγέθει καὶ πολλοὺς ἀν-
 θρώπους ἀναιροῦσαν, ἀπέκτεινεν. ἐκύλασε δὲ καὶ
 Σκίρωνα τὸν οἰκοῦντα τῆς Μεγαρίδος τὰς ὀνομαζο-
 μένας ἀπ' ἐκείνου Σκιρωνίδας πέτρας. οὗτος γὰρ
 εἰώθει τοὺς παριόντας ἀναγκάζειν ἀπονίπτειν ἑαυτὸν
 ἐπὶ τινος ἀποκρήμνου τόπου· λακτίσματι δὲ ἄφρων 10
 τύπτων περιεκύλιε κατὰ τῶν κρημνῶν εἰς θάλατταν
 κατὰ τὴν ὀνομαζομένην Χελώνην. ἀνείλε δὲ καὶ περὶ
 τὴν Ἐλευσίνα Κερκύονα τὸν διαπαλαιόντα τοῖς πα-
 ριοῦσι, καὶ τὸν ἡττηθέντα διαφθείρόντα. μετὰ δὲ
 ταῦτα τὸν ὀνομαζόμενον Προκρούστην ἀπέκτεινε,
 τὸν οἰκοῦντα ἐν τῷ λεγομένῳ Κορυθαλλῷ τῆς Ἀττι-
 κῆς. οὗτος δὲ τοὺς παριόντας ὁδοιπόρους ἠνάγκαζεν
 ἐπὶ τινος κλίνης ἀναπίπτειν, καὶ τῶν μὲν μακροτέ-
 ρων τὰ ὑπερέχοντα μέρη τοῦ σώματος ἀπέκοπτε,
 τῶν δ' ἐλατιόνων τοὺς πόδας προέκρουεν· ἀφ' οὗπερ 20
 Προκρούστης ὠνομάσθη. κατορθώσας δὲ τὰ πρоби-
 ρημένα κατήντησεν εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ τὸν Αἰγέα
 304 διὰ τῶν συμβόλων ἀνεγνώρισε. μετὰ δὲ ταῦτα τὸν
 ἐν Μαραθῶνι ταῦρον, ὃν Ἡρακλῆς τελῶν ἄθλον
 ἐκ Κρήτης ἀπήγαγεν εἰς Πελοπόννησον, συμπλακείς
 καὶ κρατήσας τοῦ ζώου, ἀπήγαγεν εἰς τὰς Ἀθήνας·
 τοῦτον δ' Αἰγεὺς παραλαβὼν ἔθυσεν Ἀπόλλωνι.

Λέγεται δ' ἡμῖν εἰπεῖν περὶ Μινωταύρου τοῦ 60
 ἀναιρεθέντος ὑπὸ Θησέως, ἵνα συντελέσωμεν τὰς
 τοῦ Θησέως πράξεις. ἀναγκαῖον δ' ἐστὶ προσαναδρα- 30
 μόντας τοῖς χρόνοις τὰ συμπεπλεγμένα τούτοις διελ-
 θεῖν, ἵνα γένηται σαφὴς ἡ σύμπασα διήγησις. Τέ-
 κταμος ὁ Δώρου τοῦ Ἑλληνος τοῦ Δευκαλίωνος εἰς
 Κρήτην πλεύσας μετὰ Αἰολέων καὶ Πελασγῶν, ἐβα-
 σίλευσε τῆς νήσου· γῆμας δὲ τὴν Κρητίαν θυγα-
 τέρα ἐγέννησεν Ἀσιέριον. οὗ βασιλεύοντος ἐν τῇ
 Κρήτῃ, Ζεὺς, ὥς φασιν, Εὐρώπην ἀρπάσας ἐκ Φοι-
 νίκης καὶ διακομίσας εἰς Κρήτην ἐπὶ ταύρου, μίχεις

αὐτῇ τρεῖς υἱοὺς ἐγέννησε, Μίνω καὶ Ραδάμανθυν
 καὶ Σαρπηδόνα. μετὰ δὲ ταῦτα τὴν Εὐρώπην Ἀστέ-
 ριος ὁ βασιλεὺς τῆς Κρήτης ἔγημεν· ἅπαις δὲ ὦν,
 τοὺς τοῦ Διὸς παῖδας υἱοποιησάμενος διαδόχους τῆς
 βασιλείας ἀπέλιπε. τούτων δὲ Ραδάμανθους μὲν τοῖς
 Κρησὶν ἐνομοθέτησε, Μίνως δὲ διαδεξάμενος τὴν
 βασιλείαν, καὶ γήμας Ἰώνην τὴν Λυκτίου, Λύκα-
 στον ἐγέννησεν. ὅς διαδεξάμενος τὴν ἀρχήν, καὶ γή-
 μας Ἰδὴν τὴν Κορύβαντος, ἐγέννησε Μίνωα τὸν δεύ-
 10 τερον, ὃν τινες Διὸς υἱὸν ἀναγράφουσιν. οὗτος πρῶ-
 τος Ἑλλήνων ναυτικὴν δύναμιν ἀξιόλογον συστήσα-
 μενος ἐθαλαττοκράτησε. γήμας δὲ Πασιφάνην τὴν
 Ἥλιου καὶ Κρήτης, ἐγέννησε Δευκαλίωνα καὶ Κατρεία
 καὶ Ἀνδρόγεων καὶ Ἀριάδην, καὶ ἕτερα τέκνα ἔσχε
 πλείονα νόθα. τῶν δὲ Μίνως υἱῶν Ἀνδρόγεως μὲν
 εἰς τὰς Ἀθήνας κατήνησε Παναθηναίων συντελου-
 μένων Αἰγέως βασιλεύοντος· ἐν δὲ τοῖς ἀγῶσι νική-
 σας τοὺς ἀθλητὰς ἅπαντας, συνήθης ἐγένετο τοῖς
 Πάλλαντος παισίν. ἐνταῦθ' ὁ μὲν Αἰγεὺς υποπτεύσας
 20 τὴν Ἀνδρόγεω φιλαν, μήποθ' ὁ Μίνως βοηθήσας
 τοῖς υἱοῖς τοῦ Πάλλαντος ἀφέλῃται τὴν ἀρχήν, ἐπε-
 βούλευσε τῷ Ἀνδρόγεω. βαδίζοντος οὖν αὐτοῦ εἰς
 τὰς Θήβας ἐπὶ τινα θεωρίαν ἐδολοφόνησεν αὐτὸν, διὰ
 61 τινων ἐγγωρίων περὶ Οἰνόνην τῆς Ἀττικῆς. Μίνως
 δὲ πυθόμενος τὴν κατὰ τὸν υἱὸν συμφορὰν, ἦκεν εἰς
 τὰς Ἀθήνας δίκας αἰτῶν τοῦ Ἀνδρόγεω φόνου.
 οὐδενὸς δ' αὐτῷ προσέχοντος, πρὸς μὲν Ἀθηναίους
 συνεστήσατο πόλεμον, ἀρὰς δὲ ἐποίησατο τῷ Διὶ γε-
 νέσθαι κατὰ τὴν πόλιν τῶν Ἀθηναίων αὐχμὸν καὶ
 80 λιμόν. ταχὺ δὲ περὶ τὴν Ἀττικὴν καὶ τὴν Ἑλλάδα
 γενομένων αὐχμῶν, καὶ φθαρέντων τῶν καρπῶν, 305
 συνελθόντες οἱ τῶν πόλεων ἡγεμόνες ἐπήρωτήσαν
 τὴν θεὸν πῶς ἂν δύναιτο τῶν κακῶν ἀπαλλαγῆναι.
 ὁ δ' ἔχρησεν ἐλθεῖν αὐτοὺς πρὸς Δίακὸν τὸν Διὸς
 καὶ Αἰγίνης τῆς Ἀσωποῦ θυγατρός, καὶ κελεύειν
 ὑπὲρ αὐτῶν εὐχὰς ποιήσασθαι. ὦν πρᾶξαντων τὸ
 προσταχθέν, ὁ μὲν Δίακός ἐπειτέλεσε τὰς εὐχάς, καὶ
 ὁ αὐχμὸς παρὰ μὲν τοῖς ἄλλοις Ἑλλήσιν ἐπαύσατο,

παρὰ δὲ τοῖς Ἀθηναίοις μόνοις διέμεινεν· οὐ δὲ
 χάριν ἠναγκάσθησαν οἱ Ἀθηναῖοι τὸν θεὸν ἐπερω-
 τῆσαι περὶ τῆς τῶν κακῶν ἀπαλλαγῆς. εἰθ' ὁ μὲν
 θεὸς ἔχρησεν, ἔαν τοῦ Ἀνδρόγεω φόνου τῷ Μίνω
 δίκας δῶσιν ὥς, ἂν ἐκείνος δικάσῃ· υπακουσαντων δὲ
 τῷ θεῷ τῶν Ἀθηναίων, προσέταξεν αὐτοῖς ὁ Μί-
 νως διδοῖναι κόρους ἑπτὰ καὶ τὰς ἴσας κόρας δι'
 ἑτῶν ἑννέα βορὰν τῷ Μινωταύρῳ ὅσον ἂν χρόνον
 ζῇ τὸ τέρας. δόντων δ' αὐτῶν, ἀπηλλάγησαν τῶν
 κακῶν οἱ κατὰ τὴν Ἀττικὴν, καὶ ὁ Μίνως πολεμῶν 10
 ἐπαύσατο τὰς Ἀθήνας. διελθόντων δὲ ἑτῶν ἑννέα
 πάλιν ὁ Μίνως ἦλθεν εἰς τὴν Ἀττικὴν μετὰ μεγά-
 λου σιόλου, καὶ τοὺς δις ἑπτὰ κόρους ἀπαιτήσας
 ἔλαβε. μελλόντων δ' ἐκπλεῖν τῶν περὶ τὸν Θησεῖα ὁ
 Αἰγέως συνέθειο πρὸς τὸν κυβερνήτην καὶ προσέτα-
 ξεν αὐτῷ, ἔαν μὲν ὁ Θησεὺς νικήσῃ τὸν Μινωταύ-
 ρον, καταπλεῖν αὐτοὺς λευκοῖς ἱστίοις, ἔαν δὲ ἀπό-
 ληται, μέλασι, καθάπερ καὶ πρότερον ποιεῖν εἰώ-
 θεισαν. καταπλευσάντων δὲ αὐτῶν εἰς Κρήτην
 Ἀριάδην μὲν ἡ θυγάτηρ τοῦ Μίνως ἠράσθη τοῦ 20
 Θησεῖος εὐπρεπείᾳ διαφέροντος· Θησεὺς δ' εἰς λό-
 γους ἔλθων αὐτῇ, καὶ ταύτην στυγερόν λαβὼν, τὸν
 τε Μινωταύρον ἀπέκτεινε καὶ τὴν ἔξοδον τὴν τοῦ
 λαβυρίνθου παρ' αὐτῆς μαθὼν διεσώθη. ἀνακομι-
 ζόμενος δ' εἰς τὴν πατρίδα καὶ κλέψας τὴν Ἀριά-
 δην ἔλαθεν ἐκπλεύσας νυκτός, καὶ κατήρην εἰς νῆ-
 σον τὴν ποτὲ μὲν Δίαν, νῦν δὲ Νάξον προσαγορευο-
 μένην· καθ' ὃν δὲ χρόνον μυθολογοῦσι Διόνυσον
 ἐπιφανέντα, καὶ διὰ τὸ κάλλος τῆς Ἀριάδνης ἀφε-
 λόμενον τοῦ Θησεῖος τὴν παρθένον, ἔχειν αὐτὴν ὡς 30
 γυναῖκα γαμετὴν ἀγαπωμένην διαφερόντως. μετὰ
 γοῦν τὴν τελευταίαν αὐτῆς διὰ τὴν φιλοστοργίαν ἀθα-
 νάτων καταξιώσας τιμῶν, καταστέρισαντα τὸν ἐν
 οὐρανῷ στέφανον Ἀριάδνης. τοὺς δὲ περὶ τὸν Θη-
 σεῖα φασὶ διὰ τὴν ἀρπαγὴν τῆς κόρης δυσφοροῦντας
 ἰσχυρῶς, καὶ διὰ τὴν λύπην ἐπιλαθομένους τῆς Αἰ-
 γέως παραγγελίας, τοῖς μέλασι ἱστίοις καταπλεῖν
 306 εἰς τὴν Ἀττικὴν. Αἰγέα δὲ θεασάμενον τὸν κατὰ-

πλουν, καὶ δόξαντα τεθνηκέναι τὸν υἱόν, ἡρωικὴν ἅμα πράξιν καὶ συμφορὰν ἐπιτελέσασθαι· ἀναβάντα γὰρ εἰς τὴν ἀκρόπολιν, καὶ διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς λύπης προσκόψαντα τῷ ἔλῃ, ἑαυτὸν κατακρημνίσαι. μετὰ δὲ τὴν Αἰγέως τελευτὴν Θησεὺς διαδεξάμενος τὴν βασιλείαν ἤρχε τοῦ πλήθους νομίμως καὶ πολλὰ πρὸς αὐξήσει τῆς πατρίδος ἐπραξεν. ἐπιφανέστατον δὲ συνετελέσθη τὸ τοὺς δῆμους ὄντας μικροὺς μὲν τοῖς μεγέθεσι πολλοὺς δὲ τὸν ἀριθμὸν μεταγαγεῖν

- 10 εἰς τὰς Ἀθήνας. ἀπὸ γὰρ τούτων τῶν χρόνων Ἀθηναῖοι διὰ τὸ βάρος τῆς πόλεως φρονήματος ἐνεπίπλαντο καὶ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίας ὠρέχθησαν. ἡμεῖς δὲ περὶ τούτων ἀρκούντως διεληλυθότες τὰ λειπόμενα τῶν περὶ Θησεῖα γενομένων ἀναγράφομεν.
- 62 Δευκαλίων ὁ πρεσβυτάτος τῶν Μίνως παίδων δυναστεύων τῆς Κρήτης, καὶ ποιησάμενος πρὸς Ἀθηναίους συμμαχίαν, συνώκισε τὴν ἰδίαν ἀδελφὴν Φαίδραν Θησεῖ. ὃς μετὰ τὸν γάμον Ἰππόλυτον μὲν τὸν ἐκ τῆς Ἀμαξονίδος γεγόμενον υἱὸν ἐπεμψεν εἰς Τροί-
 20 ζῆνα τρέφεσθαι παρὰ τοῖς Αἴθρας ἀδελφοῖς, ἐκ δὲ Φαίδρας Ἀκάμαντα καὶ Δημοφῶντα ἐγέννησε. μικρὸν δ' ὕστερον Ἰππολύτου ἐπανελθόντος εἰς τὰς Ἀθήνας πρὸς τὰ μυστήρια, Φαίδρα διὰ τὸ κάλλος ἐρασθεῖσα αὐτοῦ τότε μὲν ἀπελθόντος ἰδρύσατο ἱερὰν Ἀφροδίτης παρὰ τὴν ἀκρόπολιν, ὅθεν ἦν καθορὰν τὴν Τροιζῆνα, ὕστερον δὲ παρὰ τῷ Πειθεῖ μετὰ Θησεῖος καταλύσασα ἤξιον τὸν Ἰππόλυτον μιγῆναι αὐτῇ. ἀντίπόντος δ' ἐκείνου φασὶ τὴν Φαίδραν ἀγανακτῆσαι, καὶ ἐπανελθοῦσαν εἰς τὰς Ἀθή-
 30 νας εἰπεῖν τῷ Θησεῖ διότι ἐπεβάλετο Ἰππόλυτος αὐτῇ μιγῆναι. Θησεῖος δὲ διατάζοντος περὶ τῆς διαβολῆς, καὶ τὸν Ἰππόλυτον μεταπεμπομένου πρὸς τὸν ἑλεγχον, Φαίδρα μὲν φοβηθεῖσα τὸν ἑξατασμὸν ἀνέκρεμασεν ἑαυτήν, Ἰππόλυτος δὲ ἀρματηλατῶν, ὡς ἤκουσε τὰ περὶ τῆς διαβολῆς, συνεχύθη τὴν ψυχὴν, καὶ διὰ τοῦτο τῶν ἵππων ταραχθέντων καὶ ἐπισπασαμένων αὐτὸν ταῖς ἡνίαις, συνέβη τὸν μὲν δίφρον συντριβῆναι, τὸ δὲ μεράκιον ἐμπλακέν τοῖς

ἰμᾶσιν ἐλκυσθῆναι καὶ τελευτῆσαι. Ἰππόλυτος μὲν οὖν διὰ σωφροσύνην τὸν βίον καταστρέψας, παρὰ τοῖς Τροϊζηνίοις ἔτυχεν ἰσοθέων τιμῶν, Θησεὺς δὲ μετὰ ταῦτα καταστασιασθεὶς καὶ φυγὼν ἐκ τῆς πατρίδος ἐπὶ τῆς ξένης ἐτελεύτησιν. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι μεταμεληθέντες τὰ τε ὅσα μετήνεγκαν καὶ τιμαῖς ἰσοθέοις ἐτίμησαν αὐτόν, καὶ τέμενος ἄσυλον ἐποίησαν ἐν ταῖς Ἀθήναις τὸ προσαγορευόμενον ἀπ' ἐκείνου Θησεῖον.

Ἡμεῖς δ' ἐπεὶ τὸν περὶ Θησεῖος λόγον ἀποδε- 63
 307 δώκαμεν, ἐν μέρει διεξιμεν περὶ τε τῆς κατὰ τὴν Ἑλένην ἀρπαγῆς καὶ τῆς μνηστείας Περσεφόνης ὑπὸ Πειρίθου· αὗται γὰρ αἱ πράξεις συμπλεγμέναι ταῖς Θησεῖος εἰσὶ. Πειρίθους γὰρ ὁ Ἰέλονος, ἀποθανούσης αὐτοῦ τῆς γυναικὸς Ἰπποδαμείας, καὶ καταλιπούσης υἱὸν Πολυποίτην, παρήλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας πρὸς Θησέα. καταλαβὼν δὲ τετελευτηκυῖαν τὴν γυναῖκα τοῦ Θησεῖος Φαίδραν, ἔπεισεν αὐτὸν ἀρπασαί τὴν Λήδας καὶ Διὸς Ἑλένην, δεκαετῇ μὲν τὴν ἡλικίαν ἔχουσαν, εὐπρεπείᾳ δὲ πασῶν διαφέρου- 20
 308 σαν. παραγενόμενοι δ' εἰς Λακεδαιμόνα μετὰ πλειόνων καὶ καιρὸν εὐθετον λαβόντες, ἥρπασαν τὴν Ἑλένην κοινῇ καὶ ἀπήγαγον εἰς τὰς Ἀθήνας. ἔπει-
 309 τὰ πρὸς ἀλλήλους ὁμολογίας ἔθεντο διακληρώσασθαι, καὶ τὸν μὲν λαχόντα γῆμαι τὴν Ἑλένην, τῷ δ' ἐτέρῳ συμπράξαι περὶ ἐτέρας γυναικὸς ὑπομένοντα πάντα κίνδυνον. περὶ δὲ τούτων δόντες ἀλλήλοις ὅρκους, ἔλαχον, καὶ συνέβη τῷ κλήρῳ λαχεῖν Θησέα. οὗτος μὲν οὖν κύριος κατέστη τῆς παρθένου τὸν τρόπον τούτον· τῶν δ' Ἀθηναίων ἀγανακτούντων 30
 310 ἐπὶ τῷ γεγονότι, φοβηθεὶς ὁ Θησεὺς ὑπεξέθετο τὴν Ἑλένην εἰς Ἀφιδναν, μίαν τῶν Αἰτικῶν πόλεων. παρακατέστησε δ' αὐτῇ τὴν μητέρα Αἴθραν, καὶ τῶν ἄλλων φίλων τοὺς ἀρίστους, φύλακας τῆς παρθένου. Πειρίθου δὲ κρίναντος μνηστεῦσαι Περσεφόνην καὶ παρακαλοῦντος συναποδημῆσαι, τὸ μὲν πρῶτον ὁ Θησεὺς μετέπειθεν αὐτὸν ἀποτρέπων τῆς πράξεως διὰ τὴν ἀσέβειαν, τοῦ δὲ Πειρίθου βιάζο-

μένου ανηναγκάσθη διὰ τοὺς ἄρκους ὁ Θησεὺς με-
 τασχεῖν τῆς πράξεως. καὶ πέρας καταβάντων αὐτῶν
 εἰς τοὺς καθ' Αἰδου τόπους, συνέβη διὰ τὴν ἀσέ-
 βειαν ἀμφοτέρους δεθῆναι, καὶ Θησεῖα μὲν ὑστερον
 διὰ τὴν Ἡρακλέους χάριν ἀπολυθῆναι, Πειρίθουν
 δὲ διὰ τὴν ἀσέβειαν ἐν Αἰδου διατελεῖν τιμωρίας
 αἰώνιαν τυγχάνοντα· ἐνιοὶ δὲ τῶν μυθογράφων φα-
 σὶν ἀμφοτέρους μὴ τυχεῖν τοῦ νόστιου. καθ' ὃν δὴ
 χρόνον λέγουσι τοὺς ἀδελφοὺς τῆς Ἑλένης Διοσκύ-
 10 ρους στρατεύσαντας ἐπὶ τὴν Ἀχιδναν καὶ τὴν πό-
 λιν ἐλόντας, ταύτην μὲν κατασκάψαι, τὴν δ' Ἑλέ-
 νην ἀπαγαγεῖν εἰς Λακεδαιμόνα παρθένον οὔσαν,
 καὶ μετ' αὐτῆς δούλην τὴν μητέρα Θησεῶς Αἴθραν.
 64 Ἡμεῖς δὲ περὶ τούτων ἀρκούντως εἰρηκότες τὰ
 περὶ τῶν ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας ἱστορήσομεν, ἀναλαβόν-
 τες τὰς ἐξ ἀρχῆς αἰτίας τοῦ πολέμου. Λαῖος ὁ
 Θηβῶν βασιλεὺς γήμας Ἰοκάστην τὴν Κρέοντος,
 καὶ χρόνον ἱκανὸν ἅπαις ὢν, ἐπηρώτησε τὸν θεὸν
 περὶ τέκνων γενέσεως. τῆς δὲ Πυθίας δούσης χρη-
 20 σμὸν αὐτῷ μὴ συμφέρειν γενέσθαι τέκνα· τὸν γὰρ
 ἐξ αὐτοῦ τεκνωθέντ' αἰεὶ πατροκτόνον ἔσεσθαι
 καὶ πᾶσαν τὴν οἰκίαν πληρώσειν μεγάλων αἰτυχι- 308
 μάτων· ἐπιλαθόμενος τοῦ χρησμοῦ καὶ γεννήσας
 υἱόν, ἐξέθηκε τὸ βρέφος διαπερονήσας αὐτοῦ τὰ
 σφυρὰ σιδήρῳ· δι' ἣν αἰτίαν Οἰδῖπους ὑστερον ὤνο-
 μάσθη. οἱ δ' οἰκέται λαβόντες τὸ παιδίον, ἐκθεῖναι
 μὲν οὐκ ἠθέλησαν, ἔδωρήσαντο δὲ τῇ Πολύβου γυ-
 ναικί, οὐ δυναμένη γεννήσαι παῖδας. μετὰ δὲ ταῦτα
 ἀνδρωθέντος τοῦ παιδός, ὁ μὲν Λαῖος ἔκρινεν ἐπε-
 80 ρωτῆσαι τὸν θεὸν περὶ τοῦ βρέφους τοῦ ἐκτεθέν-
 τος, ὁ δὲ Οἰδῖπους μαθὼν παρὰ τίνος τὴν καθ'
 ἑαυτὸν ὑποβολήν, ἐπέχειρσεν ἐπερωτῆσαι τὴν Πυ-
 θίαν περὶ τῶν κατ' ἀλήθειαν γονέων. κατὰ δὲ τὴν
 Φωκίδα τούτων ἀλλήλοις ἀπαντησάντων, ὁ μὲν
 Λαῖος ὑπερηφάνως ἐκχωρεῖν τῆς ὁδοῦ προσέταττεν,
 ὁ δ' Οἰδῖπους ὀργισθεὶς ἀπέκτεινε τὸν Λαῖον, ἀγνοῶν
 ὅτι πατὴρ ἦν αὐτοῦ. καθ' ὃν δὴ χρόνον μυθολο-
 γοῦσι σφίγγα, δίμορφον θηρίον, παραγενομένην εἰς

τὰς Θήβας αἰνίγμα προτιθέναι τῷ δυναμένῳ λύσαι,
 καὶ πολλοὺς ὑπ' αὐτῆς δι' ἀπορίαν ἀναιρεῖσθαι.
 προτιθεμένου δὲ ἐπάθλου φιλανθρώπως τῷ λύσαντι
 γαμεῖν τὴν Ἰοκάστην καὶ βασιλεύειν τῶν Θηβῶν,
 ἄλλον μὲν μηδένα δυνασθαι γινῶναι τὸ προτεθειμέ-
 νον, μόνον δὲ Οἰδίπουν λύσαι τὸ αἰνίγμα. ἦν δὲ τὸ
 προτεθέν ὑπὸ τῆς σφιγγός, τί ἐστι τὸ αὐτὸ δίπουν
 τρίπουν καὶ τετράπουν. ἀπορουμένων δὲ τῶν ἄλλων
 ὁ Οἰδίπους ἀπεφάνετο ἄνθρωπον εἶναι τὸ προβλη-
 θέν· νῆπιον μὲν γὰρ αὐτὸν ὑπάρχοντα τετράπουν 10
 εἶναι, αὐξήσαντα δὲ δίπουν, γηράσαντα δὲ τρίπουν,
 βακτηρία χρώμενον διὰ τὴν ἀσθένειαν. ἐνταῦθα τὴν
 μὲν σφίγγα κατὰ τὸν μυθολογούμενον χρησμὸν ἑαυ-
 τὴν κατακρημνίσαι, τὸν δὲ Οἰδίπουν γήμαντα τὴν
 ἀγνοουμένην ὑφ' ἑαυτοῦ μητέρα γεννηῖσαι δύο μὲν
 υἱοὺς Ἐτεοκλέα καὶ Πολυνείκην, δύο δὲ θυγατέρας
 Ἀντιγόνην καὶ Ἰσμήνην. τῶν δ' υἱῶν ἀνδρωθέντων, 65
 καὶ τῶν περὶ τὴν οἰκίαν ἀσεβημάτων γνωσθέντων,
 τὸν μὲν Οἰδίπουν ὑπὸ τῶν υἱῶν ἔνδον μένειν ἀναγκα-
 σθῆναι διὰ τὴν αἰσχύνην, τοὺς δὲ νεανίσκους πα- 20
 ραλαβόντας τὴν ἀρχὴν ὁμολογίας θέσθαι πρὸς ἄλ-
 λήλους παρ' ἑναιαυτὸν ἄρχειν. πρεσβυτέρου δ' ὄντος
 Ἐτεοκλέους, τοῦτον πρῶτον ἄρξαι, καὶ διελθόντος
 τοῦ χρόνου μὴ βούλεσθαι παραδιδόναι τὴν βασι-
 λείαν. τὸν δὲ Πολυνείκην κατὰ τὰς ὁμολογίας ἀπαι-
 τεῖν τὴν ἀρχήν· τοῦ δὲ ἀδελφοῦ μὴ ὑπακούοντος
 φυγεῖν εἰς Ἄργος πρὸς Ἀδραστον τὸν βασιλέα. καθ'
 ὃν δὴ χρόνον φασὶ Τυδεΐα τὸν Οἰνέως ἐν Καλυδῶνι
 τοὺς ἀνεπιούρους ἀνελόντα Ἀλκάθουν καὶ Λυκωπέα
 309 φυγεῖν ἐκ τῆς Αἰτωλίας εἰς Ἄργος. Ἀδραστον δὲ 30
 ἀμφοτέρους φιλοφρόνως ὑποδεξάμενον, κατὰ τι λό-
 γιον συνοικίσαι τὰς θυγατέρας αὐτοῖς, Ἀργεῖαν μὲν
 Πολυνείκει, Δηϊπύλῃν δὲ Τυδεΐ. εὐδοκιμούντων δὲ
 τῶν νεανίσκων καὶ μεγάλης ἀποδοχῆς ὑπὸ τοῦ βασι-
 λέως τυγχανόντων, φασὶ τὸν Ἀδραστον χαρίζομενον
 αὐτοῖς ἐπαγγεῖλασθαι κατάρχειν ἀμφοτέρους εἰς τὰς
 πατρίδας. κρίναντος δ' αὐτοῦ πρῶτον καταγαγεῖν
 τὸν Πολυνείκην, ἄγγελον ἀποστεῖλαι Τυδεΐα πρὸς

Ἐτεοκλέα περὶ τῆς καθόδου. ἐνταῦθά φασι τὸν μὲν Τυδέα ἐνεδρευθέντα κατὰ τὴν ὁδὸν ὑπὸ τοῦ Ἐτεοκλέους πεντήκοντα ἀνδράσιν ἅπαντας ἀνελεῖν, καὶ παραδόξως εἰς τὸ Ἄργος διασωθῆναι, τὸν δὲ Ἀδραστον πυθόμενον τὰ συμβάντα, παρασκευάσασθαι τὰ πρὸς τὴν στρατείαν, πείσαντα μετασχεῖν τοῦ πολέμου Καπανέα τε καὶ Ἴππομέδοντα καὶ Παρθενοπαῖον τὸν Ἀταλάντης τῆς Σχοινέως. τοὺς δὲ περὶ τὸν Πολυνεῖκην ἐπιβαλέσθαι πείθειν Ἀμφιάραον τὸν
10 μάντιν συστρατεύειν αὐτοῖς ἐπὶ τὰς Θήβας· τοῦ δὲ προγινώσκοντος διὰ τῆς μαντικῆς ὡς ἀπολείται συστρατεύσας αὐτοῖς, καὶ διὰ τοῦτο μὴ συγχωροῦντος, Πολυνεῖκην φασὶ τὸν χρυσοῦν ὄρμον, ὃν Ἀφροδίτην μυθολογοῦσιν Ἀρμονίᾳ δωρήσασθαι, δοῦναι τῇ γυναικὶ τοῦ Ἀμφιαράου, ὅπως τὸν ἄνδρα πείσῃ συμμαχεῖσαι. καθ' ὃν δὴ χρόνον Ἀμφιαράου πρὸς Ἀδραστον στασιάζοντος περὶ τῆς βασιλείας, ὁμολογίας θέσθαι πρὸς ἀλλήλους, καθ' ἃς ἐπέτρεπον κρίναι περὶ τῶν ἀμφισβητουμένων Ἐριφύλῃν, γυναῖκα
20 μὲν οὖσαν Ἀμφιαράου, ἀδελφὴν δὲ Ἀδράστου. τῆς δὲ τὸ νίκημα περιθείσης Ἀδράστῳ, καὶ περὶ τῆς ἐπὶ Θήβας στρατείας ἀποφηναμένης δεῖν στρατεύειν, ὃ μὲν Ἀμφιάραος δόξας ὑπὸ τῆς γυναικὸς προδεδῶσθαι συστρατεύσαι μὲν ὡμολόγησεν, ἔντολας δὲ ἔδωκεν Ἀλκμαίῳνι τῷ υἱῷ μετὰ τὴν ἑαυτοῦ τελευτὴν τὴν Ἐριφύλῃν ἀνελεῖν. οὗτος μὲν οὖν ὕστερον κατὰ τὰς τοῦ πατρὸς ἐντολὰς ἀνείλε τὴν μητέρα, καὶ διὰ τὴν συνείδησιν τοῦ μύσου εἰς μανίαν περιέστη. οἱ δὲ περὶ τὸν Ἀδραστον καὶ Πολυνεῖκην καὶ Τυδέα προσλαβόμενοι τέτταρας ἡγεμόνας, Ἀμφιάραον καὶ Καπανέα καὶ Ἴππομέδοντα εἰ δὲ Παρθενοπαῖον τὸν Ἀταλάντης τῆς Σχοινέως, ἐστράτευσαν ἐπὶ τὰς Θήβας, ἔχοντες δύναμιν ἀξιόλογον. μετὰ δὲ ταῦτα Ἐτεοκλῆς μὲν καὶ Πολυνεΐκης ἀλλήλους ἀνείλον, Καπανεὺς δὲ βιαζόμενος καὶ διὰ κλέμακος ἐπὶ τὸ τεῖχος ἀναβαίνων, ἐτελεύτησεν, Ἀμφιάραος δὲ χανούσης τῆς γῆς ἔμπεσὼν εἰς τὸ
30 χάσμα μετὰ τοῦ ἄρματος ἄφαντος ἐγένετο. ὁμοίως

δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἡγεμόνων ἀπολομένων πλήν Ἀδράστου, καὶ πολλῶν στρατιωτῶν πεσόντων, οἱ μὲν Θηβαῖοι τὴν ἀναλρεσιν τῶν νεκρῶν οὐ συνεχώρησαν, ὁ δὲ Ἀδραστος καταλιπὼν ἀταφους τοὺς τετελευτη-
κότες ἐπανῆλθεν εἰς Ἀργεὺς ἀτάφων δὲ μενόντων τῶν ὑπὸ τὴν Καδμείαν πεπτωκότων σωμάτων, καὶ μηδεὶς τολμῶντος θάπτειν, Ἀθηναῖοι διαφέροντες τῶν ἄλλων χρηστότητι πάντας τοὺς ὑπὸ τῇ Καδμείᾳ πεπτωκότας ἔθαψαν.

Οἱ μὲν οὖν ἐπεὶ ἐπὶ Θήβας τοιοῦτον τῆς στρα- 66
τίας τὸ πέρας ἔσχον. οἱ δὲ τούτων παῖδες, ἐπίγονοι ὀνόμασθέντες, τὸν τῶν πατέρων θάνατον ἐπεξιόντες ἔγνωσαν στρατεύειν κοινῇ ἐπὶ τὰς Θήβας· ἔλαβον δὲ χρησμὸν παρ' Ἀπόλλωνος πολεμῆν τὴν προειρη-
μένην πόλιν στρατηγὸν ἔχοντας Ἀλκμαίωνα τὸν Ἀμφιαράου. ὁ δ' Ἀλκμαίων αἰρεθείς ὑπ' αὐτῶν στρα-
τηγὸς ἐπρωτίησε τὸν θεὸν περὶ τῆς ἐπὶ τὰς Θήβας στρατείας καὶ περὶ τῆς Εριφύλης τῆς μητρὸς καλᾶ-
σεως. τοῦ δ' Ἀπόλλωνος χρήσαντος ἀμφότερα τὰ προειρημένα πράξαι διὰ τὸ μὴ μόνον τὸν χρυσοῦν ὄρμον δέξασθαι κατὰ τῆς ἀπωλείας τοῦ πατρὸς, ἀλλὰ καὶ πέπλον λαβεῖν αὐτὴν κατὰ τῆς τοῦ υἱοῦ τελευτῆς. Ἀφροδίτης γάρ, ὡς φασί, τὸ παλαιὸν δωρησαμένης Ἀρμονίᾳ τῇ Καδμοῦ τὸν τε ὄρμον καὶ πέπλον, ἀμφότερα ταῦτα πρὸςδέξασθαι τὴν Εριφύλην, τὸν μὲν ὄρμον παρὰ Πολυνείκους λαβοῦσαν, τὸν δὲ πέπλον παρὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ Πολυνείκους Θερόανδρου, ὅπως πείσῃ τὸν υἱὸν στρατεύειν ἐπὶ τὰς Θήβας· ὁ δ' οὖν Ἀλκμαίων οὐ μόνον ἀθροίσας ἐξ Ἀργεὺς στρατιώτας, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν πλησίων πό- 30
λεων, ἀξιολόγοι δυνάμει ἐστράτευσεν ἐπὶ τὰς Θήβας· ἀντιταχθέντων δὲ τῶν Θηβαίων ἐγένετο μάχη καρτερὰ, καθ' ἣν ἐνίκησαν οἱ περὶ τὸν Ἀλκμαίωνα. οἱ δὲ Θηβαῖοι λειψθέντες τῇ μάχῃ καὶ πολλοὺς τῶν πολιτῶν ἀποβαλόντες, συνετρίβησαν ταῖς ἐλπίσιν. οὐκ ὄντες δ' ἀξιόμαχοι, σύμβουλον ἔλαβον Πειρεσίαν τὸν μάντιν, ὅς ἐκέλευσε φυγεῖν ἐκ τῆς πόλεως· μὴ-
νως γὰρ οὕτω σωθήσεσθαι. οἱ μὲν οὖν Καδμείοι

κατὰ τὴν τοῦ μάντεως ὑποθήκην ἐξέλιπον τὴν πόλιν, καὶ νυκτὸς συνέφυγον εἰς τὴν χωρίον τῆς Βαιωτίας³¹¹ ὀνομαζόμενον Τιλφωσσαῖον. ἐπειθ' οἱ μὲν ἐπίγονοι τὴν πόλιν ἐλόγτες διήρπασαν, καὶ τῆς Τειρεσίου θυγατρὸς Δάφνης ἐγκρατεῖς γενόμενοι, ταύτην μὲν ἀνέθεσαν εἰς Δελφοὺς κατὰ τινα εὐχὴν ἀκροθίνιον τῇ θεῇ. αὕτη δὲ τὴν μαντικὴν τοῦ πατρὸς οὐχ ἦτον εἰδυῖα, πολὺ μᾶλλον ἐν τοῖς Δελφοῖς διατρέψασα τὴν τέχνην ἐπηύξησε. φύσει δὲ θαυμαστῇ κεχορηγημένη

10 χρησμούς ἐγραψε παντοδαπούς, διαφόρους ταῖς κατασκευαῖς· παρ' ἧς φασὶ καὶ τὸν ποιητὴν Ὀμηρον πολλὰ τῶν ἐπῶν σφετερισάμενον κοσμήσαι τὴν ἰδίαν πόλιν. ἐνθεαζούσης δ' αὐτῆς πολλὰς καὶ χρησμούς αποφαινομένης, φασὶν ἐπακλήθηναι Σιβυλλαν· τὴν γὰρ ἐνθεάζειν κατὰ γλῶττιαν ὑπάρχειν σιβυλλάειν.

67 οἱ δ' ἐπίγονοι τὴν στρατείαν ἐπιφανῆ πεποιημένοι μετὰ πολλῶν λαφύρων ἀνέκαμψαν εἰς τὰς πατρίδας. τῶν δὲ Καδμείων τῶν συμφυγόντων εἰς τὸ Τιλφωσσαῖον Τειρεσίας μὲν ἐτελεύτησεν, ὃν θάψαντες λαμπρῶς οἱ Καδμῆιοι τιμαῖς ἰσοθίοις ἐτίμησαν· αὐτοὶ δὲ μεταναστάντες ἐκ τῆς πόλεως ἐπὶ Δωριεῖς ἐστράτευσαν, καὶ μάχῃ νικήσαντες τοὺς ἐγχωρίους ἐκείνους μὲν ἐξέβαλον ἐκ τῶν πατρίδων, αὐτοὶ δ' ἐπὶ τινὰς χρόνους κατοικήσαντες, οἱ μὲν ἐν αὐτῇ κατέμειναν, οἱ δ' ἐπανῆλθον εἰς τὰς Θήβας Κρέοντος τοῦ Μενοικέως βασιλεύοντος. οἱ δ' ἐκ τῶν πατρίδων ἐξελαθέντες ὕστερόν τισι χρόνοις κατήλθον εἰς τὴν Δωρίδα καὶ κατώκησαν ἐν Ἐρινεῷ καὶ Κυτινίῳ καὶ Βοίῳ. πρὸ δὲ τούτων τῶν χρόνων Βοιωτὸς ὁ Ἄρης καὶ Ποσειδάωνος κατακτείνσας εἰς τὴν τότε μὲν Αἰολίδα νῦν δὲ Θετταλίαν καλουμένην, τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ Βοιωτοὺς ὠνόμασε. περὶ δὲ τῶν Αἰολέων τούτων ἀναγκαῖον προσαναδραμόντας τοῖς χρόνοις τὰ κατὰ μέρος ἐκθέσθαι. ἐν τοῖς ἐμπροσθεν χρόνοις τῶν Αἰόλου τοῦ Ἑλλήνος τοῦ Δευκαλίωνος υἱῶν οἱ μὲν ἄλλοι κατώκησαν ἐν τοῖς προειρημένοις τόποις, Μίμας δὲ μείνας ἐβασίλευσε τῆς Αἰολίδος. Μίμαντος δὲ Ἰνιπότης γενόμενος ἐκ Μελανίππης ἐτέ-

κρεσσεν Αἰόλον· τούτου δὲ Ἀρνη θυγάτηρ γενομένη
 Ποσειδῶνι μυχῆσσι ἔγκυος ἐγένετο. Αἰόλος δ' ἀπι-
 στῶν εἰ τῷ Ποσειδῶνι ἐμίγη καὶ τῇ φθορᾷ μεμφο-
 812 μενος, παρέδωκε τὴν Ἀρνην Μεταποντίῳ ξένῳ κατὰ
 τύχην παρεπιδημοῦντι, προσταξάς ἀπαγαγεῖν εἰς
 Μεταπόντιον. τούτου δὲ πρᾶξαντος τὸ προσταχθὲν
 ἡ Ἀρνη, τρεφομένη ἐν Μεταποντίῳ ἐγέννησεν Αἰ-
 λον καὶ Βοιωτῶν, οὓς ὁ Μεταπόντιος, ἅπαις ὢν,
 κατὰ τινὰ χρησμόν υἱοποίησατο. οὗτοι δὲ ἀνδρω-
 θίντες στάσεως γενομένης ἐν τῷ Μεταποντίῳ βίᾳ 10
 κατέσχον τὴν βασιλείαν. ὕστερον δὲ τῆς Ἀρνης δι-
 νεχθείσης πρὸς Αὐτολύτην τὴν γυναῖκα τοῦ Μετα-
 ποντίου, βοηθοῦντες τῇ μητρὶ τὴν Αὐτολύτην ἀνέ-
 λον. δεινῶς δὲ φέροντος τοῦ Μεταποντίου τὸ συμ-
 βεβηκός, πλοῖα παρασκευασάμενοι καὶ τὴν Ἀρνην
 ἀναλαβόντες ἐξέπλευσαν ματὰ πολλῶν φίλων. Αἰόλος
 μὲν οὖν τὰς ἐν τῷ Τυρρηνικῷ πέλαγῳ καλουμένας
 ἀπ' αὐτοῦ Αἰολίδας νήσους κατέσχε, καὶ πόλιν ἔκτι-
 σε τὴν ὀνομαζομένην [ἀπ' αὐτοῦ] Λιπάραν. Βοιω-
 τὸς δὲ πλεύσας πρὸς Αἰόλον τὸν τῆς Ἀρνης πατέρα, 20
 καὶ τεκνωθεὶς ὑπ' αὐτοῦ, παρέλαβε τῆς Αἰολίδος
 τὴν βασιλείαν· καὶ τὴν μὲν χωρὰν ἀπὸ τῆς μητρὸς
 Ἀρνην, τοὺς δὲ λαοὺς ἀφ' ἑαυτοῦ Βοιωτοὺς ὠνό-
 μασε. Βοιωτοῦ δὲ Ἰωνος γινόμενος ἐτέκνωσεν
 υἱοὺς τέτταρας, Ἰππάλκιμον, Ἠλεκτρυῶνα, ἔτι δὲ
 Ἀρχίλυκον καὶ Ἀλεγήνωρα. τούτων δὲ Ἰππάλκιμος
 μὲν ἐγέννησε Πηνέλεων, Ἠλεκτρυῶν δὲ Λήιτον,
 Ἀλεγήνωρ δὲ Κλονίον, Ἀρχίλυκος δὲ Προθοήνωρα
 καὶ Ἀρχεσίλαον, τοὺς ἐπὶ Τροίαν στρατεύσαντας
 ἡγεμόνας τῶν ἀπάντων Βοιωτῶν. 30

Τούτων δ' ἡμῖν διευκρινημένων πειρασόμεθα 68
 διελθεῖν περὶ Σαλμωνέως καὶ Τυροῦς καὶ τῶν ἀπο-
 γόνων ἕως Νέστορος τοῦ στρατεύσαντος ἐπὶ Τροίαν.
 Σαλμωνεύς ἦν υἱὸς Αἰόλου τοῦ Ἑλλήνος τοῦ Δευ-
 κκλίωνος· αὗτος δ' ἐκ τῆς Αἰολίδος ὁρμηθεὶς μετὰ
 πλείονων Αἰολέων ᾤκησε τῆς Ἠλείας παρὰ τὸν Ἀλ-
 φειὸν ποταμόν, καὶ πόλιν ἔκτισεν ἀφ' ἑαυτοῦ Σαλ-
 μωνίαν. γήμας δὲ Ἀλκιδίκην τὴν Ἀλεῦν ἐγέννησε

θυγατέρα τὴν προσαγορευθεῖσαν Τυρώ, κάλλιπεν δια-
 φέρουσαν. τῆς δὲ γυναικὸς Ἀλκιδάκης ἀποθανούσης
 ἐπέγημε τὴν ὀνομαζομένην Σιδηρώ· αὕτη δὲ χαλε-
 πῶς διετέθη πρὸς τὴν Τυρώ, ὡς ἂν μητρὶα. μετὰ 315
 δὲ ταῦτα Σαλμωνεύς, ὑβριστὴς ὢν καὶ ἀσέβης, ἔκασ-
 μὲν τῶν ὑποτεταγμένων ἐμισήθη, ὑπὸ δὲ Ζεὺς ἔθε-
 τὴν ἀσέβειαν ἐκεραυνώθη. τῇ δὲ Τυροῖ, παρθένῃ
 καὶ ἐκείνους τοὺς χρόνους οὖσῃ, μεγεθὺς Ποσειδῶν
 παῖδας ἐγέννησε Πελίαν καὶ Νηλεῖα. ἡ δὲ Τυρὼ οὖν
 10 οἰκῆσασα Κρηθεῖ ἐτέκνωσεν Ἀμυθᾶνον καὶ Φίρηντα
 καὶ Αἴσονα. Κρηθεὺς δὲ τελευτήσαντος ἐστασίασαν
 περὶ τῆς βασιλείας Πέλλας τε καὶ Νηλεὺς· τούτων
 δὲ Πέλλας μὲν Ἰωλκοῦ καὶ τῶν πλησιόχωρων ἐβράδι-
 λευσε, παραλαβὼν δὲ Νηλεὺς Μελαμπόδα καὶ Βίαν-
 τα τοὺς Ἀμυθᾶνος καὶ Ἀγλαῖας υἱοὺς καὶ τινὰς
 ἄλλους τῶν Ἀχαιοῶν καὶ Φθιωτῶν καὶ τῶν Αἰολέων,
 ἐστράτευσεν εἰς Πελοπόννησον. καὶ Μελαμπους μὲν
 μάντις ὢν, τὰς ἐν Ἀργεὶ γυναῖκας μανείσας διὰ
 τὴν Διονύσου μῆνιν ἐθεράπευσεν· ἀντὶ δὲ ταύτης
 20 τῆς εὐεργεσίας χάριν ἔλαβε παρὰ τοῦ βασιλέως τῶν
 Ἀργείων Ἀναξαγόρου τοῦ Μεγαπένθους τὰ δύο μέ-
 ρη τῆς βασιλείας κατοικήσας δὲ ἐν Ἀργεὶ κοινῇ
 ἐποίησατο τὴν βασιλείαν Βιάντι τῷ ἀδελφῷ· γῆμας
 δὲ Ἰφιάνειραν τὴν Μεγαπένθους ἐτέκνωσεν Ἀντι-
 φάτην καὶ Μαντιώ, ἐν δὲ Βιάντα καὶ Προνόην·
 Ἀντιφάτου δὲ καὶ Ζευξίππης τῆς Ἰπποκόωντος Οἰ-
 κλῆς καὶ Ἀμφιάκης ὑπῆρξαν· Οἰκλέως δὲ καὶ Περ-
 μνηστρας τῆς Θεσπίου Ἰφιάνειρα καὶ Πολύβοια καὶ
 Ἀμφιαραὸς ἐγένοντο. Μελαμπους μὲν οὖν καὶ Βίας
 30 καὶ οἱ ἀπ' ἐκείνων οὕτω τῆς ἐν Ἀργεὶ βασιλείας
 μετέσχον· Νηλεὺς δὲ μετὰ τῶν συναχολοῦνθ' Ἀχαιῶν
 παραγενομένος εἰς Μεσσηνὴν πόλιν ἔκτισε Πύλον,
 δόντων αὐτῷ τῶν ἐγγωρίων. ταύτης δὲ βασιλεύων, καὶ
 γῆμας Χλωρίν τὴν Ἀμφίονος τοῦ Θηβαίου, παῖδας
 ἐγέννησε, δώδεκα, ὧν ἦν πρεσβυτάτος μὲν Περίκλυ-
 μενος, νεωτάτος δὲ Νέστορ· ὃ ἐπὶ Ὑριάαν ἐστράτευσας
 περὶ μὲν οὖν τῶν Νεστορὸς προγόνων ἀρκέσθησάν τε
 θὰ τοῖς ῥηθείσι στοχαζόμενος τῆς συμμετρίας.

Περὶ δὲ τῶν Λαπίθων καὶ Κεκκυρών ἐν μέ- 69
 ρει διέξιμεν. Ὀκεανὸν καὶ Τηθύος κατὰ τοὺς μύ-
 θους παῖδες ἐγένοντο πλείους παταμῶν ἐπώνυμοι,
 814 ἐν αἷς καὶ Πηνειός, ἀφ' οὗ συνέβη τὸν ἐν Θεττα-
 λίᾳ Πηνειὸν ὀνομασθῆναι. οὗτος δὲ μίγεις νύμφη τῇ
 ἱπποβορρηνόμην. Κρεονση παῖδας ἐγέννησεν Τυφέα
 καὶ Ἐκλίδην, ἣ μίγεις Ἀπόλλων Λαπίθην καὶ Κέν-
 κυρὸν ἐγέννησε. καὶ τούτων Λαπίθης μὲν κατοικῶν
 περὶ τὸν Πηνειὸν παταμὸν ἐβασίλευσε τῶν τόπων
 τούτων γῆμας δὲ Ὀρσινόμην τὴν Εὐθυνόμου ἐγέν- 10
 ησεν υἱὸς δύο, Φόρβαντα καὶ Περιφάντα. οὗτοι
 μὲν οὐκ ἐνταῦθα ἐβασίλευσαν, οἱ δὲ σύμπαντες λαοὶ
 ἀπὸ Λαπίθου Λαπίθαι προσηγορεύθησαν. τῶν υἱῶν
 δὲ τοῦ Λαπίθου Φόρβας μὲν εἰς Ὀλεον παρῆλθεν,
 εἰς ἧς μετὰ τὰ μέρη αὐτὸν Ἀλέκτωρ ὁ τῆς Ἡλείας
 βασιλεὺς βοηθῶν, φοβούμενος ἄνῃ Πέλοπος, δυνά-
 στείασθαι τῆς ἐν Ἡλίδι βασιλείας μετέδωκεν. ἐκ δὲ
 Φόρβαντος ὑπῆρξαν υἱοὶ δύο, Αἰγεὺς καὶ Ἀκτωρ,
 οἱ τὴν Ἡλείων βασιλείαν παραλαβόντες. ὁ δ' ἕτερος
 τῶν Λαπίθου παίδων Περίφας γῆμας Ἀσιυάγειαν 20
 τὴν Τυφείας ἐγέννησεν ἑκτὰ παῖδας, ἐν ἧν πρεσβύ-
 τετος Ἀκτωρ, ὃς μίγεις Περιμήλη τῇ Ἀμυθάσωνος
 ἐγέννησεν Ἰλίον. οὗτος δ', ὡς φασιν, ὑπασχόμενος
 ἔδνα πάλιν θάσσειν Ἥλιον γῆμας τὴν Ἡιονέας θυ-
 γάτρην Δίαν, εἰς ἧς ἐγέννησε Πειρίθουν. ἐπεὶ δ' ὁ
 μὲν Ἰλίον σὺν ἀπέδωκε τῇ ἔδνῃ τῇ γυναικί, ὁ δ'
 Ἥλιον εἰς ἱπποὺς ἀντὶ τούτων ἠνεχύρασεν. ὁ δ'
 Ἰλίον τὸν Ἡιονέα μετεπέμφετο ἐπαγγελλόμενος
 κίοντα ὑπαικούσεσθαι, καὶ τὸν Ἥλιον περὶ τὸν μέ- 30
 γθος τῆς παρανομίας μηδένα δύνασθαι καθῆραι
 τὸν φόνον. τέλος δὲ ὑπὸ τοῦ Διὸς κατὰ τοὺς μύθους
 αἰγισθῆναι, ὁρᾶσθαι μὲν τῆς Ἥρας καὶ κατετόλμησεν
 ὑπὲρ συνουσίας λόγους ποιῆσθαι. ἔπειτα τὸν μὲν Δία
 εἰδὼλον ποτήσαντα τῆς Ἥρας νεφέλῃ ἐξαποστείλας,
 τὸν δὲ Ἰλίον τῇ νεφέλῃ μίγνυα γεννηῖν τοὺς ὀνο-
 μασμένους Κεντάυρους ἐν ὄρεσι πεδυνεῖς. τέλος δὲ μυ-
 θολογῶν τὸν Ἰλίον διὰ τὸ μέγθος τῶν ἡμαρτη-

- μένων ὑπὸ Διὸς εἰς τροχὸν ἐνδεδῆναι, καὶ πάλιν τή-
 70 σαντα τὴν τιμωρίαν ἔχειν αἰώνιον. τοὺς δὲ Κενταύ-
 ρους τινὲς μὲν φασιν ἐν τῷ Πηλῷ τραφῆναι ὑπὸ
 νυμφῶν, ἀνδρωθέντας δὲ καὶ μινέντας ἵπποις θη-
 λείαις γεννῆσαι τοὺς ὀνομαζομένους διφυεῖς Ἴππο-
 κενταύρους· τινὲς δὲ λέγουσι τοὺς ἐν Νιφελῇ καὶ
 Ἰξίονος γεννηθέντας Κενταύρους· πρῶτους ἐκπύειν
 ἐπιχειρήσαντας Ἴπποκενταύρους ἀνομιᾶσθαι καὶ εἰς
 πλάσμα μύθου κατατάχθηναι ὡς διφυεῖς ὄντας.
 10 φασὶ δὲ τοὺτους ὡς συγγενεῖς ὑπάρχοντας ἀπειτῆ-
 σαι τὸν Πειρίθου· τὸ μέρος τῆς πατρῴας ἀρχῆς·
 οὐκ ἀποδιδόντος δὲ τοῦ Πειρίθου πόλεμον ἔξεργεῖν 315
 πρὸς αὐτόν τε καὶ τοὺς Λαπίθας· ὕστερον δὲ δια-
 λυθέντων αὐτῶν Πειρίθους μὲν γήμας Ἴπποδά-
 μειαν τὴν Βούτον, καὶ καλέσαντος εἰς τοὺς γάμους
 τὸν τε Θησέα καὶ τοὺς Κενταύρους, φασὶ μεθυ-
 σθέντας ἐπιβαλίσθαι ταῖς νεκλημέναις γυναῖξιν καὶ
 βία μίσγεσθαι· διὰ δὲ τὴν παρανομίαν τὸν τε Θησέα
 καὶ τοὺς Λαπίθας παροξυνθέντας οὐκ ὀλίγους μὲν
 20 ἀνελεῖν, τοὺς δὲ λοιποὺς ἐκβαλεῖν ἐκ τῆς πόλεως.
 διὰ δὲ ταύτης τῆς αἰτίας τῶν Κενταύρων πανδημεῖ
 σιρατευσάντων ἐπὶ τοὺς Λαπίθας, καὶ πολλοὺς ἀν-
 λόντων, τοὺς ὑπολειφθέντας φυγεῖν εἰς Φωκίαν τῆς
 Ἀρχαδίας, τινὰς δὲ εἰς Μαλίαν ἐκτεσάστας· ἐν-
 ταῦθα κατοικήσαι· τοὺς δὲ Κενταύρους μετεωρισθέν-
 τας τοῖς προτερήμασι καὶ ὀρμαζομένους ἐκ τῆς Φω-
 λῆς λήζεσθαι τοὺς παριόντας τῶν Ἑλλήνων, καὶ
 πολλοὺς τῶν περιόικων ἀναιρεῖν.
 71 Τούτων δὲ ἡμῖν διανοκρινημένων, πειρασόμεθα
 30 διελθεῖν περὶ Ἀσκληπιοῦ καὶ τῶν ἀπαγόνων αὐτοῦ.
 μυθολογοῦσαι τοῖς ἡμῖν Ἀσκληπιοῦ· Ἀπόλλωνος υἱὸν ὑπάρ-
 χειν καὶ Κροωνίδος· φύσει δὲ καὶ ἀρχαίως διετέ-
 κοντα ζῆλῶσαι τὴν ἰατρικὴν ἐπιστήμην, καὶ πολλὰ
 τῶν συντετινόντων πρὸς ὑγίαν ἀνθρώπων ἐξευρεῖν.
 ἐπὶ τοσοῦτο δὲ προβῆναι τῇ δόξῃ ὥστε πολλοὺς τῶν
 ἀπεγνωσμένων ἀρρώστων παραδόξως θεραπεύειν, καὶ
 διὰ τοῦτο πολλοὺς δοκεῖν τῶν τετελευτηκότων ποιῶν
 καλὴν ζῶντας. διὸ καὶ τὸν μὲν Αἰθῆρ μυθολογοῦ-

σιν ἐγκαλοῦντα τῷ Ἀσκληπιῷ κατηγορίαν αὐτοῦ ποιήσασθαι πρὸς τὸν Δία οἷς τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ ταπεινουμένης ἑλάττους γὰρ αἰετίνες γίνεσθαι τοὺς τετελευτηκότας, θεραπευομένους ὑπὸ τοῦ Ἀσκληπιοῦ. καὶ τὸν μὲν Δία παροξυνθέντα κεραυνῶσαι τὸν Ἀσκληπιὸν καὶ διαφθεῖραι, τὸν δὲ Ἀπόλλωνα δαῖτην ἀναίρεισιν αὐτοῦ παροξυνθέντα φονεῦσαι τοὺς τὸν κεραυνὸν τῷ Διὶ κατασπιυάζοντας Κύνλωπας· ἐπὶ δὲ τῇ τούτων τελευτῇ παροξυνθέντα τὸν Δία προστάξαι τῷ Ἀπόλλωνι θητεῦσαι παρ' ἀνθρώπων, 10 καὶ ταύτην τὴν τιμωρίαν λαβεῖν παρ' αὐτοῦ τῶν ἐγκλημάτων. Ἀσκληπιοῦ δὲ φασὶ γενομένους υἱοὺς Μυχάονα καὶ Ποδολείριον, καὶ τὴν τέχνην ἐκπονήσαντας, ἐπὶ Τροίαν συστρατεῦσαι τοῖς περὶ τὸν Ἀγαμέμνονα· κατὰ δὲ τὸν πόλεμον μεγάλας ἡρείας αὐτοὺς παρασχέσθαι τοῖς Ἕλλησι θεραπεύοντας ἐμπειρότατα τοὺς τιτρασκόμενους, καὶ διὰ τὰς εὐεργεσίας ταύτας ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων μεγάλης τυχεῖς 20 βιβδόξης ἀτελεῖς δ' αὐτοὺς ἀφείναι τῶν κατὰ τὰς μάχας κινδύνων καὶ τῶν ἄλλων λειτουργιῶν διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἐν τῷ θεραπεύειν εὐχρηστίας. περὶ μὲν οὖν Ἀσκληπιοῦ καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ τοῖς ῥηθεῖσιν ἀρκεσθυσόμεθα.

Περὶ δὲ τῶν Ἀσωποῦ θυγατέρων καὶ τῶν Δία 72 καὶ γενομένων υἱῶν νῦν διέξομεν. Ωκεανοῦ καὶ Τηθύος κατὰ τοὺς μύθους ἐγένοντο παῖδες ἄλλοι τε πλείους ἐπώνυμοι ποταμῶν, ἐν οἷς ὑπάρξει Πηνειὸν καὶ Ἀσωπὸν. Πηνειὸς μὲν οὖν κατοικήσας περὶ τὴν νῦν οὖσαν Θετταλίαν ἐπώνυμόν ἐαυτοῦ τὸν προσημνημένον ποταμὸν ἐποίησεν. Ἀσωπὸς δὲ ἐν Φλιούντι 30 κατοικήσας ἔγνη Μετώπην τὴν Λαδωνος, ἐξ ἧς ἐγένοντο δύο μὲν υἱοί, Πελασγὸς καὶ Ἰσμηνός, θυγατέρες δὲ δώδεκα, Κέρκυρα καὶ Σαλαμῖς, ἔτι δ' Αἶγινα καὶ Πειρήνη καὶ Κλεώνη, πρὸς δὲ ταύταις Θῆβη τε καὶ Τάναγρα καὶ Θεσπία καὶ Ἀσωπὶς, ἔτι δὲ Σινώπη, πρὸς δὲ ταύταις Οἶνια καὶ Χαλκίς. ταύτων δ' Ἰσμηνός μὲν εἰς Βοιωτίαν ἐλθὼν κατήχησε περὶ τὸν ποταμὸν τὸν ἀπ' ἐκείνου τὴν ὠμωνυμίαν

λαβόντα. τῶν δὲ θυγατέρων Σινώπη μὲν ὑπὸ Ἀπόλ-
 λωνος ἀρπαγείσα ἀπηνέχθη πρὸς τούτον τὸν τόπον
 οὗ νῦν ἐστίν ἡ ἀπ' ἐκείνης ὀνομασθεῖσα πόλις Σι-
 νώπη· ἐκ δὲ ταύτης καὶ Ἀπόλλωνος γεγόμενος Σύρος
 ἐβασίλευσε τῶν ἀπ' ἐκείνου Σύρων ὀνομασθέντων.
 Κέρκυρα δὲ ὑπὸ Ποσειδῶνος ἀπηνέχθη εἰς νῆσον
 τὴν ἀπ' ἐκείνης Κέρκυραν ὀνομασθεῖσαν· ἐκ ταύτης
 δὲ καὶ Ποσειδῶνος ἐγένετο Φαλαῖ, ἀφ' οὗ τοὺς Φαλα-
 κὰς συνέβη τυχεῖν ταύτης τῆς πρᾶσθηρίας. Φαίᾶκος
 190 δ' ἐγένετο Ἀλκίνοος ὁ τὸν Ὀδυσσεῖα καταγαγὼν εἰς
 τὴν Ἰθάκην. Σαλαμὶς δὲ ὑπὸ Ποσειδῶνος ἀρπαγείσα
 ἐκομίσθη εἰς τὴν ἀπ' αὐτῆς νῆσον Σαλαμίνα προσαγῶ-
 ρευθεῖσαν· αὕτη δὲ μεγίστη Ποσειδῶνι Κεγχρέῃ ἐχέ-
 ωσεν, ὃς βασιλεύσας τῆς νήσου ταύτης καὶ γενόμε-
 νος ἀπεφάνης, ἀπέκτεινεν ὅφιν ὑπερφύῃ τὸ μέγεθος
 καὶ λυμαινόμενον τοὺς ἐγχωρίους. Αἰγίνα δὲ ἐκ
 Φλοῦντος ὑπὸ Διὸς ἀρπαγείσα εἰς νῆσον ἀπεκο-
 μίσθη τὴν ἀπ' ἐκείνης Αἰγίναν ὀνομασθεῖσαν· ἐν
 ταύτῃ δὲ Διὶ μεγίστη ἐτέκνωσεν Λιακόν, ὃς ἐβασί-
 200 λευσε τῆς νήσου. τούτου δ' ἐγένοντο υἱοὶ Πηλεὺς
 καὶ Τελαμών. τούτων δὲ Πηλεὺς δίσκῳ βαλὼν ἀπέ-
 κτεινεν ἀκουσίως Φῶκον ὁμοπάτρων ἀδελφόν, ὃς
 ἄλλης δὲ μητρὸς γεγεννημένον. διὰ δὲ τὸν φόνον Πη-
 λεύς ὑπὸ τοῦ πατρὸς φυγαδευθεὶς ἔφυγε τῆς νῦν
 Θετταλίας καλουμένης εἰς Φιδίαν, καὶ καθαρθεὶς ὑπὸ
 Ἀκτορος τοῦ βασιλέως διεδέξατο τὴν βασιλείαν,
 ἀπαιδὸς ὄντος τοῦ Ἀκτορος. ἐκ δὲ Πηλέως καὶ Θέτι³¹⁷
 κίδος γεγόμενος Ἀχιλλεύς ἐστράτευσε μετ' Ἀγαμέμνα-
 νος εἰς Τροίαν. Τελαμῶν δὲ φυγὼν ἐξ Αἰγίνης κα-
 200 τέθηται εἰς Σαλαμίνα, καὶ γῆμας Κεγχρέως τοῦ
 βασιλέως τῶν Σαλαμινίων θυγατέρα Γλαύκην ἐβασί-
 λευσε τῆς νήσου. τῆς δὲ γυναικὸς Γλαύκης ἀπαθα-
 νοῦσης ἐγήμεν ἐξ Ἀθηνῶν Εὐρίβοιαν τὴν Ἀλκιάδου,
 ἐξ ἧς ἐγέννησεν Αἴαντα τὸν ἐπὶ Τροίαν στρατεύσαντα.
 73. Τούτων δ' ἡμῖν διευκρινημένων περὶ Πέλοπος καὶ Ταντάλου καὶ Οἰνομάου
 ἀναγκαῖον δὲ τοῖς χρόνοις προσαναδρομῶντας ἡμᾶς
 ἀπ' ἀρχῆς ἐν κεφαλαίοις ἅπαντα διελθεῖν. κατὰ γὰρ

τὴν Πελοπόννησον ἐν πόλει Πίσῃ Ἀρης Ἀρπίνῃ τῇ
 Ἀσώπου θυγατρὶ μιγείς ἐγέννησεν Οἰνόμαον. οὗτος
 δὲ θυγατέρα μονογενῇ γεννήσας ὠνόμασεν Ἴπποδά-
 μειαν. χρηστηρίαζόμενος δὲ αὐτῷ περὶ τῆς τελευτῆς
 ἔχρησεν ὁ θεὸς τότε τελευτήσειν αὐτὸν ὅταν ἡ θυ-
 γάτῃ Ἴπποδάμεια συνδικήσῃ· εὐλαβούμενον οὖν αὐ-
 τὸν περὶ τοῦ γάμου τῆς θυγατρὸς κρίναι ταύτην
 καθέπον διαφύλαττεν, ὑπολαβόντα μόνως οὕτως
 ἐκφεύξεσθαι τὸν κίνδυνον. διὸ περ πολλῶν μνηστευο-
 μένων τὴν κόρην ἄθλον προτίθει τοῖς βουλομένοις 10
 αὐτὴν γῆμαί τοσούτον· ἴδει τὸν μὲν ἡττηθέντα τε-
 λεύτησαι, τὸν δ' ἐπιτυχόντα γαμῆν τὴν κόρην. ὑπε-
 διήσατο δὲ Ἴπποδρόμῳ ἀπὸ τῆς Πίσσης μέχρι τοῦ
 κατὰ Κόρινθον ἰσθμοῦ πρὸς τὸν βωμὸν τοῦ Ποσει-
 δῶτος τὴν δ' ἄφρσιν τῶν ἵππων ἐποίησε τοιαύτην.
 ὁ μὲν Οἰνόμαος, ἔθυσε κρέον τῷ Δεῖ, ὁ δὲ μνηστευό-
 μενος ἑξώρμα τέθριππον ἐλαύνων ἄρμα. ἀγισθέντων
 δὲ τῶν ἱερῶν, τότε ἄρχεσθαι τοῦ δρόμου τὸν Οἰνό-
 μαον, καὶ δώκειν τὸν μνηστῆρα, ἔχοντα δόρυ καὶ
 ἡνίοχον τὸν Μυρτίλον· εἰ δ' ἐφίκοιτο καταλαβεῖν 20
 τὸ διωκόμενον ἄρμα, χύπτειν τῷ δόρατι καὶ δια-
 φθείρειν τὸν μνηστῆρα. τοῦτω δὲ τῷ τρόπῳ τοὺς
 αἰεὶ μνηστευόμενους καταλαμβάνουσιν διὰ τὴν ὀξύτητα
 τῶν ἵππων, πολλοὺς ἀνήρει. Πέλοψ δὲ ὁ Ταντάλου
 καταντήσας εἰς Πίσαν, καὶ θεασάμενος τὴν Ἴππο-
 δάμειαν, ἐπεθύμησε τοῦ γάμου· φθείρας δὲ τὸν
 ἡνίοχον τοῦ Οἰνομάου Μυρτίλον, καὶ λαβὼν συν-
 ἔργον πρὸς τὴν ὕλην, ἔφθασε παραγενόμενος ἐπὶ
 τὸν ἰσθμὸν πρὸς τὸν τοῦ Ποσειδῶνος βωμόν. ὁ δ'
 Οἰνόμαος τὸ λῆγον τετελεσθαι νομίζων, καὶ διὰ τὴν 30
 λήπην ἀθυμήσας, αὐτὸν ἐκ τοῦ ζῆν μετέδωκε.
 τοῦτω δὲ τῷ τρόπῳ Πέλοψ γῆμας τὴν Ἴπποδάμειαν
 παρέλαβε τὴν ἐν Πίσῃ βασιλείαν, καὶ διὰ τὴν ἀν-
 θρείαν καὶ σύνεσιν αἰεὶ μᾶλλον αὐξόμενος τοὺς πλεί-

318 στους τῶν κατὰ τὴν Πελοπόννησον οἰκούντων
 προσεγγάγετο, καὶ τὴν χώραν ἀπ' ἑαυτοῦ Πελοπόν-
 νησον προσεγγόρευσεν.

Ἐπειδὴ δὲ Πέλοπος ἐμνήσθημεν, ἀναγκαῖον ἐστὶ 74

- καὶ περὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ταντάλου διελθεῖν, ἵνα
 μηδὲν τῶν ἀκοῆς ἀξίων παραλείπωμεν. Τάνταλος
 μὲν Διὸς ἦν υἱός, πλούτω δὲ καὶ δόξῃ διαφέρων
 κατοικεῖ τῆς Ἀσίας περὶ τὴν τῶν ὀνομαζομένην Πα-
 φλαγονίαν. διὰ δὲ τὴν αἰὸν τοῦ πατρὸς Διὸς εὐχά-
 νειαν, ὡς φασί, φίλος ἐγένετο τῶν θεῶν ἐπὶ πλείων.
 ὕστερον δὲ τὴν εὐτυχίαν οὐ φέρων ἀνθρωπίνως, καὶ
 μετασχὼν κοινῆς τραπέζης καὶ πάσης παρόρησίας,
 ἀπήγγελλε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παρὰ τοῖς ἀθανάτοις
 10 ἀπόρρητα. δι' ἣν αἰτίαν καὶ ζῶν ἐκολάσθη καὶ τε-
 λευτήσας αἰῶνιου κατὰ τοὺς μύθους τιμωρίας ἤξια-
 θη, καταχθείς εἰς τοὺς ἀσβεστοὺς τούτων δ' ἐγένετο
 Πέλοψ υἱὸς καὶ Νιόβη θυγάτηρ· αὕτη δὲ ἐγέννησεν
 υἱοὺς ἑπτὰ καὶ θυγατέρας τὰς ἰσας, εὐπρεπέα δια-
 φερούσας. ἐπὶ δὲ τῷ πλήθει τῶν τέκνων μέγα φρονε-
 τομένη, πλεονάκεις ἐκαυχᾶτο καὶ τῆς Ἀθηαῦς ἐαν-
 τὴν εὐτεκνοτέραν ἀπεφαίνετο. εἶθ' ἡ μὲν Ἀθηαὶ κατὰ
 τοὺς μύθους χολωσαμένη προσέταξε τῷ μὲν Ἀπόλ-
 λωνι κατατοξεῦσαι τοὺς υἱοὺς τῆς Νιόβης, τῇ δ'
 20 Ἀρτέμιδι τὰς θυγατέρας. τούτων δ' ὑπακουσάντων
 τῇ μητρὶ καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν κατατοξευσάν-
 των τὰ τέκνα τῆς Νιόβης, συνέβη τὴν προσηρημέ-
 νην ὑφ' ἑνα καιρὸν ὁξέως ἅμα εὐτεκνον καὶ ἀτεκνον
 γενέσθαι. ἐπεὶ δὲ ὁ Τάνταλος μισηθεὶς ὑπὸ τῶν
 θεῶν ἐξέπεσεν ἐκ Παφλαγονίας ὑπὸ Ἰλου τοῦ Τρωῆος,
 ἀναγκαῖόν ἐστι καὶ τὰ περὶ τὸν Ἰλόν καὶ τοὺς προ-
 γόνους αὐτοῦ διελθεῖν.
- 75 Τῆς Τρωάδος χώρας πρῶτος ἐβασίλευσε Τεύ-
 κρος, υἱὸς ὧν Σκαμάνδρου τοῦ ποταμοῦ καὶ Ἰδαίας
 80 νύμφης, ἀνὴρ ἐπιφανής, καὶ τοὺς λαοὺς ἀφ' ἑαυτοῦ
 Τεύκρους προσηγόρευσε. Τεύκρου δ' ἐγένετο θυγάτηρ
 Βάτεια· ταύτην δὲ Δαρδανὸς ὁ Διὸς γῆμας καὶ
 τὴν βασιλείαν διαδεξάμενος, τοὺς μὲν λαοὺς ἀφ'
 ἑαυτοῦ ὠνόμασε Δαρδάνους, πόλιν δὲ οἰκίσας ἐπὶ
 θαλάττης ὠνόμασεν ἀφ' ἑαυτοῦ Δάρδανον. τού-
 του δ' Ἐριχθόνιος υἱὸς γενόμενος εὐδαιμονίᾳ καὶ
 πλούτῳ πολὺ διήνεγκε· περὶ οὗ καὶ ὁ ποιητὴς
 Ὅμηρος φησὶ

ὅς δὴ ἀφηνειότατος γένητο θνητῶν ἀνθρώπων·
 τοῦ τριςχίλια ἵπποι ἔλος κᾶτα βουκολέοντο.
 Ἐριχθονίου δ' υἱὸς γενόμενος Τρῶς τοὺς λαοὺς ἀνό-
 μασειν ἀφ' ἑαυτοῦ Τρῶας· τοῦτου δ' ἐγένοντο τρεῖς
 υἱοί, Ἴλος, Ἀσάρακος, Γανυμήδης. Ἴλος μὲν οὖν
 819 ᾤκισεν ἐν πεδίῳ πόλιν ἐπιφανεστάτην τῶν ἐν τῇ
 Τρωάδι, Ἴλιον ἀφ' ἑαυτοῦ θέμενος τὴν προσηγο-
 ρίαν. Ἴλου δὲ γένόμενος υἱὸς Λαομέδων Τιθωνὸν
 καὶ Πριάμον ἐγέννησεν· ὧν Τιθωνὸς μὲν στρατεύ-
 σας εἰς τὰ πρὸς ἑω μέρη τῆς Ἀσίας καὶ διατείνας 10
 ἕως Αἰθιοπίας, ἐμυθολογήθη μὲν ἐξ Ἡοῦς τεκνω-
 σαι Μήνονα τὸν τοῖς Τρῶσι βοηθήσαντα καὶ ὑπὸ
 Ἀχιλλέως ἀναιρεθέντα· Πριάμος δ' Ἐκάβην γήμας
 σὺν ἄλλοις πλείοσιν υἱοῖς ἐγέννησεν· Ἐκτορα τὸν ἐπι-
 σημότατον γενόμενον ἐν τῷ Τρωικῷ πολέμῳ. Ἀσά-
 ρακος δὲ Δαρδάνων βασιλεύσας Κάπυον ἐγέννησεν·
 ἐξ οὗ τεκνωθεὶς Ἀγγίσης ἐξ Ἀφροδίτης Αἰνείαν
 ἐγέννησε τὸν ἐπιφανέστατον τῶν Τρῶων. Γανυμή-
 δης δὲ τῶν ἀπάντων εὐπρεπεῖα διαφέρων ὑπὸ τῶν
 θεῶν ἀνηρπάχῃ τῷ Διὶ οἶνοχοεῖν. 20

Τούτων δ' ἡμῖν διευκρινημένων πειρασόμεθα
 διεξιᾶναι περὶ Δαίδαλου καὶ Μινωταύρου καὶ τῆς
 Μίνως στρατείας εἰς Σικελίαν ἐπὶ Κώκαλον τὸν
 βασιλῆα. Δαίδαλος ἦν τὸ μὲν γένος Ἀθηναῖος, εἰς 76
 τῶν Ἐρεχθιδῶν ὀνομαζόμενος· ἦν γὰρ υἱὸς Μητί-
 νος τοῦ Εὐπαλάμου τοῦ Ἐρεχθέως· φύσει δὲ πολὺ
 τοὺς ἄλλους ἅπαντας ὑπεραίρων, ἐξήλωσε τὰ τε περὶ
 τὴν τεκτονικὴν τέχνην καὶ τὴν τῶν ἀγαλμάτων κα-
 τασκευὴν καὶ λιθουργίαν· εὐρετῆς δὲ γενόμενος πολ-
 λῶν τῶν συνεργούντων εἰς τὴν τέχνην κατασκεύασεν 30
 ἔργα θαυμαζόμενα κατὰ πολλοὺς τόπους τῆς οἰκου-
 μένης· κατὰ δὲ τὴν τῶν ἀγαλμάτων κατασκευὴν το-
 σοῦτο τῶν ἀπάντων ἀνθρώπων διήνεγκεν ὥστε τοὺς
 μεταγενεστέρους μυθολογῆσαι περὶ αὐτοῦ διότι τὰ
 κατασκευαζόμενα τῶν ἀγαλμάτων ὁμοιότατα τοῖς
 ἐμψύχοις ὑπάρχειν· βλέπειν τε γὰρ αὐτὰ καὶ περι-
 πατεῖν, καὶ καθόλου τηρεῖν τὴν τοῦ ὅλου σώματος
 διάθεσιν, ὥστε δοκεῖν εἶναι τὸ κατασκευασθὲν ἐμ-

ψυχον ζῶον. πρῶτος δὲ ὀμματώσας καὶ διαβεβη-
 κότες τὰ σκέλη ποιήσας, εἰ δὲ τὰς χεῖρας διατετα-
 μένας ποιῶν, εἰκότως ἐθαυμάζετο παρὰ τοῖς ἀν-
 θρώποις. οἱ γὰρ πρὸ τούτου τεχνῖται κατασκευάζον
 τὰ ἀγάλματα τοῖς μὲν ὀμμασι μεμυκότες, τὰς δὲ
 χεῖρας ἔχοντες καθειμένους καὶ ταῖς πλευραῖς κεκολλη-
 μένας. ὁ δ' οὖν Δαίδαλος κατὰ τὴν φιλοτεχνίαν
 θαυμαζόμενος, ἔφυγεν ἐκ τῆς πατρίδος καταδικασ-
 θείς ἐπὶ φόνῳ διὰ τοιαύτας αἰτίας. τῆς ἀδελφῆς
 10 τοῦ Δαιδάλου γενόμενος υἱὸς Τάλως ἐπαιδευέτο παρὰ
 Δαιδάλῳ, πᾶς ὢν τὴν ἡλικίαν. εὐφυνέστερος δ' ὢν
 τοῦ διδασκάλου, τὸν τε κεραιμενικὸν τροχὸν εὗρε
 καὶ σιαγόνι περιτυχῶν ὄψεως καὶ ταύτῃ ξυληφίον 320
 μικρὰν διαπρίσας, ἐμιμήσατο τὴν τραχύτητα τῶν
 ὀδόντων. διόπερ κατασκευασάμενος ἐκ αἰθέρου πρίσ-
 να, καὶ διὰ τούτου πρίζων τὴν ἐν τοῖς ἔργοις ξυλί-
 νην ὕλην, ἔδοξεν εὐχρηστον εὐρηκέναι μέγα πρὸς
 τὴν τεκτονικὴν τέχνην. ὁμοίως δὲ καὶ τὸν τόρνον
 εὐρὼν καὶ ἑτέρα τινὰ φιλοτεχνήματα, δόξαν ἀπη-
 20 νέγκαστο μεγάλῃ. ὁ δὲ Δαίδαλος φθονήσας τῷ παιδί,
 καὶ νομίζων αὐτὸν πολὺ τῇ δόξῃ προέξειν τοῦ διδα-
 σκάλου, τὸν παῖδα ἐδολοφάνησε. θάπτων δ' αὐτὸν
 καὶ περικατάληπτος γενόμενος, ἐπηρωτήθη τίνα
 θάπτει, καὶ ἔφησεν ὅφιν καταχωννύειν. θαυμάσας
 δ' ἂν τις τὸ παράδοξον, ὅτι διὰ τὰ ζῶον ἐξ οὗ τοῦ
 πρίονος ἐνεθυμήθη τὴν κατασκευὴν, διὰ τούτου καὶ
 τοῦ φόνου τὴν ἐπίγνωσιν συνέβη γενέσθαι. κατηγο-
 ρηθεὶς δὲ καὶ καταδικασθεὶς ὑπὸ τῶν Ἀρεοπαγικῶν
 φόνου, τὸ μὲν πρῶτον ἔφυγεν εἰς ἓνα τῶν κατὰ τὴν
 30 Αἰτῆκὴν δῆμων, ἐν ᾧ τοὺς κατοικοῦντας ἀπ' ἐκεί-
 77 νου Δαιδαλίδας ὀνομάσθηναι. μετὰ δὲ ταῦτα διαδράς
 εἰς Κρήτην, καὶ διὰ τὴν ἐν τῇ τέχνῃ δόξαν θαυμα-
 ζόμενος, φίλος ἐγένετο Μίνως τοῦ βασιλέως. κατὰ
 δὲ τὸν παραδεδωμένον μῦθον Πασιφᾶς τῆς Μίνως
 γυναικὸς ἐρασθείσης τοῦ ταύρου, μηχανήματα ποιήσας
 ὁμοιωμένον βοῖ συνήργησε τῇ Πασιφᾷ πρὸς τὴν
 ἐπιθυμίαν. μυθολογοῦσι γὰρ πρὸ τούτων τῶν χρό-
 νων Μίνωα κατ' ἐνιαυτὸν συνήθως καθιερῶν τὸν

κάλλιστον τῶν γινόμενων ταύρων τῷ Ποσειδῶνι, καὶ
 θύειν τοῦτον τῷ θεῷ. γινόμενου δὲ τότε ταύρου
 κάλλει διαφέροντος, ἕτερον τῶν ἡπτόνων ταύρων θύ-
 σαι. τὸν δὲ Ποσειδῶνα μηνίσαντα τῷ Μίνῳ ποιῆσαι
 τὴν γυναῖκα αὐτοῦ Πασιφάνην ἐρασθῆναι τοῦ ταύρου.
 διὰ δὲ τῆς τούτου φιλοτεχνίας τὴν Πασιφάνην μι-
 γαίσαν τῷ ταύρῳ γεννῆσαι τὸν μυθολογούμενον Με-
 νώταυρον. τοῦτον δὲ φασὶ διφυῆ γεγονέναι, καὶ τὰ
 μὲν ἀνώτερα μέρη τοῦ σώματος ἄχρὶ τῶν ὤμων
 ἔχειν ταύρου, τὰ δὲ λοιπὰ ἀνθρώπου. τῷ δὲ τέρατι 10
 τούτῳ πρὸς διατροφήν λέγεται κατασκευάσαι Δαίδα-
 λον λαβύρινθον, τὰς διεξόδους σχολιάς ἔχοντα καὶ
 τοῖς ἀπείροις δυσευρέτους, ἐν ᾧ τρεφόμενον τὸν Με-
 νώταυρον τοὺς ἐξ Ἀθηνῶν ἀποστελλομένους ἐπὶ τὰ
 κούρους καὶ κόρας ἐπὶ κατεσθίειν, περὶ οὗν πρόει-
 ρήκαμεν. τὸν οὖν Δαίδαλον πυθόμενον τὴν ἀπειλὴν
 τοῦ Μίνῳ διὰ τὴν κατασκευὴν τῆς βροῆς φασὶ φοβη-
 θέντα τὴν ὀργὴν τοῦ βασιλέως ἐκ τῆς Κρήτης ἐκ-
 πλεῦσαι, συνεργούσης τῆς Πασιφάνης καὶ πλοῖον δού-
 σης πρὸς τὸν ἔκπλουν. μετὰ δὲ τούτου τὸν υἱὸν Ἰκα- 20
 ρον φυγόντα κατενεχθῆναι πρὸς τινα νῆσον πελα-
 γίαν, πρὸς ἣν τὸν Ἰκαρον παράβολως ἀποβαλόντα
 πεσεῖν εἰς θάλατταν καὶ τελευτῆσαι, ἀφ' οὗ καὶ τὸ
 πέλαγος Ἰκάριον ὀνομασθῆναι. καὶ τὴν νῆσον Ἰκα-
 321 ρίαν κληθῆναι. τὸν δὲ Δαίδαλον ἐκ τῆς νήσου ταύ-
 τῃς ἐκπλεύσαντα κατενεχθῆναι τῆς Σικελίας πρὸς
 χώραν ἧς βασιλεύοντα Κώκαλον ἀναλαβεῖν τὸν Δαί-
 δαλον, καὶ διὰ τὴν εὐφυΐαν καὶ δόξαν ποιήσασθαι
 φίλον ἐπὶ πλείον. τινὲς δὲ μυθολογοῦσι, κατὰ τὴν
 Κρήτην εἶναι Δαίδαλον διατρίβοντος καὶ ὑπὸ τῆς Πα- 30
 σιφάνης κρυπτομένου, Μίνῳα μὲν τὸν βασιλεῖα βου-
 λόμενον τιμωρίας ἀξιῶσαι τὸν Δαίδαλον, καὶ μὴ δυ-
 ναμενον εὐρεῖν, τὰ τε πλοῖα πάντα τὰ κατὰ τὴν νῆ-
 σον ἐρευνᾶν καὶ χρημάτων πλήθος ἐπαγγέλλεσθαι
 δώσειν τῷ τὸν Δαίδαλον εὐρόντι. ἐνταῦθα τὸν Δαί-
 δαλον ἀπογόντια τὸν δαὶ τῶν πλοίων δρασμὸν κατα-
 σκευάσαι παραδόξως πτέρυγας περὶ λοτεχνημένας καὶ
 διὰ κηροῦ θανμαστιῶς ἡσχημένας· ἐπιθέντα δὲ ταύτας

τῷ τε τοῦ υἱοῦ σώματι καὶ τῷ ἑαυτοῦ, παραδόξως ἐκπετασθῆναι καὶ διαδραῖσαι τὸ πλησίον τῆς νήσου πέλαγος. καὶ τὸν μὲν Ἰκαρον διὰ τὴν νεότητα μετέωρον τὴν πτῆσιν ποιούμενον πεσεῖν εἰς τὸ πέλαγος, τακέντος διὰ τὸν ἥλιον τοῦ συνέχοντος τὰς πτέρυγας κηροῦ· αὐτὸν δὲ παρὰ τὴν θάλατταν πετόμενον, καὶ παρ' ἑκαστον τέγγοντα τὰς πτέρυγας, διασωθῆναι παραδόξως εἰς τὴν Σικελίαν. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων, εἰ καὶ παράδοξός ἐστιν ὁ μῦθος, ὅμως ἐκρί-
 10 ναμεν μὴ παραλιπεῖν αὐτόν.

78 Δαίδαλος δὲ παρὰ τε τῷ Κωκάλῳ καὶ τοῖς Σικανόις διέτριψε πλείω χρόνον, θαυμαζόμενος ἐν τῇ κατὰ τὴν τέχνην ὑπερβολῇ. κατεσκεύασε δ' ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ τινὰ τῶν ἔργων ἃ μέχρι τοῦ νῦν διαμένει. πλησίον μὲν γὰρ τῆς Μεγαρίδος φιλοτέχνης ἐποίησε τὴν ὀνομαζομένην κολυμβήθραν, ἐξ ἧς μέγας ποταμὸς εἰς τὴν πλησίον θάλατταν ἐξερεύγεται καλούμενος Ἀλαβῶν. κατὰ δὲ τὴν νῦν Ἀκραγαντί-
 20 νην ἐν τῷ Καμικῷ καλουμένῳ πόλιν ἐπὶ πέτρᾳ οὖσαν πασῶν ὀχυρωτάτην κατεσκεύασε καὶ παντελῶς ἐκ βίας ἀνάλωτον· στενὴν γὰρ καὶ σκολιὰν τὴν ἀνάβασιν αὐτῆς φιλοτεχνήσας, ἐποίησε δύνασθαι διὰ τριῶν ἢ τεττάρων ἀνθρώπων φυλάττεσθαι. διόπερ ὁ Κωκάλος ἐν ταύτῃ ποιήσας τὰ βασίλεια καὶ τὰ χρήματα κατατιθέμενος, ἀνάλωτον ἔσχεν αὐτὴν διὰ τὴν ἐπίνοίαν τοῦ τεχνίτου. τρίτον δὲ σπήλαιον κατὰ τὴν Σελινουντίαν χώραν κατεσκεύασεν, ἐν ᾧ τὴν αἰμίδα τοῦ κατ' αὐτὴν πυρὸς οὕτως εὐστόχως ἐξε-
 30 λαβεν ὥστε διὰ τὴν μαλακότητα τῆς θερμασίας ἐξίδρουν λεληθότως, καὶ κατὰ μικρὸν τοὺς ἐνδιατρίβοντας μετὰ τέρψεως θεραπεύειν τὰ σώματα μηδὲν παρενοχλούμενους ὑπὸ τῆς θερμότητος. κατὰ δὲ τὸν Ἑρῦκα πέτρας οὐσης ἀποτομάδος εἰς ὕψος ἐξαΐσιον, καὶ τῆς κατὰ τὸ ἑρὸν τῆς Ἀφροδίτης στενοχωρίας ἀναγκαζούσης ἐπὶ τὸ τῆς πέτρας ἀπόκρημνον ποιή-
 322 σασθαι τὴν οἰκοδομίαν, κατεσκεύασεν ἐπ' αὐτοῦ τοῦ κρημνοῦ τοῖχον, προβιβάσας παραδόξως τὸ ὑπερκείμενον τοῦ κρημνοῦ. χρυσοῦν τε κηρίον τῇ Ἀφρο-

δίῃ τῇ Ἑρμῇ φασὶν αὐτὸν φιλοτεχνῆσαι περιττῶς
εἰργασμένον καὶ τῷ κατ' ἀλήθειαν κηρίῳ ἀπαρτυγε-
ρητῶς ὁμοιωμένον. ἄλλα τε πολλὰ φασὶν αὐτὸν φι-
λοτεχνῆσαι κατὰ τὴν Σικελίαν, ἃ διὰ τὸ πλῆθος τοῦ
χρόνου διέφθαρται.

Μίνως δὲ ὁ τῶν Κρητῶν βασιλεὺς θαλασσοκρα- 79
τῶν κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους, καὶ πιθόμενος τῇ
Λαϊδάλου φυγῇ εἰς τὴν Σικελίαν, ἔγνω στρατεύειν
ἐπ' αὐτήν. παρασκευασάμενος δὲ δύναμιν ναυτικὴν
ἀξιόλογον, ἐξέπλευσεν ἐκ τῆς Κρήτης, καὶ κατῆρε 10
τῆς Ἀκραγαντίνης εἰς τὴν ἀπ' ἐκείνου Μίνωαν κα-
λουμένην. ἀποβιβάσας δὲ τὴν δύναμιν καὶ πέμψας
ἀγγέλους πρὸς Κῶκαλον τοῦ βασιλέως ἐξῆγε τὸν
Λαϊδάλον εἰς τιμωρίαν. ὁ δὲ Κῶκαλος εἰς σύλλογον
προσκαλεσάμενος καὶ πάντα ποιήσας ἐπαγγελάμενος,
ἐπὶ τὰ ξένια παρέλαβε τὸν Μίνω, λουομένου δ' αὐ-
τοῦ Κῶκαλος μὲν παρακατασχὼν πλείονα χρόνον ἐν
τῷ θερμῷ τὸν Μίνωα διέφθειρε, καὶ τὸ σῶμα ἀπέ-
θηκε τοῖς Κρησί, πρόφασιν ἐνεγκὼν τοῦ θανάτου
διότι κατὰ τὸν λουτρῶνα ὠλισθήκει, καὶ πεσὼν εἰς 20
τὸ θερμὸν ὕδωρ ἐτελεύτησε. μετὰ δὲ ταῦτα οἱ μὲν
συνεστρατευμένοι τῇ σῶμα τοῦ βασιλέως ἔθαψαν
μεγαλοπρεπῶς, καὶ διπλαῦν τάφον οἰκοδομήσαντες
κατὰ μὲν τὸν κεκρυμμένον τόπον ἔθεσαν τὰ ὅσα,
κατὰ δὲ τὸν ἀνεπαγγελμένον ἐποίησαν Ἀφροδίτης νεῶν.
οὗτος δ' ἐπὶ γενεᾷς πλείους ἐτιμᾶτο, θνύοντων τῶν
ἐγχωρίων ὡς Ἀφροδίτης ὄντος τοῦ νεῶ κατὰ δὲ
τοὺς νεωτέρους καιροὺς κτισθείσης μὲν τῆς τῶν
Ἀκραγαντίνων πόλεως, γνωσθείσης δὲ τῆς τῶν ὁσίων
θείας, συνέβη τὸν μὲν τάφον καθαιρεθῆναι, τὰ 30
δ' ὅσα τοῖς Κρησὶν ἀποδοθῆναι. Θηρώνος δυνα-
στευόντος τῶν Ἀκραγαντίνων. οὐ μὲν ἀλλ' οἱ κατὰ
τὴν Σικελίαν Κρητὲς μετὰ τὴν Μίνωος τελευτὴν
ἔστασαν διὰ τὴν ἀναρχίαν τῶν δὲ νεῶν ὑπὸ τῶν
περὶ τὸν Κῶκαλον Σικανῶν ἐμπυρισθεῖσων, τὴν μὲν
εἰς τὰς πατρίδας ἐπαροδὸν ἀπὸ γυνωσαν, κρίναντες δ'
ἐν τῇ Σικελίᾳ κατακεῖν, οἱ μὲν ἐνταῦθα πολιν ὤκει-
σαν, ἣν ἀπὸ τοῦ βασιλέως αὐτῶν Μίνωαν ὠνομα-

323
 σαν, οἱ δὲ διὰ τῆς μεσογείου πλανηθέντες καὶ κατα-
 λαβόμενοι χωρίον ὄχυρόν, ἔκτισαν πόλιν, ἣν ἀπὸ τῆς
 ἐν τῇ πόλει διαφθούσης πηγῆς ὠνόμασαν Ἑγγυον.
 Ὑστερον δὲ μετὰ τὴν τῆς Τροίας ἄλωσιν Μηρῶντος
 τοῦ Κρητὸς προσερχθέντος τῇ Σικελίᾳ, προσεβόησαν
 90 τοὺς καταπλευσάντας Κρητὰς διὰ τὴν σιγήνειαν
 καὶ τῆς πολιτείας μετέδδαν, ὁρμώμενοι δ' ἐξ ὀχυ-
 ρᾶς πόλεως καὶ καταπολεμήσαντες τινὰς τῶν περὶ το-
 κῶν, ἱκανὴν κατεκίψαντο χώραν. αἱ δὲ πάλιν
 10 αὐξανόμενοι, καὶ κατασκευάσαντες ἱερὸν τῶν Μη-
 τέρων, θαφόμενος ἐτιμῶν τὰς θεάς, ἀναθήμασι πολ-
 λυῖς κοσμοῦντες τὸ ἱερὸν αὐτῶν, ταύτας δὲ ἀνιδρύ-
 σθηναι φασιν ἐκ τῆς Κρήτης, διὰ τὸ καὶ παρὰ τοῖς
 Κρητοῖς τιμᾶσθαι τὰς θεάς ταύτας διαφερόντως.
 80 μυθολογοῦσι δ' αὐτὰς τὸ πάλαιον θρηναὶ τὸν Διὶ
 λάθρα τοῦ πατρὸς Κρόνον, ἀνθ' ὧν αὐτὰς εἰς τὸν
 οὐρανὸν ἀναβιβάσθηναι, καὶ καταστερισθεῖσας ἄφ-
 κτους προσαγορευθῆναι περὶ ὧν καὶ τὸν Ἄρατον
 συμφωνοῦντα τοῖσις τεθεικέναι κατὰ τὴν τῶν
 20 ἄστρον ποιήσιν,
 ἐμπάλιν εἰς ὦκτος τετραμῆναι· εἰ ἔτιδον γέ
 Κρητῆθεν κελαι γέ· Διὸς μεγάλου Ἰοτῆος
 οὐρανὸν εἰσανέβησαν, ὃ μὲν τότε κούρῳντα
 [Δίκτω ἐν εὐώδει ὄρεος σχεδὸν Ἰθάκιῳ
 ἀκτῇ ἐγκτεθέντο, καὶ ἔρποντο εἰς ἐνὶ αὐτῶν]
 Δικεαῖοι Κούρητες, ὅτε Κρόνον ἐρεῦσαντο.
 οὐκ ἄξον δὲ παρὰλεπὴν τὴν περὶ τὰς θεάς ἀγγελίαν
 γέ κρᾶ τὴν καὶ ἀνθρώπους ἐπιφάνεται· τιμᾶσι δ'
 αὐτὰς οὐ μόνον οἱ τᾶσιν τὴν πόλιν διέδοτες,
 30 ἀλλὰ καὶ τινες τῶν ἄλλων κερδίσκων· θυγατρὶς γάρ
 μεγαλοπρεπὲς καὶ τῶς ἄλλας τιμαῖς ἀποδεκνύμενη
 τὰς θεάς. ἐνίας δὲ πόλεις καὶ πρυόχορστοι χρησμοὶ
 προσέταξαν τιμᾶν τὰς θεάς· εἰσοῦσας γὰρ τοῖς τοιού-
 τοις τοὺς τε τῶν ἰδιωτῶν βίους εὐδαίμονας καὶ τὰς
 πόλεις εὐθηνῆσειν. τέλος δὲ πρὸβαινομένης ἐπὶ πολὺ
 τῆς κατὰ τὰς θεὰς ἐπιφάνειας, οἱ μὲν ἐρχόμενοι
 πολλοῖς ἀναθήμασι χρυσοῖς καὶ ἀργυροῖς διέτελεσαν
 τιμῶντες ἄλλοι τῶνδε τῶν ἱστοριῶν γραφομένων. τῶν

μέν γάρ αὐταῖς κατεσκευάσαν· οὐ μόνον τῶν μεγέθει
 διάφορον, ἀλλὰ καὶ τῇ πολυτελείᾳ τῇ κατὰ τὴν οὐ-
 κοδομίαν θαυμάζομενον. οὐκ ἔχοντες γὰρ κατὰ τὴν
 ἰδίαν χώραν λίθον ἀξιόλογον παρὰ τῶν ἀστυγματο-
 324 πων. Ἀγυρναίων ἦγον, πῶς μὲν πόλεων δεσπῆ-
 ναι ὡς ἐκατὸν σταδίων, τῆς δὲ ὁδοῦ δὲ ἥς ἀνάγκη
 κομίζεσθαι τοὺς λίθους ὑπαρχούσης τροχίως καὶ
 σπαντεῶς δυσπορεύτου· δι' ἣν αἰτίαν κατασκευάσαν-
 τες ἀράξας πετρακύκλους ἐκατὸν ζεύγος βοῶν ἐκο-
 μισαν τὸν λίθον. διὰ γὰρ τὸ πλῆθος τῶν ἱερῶν ἰο-
 χρημάτων εὐπορούμενοι, τῇ θαφείᾳ τῆς εὐπορίας
 ὑπερῆγον τῶν ἀναιλωμάτων· βραχὺ γὰρ πρὸ ἡμῶν
 εἶχον αἱ θεαὶ βοῦς μὲν ἱερᾶς τριεχίλιας, χώρας δὲ
 πλῆθος, ὥστε λαμβάνειν μεγάλας προσόδους.
 Ἡμεῖς δὲ περὶ τούτων ἀρκοῦντως διηληλυθότες
 περὶ Ἀρισταίου γράφειν ἐγχειρήσομεν. Ἀρισταῖος 81
 γὰρ ἦν υἱὸς μὲν Ἀπόλλωνος καὶ Κυρήνης τῆς Τυρῶς
 θυγατρὸς τοῦ Πηνειοῦ· περὶ δὲ τῆς γενέσεως αὐτοῦ
 μυθολογοῦσά τινες οὕτως· Ἀπόλλωνα, περὶ τὸ Πη-
 λιον τρέφομένης κόρης ὄνομα Κυρήνης διαφερούσης 20
 καλλιῇ, ἐρασθῆναι τῆς παρθένου, καὶ μεταγχεῖν
 αὐτῇ τῆς Λιβύης εἰς ταύτην τὴν χώραν, ἐν ᾗ κατὰ
 τοὺς ὑστερον χρόνους εὐνὰ πόλιν ἀπ' ἐκεί-
 νης ὀνομάσαι Κυρήνην. τὸν δ' οὐκ Ἀπόλλω κατὰ
 ταύτην τὴν χώραν ἐκ Κυρήνης γενήσαντα υἱὸν
 Ἀρισταῖον τούτον μὲν νῆπιον ὄντα παραδόναι ταῖς
 νύμφαις τρεῖς· ταύτας δὲ τῶν παιδῶν τρεῖς ὀνομα-
 σίας προσεῖπαι· καλεῖν γὰρ αὐτὸν Νόμιον, Ἀρι-
 σταῖον, Ἀργέα· τοῦτον δὲ παρὰ τῶν νυμφῶν μα-
 θόντα τὴν τε τοῦ γάλακτος πῆξιν καὶ τὴν κατα- 30
 σκευὴν τῶν σμηνῶν, ἐπεὶ δὲ τῶν ἐλατῶν τὴν κατερ-
 χασίαν, διδάξαι· πρῶτον τοὺς ἀνθρώπους· διὰ δὲ
 τὴν εὐχρηστίαν τὴν ἐκ τούτων τῶν εὐρημάτων τοὺς
 εὐεργετηθέντας ἀνθρώπους τιμῆσαι τὸν Ἀρισταῖον
 ἰσοθέως τιμαῖς, καθὰ καὶ τὸν Διόνυσον. μετὰ δὲ
 ταῦτα φασὶν αὐτὸν εἰς τὴν Βοιωτίαν κατανήσαντα
 γῆμας τῶν Κάδμου θυγατρῶν Αὐτιονόην, ἐξ ἥς
 φασὶν Ἀκταῖον γενέσθαι τὸν κατὰ τοῦ μύθους

ὑπὸ τῶν ἰδίων κυνῶν διασπασθέντα. τὴν δ' αὖτις
 ἀποδιδόασιν τῆς αἰτυχίας οἱ μὲν ὅτι κατὰ τὸ τῆς
 Ἀρτέμιδος ἱερὸν διὰ τῶν ἀνατιθεμένων ἀκρωτηρίων
 ἐκ τῶν κυνηγεσίων προηρείτο τὸν γάμον κατεργασά-
 σθαι τῆς Ἀρτέμιδος, οἱ δ', ὅτι τῆς Ἀρτέμιδος αὐ-
 τὸν πρωτεύειν ταῖς κυνηγεσίαις ἀπεφώνησαν. οὐκ ἀπὸ-
 θανὼν δὲ ἐπ' ἀμφοτέροις τούτοις μηνῖσαι τὴν θεόν.
 εἴτε γὰρ τοῖς ἀλίσκομένοις πρὸς τὴν ἀκοινώνητον
 τοῖς γάμοις κατεκέρχρητο πρὸς τὸ συντελεῖσαι τὴν
 10 ἰδίαν ἐπιθυμίαν, εἴτε καὶ ταύτης ἐτόλμησεν εἰπεῖν
 αἰρετώτερον αὐτὸν εἶναι κυνηγόν, ἢ καὶ θεοὶ παρα-
 κειραρήκασιν τῆς ἐν τούτοις ἀμίλλης, ὁμολογουμένην 325
 καὶ δικαίαν ὁρμὴν ἔσχε πρὸς αὐτὸν ἢ θεός. καθόλου
 δὲ πιθανῶς εἰς τὴν τῶν ἀλίσκομένων θηρίων μετα-
 μορφώθεις ἰδέαν ὑπὸ τῶν καὶ ἄλλα χειρουμένων
 82 κυνῶν διεφθάρη. τὸν δὲ Ἀρισταῖον φασὶ μετὰ τὴν
 Ἀντίωνος τελευτὴν ἔλθειν εἰς τὸ χρηστήριον τοῦ
 πατρὸς, καὶ τὸν Ἀπόλλω προεπιπνίει αὐτῷ τὴν εἰς
 Κέω νῆσον μεταβάσιν ἔσομένην αὐτοῦ καὶ τὰς ἔσο-
 20 μένας παρὰ τοῖς Κείοις τιμὰς. τὸν δὲ πλεῦσαι μὲν
 εἰς τὴν νῆσον ταύτην, λοιμοῦ δὲ τὴν Ἑλλάδα κα-
 τασχόντος ποιήσασθαι τὴν θυσίαν ὑπὲρ πάντων
 τῶν Ἑλλήνων. γενομένης δὲ τῆς θυσίας κατὰ τὴν
 τοῦ σιρίαν ἄστρου ἐπιτελὴν, καθ' ἣν συνέβαινε πρῶτον
 τοὺς ἑτησίαις, λῆξαι τὰς λοιμικὰς νόσους. τοῦτο δ'
 ἂν τις συλλογισθὲν εὐκότως θαυμάσαι τὸ τῆς πε-
 ριπετείας ἰδίον· ὃ γὰρ ὑπὸ τῶν κυνῶν ἰδίων τὸν υἱὸν
 τετελευτηκότα, οὗτος τῶν κατ' οὐρανὸν ἀστρῶν τὸ
 τὴν αὐτὴν ἔχει προσηγορίαν καὶ φθεῖραν νομιζόμε-
 80 νον τοὺς ἀνθρώπους ἔπαισε, καὶ τοῖς ἄλλοις αἰτίαις
 ἐγένετο τῆς σωτηρίας. λέγουσι δὲ τὸν Ἀρισταῖον
 ἄγγόνους ἐν τῇ Κέῳ καταλιπόντα, καὶ μετὰ ταῦτα
 εἰς τὴν Λιβύην ἐπανελθόντα, ὑπὸ τῆς μητρὸς νύμφης
 τὴν ἀναγοιγὴν ποιησάμενον εἰς τὴν Σαρδῶ νῆσον
 καταπλεῦσαι. ἐν δὲ ταύτῃ κατοικήσαντα, καὶ τὴν
 νῆσον διὰ τὸ κάλλος στέρξαντα, φυτεύσαι τε αὐτὴν
 καὶ τὸ πρότερον ἐξηγρωμένην ἡμερῶσαι. γεννηθῆσαι
 δ' ἐν αὐτῇ δύο παῖδας, Χάρμον καὶ Καλλίκαρπον.

μετὰ δὲ ταῦτα ἄλλας τε νήσους ἐπελθεῖν καὶ κατὰ
τὴν Σικελίαν διατρίψαι τινα χρόνον, διὰ τε τὴν
ἀφθονίαν τῶν ἐν τῇ νήσῳ καρπῶν καὶ τὸ πλῆθος
τῶν ἐν αὐτῇ βροχομένων κτηνῶν φιλοτιμηθῆναι τοῖς
ἐγχωρίοις ἐπιδεῖξασθαι τὰς ἰδίας εὐεργετίας· διὸ καὶ
παρὰ τοῖς τὴν Σικελίαν οἰκοῦσι διαφερόντως φασὶ
τιμηθῆναι τὸν Ἀρισταῖον εἰς θεῖον, καὶ μάλιστα
ὑπὸ τῶν συγκομιζόντων τὸν τῆς ἑλαιᾶς καρπὸν. τὸ
δὲ τελευταῖον μυθολογοῦσιν αὐτὸν εἰς Θράκην πα-
ραβαλόντα πρὸς Διώνυσον μετασχεῖν τῶν ὀργῶν, καὶ 20
συνδιατρίψαντα τῷ θεῷ πολλά μαθεῖν παρ' αὐτοῦ
τῶν χρησίμων· περὶ δὲ τὸ ὅρος τὸ καλούμενον Αἴμον
οἰκήσαντα τινα χρόνον ἄφαντον γενέσθαι, καὶ τυ-
χεῖν ἀθανάτων τιμῶν οὐ μόνον ἐνταῦθα παρὰ τοῖς
βαρβάροις ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς Ἕλλησι, καὶ ταῦτα
μὲν περὶ Ἀρισταίου τοῖς ῥηθεῖσιν ἀρκεσθυσόμεθα.

326. Περὶ δὲ Λάφριδος καὶ Ἐρυκος πειρασόμεθα 83
διελθεῖν. Ἐρυκὰ φασὶν υἱὸν μὲν γενέσθαι Ἀφροδί-
της καὶ Βούτα, βασιλέως τινὸς ἐγχωρίου δόξῃ δια-
φέροντος· τοῦτον δὲ διὰ τὴν ἀπὸ τῆς μητρὸς εὐγέ- 20
νειαν θαυματοῦναι τε ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων καὶ βα-
σιλεύσαι μέρους τῆς γῆς. κτίσαι δὲ καὶ πόλιν
ἀξιόλογον ὁμώνυμον αὐτῷ, κειμένην ἐπὶ τινος ὑψη-
λοῦ τόπου· κατὰ δὲ τῆς ἀπρὸς τὴν ἐν τῇ πόλει τῆς
μητρὸς ἱερὸν ἰδρύσασθαι, καὶ κοσμήσαι τῇ τε κα-
τασκευῇ τοῦ νειῶ καὶ τῷ πλῆθει τῶν ἀναθημάτων.
τὴν δὲ θεὸν διὰ τὴν ἀπὸ τῶν ἐγχωρίων εὐσέβειαν
καὶ διὰ τὴν ἀπὸ τοῦ τεχνωθέντος υἱοῦ τιμὴν ἀγα-
πῆσαι περὶότερον τὴν πόλιν· διόπερ αὐτὴν Ἀφρο-
δίτην Ἐρυκίην ἀγορασθῆναι θαυμάσαι δ' ἂν τις 30
εἰκότως αναλογισάμενος τὴν περὶ τὸ ἱερὸν τοῦτο γε-
νομένην δόξαν. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα τέμνην ἀνθήσαντα
ταῖς δόξαις πολλὰν διαπεριστάσεις τινας κατα-
πλήκωται, μόνον δὲ τοῦτο τὴν ἐξ αἰῶνος ἀρχὴν λα-
βὼν οὐδέποτε διέλιπε τιμώμενον, ἀλλὰ καὶ τούναν-
τίον αἰεὶ διετίλεσε πολλῆς τυγχάνον αὐξήσεως. μετὰ
γὰρ τὰς προειρημῆνας ὑπὸ Ἐρυκος τιμὰς ὕστερον
Αἰετίας ὁ Ἀφροδίτης πλείων εἰς Ἰταλίαν, καὶ πρὸς-

ἱερμόθας τῇ σῆσσι, πολλοῖς ἀνάθηκας τὸ ἱερόν,
 αἷς ἂν ἰδίας μητρὸς ὑπάρχον, ἐνδομήσσει· μετὰ δὲ
 κοῦτον ἐπὶ πολλὰς μακρὰς τιμῶντες οἱ Σικανοὶ τὴν
 θεοῦ, θυσίαις τε μεγαλοπρεπέσι συνεχῶς καὶ ἀνα-
 ἰθήμασιν ἐκόσμου. μετὰ δὲ ταῦτα Καρχηδόνας μέ-
 λους τῆς Σικελίας κυριεύσαντες αὐτὸν διελίπον τιμῶν-
 τες τὴν θεῶν διαφροσύνης· τὸ δὲ τελευταῖον Ῥωμαῖοι
 πάσης Σικελίας ἀρπύζοντες τὸν ὑπερβαλόντο πάντας
 τοὺς πρὸ αὐτῶν ταῖς εἰς ταύτην τιμαῖς· καὶ ποῦτε
 10 ἐκόντως ἔποιοι· τὸ γὰρ γένος εἰς ταύτην ἀνα-
 πέμποντες, καὶ διὰ τοῦτο ἐν ταῖς πράξεσιν ἐπιτυ-
 χεῖς ὄντες, τὴν αἰτίαν τῆς ἀξήσεως ἡμείβετο ταῖς
 προσηκούσαις χάρισι καὶ τιμαῖς. οἱ μὲν γὰρ κατα-
 τῶντες εἰς τὴν νῆσον ὅπατος καὶ στρατηγοὶ καὶ πύα-
 ρες οἱ μετὰ τινος ἐξουσίας ἐπιδημοῦντες, ἐπειδὴ εἰς
 τὸν Ἑρῶκα παραβάλλουσι, μεγαλοπρεπέσι θυσίαις καὶ
 20 τιμαῖς προσποῦσι τὸ τέμενος, καὶ τὸ σκυθρωπὸν τῆς
 ἐξουσίας ἀποθέμενοι μεταβάλλουσιν εἰς παιδιὰς· καὶ
 γυναικῶν ὁμίλιας μετὰ πολλῆς ἡλαρότητος, μόνας
 20 οὕτω νομίζοντες κεχαρισμένην τῇ θεῷ ποιῆσιν τὴν
 ἑαυτῶν παρουσίαν· ἢ τε οὐκ ἔλητος τῶν Ῥωμαίων
 εἰς τὰς τῆς θεοῦ τιμὰς φιλοτιμηθεῖσιν, τὰς μὲν πι-
 στοτάτας τῶν κατὰ τὴν Σικελίαν πόλεων οὖσας
 ἑπτακαίδεκα χρυσοφορεῖν ἐδογμάτισε τῇ Ἀφροδίτῃ
 καὶ στρατιώτας διακοσίους ἤρρεν τὸ ἱερόν· καὶ περὶ
 30 μὲν Ἑρῶκος, εἰ καὶ πεπλοκαίκαρεν, ἀλλ' οὐκ οὐδένα
 84 πέποιημεθα τὴν περὶ τῆς θεᾶς ἀπαγγελίαν. ἔστι δὲ
 περὶ Λαφριδος πέποιημεθα διελθεῖν τὰ μυθολογοῦ-
 μενα· Ἡραῖα γὰρ ὄρη κατὰ τὴν Σικελίαν ἔστιν, ἃ
 30 φασὶν κάλλει τε καὶ φύσει καὶ τόπων ἰδιότητι πρὸς
 θεοῖν ἄνεσιν καὶ ἀπόλαυσιν εὖ πεφυκέναι· πολλές
 τε γὰρ πηγὰς ἔχειν τῇ γλυκύτητι τῶν ὑδάτων· δασ-
 φόρους καὶ δένδρεσι παντοίοις πεπληρωμέναι· εἶναι
 δὲ καὶ δρυῶν μεγάλων πλῆθος, φερουσῶν καρπὸν
 τῷ μεγέθει διαλλάτιοντά, διπλασιαζόντά τῶν ἐν ταῖς
 ἄλλαις χώραις φυομένων· ἔχειν δὲ καὶ τῶν ἡμέρων
 καρπῶν αὐτομάτων ἀμπελὸν τε πολλῆς φυομένης καὶ
 40 μέλων ἀμύθητον πλῆθος· οὗ καὶ στερνόμενον ποτε

Κορηθονίων ὑπὸ λιμοῦ πιεζόμενον διαθρέψαι, παρὰ
χομένων τῶν ὁρῶν πολλαῖς μυριάσι χορηγίαν εἰς
τρεφὴν ἀνέκλεπτον. ἐν ταύτῃ δὲ τῇ χώρᾳ συναγκείας
δαΐδρωα οὕσης θεοπρεπῆς, καὶ νύμφαις ἄλσους
ἀειμένον, μυθολογοῖσι γεννηθῆναι τὸν ὀνομαζόμε-
τον Δάφνιν, Ἑρμοῦ μὲν καὶ νύμφης υἱόν, ἀπὸ δὲ
τοῦ πληθους καὶ τῆς πυκνότητος τῆς φυομένης
δαφνὸς ὠνομάσθαι Δάφνιν. τοῦτον δὲ ὑπὸ νυμφῶν
τραφέντα, καὶ βοῶν ἀγέλας παμπληθεὶς κεκτημένον,
τούτον ποιῆσθαι πολλὴν ἐπιμέλειαν ἅψ' ἧς αἰτίας 10
βουκόλον αὐτὸν ὀνομασθῆναι. φύσει δὲ διαφόρῳ πρὸς
εὐμελείαν κεχορηγημένον ἐξευρεῖν τὸ βουκολικὸν ποιη-
μᾶ καὶ μέλος, ὃ μέχρι τοῦ νῦν κατὰ τὴν Σικελίαν
τυγχάνει διαμένον ἐν ἀποδοχῇ. μυθολογοῖσι δὲ τὸν
Δάφνιν μετὰ τῆς Ἀρτέμιδος κυνηγετεῖν ὑπηρετοῦν-
τά τῇ θεῷ κεχαρισμένως, καὶ διὰ τῆς ὑπογυγος καὶ
βουκολικῆς μελωδίας τέρπειν αὐτὴν διαφερόντως. λέ-
γουσι δὲ αὐτῷ μίαν τῶν νυμφῶν ἐρασθεῖσθαι προει-
πεῖν, εἰς ἄλλη τινὶ πλησιάσῃ, στερηθεῖσθαι τῆς ὁρά-
σεως· κακείνον ὑπὸ τινος θυγατρὸς βασιλέως κατα- 20
μεθυσθέντα, καὶ πλησιάσαντα αὐτῇ, στερηθῆναι
τῆς ὁράσεως κατὰ τὴν γεγενημένην ὑπὸ τῆς νύμφης
πρόσβησιν. καὶ περὶ μὲν Δάφνινδος ἱκανῶς ἡμῖν εἰ-
ρήσθαι.

Περὶ δὲ Ὠρίωνος τὰ μυθολογούμενα νῦν διέξω 85
μεν. λέγεται γὰρ τοῦτον σώματος μεγέθει καὶ ῥώμῃ
πολὺ τῶν μνημονευμένων ἡρώων ὑπεράγοντα φιλο-
κύνητον γενέσθαι καὶ κατασκευάσαι μεγάλα ἔργα διὰ
τὴν ἰσχύον καὶ φιλοδοξίαν. κατὰ μὲν γὰρ τὴν Σικε-
λίαν κατασκευάσαι Ζαγκλῶ τῷ τότε βασιλευντι τῆς 30
τότε μὲν ἀπ' αὐτοῦ Ζαγκλῆς νῦν δὲ Μεσσηνίας ὀνο-
μαζομένης ἄλλα τε, καὶ τὸν λιμένα προσχωσάντα
τὴν ὀνομαζομένην Ἀκτῆν ποιῆσαι. ἐπεὶ δὲ περὶ τῆς
328 Μεσσηνίας ἐμνήσθημεν, οὐκ ἀνοίκειον προσθεῖναι
νομίζομεν τοῖς προκειμένοις τὰς περὶ τὸν πορθμὸν
διηγήσεις. φασὶ γὰρ οἱ παλαιοὶ μυθογράφοι τὴν Σι-
κελίαν τὸ πρὸ τοῦ χερσονήσου οὖσαν ὕστερον γενέ-
σθαι νῆσον διὰ τοιαύτας αἰτίας. τὸν ἰσθμὸν κατὰ

τὸ στενώτατον ὑπὸ δυοῖν πλευρῶν θαλάττης προσ-
 κλυζόμενον ἀναρράγῃναι, καὶ τὸν τόπον ἀπὸ τούτου
 Ῥήγιον ὀνομασθῆναι, καὶ τὴν ὕστερον πολλοῖς ἔτεσι
 κτισθεῖσαν πόλιν τυχεῖν τῆς ὁμωνύμου προσήγορίας.
 ἔνιοι δὲ λέγουσι σεισμῶν μεγάλων γενομένων διαρῥα-
 γῇναι τὸν αὐχένα τῆς ἡπείρου, καὶ γενέσθαι τὸν
 πορθμόν, διαιρουμένης τῆς θαλάττης τὴν ἡπειρὸν
 ἀπὸ τῆς νήσου. Ἡσίودος δὲ ὁ ποιητὴς φησι τοῦνακ-
 τιον ἀναπεπταμένου τοῦ πελάγους Ὠρίωνα προσ-
 10 χῶσαι τὸ κατὰ τὴν Πελοπίδα κείμενον ἀκρωτήριον,
 καὶ τὸ τέμενος τοῦ Ποσειδῶνος κατασκευάσαι, τι-
 μώμενον ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων διαφερόντως. ταῦτα δὲ
 διαπραξάμενον εἰς Εὐβοίαν μεταναστῆναι, καπεῖ
 κατοικῆσαι. διὰ δὲ τὴν δόξαν ἐν τοῖς κατ' οὐρανὸν
 ἄστροις καταριθμηθέντα τυχεῖν ἀθανάτου μνήμης.
 περὶ οὗ καὶ ὁ ποιητὴς Ὀμηρος ἐν τῇ μεκυσίᾳ μίμνη-
 σκόμενός φησι

τὸν δὲ μέτ' Ὠρίωνα πελώριον εἰσενόησα
 θῆρας ὁμοῦ εὐλεῦντα κατ' ἀσφοδελὸν λειμῶνα,
 20 οὗς αὐτὸς κατέπεφνεν ἐν οἰοπόλοισιν ἄρεσσι,
 χερσὶν ἔχων ῥόπαλον παγχάλκεον, αἰὲν ἀαγές.
 ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τοῦ μεγέθους ἐμφανίζων, καὶ
 προσκθέμενος τὰ περὶ τοὺς Ἀλκιάδας, ὅτι ἐνναετείς
 ἦσαν τὸ μὲν εὖρος πηγῶν ἐννέα, τὸ δὲ μήκος τῶν
 ἴσων ὀργυιῶν, ἐπιφέρει

τοὺς δ' ἡ μηκίστους θρέψε λαιδαρος ἄρουρα
 καὶ πολὺ καλλίστους μετὰ γε κλυτὸν Ὠρίωνα.
 ἡμεῖς δὲ κατὰ τὴν ἐν ἀρχῇ πρόθεσιν περὶ τῶν
 ἡρώων καὶ ἡμιθέων ἀρκούντως εἰρηκότες αὐτοῦ πε-
 30 ριγραφομεν τήνδε τὴν βίβλαν.

329 ΤΑΔΕ ΕΝΕΣΤΙΝ ΕΝ ΤΗ ΠΕΜΠΤΗ

ΤΩΝ ΔΙΟΔΩΡΟΥ ΒΙΒΛΩΝ.

- α'. Περὶ τῶν μυθολογουμένων κατὰ τὴν Σικελίαν καὶ τοῦ σχήματος καὶ μεγέθους τῆς νήσου.
- β'. Περὶ Δήμητρος καὶ Κόρης καὶ τῆς εὐρέσεως τοῦ πυρίνου καρποῦ.
- γ'. Περὶ Λιπάρας καὶ τῶν ἄλλων τῶν Αἰολίδων καλουμένων νήσων.
- δ'. Περὶ Μελίτης καὶ Γυύλου καὶ Κερκύρας.
- ε'. Περὶ τῆς Αἰθαλλας καὶ Κύρην καὶ Σαρδόνας.
- ς'. Περὶ Πιτυούσης καὶ τῶν νήσων τῶν Γυμνησίων, ἃς τινες Βαλλιαρίδας ὀνομαῖουσι.
- ζ'. Περὶ τῶν ἐν Ὀκλειανῇ νήσων τῶν πρὸς ἱσπέραν κειμένων.
- η'. Περὶ τῆς Βρεττανικῆς νήσου καὶ τῆς ὀνομαζομένης Βασιλείας, καθ' ἣν τὸ ἤλεκτρον γίνεται.
- θ'. Περὶ Γαλατίας καὶ Κελτιβηρίας, ἔτι δ' Ἰβηρίας καὶ Λιγυστικῆς καὶ Τυρρήνιας, καὶ τῶν ἐν ταύταις κατοικούντων, τίσι χρῶνται νομίμοις.
- ι'. Περὶ τῶν κατὰ τὴν μεσημβρίαν ἐν Ὀκλειανῇ νήσων, τῆς τε Ἱερῆς ὀνομαζομένης καὶ τῆς Παγχάλας, καὶ τῶν ἐν αὐταῖς ἱσθμορουμενων.
- ια'. Περὶ Σαμοθράκης καὶ τῶν ἐν αὐτῇ μυστηρίων.
- ιβ'. Περὶ Νάξου καὶ Σύμης καὶ Καλύδνης.
- ιγ'. Περὶ Ῥόδου καὶ τῶν κατ' αὐτὴν μυθολογουμένων.
- ιδ'. Περὶ Χερρόνησου τῆς ἀντιπέραν τῆς Ῥοδίας κειμένης.

- ιδ'. *Περὶ Κρήτης καὶ τῶν μυθολογουμένων ἐν αὐτῇ μέχρι τῶν νεωτέρων καιρῶν.*
- ιε'. *Περὶ τῆς Λέσβου καὶ τῶν εἰς Χίον καὶ Σάμον καὶ Κῶν καὶ Ῥόδον ἀποικιῶν ὑπὸ Μακαρέως.*
- ιζ'. *Περὶ τῆς Τενέδου καὶ τοῦ κατ' αὐτὴν οἰκισμοῦ καὶ τῶν ὑπὸ Τενεδίων περὶ Τέννου μυθευομένων.*
- ιη'. *Περὶ Κυκλάδων γήσεων τῶν ἱλαττόρων καὶ τυχουσῶν οἰκισμῶν ὑπὸ Μίνωος.*

ΔΙΟΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΣΙΚΕΛΙΩΤΟΥ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ
ΒΙΒΛΙΟΣ ΠΕΜΠΤΗ.

330 Πάντων μὲν τῶν ἐν ταῖς ἀναγραφαῖς χρησίμων 1
προνοητέον τοὺς ἱστορίας συνταττομένους, μάλιστα
δὲ τῆς κατὰ μέρος οἰκονομίας. αὕτη γὰρ οὐ μόνον
ἐν τοῖς ἰδιωτικοῖς βίοις πολλὰ συμβάλλεται πρὸς
διαμονὴν καὶ αὐξήσιν τῆς οὐσίας, ἀλλὰ καὶ κατὰ
τὰς ἱστορίας οὐκ ὀλίγα ποιεῖ προτερήματα τοῖς
συγγραφεῦσιν. ἔνιοι γὰρ καὶ κατὰ τὴν λέξιν καὶ
κατὰ τὴν πολυπειρίαν τῶν ἀναγραφομένων πράξεων
ἐπαινούμενοι δικαίως ἐν τῷ κατὰ τὴν οἰκονομίαν
χειρισμῷ διήμαρτον, ὥστε τοὺς μὲν πόρους καὶ τὴν 10
ἐπιμέλειαν αὐτῶν ἀποδοχῆς τυγχάνειν παρὰ τοῖς
ἀναγινώσκουσι, τὴν δὲ τάξιν τῶν ἀναγεγραμμένων
δικαίως τυγχάνειν ἐπιτιμήσεως. Τίμαιος μὲν σὺν με-
γίστην πρόνοιαν πεποιημένος τῆς τῶν χρόνων ἀκρι-
βείας, καὶ τῆς πολυπειρίας πεφροντικῶς, διὰ τὰς
ἀκαίρους καὶ μακρὰς ἐπιτιμήσεις εὐλόγως διαβάλλε-
ται, καὶ διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἐπιτιμήσεως Ἐπι-
τίμαιος ὑπὸ τινων ὠνομάσθη. Ἐφορος δὲ τὰς κοι-
νὰς πράξεις ἀναγράφων, οὐ μόνον κατὰ τὴν λέξιν
ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν οἰκονομίαν ἐπιτέτευχε τῶν γὰρ 20
βιβλίων ἑκάστην πεποίηκε περιέχειν κατὰ γένος τὰς
πράξεις. διόπερ καὶ ἡμεῖς τοῦτο τὸ γένος τοῦ χει-

ρισμοῦ προκρίναντες, κατὰ τὸ δυνατὸν ἀντεχόμεθα ταύτης τῆς προαιρέσεως.

- 2 Καὶ ταύτην τὴν βίβλον ἐπιγράφοντες νησιωτικῆς κῆν ἀκολουθῶς τῇ γραφῇ περὶ πρώτης τῆς Σικελίας ἐροῦμεν, ἐπεὶ καὶ κρατίστη τῶν νήσων ἐστὶ καὶ τῇ παλαιότητι τῶν μυθολογουμένων πεπρωτεύκεν. ἡ γὰρ νῆσος τὸ παλαιὸν ἀπὸ μὲν τοῦ σχήματος Τρινακρία κληθεῖσα, ἀπὸ δὲ τῶν κατοικησαντων αὐτὴν Σικανῶν Σικανία προσαγορευθεῖσα, τελευταῖον δὲ ἀπὸ 10 τῶν Σικελῶν τῶν ἐκ τῆς Ἰταλίας πανδημεὶ περαιωθέντων ὠνόμασται Σικελία. ἔστι δ' αὐτῆς ἡ περιμετρος σταδίων ὡς τετρακισχιλίων τριακοσίων ἐξήκοντα· τῶν γὰρ τριῶν πλευρῶν ἡ μὲν ἀπὸ τῆς Πελωρίδος ἐπὶ τὸ Αἰλύβαιον ὑπάρχει σταδίων χιλίων ἑπτακοσίων, ἡ δ' ἀπὸ Αἰλυβαίου μέχρι Παχύνου τῆς Συρακοσίας χώρας σταδίων χιλίων καὶ πεντακοσίων, ἡ δ' ἀπολειπομένη σταδίων χιλίων ἑκατὸν ἐξήκοντα. οἱ ταύτην οὖν κατοικοῦντες Σικελιωῖται παρειλήφασιν παρὰ τῶν προγόνων, αἰὲ τῆς φήμης ἐξ αἰῶνος πα- 20 ραδεδομένης τοῖς ἐχθόνιοις, ἱερὰν ὑπάρχειν τὴν νῆσον Διμήτρος καὶ Κόρης· ἐνιοὶ δὲ τῶν ποιητῶν μυθολογοῦσι κατὰ τὸν τοῦ Πλούτωνος καὶ Περσεφόνης γάμον ὑπὸ Διὸς ἀνακάλυπτρα τῇ νύμφῃ δεδόσθαι ταύτην τὴν νῆσον. τοὺς δὲ κατοικοῦντας αὐτὴν τὸ παλαιὸν Σικανοὺς αὐτόχθονας εἶναι φασιν οἱ νομιμώτατοι τῶν συγγραφέων, καὶ τὰς τε προειρημένας θεὰς ἐν ταύτῃ τῇ νήσῳ πρώτως φανῆναι καὶ τὸν τοῦ σίτου καρπὸν ταύτην πρώτην ἀνεῖναι διὰ τὴν ἀρετὴν τῆς χώρας, περὶ ὧν καὶ τὸν ἐπι- 30 φανέστατον τῶν ποιητῶν μαρτυρεῖν λέγοντα

ἀλλὰ τὰ γ' ἄσπαρτα καὶ ἀνήροτα πάντα φύονται,
 πυροὶ καὶ κριθαί, ἡδ' ἄμπελοι, αἵτε φέρουσιν
 οἶνον ἔρισταφυλον, καὶ σφιν Διὸς ὄμβρος ἀΐξει.
 ἐν τε γὰρ τῇ Λεαντίνῳ πεδίῳ καὶ κατὰ πολλοὺς
 ἄλλους τόπους τῆς Σικελίας μέχρι τοῦ νῦν φύεσθαι
 τοῖς ἀγρίοις ὀνομαζομένους πυρούς. καθόλου δὲ
 περὶ τῆς εὐρέσεως τοῦ σίτου, ζητουμένου κατὰ ποίαν
 τῆς οἰκουμένης γῆν πρῶτον ἐφάνησαν οἱ προειρημένοι

καρποί, εἶκος ἐστὶν ἀποδίδασθαι τὸ πρωτεῖον τῇ
κρατίστῃ χώρᾳ· καὶ τὰς θεὰς δὲ τὰς εὐρούσας ἀκο-
λούθως τοῖς εἰρημένους ὁρᾶν ἐστὶ μάλιστα τιμωμέ-
νας παρὰ τοῖς Σικελιώταις. καὶ τῆς ἀρπαγῆς τῆς 3
κατὰ τὴν Κόρην ἐν ταύτῃ γενομένης ἀποδείξειν εἶναι
λέγουσι φανερωτάτην ὅτι τὰς διατριβὰς αἱ θεαὶ
κατὰ ταύτην τὴν νῆσον ἐποιούντα διὰ τὸ στέργεσθαι
μάλιστα παρ' αὐταῖς ταύτην. γενέσθαι δὲ μυθολο-
γοῦσι τῆς Κόρης τὴν ἀρπαγὴν ἐν τοῖς λειμῶσι τοῖς
κατὰ τὴν Ἑνναν. ἐστὶ δ' ὁ τόπος οὗτος πλησίον μὲν 10
τῆς πόλεως, ἴοις δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθεσι παντοδα-
ποῖς εὐπρεπῆς καὶ θεᾶς ἄξιος. διὰ δὲ τὴν ἀπὸ τῶν
φυομένων ἀνθῶν εἰωδιαν λέγεται τοὺς κυνηγεῖν εἰω-
332 θότας κύνας μὴ δύνασθαι σπιβεῖν, ἐμποδιζομέ-
νους τὴν φυσικὴν αἰσθησιν. ἐστὶ δὲ ὁ προειρημένος
λειμὼν ἄνωθεν μὲν ὁμαλὸς καὶ παντέλως εὐυδρος,
κύκλω δ' ὑψηλὸς καὶ πανταχόθεν κρημνοῖς ἀπότομος.
δοκεῖ δ' ἐν μέσῳ κείσθαι τῆς ὅλης νήσου, διὸ καὶ
Σικελίας ὀμφαλὸς ὑπὸ τινων προσαγορεύεται. ἔχει
δὲ καὶ πλησίον ἄλσιν καὶ λειμῶνας καὶ περὶ ταῦτα 20
ἔλη, καὶ σπήλαιον εὐμέγεθες, ἔχον χάσμα κατάγειον
πρὸς τὴν ἄρκτον νεκρυκός, δι' οὗ μυθολογοῦσι τὸν
Πλούτωνα μετ' ἄρματος ἐπελθόντα ποιήσασθαι τὴν
ἀρπαγὴν τῆς Κόρης. τὰ δὲ ἴα καὶ τῶν ἄλλων ἀνθέων
τὰ παρεχόμενα τὴν εὐωδίαν παραδόξως δι' ὅλου τοῦ
ἐνιαυτοῦ παραμένειν θαλλόντα καὶ τὴν ὅλην πρὸς-
οψιν ἀνθηρὰν καὶ ἐπιτερεπῇ παρεχόμενα. μυθολο-
γοῦσι δὲ μετὰ τῆς Κόρης τὰς τῆς ὁμοίας παρθενίας
ἡῤωμένας Ἀθηνᾶν τε καὶ Ἀρτεμιν συντρεφομένας
συναγεῖν μετ' αὐτῆς τὰ ἀνθη, καὶ κατασκευάζειν 30
κοινῇ τῷ πατρὶ Διὶ τὸν πέπλον. διὰ δὲ τὰς μετ' αἰ-
λήλων διατριβὰς τε καὶ ὀμιλίας ἀπάσας στέρξει
τὴν νῆσον ταύτην μάλιστα, καὶ λαχεῖν ἐκάστην αὐ-
τῶν χώραν, τὴν μὲν Ἀθηνᾶν ἐν τοῖς περὶ τὴν Ἰμέ-
ραν μέρεσιν, ἐν οἷς τὰς μὲν νύμφας χαρίζομένας
Ἀθηνᾶ τὰς τῶν θερμῶν ὑδάτων ἀνείναι πηγὰς κα-
τὰ τὴν Ἡρακλέους παρουσίαν, τοὺς δ' ἐγχωρίους
πόλιν αὐτῇ καθιερωῶσαι καὶ χώραν τὴν ὀνομαζομένην

μέχρι τοῦ νῦν Ἀθηναίον· τὴν δ' Ἀρτεμιν τὴν ἐν
 ταῖς Συρακούσαις νῆσον λαβεῖν παρὰ τῶν θεῶν
 τὴν ἀπ' ἐκείνης Ὀρτυγίαν ὑπὸ τε τῶν χρησμῶν καὶ
 τῶν ἀνθρώπων ὀνομασθεῖσαν. ὁμοίως δὲ καὶ κατὰ
 τὴν νῆσον ταύτην ἀνεῖναι τὰς νύμφας ταύτας χα-
 ριζομένας τῇ Ἀρτέμιδι μεγίστην πηγὴν τὴν ὀνομα-
 ζομένην Ἀρέθουσαν. ταύτην δ' οὐ μόνον κατὰ τοὺς
 ἀρχαίους χρόνους ἔχειν μεγάλους καὶ πολλοὺς ἰχθῦς,
 ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἡμετέραν ἡλικίαν συμβαίνει δια-
 10 μένειν τοὺτους, ἱεροὺς ὄντας καὶ ἀθίκτους ἀνθρώ-
 ποις· ἐξ ὧν πολλάκις τινῶν κατὰ τὰς πολεμικὰς πε-
 ριστάσεις φαγόντων, παραδόξως ἐπεσήμηνε τὸ θεῖον,
 καὶ μεγάλας συμφοραῖς περιέβαλε τοὺς τολμήσαντας
 προσενέγκασθαι· περὶ ὧν ἀκριβῶς ἀναγραφόμεν ἐν
 4 τοῖς οἰκείοις χρόνοις. ὁμοίως δὲ ταῖς προειρημέναις 333
 θυσίαις θεαῖς καὶ τὴν Κόρην λαχεῖν τοὺς περὶ τὴν
 Ἑνναν λειμῶνας· πηγὴν δὲ μεγάλην αὐτῇ καθιερω-
 θῆναι ἐν τῇ Συρακοσίᾳ τὴν ὀνομαζομένην Κυάνην.
 τὸν γὰρ Πλούτωνα μυθολογοῦσι τὴν ἀρπαγὴν ποιη-
 20 σάμενον ἀποκομίσαι τὴν Κόρην ἐφ' ἄρματος πλησίον
 τῶν Συρακουσῶν, καὶ τὴν γῆν ἀναρῶντα αὐτὸν
 μὲν μετὰ τῆς ἀρπαγῆς δύναι καθ' Αἰδου, πηγὴν
 δ' ἀνεῖναι τὴν ὀνομαζομένην Κυάνην, πρὸς ἣ κατ'
 ἑναιαυτὸν οἱ Συρακοῖοι πανήγυριν ἐπιφανῆ συντε-
 λούσι, καὶ θύουσιν οἱ μὲν ἰδιῶται τὰ ἐλάττω τῶν
 ἱερῶν, δημοσίᾳ δὲ ταύρους βυθίζουσιν ἐν τῇ λίμνῃ,
 ταύτην τὴν θυσίαν καταδείξαντος Ἡρακλέους καθ'
 ὃν καιρὸν τὰς Γηρυόνου βοῦς ἐλαύνων περιῆλθε
 πᾶσαν τὴν Σικελίαν. μετὰ δὲ τὴν τῆς Κόρης ἀρπα-
 30 γὴν μυθολογοῦσι τὴν Δημήτραν μὴ δυναμένην εὐ-
 ρεῖν τὴν θυγατέρα λαμπάδας ἐκ τῶν κατὰ τὴν
 Αἴττην κρατήρων ἀναψαμένην ἐπελθεῖν ἐπὶ πολλὰ
 μέρη τῆς οἰκουμένης· τῶν δ' ἀνθρώπων τοὺς μά-
 λιστα ταύτην προσδεξαμένους εὐεργετῆσαι τὸν τῶν
 πυρῶν καρπὸν ἀντιδωρησαμένην. φιανθρωπότατα
 δὲ τῶν Ἀθηναίων ὑποδεξαμένων τὴν θεόν, πρῶτοις
 τούτοις μετὰ τοὺς Σικελιώτας δωρήσασθαι τὸν τῶν
 πυρῶν καρπὸν· ἀνθ' ὧν ὁ δῆμος οὗτος περιττότερον

τῶν ἄλλων ἐτίμησαν τὴν θεὸν θυσίαις τ' ἐπιφανε-
στάταις καὶ τοῖς ἐν Ἐλευσίνι μυστηρίοις, ἃ δαὶ τὴν
ὑπερβολὴν τῆς ἀρχαιότητος καὶ ἀγνείας ἐγένετο πᾶ-
σιν ἀνθρώποις περιβόητα. παρὰ δὲ τῶν Ἀθηναίων
πολλοὶ μεταλαβόντες τῆς ἐκ τοῦ οἴτου φιλανθρω-
πίας, καὶ τοῖς πλησιαχώροις μεταδιδόντες τοῦ ἐπέρ-
ματος, ἐπλήρωσαν πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. οἱ δὲ κατὰ
τὴν Σικελίαν διὰ τὴν τῆς Δήμητρος καὶ Κόρης πρὸς
αὐτοὺς οἰκειότητα πρῶτοι τῆς εὐρέσεως τοῦ οἴτου
μεταλαβόντες, ἑκατέρω τῶν θεῶν κατέδειξαν θυσίας 10
καὶ πανηγύρεις, ἐπωνύμους αὐταῖς ποιήσαντες καὶ
τῷ χρόνῳ διασημήναντες τὰς δοθείσας δωρεάς. τῆς
μὲν γὰρ Κόρης τὴν καταγωγὴν ἐποιήσαντο περὶ τῶν
καιρῶν ἐν ᾧ τὸν τοῦ οἴτου καρπὸν τετελεσιουργηθῆαι
συνέβαινε, καὶ ταύτην τὴν θυσίαν καὶ πανηγυρίαν
384 μετὰ τοσαύτης ἀγνείας καὶ σπουδῆς ἐπικτελοῦσιν ὥσθ
εἰκὸς ἔστι τοὺς τῇ κρατίστῃ δωρεᾷ προκριθέντας
τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἀποδιδόναι τὰς χαρίτας· τῆς
δὲ Δήμητρος τὸν καιρὸν τῆς θυσίας προέκριναν ἐν
ᾧ τὴν ἀρχὴν ὁ σπόρος τοῦ οἴου λαμβάνει· ἐπὶ δὲ 20
ἡμέρας δέκα πανηγυρίαν ἄγουσιν ἐπωνύμιον τῆς θεοῦ
ταύτης, τῇ τε λιμνρότῃ τῆς παρασκευῆς μεγαλο-
πρεπεστάτην καὶ τῇ δευτέρῃ μικροῦμενοι τὸν ἀρ-
χαῖον βίαν. ἔθος δ' ἔστιν αὐτοῖς ἐν ταύταις ταῖς
ἡμέραις αἰσχρολογεῖν κατὰ τὰς πρὸς ἀλλήλους ὁμι-
λίας διὰ τὸ τὴν θεὸν ἐπὶ τῇ τῆς Κόρης ἀρπαγῇ
λυπούμενην γελάσαι διὰ τὴν αἰσχρολογίαν.

Περὶ δὲ τῆς κατὰ τὴν Κόρην ἀρπαγῆς ὅτι γέ- 5
γονεν, ὡς προειρήκαμεν πολλοὶ τῶν ἀρχαίων συγ-
γραφέων καὶ ποιητῶν μεμερτυρήκασιν. Καρκίνος μὲν 30
γὰρ ὁ τῶν τραγηδιῶν ποιητής, πλάονάκις ἐν ταῖς
Εὐρακούσις παρεπιδεδημηκώς καὶ τὴν τῶν ἐγχωρίων
θεαμένων σπουδὴν περὶ τὰς θυσίας καὶ πανηγύ-
ρεις τῆς τε Δήμητρος καὶ Κόρης, καταχάρισεν ἐν
τοῖς ποιήμασι τοὺςδε τοὺς στίχους·

λέγουσι Δήμητρος ποτ' ἄρρητον κόρην

Πλούτωνα κρυφίοις ἀρπάσαι βουλευμάσι,

δύναι τε γαίης εἰς μελαμφαεῖς μυχούς·

πόθῳ δὲ μητέρᾳ ἡφανισμένης κόρης
 μαστῆρ' ἐπελθεῖν πᾶσαν ἐν κύκλῳ χθόνα.
 καὶ τὴν μὲν Αἰτναίοισι Σικελίαν παχὺς
 πυρὸς γέμουσαν ρεύμασιν δυσεμβόλοισι
 πᾶσαν στενάξαι, πένθεσιν δὲ παρθένου
 σίτων ἄμοιρον διοτρεφὲς φθίκειν γένος.
 ὅθεν θεὰς τιμῶσιν εἰς τὰ νῦν ἔτι.

- οὐκ ἄξιον δὲ παραλιπεῖν τῆς θεοῦ ταύτης τὴν ὑπερ-
 βολὴν τῆς εἰς τοὺς ἀνθρώπους εὐεργεσίας. χωρὶς
 10 γὰρ τῆς εὐρέσεως τοῦ σίτου τὴν τε κατεργασίαν
 αὐτοῦ τοὺς ἀνθρώπους ἐδίδαξε καὶ νόμους εἰσηγή-
 σατο καθ' οὓς δικαιοπραγεῖν εἰδίσθησαν· δι' ἣν
 αἰτίαν φασὶν αὐτὴν θεσμοφόρον ἐπονομασθῆναι.
 τούτων δὲ τῶν εὐρεμάτων οὐκ ἂν τις ἑτέραν εὐερ-
 γεσίαν εὖροι μείζονα· καὶ γὰρ τὸ ζῆν καὶ τὸ καλῶς
 ζῆν περιέχουσι. περὶ μὲν οὖν τῶν μυθολογουμένων
 παρὰ τοῖς Σικελιώταις ἀρκεσθῆσόμεθα τοῖς ῥηθείσι.
- 6 Περὶ δὲ τῶν κατοικησάντων ἐν αὐτῇ πρώτων
 Σικανῶν, ἐπειδὴ τινες τῶν συγγραφέων διαφώνου-
 20 σιν, ἀναγκαῖον ἔστι συντόμως εἰπεῖν. Φίλιστος μὲν
 γὰρ φησὶν ἐξ Ἰβηρίας αὐτοὺς ἀποικισθέντας κατοι-
 κῆσαι τὴν νῆσον, ἀπὸ τινος Σικανοῦ ποταμοῦ κατ'
 Ἰβηρίαν ὄντος τελευχότας ταύτης τῆς προσηγορίας· 335
 Τίμαιος δὲ τὴν ἄγνοιαν τούτου τοῦ συγγραφέως
 ἐλέγξας ἀκριβῶς ἀποφαίνεται τούτους αὐτόχθονας
 εἶναι· πολλὰς δὲ αὐτοῦ φέροντος ἀποδείξεις τῆς τού-
 των ἀρχαιότητος, οὐκ ἀναγκαῖον ἡγούμεθα περὶ
 τούτων διεξιέναι. οἱ δ' οὖν Σικανοὶ τὸ παλαιὸν κω-
 μηδὸν ὤκουν, ἐπὶ τῶν ὀχυρωτάτων λόφων τὰς πό-
 30 λεις κατασκευάζοντες διὰ τοὺς ληστὰς· οὐ γὰρ ἦσαν
 ὑπὸ μίαν ἡγεμονίαν βασιλείας τειαγμένοι, κατὰ πό-
 λιν δὲ ἕκαστην εἰς ἣν ὁ δυναστεύων. καὶ τὸ μὲν
 πρῶτον ἅπασαν τὴν νῆσον κατώκουν, καὶ τὴν χώραν
 ἐργαζόμενοι τὰς τροφὰς εἶχον· ὕστερον δὲ τῆς Αἰτνης
 ἐν πλείοσι τόποις ἀναφυσήματα πυρὸς ἀνιέσεως, καὶ
 πολλοῦ κατὰ τὴν χώραν ῥυακος ἐκχυθέντος, συνέβη
 φθαρῆναι τῆς γῆς ἐπὶ πολὺν τόπον. ἐπ' ἔτη δὲ πλείω
 τοῦ πυρὸς ἐπινεμομένου πολλὴν χώραν φοβηθέντες

τὰ μὲν πρὸς ἑω κεκλιμένα τῆς Σικελίας ἐξέλιπον, εἰς δὲ τὰ πρὸς δυσμὰς νεύοντα μετέφησαν. τὸ δὲ τελευταῖον πολλαῖς γενεαῖς ὕστερον ἐκ τῆς Ἰταλίας τὸ τῶν Σικελῶν ἔθνος πανδημεὶ περαιωθέν εἰς τὴν Σικελίαν τὴν ὑπὸ τῶν Σικανῶν ἐκλειφθεῖσαν χώραν κατήκησαν. αἰεὶ δὲ τῇ πλεονεξίᾳ προβαινόντων τῶν Σικελῶν, καὶ τὴν ὁμορὸν πορθούντων, ἐγένοντο πόλεμοι πλεονάκις αὐτοῖς πρὸς τοὺς Σικανούς, ἕως συνθήκας ποιησάμενοι συμφώνους ὅρους ἔθεντο τῆς χώρας· περὶ ὧν τὰ κατὰ μέρος ἐν τοῖς οἰκείοις χρό- 10 νοῖς ἀναγράφομεν. ὕσταται δ' ἀποικίαι τῶν Ἑλλήνων ἐγένοντο κατὰ τὴν Σικελίαν ἀξιόλογοι, καὶ πόλεις παρὰ θάλατταν ἐκτίσθησαν. ἀναμιγνύμενοι δ' ἀλλήλοις καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν καταπλεόχτων Ἑλλήνων τὴν τε διάλεκτον αὐτῶν ἔμαθον, καὶ ταῖς ἀγωγαῖς συντραφέντες τὸ τελευταῖον τὴν βάρβαρον διάλεκτον ἅμα καὶ τὴν προσηγορίαν ἠλλάξαντο, Σικελιωταὶ προσαγορευθέντες.

Ἡμεῖς δὲ περὶ τούτων ἀρκούντοις εἰρηκότες με- 7
ταβιβασομεν τὸν λόγον ἐπὶ τὰς νήσους τὰς ὀνομαзо- 20
μένας Αἰολίδας. αὗται δ' εἰσὶ τὸν μὲν ἀριθμὸν
ἐπτὰ, προσηγορίας δ' ἔχουσι ταύτας, Στρογγύλη καὶ
Εὐώνυμος, ἐπὶ δὲ Διδύμη καὶ Φοινικώδης καὶ Ἐρι-
κώδης, πρὸς δὲ τούτοις Ἰερά· Ἡφαίστου καὶ Λι-
πάρα, καθ' ἣν ὁμώνυμος πόλις καθίδρυται. κεῖνται
δ' αὗται μεταξὺ Σικελίας καὶ Ἰταλίας ἐπ' εὐθείας
ἀπὸ πορθμοῦ καὶ τῆς πρὸς ἑω πρὸς τὴν δύσιν.
ἀπέχουσι δὲ τῆς Σικελίας ὡς ἑκατὸν πενήκοντα
σταδίους, καὶ τὰ μέγεθός εἰσιν ἀλλήλαις παραπλή-
336 σαι. ἡ δὲ μεγίστη αὐτῶν ἐστὶ τὴν περίμετρον στα- 30
δίων ὡς ἑκατὸν πενήκοντα. αὗται δὲ πᾶσαι πυρὸς
ἐσχήκασιν ἀναφυσήματα μεγάλα, ὧν κρατῆρες οὐ
γεγεννημένοι καὶ τὰ στόμια μέχρ' τοῦ νῦν εἰς φα-
νερά. ἐν δὲ τῇ Στρογγύλῃ καὶ τῇ Ἰερᾷ μέχρ' τοῦ
νῦν ἐκ τῶν χασμάτων ἐκπίπτει πνεῦματος μέγεθος
καὶ βρόμος ἐξαισίος· ἐκφυσᾶται δὲ καὶ ἄμμος καὶ
λίθων διαπύρων πλῆθος, καθάπερ ἔστιν ὄραν καὶ
περὶ τὴν Αἴτην γινόμενον. λέγουσι γάρ τινες ἐκ

τούτων τῶν νήσων ὑπονόμους εἶναι κατὰ γῆς μέχρι
 τῆς Αἴτνης καὶ τοῖς ἐπ' ἀμφοτέρα στομίοις συνημ-
 μένους· διὸ καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ἐναλλάξ καίεσθαι
 τοὺς ἐν ταύταις ταῖς νήσοις κρατῆρας τῶν κατὰ
 τὴν Αἴτνην. φασὶ δὲ τὰς Αἰόλου νήσους τὸ μὲν πα-
 λαιὸν ἐρήμους γεγονέναι, μετὰ δὲ ταῦτα τὸν ὀνομα-
 ζόμενον Λιπάρων, Αὔσονος ὄντα τοῦ βασιλέως υἱόν,
 ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν καταστασιασθῆναι, κυριεύσαντα
 δὲ νεῶν μακρῶν καὶ στρατιωτῶν ἐκ τῆς Ἰταλίας
 10 φυγεῖν εἰς τὴν ἀπὸ τούτου Λιπάρων ὀνομασθεῖσαν·
 ἐν ταύτῃ δὲ τὴν ἐπώνυμον αὐτοῦ πόλιν κτίσαι καὶ
 τὰς ἄλλας νήσους τὰς προειρημένας γεωργῆσαι. τού-
 του δὲ γιγνηράκοτος Αἰόλον τὸν Ἰππότου μετὰ τινῶν
 παραβαλόντα εἰς τὴν Λιπάρων τὴν τοῦ Λιπάρων
 γῆμαι θυγατέρα Κυάνην, καὶ τοὺς λαοὺς κοινῇ μετὰ
 τῶν ἐγχωρίων πολιτεύεσθαι ποιήσας, ἐβασίλευσε τῆς
 νήσου. τῷ δὲ Λιπάρῳ τῆς Ἰταλίας ἐπιθυμοῦντι,
 συγκατεσκεύασεν αὐτῷ τοὺς περὶ τὸ Σύρεντον τόπους,
 ὅπου βασιλεύσας καὶ μεγάλης ἀποδοχῆς τυχὼν ἐτε-
 20 λεύτησε· ταφεῖς δὲ μεγαλοπρεπῶς τιμῶν ἔτυχεν ἥρω-
 κῶν παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις. ὁ δ' Αἰόλος οὗτός ἐστι
 πρὸς ὃν μυθολογοῦσι τὸν Ὀδυσσεῖα κατὰ τὴν πλάνην
 ἀφικέσθαι. γενέσθαι δ' αὐτόν φασιν εὐσεβῆ καὶ δι-
 καιον, εἶτε δὲ καὶ πρὸς τοὺς ξένους φιλόανθρωπον·
 πρὸς δὲ τούτοις τὴν τῶν ἱστίων χρεῖαν τοῖς ναυτι-
 κοῖς ἐπεισηγήσασθαι, καὶ ἀπὸ τῆς τοῦ πυρὸς προ-
 σημασίας παρατετηρηκότα προλέγειν τοῖς ἐγχωρίοις
 ἀνέμους εὐστόχως· ἐξ οὗ ταμίαν αὐτὸν εἶναι τῶν
 ἀνέμων ὁ μῦθος ἀνέδειξε· διὰ δὲ τὴν ὑπερβολὴν τῆς
 30 εὐσεβείας φίλον τῶν θεῶν ὀνομασθῆναι.
 8 Τοῦ δ' Αἰόλου υἱοὺς γενέσθαι τὸν ἀριθμὸν ἑξ,
 Ἀστύοχον καὶ Ξοῦθον καὶ Ἀνδροκλέα, πρὸς δὲ τού-
 τοις Φεραίμονα, Ἰόκαστον καὶ Ἀγάθυρνον· πάντας
 δὲ τούτους διὰ τε τὴν τοῦ πατρὸς δόξαν καὶ διὰ τὰς
 ἀρετὰς μεγάλης ἀποδοχῆς τυχεῖν. τούτων δὲ Ἰόκαστος
 μὲν τῆς Ἰταλίας ἀντιχόμενος, ἐβασίλευσε τῆς παρα-
 λίας μέχρι τῶν κατὰ τὸ Ρήγιον τόπων. Φεραίμων
 δὲ καὶ Ἀνδροκλῆς ἐδυνάστευσαν τῆς Σικελίας ἀπὸ

337 τοῦ πορθμοῦ μέχρι τῶν κατὰ τὸ Λιλύβαιον τόπων.
ταύτης δὲ τῆς χώρας τὰ μὲν πρὸς ἑὼ κεκλιμένα
μέρη κατῴκουν Σικελοί, τὰ δὲ πρὸς δυσμὰς Σικανοί.
ταῦτα δὲ τὰ ἔθνη πρὸς ἀλλήλα διεφέροντο· τοῖς δ'
Αἰόλου παισὶ τοῖς προειρημένοις ἰκουσίως ὑπήκουον
διὰ τε τὴν τοῦ πατρὸς Αἰόλου διαβεβοημένην εὐσε-
βειαν καὶ διὰ τὴν αὐτῶν ἐκείνων ἐπιείκειαν. ἔβασί-
λευσε δὲ καὶ Ξοῦθος τῆς περὶ τοὺς Λεοντίλους χώ-
ρας, ἥτις ἀπ' ἐκείνου μέχρι τοῦ νῦν χρόνου Ξου-
θία προσαγορεύεται. Ἀγαθυρνος δὲ βασιλεύσας τῆς 10
νῦν ὀνομαζομένης Ἀγαθυρνίτιδος χώρας ἔκτισε πό-
λιν τὴν ἀπ' αὐτοῦ κληθεῖσαν Ἀγαθυρνον. Ἀστυό-
χος δὲ τῆς Λιπάρας ἔσχε τὴν ἡγεμονίαν. πάντες δὲ
οὗτοι μιμησάμενοι τὴν τοῦ πατρὸς εὐσεβειάν τε καὶ
δικαιοσύνην μεγάλης ἐτύγχανον αποδοχῆς. ἐπὶ πολλὰς
δὲ γενεὰς τῶν ἐγγόνων διαδεχομένων τὰς δυναστείας,
τὸ τελευταῖον οἱ ἀπ' Αἰόλου γεγονότες βασιλεῖς κατὰ
τὴν Σικελίαν διελύθησαν.

Μετὰ δὲ ταῦτα οἱ μὲν Σικελοὶ τοῖς ἀρίστοις τῶν 9
ἀνδρῶν τὰς ἡγεμονίας ἐνεχείριζον, οἱ δὲ Σικανοὶ περὶ 20
τῆς δυναστείας διαφερόμενοι πρὸς ἀλλήλους ἐπολέ-
μουν ἐπὶ πολλοὺς χρόνους. μετὰ δὲ ταῦτα πολλοῖς
ἔτεσιν ὕστερον, πάλιν τῶν νήσων ἐξηρημουμένων ἀεὶ
καὶ μᾶλλον, Κνίδιοί τινες καὶ Ρόδιοι δυσαρεστή-
σαντες τῇ βαρύντητι τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν βασιλείων
ἔγνωσαν ἀποικίαν ἐκπέμπειν. διόπερ προστησάμενοι
σφῶν αὐτῶν ἡγεμόνα Πένταθλον τὸν Κνίδιον, ὃς
ἦν ἀναφέρων τὸ γένος εἰς Ἰππότην τὸν ἀφ' Ἡρα-
κλέους γεγονότα, κατὰ τὴν πεντηκοστὴν Ὀλυμπιάδα,
ἦν ἐνίκᾳ στάδιον Ἐπιτελίδας ὁ Λάκων, οἱ δ' οὖν 30
περὶ τὸν Πένταθλον πλεύσαντες τῆς Σικελίας εἰς
τοὺς κατὰ τὸ Λιλύβαιόν τόπους κατέλαβον Ἐγε-
σταίους καὶ Σελινουντίους διαπολεμοῦντας πρὸς ἀλ-
λήλους. πεισθέντες δὲ τοῖς Σελινουντίοις συμμαχεῖν
πολλοὺς ἀπέβαλον κατὰ τὴν μάχην, ἐν οἷς ἦν καὶ
αὐτὸς ὁ Πένταθλος. διόπερ οἱ περιλειφθέντες, ἐπειδὴ
κατεπολεμήθησαν οἱ Σελινούντιοι, διέγνωσαν ἀπιέναι
πάλιν ἐπ' οἶκον. ἐλόμενοι δ' ἡγεμόνας τοὺς οἰκέλους

τοῦ Πεντάθλου Γόργον καὶ Θίστορα καὶ Ἐπιθερ-
σίδην, ἀπέπλεον διὰ τοῦ Τυρρῶνικοῦ πελάγους.
προςπλευσάντων δ' αὐτῶν τῇ Λιπάρᾳ καὶ φιλοφρό-
νως ἀποδοχῆς τυχόντων, ἐπέσθθησαν κοινῇ μετὰ
τῶν ἐγχωρίων κατοικῆσαι τὴν Λιπάραν, ὄντων τῶν
ἀπ' Αἰόλου περιλελειμμένων ὡς πεντακοσίων. ὕστε-
ρον δὲ τῶν Τυρρῶνῶν ληστευόντων τὰ κατὰ θάλατ-
ταν πολεμοῦμενοι, κατεσκεύασαν τὸ ναυτικόν, καὶ
διελόμενοι σφᾶς αὐτοὺς οἱ μὲν ἐγεώργουν τὰς νήσους
10 κοινὰς ποιήσαντες, οἱ δὲ πρὸς τοὺς ληστὰς ἀντε-
τάττοντο· καὶ τὰς οὐσίας δὲ κοινὰς ποιησάμενοι 338
καὶ ζῶντες κατὰ συσσίτια, διετέλεσαν ἐπὶ τινὰς χρό-
νους κοινῶνικῶς βιοῦντες. ὕστερον δὲ τὴν μὲν Λι-
πάραν, καθ' ἣν καὶ ἡ πόλις ἦν, διενείμαντο, τὰς
δὲ ἄλλας ἐγεώργουν κοινῇ. τὸ δὲ τελευταῖον πάσας
τὰς νήσους εἰς εἴκοσι εἴη διελόμενοι, πάλιν κληρου-
χοῦσιν, ὅταν ὁ χρόνος οὗτος διέλθῃ. μετὰ δὲ ταῦτα
πολλαῖς ναυμαχίαις ἐνίκησαν τοὺς Τυρρῶνούς, καὶ
ἀπὸ τῶν λαφύρων πλεονάκεις ἀξιολόγους δεκάτας ἀνέ-
20 θεσαν εἰς Δελφοῖς.

10 Λέγεται δ' ἡμῖν περὶ τῆς τῶν Λιπαραιῶν πό-
λεως τὰς αἰτίας ἀποδοῦναι, δι' αἷς ἐν τοῖς ὕστερον
χρόνοις ἔλαβεν αὐξησιν οὐ μόνον πρὸς εὐδαιμονίαν
ἀλλὰ καὶ πρὸς θόξαν. αὕτη γὰρ λιμῆσι τε καλοῖς ὑπὸ
τῆς φύσεως κεκόσμηται καὶ θερμοῖς ὕδασι τοῖς δια-
βεβοημένοις. οὐ μόνον γὰρ πρὸς ὑγίαν τῶν νοσούν-
των τὰ καὶ αὐτὴν λουτρὰ πολλὰ συμβάλλεται, ἀλλὰ
καὶ κατὰ τὴν τῶν θερμῶν ὑδάτων ιδιότητα παρέ-
χεται τέλει καὶ ἀπόλαυσιν οὐ τὴν τυχοῦσαν. διό-
30 περ πολλοὶ τῶν κατὰ τὴν Σικελίαν ὑπὸ νόσων ιδιο-
τρόπων ἐνοχλούμενοι κατανιῶσιν εἰς αὐτήν, καὶ τοῖς
λουτροῖς χρωμένοι παραδόξως ὑγιεῖς καθίστανται.
ἔχει δ' ἡ νῆσος αὕτη τὰ διαβεβοημένα μέταλλα τῆς
στευπηρίας, ἐξ ἧς λαμβάνουσιν οἱ Λιπαραιῶι καὶ
Ῥωμαῖοι μεγάλας προσόδους. οὐδαμοῦ γὰρ τῆς οἰ-
κουμένης τῆς στευπηρίας γινομένης, καὶ πολλὴν
χρεῖαν παρεχομένης, εἰκότως μονοπώλιον ἔχοντες καὶ
τὰς τιμὰς αναβιβάζοντες πλῆθος χρημάτων λαμβά-

νοῦσιν ἄπιστον· ἐν μόνῃ γὰρ τῇ νήσῳ Μήλω φύτεται μικρά τις στρυκτηρία, μὴ δυναμένη διαρκεῖν πολλαῖς πόλεσιν. ἔστι δὲ καὶ ἡ νῆσος τῶν Λιπαραιῶν μικρὰ μὲν τὸ μέγεθος, καρποφόρος δὲ ἱκανῶς, καὶ τὰ πρὸς ἀνθρώπων τροφήν ἔχουσα διαφερόντως. καὶ γὰρ ἰχθίων παντοδαπῶν παρέχεται πλῆθος τοῖς κατοικοῦσι καὶ τῶν ἀκροδρῦων τὰ μάλιστα δυνάμενα παρέχισθαι τὴν ἐκ τῆς ἀπολαύσεως ἡδονήν. καὶ περὶ μὲν Λιπάρας καὶ τῶν ἄλλων τῶν Αἰόλου νήσων καλουμένων ἀρκεσθησόμεθα τοῖς ῥηθεῖσι. 10

Μετὰ δὲ τὴν Λίπαραν εἰς τὸ πρὸς δυσμὰς μέρος 11 νῆσός ἐστι πελαγία, μικρὰ μὲν τὸ μέγεθος, ἔρημος δὲ καὶ διὰ τινὰ περιπέτειαν Ὀστεώδης ὀνομαζομένη. καθ' ὃν γὰρ καιρὸν Καρχηδόνιοι πρὸς Συρακοσίους διαπολεμοῦντες πολλοὺς καὶ μεγάλους πολέμους δυνάμεις εἶχον ἀξιολόγους πεζικάς τε καὶ ναυτικάς, περὶ δὲ τούτους τοὺς καιροὺς μισθοφόρων ὄντων παρ' αὐτοῖς πολλῶν καὶ παντοδαπῶν τοῖς ἔθνεσιν, οὗτοι δὲ ταραχώδεις ὄντες, καὶ πολλὰς καὶ μεγάλας στάσεις εἰωθότες ποιεῖσθαι, καὶ μάλιστα ὅταν τοὺς 20 μισθοὺς εὐκαιρῶς μὴ λαμβάνωσιν, ἐχρήσαντο καὶ τότε τῇ συνήθει ῥαδιουργίᾳ τε καὶ τόλμῃ. ὄντες γὰρ 339 τὸν ἀριθμὸν ὡς ἑξακισχίλιοι, καὶ τοὺς μισθοὺς οὐκ ἀπολαμβάνοντες, τὸ μὲν πρῶτον συντρέχοντες κατεβῶν τῶν στρατηγῶν· ἐκείνων δὲ ἀπορουμένων χρημάτων, καὶ πολλάκις ἀναβαλλομένων τὰς ἀποδόσεις, ἠπέλουν τοῖς ὅπλοις ἀμυνεῖσθαι τοὺς Καρχηδονίους, καὶ τὰς χεῖρας προσέφερον τοῖς ἡγεμόσι. τῆς δὲ γερονσίας ἐγκαλοῦσης, καὶ τῆς διαφορᾶς αἰεὶ μᾶλλον ἐκκαιομένης, ἡ μὲν γερονσία τοῖς στρατηγοῖς ἐν 30 ἀπορρήτοις προσέταξεν ἀφανίσαι πάντας τοὺς ἐγκαλουμένους· οἱ δὲ λαβόντες τὰς ἐντολάς καὶ τοὺς μισθοφόρους ἐμβιβάσαντες εἰς τὰς ναῦς ἐξέπλευσαν ὡς ἐπὶ τινὰ πολεμικὴν χρεῖαν. προσπλεύσαντες δὲ τῇ προειρημένῃ νήσῳ, καὶ πάντας τοὺς μισθοφόρους ἀποβιβάσαντες εἰς αὐτήν, ἀπέπλευσαν καταλίποντες ἐν αὐτῇ τοὺς ἐγκαλουμένους. οἱ δὲ μισθοφόροι περιαλγείς ὄντες τῇ περιστάσει καὶ μὴ δυνά-

μενοι τοὺς Καρχηδονίους ἀμύνασθαι, λιμῶ διεφθάρησαν. ἐν νήσῳ δὲ μικρᾷ τούτων σωμαίων αἰχμαλώτων τελευτησάντων, συνέβη τὸν τόπον ὀλίγον ὄντα πληρωθῆναι τῶν ὀστέων· ἀφ' ἧς αἰτίας ἡ νῆσος ἔτυχε ταύτης τῆς προσηγορίας. οἱ μὲν οὖν μισθοφόροι τοῦτον τὸν τρόπον παρανομηθέντες τῆς μεγίστης συμφορᾶς ἔτυχον, ἐνδεῖα τροφῆς διαφθαρέντες.

- 12 Ἡμεῖς δ' ἐπεὶ τὰ περὶ τὰς Λιολίδας νήσους διήλθομεν, ἐν μέρει τὰς ἐκ θατέρου μέρους κειμένας
 10 νήσους ἀναγραφῆς ἀξιῶμεν. τῆς γὰρ Σικελίας ἐκ τοῦ κατὰ μεσημβρίαν μέρους νῆσοι τρεῖς πρόκεινται πελάγιοι· καὶ τούτων ἐκάστη πόλιν ἔχει καὶ λιμένας θυναμένους τοῖς χειμαζομένοις σκάφεσι παρέχεσθαι τὴν ἀσφάλειαν. καὶ πρώτη μὲν ἐστὶν ἡ προσαγορευομένη Μελίτη, τῶν Συρακουσῶν ἀπέχουσα στάδια ὡς ὀκτακόσια, καὶ λιμένας ἔχει πολλοὺς καὶ διαφόρους ταῖς εὐχρηστίαις, τοὺς δὲ κατοικοῦντας ταῖς οὐσίαις εὐδαίμονας. τεχνίτας τε γὰρ ἔχει παντοδαποὺς ταῖς ἐργασίαις, κρατίστους δὲ τοὺς ὀθόνια ποιοῦντας τῇ
 20 τε λεπτότητι καὶ τῇ μαλακότητι διαπρεπῆ· τὰς τε οἰκίσεις ἀξιολόγους καὶ κατεσκευασμένας φιλοτίμως γείσοις· καὶ κονιάμασι περιττότερον. ἔστι δὲ ἡ νῆσος αὕτη Φοινίκων ἀποικος, οἱ ταῖς ἐμπορίαις διατείνοντες μέχρι τοῦ κατὰ τὴν δύσιν Ὠκεανοῦ καταφυγὴν εἶχον ταύτην, εὐλίμενον οὖσαν καὶ κειμένην πελαγίαν· δι' ἣν αἰτίαν οἱ κατοικοῦντες αὐτὴν εὐχρηστούμενοι κατὰ πολλὰ διὰ τοὺς ἐμπόρους ταχὺ τοῖς τε βίοις ἀνέδραμον καὶ ταῖς δοξαῖς ἠυξήθησαν. μετὰ δὲ ταύτην τὴν νῆσόν ἐστιν ἑτέρα τὴν μὲν
 30 προσηγορίαν ἔχουσα Γαῦκος, πελαγία δὲ καὶ λιμέσιν ευκαίροις κεκοσμημένη, Φοινίκων ἀποικος. ἐξῆς δ' ἐστὶ Κέρκινα, πρὸς τὴν Λιβύην νενευκυῖα, πόλιν ἔχουσα σύμμετρον καὶ λιμένας εὐχρηστοτάτους, οὐ μόνον ταῖς ἐμπόροις ἀλλὰ καὶ ταῖς μακραῖς ναυσὶν εὐθετοῦντας. ἐπεὶ δὲ περὶ τῶν κατὰ τὴν μεσημβρίαν
 340 νήσων εἰρήκαμεν, ἐπάνειμεν πάλιν ἐπὶ τὰς ἐξῆς τῆς Λιπάρας νήσους τὰς κειμένας κατὰ τὸ Τυρρηνικὸν καλούμενον πέλαγος.

Τῆς γὰρ Τυρρηνίας κατὰ τὴν ὀνομαζομένην πό- 13
 λιν Ποπλώνιον νῆσός ἐστιν, ἣν ὀνομάζουσιν Αἰθά-
 λειαν. αὕτη δὲ τῆς παραλίας ἀπέχουσα σταδίους ὡς
 ἑκατόν, τὴν μὲν προσηγορίαν εἴληφεν ἀπὸ τοῦ πλή-
 θους τοῦ κατ' αἰτὴν αἰθάλου. πέτραν γὰρ ἔχει πολ-
 λὴν σιδηροῖτιν, ἣν τέμνουσιν ἐπὶ τὴν χωνεῖαν καὶ
 κατασκευὴν τοῦ σιδήρου, πολλὴν ἔχοντες τοῦ μεταλ-
 λου θαψίλειαν. οἱ γὰρ ταῖς ἐργασίαις προσεδρεύοντες
 κόπτουσι τὴν πέτραν καὶ τοὺς τμηθέντας λίθους
 καίουσιν ἐν τισι φιλοτέχνοις καμίνοις, ἐν δὲ ταύταις 10
 τῷ πλήθει τοῦ πυρὸς τήκοντες τοὺς λίθους κατα-
 μερίζουσιν εἰς μεγέθη σύμμετρα, παραπλήσια ταῖς
 ἰδέαις μεγάλοις σπόγγοις. ταῦτα συναγοράζοντες ἔμ-
 ποροι καὶ μεταβαλλόμενοι κομίζουσιν εἰς τε Δικαιαρ-
 χίαν καὶ εἰς τὰ ἄλλα ἐμπόρια. ταῦτα δὲ τὰ φορτία
 τινὲς ὠνούμενοι καὶ τεχνιτῶν χαλκίων πλήθος ἀθροί-
 ζοντες κατεργάζονται, καὶ ποιοῦσι σιδήρου πλάσμα-
 τα παντοδαπά. τούτων δὲ τὰ μὲν εἰς ὀρνέων τύπους
 χαλκεύουσι, τὰ δὲ πρὸς δικελλῶν καὶ δρεπανῶν καὶ
 τῶν ἄλλων ἐργαλείων εὐθέτους τύπους φιλοτεχνού- 20
 σιν· ὧν κομιζομένων ὑπὸ τῶν ἐμπόρων εἰς πάντα
 τόπον, πολλὰ μέρη τῆς οἰκουμένης μεταλαμβάνει
 τῆς ἐκ τούτων εὐχρησιτίας. μετὰ δὲ τὴν Αἰθαλείαν
 νῆσός ἐστιν ἀπέχουσα μὲν ταύτης ὡς τριακοσίους
 σταδίους, ὀνομάζεται δὲ ὑπὸ μὲν τῶν Ἑλλήνων Κύρ-
 νος, ὑπὸ δὲ Ῥωμαίων καὶ τῶν ἐγχωρίων Κόρσικα.
 αὕτη δὲ ἡ νῆσος εὐπροσόρμιστος οὖσα κάλλιστον
 ἔχει λιμένα τὸν ὀνομαζόμενον Συρακόσιον. ὑπάρ-
 χουσι δ' ἐν αὐτῇ καὶ πόλεις ἀξιόλογοι δύο, καὶ τού-
 των ἡ μὲν Κάλαρις, ἡ δὲ Νίκαια προσαγορεύεται. 30
 τούτων δὲ τὴν μὲν Κάλαρον Φωκαεῖς ἔκτισαν, καὶ
 χρόνον τινα κατοικήσαντες ὑπὸ Τυρρηνῶν ἐξεβλή-
 θησαν ἐκ τῆς νήσου. τὴν δὲ Νίκαιαν ἔκτισαν Τυρ-
 ρηνοὶ θαλασδιοκρατοῦντες καὶ τὰς κατὰ τὴν Τυρρηνί-
 341 νίαν κειμένας νήσους ἰδιοποιούμενοι· ἐπὶ δὲ τινὰς
 χρόνους τῶν ἐν τῇ Κύρῳ πόλεων κυριεύοντες ἐλάμ-
 βανον παρὰ τῶν ἐγχωρίων φόρους ῥητίνην καὶ κη-
 ρὸν καὶ μέλι, θυομένων τούτων θαψιλῶν ἐν τῇ νήσῳ.

- τὰ δὲ ἀνδράποδα τὰ Κύρνια διαφέρειν δοκεῖ τοῖν
 ἄλλων δούλων εἰς τὰς κατὰ τὸν βίον χρείας, φυσικῆς
 ταύτης τῆς ιδιότητος παρακολουθήσεως. ἡ δ' ὅλη
 νῆσος εὐμεγέθης οὖσα, πολλὴν τῆς χώρας ὀρευνὴν
 ἔχει, πεπυκασμένην δρυμοῖς συνεχέσι καὶ ποταμοῖς
 14 διαρρέομένην μικροῖς. οἱ δ' ἐγχωριοὶ τροφαῖς μὲν
 χρῶνται γάλακτι καὶ μέλιτι καὶ κρέασι, δαψιλῶς
 πάντα ταῦτα παρεχομένης τῆς χώρας, τὰ δὲ πρὸς
 ἀλλήλους βιοῦσιν ἐπιεικῶς καὶ δικαίως παρὰ πάντας
 10 σχεδὸν τοὺς ἄλλους βαρβάρους. τὰ τε γὰρ κατὰ τὴν
 ὀρευνὴν ἐν τοῖς δένδροισιν εὕρισκόμενα κηρία τῶν
 πρώτων εὕρισκόντων ἐστὶ μηδενὸς ἀμφισβητοῦντος,
 τὰ τε πρόβατα σημείοις διειλημμένα, κἂν μηδεὶς φυ-
 λάτῃ, σώζεται τοῖς κερτημένοις, ἐν τε ταῖς ἄλλαις
 ταῖς ἐν τῷ βίῳ κατὰ μέρος οἰκονομίαις θαυμασιῶς
 προτιμῶσι τὸ δικαιοπραγεῖν. παραδοξότατον δ' ἐστὶ
 τὸ παρ' αὐτοῖς γινόμενον κατὰ τὰς τῶν τέκνων γε-
 κέσεις. ὅταν γὰρ ἡ γυνὴ τέκη, ταύτης μὲν οὐδεμία
 γίνεται περὶ τὴν λοχείαν ἐπιμέλεια, ὁ δ' ἀνὴρ αὐτῆς
 20 ἀναπεσὼν ὡς νοσῶν λοχεύεται τακτὰς ἡμέρας, ὡς
 τοῦ σώματος αὐτῇ κακοπαθοῦντος. φύεται δὲ κατὰ
 τὴν νῆσον ταύτην καὶ πύξος πλείστη καὶ διάφορος,
 δι' ἣν καὶ τὸ μέλι τὸ γινόμενον ἐν αὐτῇ παντελῶς
 γίνεται πικρόν. κατοικοῦσι δ' αὐτὴν βάρβαροι, τὴν
 διάλεκτον ἔχοντες ἐξηλλαγμένην καὶ δυσκατανόητον.
 τὸν δὲ ἀριθμὸν ὑπάρχουσιν ὑπὲρ τοὺς τριςμυρίους.
 15 Ἐχομένη δὲ ταύτης νῆσός ἐστιν ἡ προσαγορευο-
 μένη Σαρδῶ, τῇ μὲν μεγέθει παραπλήσιος τῇ Σικε-
 λῖᾳ, κατοικουμένη δὲ ὑπὸ βαρβάρων τῶν ὀνομαζομέ-
 20 νων Ἰολαίων, οὓς νομίζουσιν απογόνους εἶναι τῶν
 μετ' Ἰολάου καὶ τῶν Θεσπιαδῶν [ὄντων αὐτῶν πολ-
 λῶν ἐκ τῶν] κατοικησάντων. κατὰ γὰρ τοὺς χρό-
 νους ἐν οἷς Ἡρακλῆς τοὺς διαβεβημένους ἄθλους
 ἐτέλει, παίδων ὄντων αὐτῷ πολλῶν ἐκ τῶν Θεσπίου
 θυγατέρων, τούτους Ἡρακλῆς κατὰ τινὰ χρησμόν 342
 ἐξαπέστειλεν εἰς Σαρδῶ, καὶ μετ' αὐτῶν ἀνάμιν
 ἀξιόλογον Ἑλλήνων τε καὶ βαρβάρων ἐπὶ τὴν ἀποι-
 κίαν. ταύτης δὲ προεσιτικῶς Ἰόλαος ὁ ἀδελφιδαῦς

Ἡρακλέους, καταλαβόμενος ἤκτισεν ἐν αὐτῇ πόλεις ἀξιολόγους, καὶ τὴν χώραν κατακληρουχήσας τοὺς μὲν λαοὺς ἀφ' ἑαυτοῦ προσηγόρευσεν Ἰολαίους, κατέσκειναι δὲ καὶ γυμνάσια καὶ θεῶν ναοὺς καὶ τᾶλλα πάντα τὰ πρὸς βίον ἀνθρώπων εὐδαίμονα, ὧν ὑπαμνήματα μέχρι τῶνδε τῶν καιρῶν διαμένει. τὰ μὲν γὰρ κάλλιστα πεδία τὴν προσηγορίαν ἀπ' ἐκείνου λαβόντα Ἰολαία καλεῖται, τὸ δὲ πλῆθος μέχρι τοῦ νῦν φυλάττει τὴν ἀπὸ Ἰολάου προσηγορίαν. τοῦ δὲ περὶ τῆς ἀποικίας χρησμοῦ περιέχοντος ὅτι τοῖς τῆς 10 ἀποικίας ταύτης κοινωνήσασι διαμενεῖ τὰ τῆς ἐλευθερίας ἅπαντα τὸν αἰῶνα, συνέβη τὸν χρησμὸν παραδόξως μέχρι τοῦ νῦν αὐτονομίαν τοῖς ἐγχωρίοις ἀσάλευτον φυλάξαι. Καρχηδόνιοί τε γὰρ ἐπὶ πλείων ἰσχύσαντες καὶ τῆς νήσου κρατήσαντες οὐκ ἠδυνήθησαν τοὺς προκατασχόντας τὴν νῆσον καταδουλώσασθαι, ἀλλ' οἱ μὲν Ἰολαῖοι καταφυγόντες εἰς τὴν ὄρεινὴν καὶ καταγείους οἰκήσεις κατασκευάσαντες, ἔριεφον πολλὰς ἀγέλας βοσκημάτων, ὧν παρεχομένων 20 δαψιλῆς τροφᾶς ἤρακοντο προσφερόμενοι γάλα καὶ τυρὸν καὶ κρέα· καὶ τῆς μὲν πεδιάδος γῆς ἐκχωρήσαντες τὴν ἐκ τῆς ἐργασίας κακοπαθειαν ἐξέκλιναν, τὴν δὲ ὄρεικὴν νεμόμενοι καὶ βίον ἔχοντες ἄμοιρον κακοπαθείας, ταῖς προειρημέναις τροφαῖς διετέλεσαν χρώμενοι. τῶν δὲ Καρχηδονίων πολλὰκις ἀξιολόγοις δυνάμεσι στρατευσάντων ἐπ' αὐτούς, διὰ τὰς δυσχωρίας καὶ τὴν ἐν τοῖς καταγείοις δυστραπέλειαν διέμειναν ἀδούλωτοι. τὸ δὲ τελευταῖον Ρωμαίων ἐπικρατούντων καὶ πολλὰκις ἐπ' αὐτοὺς στρατευσάντων, διὰ ταύτας τὰς αἰτίας ἀχείρωτοι 30 μίᾳ δυνάμει διέμειναν. οὐ μὲν ἀλλὰ κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους Ἰόλαος μὲν συγκατασκευάσας τὰ κατὰ τὴν ἀποικίαν ἐπανήλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, οἱ δὲ Θεσπιάδαι τῆς νήσου προσετώτες ἐπὶ πολλὰς γενεὰς τὸ τελευταῖον ἐξέπεσον εἰς τὴν Ἰταλίαν, καὶ κατώκησαν ἐν τοῖς κατὰ Κύμην τόποις, τὸ δὲ ἄλλο πλῆθος ἐκβαρβαρῶδέν καὶ προσηγασμένον ἐκ τῶν ἐγχωρίων τοὺς ἀρίστους ἡγεμόνας, διεφύλαξε τὴν

ἐλευθερίαν μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων. ἡμεῖς δ' ἀρκούντως εἰρηκότες περὶ τῆς Σαρδόνος διεξιμεν περὶ τῶν ἐξῆς κειμένων νήσων.

- 16 Μετὰ γὰρ τὰς προειρημένας νήσους ἐστὶν ὀνομαζομένη μὲν Πιτύουσα, τὴν δὲ προσηγορίαν ἔχουσα 348 ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν κατ' αὐτὴν φυομένων πιτύων. πελαγία δὲ οὖσα διέστηκεν ἀπὸ μὲν Ἡρακλείους στηλῶν πλοῦν ἡμερῶν τριῶν καὶ τῶν ἴσων νυκτῶν, ἀπὸ δὲ Λιβύης ἡμέρας καὶ νυκτός, ἀπὸ δὲ Ἰβηρίας 10 μιᾶς ἡμέρας· κατὰ δὲ τὸ μέγεθος παραπλησίως ἐστὶ Κερκύρα. κατὰ δὲ τὴν ἀρετὴν οὖσα μετρία, τὴν μὲν ἀμπελόφυτον χώραν ὀλίγην ἔχει, τὰς δ' ἐλαίας ἐμπεφυτευμένας ἐν τοῖς κοτίνοις. τῶν δὲ φυομένων ἐν αὐτῇ καλλιστεύειν φασὶ τὴν μαλακότητα τῶν ἐρίων. διεilhaμμένη δὲ πεδίοις ἀξιολόγοις καὶ γεωλόφοις πόλιν ἔχει τὴν ὀνομαζομένην Ἐρεσον, ἀποικον Καρχηδονίων. ἔχει δὲ καὶ λιμένας ἀξιολόγους καὶ τειχῶν κατασκευὰς εὐμεγέθεις καὶ οἰκιῶν πλήθος εὖ κατασκευασμένων. κατοικοῦσι δ' αὐτὴν βαρ- 20 βαροι παντοδαποί, πλείστοι δὲ Φοίνικες. ὁ δὲ ἀποικισμὸς αὐτῆς γέγονεν ὕστερον ἔτεσιν ἑκατὸν ἐξήκοντα τῆς κατὰ τὴν Καρχηδόνα κτίσεως.
- 17 Ἄλλαι δ' ὑπάρχουσι νῆσοι καταντικρὺ τῆς Ἰβηρίας, ὑπὸ μὲν τῶν Ἑλλήνων ὀνομαζόμεναι Γυμνήσαια διὰ τὸ τοὺς ἐνοικοῦντας γυμνοὺς τῆς ἐσθῆτος βιοῦν κατὰ τὴν τοῦ θεοῦ ὥραν, ὑπὸ δὲ τῶν ἑγχωρίων καὶ τῶν Ῥωμαίων προσαγορεύονται Βάλλια- 30 ρεῖς ἀπὸ τοῦ βάλλειν ταῖς σφειδόναις λίθους μεγάλους κάλλιστα τῶν ἀπάντων ἀνθρώπων. τούτων δὲ ἢ μείζων μεγίστη πασῶν ἐστὶ μετὰ τὰς ἑπτὰ νήσους, Σικελίαν, Σαρδῶ, Κύπρον, Κρήτην, Εὐβοίαν, Κύρνον, Λέσβον, ἀπέχει δὲ τῆς Ἰβηρίας πλοῦν ἡμερήσιον· ἢ δ' ἐλάττων κέκλιται μὲν πρὸς τὴν ἑω, τρέφει δὲ κτήνη πολλὰ καὶ παντοδαπά, μάλιστα δ' ἡμίονους, μεγάλους μὲν τοῖς ἀναστήμασιν, ὑπεράγοντας δὲ ταῖς ῥώμας. ἀμφότεραι δ' αἱ νῆσοι χώραν ἔχουσιν ἀγαθὴν καρποφόρον καὶ πλήθος τῶν κατοικούντων ὑπὲρ τοὺς τριςμυρίους, τῶν δὲ πρὸς

τὴν τροφήν γεννημάτων οἶνον μὲν ὀλοσχεραῖς οὐ φέ-
 ρουσι· διὸ καὶ πάντες εἰσὶν υπερβολῇ πρὸς τὸν οἶ-
 νον εὐκατάφοροι, διὰ τὸ σπανίζειν παρ' αὐτοῖς·
 ἐλαίου δὲ παντελῶς σπανίζοντες, κατασκευάζουσιν ἐκ
 τῆς σχίνου, καὶ μιγνύντες ὑεὶω στέατι τὰ σώματα
 αὐτῶν ἀλείφουσι τούτῳ, μάλιστα δὲ τῶν ἀπάντων
 ὄντες φιλογύναιοι, προτιμῶσιν αὐτὰς ἐπὶ τοσοῦτον
 ὥστε ὅταν τινὲς γυναῖκες ὑπὸ τῶν προσπλεόντων λη-
 σιῶν ἀλῶσιν, ἀντὶ μιᾶς γυναικὸς τρεῖς ἢ τέτταρας
 ἄνδρας διδόντες λυτροῦνται. οἰκοῦσι δὲ ὑπὸ ταῖς 10
 κοιλάσι πέτραις, καὶ παρὰ τοὺς κρημνοὺς ὀρύγματα
 κατασκευάζοντες καὶ καθόλου πολλοὺς τόπους ὑποκά-
 μους ποιοῦντες, ἐν τούτοις βιοῦσιν, ἅμα τὴν ἐξ
 344 αὐτῶν σκέπην καὶ ἀσφάλειαν θηρώμενοι. ἀργυρῶν
 δὲ καὶ χρυσοῦ νομίσματα τὸ παράπαν οὐ χρῶνται,
 καὶ καθόλου ταῦτα εἰσάγειν εἰς τὴν νῆσον κωλύου-
 σιν· αἰτίαν δὲ ταύτην ἐπιφέρουσιν, ὅτι τὸ πηλαγὸν
 Ἡρακλῆς ἐστράτευσεν ἐπὶ Γηρυόνην, ὄντα Χρυ-
 σοόρος μὲν υἱόν, πλεῖστον δὲ κεκτημένον ἀργυρόν τε
 καὶ χρυσόν. ἵνα οὖν ἀνεπεβούλευτον ἔχωσι τὴν κτῆ- 20
 σιν, ἀνεπίμικτον ἑαυτοῖς ἐποίησαντο τὸν ἐξ ἀργύρου
 τε καὶ χρυσοῦ πλοῦτον. διόπερ ἀκολούθως ταύτῃ τῇ
 κρίσει διὰ τὰς γεγενημένας πάλαι ποτὲ στρατείας
 παρὰ Καρχηδονίοις τοὺς μισθοὺς οὐκ ἀπεκόμιζον εἰς
 τὰς πατρίδας, ἀλλ' ὠνούμενοι γυναῖκας καὶ οἶνον
 ἅπαντα τὸν μισθὸν εἰς ταῦτα κατεχώριζον. παρὰ- 18
 δοξον δὲ τι καὶ κατὰ τοὺς γάμους νόμιμον παρ'
 αὐτοῖς εἶσιν. ἐν γὰρ ταῖς κατὰ τοὺς γάμους εὐωχίαις
 οἰκίων τε καὶ φίλων κατὰ τὴν ἡλικίαν ὁ πρῶτος
 αἰὶ καὶ ὁ δεύτερος καὶ οἱ λοιποὶ κατὰ τὸ ἔξης μί- 30
 σγονται ταῖς νύμφαις ἀνὰ μέρος, ἐσχάτου τοῦ νυμ-
 φίου τυγχάνοντος ταύτης τῆς τιμῆς. ἴδιον δὲ τι
 ποιοῦσι καὶ παντελῶς ἐξηλλαγμέναν περὶ τῆς τῶν
 τετελευτηκότων ταφῆς· συγκόψαντες γὰρ ξύλοις τὰ
 μέλη τοῦ σώματος εἰς ἀγγεῖον ἐμβάλλουσι καὶ λί-
 θους δαψιλεῖς ἐπιτιθέασιν. ὀπλισμός δ' ἐστὶν αὐτοῖς
 τρεῖς σφενδάναι, καὶ τούτων μίαν μὲν περὶ τὴν κε-
 φαλήν ἔχουσιν, ἄλλην δὲ περὶ τὴν γαστέρα, τρίτην

- δ' ἐν ταῖς χερσὶ. κατὰ δὲ τὰς πολεμικὰς χρείας βάλλουσι λίθους πολὺ μείζους τῶν ἄλλων οὕτως εὐτόως ὥστε δοκεῖν τὸ βληθὲν ἀπὸ τινος καταπέλτου φέρεσθαι. διὸ καὶ κατὰ τὰς τειχομαχίας ἐν ταῖς προσβολαῖς τύπτοντες τοὺς ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων ἐφ' ἐστῶτας κατατραυματίζουσιν, ἐν δὲ ταῖς παρατάξεσιν τοὺς τε θυρεοὺς καὶ τὰ κρήνη καὶ πᾶν σκεπαστήριον ὄπλον συντρίβουσι. κατὰ δὲ τὴν εὐστοχίαν οὕτως ἀκριβεῖς εἶδιν ὥστε κατὰ τὸ πλείστον μὴ ἀμαρτάνειν τοῦ προκειμένου σκοποῦ. αἰτίαι δὲ τούτων αἱ συνεχεῖς ἐκ παιδῶν μελέται, καθ' ἃς ὑπὸ τῶν μητέρων ἀναγκάζονται. παῖδες ὄντες συνεχῶς σφαιδονᾶν· προκειμένου δὲ σκοποῦ κατὰ τι ξύλον ἡρτημένου ἄρτου. οὐ πρότερον δίδεται τῷ μελετῶντι φαγεῖν, ἕως ἂν τυχὼν τοῦ ἄρτου συγχωρούμενον λάβῃ παρὰ τῆς μητρὸς καταφαγεῖν τοῦτον.
- 19 Ἐπεὶ δὲ περὶ τῶν ἐντὸς Ἑρακλείων στηλῶν κειμένων νήσων διεληλύθαμεν, περὶ τῶν κατὰ τὸν Ὠκεανὸν οὐσῶν διεξιμεν. κατὰ γὰρ τὴν Λιβύην κείται μὲν πελαγία νῆσος ἀξιόλογος μὲν τῷ μεγέθει, κειμένη δὲ κατὰ τὸν Ὠκεανόν· ἀπέχει δὲ πλὺν ἀπὸ τῆς Λιβύης ἡμερῶν πλείονων, κεκλιμένη πρὸς τὴν δύσιν, ἔχει δὲ χώραν καρποφόρον, πολλὴν μὲν ὄρεινὴν, οὐκ ὀλίγην δὲ πεδιάδα κάλλιε διαφέρουσαν. διαρρέομένη γὰρ ποταμοῖς πλωτοῖς, ἐκ τούτων ἀρδενύεται, καὶ πολλοὺς μὲν ἔχει παραδείσους καταφύτους παντοίοις δένδροις, παμπληθεῖς δὲ κηπεύας διελημμένας ὕδασι γλυκέσιν. ἐπαύλεις τε πολυτελεῖς 345 ταῖς κατασκευαῖς ὑπάρχουσιν ἐν αὐτῇ καὶ κατὰ τὰς 30 κηπεύας κατεσκευασμένα κωθωνιστήρια τὴν διάθεσιν ἀνθηρὰν ἔχοντα, ἐν οἷς οἱ κατοικοῦντες κατὰ τὴν θερινὴν ὥραν ἐνδιατρίβουσι, θαυσιλῶς τῆς χώρας χορηγούσης τὰ πρὸς τὴν ἀπόλαυσιν καὶ τρυφήν. ἢ τε ὄρεινὴ δρυμοὺς ἔχει πυκνοὺς καὶ μεγάλους καὶ δένδρα παντοδύναμα καρποφόρα καὶ πρὸς τὰς ἐν τοῖς ὄρεσι διαίτας ἔχοντα συναγκείας, καὶ πηγὰς πολλὰς. καθόλου δὲ ἡ νῆσος αὕτη κατάρχυντός ἐστι νηματιαίων καὶ γλυκέσιν ὕδασι, δι' ὧν οὐ

μάναν ἀπόλαυσις ἐπιτερεπῆς γίνεται τοῖς ἐμβιοῦσιν
 ἐν αὐτῇ, ἀλλὰ καὶ πρὸς ὑγίειαν καὶ ῥώμην σωμάτων
 συμβάλλεται. κυνήγια τε θαψιλῇ παντοίων ζώων
 καὶ θηρίων ὑπάρχει, καὶ τούτων ἐν ταῖς εὐωχίαις
 εὐποροῦντες οὐδὲν ἑλλίπεις ἔχουσι τῶν πρὸς τρυφήν
 καὶ πολυτέλειαν ἀνηκόων. καὶ γὰρ ἰχθύων ἔχει
 πλήθος ἢ προσκλύζουσα τῇ νήσῳ θάλαττα διὰ τὸ
 φύσει τὸν Ὠκεανὸν πανταχῇ πληθύνειν παντοδαπῶν
 ἰχθύων. καθόλου δὲ ἡ νῆσος αὕτη τὸν περικείμενον
 αἴρα παντελῶς εὐκρατον ἔχουσα, τὸ πλεῖον μέρος
 τοῦ ἐνιαυτοῦ φέρει πλήθος ἀκροδρῶν καὶ τῶν ἄλ-
 λων τῶν ὠραίων, ὥστε δοκεῖν αὐτὴν ὡσεὶ θεῶν
 τινων οὐκ ἀνθρώπων ὑπάρχειν ἐμβιωτήριον διὰ
 τὴν ὑπερβολὴν τῆς εὐδαιμονίας. κατὰ μὲν οὖν τοὺς
 παλαιοὺς χρόνους ἀνέυρετος ἦν διὰ τὰν ἀπὸ τῆς
 ὅλης οἰκουμένης ἐκτοπισμὸν, ὕστερον δ' εὐρέθη διὰ
 τοιαύτας αἰτίας. Φοίνικες ἐκ παλαιῶν χρόνων ἀν-
 εχῶς πλείοντες κατ' ἐμπορίαν πολλὰς μὲν κατὰ τὴν
 Λιβύην ἀποικίας ἐποίησαντο, οὐκ ὀλίγας δὲ καὶ τῆς
 Εὐρώπης ἐν τοῖς πρὸς δύσιν κεκλιμένοις μέρεσι.
 τῶν δ' ἐπιβολῶν αὐτοῖς κατὰ νοῦν προχωρουσῶν
 πλούτους μεγάλους ἤθροισαν, καὶ τὴν ἐκίος Ἡρα-
 κλείων στήλων ἐπεβάλλοντο πλεῖν, ἣν Ὠκεανὸν ὀνο-
 μάξουσιν, καὶ πρῶτον μὲν ἐπ' αὐτοῦ τοῦ κατὰ τὰς
 στήλας πόρον πόλιν ἐκτίσαν ἐπὶ τῆς Εὐρώπης ἣν
 οὖσαν χερρόνησον προσηγόρευσαν Γάδειρα, ἐν ἣ τὰ
 τε ἄλλα κατεσκεύασαν οἰκείως τοῖς τόποις καὶ ναὸν
 Ἡρακλέους πολυτελῆ, καὶ θυσίας κατέδειξαν μεγα-
 λοπρεπεῖς τοῖς τῶν Φοινίκων ἔθεσι διωικομέναις. τὰ
 δὲ μέρος συνέβη ταῦτο καὶ τότε καὶ κατὰ τοὺς νεω-
 τέρους χρόνους τιμᾶσθαι περιττότερον μέχρι τῆς
 καθ' ἡμᾶς ἡλικίας. πολλοὶ δὲ καὶ τῶν Ῥωμαίων
 ἐπιφανεῖς ἄνδρες καὶ μεγάλας πράξεις κατεργασμέ-
 νοι ἐποίησαντο μὲν τούτῳ τῷ θεῷ εὐχάς, συνετέλε-
 σαν δ' αὐτὰς μετὰ τὴν συντέλειαν τῶν κατορθωμά-
 των. οἱ δ' οὖν Φοίνικες διὰ τὰς προειρημένας αἰτίας
 ἐρευνῶντες τὴν ἐκίος τῶν σιτηλῶν παραλίαν καὶ
 παρὰ τὴν Λιβύην πλείοντες, ὑπ' ἀνέμων μεγάλων

ἀπηνέχθησαν ἐπὶ πολὺν πλοῦν δι' Ὠκεανοῦ. χειμα-
 σθέντες δ' ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας πρόσηνέχθησαν τῇ
 προειρημένη νήσῳ, καὶ τὴν εὐδαιμονίαν αὐτῆς καὶ φύ-
 σιν κατοπιτεύσαντες ἅπασι γνώριμον ἐποίησαν. διὸ καὶ
 Τυρρῆνων θαλαττοκρατούντων καὶ πέμπειν εἰς αὐ- 316
 τὴν ἀπδικίαν ἐπιβαλομένων, διεκώλυσαν αὐτοὺς Καρ-
 χηδόσιοι, ἅμα μὲν εὐλαβούμενοι μὴ διὰ τὴν ἀρετὴν
 τῆς νήσου πολλοὶ τῶν ἐκ τῆς Καρχηδόνος εἰς ἐκεί-
 νην μεταστῶσιν, ἅμα δὲ πρὸς τὰ παράβολα τῆς τύ-
 10 χης κατασκευαζόμενοι καταφυγὴν, εἴ τι περὶ τὴν
 Καρχηδόνα ὀλοσχερές πταῖσμα συμβαίνοι· δυνήσε-
 σθαι γὰρ αὐτοὺς θαλαττοκρατοῦντας ἀπᾶραι πανοι-
 κίους εἰς ἀγνοουμένην ὑπὸ τῶν ὑπερεχόντων νῆσον.

21 Ἐπεὶ δὲ περὶ τοῦ κατὰ τὴν Λιβύην Ὠκεανοῦ
 καὶ τῶν ἐν αὐτῇ νήσων διήλθομεν, μεταβιβάζομεν
 τὸν λόγον ἐπὶ τὴν Εὐρώπην. κατὰ γὰρ τὴν Γαλα-
 τίαν τὴν παρωκεανίτιν καταντικρὺ τῶν Ἑρκυνίων
 ὀνομαζομένων θρυμῶν, οὓς μεγίστους ὑπάρχειν πα-
 ρειλήφαμεν τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην, νῆσοι πολλαὶ

20 κατὰ τὸν Ὠκεανὸν ὑπάρχουσιν, ὧν ἐστὶ μέγιστή ἡ
 Βρεττανικὴ καλουμένη. αὕτη δὲ τὸ μὲν παλαιὸν
 ἀνεπίμικτος ἐγένετο ξενικαῖς δυνάμεσιν· οὔτε γὰρ Διό-
 νυσον οὔθ' Ἡρακλέα παρειλήφαμεν οὔτε τῶν ἄλλων
 ἡρώων ἢ δυναστῶν ἐστρατευμένον ἐπ' αὐτὴν· καθ'

ἡμᾶς δὲ Γαῖος Καῖσαρ ὁ διὰ τὰς πράξεις ἐπονομα-
 σθείς θεὸς πρῶτος τῶν μνημονευομένων ἐχειρώσατο

30 τὴν νῆσον, καὶ τοὺς Βρεττανοὺς καταπολεμήσας
 ἠνάγκασε τελεῖν ὠρισμένους φόρους. ἀλλὰ περὶ μὲν
 τούτων τὰς κατὰ μέρος πράξεις ἐν τοῖς οἰκετοῖς χρό-
 νοις ἀναγράφομεν, περὶ δὲ τῆς νήσου καὶ τοῦ φυσ-
 μένου κατ' αὐτὴν καττιτέρου νῦν διεξιμεν. αὕτη γὰρ

τῷ σχήματι τριγώνου οὔσα παραπλησίως τῇ Σικελίᾳ
 τὰς πλευρὰς οὐκ ἰσοκύλους ἔχει. παρεκτεινούσης δὲ
 αὐτῆς παρὰ τὴν Εὐρώπην λοξῆς, τὸ μὲν ἐλάχιστον
 ἀπὸ τῆς ἡπείρου διεστιχὸς ἀκρωτήριοι, ὃ καλοῦσι
 Κάντιον, φασὶν ἀπέχειν ἀπὸ τῆς γῆς σταδίους ὡς
 ἑκατόν, καθ' ὃν τόπον ἡ θάλαττα ποιεῖται τὸν ἔκρου,

τὸ δ' ἕτερον ἀκρωτήριοι τὸ καλούμενον Βελέριον

ἀπέχειν λέγεται τῆς ἡπείρου πλοῦν ἡμερῶν τεττάρων,
 τὸ δ' ὑπὲρ ὅσον ἀνήκειν μὲν ἱστοροῦσιν εἰς τὸ
 πέλαγος, ὀνομάζεσθαι δὲ Ὀρκαν. τῶν δὲ πλευρῶν
 τὴν μὲν ἐλαχίστην εἶναι σταδίων ἑπτακισχιλίων πεν-
 τακοσίων, παρήκουσαν παρὰ τὴν Εὐρώπην, τὴν δὲ
 δευτέραν τὴν ἀπὸ τοῦ πορθμοῦ πρὸς τὴν κορυφὴν
 ἀνήκουσαν σταδίων μυρίων πεντακισχιλίων, τὴν δὲ
 λοιπὴν σταδίων δις μυρίων, ὥστε τὴν πᾶσαν εἶναι
 τῆς νήσου περιφορὰν σταδίων τετρακισμυρίων δις χι-
 λίων πεντακοσίων. κατοικεῖν δὲ φασὶ τὴν Βρεττανί-10
 κὴν αὐτόχθονα γένη καὶ τὸν παλαιὸν βίον ταῖς ἀγω-
 γαῖς διατηροῦντα. ἄρμασι μὲν γὰρ κατὰ τοὺς πολέ-
 μους χρῶνται, καθάπερ οἱ παλαιοὶ τῶν Ἑλλήνων
 ἦρωες ἐν τῷ Τρωικῷ πολέμῳ κεχρησθαι παραδέδον-
 ται, καὶ τὰς οἰκίσεις εὐτελεῖς ἔχουσιν, ἐκ τῶν κα-
 347 λάμων ἢ ξύλων κατὰ τὸ πλεῖστον συγκεκλιμένας. τὴν
 τε συναγωγὴν τῶν σιτικῶν καρπῶν ποιοῦνται τοὺς
 στάχους αὐτοὺς ἀποτέμνοντες καὶ θησαυρίζοντες εἰς
 τὰς καταστέγους οἰκίσεις· ἐκ δὲ τούτων τοὺς πα-
 λαιοὺς στάχους καθ' ἡμέραν τίλλειν, καὶ κατεργαζο-20
 μένους ἔχειν τὴν τροφήν. τοῖς δὲ ἡθεσιν ἀπλοῦς εἶ-
 ναι καὶ πολὺ κεχωρισμένους τῆς τῶν νῦν ἀνθρώπων
 ἀγχινοίας καὶ πονηρίας. τὰς τε διαίτας εὐτελεῖς
 ἔχειν καὶ τῆς ἐκ τοῦ πλούτου γεννωμένης τροφῆς
 πολὺ διαλλάττοντας. εἶναι δὲ καὶ πολυάνθρωπον
 τὴν νῆσον, καὶ τὴν τοῦ αἵρος ἔχειν διάθεσιν παντε-
 λῶς κατεψυγμένην, ὥς ἂν ὑπ' αὐτὴν τὴν ἄρκτον
 κειμένην. βασιλεῖς τε καὶ δυνάστας πολλοὺς ἔχειν,
 καὶ πρὸς ἀλλήλους κατὰ τὸ πλεῖστον εἰρηνικῶς δια-
 κεῖσθαι. ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν κατ' αὐτὴν νομίμων καὶ 22
 τῶν ἄλλων ἰδιωμάτων τὰ κατὰ μέρος ἀναγράψομεν
 ὅταν ἐπὶ τὴν Καίσαρος γενομένην στρατείαν εἰς Βρετ-
 τανίαν παραγενηθῶμεν, νῦν δὲ περὶ τοῦ κατ' αὐτὴν
 φυομένου καττίτερου διεξιμεν. τῆς γὰρ Βρεττανικῆς
 κατὰ τὸ ἀκρωτήριον τὸ καλούμενον Βελέριον οἱ
 κατοικοῦντες φιλόξενοί τε διαφερόντως εἰσὶ καὶ διὰ
 τὴν τῶν ξένων ἐμπορίων ἐπιμιξίαν ἐξημερωμένοι τὰς
 ἀγωγάς. οὗτοι τὸν καττίτερον κατασκευάζουσι φι-

λοτέχνως ἐργαζόμενοι τὴν φέρουσάν αὐτὸν γῆν. αὕτη δὲ πετρώδης οὐσα διαφυὰς ἔχει γεώδεις, ἐν αἷς τὸν πόρον κατεργαζόμενοι καὶ τήξαντες καθαίρουνσιν. ἀποτυπῶντες δ' εἰς ἀστραγάλων ῥυθμούς κομίζουσιν εἰς τινα νῆσον προκειμένην μὲν τῆς Βρετανικῆς, ὀνομαζομένην δὲ Ἰκτιν· κατὰ γὰρ τὰς ἀμπώ-
 τεις ἀναξηραίνοντο τοῦ μεταξὺ τόπου ταῖς ἀμά-
 ξαῖς εἰς ταύτην κομίζουσι δαψιλῇ τὸν κατ' ἵτερον.
 ἴδιον δὲ τι συμβαίνει περὶ τὰς πλησίον νήσους τὰς

10 μεταξὺ κειμένας τῆς τε Εὐρώπης καὶ τῆς Βρετανικῆς. κατὰ μὲν γὰρ τὰς πλημμυρίδας τοῦ μεταξὺ πόντου πληρουμένου νῆσοι φαίνονται, κατὰ δὲ τὰς ἀμπώ-
 τεις ἀπορροεούσης τῆς θαλάττης καὶ πολὺν τόπον ἀναξηραίνουσης θεωροῦνται χερσόνησοι. ἐντεῦθεν δ' οἱ ἔμποροι παρὰ τῶν ἐγχωρίων ὠνοῦνται καὶ δια-
 κομίζουσιν εἰς τὴν Γαλατίαν· τὸ δὲ τελευταῖον περὶ
 διὰ τῆς Γαλατίας πορευθέντες ἡμέρας ὡς τριάκοντα
 κατάγουσιν ἐπὶ τῶν ἵππων τὰ φορτία πρὸς τὴν ἐκ-
 βολὴν τοῦ Ῥοδανοῦ ποταμοῦ. περὶ μὲν οὖν τοῦ
 20 κατ' ἵτερον τοῖς ῥηθεῖσιν ἀρκεσθῆσόμεθα.

23 Περὶ δὲ τοῦ καλουμένου ἡλέκτρον νῦν διέξιμεν.
 τῆς Σκυθίας τῆς ὑπὲρ τὴν Γαλατίαν κατὰντικρὺ
 νήσος ἐστὶ πελαγία κατὰ τὸν Ὠκεανὸν ἢ προσάγο-
 ρνομένη Βασιλεία. εἰς ταύτην ὁ κλύδων ἐβάλλει
 δαψιλῆς τὸ καλούμενον ἡλεκτρον, οὐδαμοῦ δὲ τῆς οἰ- 348
 κουμένης φαινόμενον. περὶ δὲ τούτου πολλοὶ τῶν
 παλαιῶν ἀνέγραψαν μύθους παντελῶς ἀπιστουμένους
 καὶ διὰ τῶν αποτελεσμάτων ἐλεγχόμενους. πολλοὶ
 γὰρ τῶν τε ποιητῶν καὶ τῶν συγγραφέων φασὶ
 30 Φαέθοντα τὸν Ἥλιου μὲν υἱόν, παῖδα δὲ τὴν ἡλι-
 κίαν ὄντα, πείσαι τὸν πατέρα μίαν ἡμέραν παρα-
 χωρῆσαι τοῦ τέθριππου. συγχωρηθέντος δὲ αὐτῷ
 τούτου τὸν μὲν Φαέθοντα ἐλαύνοντα τὸ τέθριππον
 μὴ δύνασθαι κρατεῖν τῶν ἡνιῶν, τοὺς δ' ἵππους κα-
 ταφρονήσαντας τοῦ παιδὸς ἐξενεχθῆναι τοῦ συνή-
 θους δρόμου, καὶ τὸ μὲν πρῶτον κατὰ τὸν οὐρανὸν
 πλανωμένους ἐκπυρῶσαι τοῦτον, καὶ ποιῆσαι τὸν νῦν
 γαλαξίαν καλούμενον κύκλον, μετὰ δὲ ταῦτα πολ-

λὴν τῆς οἰκουμένης ἐπιφλέξαντας οὐκ ὀλίγην κατὰ
καίειν χοίραν. διὸ καὶ τοῦ Διὸς ἀγανακτήσαντος ἐπὶ
τοῖς γεγενημένοις, κεραυνῶσαι μὲν τὸν Φαέθοντα,
ἀποκαταστήσαι δὲ τὸν ἥλιον ἐπὶ τὴν συνήθη πορείαν.
τοῦ δὲ Φαέθοντος πέσοντος πρὸς τὰς ἐκβολὰς τοῦ
νῦν Πάδου καλουμένου ποταμοῦ, τὸ δὲ παλαιὸν Ἡρι-
δανοῦ προσαγορευομένου, θρηνῆσαι μὲν τὰς ἀδελφὰς
αὐτοῦ τὴν τελευταίην φιλοτιμότητα, διὰ δὲ τὴν ὑπερ-
βολὴν τῆς λύπης ὑπὸ τῆς φύσεως μετασχηματισθῆ-
ναι τὴν φύσιν, γενομένας αἰγείρους. ταύτας δὲ κατ' 10
ἐνιαυτὸν κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν δάκρυον ἀφίεναι,
καὶ τοῦτο πηγνύμενον ἀποτελεῖν τὸ καλούμενον ἤλε-
κτρον, λαμπρότητι μὲν τῶν ὁμοφυῶν διαφέρον, ἐπι-
χωριάζον δ' ἐν ταῖς τῶν νέων τελευταῖς κατὰ τὸ
τούτων πένθος. διημαρτηκότων δὲ πάντων τῶν τὸν
μῦθον τοῦτον πεπλακότων καὶ διὰ τῶν ἀποτελεσμά-
των ἐν τοῖς ὕστερον χρόνοις ἐλεγχομένων, προσεκτεόν
ταῖς ἀληθιναῖς ἱστορίαις. τὸ γὰρ ἤλεκτρον συνάγεται
μὲν ἐν τῇ προειρημένῃ νήσῳ, κομίζεται δὲ ὑπὸ τῶν
ἐγχωρίων πρὸς τὴν ἀντιπέραν ἡπειρον, δι' ἧς φέρε- 20
ται πρὸς τοὺς καθ' ἡμᾶς τόπους, καθότι προεῖρηται.

Διελλυθότες δὲ περὶ τῶν νήσων τῶν κειμένων 24
ἐν τοῖς πρὸς δυσμὰς μέρεσιν οὐκ ἀνοίκειον εἶναι νο-
μίζομεν περὶ τῶν πλησίον τῆς Εὐρώπης ἐθνῶν βρυ-
χέα διελθεῖν, ἃ παραλελοίπαμεν ἐν ταῖς πρότερον
βίβλοις. τῆς Κελτικῆς τοίνυν τὸ παλαιόν, ὡς φα-
σιν, ἐδυνάστευσεν ἐπιφανὴς ἀνὴρ, ὃ θυγάτηρ ἐγέ-
νετο τῷ μεγέθει τοῦ σώματος ὑπερφυῆς, τῇ δ' εὐ-
πρεπείᾳ πολὺ διέχουσα τῶν ἄλλων. αὕτη δὲ διὰ τὴν
τῆς τοῦ σώματος ῥώμην καὶ τὴν θαυμαζομένην εὐ- 30
πρέπειαν πεφρονηματισμένη παντὸς τοῦ μνηστειού-
τος τὸν γάμον ἀπηνεῖτο, νομίζουσα μηδένα τούτων
349 ἄξιον εἶναι. κατὰ δὲ τὴν Ἡρακλέους ἐπὶ
Γηρυνόνην στρατείαν, καταντήσαντος εἰς τὴν Κελτι-
κὴν αὐτοῦ καὶ πόλιν Ἀλησίαν ἐν ταύτῃ κτίσαντος,
θεασαμένη τὸν Ἡρακλέα καὶ θαυμάσασα τὴν τε
ἀρετὴν αὐτοῦ καὶ τὴν τοῦ σώματος ὑπεροχὴν, προσε-
δέξατο τὴν ἐπιπλοκὴν μετὰ πάσης προθυμίας, συγ-

κατανευσάντων καὶ τῶν γονέων. μιχθεῖσα δὲ τῷ Ἡρακλεῖ ἐγέννησεν υἱὸν ὀνόματι Γαλάτην, πολὺ προέχοντα τῶν ὁμοεθνῶν ἀρετῇ τε ψυχῆς καὶ ῥώμῃ σώματος. ἀνδρωθεὶς δὲ τὴν ἡλικίαν καὶ διαδεξάμενος τὴν πατρῴαν βασιλείαν, πρὸν μὲν τῆς προσοριζούσης χώρας κατεκτείνετο, μεγάλας δὲ πράξεις πολεμικὰς συνετέλεσε. περιβόητος δὲ γενόμενος ἐπ' ἀνδρεία τοὺς ὑφ' αὐτὸν τεταγμένους ὠνόμασεν ἀφ' αὐτοῦ Γαλάτας· ἀφ' ὧν ἡ σύμπασα Γαλατία προσηγορεύθη.

- 25 Ἐπεὶ δὲ περὶ τῆς τῶν Γαλατῶν προσηγορίας διήλθομεν, καὶ περὶ τῆς χώρας αὐτῶν δεῖον ἐστὶν εἰπεῖν. ἡ τοίνυν Γαλατία κατοικεῖται μὲν ὑπὸ πολλῶν ἐθνῶν διαφόρων τοῖς μεγέθεσι· τὰ μέγιστα γὰρ αὐτῶν σχεδὸν εἴκοσι μυριάδας ἀνδρῶν ἔχει, τὰ δ' ἐλάχιστα πέντε μυριάδας, ὧν ἐστὶν ἓν πρὸς Ῥωμαίους ἔχον συγγένειαν παλαιάν καὶ φιλίαν τὴν μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων διαμένουσιν. κειμένη δὲ κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπὸ τὰς ἄρκτους χειμερίος ἐστὶ
- 20 καὶ ψυχρὰ διαφερόντως. κατὰ γὰρ τὴν χειμερινὴν ὥραν ἐν ταῖς συννεφίαις ἡμέραις ἀντὶ μὲν τῶν ὀμβρῶν χιώνε πολλὴ νίφεται, κατὰ δὲ τὰς αἰθρίας κρυστάλλῳ καὶ πάγοις ἐξαισίσις πληθύνει, δι' ὧν οἱ ποταμοὶ πηγνύμενοι διὰ τῆς ἰδίας φύσεως γεφυροῦνται. οὐ μόνον γὰρ οἱ τυχόντες ὀδίται κατ' ὀλίγους κατὰ τοῦ κρυστάλλου πορευόμενοι διαβαίνουσιν, ἀλλὰ καὶ στρατοπέδων μυριάδες μετὰ σκευοφόρων καὶ ἅμαξων γεμουσῶν ἀσφαλῶς περαιοῦνται. πολλῶν δὲ καὶ μεγάλων ποταμῶν ρεόντων διὰ τῆς Γα-
- 30 λατίας καὶ τοῖς ρεῖθροις ποικίλως τὴν πεδιάδα [γῆν] τεμνόντων, οἱ μὲν ἐκ λιμνῶν ἀβύσσων ρέουσιν, οἱ δ' ἐκ τῶν ὀρῶν ἔχουσι τὰς πηγὰς καὶ τὰς ἐπιρροίας· τὴν δ' ἐκβολὴν οἱ μὲν εἰς τὸν Ὠκεανὸν ποιοῦνται, οἱ δ' εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς θάλατταν. μέγιστος δ' ἐστὶ τῶν εἰς τὸ καθ' ἡμᾶς πέλαιος ρεόντων ὁ Ῥοδανός, τὰς μὲν πηγὰς ἔχων ἐν τρεῖς Ἀλπείοις ὄρεσι, πέντε δὲ στόμασιν ἐξερέυγόμενος εἰς τὴν θάλατταν. τῶν δ' εἰς τὸν Ὠκεανὸν ρεόντων μέ-

γιστοι δοκοῦσιν ὑπάρχειν ὃ τε Δανούβιος καὶ ὁ Ῥή-
 350 θος, ὃν ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις Καῖσαρ ἃ κλη-
 τὴν δύναμιν ἐχειρώσατο τοὺς πέραν κατοικοῦντας
 αὐτοῦ Γαλατίας. πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι πλωτοὶ παταμοὶ
 κατὰ τὴν Κελτικὴν εἰσι, περὶ ὧν μακρὸν ἂν εἶη γρά-
 φειν. πάντες δὲ σχεδὸν ὑπὸ τοῦ πάγου πηγνύμενοι
 γεφυροῦσι τὰ ῥεῖθρα, καὶ τοῦ κρυστάλλου διὰ τὴν
 φυσικὴν λειότητα ποιοῦντος τοὺς διαβαίνοντας ὀλι-
 σθαινεῖν, ἀχύρων ἐπιβαλλομένων ἐπ' αὐτοὺς ἀσφαλῆ 10
 τὴν διαβάσιν ἔχουσι.

Ἴδιον δὲ τι καὶ παράδοξον συμβαίνει κατὰ τὴν 26
 πλείστην τῆς Γαλατίας, περὶ οὗ παραλείπειν οὐκ
 ἄξιον ἡγοῦμεθα. ἀπὸ γὰρ θερυνῆς δύσεως καὶ ἄρκτου
 πνεῖν εἰώθασι ἀνεμοὶ τηλικαύτην ἔχοντες σφοδρό-
 τητα καὶ δύναμιν ὥστε ἀναρπάζειν ἀπὸ τῆς γῆς
 λίθους χειροπληθιαλοὺς τοῖς μεγέθεσι καὶ τῶν ψη-
 φίδων ἀδραμερῇ κονιορτόν· καθόλου δὲ καταγίζον-
 τες λάβρως ἀρπάζουσιν ἀπὸ μὲν τῶν ἀνδρῶν τὰ
 ὅπλα καὶ τὰς ἐσθῆτας, ἀπὸ δὲ τῶν ἵππων τοὺς 20
 ἀναβάτας. διὰ δὲ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ ψύχους δια-
 φθειρομένης τῆς κατὰ τὸν αἶρα κράσεως οὔτε οἶνον
 οὔτε ἔλαιον φέρει· διόπερ τῶν Γαλατῶν οἱ τούτων
 τῶν καρπῶν στερισκόμενοι πόμα κατασκευάζουσιν ἐκ
 τῆς κριθῆς τὸ προσαγορευόμενον ζύθος, καὶ τὰ κη-
 ρία πλύνοντες τῷ τούτων ἀποπλύματι χρῶνται. κά-
 τοινοι δὲ ὄντες καθ' ὑπερβολὴν τὸν εἰσαγόμενον ὑπὸ
 τῶν ἐμπόρων οἶνον ἄκρατον ἐμποροῦνται, καὶ διὰ
 τὴν ἐπιθυμίαν λάβρῳ χρῶμενοι τῷ ποτῷ καὶ μεθυ-
 σθέντες, εἰς ὕπνον ἢ μανιώδεις διαθέσεις τρέπονται. 30
 θεὸς καὶ πολλοὶ τῶν Ἰταλικῶν ἐμπόρων διὰ τὴν συν-
 ῆθη φιλαργυρίαν ἔρμαιον ἡγοῦνται τὴν τῶν Γαλα-
 τῶν φιλοινίαν. οὗτοι γὰρ διὰ μὲν τῶν πλωτῶν πο-
 ταμῶν πλοίοις, διὰ δὲ τῆς πεδιάδος χώρας ἀμάξαις
 κομίζοντες τὸν οἶνον, ἀντιλαμβάνουσι τιμῆς πλήθος
 ἄπιστον· διδόντες γὰρ οἶνον κεράμιον ἀντιλαμβά-
 νουσι παῖδα, τοῦ πόματος διάκονον ἀμειβόμενοι.
 κατὰ γοῦν τὴν Γαλατίαν ἄργυρος μὲν τὸ σύνολον οὐ 27

γίνεται, χρυσὸς δὲ πολὺς, ὃν τοῖς ἐγχωρίοις ἢ φύ-
 σις ἄνευ μεταλλείας καὶ κακοπαθείας ὑπουργεῖ. ἡ
 γὰρ τῶν ποταμῶν φύσις σκολιούς τοὺς ἀγκῶνας
 ἔχουσα, καὶ τοῖς τῶν παρακειμένων ὄρεων ὄχθους
 προσαράττουσα καὶ μεγάλους ἀπορρήγνῦσα καλῶνους,
 πληροὶ χρυσοῦ ψήγματα· τοῦτο δ' οἱ περὶ τὰς ἐρ-
 γασίας ἀσχολούμενοι συνάγοντες ἀλήθους καὶ συγ-
 κόπτουσι τὰς ἐχούσας τὸ ψῆγμα βώλους· διὰ δὲ 351
 τῶν ὑδάτων τῆς φύσεως τὸ γεωδὲς πλύναντες παρα-
 10 διδῶσιν ἐν ταῖς καμίνοις εἰς τὴν χυμλίαν. τοῦτοι
 δὲ τῇ τρόπῃ σωρεύοντες χρυσοῦ πλῆθος, καταχρῶν-
 ται πρὸς κόσμον οὐ μόνον αἱ γυναῖκες ἀλλὰ καὶ οἱ
 ἄνδρες. περὶ μὲν γὰρ τοὺς καρπούς καὶ τοὺς βρα-
 χίονας φέλια φοροῦσι, περὶ δὲ τοὺς αὐχένους κρικους
 παχεῖς ὀλοχρύσους καὶ θακτυλλοὺς ἀξιολόγους, ἐτι δὲ
 χρυσοῦς θώρακας. ἴδιον δὲ τι καὶ παραδοξὸν παρὰ
 τοῖς ἄνω Κέλτοῖς ἐστὶ περὶ τὰ τεμένη τῶν θεῶν
 γινόμενον. ἐν γὰρ τοῖς ἱεροῖς καὶ τεμένεσιν ἐπὶ τῆς
 χώρας ἀνειμένοις ἔρῃπται πολὺς χρυσὸς ἀνατεθει-
 20 μένος τοῖς θεοῖς· καὶ τῶν ἐγχωρίων οὐδεὶς ἄπτεται
 τούτου διὰ τὴν δεισιδαιμονίαν, καίπερ ὄντων τῶν
 Κελτῶν φιλαργύρων καθ' ὑπερβολήν.

- 28 Οἱ δὲ Γαλάται τοῖς μὲν σώμασιν εἰσιν εὐμήκεις,
 ταῖς δὲ σαρεῖ κάθυγροι καὶ λευκοί, ταῖς δὲ κόμαις
 οὐ μόνον ἐκ φύσεως ξανθοί, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς κα-
 τασκευῆς ἐπιτηδεύουσιν αὐξεῖν τὴν φυσικὴν τῆς
 χροῆς ιδιότητα. τιάνου γὰρ ἀποπλύματι σμῶντες
 τὰς τρίχας συνεχῶς, καὶ ἀπὸ τῶν μετώπων ἐπὶ τὴν
 κορυφὴν καὶ τοὺς τένοντας ἀνυσιπῶσιν, ὥστε τὴν
 30 πρόσοψιν αὐτῶν φαίνεσθαι Σατύροισι καὶ Πᾶσιν
 ἰοικυῖαν· παχύνονται γὰρ αἱ τρίχες ἀπὸ τῆς κατεν-
 γασίας, ὥστε μηδὲν τῆς τῶν ἵππων χαίτης διαφέ-
 ρειν. τὰ δὲ γένεια τινὲς μὲν ξυρῶνται, τινὲς δὲ με-
 τρίως ὑποτρέφουσιν· οἱ δ' εὐγενεῖς τὰς μὲν παρειὰς
 ἀπολειπνοῦσι, τὰς δ' ὑπὲρ ἀνειμένας ἐῶσιν, ὥστε
 τὰ σιόματα αὐτῶν ἐπικαλύπτεσθαι. διόπερ ἐσθίων-
 των μὲν αὐτῶν ἐμπλέκονται ταῖς τροφαῖς, πινόντων
 δὲ καθάπερ διὰ τινος ἡθμοῦ φέρεται τὸ πόμα.

δειπνοῦσαι δὲ καθήμενοι πάντες οὐκ ἐπὶ θρόνων ἀλλ' ἐπὶ τῆς γῆς, ὑποστρώμασι χρώμενοι λύκων ἢ κυνῶν δέρμασι διακονοῦνται δ' ὑπὸ τῶν νεωτάτων παίδων ἐχόντων ἡλικίαν, ἀρρένων τε καὶ θηλειῶν. πλησίον δ' αὐτῶν ἐσθάραι κεῖνται γέμονσαι πυρὸς καὶ λέβητας ἔχουσαι καὶ ὀβελοὺς πλήρεις κρεῶν ὀλομερῶν. τοὺς δ' ἀγαθοὺς ἀνδρας ταῖς καλλίσταις τῶν κρεῶν μοίραις γεραίρουσι, καθάπερ καὶ ὁ ποιητὴς τὸν Αἴαντα παρεΐσχει τιμώμενον ὑπὸ τῶν ἀριστέων, ὅτε πρὸς Ἑκτορα μονομαχήσας ἐνίκησε, 10
 νῶτοισι δ' Αἴαντα διηνεκέεσσι γέραιρε.

καλοῦσι δὲ καὶ τοὺς ξένους ἐπὶ τὰς εὐαχίας, καὶ μετὰ τὸ δεῖπνον ἐπερωτῶσι τίνας εἰσὶ καὶ τίνων χρεῖαν ἔχουσιν. εἰώθασι δὲ καὶ παρὰ τὸ δεῖπνον 352 ἐκ τῶν τυχόντων πρὸς τὴν διὰ τῶν λόγων ἀμιλλαν καταστάντες ἐκ προκλήσεως μονομαχεῖν πρὸς ἀλλήλους, παρ' οὐδὲν τιθέμενοι τὴν τοῦ βίου τελευτήν. ἐνισχυε γὰρ παρ' αὐτοῖς ὁ Πυθαγόρου λόγος ὅτι τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων ἀθάνατους εἶναι συμβέβηκε καὶ δι' ἐταῖν ὀρισμένων πάλιν βιοῦν, εἰς 20
 ἕτερον σῶμα τῆς ψυχῆς ἐκδυσομένης. διὸ καὶ κατὰ τὰς ταφὰς τῶν τετελευτηκότων ἐνὶ οὐκ ἐπιστολας γεγραμμένας τοῖς οἰκείοις τετελευτηκόσιν ἐμβάλλειν εἰς τὴν πυρὰν, ὡς τῶν τετελευτηκότων ἀναγνωσομένων ταύτας. ἐν δὲ ταῖς ὁδοιπορίαις καὶ ταῖς μάχαις χρω- 29
 νται συνωρίσιν, ἔχοντας τοῦ ἁρμάτος ἡνίοχον καὶ παραβάτην. ἀπαντῶντες δὲ τοῖς ἐπιππεύουσιν ἐν τοῖς πολέμοις στυμιάζουσι τοὺς ἐναντίους, καὶ καταβάντες [εἰς] τὴν ἀπὸ τοῦ ἕίφους συνίστανται μάχην. ἐνιοὶ δ' αὐτῶν ἐπὶ τοσοῦτο τοῦ θανάτου κα- 30
 ταφρονοῦσιν ὥστε γυμνοὺς καὶ περιεξωσμένους καταβαίνειν εἰς τὸν κίνδυνον. ἐπάγονται δὲ καὶ θεράποντας ἐλευθέρους ἐκ τῶν πενήτων καταλέγοντες, οἷς ἡνίοχοις καὶ παρασπισταῖς χρωῖνται κατὰ τὰς μάχας. κατὰ δὲ τὰς παρατάξεις εἰώθασι προάγειν τῆς παρατάξεως, καὶ προκαλεῖσθαι τῶν ἀντιτεταγμένων τοὺς ἀρίστους εἰς μονομαχίαν, προανασειόντες τὰ ὅπλα καὶ καταπληττόμενοι τοὺς ἐναντίους.

ὅταν δὲ τις ὑπακούσῃ πρὸς τὴν μάχην, τὰς τε τῶν
 προϋόνων ἀνδραγαθίας ἐξυμνοῦσι καὶ τὰς ἑαυτῶν
 ἀρετὰς προφέρονται, καὶ τὸν ἀντιτάττεμον ἐξονει-
 δίζουσι καὶ ταπεινοῦσι καὶ τὸ σύνολον τὸ θράσος τῆς
 ψυχῆς τοῖς λόγοις προαφαιροῦνται. τῶν δὲ πεσόν-
 των πολεμίων τὰς κεφαλὰς ἀφαιροῦντες περιώπτουσι
 τοῖς αὐχέσι τῶν ἵππων· τὰ δὲ σκῆλα τοῖς θεράπουσιν
 παραδόντες ἡμαγμένα λαφυραγωγοῦσιν ἐπιπαιανί-
 ζοντες καὶ ᾄδοντες ὕμνον ἐπινίκιον, καὶ τὰ ἀκροθί-
 10 νια ταῦτα ταῖς οἰκίαις προσηλοῦσιν ὥσπερ ἐν κυνη-
 γλοῖς τισὶ κεχειρωμένα θηρία. τῶν δὲ ἐπιφανεστά-
 των πολεμίων κεδρώσαντες τὰς κεφαλὰς ἐπιμελῶς 353
 τηροῦσιν ἐν λάτραι, καὶ τοῖς ξένοις ἐπιδεικνύουσι,
 σεμνυνόμενοι ὡς τῆςδε τῆς κεφαλῆς τῶν προγόνων
 τις ἢ πατήρ ἢ καὶ αὐτὸς πολλὰ χρήματα δαδόμε-
 να οὐκ ἔλαβε. φασὶ δὲ τινὰς αὐτῶν καυχῆσασθαι
 διότι χρυσὸν ἀντίσταθμον τῆς κεφαλῆς οὐκ ἔδεξαντο,
 βάρβαρόν τινα μεγαλοψυχίαν ἐπιδεικνύμενοι· οὐ γὰρ
 τὸ μὴ πωλεῖν τὰ σύσσημα τῆς ἀρετῆς εὐγενές, ἀλλὰ
 20 τὸ πολεμεῖν τὸ ὁμόφυλον τετελευτηκὸς θηριῶδες.
 30 ἰσθῆσι δὲ χρωῶνται καταπληκτικαῖς, χιτῶσι μὲν βα-
 πτοῖς χρωάσι πάντοδα ποῖς διηθηθισμένοις, καὶ ανα-
 ξυρίσιν, ἃς ἐκείναι βράκας προσαγορεύουσιν· ἐπι-
 πορποῦνται δὲ σάγους ῥαβδωτοὺς ἐν μὲν τοῖς χει-
 μῶσι δασεῖς, κατὰ δὲ τὸ θέρος ψιλούς, πλινθίοις
 πολυανθείσι καὶ πυκνοῖς δειλημμένους. ὄπλοις δὲ
 χρωῶνται θυρεοῖς μὲν ἀνδρομήκεσι, πεποικιλμένοις
 ἰδιοτρόπως· τινὲς δὲ καὶ ζῶων χαλκῶν ἐξοχὰς ἔχου-
 σιν, οὐ μόνον πρὸς κόσμον ἀλλὰ καὶ πρὸς ἀσφάλ-
 30 λειαν ἐν διδημιουργημέναις· κράνη δὲ χαλκᾷ πε-
 ριτίθενται μεγάλας ἐξοχὰς ἐξ ἑαυτῶν ἔχοντα καὶ
 παμμεγέθη φαντασίαν ἐπιφέροντα τοῖς χρωμένοις·
 τοῖς μὲν γὰρ πρόσκειται συμφυῇ κέρατα, τοῖς δὲ
 ὀρνέων ἢ τετραπόδων ζῶων ἐκτετυπωμένα προτομαί.
 σάλπιγγας δ' ἔχουσιν ἰδιοφυεῖς καὶ βαρβαρικάς· ἐμ-
 φυσῶσι γὰρ ταύταις καὶ προβάλλουσιν ἤχον τραχὺν
 καὶ πολεμικῆς ταραχῆς οἰκτεῖον. θώρακας δ' ἔχουσιν
 οἱ μὲν σιδηροῦς ἀλυσιδωτούς, οἱ δὲ τοῖς ὑπὸ τῆς

φύσεως δέδομένοις ἀρχοῦνται, γυμναί μαχόμενοι.
 ἀντὶ δὲ τοῦ ξίφους ἐπάθας ἔχουσι μακρὰς σιδηραῖς
 ἢ χαλκαῖς ἀλύσειν ἐξηρημέναις παρὰ τὴν δεξιὰν
 λαγὸνα παρατεταμέναις. τινὲς δὲ τοὺς χιτῶνας ἐπι-
 χρούοις ἢ καταγύροις ζωστήρσι συνέζωνται. προ-
 βάλλονται δὲ λόγχαις, ὥς ἐκείνοι λαγκίαις καλοῦσι.
 πηχναῖα τῶ μήκει τοῦ σιδήρου καὶ ἔτι μείζονα τὰ
 ἐπιθήματα ἔχουσας, πλατεῖ δὲ βραχὺ λείποντα διπα-
 354 λαιστών· τὰ μὲν γὰρ ξίφη τῶν παρ' ἐτέροις σαν-
 τίων εἰσὶν οὐκ ἐλαττώ, τὰ δὲ σαννία τὰς ἀκμὰς 10
 ἔχει τῶν ξιφῶν μείζους. τούτων δὲ τὰ μὲν ἐπ' εὐ-
 θείας κεχάλκευται, τὰ δὲ ἐλικαστῇ δὲ ὅλων ἀνά-
 κλασιν ἔχει. πρὸς τὸ καὶ κατὰ τὴν πληγὴν μὴ μόνον
 τέμνειν ἀλλὰ καὶ θραύειν τὰς σάρκας καὶ κατὰ τὴν
 ἀνακομιδὴν τοῦ δόρατος σπαραττεῖν τὸ τραῦμα,
 οὗτοι δὲ εἰσι τὴν πρόσοψιν κατὰ πληκτικῶν καὶ ταῖς 31
 φωναῖς βαρυνχεῖς καὶ παντελῶς τραχύφωνοι, κατὰ
 δὲ τὰς ὁμιλίας βραχυλόγοι καὶ αἰνιγματῖαι καὶ τε
 πολλὰ αἰνιττόμενοι συνεκδοχικῶς, πολλὰ δὲ λέγοντες
 ἐν ὑπερβολαῖς, ἐπ' αὐξήσει μὲν ἑαυτῶν, μειώσει δὲ 20
 τῶν ἄλλων. ἀπειληταὶ δὲ καὶ ἀνατακτικοὶ καὶ τετρα-
 γωδημένοι ὑπάρχουσι, ταῖς δὲ δυνάμειν ὅστις καὶ
 πρὸς μάθῃσιν οὐκ ἀφνεῖς· εἰσὶ δὲ παρ' αὐτοῖς καὶ
 ποιηταὶ μέλῳ, οὓς βαρδευεῖ ἀνσμάζουσιν. οὗτοι δὲ
 μετ' ὀργανῶν ταῖς λύραις ὁμοίαν ἔδοντες οὐα μὲν
 ὑμνοῦσιν, οὓς δὲ βλασφημοῦσι φιλόσοφοι τε τινὲς
 εἰσι καὶ θεολόγοι περιττῶς τιμῶμενοι, οὓς δρονίδας
 ὀνομάζουσι. χρωῖνται δὲ καὶ μάντεσιν, ἀποδοχῆς με-
 γάλῃς ἀξιοῦντες αὐτούς· οὗτοι δὲ διὰ τε τῆς οἰωνο-
 σκοπίας καὶ διὰ τῆς τῶν ἱερῶν θυσίας καὶ μέλ- 30
 λοντι προλίσκουσι, καὶ πᾶν τὸ πλῆθος ἔχουσιν ὑπὴ-
 νοόν. μαλίστα δ' ὅταν περὶ τινῶν μεγάλων ἐπισημέ-
 πιωνται, παράδοξον καὶ ἄπιστον ἔχουσι κόμιμον
 ἄνθρωπον γὰρ κατασπείσαντες τύπτουσι μαχαίρῃ
 κατὰ τὸν ὑπὲρ τὸ διάφραγμα τόπον, καὶ πεσόντος
 τοῦ πληγέντος ἐκ τῆς πτώσεως καὶ τοῦ σπαραγμοῦ
 τῶν μελῶν, ἔτι δὲ τῆς τοῦ αἵματος φύσεως, τὸ μέλ-
 λον ποῦσαι, παλαιᾷ τινι καὶ πολυχρονίᾳ παρατηρήσει

- περί τούτων πεπιστευότες. ἔθος δ' αὐτοῖς εἶπε μη-
 δένα θυσιαν ποιεῖν ἄνευ φιλοσόφου· διὰ γὰρ τῶν
 ἐμπείρων τῆς θείας φύσεως ὥσπερ ἐκ τινων ὁμοφώ-
 των τὰ χαριστήρια τοῖς θεοῖς φασὶ δεῖν προσφέρειν,
 καὶ διὰ τούτων οἶονται δεῖν ταγαθὰ αἰτεῖσθαι. οὐ
 μόνον δ' ἐν ταῖς εἰρηναῖαῖς χρόναις ἀλλὰ καὶ κατὰ
 τοὺς πολέμους τούτοις μάλιστα πείθονται, καὶ τοῖς
 μελωδοῦσι ποιηταῖς οὐ μόνον οἱ φίλοι ἀλλὰ καὶ οἱ
 πολέμιοι· πολλὰ γὰρ δ' ἐν ταῖς παρατάξεσι πλησια-
 10 ζόντων ἀλλήλοις τῶν στρατοπέδων καὶ τοῖς ξίφεσιν
 ἀνατεταμένους καὶ ταῖς λόγχαις προβεβλημέναις, εἰς
 τὸ μέσον οὗτοι προελθόντες παύουσιν αὐτούς, ὥς-
 περ τινὰ θηρία κατεπάσαντες. οὕτω καὶ παρὰ τοῖς
 ἄγριωτάτοις βαρβάροις ὁ θυμὸς εἴκει τῇ σοφίᾳ 855
 καὶ ὁ Ἄρης αἰδεῖται τὰς Μουσας.
- 32 Χρήσιμον δ' ἐστὶ διορίσαι τὸ παρὰ πολλοῖς
 ἄγνοούμενον. τοὺς γὰρ ὑπὲρ Μασσαρίας κατασκευόν-
 τας ἐν τῷ μεσογείῳ καὶ τοὺς παρὰ τὰς Ἀλπεῖς,
 ἔτι δὲ τοὺς ἐπὶ τὰδε τῶν Πυρηναιῶν ὄρεων, Κελτοὺς
 20 ὀνομάζουσι· τοὺς δ' ὑπὲρ ταύτης τῆς Κελτικῆς εἰς
 τὰ πρὸς νότον νέοντα μέρη παρὰ τε τὸν Ὀκεανὸν
 καὶ τὸ Ἐρυνιον ὄρος καθιδρυμένους καὶ πάντας
 τοὺς ἐξῆς μέχρι τῆς Σκυθίας, Γαλάτας προσγο-
 ροῦσιν. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι [πάλιν] πάντας ταῦτα τὰ
 ἔθνη συλλήβδην μιᾷ προσηγορίᾳ περιλαμβάνουσιν,
 ὀνομάζοντες Γαλάτας ἅπαντας. αἱ δὲ γυναῖκες τῶν
 Γαλατῶν οὐ μόνον τοῖς μεγέθεσι παραπλήσιοι τοῖς
 ἀνδράσιν εἰσὶν ἀλλὰ καὶ ταῖς ἀλκαῖς ἐνάμιλλοι. τὰ
 δὲ παῖδια παρ' αὐτοῖς ἐκ γενετῆς ὑπάρχει πολὺ
 30 κατὰ τὸ πλεῖστον· προβαίνοντα δὲ ταῖς ἡλικίαις
 εἰς τὸ τῶν πατέρων χρώμα ταῖς χρῶαῖς μετασχη-
 ματίζεται. ἄγριωτάτων δὲ ὄντων τῶν ὑπὸ τὰς ἄρ-
 κτους κατοικούντων καὶ τῶν τῇ Σκυθίᾳ πλησιοχώ-
 ρων, φασὶ τινες ἀνθρώπους ἐσθίειν, ὥσπερ καὶ
 τῶν Βρεττανῶν τοὺς κατοικούντας τὴν ὀνομαζομένην
 Ἰρην. διαβεβημένης δὲ τῆς τούτων ἀλκῆς καὶ
 ἀγριότητός φασὶ τινες ἐν τοῖς παλαιοῖς χρόνοις τοὺς
 τῇ Ἰστίᾳ ἅπασαν καταδραμόντας, ὀνομαζομένους

δὲ Κιμμερίους, τούτους εἶναι, βραχὺ τοῦ χρόνου
 τὴν λέξιν φθείραντος ἐν τῇ τῶν καλουμένων Κιμ-
 βρων προσηγορίᾳ. ζηλοῦσι γὰρ ἐκ παλαιοῦ ληστεύειν
 ἐπὶ τὰς ἀλλοτριὰς χώρας ἐπερχόμενοι καὶ καταφρο-
 νεῖν ἀπάντων. οὗτοι γὰρ εἰσιν οἱ τὴν μὲν Ῥώμην
 ἐλόκτες, τὸ δὲ ἱερὸν τὸ ἐν Δελφοῖς συλήσαντες, καὶ
 πολλὴν μὲν τῆς Εὐρώπης, οὐκ ὀλίγην δὲ καὶ τῆς
 Ἀσίας φορολογήσαντες, καὶ τῶν καταπολεμηθέντων
 τὴν χώραν κατοικήσαντες, οἱ διὰ τὴν πρὸς τοὺς
 Ἕλληνας ἐπιπλοκὴν Ἑλληνογαλάται κληθέντες, τὸ 10
 δὲ τελευταῖον πολλὰ καὶ μεγάλα στρατόπεδα Ῥω-
 μαίων συντρίψαντες. ἀκολούθως δὲ τῇ καθ' αὐτοὺς
 ἀγριότητι καὶ περὶ τὰς θυσίας ἐκτόπως ἀσεβοῦσι·
 ταῦς γὰρ κακεύργους κατὰ πενταετηρίδα φυλάξαντες,
 ἀνρασκολοπίζουσι τοῖς θεοῖς καὶ μετ' ἄλλων πολλῶν
 ἀπαρχῶν καθαιρίζουσι πυρὰς παμμεγέθεις κατὰ-
 κευάζοντες. χροῶνται δὲ καὶ τοῖς αἰχμαλωτοῖς οἷς
 ἱερεῖος πρὸς τὰς τῶν θεῶν τιμὰς, τινὲς δὲ αὐτῶν
 καὶ τὰ κατὰ πόλεμον ληφθέντα ζῶα μετὰ τῶν ἀν-
 θρώπων ἀποκτείνουσιν ἢ κατακαίουσιν ἢ τισιν ἄλ- 20
 356 λαις τιμωρίαις ἀφανίζουσι. γυναῖκας δ' ἔχοντες εὐει-
 δεῖς, ἥκιστα ταῦταις προσέχουσιν, ἀλλὰ πρὸς τὰς
 τῶν ἀφρόνων ἐπιπλοκὰς ἐκτόπως λυτῶσιν. εἰώθασι
 δ' ἐπὶ δοραῖς θηρίων χαμαὶ καθεύδοντες ἐξ ἀμφο-
 τέρων τῶν μερῶν παρακοίτοις συγκυλίεσθαι. τὸ δὲ
 πάντων παραδοξότατον, τῆς ἰδίας εὐσχημοσύνης
 ἀφροντιστοῦντες τὴν τοῦ σώματος ὥραν εὐκόλως
 ἐτέροις προΐενται, καὶ τοῦτο αἰσχρὸν οὐχ ἡγούνται,
 ἀλλὰ μᾶλλον ὅταν τις αὐτῶν χαριζομένων μὴ προς-
 δεχῆται τὴν δεδομένην χάριν ἄτακτον ἡγούνται. 30
 Ἡμεῖς δ' ἀρκούντως περὶ τῶν Κελτῶν εἰρηκά- 33
 τες μεταβιβάζομεν τὴν ἱστορίαν ἐπὶ τοὺς πλησιο-
 χώρους τούτοις Κελτίβηρας. οὗτοι γὰρ τὸ παλαιὸν
 περὶ τῆς χώρας ἀλλήλοις διαπολεμήσαντες, οἱ τὰ
 Ἰβηρας καὶ αἱ Κελτοί, καὶ μετὰ ταῦτα διαλυθέντες
 καὶ τὴν χώραν κοινῇ κατοικήσαντες, εἰ δ' ἐπιγα-
 μίας πρὸς ἀλλήλους συνθέμενοι, διὰ τὴν ἐπιμεξίαν
 ταύτης ἐνυχον τῆς προσηγορίας. δυοῖν δ' ἐθνῶν ἀλ-

- κλίων μυχθέντων, καὶ χώρας ὑποκειμένης ἀγαθῆς, συνέβη τοὺς Κελτιβήρας ἐπὶ πολὺ τῇ δόξῃ προελθεῖν, καὶ Ῥωμαίοις πολλοὺς χρόνους ἀντιταξαμένους μόλις καταπολεμηθῆναι. δοκοῦσι δ' οὗτοι κατὰ τοὺς πολέμους οὐ μόνον ἵππεῖς ἀγαθοὺς ἀλλὰ καὶ πεζοὺς παρέχεσθαι διαφόρους ταῖς ἀλκαῖς καὶ ταῖς καρτερίαις. φοροῦσι δ' οὗτοι σάγους μελανὰς τραχεῖς, καὶ παραπλήσιον ἔχοντας τὸ ἔριον ταῖς αἰγείαις θριξίν. ὁπλίζονται δὲ τινες τῶν Κελτιβήρων Γαλατο-
10 κοῖς θυρεοῖς κούφοις, τινὲς δὲ κυρταῖς κυκλοτερέσιν ἀσπίδων ἐχούσαις τὰ μεγέθη, καὶ περὶ τὰς κνήμας τριχίνας εἰλοῦσι κνημίδας, περὶ δὲ τὰς κεφαλὰς κράνη χαλκᾷ περιτίθενται φοινικοῖς ἡσκημένα λῆφοις. ξίφη δὲ ἀμφιστομα καὶ σιδήρεα διαφόρῳ κεχαλκευμένα φοροῦσιν, ἔχοντες σπιθαμναίας παραξίφιδας, αἷς χρῶνται κατὰ τὰς ἐν ταῖς μάχαις συμπλοκάς. ἴδον δὲ τι παρ' αὐτοῖς ἔστι περὶ τὴν τῶν [ὅπλων καὶ] ἀμυντηρίων κατασκευὴν· ἐλασματια γὰρ σιδήρου κατακρούπουσιν εἰς τὴν γῆν, καὶ ταῦτα
20 ἔωσι μέχρις ἂν ὅτου διὰ τὸν χρόνον τοῦ ἰοῦ περιφαιρόντος τὸ ἀσθενὲς τοῦ σιδήρου καταλείβῃ τὸ στερεώτατον, ἔξ ὧν κατασκευάζουσι διάφορα ξίφη καὶ τὰλλα τὰ πρὸς πόλεμον ἀνήκοντα· τὸ δ' οὕτως κατασκευασθὲν ὅπλον πᾶν τὸ ὑποπεσόν διαιρεῖ, ἀφ' οὐπερ οὔτε θυρεὸς οὔτε κράνος οὔτε ὀστοῦν ὑπομένει τὴν πληγὴν διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἀρετῆς τοῦ σιδήρου. διμάχαι δ' ὄντες, ἐπειδὴν ἀπὸ τῶν ἵππων ἀγωνισάμενοι νικήσωσι, καταπηδῶντες καὶ τὴν τῶν πεζῶν τάξιν μεταλαμβάνοντες, θαυμαστάς ποιοῦνται
357
30 μάχας. ἴδιον δὲ τι καὶ παράδοξον νόμιμον παρ' αὐτοῖς ἔστι. ἐπιμελεῖς γὰρ ὄντες καὶ καθάριοι ταῖς διαίταις ἐν ἔργον ἐπιτηδεύουσι βάνυσον καὶ πολλῆς ἀκαθαρσίας κεκοινωνηκός· παρ' ἕκαστα γὰρ τὸ σῶμα λούουσιν οὐρῳ, καὶ τοὺς ὀδόντας παρατρέβοντες ταύτην ἡγοῦνται θεραπείαν εἶναι τοῦ σώματος.
34 τοῖς δ' ἡθεσι πρὸς μὲν τοὺς κακούργους καὶ πολέμλους ὑπάρχουσιν ὦμοι, πρὸς δὲ τοὺς ξένους ἐπιεικεῖς καὶ φιλάνθρωποι. τοὺς γὰρ ἐπιδημίσαντας ἐξ-

νους ἅπαντες ἀξιοῦναι παρ' αὐτοῖς ποιεῖσθαι τὰς
 καταλύσεις καὶ πρὸς ἀλλήλους ἀμιλλῶνται περὶ τῆς
 φιλοξενίας· οἷς δ' ἂν οἱ ξένοι συνακολουθήσωσι, του-
 τούς ἐπαινοῦσι καὶ θεοφιλεῖς ἡγούνται. τροφαῖς δὲ
 χρῶνται κρέασι παντοδαποῖς καὶ δαιτυλίαι, καὶ οἰ-
 νομέλιτος κόματι, χρηροῦσης τῆς χώρας τὸ μέλι
 πεμπληθές, τὸν δ' οἶνον παρὰ τῶν ἐπιπλεόντων ἐμ-
 πόρων ἀνούνουσι. χαριέστατον δὲ τῶν πλησιοχώρων
 ἔθνων αὐτοῖς ἐστὶ τὸ τῶν Οὐακκαίων ὀνομαζομέ-
 νων σύστημα. οὗτοι γὰρ καθ' ἕναστον ἔτος διαιρού- 10
 μενοι τὴν χώραν γεωργοῦσι, καὶ τοὺς καρποὺς κοι-
 νοποιούμενοι μεταδιδόασιν ἑκάστῳ τὸ μέρος, καὶ
 τοῖς νοσφισαμένοις τι γεωργοῖς θάνατον τὸ πρόστι-
 μον τιθίκασι. τῶν δὲ Ἰβηρῶν ἀλκιμώτατοι μὲν εἴ-
 σιν οἱ καλοῖμενοι Λυσικανοί, φοροῦσι δ' ἐν ταῖς πο-
 λέμοις πέλτας μικρὰς παντελῶς διαπεπλεγμένας κενύ-
 ροις καὶ δυναμένας σκέπειν τὸ σῶμα περιττότερον
 διὰ τὴν σιερεότητα. ταύτην δ' ἐν ταῖς μάχαις μετα-
 φέροντες εὐλύτως ἄλλοτε ἄλλως ἀπὸ τοῦ σώματος
 διακρούονται, φιλοτέχνως πᾶν τὸ φερόμενον ἐπ' αὐ- 20
 τοὺς βέλος, χρῶνται δὲ καὶ σαυρίοις ὀλοσιδήροις ἀγ-
 κιστρῶσαι· φοροῦσι δὲ κράνη καὶ ξίφη παραπλησία
 Κελτίβηρσιν. ἀκοντίζουσι δὲ εὐστόχως καὶ μακρὰν,
 καὶ καθόλου καρτεροπλήγες ὑπάρχουσιν. εὐκίνητοι δὲ
 ὄντες καὶ κοῦφοι ῥαδίως καὶ φευγουσι καὶ διώκουσι·
 κατὰ δὲ τὰς ἐν ταῖς συστάσεσι τῶν θενῶν ὑπομο-
 νὰς πολὺ λείπονται τῶν Κελτιβηρῶν. ἐπιτηδεύου-
 σι δὲ κατὰ μὲν τὴν εἰρήνην ὄρχησθαι τινα κού-
 φην καὶ περιέχουσιν πολλὴν εὐτονίαν σκελῶν, ἐν
 δὲ τοῖς πολέμοις πρὸς ῥυθμὸν ἐμβαίνουνσι καὶ παιά- 30
 νας ᾄδουσιν, ὅταν ἐπίωσι τοῖς ἀντιτεταγμένοις, ἰδίον
 δέ τι παρὰ τοῖς Ἰβηρσι καὶ μάλιστα παρὰ τοῖς Λυ-
 σικανοῖς ἐπιτηδευέται· τῶν γὰρ ἀκμαζόντων ταῖς
 ἡλικίαις οἱ μάλιστα ἀπορώτατοι ταῖς οὐσίαις, ῥώμῃ
 δὲ σώματος καὶ θράσει διαφέροντες, ἐφοδίασαντες
 αὐτοὺς ἀλκῇ καὶ τοῖς ὅπλοις εἰς τὰς ὕρεινὰς δυσ-
 χωρίας ἀφροῖζονται· σπαστήματα δὲ ποιήσαντες ἀξίω-
 358 λογα κατατρέχουσι τὴν Ἰβηρίαν, καὶ ληστεύοντες

πλούτους ἀθροίζουσι, καὶ τοῦτο διατελοῦσι πράττον-
 τες μετὰ πάσης καταφρονήσεως. κούφοις γὰρ χρώ-
 μενοι καθοπλισμοῖς καὶ παντελῶς ὄντες εὐκίνητοι
 καὶ ὅξεϊς δυσχειρότατοι τοῖς ἄλλοις εἰσὶ. καθόλου
 δὲ τὰς ἐν τοῖς ὄρεσι δυσχωρίας καὶ τραχύτητας
 ἠγοῦμενοι πατρίδας εἶναι, εἰς ταύτας καταφεύγουσι,
 δυσδιεξόδους σῆκας μεγάλαις καὶ βαρέσι στρατοπέδοις.
 διὸ καὶ Ῥωμαῖοι πολλάκις ἐπ' αὐτοὺς στρατεύσαν-
 τες τῆς μὲν πολλῆς καταφρονήσεως ἀπέστησαν αὐ-
 10 τοὺς, εἰς τέλος δὲ τὰ ληστήρια καταλῦσαι πολλάκις
 φιλοτιμηθέντες οὐκ ἠδυνήθησαν.

35 Ἐπεὶ δὲ τὰ περὶ τῶν Ἰβήρων διήλθουμεν, οὐκ
 ἀνολίκετον εἶναι διαλαμβάνομεν περὶ τῶν ἐν αὐτῇ με-
 τὰλλων ἀργυρείων διελθεῖν. αὕτη γὰρ ἡ χώρα σχε-
 δὸν τοῖς πλείστον καὶ κάλλιστον ἔχει μεταλλευόμενον
 ἄργυρον καὶ πολλὰς τοῖς ἐργαζομένοις παρέχεται
 προσόδους. εἴρηται μὲν οὖν ἡμῖν καὶ ἐν ταῖς πρὸ
 ταύτης βίβλοις ἐν ταῖς περὶ Ἡρακλείους πράξεσι
 τὰ κατὰ τὴν Ἰβηρίαν ὄρη τὰ καλούμενα Πυρρηναῖα.
 20 ταῦτα δὲ καὶ κατὰ τὸ ὕψος καὶ κατὰ τὸ μέγεθος
 ὑπάρχει διάφορα τῶν ἄλλων· παρῆκει γὰρ ἀπὸ τῆς
 κατὰ τὴν μεσημβρίαν θαλάττης σχεδὸν ἄχρι πρὸς
 τὸν ὑπὸ τὰς ἀρκτους Ὠκεανόν, διερχόμενα δὲ τὴν
 Γαλατίαν καὶ τὴν Ἰβηρίαν, ἔτι δὲ τὴν Κελτιβηρίαν,
 παρεκτείνει σταδίους ὡς τρισεχιλλίους. πολλῶν δὲ ὄν-
 των ἐν αὐτοῖς ὄρυμνῶν καὶ πυκνῶν τοῖς δένδροις
 φασιν ἐν τοῖς παλαιαῖς χρόνοις ὑπὸ τινων νομῶν
 ἀφέντων πῦρ κατακαῆναι πάντεσσι ἀπασαν τὴν
 ὄρεινὴν χώραν· διὸ καὶ συχνὰς ἡμέρας συνεχῶς τοῦ
 30 πυρὸς ἐπιφλέγοντος καῆναι τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς·
 καὶ τὰ μὲν ὄρη διὰ τὸ συμβεβηκὸς κληθῆναι Πυρρη-
 ναῖα, τὴν δ' ἐπιφάνειαν τῆς κατακαυμένης χώρας
 ἀργύρῳ ὅρηναι πολλῶ, καὶ χωνευθείσης τῆς φύσεως,
 ἔξ ἧς ὁ ἄργυρος κατασκευάζεται, ὅτι καὶ γενέσθαι
 πολλοὺς ἀργύρου καθαροῦ. τῆς δὲ τοῦτου χρείας
 ἀγνοουμένης παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις τοὺς Φοίνικας,
 ἐμπορίαις χρωμένους καὶ τὸ γεγονός μαθόντας, ἀγο-
 ράζειν τὸν ἄργυρον μικρὰς τινας ἀντιδόσεις ἄλλων

φορτίων. διὸ δὴ τοὺς Φοίνικας μεταπομίζοντας εἰς
 τα τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἀσίαν καὶ τὰλλα πάντα
 ἔθνη μεγάλους περιποιήσασθαι πλούτους. ἐπὶ το-
 ποῦτα δὲ τοὺς ἐμπορίας διατεῖναι τῆς φιλοκερδίας
 αἷστε ἐπεὶ τὰν καταγόμενων ὄντων τῶν πλοίων περι-
 ταύη πολὺς ἄργυρος, ἐκκόπτειν τὸν ἐν ταῖς ἀγκύραις
 μόλιβδον, καὶ ἐκ τοῦ ἀργύρου τὴν ἐκ τοῦ μόλιβδου
 χρειάν ἀλλάττεσθαι. διόπερ ἐπὶ πολλοὺς χρόνους οἱ
 359 Φοίνικες, διὰ τῆς τοιαύτης ἐμπορίας [ἐπὶ] πολλὴν
 λαβόντες [χρόνον] αὔξῃσιν, ἀποικίας πολλὰς ἀπέ- 10
 στειλαν, τὰς μὲν εἰς Σικελίαν καὶ τὰς συνέγγυς
 ταύτῃ νήσους, τὰς δὲ εἰς τὴν Ἀβύνην καὶ Σαρ-
 δόνα καὶ τὴν Ἰβηρίαν. ὕστερον δὲ πολλοῖς χρόνοις 36
 οἱ μὲν Ἰβηρες μαθόντες τὰ περὶ τὸν ἄργυρον ἰδιώ-
 ματα κατεσκεύασαν αξιόλογα μέταλλα· διόπερ ἄργυ-
 ρον κάλλιστον καὶ σχεδὸν τι πλείστον κατασκευάζον-
 τες, μεγάλας ἐλάβριανον προσόδους. ὁ δὲ τρόπος τῆς
 μεταλλείας καὶ τῶν ἔργων τοιοῦτός τις ἐστὶ παρὰ
 τοῖς Ἰβηρσιν. ὄντων χαλκοῦ καὶ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου
 μετάλλων θαυμασιῶν οἱ μὲν ἐργαζόμενοι τὰ χαλ- 20
 κουργεῖα τὸ τέταρτον μέρος χαλκοῦ καθαροῦ ἐκ τῆς
 ὀρυττομένης γῆς λαμβάνουσι. τῶν δ' ἀργυρεύοντων
 πέντε ἰδιωτῶν ἐν τρισὶν ἡμέραις Εὐβοϊκὸν ἐξάιρουσι
 τέλειαντον. πᾶσα γὰρ ἡ βωλὸς ἐστὶ ψήγματος συμ-
 πεπηγότος καὶ ἀπολάμποντος μεστή. διὸ καὶ θαυμά-
 σαι τις ἂν τὴν τε τῆς χώρας φύσιν καὶ τὴν φιλο-
 ποιάν τῶν ἐργαζομένων αὐτὴν ἀνθρώπων. τὸ μὲν
 οὖν πρῶτον οἱ τυχόντες τῶν ἰδιωτῶν παρακατέδιδον
 τοῖς μετάλλοις, καὶ μεγάλους ἀπεφέροντο πλούτους
 διὰ τὴν ἐτοιμότητα καὶ θαψίλειαν τῆς ἀργυρίτιδος 30
 γῆς· ὕστερον δὲ τῶν Ῥωμαίων κρατησάντων τῆς
 Ἰβηρίας πλῆθος Ἰταλῶν ἐπεπόλασε τοῖς μετάλλοις,
 καὶ μεγάλους ἀπεφέροντο πλούτους διὰ τὴν φιλοκερ-
 διαν. ὠνούμενοι γὰρ πλῆθος ἀνδραπόδων παραδι-
 δόασιν τοῖς ἐφεστικῶσι ταῖς μεταλλικαῖς ἐργασίαις.
 οὗτοι δὲ κατὰ πλείονας τόπους ἀνοίξαντες σιόμια
 καὶ κατὰ βάθος ὀρύττοντες τὴν γῆν, ἐρευνῶσι τὰς
 πολυχρύρους καὶ πολυχρυσούς πλακάς τῆς γῆς· κα-

ταβαίνοντες τε οὐ μόνον εἰς ῥῆκος ἀλλὰ καὶ εἰς βά-
 θος παρεκτείνοντες ἐπὶ πολλοὺς σταδίους τὰ ὀρύγμα-
 τα, καὶ πλαγίας καὶ σκολιὰς διαδύσεις ποικίλως με-
 τालλουργοῦντες, ἀνάγουσιν ἐκ βυθῶν τὴν τὸ κέρδος
 37 αὐτοῖς παρεχομένην βῶλον. μεγάλην δ' ἔχει παραλ-
 λαγήν τὰ μέταλλα ταῦτα συγχυρόμενα τοῖς κατὰ
 τὴν Αἰττικὴν. ἐκείνα μὲν γὰρ οἱ μεταλλεύοντες καὶ
 ταῖς ἐργασίαις μεγάλας προὔμενοι θανάτας ἃ μὲν
 ἤλπισαν ἐνίοτε λαβεῖν οὐκ ἔλαβον, ἃ δὲ εἶχον ἀπέ-
 10 βάλον, ὥστε δοκεῖν αὐτοὺς ὥσπερ αἰνίγματος τρόπον
 αὐτρεῖν. οἱ δὲ κατὰ τὴν Σπανίαν μεταλλουργοὶ ταῖς
 ἐλπίσι μεγάλους σωρεύουσι πλούτους ἐκ τούτων τῶν
 ἐργασιῶν. τῶν γὰρ πρώτων ἔργων ἐπιτυγχανομένων
 διὰ τὴν τῆς γῆς εἰς τοῦτο τὸ γένος ἀρετὴν αἰεὶ
 μᾶλλον εὐρίσκουσι λαμπροτέρας φλέβας, χυμούσας
 ἀργύρου τε καὶ χρυσοῦ. πᾶσα γὰρ ἡ συνέγγυς γῆ
 διαπέπλεται πολυμερῶς τοῖς ἐλιχμοῖς τῶν ῥάβδων 360
 ἐνίοτε δὲ καὶ κατὰ βάθος ἐμπέπτουσι ποταμοῖς
 ρέουσιν ὑπὸ τὴν γῆν, αἱ τῆς βίας περιγίνονται δια-
 20 κόπτοντες τὰς ῥύσεις αὐτῶν τὰς ἐμπεπτούσας τοῖς
 ὀρύγμασι πλαγίως. ταῖς γὰρ ἀδιαψεύστοις τοῦ κέρ-
 δους προσδοκίαις πιεζόμενοι πρὸς τὸ τέλος ἄγουσιν
 τὰς ἰδίας ἐπιβολάς, καὶ τὰ πάντων παραδοξότατον
 ἀπαρύττουσι γὰρ τὰς ῥύσεις τῶν ὑδάτων τοῖς Αἴγυπ-
 τιακοῖς λεγόμεναις καχλίαις, οὓς Ἀρχιμήδης ὁ Συ-
 ρακόσιος εὗρεν, ὅτε παρέβαλεν εἰς Αἴγυπτον διὰ
 δὲ τούτων συνεχῶς ἐκ διαδοχῆς παραδιδόντες μέχρι
 τοῦ στομίου, τὸν τῶν μειάλων τόπον ἀναστραφένους
 καὶ κατασκευάζουσιν εὐθετον πρὸς τὴν τῆς ἐργα-
 80 σίας πραγματείαν. φιλοτέχνην δ' ὄντος τοῦ ὀργάνου
 καθ' ὑπερβολὴν διὰ τῆς τεχνούσης ἐργασίας ἀπλάν
 ὕδωρ ἀναρρίπτετα παραδόξως, καὶ πᾶν τὸ ποτα-
 μιον ρεῦμα ῥαδίως ἐκ βυθοῦ πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν
 ἐκχέεται. θαυμάσαι δ' ἂν τις εἰκότως τοῦ τεχνικοῦ
 τὴν ἐπίνοιαν οὐ μόνον ἐν τούτοις ἀλλὰ καὶ ἐν ἄλλοις
 πολλοῖς καὶ μέγιστοις διαβεβημένοις κατὰ πᾶσαν
 τὴν οἰκουμένην, περὶ ὧν τὰ κατὰ μέρος ὅταν ἴπῃ
 τὴν Ἀρχιμήδους ἡλικίαν ἔλθωμεν ἀκριβῶς διέβηεν.

οἱ δ' οὖν ταῖς ἐργασίαις τῶν μετάλλων ἐνδιατρίβον- 38
 τες τοῖς μὲν κυρίοις ἀπίστους τοῖς πλήθεσι προσέ-
 δους περιποιῶσιν, αὐτοὶ δὲ κατὰ γῆς ἐν τοῖς ὄρυγ-
 μασι καὶ καθ' ἡμέραν καὶ νύκτα καταξαιρόμενοι
 καὶ σώματα πολλοὶ μὲν ἀποθνήσκουσι διὰ τὴν ὑπερ-
 βολὴν τῆς κακοπαθείας· ἀνέσις γὰρ ἡ παῦλα τῶν
 ἔργων οὐκ ἔστιν αὐτοῖς, ἀλλὰ ταῖς τῶν ἐπιστατῶν
 πληγαῖς ἀναγκάζοντων υπομένειν τὴν δεινότητα τῶν
 κακῶν αἰτυχῶς προΐενται τὸ ζῆν· τινὲς δὲ ταῖς θυ- 10
 νάμισι τῶν σωμάτων καὶ ταῖς τῶν ψυχῶν καρτε-
 ρίας υπομένοντες πολὺν χρόνον ἔχουσι τὴν ταλαι-
 πωρίαν· αἰρετώτερος γὰρ αὐτοῖς ὁ θάνατός ἐστι
 τοῦ ζῆν διὰ τὸ μέγεθος τῆς ταλαιπωρίας· πολλῶν δὲ
 ὄντων περὶ καὶ προειρημέναις μεταλλείαις παραδόξων
 οὐχ ἥκιστ' ἂν τις θαυμάσειε διότι τῶν μεταλλουργί-
 ων οὐδὲν πρόσφατον ἔχει τὴν ἀρχήν, πάντα δὲ
 ὑπὸ τῆς Καρχηδονίων φιλαργυρίας ἀνταρτήθη καθ'
 ὃν καιρὸν τῆς Ἰβηρίας ἐπεκράτουν· ἐκ τούτων γὰρ
 ἔσχον τὴν ἐπὶ πλεῖον αὐξήσειν, μισθοῦμενοι τοὺς
 κρατίστους στρατιώτας καὶ διὰ τούτων πολλοὺς καὶ 20
 μεγάλους πολέμους διαπολεμήσαντες· καθόλου γὰρ
 αἱ Καρχηδόνοι διεπολέμουν οὔτε πολιτικαῖς στρα-
 τήταις οὔτε τοῖς ἀπὸ τῶν συμμάχων ἀθροισμένοις
 πεποιθότις, ἀλλὰ καὶ Ῥωμαίους καὶ Σικελιώτας καὶ
 τοὺς κατὰ τὴν Λιβύην κατοικοῦντας εἰς τοὺς με- 30
 361 γίστους ἦσαν κινδύνους, καταπλουτομαχοῦντες ἀπαν-
 τας διὰ τὴν ἐν τῶν μετάλλων γνομένην εὐπορίαν.
 δεινοὶ γὰρ, ὡς εἴκεν, ἐπῆρξαν οἱ Φοίνικες ἐκ πώ-
 λειων χρόνων εἰς τὸ κέρδος εὐρεῖν, οἱ δ' ἀπὸ τῆς
 Ἰταλίας εἰς τὸ μηδὲν μηδενὶ τῶν ἄλλων καταλιπεῖν· 30
 γίγεται δὲ καὶ κατ' ἑτέρας ἐν πολλοῖς τόποις τῆς
 Ἰβηρίας, οὐκ ἐξ ἐπιπολῆς εὐρισκόμενος, ὡς ἐν ταῖς
 ἰσορρίαις τινὲς τεθρυλῆμασιν, ἀλλ' ὀρυττόμενος καὶ
 χωνευόμενος ὁμοίως ἀργύρῳ τε καὶ χρυσῷ· ὑπεραίρω
 γὰρ τῆς τῶν Λυσιγανῶν χώρας ἐστὶ μέταλλα πολλὰ
 τοῦ κατ' ἐτέρου, κατὰ τὰς προκειμένας τῆς Ἰβηρίας
 ἐν τῇ Ὠκεανῷ νηϊδας ταῖς ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος
 Κακτιτερίδας ἀνομασμένας· παλιν δὲ καὶ ἐν τῆς

Βρεττανικῆς νήσου διακομίζεται πρὸς τὴν καταντικρὺ
κειμένην Γαλατίαν, καὶ διὰ τῆς μεσογείου Κελτικῆς
ἐφ' ἵππων ὑπὸ τῶν ἐμπόρων ἄγεται παρὰ τε τοὺς
Μασσαλιώτας καὶ εἰς τὴν ὀνομαζομένην πόλιν Ναρ-
βῶνα. αὕτη δ' ἐστὶν ἀποικος μὲν Ῥωμαίων, διὰ δὲ
τὴν εὐκαρίαν καὶ τὴν εὐπορίαν μέγιστον ἐμπόρεον
ἔχουσα τῶν ἐν ἐκείναις τοῖς τόποις.

- 39 Ἡμῶς δὲ ἐπεὶ τὰ κατὰ τοὺς Γαλάτας καὶ τοὺς
Κελτίβηρας ἐπεὶ δ' Ἰβήρας διηγήσομεν, ἐπὶ τοὺς
10 Αἰγυῖας μεταβησόμεθα. οὗτοι γὰρ νόμιονται χώραν
τραχείαν καὶ παντελῶς λυπρὰν, τοῖς δὲ πόνοις καὶ
ταῖς κατὰ τὴν λειτουργίαν συνεχεῖς κακοπαθείαις
ἐπικινῶν τινα βίον καὶ ἀτυχὴ ζῶσι. καταδένδρου γὰρ
τῆς χώρας οὕσης οἱ μὲν αὐτῶν ὑλοτομοῦσι δὲ ὅλης
τῆς ἡμέρας σιδηροφοροῦντες ἐνεργοὺς πελέκεις καὶ
βαρεῖς, οἱ δὲ τὴν γῆν ἐργαζόμενοι τὸ πλεῖον πέτρας
λατομοῦσι διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς τραχύτητος· συ-
φμίαν γὰρ βῶλον τοῖς ἐργαλείοις ἀνασπᾶσιν ἄντη
λίθου· καὶ τοιαύτην ἔχοντες ἐν ταῖς ἐργοῖς κακοπά-
20 θειαν τῇ συνεχεῖς περιγίγνεται τῆς φύσεως, καὶ
πολλὰ μοχθήσαντες ὀλίγους καρποὺς καὶ μόλις λαμ-
βαίνουσιν. διὰ δὲ τὴν συνέχειαν τῶν γυμνασιῶν καὶ
τὸ τῆς τροφῆς ἑλλειπὲς τοῖς σώμασιν ὑπάρχουσιν
ἰσχνοὶ καὶ εὐτονοὶ. πρὸς δὲ τὴν κακοπάθειαν ταύτην
συνεργοὺς ἔχουσι τὰς γυναῖκας, εἰθισμένας ἐπ' ἰσῆς
τοῖς ἀνδράσιν ἐργάζεσθαι. κυνηγίας δὲ ποιῶνται
συνεχεῖς, ἐν αἷς πολλὰ τῶν θηρίων χειρῶνται τὴν
ἐν ταῖς καρπῶν σπάνην διορθοῦνται. διόπερ' ἐμβιοῦν-
30 τες ὄρεσι χιοναβολομένοις καὶ τραχύτητας ἀπίστευ-
τοῦ βίβαντες ἐκείνους εὐτόνοι καὶ μυῖαις γίνονται
τοῖς σώμασιν. ἔσονται δὲ διὰ τὴν παρ' αὐτοῖς σπανο-
καρπίαν πίνουσι μὲν ὕδωρ, σαρκοφάγουσι δὲ τὰς
τῶν ἡμέρων τε καὶ ἀγρίων ζῴων σάρκας καὶ τῶν
ἐκ τῆς χώρας λαγάνων ἐμπόλονται, τὴν χώραν
ἔχοντες ἄβατον τοῖς προσφιλοτάτοις τῶν θεῶν Διὶ 362
μητρὶ καὶ Διονύσῳ· νυκτερεύουσι δ' ἐπὶ τῆς χώρας
σπανίως μὲν ἐν τισιν εὐτείλεισιν ἱππαύλεσιν ἢ καλλίαις,
τὰ δὲ πολλὰ ἐκ ταύτης κολλᾶται πέτραις καὶ σπηλαίοις

αὐτοφύεσι καὶ δυναμένοις σκέπην ἱκανὴν παρέχεσθαι. ἀκολούθως δὲ τούτοις καὶ τᾶλλα ποιοῦσι, διαφυλάττοντες τὸν ἀρχαῖον καὶ ἀκατάσχετον βίον. καθόλου δ' ἐν τοῖς τόποις αἱ μὲν γυναῖκες ἀνδρῶν, οἱ δὲ ἄνδρες θηρίων ἔχουσιν εὐτερίαν καὶ ἀλκὴν. πολλαί-
 κες γοῦν φασιν ἐν ταῖς στρατείαις τὸν μέριστον τῶν
 Γαλατῶν ὑπὸ Αἰγυος ἰσχυροῦ παντελῶς ἐν προκλή-
 σει μονομαχήσαντα ἀνηρῆσθαι. ὀπλισρὸν δ' ἔχου-
 σιν οἱ Αἰγυες ἐλαφρότερον τῶν Ῥωμαίων τῇ κατα-
 σκευῇ· σκεπάσει γὰρ αὐτοὺς παραμήκης θυρεὸς εἰς 10
 τὸν Γαλατικὸν ῥυθμὸν δεδημιουργημένος καὶ χιτῶν
 συντεληκμένος ζωστήρι, καὶ περιτίθενται θηρίων
 δόρας καὶ ξίφος σύμμετρον· τινὲς δὲ αὐτῶν διὰ τὴν
 ἐπιμιξίαν τῆς Ῥωμαίων πολιτείας μετασηματίων
 τὸν ὄπλισμόν, ἐξομολοῦντες ἑαυτοὺς τοῖς ἡγουμένοις.
 Θρασεῖς δ' εἰσὶ καὶ γενναῖοι σὺ μόνον εἰς πόλεμον
 ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς ἐν τῷ βίῳ περιστάσεις τὰς ἐχού-
 σας δεινότητος. ἐμπρενόμενοι γὰρ πλείους τὸ Σαρ-
 δῶν καὶ τὸ Αἰβυκὸν πέλαγος, ἐτοίμως ἑαυτοὺς ῥι-
 πτοντες εἰς ἀβοηθήτους κινδύνους. σκάψαι γὰρ χροῖ- 20
 μενοι τῶν σχεδίων εὐτελεστοτέροις καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς
 κατὰ ταῦν χρησίμοις ἡκιστα κατεσκευασμένοις, ὑπο-
 μένουσι τὰς ἐν τῶν χειμῶνων φοβερωτάτας περιστά-
 σεis καταπληκτικῶς.

Αἰετίζεται δ' ἡμῖν εἰπεῖν περὶ τῶν Τυρρῶν. 40
 οὗτοι γὰρ τὸ μὲν παλαιὸν ἀνδρείᾳ διενεγκόντες χαι-
 ραν πολλὴν κατεκρήσαντο καὶ πόλεις ἀξιολόγους καὶ
 πόδας ἔκτισαν. ὅμοιος δὲ καὶ νῦν ταῖς δυνάμειν
 ἰσχυρῶν καὶ πολλὰς χρόνους θαλασσοκρατήσαν-
 τες, τὸ μὲν παρὰ τῇ Ἰταλίᾳ πέλαγος ὑφ' ἑαυτῶν 30
 ἐποίησαν Τυρρῶνικόν προσαγορευθῆναι, τὰ δὲ κατὰ
 τὰς περὶ τὰς δυνάμεις ἐκπονησάντες εἴην τε σὺλπιγγα
 λεγομένην ἑξεῦρον, εὐχρηστώτατην μὲν εἰς τοὺς πο-
 λέμους, ἀπ' ἐκείνων δ' ὀνομασθεῖσαν Τυρρῶνιν, τὴν
 τε περὶ τοὺς ἡγουμένους στρατηγούς ἀξίωμα κατε-
 σκάνυσαν, περιθέντες τοῖς ἡγουμένοις βαρβάρους
 καὶ δίφρον ἐλεφάντινον καὶ περιπόρφυρον τήβεννον,
 ἐν τε ταῖς οἰκίαις τὰ περίστωα πρὸς τὰς τῶν στρα-

- πεδονίων ὄχλων ταραχὰς ἐξευρόν εὐχρησίαν. αὖ τὰ
 πλείστα Ῥωμαῖοι μνησάμενοι καὶ πρὸς τὸ κάλλιον
 αὐξήσαντες μετήνεγκαν ἐπὶ τὴν ἰδίαν πολιτείαν.
 γράμματα τε καὶ φυσιολογίαν καὶ θεολογίαν ἐξεπό-
 ησαν ἐπὶ πλείον, καὶ τὰ περὶ τὴν κεραυνουσαπίαν
 μάλιστα πάντων ἀνθρώπων ἐξεργάσαντο, διὸ καὶ 363
 μέχρι τῶν νῦν χρόνων οἱ τῆς οἰκουμένης σχεδὸν
 ὅλης ἡγούμενοι θαυμάζουσι τὰ τοὺς ἄνδρας καὶ κατὰ
 τὰς ἐν τοῖς κεραυνοῖς διοσημείας τοῖτοις ἐξηγηταῖς
 10 χρόνται. χώραν δὲ νεμόμενοι πάμπορον, καὶ ταύτην
 ἐξεργαζόμενοι, καρπῶν ἀφθονίαν ἔχουσιν οὐ μόνον
 πρὸς τὴν ἀρκοῦσαν διατροφὴν ἀλλὰ καὶ πρὸς ἀπό-
 λανσιν δαψιλῇ καὶ τρυφῇ ἀνέχουσιν. παρατίθενται
 γὰρ δις τῆς ἡμέρας τραπέζας πολυτελεῖς καὶ τὰλλα
 τὰ πρὸς τὴν ὑπερβαλλούσαν τρυφὴν οἰκεία, στρώμας
 μὲν ἀνθινὰς κατασκευάζοντες, ἐκπαμάτων δ' ἀρ-
 γυρῶν παντοδαπῶν πλήθος καὶ τῶν διακονούντων
 οἰκετῶν οὐκ ὀλίγον ἀριθμὸν ἡτοιμακότες· καὶ τού-
 των οἱ μὲν εὐπρεπεῖα διαφέροντες εἰσιν, οἱ δ' ἐσθῆας
 20 πολυτελεστέραις ἢ κατὰ δουλικὴν ἀξίαν κεκόσμηται.
 οἰκῆσεις τε παντοδαπὰς ἰδιαζύσας ἔχουσι παρ' αὐ-
 τοῖς οὐ μόνον οἱ θαράποντες ἀλλὰ καὶ τῶν ἐλευ-
 θέρων οἱ πλείους. καθάλου δὲ τὴν μὲν ἐκ παλαιῶν
 χρόνων παρ' αὐτοῖς ζηλουμένην αἰκὴν ἀποβεβλήκα-
 σιν, ἐν πότοις δὲ καὶ ἑσθυμίαις ἀνάνδρως βιούντες
 οὐκ ἀλόγως τὴν τῶν πατέρων δόξαν ἐν τοῖς πολέ-
 μοις ἀποβεβλήκασι. συνεβάλετο δ' αὐτοῖς πρὸς τὴν
 τρυφὴν οὐκ ἐλάχιστον καὶ ἡ τῆς χώρας ἀρετή· πόρ-
 πορον γὰρ καὶ παντελῶς εὐγείας νεμόμενοι [χώραν]
 30 παντὸς καρποῦ πλήθος ἀποθησαυρίζουσιν. καθόλου
 γὰρ ἡ Τυρρῆνία παντελῶς εὐγείας ὅσα πεδίοις ἀνα-
 πεπταμένοις ἐγκάθεται καὶ βουκασιδαῖσιν ἀναστήμασι
 τόπων θμύληται γεωργησίμοις· ὑγρὰ δὲ μετρίως
 ἐστὶν οὐ μόνον κατὰ τὴν χειμερινὴν ὥραν ἀλλὰ καὶ
 κατὰ τὸν τοῦ θέρους καιρὸν.
 41 Ἐπεὶ δὲ περὶ τῆς πρὸς ἐσπέραν κεκλιμένης χώ-
 ρας καὶ τῆς πρὸς τὰς ἀρκτους κενευκρίας, ἔτι δὲ
 τῶν κατὰ τὸν Ὠκεανὸν νήσων διεξέλθομεν, ἐν μέ-

ρει διέξιμεν περὶ τῶν κατὰ τὴν μεσημβρίαν τῆσιν
 τῶν ἐν Ὠκεανῷ τῆς Ἀραβίας τῆς πρὸς ἀνατολὴν
 κεκλιμένης καὶ προσοριζούσης τῇ καλουμένῃ Κεδρω-
 νία. ἡ μὲν γὰρ χώρα πολλαῖς κώμας καὶ πόλεσιν
 ἀξιολόγοις κατοικεῖται, καὶ τούτων αἱ μὲν ἐπὶ χωμά-
 των ἀξιολόγων κείνται, αἱ δ' ἐπὶ γειωλόφων ἢ πε-
 δίων καθίστανται. ἔχουσι δ' αὐτῶν αἱ μέγιστα βα-
 ρύλεα κατεσκευασμένα πολυτελεῶς πλήθος οἰκητόρων
 ἔχοντα καὶ κτήσις ἱκανάς. πᾶσα δ' αὐτῶν ἡ χώρα
 γέμει θρεμμάτων παντοδαπῶν, καρποφορούσα καὶ 10
 νομάς κφθόνους παρεχομένη τοῖς βοσκήμασι. ποτα-
 μοὶ τε πολλοὶ διαρρέοντες ἐν αὐτῇ πολλὴν ἀρδεύουσι
 χώραν, συνεργοῦντες πρὸς τελείαν αὐξήσιν τῶν καρ-
 πῶν. διὸ καὶ τῆς Ἀραβίας ἡ πρωτεύουσα τῇ ἀρετῇ
 364 πρὸς ἡγορίαν ἔλαβεν οἰκίαν, ὠδοσίμων ὀνομασθεῖσα.
 ταύτης δὲ κατὰ τὰς ἰσχυαίας τῆς παρωκεανίτιδος
 χώρας καταντικρὺ τῆσσι κείνται πλείους, ὧν τρεῖς
 εἰσιν ἄξιοι τῆς ἱστορικῆς ἀναγραφῆς, μία μὲν ἡ
 προσεγορευομένη Ἰερά, καθ' ἣν οὐκ ἔξεστι τοὺς τε-
 τελευτηκότας θάπτειν, ἑτέρα δὲ πλησίον ταύτης, 20
 ἀπέχουσα σταδίου ὡς ἑπτὰ, εἰς ἣν κομίζουσι τὰ
 σώματα τῶν ἀποθανόντων ταφῆς ἀξιοῦντες, ἡ δ'
 οὖν Ἰερά τῶν μὲν ἄλλων καρπῶν ἄμοιρος ἐστὶ, φέ-
 ρει δὲ λιβανωτοῦ τοσοῦτο πλήθος ὥστε διαραῖν κατ'
 ὅλην τὴν οἰκουμένην πρὸς τὰς τῶν θεῶν τιμὰς.
 ἔχει δὲ καὶ σμύρνης πλήθος διάφορον καὶ τῶν ἄλλων
 θυμιαμάτων παντοδαπὰς φύσεις, παρεχομένης πολ-
 λὴν ευωδίαν. ἡ δὲ φύσις ἐστὶ τοῦ λιβανωτοῦ καὶ ἡ
 κατασκευὴ τοιαύτης, δένδρον ἐστὶ τῷ μὲν μέθει
 μικρόν, τῇ δὲ προσόψει τῇ ἀκρίβει τῇ Αἰγυπτίᾳ 30
 τῇ λευκῇ πυρεμπερές, τὰ δὲ φύλλα τοῦ δένδρου ἄραια
 τῇ ὀνομαζομένη ἰτέφ, καὶ τὸ ἄκθος ἐκ' αὐτῷ φύει
 ται χρυσοειδές, ὃ δὲ λιβανωτὸς ἠνόμενος ἐξ αὐτοῦ
 ἐπίκειται ὡς ἂν δάκρυον. τὸ δὲ τῆς σμύρνης δένδρον
 ὁμοίον ἐστὶ τῇ σκίνῳ, τὸ δὲ φύλλον ἔχει λεπτότερον
 καὶ πυκνότερον. ὀπίκειται δὲ περισκαφείσης τῆς γῆς
 ἀπὸ τῶν ῥιζῶν, καὶ ὅσα μὲν αὐτῶν ἐν ἀγαθῇ γῇ
 πέφυκεν, ἐκ τούτων γίνεται οἷος τοῦ ἐνικυτοῦ, ἄμωρος 34

ταμός· ἔστι δὲ τὸ φερόμενον ῥέθυμα τῇ λευκότητι
 καὶ γλυκύτητι διαφέρειν, πρὸς τε τὴν τοῦ σώματος
 ὑγίειαν πολλὰ συμβαλλόμενον τοῖς χρωμένοις· ὀνο-
 μάζεται δὲ ὁ ποταμός οὗτος ἡλίου ὕδαρ, περιέχει
 δὲ τὴν πηγὴν ὅλην κρητὶς λιθίνῃ καλυτελῆς δια-
 τεινούσα παρ' ἑκατέραν πλεύρων σταδίους τέτταρας·
 ἄχρ' οὐδὲ τῆς ἐσχάτης κρηπίδος ὁ τόπος οὐκ ἔστι
 βῆσιμος ἀνθρώποις· πλὴν τῶν ἱερέων, τὸ δ' ὑποκει-
 μενον πεδῖον ἐπὶ σταδίους διακοσίους καθιερωμένον
 10 ἔστι τοῖς θεοῖς, καὶ τὰς ἐξ αὐτοῦ προσόδους εἰς
 τὰς θυσίας ἀναλίσκουσι. μετὰ δὲ τὸ προειρημένον
 πεδῖον ὄρος ἐστὶν ὑψηλόν, καθιερωμένον μὲν θεαῖς,
 ὀνομαζόμενον δὲ Οὐρανὸν διφρος καὶ Τριφύλιος
 Ὀλυμπος· μυθολογοῦσι γὰρ τὸ παλαιὸν Οὐρανὸν βα-
 σιλεύοντα τῆς οἰκουμένης προσηκῶς ἐνδιατρίβειν ἐν
 τῷδε τῷ τόπῳ, καὶ ἀπὸ τοῦ ὕψους ἐφορᾶν τὸν τε
 οὐρανὸν καὶ κατ' αὐτὸν ἄστρα, ὕστερον δὲ Τρι-
 φύλιον Ὀλυμπον κληθῆναι διὰ τὰ τοὺς κατοικοῦντας
 ἐκ τριῶν ἔθνων ὑπάρχειν· ὀνομαζέσθαι γὰρ τοῖς μὲν
 20 Παγγαίους, τοὺς δὲ Δικεανίτας, τοὺς δὲ Δωῖους· οὗς
 ὑπερῶν ὑπὸ Ἀμμωνος ἐκβλήθησαν· τὸν γὰρ Ἀμμωνά
 φασι μὴ μάκρον φυγαδεύσαι τοῦτο τὸ ἔθνος, ἀλλὰ καὶ
 τὰς πόλεις αὐτῶν ἀρδην ἀναλεῖν, καὶ κατασπάσαι τὴν
 τῶ Δωῖαν καὶ Δωκερουσίαν· θυσίαν τε κατ' ἐνιαυτὸν ἐν
 45 τούτῳ τῷ ὄρει ποιεῖν τοὺς ἑταῖρους μετὰ πολλῆς αἰγνείας.
 μετὰ δὲ τὸ ὄρος τοῦτο καὶ κατὰ τὴν ἄλλην Παγγαί-
 τι· χώραν ὑπάρχειν φασὶ ζῶων παντοδαπῶν πλήθος.
 ἔχειν γὰρ αὐτὴν ἐλέφαντας τε πολλοὺς καὶ λέοντας
 καὶ παρδάλεις καὶ δορκάδας καὶ ἄλλα πλείω θηρία,
 50 διάφορα ταῖς τε προσώποις καὶ ταῖς αἰκαῖς θαν-
 μαστα· ἔχει δὲ ἡ νῆσος αὕτη καὶ πόλεις τρεῖς ἀξιο-
 λόγους, Τροάδα καὶ Δωκίδα καὶ Δικεανίδα· τὴν δὲ
 χαίραν ὅλην εἶναι κορυφοφόρον, καὶ μέγιστα οὖν αὖν
 παντοδαπῶν ἔχειν πλήθος· εἶναι δὲ τοὺς ἄνδρας πο-
 367 λεμικοὺς καὶ ἄρμασι χρῆσθαι κατὰ τὰς μάχας ἀρ-
 χαϊκῶς· τὴν δ' ὅλην πολιτείαν ἔχουσι τριμερῆ, καὶ
 πρῶτον ὑπάρχει μέρος παρ' αὐτοῖς τὸ τῶν ἱερέων,
 προσκειμένων αὐτοῖς τῶν τεχνικῶν, δευτέρα δὲ μέρος

ὑπάρχει τῶν γεωργῶν, τρίτη δὲ τῶν στρατιωτῶν,
 προστεθεμένων τῶν νομέων. οἱ μὲν οὖν ἱερεῖς τῶν
 ἀπάντων ἦσαν ἡγεμόνες, τὰς τε τῶν ἀμφισβητήσεων
 κρίσεις ποιούμενοι καὶ τῶν ἄλλων τῶν δημοσίων πρακ-
 τωμένων κύριοι. οἱ δὲ γεωργοὶ τὴν γῆν ἐργαζόμενοι
 τοὺς καρποὺς ἀναφέρουσιν εἰς τὸ κοινόν, καὶ ὅστις
 ἂν αὐτῶν δακτὴ καλέσεια γεωργηκέναι λαμβάνει γέρας
 ἑξάμετρον ἐν τῇ διαιρέσει τῶν καρπῶν, κριθεὶς ὑπὸ
 τῶν ἱερέων ὁ πρῶτος καὶ ὁ δεύτερος καὶ οἱ λοιποὶ
 μέχρι δέκα προτροπῆς ἕνεκα τῶν ἄλλων. παραπλη- 10
 σίως δὲ τούτοις καὶ οἱ νομίς τὰ τε ἱερεῖα καὶ τὰλλα
 παραδίδόασιν εἰς τὸ δημόσιον, τὰ μὲν ἀριθμῶ τὰ
 δὲ σταθμῶ, μετὰ πάσης ἀκριβείας. καθόλου γὰρ
 οὐδὲν ἔστιν ἰδίᾳ κτήσασθαι πλὴν οἰκίας καὶ κήπου,
 πάντων δὲ τὰ γεννήματα καὶ τὰς προσόδους οἱ ἱε-
 ρεῖς παραλαμβάνοντες τὸ ἐπιβάλλον ἑκάστῳ δικαίως
 ἀπονέμουςι, τοῖς δὲ ἱερεῦσι μόνοις δίδεται διπλάσιον.
 χρῶνται δ' ἐσθῆσι μὲν μαλακαῖς διὰ τὸ παρ' αὐτοῖς
 πρόβατα ὑπάρχειν διαφέροντα τῶν ἄλλων τὴν μαλα- 20
 κότητα. φοροῦσι δὲ καὶ κόσμον χρυσοῦν οὐ μόνον αἰ-
 γυναικες ἀλλὰ καὶ οἱ ἄνδρες, περὶ μὲν τοὺς τροχῆ-
 λους ἔχοντες στρεπτὰς κύκλους, περὶ δὲ τὰς χεῖρας
 ψέλια, ἐκ δὲ τῶν αὐτῶν παραπλησίως τοῖς Πέρσαις
 ἐξηρητημένους κρίκους. ὑποδέσσει δὲ κόλλαις χρῶνται
 καὶ τοῖς χρώμασι πεποικιλμέναις περιττότερον. οἱ δὲ 46
 στρατιῶται λαμβάνοντες τὰς μεμερισμένας συντάξεις
 φυλάττουσι τὴν χώραν διελληφότες ὀχυρώμασι καὶ
 παρεμβολαῖς. ἔστι γὰρ τι μέρος τῆς χώρας ἔχον
 ληστήρια θρασέων καὶ παρανόμων ἀνθρώπων, οἱ
 τοὺς γεωργοὺς ἐνεδρεύοντες πολεμοῦσι τούτους. αὐτοὶ 30
 δὲ οἱ ἱερεῖς πολὺ τῶν ἄλλων ὑπερέχουσι τρυφῇ καὶ
 ταῖς ἄλλαις ταῖς ἐν τῷ βίῳ καθαριότησι καὶ πολυ-
 τελείαις. στολὰς μὲν γὰρ ἔχουσι λινὰς τῇ λεικότητι
 καὶ μαλακότητι διαφόρους· ποτὲ δὲ καὶ τὰς ἐκ τῶν
 μαλακωτάτων ἐρίων κατεσκευασμένας ἐσθῆτας φο-
 ροῦσι· πρὸς δὲ τούτοις μίτρας ἔχουσι χρυσοῦφεις·
 τὴν δ' ὑπόδεσιν ἔχουσι σανδάλια ποικίλα φιλοτέχνης
 εἰργασμένα· χρυσοφοροῦσι δ' ὁμοίως ταῖς γυναῖξι

πλὴν τῶν ἐνωτίων, πρόσδεσνόναι δὲ μάλιστα ταῖς
 τῶν θεῶν θεραπείαις καὶ τοῖς περὶ τούτων ὕμνοις
 τε καὶ ἐγκωμίοις, μετ' ὧδης τὰς πράξεις αὐτῶν καὶ
 τὰς εἰς ἀνθρώπους εὐεργεσίας διαπορευόμενοι. μυ-
 θολογοῦσι δ' οἱ ἱερεῖς τὸ γένος αὐτοῖς ἐκ Κρήτης
 ὑπαρχειν, ὑπο Διὸς ἡγμένοις εἰς τὴν Παγχαίαν, 368
 ὅτε κατ' ἀνθρώπους ὦν ἐβασίλευε τῆς οἰκουμένης
 καὶ τούτων σημεῖα φέρουσι τῆς διαλέκτου, δεικνύντες
 τὰ πολλὰ διαμένειν παρ' αὐτοῖς Κρητικῶς ὀνομαζό-
 μενα τὴν τε πρὸς αὐτοὺς οἰκειότητα καὶ φιλικθρο-
 πίαν ἐκ προγόνων παρεληφέναι, τῆς φήμης ταύτης
 τοῖς ἐγγόνοις παραδιδομένης αἰεὶ. ἐδείκνυν δὲ καὶ
 ἀντιγραφὰς τούτων, ὥς ἔφασαν τὸν Δία πεποιῆσθαι
 καθ' ὃν καιρὸν εἴη κατ' ἀνθρώπους ὦν ἰδρυσάτο
 τὸ ἱερόν. ἔχει δ' ἡ χώρα μέταλλα θαψιλῇ χρυσοῦ τε
 καὶ ἀργύρου καὶ χαλκοῦ καὶ καττιτέρου καὶ σιδή-
 ρου· καὶ τούτων οὐδὲν ἔστιν ἐξενεγκῆν ἐκ τῆς
 νήσου, τοῖς δ' ἱερεῦσιν οὐδ' ἐξελθεῖν τὸ παράπαν ἐκ
 τῆς καθιερωμένης χώρος· τὸν δ' ἐξελθόντα ἐξουσίαν
 370 ἔχει ὁ περὶτυχὼν αποκτεῖναι. ἀναθήματα δὲ χρυσᾶ
 καὶ ἀργυρᾶ πολλὰ καὶ μεγάλα τοῖς θεοῖς ἀνακείται,
 παρωρενκότες τοῦ χρόνου τὸ πλῆθος τῶν καθιερω-
 μένων ἀκαθημάτων. τὰ τε θυρώματα τοῦ καοῦ θαυ-
 μαστὰς ἔχει τὰς κατασκευὰς ἐξ ἀργύρου καὶ χρυσοῦ
 καὶ ἐλέφαντος εἶη δὲ θύου διδημιουργημένας. ἡ δὲ
 κλίνη τοῦ θεοῦ τὸ μὲν μῆκος ὑπάρχει πηχῶν ἑξ,
 τὸ δὲ πλάτος τεττάρων, χρυσῇ δὲ ὅλη καὶ τῇ κατα
 μέρος ἐργασία φιλοτέχνως κατασκευασμένη. παρα-
 πλῆσιος δὲ καὶ ἡ τράπεζα τοῦ θεοῦ καὶ τῷ μεγέθει
 380 καὶ τῇ λοιπῇ πολυτελείᾳ παράκειται πλῆσιον τῆς
 κλίνης. κατὰ δὲ μέσην τὴν κλίνην ἔστηκε στήλη
 χρυσῇ μεγάλῃ, γράμματα ἔχουσα τὰ παρ' Αἰγυ-
 πτίοις ἱερὰ καλούμενα, δι' ὧν ἦσαν αἱ πράξεις
 Οὐρανοῦ τε καὶ Διὸς ἀναγεγραμμέναι, καὶ μετὰ
 ταύτας αἱ Ἀρτέμιδος καὶ Ἀπόλλωνος ὑφ' Ἑρμοῦ
 προσαναγεγραμμέναι. περὶ μὲν οὖν τῶν καταντικρὺ
 τῆς Ἀραβίας ἐν Ὠκεανῷ νήσων ἀρκεσθῆσόμεθα
 τοῖς ῥηθείσι.

Περὶ δὲ τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ Αἰγαῖον 47
 πέλαγος κειμένων νῦν διεξιμέν, τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς
 Σαμοθράκης ποιησάμενοι. ταύτην γὰρ τὴν νῆσον
 ἔνιοι μὲν φασὶ τὸ παλαιὸν Σάμον ὀνομασθῆναι, τῆς
 δὲ νῦν Σάμον κτισθείσης διὰ τὴν ὁμωνυμίαν ἀπὸ
 τῆς παρακειμένης τῇ παλαιᾷ Σάμῳ Θράκης Σαμο-
 θράκην ὀνομασθῆναι. ὤκησαν δ' αὐτὴν αὐτόχθονες
 ἄνθρωποι· διὸ καὶ περὶ τῶν πρώτων γενομένων παρ'
 αὐτοῖς ἀνθρώπων καὶ ἡγεμόνων οὐδεὶς παραδίδεται
 λόγος. ἔνιοι δὲ φασὶ τὸ παλαιὸν Σαόννησον καλου- 10
 369 μένην διὰ τοὺς ἀποικισθέντας ἐκ τῆς Σάμου καὶ Θρά-
 κης Σαμοθράκην ὀνομασθῆναι. ἐσχίσθη δὲ παλαιὰν
 ἑδρὰν διάλεκτον οἱ αὐτόχθονες, ἥς πολλὰ ἐν ταῖς
 θυσίαις μέχρι τοῦ νῦν τηρεῖται. οἱ δὲ Σαμόθρανες
 ἱστοροῦσι πρὸ τῶν παρὰ τοῖς ἄλλοις γενομένων κα-
 τακλυσμῶν ἕτερον ἐκεῖ μέγαν γενέσθαι, τὸ μὲν πρῶ-
 τον τοῦ περὶ τὰς Κυανέας στόματος θαλάττης, μετὰ
 δὲ ταῦτα τοῦ Ἑλλήσποντου. τὸ γὰρ ἐν τῇ Πόντῳ
 πέλαγος λίμνης ἔχον τάξιν μέχρι τοσούτου πεπλη-
 ρῶσθαι διὰ τῶν εἰσρεόντων ποταμῶν μέχρις ὅτου 20
 διὰ τὸ πλῆθος παρεκχυθὲν τὸ ρεῦμα λαβρῶς ἐξέτε-
 σεν εἰς τὸν Ἑλλήσποντον, καὶ πολλὴν μὲν τῆς Ἀσίας
 τῆς παρὰ θάλατταν ἐπέκλυσεν, οὐκ ὀλίγην δὲ καὶ
 αἰῶς ἐπιπέδου γῆς ἐν τῇ Σαμοθράκῃ θάλατταν ἐποίη-
 σε· καὶ διὰ τοῦτα ἐν τοῖς μεταγενεστέροις καιροῖς
 ἔνιους τῶν ἀλιέων ἀνеспακέναι τοῖς δικτύοις λίθιναις
 κιονόκρανα, ὡς καὶ πόλεων κατακεκλυσμένων. τοὺς
 δὲ περιλειφθέντας προσαναδραμεῖν εἰς τοὺς ὑψηλο-
 τέρους τῆς νήσου τόπους· τῆς δὲ θαλάττης ἀνα-
 βαινούσης αἰεὶ μᾶλλον εὐξασθαι τοῖς θεοῖς τοὺς 30
 ἐγγωρίους, καὶ διασωθέντας κύκλῳ περὶ ὅλην τὴν
 νῆσον ὄρους θέσθαι τῆς σωτηρίας, καὶ βωμοὺς
 ἰδρύσασθαι, ἐφ' ὧν μέχρι τοῦ νῦν θύειν· ὥστ' εἶναι
 φανερόν ὅτι πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ κατέκον τὴν
 Σαμοθράκην. μετὰ δὲ ταῦτα τῶν κατὰ τὴν νῆσον 48
 Σάωνα, γεγόμενον, ὡς μὲν τινὲς φασιν, ἐκ Διὸς
 καὶ νύμφης, ὡς δὲ τινες, ἐξ Ἑρμοῦ καὶ Πήνης,
 συναγαγεῖν τοὺς λαοὺς σποράδην οἰκοῦντας, καὶ

νόμους θέμενον αὐτὸν μὲν ἀπὸ τῆς νήσου Σάωνα
 κληθῆναι, τὸ δὲ πλῆθος εἰς πέντε φυλάς διανείμαντα
 τῶν ἰδίων νιῶν ἐπωνύμους αὐτὰς ποιῆσαι. οὕτω δ'
 αὐτῶν πολιτευομένων λέγουσι παρ' αὐτοῖς ἐκ Διὸς
 καὶ μιᾶς τῶν Ἀτλαντίδων Ἠλέκτρας γενέσθαι Δάρ-
 δανόν τε καὶ Ἰασίωνα καὶ Ἀρμονίαν. ὧν τὸν μὲν
 Δάρδανον μεγαλειόβολον γενόμενον καὶ πρῶτον εἰς
 τὴν Ἀσίαν ἐπὶ σχεδίας διαπεραιωθέντα, τὸ μὲν
 πρῶτον κτίσαι πόλιν Δάρδανον καὶ τὸ βασιλείον τὸ
 10 περὶ τὴν ὑστερον κληθεῖσαν Τροίαν συστήσασθαι
 καὶ τοὺς λαοὺς ἀφ' ἑαυτοῦ Δαρδάνους ὀνομάσαι.
 ἐπάρξαι δὲ αὐτὸν φασὶ καὶ πολλῶν ἔθνων κατὰ τὴν
 Ἀσίαν, καὶ τοὺς ὑπὲρ Θράκης Δαρδάνους κατοικί-
 σαι. τὸν δὲ Δία βουλευθέντα καὶ τὸν ἕτερον τῶν 370
 νιῶν τιμῆς τυχεῖν, παραδείξαι αὐτῷ τὴν τῶν μυστη-
 ρίων τελετὴν, πάλαι μὲν οὔσαν ἐν τῇ νήσῳ, τότε
 δὲ πῶς παραδοθεῖσαν, ὣν οὐ θέμις ἀκούσαι πλὴν
 τῶν μεμνημένων. δοκεῖ δ' οὗτος πρῶτος ξένους μυῆ-
 σαι καὶ τὴν τελετὴν διὰ τοῦτο ἔνδοξον ποιῆσαι. με-
 30 τὰ δὲ ταῦτα Κάδμον τὸν Ἀγήνορος κατὰ ζήτησιν
 τῆς Εὐρώπης ἀφικέσθαι πρὸς αὐτούς, καὶ τῆς τε-
 λετῆς μετασχόντα γῆμαι τὴν ἀδελφὴν Ἰασίωνος Ἀρ-
 μονίαν, οὐ καθάπερ Ἕλληνες μυθολογοῦσι, τὴν
 49 Ἀρείως. τὸν δὲ γάμον τοῦτον πρῶτον δαΐσαι θεοὺς,
 καὶ Δήμητραν μὲν Ἰασίωνος ἐρασθεῖσαν τὸν καρ-
 πὸν τοῦ σίτου δωρήσασθαι, Ἑρμῆν δὲ λύραν, Ἀθη-
 νᾶν δὲ τὸν διαβεβοημένον ὄρμον καὶ πέπλον καὶ αὐ-
 λούς, Ἠλεκτραν δὲ τὰ τῆς μεγάλης καλουμένης μη-
 τρὸς θεῶν ἱερὰ μετὰ κυμβάλων καὶ τυμπάνων καὶ
 50 τῶν ὀργιαζόντων· καὶ Απόλλωνα μὲν κιθαρίσαι, τὰς
 δὲ Μούσας αὐλῆσαι, τοὺς δ' ἄλλους θεοὺς εὐφη-
 μοῦντας συναυξῆσαι τὸν γάμον. μετὰ δὲ ταῦτα τὸν
 μὲν Κάδμον κατὰ τὸν παραδεδομένον χρησμόν κτίσαι
 Θήβας τὰς ἐν Βοιωτίᾳ, τὸν δ' Ἰασίωνα γήμαντα
 Κυβέλην γεννῆσαι Κορύβαντα. Ἰασίωνος δὲ εἰς θεοὺς
 μεταστάντος Δάρδανον καὶ Κυβέλην καὶ Κορύβαντα
 μετακομίσαι εἰς τὴν Ἀσίαν τὰ τῆς μητρὸς τῶν θεῶν
 ἱερὰ καὶ συναπαῖραι εἰς Φρυγίαν. καὶ τὴν μὲν

Κυβέλην Ὀλύμπῳ τὸ πρῶτον συνοικήσασαν γεννησά-
 ῃ Ἀλκὴν, καὶ τὴν θεὰν Κυβέλην ἀφ' ἑαυτῆς ὀνομά-
 σαι· τὸν δὲ Κορύβαντα τοὺς ἐπὶ τοῖς τῆς μητρὸς
 ἱεροῖς ἐνθουσιάσαντας ἀφ' ἑαυτοῦ Κορύβαντας προσα-
 γορεύσαι, γῆμαι δὲ Θῆβην τὴν Κίλικος θυγατέρα.
 ὁμοίως δὲ τοὺς αὐλοὺς εἰς Φρυγίαν ἐντεῦθεν μετε-
 χεχθῆναι, καὶ τὴν λύραν τὴν Ἑρμοῦ εἰς Λυρνησσόν,
 ἣν Ἀχιλλεὺς ὕστερον ἐκπορθήσαντα λαβεῖν. ἐξ Ἰα-
 σίωνος δὲ καὶ Δήμητρος Πλούτον γενέσθαι φασὶν
 οἱ μῦθοι· τὸ δ' ἀληθές, τὸν τοῦ σίτου πλούτον δω- 10
 ρηθῆναι ἐν τῷ τῆς Ἀρμονίας γάμῳ διὰ τὴν συνουσίαν
 τοῦ Ἰασίωνος. καὶ τὰ μὲν κατὰ μέρος τῆς τελετῆς
 ἐν ἀπρόρρητοις τηρούμενα μόνοις παραδίδονται τοῖς
 μυηθεῖσι· διαβεβόηται δ' ἡ τούτων τῶν θεῶν ἐπι-
 φάνεια καὶ παράδοξος ἐν τοῖς κινδύνοις βοήθεια
 ταῖς ἐπικαλεσαμένοις τῶν μυηθέντων· γίνεσθαι δὲ φασὶ
 καὶ εὐσεβεστέρους καὶ δικαιότερους καὶ κατὰ πᾶν
 βελτίονας ἑαυτῶν τοὺς τῶν μυστηρίων κοινωνήσαν-
 τας. διὸ καὶ τῶν ἀρχαίων ἡρώων τε καὶ ἡμιθέων
 τοὺς ἐπιφανεστάτους πεφιλοτιμῆσθαι μεταλαβεῖν τῆς 20
 871 τελετῆς. καὶ γὰρ Ἰάσονα καὶ Διοσκούρους, ἔτι δ'
 Ἡρακλέα καὶ Ὀρφέα μυηθέντας ἐπιτυχεῖν ἐν πά-
 σαις ταῖς στρατείαις διὰ τὴν τῶν θεῶν τούτων ἐπι-
 φάνειαν.

Ἐπεὶ δὲ περὶ τῆς Σαμοθράκης διήλθομεν, ἀκο- 50
 λούθως καὶ περὶ τῆς Νάξου διέξιμεν. αὕτη γὰρ ἡ
 νῆσος τὸ μὲν πρῶτον προσηγορεύετο Στρογγύλη, ὥκη-
 σαν δὲ αὐτὴν πρῶτοι Θοῤῃες διὰ τινος τοιαύτας
 αἰτίας. μυθολογοῦνται Βορέου γενέσθαι παῖδες Βού-
 τας καὶ Αὐκοῦργος οὐχ ὁμομήτριοι· τὸν δὲ Βούταν 30
 ὄντα νεώτερον ἐπιβουλεύσαι τὰδελφῷ, καὶ καταφανῇ
 γενόμενον ἕτερον μὲν μηδὲν παθεῖν ὑπὸ τοῦ πατρὸς,
 πρόσταγμα δὲ λαβεῖν ὅπως μετὰ τῶν συνεπιβουλεύ-
 σάντων λαβὼν πλοῖα ζητῇ χώραν ἑτέραν εἰς κατοί-
 κησιν. διόπερ τὸν Βούταν μετὰ τῶν συνεγκαλουμέ-
 νων Θοῤῃκῶν ἐκπλεύσαντα, καὶ διὰ τῶν Κυκλάδων
 νήσων κομιζόμενον, κατασχεῖν τὴν Στρογγύλην νῆσον,
 καὶ ἐν ταύτῃ κατοικοῦντα ληΐζεσθαι πολλοὺς τῶν

παραπλεόντων. σπανίζοντας δὲ γυναικῶν περιπλέον-
 τας ἀρπάζειν ἀπὸ τῆς χώρας γυναικας. τῶν μὲν οἷν
 Κυκλάδων νήσων αἱ μὲν ὀλοσχερῶς ἔρημοι ὑπῆρχον,
 αἱ δ' ὀλίγοις οἰκούμεναι. διόπερ πορρωτέρῃ πλεν-
 σάντων αὐτῶν, καὶ ἀπὸ μὲν τῆς Εὐβοίας ἀποκρυσ-
 σθέντων, τῇ δὲ Θειταλία προσερχθέντων, οἱ περὶ
 τὸν Βούταν ἀποβάντες ἐπὶ τὴν χώραν περιετύχον
 ταῖς Διονύσου τροφοῖς περὶ τὸ καλούμενον Δρίδος
 τῷ θεῷ ὀργιζούσαις ἐν τῇ Φθιώτιδι Ἀχαΐα. ὁρμη-
 10 σάντων δὲ τῶν περὶ τὸν Βούταν, αἱ μὲν ἄλλαι ῥί-
 ψασαι τὰ ἱερεῖα εἰς θάλατταν ἔφυγον, αἱ δ' εἰς ὄρος
 τὸ καλούμενον Δρίος. Κορωνίδα δ' ἀρπαγεῖσαν συν-
 αναγκασθῆναι τῷ Βούτᾳ συνοικῆσαι· ἐπὶ δὲ τῇ ἀρ-
 παγῇ καὶ ὕβρει χαλεπῶς φέρονσαν ἐπικαλέσασθαι
 τὸν Διόνυσον βοηθῆσαι αὐτῇ. τὸν δὲ μανίαν ἐμβα-
 λῆν τῷ Βούτᾳ, καὶ διὰ τοῦτο παρακόμεντα ῥῖψαι
 ἑαυτὸν εἰς τι φρέαρ καὶ τελευτῆσαι. οἱ δ' ἄλλοι
 Θρᾶκες ἐτέρας τινὰς γυναικας ἥρπασαν, ἐπιφανε-
 στατας δὲ τὴν τε Ἀλωεύς γυναῖκα Ἰφιμέδειαν καὶ
 20 τὴν θυγατέρα αὐτῆς Παγκράτιν· λαβόντες δ' αὐτάς
 ἀπέπλευσαν εἰς τὴν Στρογγύλην. οἱ δὲ Θρᾶκες ἀντὶ
 τοῦ Βούτα κατέστησαν βασιλεῖα τῆς νήσου Ἀγασσα-
 μενόν, καὶ τὴν Ἀλωεύς θυγατέρα Παγκράτιν κάλλι-
 διαφέρουσαν συνώκισαν αὐτῷ. πρὸ γὰρ τῆς τούτου
 αἰρέσεως οἱ ἐπιφανέστατοι τῶν ἡγεμόνων Σκέλλης καὶ
 Ἐκήτορος ὑπὲρ τῆς Παγκράτιδος ἐρίσαντες ἀλλήλους 372
 ἀνείλον. ὁ δὲ Ἀγασσαμενὸς ὑπαρχὸν ἓνα τῶν φίλων
 καταστήσας συνώκισεν αὐτῷ τὴν Ἰφιμέδειαν.
 51 Ὁ δ' Ἀλωεύς ἐπὶ ζήτησιν τῆς τε γυναικὸς καὶ
 30 τῆς θυγατρὸς ἐξέπεμψε τοὺς υἱοὺς Ὠτιον καὶ Ἐφιάλ-
 την· οἱ πλεύσαντες εἰς τὴν Στρογγύλην μάχῃ τε
 ἐνίκησαν τοὺς Θρᾶκας καὶ τὴν πόλιν ἐξεπολιόρη-
 σαν. εἰτα ἡ μὲν Παγκράτις ἐτελεύτησεν, οἱ δὲ περὶ
 τὸν Ὠτιον καὶ Ἐφιάλτην ἐμβάλοντο κατοικεῖν ἐν τῇ
 νήσῳ καὶ ἄρχειν τῶν Θρακῶν· μειωνόμασαν δὲ καὶ
 τὴν νήσον Δίαν. ὕστερον δὲ στασιάσαντες πρὸς ἀλ-
 λήλους καὶ μάχην συνάψαντες, τῶν τε ἄλλων πολ-
 λούς ἀπέκτειναν καὶ ἀλλήλους ἀνείλον, καὶ ὑπὸ τῶν

ἐγχωρίων εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ὡς ἤρωες ἐτιμή-
θησαν. οἱ μὲν οὖν Θρᾷκες ἐνταῦθα κατοικήσαντες
εἰτη πλείων τῶν διακοσίων ἐξέπεδον αὐχμῶν γενομέ-
νων ἐκ τῆς νήσου. μετὰ δὲ ταῦτα Κᾶρες ἐκ τῆς τῶν
Λαμίας καλουμένης μεταναστάντες ἀπῆλθον τὴν νή-
σον ὡς βασιλεύσας Νάξος ὁ Πολέμωνος ἀπὸ Δίας
Νάξον ἀπ' αὐτοῦ προσηγόρευσεν. ἐγένετο δ' ἀνὴρ
ἀγαθὸς καὶ ἐπιφανὴς ὁ Νάξος, καὶ ἀπέλειπεν υἱὸν
Πεύκιππον· οὗ γενομένου υἱὸς Σμέρδιος ἐβασιλευσε
τῆς νήσου. ἐπὶ δὲ τούτου Θησεὺς ἐκ Κρήτης ἀπο-
10 πλέων μετὰ τῆς Ἀριάδνης ἐπαξενώθη τοῖς ἐν τῇ
νήσῳ· καὶ κατὰ τὸν ὕπνον ἰδὼν τὸν Διόνυσον ἀπει-
λῶντά αὐτῷ, εἰ μὴ ἀπολείψει τὴν Ἀριάδνην αὐτῷ,
προβηθεὶς κατέλιπε καὶ ἐξέπλευσε. Διόνυσος δὲ θυκτὸς
ἀπήγαγε τὴν Ἀριάδνην εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον
Μοῖος· καὶ ἐν ἀρχῇ μὲν ἠφανίσθη ὁ θεὸς, μετὰ δὲ
ταῦτα καὶ ἡ Ἀριάδνη ἀφαντος ἐγενήθη.

Μυθολογοῦσι δὲ Νάξιοι περὶ τοῦ θεοῦ τούτου 52
φάσκοντες παρ' αὐτοῖς τραπῆναι τὸν θεόν, καὶ διὰ
τοῦτο τὴν νήσον αὐτῷ γεγονέναι προσφιλεστάτην 20
καὶ ὑπὸ τινῶν Διονυσιάδα καλεῖσθαι. τὸν γὰρ Δία
κατὰ τὸν παραδιδόμενον μῦθον τότε κεραυνωθείσης
Σερμῆλης πρὸ τοῦ τεκεῖν τὸ βρέφος λαβόντα καὶ
ἐρῶράπαντα εἰς τὸν μηρόν, ὡς ὁ τέλειος τῆς γενέσεως
χρότος ἦλθε, βουλομένον λαθεῖν τὴν Ἥραν ἐξελεῖν
τὸ βρέφος ἐν τῇ νῦν Νάξῳ, καὶ δοῦναι τρέφειν ταῖς
ἐγχωρίοις νύμφαις Φαίῃ καὶ Κορωνίδι καὶ Κλειδῇ.
κεραυνῶσαι δὲ τὴν Σερμῆλην πρὸ τοῦ τεκεῖν, ὅπως
875 μὴ ἐκ Θνητῆς ἀλλ' ἐκ θβοῖν ἀθανάτων ὑπάρξας
εὐθύς ἐκ γενετῆς ἀθάνατος ᾗ. διὰ δὲ τὴν εἰς τὸν 30
Διόνυσον εὐεργεσίαν ἐν τῇ τροφῇ τὰς χάριτας ἀπο-
λαβεῖν τοὺς ἐγχωρίους· ἐπιδοῦναι γὰρ τὴν νήσον εἰς
εὐδαιμονίαν, καὶ ναυτικὰς τε δυνάμεις ἀξιολόγους
συστήσασθαι καὶ ἀπὸ Ξέρξου πρῶτους ἀποστάντας
ἐκ τοῦ ναυτικοῦ συγκαταναυμαχῆσαι τὸν βάρβαρον,
καὶ τῆς ἐν Πλαταιαῖς παρατάξεως οὐκ ἀσήμεως με-
τασχεῖν. εἶναι δὲ καὶ περὶ τὴν τοῦ οἴνου ιδιότητα

διάφορον τι παρ' αὐτοῖς καὶ μνηῦσαν τὴν τοῦ Θεοῦ
πρὸς τὴν νῆσον αἰκλιότητα.

- 53 Τὴν δὲ νῆσον τὴν Σύμην ὀνομαζομένην τὸ πα-
λαιὸν ἔρημον οὔσαι πρῶτοι κατώκησαν οἱ μετὰ Τροί-
πος ἐφικόμενοι, ὡν ἡγεῖτο Χιθόνιος, ὁ Προσειδῶνος
καὶ Σύμης, ἀφ' ἧς ἡ νῆσος ἐνχε ταύτης τῆς προση-
χούσας· ὕστερον δὲ αὐτῆς ἐβασίλευσε Νίσυρος ὁ Χα-
ρόπου καὶ Ἀγλαίας, κάλλιε διαφέρων, ὃς καὶ ἐπὶ
Τροίαν μετὰ Ἀγαμέμνονος ἐστράτευσε, τῆς τε νήσου
10 δυναστευων καὶ τῆς Κνιδίας μέρους κυριεύων. μετὰ
δὲ τοὺς Τρωϊκοὺς χρόνους κατέσχον τὴν νῆσον Κάρ-
ρες, καθ' ἃν καιρὸν ἐθαλασσοκράτου. ὕστερον δὲ
αὐγμῶν γενομένων ἐφυγον ἐκ τῆς νήσου, καὶ κατώ-
κησαν τὸ καλούμενον Οὐράνιον, ἣ δὲ Σίμη διέμει-
γεν ἔρημος. ἕως ἂν ἀτόλος ὁ Λακεδαιμονίων καὶ
Ἀργείων παρέβαλεν εἰς τοὺς τοὺς τόπους· ἔπειτα
κατωκίσθη παλιν τὸνδε τὸν τρόπον. τῶν μετὰ Ἰπ-
πότου τις μετασχὼν τῆς ἀποικίας ὄνομα Ναῦσος
ἀναλαβὼν τοὺς καθυστερήσαντας τῆς κληροδοσίας
20 ἔρημον οὔσαν τὴν Σύμην κατώκησε· καὶ τισιν ἐτε-
ροῖς ὕστερον κατωπλευσάσαι, ὡν ἦν Ξανθὸς ἡγεμὼν,
μεταδούς τῆς πολιτείας καὶ χώρας κοινῇ τὴν νῆσον
κατώκησε. φασὶ δὲ τῆς ἀποικίας ταύτης μετασχέειν
τοὺς τε Κνιδίους καὶ Ραδίους.

- 54 Κάλυδναν δὲ καὶ Νίσυρον τὸ μὲν ἀρχαῖον Κάρρες
κατώκησαν, μετὰ δὲ ταῦτα Θειταλὸς ὁ Ἡρακλείδους
ἀμφοτέρας τὰς νήσους κατεκτήσατο. διόπερ Ἀντιφῶς
τε καὶ Φεΐδιππος οἱ Κῶων βασιλεῖς στρατεύοντες
εἰς Ἰλιον ἤρχον τῶν πλεόντων ἐκ τῶν προσηρμει-
30 ων νήσων. κατὰ δὲ τὸν ἐκ Τροίας ἀποπλῶν τέτ-
ταρες τῶν Ἀγαμέμνονος νεῶν ἐξέπεσον περὶ Κά-
λυδναν, καὶ τοῖς ἐγχωρίοις καταμιγνέτες κατώκησαν.
οἱ δὲ τὴν Νίσυρον τὸ παλαιὸν οἰκήσαντες ὑπὸ
σεισμῶν διεφθάρησαν· ὕστερον δὲ Κῶοι, καθ' ἅπερ 374
τὴν Κάλυδναν, ταύτην κατώκησαν· μετὰ δὲ ταῦτα
φθορᾶς ἀνθρώπων ἐν τῇ νήσῳ γενομένης οἱ Ρό-
διοι ἀποίκους εἰς αὐτὴν ἐστεῖλαν. τὴν δὲ Κάρπαθον
πρῶτοι μὲν ὥκησαν τῶν μετὰ Μίνω τινὲς συστρα-

τευσαμένων, καθ' ὃν χρόνον ἐθαλαττοκράτησε πρῶτος τῶν Ἑλλήνων. ὕστερον δὲ πολλαῖς γενεαῖς Ἰουλος ὁ Δημολέοντος, Ἀργεῖος ὢν τὸ γένος, κατὰ τι λόγιον ἀποικίαν ἀπέστειλεν εἰς τὴν Κόρπαθον.

Τὴν δὲ νῆσον τὴν ὀνομαζομένην Ρόδον πρῶτοι 55 κατὰκησαν οἱ προσαγορευόμενοι Τελχίνες· οὗτοι δ' ἦσαν υἱὸς μὲν Θαλάττης, ὡς ὁ μῦθος παραδέδωκε, μυθολογούνται δὲ μετὰ Καφείρας τῆς Ὠκεανοῦ θυγατρὸς ἐκθρέψαι Ποσειδῶνα, Πέας αὐτοῖς παρακαταθεμένης τὸ βρέφος γενέσθαι δ' αὐτοὺς καὶ τεχνῶν 10 τινων εὐρετάς καὶ ἄλλα τῶν εἰς τὸν βίον χρησίμων εἰσηγήσασθαι τοῖς ἀνθρώποις· ἀγάλματα τε θεῶν πρῶτοι κατασκευάσαι λέγονται, καὶ τινα τῶν ἀρχαίων ἀφιδρυμάτων ἀπ' ἐκείνων ἐπωνομάσθαι· παρὰ μὲν γὰρ Ἀνθίδος Ἀπόλλωνα Τελχίνιον προσαγορευθῆναι, παρὰ δὲ Ἰαλυσίοις Ἦραν καὶ νύμφας Τελχιῆδας, παρὰ δὲ Καμειρενσιν Ἦραν Τελχιῆαν· λέγονται δ' οὗτοι καὶ γόητες γεγονέναι, καὶ παράγειν 15 ὅτε βούλονται νέφη τε καὶ ὄμβρους καὶ χαλάζας, καὶ τοὺς μάγους πδιεῖν ἱστοροῦσιν. ἀλλὰττεσθαι δὲ καὶ τὰς ἰδίας μορφάς, καὶ εἶναι φθονερούς ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῶν τεχνῶν. Ποσειδῶνα δὲ ἀνδρωθέντα ἐρασθῆναι τῆς τῶν Τελχίνων ἀδελφῆς Ἀλίας, καὶ μιχθέντα ταύτῃ γεννῆσαι παῖδας· ἐξ μὲν ἀρρένας, μίαν δὲ θυγατέρα Ρόδον, ὣς ἥς τὴν νῆσον ὀνομασθῆναι· γενέσθαι δὲ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐν τοῖς πρὸς ἑω μέρεσι τῆς νήσου τοὺς κληθέντας γίγαντας· 20 ὅτε δὴ καὶ Ζεὺς λέγεται καταπεπολεμηκώς Τιτάνας· ἐρασθῆναι μίαν τῶν νυμφῶν Ἰκαλίαν ὀνομαζομένης, καὶ τρεῖς ἐξ αὐτῆς τεκνῶσαι παῖδας, Σκαρταῖον, Κρόμιον, Κύτρην· κατὰ δὲ τὴν τούτων ἡλικίαν φασὶν Ἀφροδίτην ἐκ Κυθήρων νομιζομένην εἰς Κύπρον καὶ προσορμιζομένην τῇ κήσῳ καλυθῆναι ὑπὸ τῶν Ποσειδῶνος υἱῶν ὄντων ὑπερηφάνων καὶ ὑβριστῶν· τῆς δὲ θεοῦ διὰ τὴν ὀργὴν ἐμβρακούσης αὐτοῖς μανίαν μιγῆναι αὐτοὺς βία τῇ μητρὶ καὶ πολλὰ κακὰ 25 θρᾶν τοὺς ἀχχωροὺς. Ποσειδῶνα δὲ τὸ γεγονός.

αἰσθόμενα, τοὺς μὲν κρύψαι, κατὰ γῆς θύει, τὴν
 πεπρωμένην ἀπὸ γῆρας, οὐκ κληθῆναι. Πραεφύους δὲ
 δαίμονας. Ἀλλὰν δὲ ὀψάμεσαν ἑαυτὴν εἰς τὴν θαλάτ-
 ταν Λευκαδίαν ὀνομασθῆναι καὶ τῆς ἀθανάτου
 56 κυχῆν παρὰ τοῖς ἐχχωρίοις, χρόνῳ δ' ὑστερον προαι-
 σθημένους τοὺς ἑλχίνας τὸν μέλλαντα γίνεσθαι κα-
 τὰ κλισίαν ἐκλιπεῖν τὴν κῆσον καὶ διασπαρῆναι. Λύ-
 κη δ' ἐκ τούτων παρεγενόμενον εἰς τὴν Λυκίαν
 Ἀπόλλωνος Διὸς υἱὸν ἰδρυσασθαι παρὰ τὸν Ξαν-
 10 θον ποταμόν, τοῦ δὲ κατακλισμοῦ χινομένου, τοὺς
 μὲν ἄλλους διασπαρῆναι, τῆς δὲ νῆσου διὰ τὴν
 ἐπομβρίαν ἐπιπολάσαντων τῶν νησῶν λυμῆσαι τοὺς
 ἐπιπέδους τόπους· ὀλίγους δ' εἰς τὰς μετώρας τῆς
 νῆσου συμφυγόντας διασπῆναι. Ἐν οἷς ὑπάρχειν
 καὶ τοὺς Διὸς παῖδας. Ἡλίον δὲ κατὰ μὲν τὸν μή-
 θεν ἰρασθέντα τῆς Ρόδου τὴν τε νῆσον, ἀπ' αὐτῆς
 ὀνομασθαι Ρόδον καὶ τὴν ἐπιπολάσαν ὕδαρ ἀφανίσαι.
 ὃ δ' ἀληθὺς λόγος, ὅτι κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς σύστασιν
 τῆς νῆσου πελώριους αὖθις, ἐπὶ καὶ μαλακῆς τὸν
 15 νῆσον, καὶ γένεσθαι τοὺς κληθέντας ἀπ'
 αὐτοῦ. Ἡλιάδας, ἑπτὰ τῶν ἀριθμῶν καὶ τοὺς λαοὺς
 ὁμοίως αὐτοχθόνες. ἀκατρυθμῶς δὲ τοῦτοιοι κλησθῆ-
 ναι τὴν κῆσον ἱερὴν Ἡλίον, καὶ τοὺς μετὰ ταῦτα
 χινομένους Ροδίους διατελέσαι περιττότερον τῶν ἄλ-
 λων θεῶν τιμῶντας τὸν Ἡλίον ὡς ἀρχηγὸν τῶν
 γένους αὐτῶν. εἶναι δὲ τοὺς ἑπτὰ υἱοὺς Ὀχιμον,
 Κέρκαρον, Μάκαρα, Ἀκτῖνα, Τενάγην, Τριόπαν
 καὶ Κανδαλον, θυγατέρα δὲ μίαν, Ἠλεκτρονῶνην, ἣν
 20 ἐν παρθένῳ εἶπεν μετὰ λαοὺς τὸν βίαν καὶ τῆς κυχῆς
 παρὰ Ροδίοις ἡρώων ἀνδραγαθίαι δὲ τῆς
 Ἡλιάδας εἶπεν τὸν Ἡλίον, οἷμνες γὰρ Ἀθηναίαι
 αἰετοὶ πρώτοι, παρὰ ἑαυτοῖς ἔχουσι τὴν θεὸν καὶ ὃ
 αὐτὸ διασπαρῆσαι λέγεται τοῖς τὴν Ἀττικὴν κατοικοῦσι
 διὰ καὶ φανὲν τοὺς μὲν Ἡλιάδας διὰ τὴν σπουδὴν
 ἐπιλαθόμενους, ἐνέγκειν πῶς ἐπαθεῖναι τὰ θύματα,
 τὸν δὲ τότε βασιλεύοντα τῶν Ἀθηναίων Κέρκωρα
 ἐπὶ τοῦ πύργου, θύειν ὑστερον, διὰ πῶς φασὶ διαμένειν

μέχρι τοῦ νῦν τὸ κατὰ τὴν θυσίαν ἴδιον ἐν τῇ Ρόδῳ καὶ τὴν θεῶν ἐν αὐτῇ καθιδρῶσθαι. περὶ μὲν οὖν τῶν ἀρχαιολογουμένων παρὰ Ῥοδίοις οὕτω τινὲς μυθολογοῦσιν· ἐν οἷς ἴστε καὶ Ζήνων ὁ τὰ περὶ ταύτης συνταξάμενος.

Οἱ δ' Ἕλ्लाδοὶ διαφοραὶ γενηθέντες τῶν ἄλλων 57.
ἐν παιδείᾳ διήνεγκαν καὶ μάλιστα ἐν ἀστρολογίᾳ.
576 εἰσηγήσαντο δὲ καὶ περὶ τῆς ναυτείας πολλὰ, καὶ
τὰ περὶ τὰς ὥρας διατάξαν. εὐφυνέστατος δὲ γενόμε-
νος Τενάγης ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν διὰ φθόνον ἀνηρεῖται 10
γῆραςθείσης δὲ τῆς ἐπιβουλῆς οἱ μετασχόντες τοῦ
φόνου πάντες ἔφυγον. τούτων δὲ Μάκαρ μὲν εἰς
Λίεβον ἀφίκετο, Κανδαλος δὲ εἰς τὴν Κῶ· Ἀντίς
δ' εἰς Αἴγυπτον ἀπάραις ἔκτισε τὴν Ἡλιούπολιν ὀνο-
μαζομένην, ἀπὸ τοῦ πατρὸς θέμενος τὴν προσηγο-
ρίαν· οἱ δ' Αἰγύπτιοι ἔμαθον παρ' αὐτοῦ τὰ περὶ
τὴν ἀστρολογίαν θεωρήματα. ὕστερον δὲ παρὰ τοῖς
Ἕλλησι γενομένου κατακλυσμοῦ, καὶ διὰ τὴν ἐπομ-
βρίαν τῶν πλείστων ἀνθρώπων ἀπολομένων, ὁμοίως
τούτοις καὶ τὰ διὰ τῶν γραμμάτων ὑπομνήματα 20
συνέβη διαφθερῆναι. δι' ἣν αἰτίαν οἱ Αἰγύπτιοι και-
ρὸν εὐθετον λαβόντες ἐξειδιοποίησαντο τὰ περὶ τὴν
αστρολογίαν, καὶ τῶν Ἑλλήνων διὰ τὴν ἀγνοίαν
μηκέτι τῶν γραμμάτων ἀντιποιουμένων ἐνίσχυσεν
εἰς αὐτοὶ πρῶτοι τὴν τῶν ἀστέρων εὕρεσιν ἐποίησαν-
το. ὁμοίως δὲ καὶ Ἀθηναῖοι κτίσαντες ἐν Αἴγυπτῳ
πόλιν τὴν ὀνομαζομένην Σάϊν τῆς ὁμοίας ἐτυχον
ἀγνοίας διὰ τὸν κατακλυσμόν. δι' αἷς αἰτίας πολλαῖς
ὕστερον γενεαῖς Κάδμος ὁ Ἀγήμορος ἐκ τῆς Φοινί-
κης πρῶτος ὑπελήφθη κομίσαι γράμματα εἰς τὴν 30
Ἑλλάδα· καὶ ἀπ' ἐκείνου τὸ λοιπὸν οἱ Ἕλληνες ἔδο-
ξαν αὐτὸ τε προσεργίσαι περὶ τῶν γραμμάτων, κοι-
νῆς τιμῆς ἀγνοίας κατεχούσης τοὺς Ἕλληνας. Τριό-
πας δὲ πλεύσας εἰς τὴν Καρίαν κατέσχεν ἀκρωτή-
ριον τὸ ἀπ' ἐκείνου Τριόπιον κληθέν. οἱ δὲ λοιποὶ
τοῦ Ἥλλου παῖδες διὰ τὸ μὴ μετασχεῖν τοῦ φόνου
κατέμειναν ἐν τῇ Ρόδῳ, καὶ κατήκησαν ἐν τῇ Ια-
λυσίᾳ κτίσαντες πόλιν Ἀχαΐαν. ὣν ὁ πρεσβύτερος

Ὀρχος βασιλεύων ἔγημε μίαν τῶν ἑγχωρίων νυμφῶν
 Ἠγητορίαν, ἐξ ἧς ἐγέννησε θυγατέρα Κυδίππην
 τὴν μετὰ ταῦτα Κυρβίαν μετονομασθεῖσαν ἣν γήμας
 Κέρναφος ὁ ἀδελφὸς διεδέξατο τὴν βασιλείαν. μετὰ
 δὲ τὴν τούτου τελευταίην διεδέξαντο τὴν ἀρχὴν οἱ
 υἱοὶ τρεῖς, Αἰνδος, Ἰάλυσος, Κάμειρος. ἐπὶ δὲ τού-
 των γενομένης μεγάλης πλημμυρίδος ἐπικλυσθεῖσα ἡ
 Κυρβὴ ἔρημος ἐγένετο, αὐτοὶ δὲ διαίλοντο τὴν χώ-
 ραν, καὶ ἕκαστος ἐαυτοῦ πόλιν ὀνομάζοντα ἔκτισε.

58 κατὰ δὲ τούτους τοὺς χρόνους Δαναὸς ἔφυγεν ἐξ
 Αἰγύπτου μετὰ τῶν θυγατέρων καταπλεύσας δὲ τῆς 57

Ροδίας εἰς Αἰνδον καὶ προσδεχθεὶς ὑπὸ τῶν ἑγχω-
 ρίων, ιδρύσατο τῆς Ἀθηναῆς ἱερὸν καὶ τὸ ἄγαλμα
 τῆς θεοῦ καθιέρωσεν. τῶν δὲ τοῦ Δαναοῦ θυγατέ-
 ρων τρεῖς ἐτελεύτησαν κατὰ τὴν ἐπιδημίαν τὴν ἐν
 τῇ Αἰνδῷ, αἱ δ' ἄλλαι μετὰ τοῦ πατρὸς Δαναοῦ εἰς
 Ἄργος ἐξέπλευσαν. μικρὸν δ' ὕστερον τούτων τῶν
 χρόνων Κάδμος ὁ Ἀθήνορος ἀπεσταλμένος ὑπὸ τοῦ
 βασιλέως κατὰ ζήτησιν τῆς Εὐρώπης κατέπλευσεν

20 εἰς τὴν Ροδίαν· κειμασμένος δ' ἰσχυρῶς κατὰ τὸν
 πλοῦν καὶ πεποιημένος εὐχὰς ιδρύσασθαι Προσιδῶτος
 ἱερὸν, διασωθεὶς ιδρύσατο κατὰ τὴν νῆσον τοῦ θεοῦ
 ταύτου τέμενος, καὶ τῶν Φοινίκων ἀπέλιπέ τινας
 τοὺς ἐπιμελησομένους. οὗτοι δὲ καταμιγνύμενοι Ἰαλυ-
 κίοις διετέλεσαν συμπολιτενόμενοι τούτοις· ἐξ ὧν
 φασὶ τοὺς ἱερεῖς κατὰ γένος διαδέχεσθαι τὰς ἱερω-
 σύνας. ὁ δ' οὖν Κάδμος καὶ τὴν Αἰνδίαν Ἀθηναῶν
 ἐτίμησεν ἀναθήμασιν, ἐν οἷς ἦν χαλκοῦς λείβης ἀξιό-
 λογος κατεσκευασμένος εἰς τὸν ἀρχαῖον ρυθμόν·

30 οὗτος δ' εἶχεν ἐπιγραφὴν Φοινικικοῖς γράμμασιν, ἣ
 φασὶ πρῶτον ἐκ Φοινίκης εἰς τὴν Ἑλλάδα κομισθῆ-
 ναι. μετὰ δὲ ταῦτα τῆς Ροδίας γῆς ἀνάσης ὄφεις
 ὑπερμεγέθεις, συνέβη πολλοὺς τῶν ἑγχωρίων ὑπὸ
 τῶν ὄφειν διαφθαρῆναι. διόπερ οἱ περιλειφθέντες
 ἐπεμψαν εἰς Δῆλον τοὺς ἐπερωτήσοντας τὸν θεὸν
 περὶ τῆς τῶν κακῶν ἀπαλλαγῆς. τοῦ δ' Ἀπόλλωνος
 προστάξαντος αὐτοῖς παραλαβεῖν Φόρβακτα μετὰ
 τῶν συνακολουθαούντων αὐτῶν, καὶ μετὰ τούτων

κατοικεῖν τὴν Ῥόδον· οὗτος δ' ἦν υἱὸς μὲν Λαπί-
 θου, διέτριβε δὲ περὶ Θηταλίαν μετὰ πλειόνων ζη-
 τῶν χώραν εἰς κατοικῆσαι· τῶν δὲ Ῥοδίων μετα-
 πεμψαμένων αὐτὸν κατὰ τὴν μαντείαν καὶ μεταδόν-
 των τῆς χώρας, ὃ μὲν Φόρβας ἀνείλε τους ὄφεις,
 καὶ τὴν νῆσον ἐλευθέρωσας τοῦ φόβου κατώκησεν
 ἐν τῇ Ῥοδίᾳ γενόμενος δὲ καὶ τὰλλα ἀνὴρ ἀγαθός,
 ἔσχε τιμὰς ἥρωικας μετὰ τὴν ταλκυτήν. ὕστερον δὲ 59
 τούτων Ἀλθαιμένης ὁ Κατρεύς υἱὸς τοῦ Κρητῶν
 βασιλέως περὶ τινων χρησιθηριαζόμενος ἔλαβε χρησμὸν 10
 ὅτι πεπρωμένον ἐστὶν αὐτῷ τοῦ πατρὸς αὐτόχειρα
 γενέσθαι. βουλόμενος οὖν τοῦτο τὸ μῦθος ἐκφυγεῖν
 ἐκουσίως ἔφυγεν ἐκ τῆς Κρήτης μετὰ τῶν βουλομέ-
 νων συναπάραι, πλειόνων ὄντων. οὗτος μὲν οὖν
 378 κατέπλευσε τῆς Ῥοδίας εἰς Κάμειρον· ἐπὶ δ' ὄρους
 Ἀταβύρου Λιδὸς ἱερὸν ἰδρύσατο τοῦ πρσαγορευομέ-
 νου Ἀταβυρίου, ὅπερ ἔτι καὶ νῦν τιμᾶται διαφερόν-
 τως, κείμενον ἐπὶ τινος ὑψηλῆς ἄκρας, ἀφ' ἧς ἐστὶν
 ἀφορᾶν τὴν Κρήτην. ὃ μὲν οὖν Ἀλθαιμένης μετὰ
 τῶν συνακολουθησάντων κατώκησεν ἐν τῇ Κάμειρῳ 20
 τιμαίμενος ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων· ὃ δὲ πατήρ αὐτοῦ
 Κατρεύς ἐρημος ὢν ἀρρέων παιδῶν καὶ διαφερόν-
 τως ἀγαπῶν τὸν Ἀλθαιμένην, ἐπλεύσεν εἰς Ῥόδον,
 φιλοτιμύμενος εὐρεῖν τὸν υἱὸν καὶ ἀπαγαγεῖν εἰς
 Κρήτην. τῆς δὲ κατὰ τὸ πεπρωμένον ἀναγκῆς ἐπι-
 σχυούσης, ὃ μὲν Κατρεύς ἀπέβη μετὰ τινων ἐπὶ τὴν
 Ῥοδίαν νυκτός, καὶ γενομένης συμπλοκῆς καὶ μάχης
 πρὸς τοὺς ἐγχωρίους, ὃ Ἀλθαιμένης ἐκβοηθῶν ἠκόν-
 τισε λόγῃ καὶ δι' ἀγνοίαν παίσας ἀπέκτεινε τὸν πα-
 τέρα. γνωσθεὶς δὲ τῆς πράξεως, ὃ μὲν Ἀλθαί- 30
 μένης οὐ δυνάμενος φέρειν τὸ μέγεθος τῆς συμφο-
 ρᾶς τὰς μὲν ἀπαντησεις καὶ ὁμιλίας τῶν ἀνθρώ-
 πων παρέκαμπε, διδούς δ' ἑαυτὸν εἰς τὰς ἐρημίας
 ἤλατο μόνος, καὶ διὰ τὴν λύπην ἐτελεύτησεν· ὕστε-
 ρον δὲ κατὰ τινα χρησμὸν τιμὰς ἔσχε παρὰ Ῥοδίοις
 ἥρωικας. βραχὺ δὲ πρὸ τῶν Ἰρωικῶν Τληπόλεμος
 ὁ Ἡρακλέους φεύγων διὰ τὸν Λικυμνίου θάνατον,
 ὃν ἀκασίως ἦν ἀνηρηκώς, ἔφυγεν ἐξ Ἀργους ἐκου-

αἰώς· χρησμόν δὲ λαβὼν ὑπὲρ ἀποικίας μετὰ τειχων
 λαῶν κατέπλευσεν εἰς τὴν Ῥόδον, καὶ προσδεχθεὶς
 ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων αὐτοῦ κατῴκησε· γεγόμενος δὲ
 βασιλεὺς πάσης τῆς νήσου τὴν τε χώραν ἐπ' ἰσῆς
 κατεκληροῦνῃσιν καὶ τὰλλα διετέλεσεν ἄρχων ἐπιει-
 αῶς. τὸ δὲ τελευταῖον μετ' Ἀχαμένναντος στρατεύσας
 εἰς Ἰλιον τῆς μέγ. Ῥόδου τὴν ἡγεμονίαν παρεδωκε
 Βούτα τῷ ἑξ' Ἀργυροῦ αὐτῷ μετασχάντι τῆς φυγῆς,
 αὐτὸς δ' ἐπιφανὴς ἐν τῷ πολέμῳ γεγόμενος ἐτελεύ-
 10 τησεν ἐν τῇ Τρωάδι.

60. Ἐπεὶ δὲ ταῖς Ῥοδίαν πράξεις τῆς κατὰ τὴν ἁν-
 τιπέραν Χερρόνησου ἐνιαυτοῦ συμπληῖσθαι συμβέβηκεν,
 οὐκ ἀνοικειον ἡγαῦμα περὶ αὐτῶν διελεῖν. ἡ Χερ-
 ρόνησος τοίνυν τῷ παλαιῷ, ὥς μὲν τινὲς φασιν,
 ἀπὸ τῆς φύσεως τοῦ τόπου ὄντος ἰσθμίουδους ταν-
 τῆς ἐτύχε τῆς προσηγορίας· ὥς δὲ τινὲς ἀναγεγρα-
 φασιν, ἀπὸ τοῦ δυναστεύσαντος τῶν τόπων ὄνομα
 Χερρόνησου προσηγόρευται. οὐ πολλῷ δ' ὕστερον
 τῆς τούτου δυναστείας λέγεται πέντε Κύρηταις ἐκ
 20 Κρήτης εἰς αὐτὴν περαιωθῆναι· τούτους δ' ἀπογο-
 νους γεγενῆσθαι τῶν ὑποδεξαμένων Δία παρὰ τῆς μη-
 τρός Ρέας καὶ Θρεψάντων ἐν ταῖς κατὰ τὴν Κρήτην
 Ἰδαίοις ὄρεσι. στόλῳ δ' ἀξιολόγοι πλεμιστὰς εἰς τὴν
 Χερρόνησον τοὺς μὲν κατοικησάντας αὐτὴν Κάρας
 ἐκβαλεῖν, αὐτοὺς δὲ κατοικῆσαντας τὴν μὲν χώραν 379
 εἰς πέντε μέρη διελεῖν, καὶ πόλιν ἕκαστον κτίσαι δι-
 μνην ἅφ' ἑαυτοῦ τὴν προσηγορίαν. οὐ πολὺ δὲ τού-
 των κατόπιν Ἰναχον τὸν Ἀργείων βασιλέα αφανι-
 σθείσης τῆς θυγατρὸς Ἰαῦς ἐξασπροκτεῖλαι Κύρην
 80 ἕνα τῶν ἡγεμονικῶν ἀνδρῶν, δόντα αὐτῷ στόλον
 ἀξιόλογον, καὶ προστάξαι ζητεῖν ἐκ παντὶ τόπῳ τὴν
 Ἰαὴν, καὶ μὴ ἐπανελθεῖν, εἰ μὴ ταύτης ἐγκρατὴς
 γένηται. ὁ δὲ Κύρκος ἐπὶ πολλὰ τῆς οἰκουμένης
 μέρη πλανηθεὶς καὶ μὴ δυνάμενος εὑρεῖν ταύτην,
 κατέπλευσε τῆς Κάρας εἰς τὴν προτιρημένην Χερρό-
 νησον· ἀπογόνους δὲ τὴν εἰς οἶκον ἀνακομιδὴν κατή-
 κησεν ἐν τῇ Χερρόνησῳ, καὶ τὰ μὲν πείσας τὰ δ'
 ἀναγκάσας ἐβασίλευσε μέρους τῆς χώρας καὶ πόλιν

ἔκτισεν ὁμώνυμον ἑαυτῷ Κύρον· πολιτευόμενος δὲ δημοτικῶς, μεγάλης ἀποδοχῆς εὐύχχανε παρὰ τοῖς συμπολιτευομένοις. μετὰ δὲ ταῦτα Τριόπαν, ἓνα τῶν 61
Ἑλλίου καὶ Ράδου παίδων, φεύγοντα τὸν Τεναγέα τοῦ ἀδελφοῦ φόνου εἰς τὴν Χερρόνησον ἀφικέσθαι. ἔνταῦθα δὲ καθαρθέντα τοῦ φόνου ὑπὸ Μελιτιέως τοῦ βασιλέως εἰς τὴν Θετταλίαν πλεῦσαι ἐπὶ συμμαχίαν τοῖς Δυνακίῳ καὶ συνενθελὲν ἐκ τῆς Θετταλίας τοὺς Πελασγούς, καὶ μερίσασθαι τὸ καλούμενον Δώτιον πεδίον. ἔνταῦθα δὲ τὸ τέμενος τῆς 10
Δημητρος ἐκκόψαντα τῇ μὲν ὕλῃ καταχρήσασθαι πρὸς βασιλείων κατασκευήν· δι' ἣν αἰτίαν ὑπὸ τῶν ἔγχωρίων μισηθέντα φυγεῖν ἐκ Θεσσαλίας, καὶ καταπλεῦσαι μετὰ τῶν συμπλευσάντων λαῶν εἰς τὴν Κνιδίαν· ἐν ἣ κτεῖναι τὸ καλούμενον ἀπ' αὐτοῦ Τριόπιον. ἔντεῦθεν δ' ὁρμώμενον τὴν τε Χερρόνησον κατακτείνεσθαι καὶ τῆς ὁμόρου Καρίας πολλήν. περὶ δὲ τοῦ γένους τοῦ Τριόπα πολλοὶ τῶν συγγραφέων καὶ ποιητῶν διαπεφανήκασιν· οἱ μὲν γὰρ ἀναγράφουσιν αὐτὸν υἱὸν εἶναι Κανάκης τῆς Αἰόλου καὶ 20
Ψοειδῶκος, οἱ δὲ Λαπίθου τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ Στίλβης τῆς Πηνειοῦ.

Ἔστι δ' ἐν Καστάβῳ τῆς Χερρόνησου ἱερὸν 62
ἅγιον Ἡμιθέας, ἧς τὴν περιπέτειαν οὐκ ἄξιον παραλιπεῖν. πολλοὶ μὲν οὖν καὶ ποικίλον λόγοι περὶ αὐτῆς παραδίδονται· τὸν δ' ἐπικρατοῦντα καὶ συμφωνούμενον παρὰ τοῖς ἔγχωρίοις διέξιμεν. Σταφύλου γὰρ καὶ Χρυσοθέμιδος φασὶ γενέσθαι τρεῖς θυγατέρας· Μολπαδίαν καὶ Ροιῶ καὶ Παρθένον ὄνομα. καὶ τῇ μὲν Ροιῶ τὸν Ἀπόλλωνα μιγέντα ἔγκυνον 30
ποιῆσαι· τὸν δὲ πατέρα αὐτῆς ὡς ὑπ' ἀνθρώπου τῆς φθορᾶς γεγενημένης ὀργισθῆναι, καὶ διὰ τοῦτο τὴν θυγατέρα εἰς λάρνακα συγκλείσαντα βαλεῖν εἰς 380
τὴν θάλατταν. προσενεχθείσης δὲ τῆς λάρνακος τῇ Ἀθλῷ τεκεῖν ἄρρενα, καὶ προσαγορεύσαι τὸ παιδίον Ἄνιον. τὴν δὲ Ροιῶ παραδόξως σωθεῖσαν ἀναθεῖναι τὸ βρέφος ἐπὶ τὸν βωμὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, καὶ ἐπεύξασθαι τῷ θεῷ, εἰ ἔσται ἐξ ἐκείνου, σῶζειν

κύριό. τὸν δ' Ἀπόλλωνα μυθολογοῦσι τότε μὲν κρυ-
 ψαι τὸ παιδίον, ὕστερον δὲ φροντίσαντα τῆς τροφῆς
 διδάξαι τὴν μαντικὴν, καὶ τινὰς αὐτῷ περιτιθέναι
 μεγάλας τιμὰς. τὰς δὲ τῆς φθορείας ἀδελφὰς Μολ-
 παδίαν καὶ Παρθένον φυλαττόνσας τὸν τοῦ πατρὸς
 οἶνον, προσφάτως καὶ ἀνθρώπους εὐρημένον, εἰς
 ὕπνον κατένεχθῆναι· καθ' ὃν δὲ καιρὸν τὰς τρεφο-
 μένας παρ' αὐτοῖς ὥς εἰσελθεῖν, καὶ τὸν τε ἔχοντα
 τὸν οἶνον κέραμον συντρίψαι καὶ τὸν οἶνον διαφθεῖ-
 ναι. τὰς δὲ παρθένους μαθούσας τὸ γεγονός, καὶ
 φοβηθείσας τὸ ἀπότομον τοῦ πατρὸς, φυγεῖν ἐπὶ
 πρὸν αἰγιαλὸν καὶ ἀπ' αὐτῶν πετρῶν ὑψηλῶν ἑαυτὰς
 φῆναι. Ἀπόλλωνα δὲ διὰ τὴν οἰκειώμεντα τὴν πρὸς
 τὴν ἀδελφὴν ὑπολαβάντα τὰς κόρας εἰς τὰς ἐν Χερ-
 ρονήσῳ πόλεις καταστῆσαι· καὶ τὴν μὲν ὀνομαζομέ-
 νην Παρθένον ἐν Βυβαστῷ τῆς Χερρὸνῆσου τιμὰς
 ἔχειν καὶ τέμενος, Μολπαδίαν δὲ εἰς Κάσταβον ἐλ-
 θούσαν διὰ τὴν ἀπὸ τοῦ θεοῦ γενομένην ἐπιφάνειαν
 Ἡμιθέαν ὀνομάσθαι καὶ τιμᾶσθαι παρὰ πᾶσι τοῖς
 ἐν Χερρὸνῆσῳ. ἐν δὲ ταῖς θυσίαις αὐτῆς διὰ τὸ
 συμβῆναι περὶ τὸν οἶνον πάθος τὰς μὲν σπονδὰς με-
 λικράτῳ ποιοῦσι, τὸν δ' ἀψάμενον ἢ φαγόντα ὕας
 63 οὐ νόμιμον πρᾶσθαι πρὸς τὸ τέμενος. ἐν δὲ τοῖς
 ὕστερον χρόνοις ἐπὶ τοσούτον ἔλαβε τὸ ἱερὸν αὐξήσῃ
 τῆς Ἡμιθέας ὥστε μὴ μόνον παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις
 καὶ τοῖς περιόικοις τιμᾶσθαι διαφερόντως, ἀλλὰ καὶ
 τοὺς μακρὰν οἰκοῦντας εἰς αὐτὸ φιλοτίμως φοιτᾶν,
 καὶ θυσίαις τε μεγαλοπρεπέσι καὶ ἀναθημασιν ἀξιο-
 λόχοις τιμᾶν, τὸ δὲ μέγιστον, Ἡέρσας ἡγουμένους
 30 τῆς Ἀσίας, καὶ πάντα τὰ τῶν Ἑλλήνων ἱερὰ συ-
 λῶντας, μόνου τοῦ τῆς Ἡμιθέας τεμένους ἀποσχέ-
 σθαι, τοὺς τε ληστὰς τοὺς πάντα διαρπαζόντας μόνον
 τοῦτο ἀγεῖναι παντελῶς ἄσυχον, καίπερ αἰε-
 χιστον ὑπάρχον καὶ ἀκίνδυνον ἔχον τὴν ἀρπαγὴν.
 αἰτίαν δὲ τῆς ἐπὶ πλείον αὐξήσεως φέρουσι τὴν κοι-
 κὴν εἰς ἀνθρώπους εὐεργεσίαν· τοῖς τε γὰρ κάμνουσι
 κατὰ τοὺς ὕπνους ἐφισταμένην φανερώς δίδόναι τὴν
 331 θεραπείαν καὶ πολλοὺς τοῖς ἀπεγνωσμένοις πάθεσι

[συνεχομένους] περιτυχόντας ὑγιασθῆναι· πρὸς δὲ
τούτοις τὸ περὶ τὰς δυστοκούσας τῶν γυναικῶν τῆς
ἐν ταῖς ὠδίσι τλαιπωρίας καὶ κινδύνων ἀπαλλάττειν
τὴν θεόν. διὰ καὶ πολλῶν ἐν παλαιῶν χρόνων σε-
σαισμέων πεπληρωταὶ τὸ τέμενος ἀνάθημάτων· καὶ
ταῦτα οὐδ' ὑπὸ φυλάκων οὐδ' ὑπὸ τείχους ὄψεσθαι
φιλατιζόμενα· ἀλλ' ὑπὸ τῆς συνήθους δεισιδαιμονίας.
περὶ μὲν οὖν Ῥόδου καὶ Χερσονήσου ἀρκισθησόμεθα
τοῖς ἡθεῖσι.

Περὶ δὲ τῆς Κρήτης νῦν διεξιμεν. οἱ μὲν γὰρ 64
τὴν Κρήτην κατοικοῦντες φασιν ἀρχαιοτάτους παρ
αὐτοῖς γενέσθαι τοὺς θεομαζομένους Εἰσοκρήτας αὐ-
τόχθονας, ὧν τὸν βασιλέα Κρήτα καλοῦμενον πλείστα
καὶ μέγιστα κατὰ τὴν νῆσον εὐρεῖν τὰ δυνάμενα
τῶν κρινῶν τῶν ἀνθρώπων βίον ὠφελῆσαι. καὶ τῶν
θεῶν δὲ τοὺς πλείστους μυθολογοῦσι παρ' ἑαυτοῖς
γεγονέναι τοὺς διὰ τὰς κοινὰς εὐεργεσίας τυχόντας
ἀθανάτων τιμῶν· περὶ ὧν ἡμεῖς ἐν κεφαλαίοις τὰ
παραδιδόμενα διεξιμεν ἀκολουθῶς τοῖς ἐνδοξατάτοις
τῶν τὰς Κρητικὰς πράξεις συνταξαμένων. πρῶτοι 20
τοῖνυν τῶν εἰς μῆμην παραδεδομένων ᾤκησαν τῆς
Κρήτης περὶ τὴν Ἰθὴν οἱ προσαγορευθέντες Ἰθαῖοι
Δακτύλοι. τούτους δ' οἱ μὲν ἑκατὸν τὸν ἀριθμὸν
γεγονέναι παραδεδωκάσιν, οἱ δὲ δῖνα φασὶν ὑπάρ-
χοντας τυχεῖν ταύτης τῆς προσηγορίας τοῖς ἐν ταῖς
χερσὶ δακτύλοις ὄντας ἰσαριθμούς. ἔτι οἱ δ' ἰστοροῦ-
σιν, ὧν ἔστι καὶ Ἐφορος, τοὺς Ἰθαίους Δακτύλους
γενέσθαι μὲν κατὰ τὴν Ἰθὴν τὴν ἐν Φρυγίᾳ, δια-
βῆναι δὲ μετὰ Μίνωος εἰς τὴν Εὐρώπην· ὑπάρξαν-
τας δὲ πόλιν ἐπικηδεύσαι πᾶς τε ἐκφῶας καὶ τε- 30
λειῶς καὶ μυστήρια, καὶ περὶ Σαμοθράκην διατρέ-
ψαντας οὐ μετρίως ἐν τούτοις ἐκπλήττειν τοὺς ἐχχω-
ρίους· καθ' ὃν δὴ χρόνον καὶ τὸν Ὀρφέα, φυσῶ
διαφόρῳ κεχορηγημένον πρὸς πόλιν καὶ μελωδίαν,
μαθητὴν γενέσθαι τούτων, καὶ πρῶτον εἰς τοὺς Ἑλ-
ληνας ἐξενεγκεῖν τελετὰς καὶ μυστήρια. οἱ δ' οὖν
κατὰ τὴν Κρήτην Ἰθαῖοι Δακτύλοι παραδέδωκεναι
τὴν τε τῶν πυρὸς χρῆσιν καὶ τὴν τοῦ χαλκοῦ καὶ

οιδήρου φύσιν ἔξευρεῖν τῆς Ἀπτεραίων χώρας περὶ
 τὸν καλούμενον Βερέκυνθον καὶ τὴν ἐργασίαν δι-
 ῆς κατασκευάζεται. δόξαντας δὲ μεγάλων ἀγαθῶν
 ἀρχηγούς γεγενῆσθαι τῇ γένει τῶν ἀνθρώπων τε- 331
 μῶν τυχεῖν ἀθανάτων. ἱστοροῦσι δ' αὐτῶν ἓνα μὲν
 προσαγορευθῆναι Ἡρακλῆα, δόξῃ δὲ διανεχόντα θεῶ-
 ναι τὸν ἀγῶνα τῶν Ὀλυμπίων· τοὺς δὲ μετα-
 γνηστέτους ἀνθρώπους διὰ τὴν ὁμοιωμίαν δοκεῖν
 τὸν ἐξ Ἀλκμήνης συστήσασθαι τὴν τῶν Ὀλυμπίων
 10 θέσιν. φασὶ δὲ ἀμείβειν τούτων διαμέμειν τὸ πολλὰς
 τῶν γυναικῶν ἔτι καὶ νῦν λαμβάνειν ἐπὶ φάσιν ἀπὸ
 τούτου τοῦ θεοῦ καὶ περιάμματα ποιεῖν, ὡς γεγο-
 νότος αὐτοῦ γόητος καὶ τὰ περὶ τὰς τελευτὰς ἐπι-
 πετηδευκότος· ἔ· δὴ πλείστον κεχωρίσθαι τῆς Ἡρα-
 65 κλῆους συνηθείας τοῦ γεγονότος ἐξ Ἀλκμήνης· μετὰ
 δὲ τοὺς Ἰθαίους Δακτύλους ἱστοροῦσι γενέσθαι Κού-
 ρητας ἰννεά. τούτους δ' οἱ μὲν μυθολογοῦσι γεγο-
 νέναι γηγενεῖς, οἱ δ' ἀπαγόνους τῶν Ἰθαίων Δακτύ-
 λων. κατοικεῖν δ' αὐτοὺς τῶν ὄρων τοὺς συνδέδρους
 20 καὶ παραγγώδεις τόπους καὶ τὸ σύνολον τοὺς ἔχον-
 τας σκέλην καὶ ὑπόδυσιν φυσικῇ, διὰ τὸ μήπω
 κατασκευάς οἰκῶν εὐρησθαι διανεχόντας· δ' αὐτοὺς
 συνέσει πολλά τῶν κοινῇ χρησίμων καταδείξαι· τὰς
 τε γὰρ ποίμνας τῶν προβατῶν τούτους ἀθροῖσαι
 πρῶτους, καὶ τὰ γένη τῶν ἄλλων βοσκημάτων ἐξη-
 μερῶσαι, καὶ τὰ περὶ τὰς μελιττοουργίας καταδείξαι·
 ὁμοίως δὲ καὶ τὰ περὶ τὴν ταξικὴν καὶ τὰς κυνηγίας
 εἰσηγήσασθαι, καὶ τῆς πρὸς ἀλλήλους κοινῆς ὁμιλίας
 καὶ οὐμβιώσεως, ἔτι δ' ὁμοιολογίας καὶ τινας εὐνοίας
 30 ἀρχηγούς γενέσθαι· εὐρεῖν δὲ καὶ ξίφη καὶ κράνη
 καὶ τὰς ἐνοπλίους ὀρχήσεις, δι' ὧν ποιοῦντας μεγά-
 λους ψόφους ἀπατᾷ τὸν Κρόνον. φασὶ δ' αὐτοὺς
 τὸν Δία λάθρα τοῦ πατρὸς Κρόνου παραδόσης
 τῆς Ρίας τῆς μητρὸς ὑποδέξασθαι καὶ θρῆναι
 περὶ οὗ τὰ κατὰ μέρος μέλλοντας ἡμᾶς δηλοῦν ἀναγ-
 ναῖον ἀκαλαβεῖν μικρὸν ἀνωκίρω τὴν διήγησιν.
 66 Μυθολογοῦσι γὰρ οἱ Κρήτες γενέσθαι κατὰ τὴν
 τῶν Κουρήτων ἡλικίαν τοὺς καλουμένους Τίτᾶνας.

τούτων δὲ τῆς Κνωσίας χώρας ἔχον τὴν οἰκισιν
 ὅπου περ ἔτι καὶ νῦν δέκνυνται θεμέλια. Ρέα δ' οἰκό-
 πίδα καὶ κυπαρίττων ἄλλος ἐκ παλαιοῦ χρόνου ἀντι-
 μένον. ὑπάρχει δὲ τὸν ἀριθμὸν ἑξ μὲν ἀνδρας, πέντε
 δὲ γυναῖκας, ὡς μὲν τινες μυθολογοῦσιν, Οὐρανοῦ
 καὶ Γῆς υἱας, ὡς δὲ πινες φαίνον, ἑκ τινος τῶν
 Κορυνητῶν καὶ μητρὸς Τιταίης, ἀφ' ἧς αὐτοὺς
 ταύτης τετευχέναι τῆς προσηγορίας. ἄρσενας μὲν
 οὖν γενέσθαι τὸν τε Κρόνον καὶ Τιτρίωνα καὶ Κάϊον,
 ἔτι δὲ Ιαπετὸν καὶ Κόριον, καὶ τὸ τελευταῖον Ὠκε- 10
 νόν, ἀδελφὰς δὲ τούτων τὴν τε Ρέα καὶ Θέμιν
 καὶ Μνημοσύνην, ἔτι δὲ Φοίβην καὶ Τηθύν. ὧν
 ἕκαστον τῶν ἑστέων γενέσθαι τοῖς ἀνθρώποις, καὶ
 διὰ τὴν εἰς ἀπέναντος ἐναρχεσίαν τυχόν τιμῶν καὶ
 μνήμη αἰωνίου. τὸν μὲν οὖν Κρόνον ἄντα προαβύ-
 ττα βασιλεῖα γενέσθαι, καὶ τοῖς καθ' ἑαυτὸν ἀν-
 θρώποις ἐξ ἀγρίου διαίτης εἰς βίον ἡμέρον μετα-
 στήσαι· καὶ διὰ τοῦτο ἀποδοχῆς μεγάλης τυχόντα
 πολλοὺς ἐπιλθεῖν τῆς αἰκουμένης τόπους. αἰσθησά-
 σθαι δ' αὐτὸν ἅπασαν τὴν τε δικαιοσύνην καὶ τὴν 20
 ἀπλότητα τῆς ψυχῆς, διὰ καὶ τοὺς ἐπὶ Κρόνον γη-
 κομένους ἀνθρώπους παραδέδωκεν τοῖς μεταγενε-
 στέροις εὐήθεις καὶ ἀκαχοὺς σκευαίους, ἐν δ' εὐδαί-
 μονας γεγενητοῖς, δυνάστευσαι δ' αὐτὸν μάλιστα τῶν
 πρὸς ἑστέων τόπων καὶ μεγίστης ἀξιοθῆναι τιμῆς.
 διὸ καὶ μέχρι τῶν νεωτέρων χρόνων παρὰ Βασιλεῖας
 καὶ Καρχηδονίοις, ὅτε ἦν ἡ πόλις αὕτη, ἔτι δὲ καὶ
 τοῖς ἄλλοις τοῖς πλησιωχάροις ἔδουαι, ἐπιφανέως
 ἑορτὰς καὶ θυσίας γενέσθαι τούτῳ τῷ θεῷ καὶ
 πολλοὺς τόπους ἐπανύμους αὐτῷ γενέσθαι. διὰ δὲ 30
 τὴν υπερβολὴν τῆς εὐνομίας ἀδίκημα μὲν μηδὲν ὅπως
 ὑπὸ μηδενὸς συντελεῖσθαι, πάντας δὲ τὰς ὑπὸ πῆν
 ἡγεμονίαν τούτου τεταχμένους μακάριον βίον ἐχέ-
 ναι, πάσης ἡδονῆς ἀνεμποδίστως ἀπολαύοντας. πε-
 ρὶ δὲ τούτων καὶ τοῦ ποιητῆν Ἡσίοδον ἐπιμαρτυρεῖν
 ἐν ταῖςδε τοῖς ἑπεσιν·

οἳ μὲν ἐπὶ Κρόνον ἦσαν, ὅτ' οὐρανῷ ἐμβασιλευν,
 ὅστω θεοὶ δ' ἔωσαν, ἀκηδέα θυμὸν ἔχοντες,

ἡσυχίαν ἄτερ τε πόνων καὶ οἰζύος· οὐδὲ τι δειλὸν
γῆρας ἐπὶν· αἰεὶ δὲ πόδας καὶ χεῖρας ὁμοίους
τέρποντι ἐν θαλίῃσι, κακῶν ἔκτοσθεν ἀπάντων.
θνήσκον δ' ὡς ὕπνῳ δεδμημένοι· ἐσθλὰ δὲ πάντα
τοῖσιν ἔην· καρπὸν δ' ἔφερε βέλτερος ἄρουρα
αὐτομάτῃ πολλὸν τε καὶ ἄφθονον· οἱ δ' ἐθέλητοί
ἦσαν· ἔργα κέμοντο σὺν ἐσθλοῖσι πολέεσσιν,
ἀφνειοὶ μῆλοισι, φίλοι μακάρεσσι θεοῖσι.

περὶ μὲν οὖν Κρόνου ταυτὰ μυθολογοῦσιν.

- 67 Ὑπερίονα δὲ φασὶ τοῦ τε ἡλίου τὴν κίνησιν καὶ
σελήνης καὶ τῶν ἄλλων ἀστρῶν, εἰ δὲ τὰς ὥρας 384
εἰς συντελούμενας ὑπὸ τούτων, πρῶτον ἐξ ἐπιμε-
λείας καὶ παρατηρήσεως κατανοήσαντα τοῖς ἄλ-
λοις εἰς γνῶσιν παραδούναι, καὶ διὰ τοῦτο αὐτὸν
πατέρα τούτων ὀνομασθῆναι· καὶ θαυμάζει γεγεννηκότα
τὴν τούτων θεωρίαν καὶ φύσιν. καὶ Κόλου μὲν καὶ
Φελβης Ἀητῶ γενέσθαι, Λυκείου δὲ Προμηθεῖ τὸν
παραδοσθέντα μὲν ὑπὸ τινῶν μυθογράφων ὅτι τὸ
πῦρ κλείψας παρὰ τῶν θεῶν ἔθηκε τοῖς ἀνθρώποις,
ἔπειτα ἀλήθειαν δὲ εὐρεῖν γινόμενον τῶν πυρίων,
ἔξ ὧν ἐκκαίεται τὸ πῦρ. τῶν δὲ Τιτανίδων φασὶ
Μνημοσύνην λογιζομένους εὐρεῖν καὶ τὰς τῶν ὀνομά-
των θέσεις ἐκαστῶν τῶν ὄντων τάξαι, δι' ὧν καὶ δη-
λοῦμεν ὅσατα καὶ πρὸς ἀλλήλους ὀμιλοῦμεν· ὅ τινες
τὸν Ἑρμῆν φασὶν εἰσηγήσασθαι. προσάπτουσι δὲ τῇ
θεῷ ταύτῃ καὶ τὰ πρὸς ἀνανέωσιν καὶ μνήμην γινό-
μενα παρὰ τοῖς ἀνθρώποις, ἀφ' ὧν δὴ καὶ τῆς
προσηγορίας τυχῆν αὐτὴν ταύτης. Θέμιν δὲ μυθολο-
γοῦσι ματιλᾶς καὶ θυσιᾶς καὶ θεσμούςς τους περὶ
39 τῶν θεῶν πρῶτην εἰσηγήσασθαι καὶ τὰ περὶ τὴν
ἐκνομίαν καὶ εὐρίαν καταδείξαι. διὸ καὶ θεσμοφύλα-
κας καὶ θεσμοθέτας ὀνομάζεσθαι τοὺς τὰ περὶ τοὺς
θεοὺς ὅσια καὶ τοὺς τῶν ἀνθρώπων νόμους διαφυ-
λάττοντας· καὶ τὸν Ἀπόλλω καθ' ὃν δὴ χρόνον τοὺς
χρησμούς διδόναι μέλλει θεμιστεύειν λέγομεν, ἀπὸ
τοῦ τὴν Θέμιν εὐρίαν γεγενῆσθαι τῶν χρησμῶν.
οὗτοι μὲν οὖν οἱ θεοί, πολλὰ τὸν ἀνθρώπινον βίον
εὐεργετήσαντες, οὐ μόνον ἀθανάτων τιμῶν ἡξιώθη-

αν, ἀλλὰ καὶ πρῶτος τὸν Ὀλύμπου ἐνομιόθησαν
ἵκειν μετὰ τὴν ἐξ ἀνθρώπων μεταστάσιν.

Κρόνου δὲ καὶ Πέας λέγεται γενέσθαι τὴν τε 68
Ἑστίαν καὶ Δήμητραν καὶ Ἥραν, ἔτι δὲ Δία καὶ
Περσεφῶνα καὶ Ἀθήν. τούτων δὲ λέγεται τὴν μὲν
Ἑστίαν τὴν τῶν οἰκῶν κατασκευὴν εὐρεῖν, καὶ δια-
τὴν εὐεργεσίαν ταύτην παρὰ πᾶσι σχεδὸν ἀνθρώποις
καὶ πάσαις οἰκίαις καθιδρυθῆναι τιμῶν καὶ θυσιῶν
υπεχάτουςαν. Δήμητραν δὲ, τοῦ σίτου φρομένου μὲν
ἵς ἔτυχε μετὰ τῆς ἄλλης βοτάνης, ἀγνοομένου δὲ 10
παρ' ἀνθρώποις, πρώτην συγκομίσαι, καὶ τὴν κα-
τεργασίαν αὐτοῦ καὶ φυλακὴν ἐπινοῆσαι καὶ σπελ-
εῖν καταδείξαι. εὐρεῖν μὲν οὖν αὐτὴν τὸν σίτον παρ'
οὗ γεννηθῆαι τὴν θυγατέρα Περσεφόνην, μετὰ δὲ
τὴν ταύτης γένεσιν καὶ τὴν ὑπὸ Πλούτωνος ἀρπα-
γὴν ἐμπρῆσαι πάντα τὸν καρπὸν διὰ τε τὴν ἐχθρὰν
τὴν παρὰ τὸν Δία καὶ τὴν ἐπὶ τῇ θυγατρὶ λύπην.
εἰς δὲ τὴν εὐρεσιν τῆς Περσεφόνης διαλλαγῆναι
τὸν Δία καὶ τὸν Τριπτολέμῳ ἀποδοῦναι τὸν τοῦ
ἔκτου σπόρον, ὃ συντάξαι πᾶσιν ἀνθρώποις μετα- 20
οῦναι τῆς τε θαρρεῖς καὶ τὰ περὶ τὴν ἐργασίαν τοῦ
πόρου δαδάξαι. λέγουσι δὲ τινες ὅτι καὶ νόμους
ἐξηγήσατο, καθ' οὓς ἀλλήλοις τὸ θάλαιον δοδῶναι
ἐνεθροίσθησαν ἄνθρωποι, καὶ τὴν παραδοῦσαν αὐ-
τοῖς θεῶν ἀπὸ τούτων θεσμοφόρον προσεηγόρευσαν.
ἐγίστων γὰρ ἀνθρώποις ἀγαθῶν αἰτίαν γενομένην
πιφαγεστάτων τυχεῖν τιμῶν καὶ θυσιῶν, ἔτι δ' ἐου-
ῶν καὶ πανηγύρεων μεγαλοπρεπῶν, οὐ παρ' Ἑλ-
ησι μόνον ἀλλὰ καὶ παρὰ πᾶσι σχεδὸν τοῖς βαρβά-
οις, ὅσοι τῆς τροφῆς ταύτης ἐκοινώνησαν. 30

Ἀμφεσθητοῦσι δὲ περὶ τῆς εὐρέσεως τοῦ καρ- 69
ποῦ τῶν πολλοί, τὴν θεὸν φάμενοι παρ' ἑαυτοῖς
πρῶτους ὀφθῆναι καὶ τὴν τούτου φύσιν τε καὶ χρῆ-
σιν καταδείξαι. Αἰγύπτιοι μὲν γὰρ λέγουσι τὴν τε
Δήμητραν καὶ τὴν Ἴσιν τὴν αὐτὴν εἶναι, καὶ εἰς
Ἰγυπτον ἐννεγκεῖν πρώτην τὸ σπέρμα, ἀρδενόντος
ἐν εὐκαιρῶς τὸ πεδίον τοῦ Νέλλου ποταμοῦ, ταῖς
ὥραις ὑπερταύτης χώρης ταύτης κεκραμένης. τοὺς

δὲ Ἀθηναίους, καὶ πρὸ ἀποφασισμένου τὴν αὐτοῦ
 τοῦ καρποῦ τούτου γεγενημένην πρὸ αὐταῖς, ὁμοῦς
 μαρτυρεῖν αὐτὸν ἐτέρωθεν κεκοιμημένον εἰς τὴν Ἀτ-
 τικὴν τὸν γὰρ τόπον τὸν ἐξ ἀρχῆς δεξαμένον τὴν
 δωρεάν ταύτην Ἐλευσίᾳ προσαγορεύειν ἀπὸ τοῦ
 παρ' ἐτέρων ἔλθειν ἐς σπέρμα τοῦ αἵτου κομι-
 σθέντος, αἱ δὲ Σακελιώται, πῆσον ἱερὸν Διμήτρος καὶ
 Κρήης σκαυῆτες, εἰκὸς εἶναι φασὶ τὴν δωρεάν ταύ-
 την πρώτοις τοῖς τὴν προσηλυσιτάτην χώραν νεο-
 10 μένους δοθῆναι. ἄτοπον μὲν γὰρ ὑπάρχειν εὐκαρ-
 ποτάτην αὐτὴν ὡς ἰδίαν ποιῆσαι, τῆς δ' εὐεργεσίας
 ὡς μηδὲν προσηκουσὴ μὴδ' ἰσχυρὰ μεταδοῦναι, καὶ
 ταῦτ' ἐν αὐτῇ τὴν γῆν οἰκῶσαν ἔχουσαν, ἅπερ καὶ τῆς
 Κόρης τὴν ἀρπαγὴν ἐν τῇ κῆρᾳ ταύτῃ γεγονέναι
 συμπεφάνηται. εἶναι δὲ καὶ τὴν χώραν οἰκισιοτάτην 386
 τοῖσι τοῖς καρποῖς, ἐν ἣ καὶ τὸν ποιητὴν λέγειν,
 ἀλλὰ τὰ γ' ἀσπάρτα καὶ ἀνήρατα πάντα φῦνται,
 πυροὶ καὶ κριθαί.

Περὶ μὲν οὖν Διμήτρος τριαῦτα μυθολογοῦσι. τῶν
 20 δ' ἄλλων θεῶν τῶν ἐκ Κρόνου καὶ Ρέας γενομένων
 φασὶν οἱ Κρήτες Ποσειδῶνα μὲν πρῶτον χρῆσασθαι
 καὶς κατὰ θαλάτταν ἐργασίαις, καὶ στάλας συστή-
 σασθαι, παρὰ δὲ τοῦ αὐτοῦ τὴν ἡγεμονίαν ταύτην
 τοῦ Κρόνου. διὸ καὶ παραδίδεσθαι τοῖς ἐπιγινόμε-
 ναις τοῦτον κύριον ὑπάρχειν τῶν κατὰ θαλάτταν
 πραγματοποιμένων, καὶ θυσίαις ὑπὸ τῶν ναυτιλλομένων
 τιμᾶσθαι. προσάπτουσι δ' αὐτῷ καὶ τὸ τοὺς ὑπ-
 30 πους θαμάσαι πρῶτον καὶ τὴν ἐπιστήμην καταδεί-
 ξαι τὴν περὶ τὴν ἵππικὴν, ἀφ' ἧς Ἰππείον αὐτὸν
 30 ὠνομάσθαι, τὸν δ' Ἀθῆναι λέγεται τὰ περὶ τὰς τα-
 φὰς καὶ τὰς ἐκφοράς καὶ θμῆας τῶν τεθνεώτων κα-
 ταδείξαι, τὸν πρὸ τοῦ χρόνου μηδεμιᾶς οὔσης ἐπιμε-
 λείας περὶ αὐτοῦς. διὸ καὶ τῶν τετελευτηκότων ὁ
 θεὸς οὗτος παρελλήκειται κυριεύειν, ἀπονεμηθείσης
 τὸ παλαιὸν αὐτῷ τῆς τούτων ἀρχῆς καὶ φροντίδος.
 70 Περὶ δὲ τῆς τοῦ Διὸς γενέσεως τε καὶ βασι-
 λείας διαφωνοῦται καὶ κενεὸς μὲν φασιν αὐτὸν με-
 τε τὴν ἐξ ἀνθρώπων τοῦ Κρόνου μετὰστασιν εἰς

ληψας, διαφύλαξαι, τὴν βασιλείαν· ἀνὸς βίαν κατα-
 χύσαντα τὸν πατέρα, ναρίως δὲ καὶ δικάως ἀξιο-
 λέντα ταύτης τῆς τιμῆς· τικὲς δὲ μυθολογοῦσι τῷ
 Κρόνῳ, μετέσθαι λόχον περὶ τῆς τοῦ Διὸς γενέσεως,
 ὅτι παραιρήσεται τὴν βασιλείαν αὐτοῦ βωϊώς, ἢ γεν-
 ηθαίς παις· ἀνὰ περ τὸν μὲν Κρόνον τὰ γεννώμενα· ὁ
 ταῖα πλεονάχως ἀφαιεῖν· τὸν δὲ Ρέα· ἀχανε-
 τήσασαν, καὶ μὴ θυγαμένην, μεταθεῖναι τὴν προαι-
 ρεσιν τῶνδρός, τὸν Δία τεκοῦσαν ἐν τῇ προαγορευό-
 μενῃ Δίτῃ κλέψαι, καὶ δοῦναι λάθρᾳ ταῖς Κούρη-
 ῖν ἐνθρέψαι ταῖς κατακαύσαι πλησίον ὄρους τῆς Ἰθης-
 αῦτος δ' ἀπενέγκας εἰς τὸ ἄντρον παραδούνας
 αἷς, νύμφαις, παρακλευσσάμενους τὴν πᾶσαν ἐπιμέ-
 ρειαν αὐτοῦ ποιεῖσθαι· αὐτὰς δὲ μέλλει καὶ γὰρ
 ἰστοῦσαι τὰ παλαιὰ ἐθροῦν καὶ τῆς αἰῶς τῆς
 κομαιομένης, Ἀμαλθείας τὸν μαστὸν εἰς διατροφὴν
 ἐκρίχοντο· σημεία δὲ πολλὰ μέχρι τοῦ νῦν δια-
 τεῖναι τῆς γενέσεως καὶ διατροφῆς τοῦ θεοῦ τοῦτον
 αὐτὰ τὴν γῆσον φερόμενον· μὲν γὰρ ὑπὸ τῶν Κου-
 ρῆων αὐτοῦ ἐμψύχον· ψαῖον· ἀνοικνεῖται τὸν ὄμφαλον
 περὶ τὸν ποταμὸν τὸν καλούμενον Τρίκωνα· καὶ τὸ
 σφῆρα δὲ τοῦτο τὰ καθιέρωθεν ἀπότομ' ἔστε σφαι-
 ραίτες Ὀμφαλὸν προαγορευθῆναι, καὶ τὸ περικε-
 κλῆτον πεδῖον ὁμοίως Ὀμφαλείαν, κατὰ δὲ τὴν Ἰδην
 καὶ ἡ συνέβη, τρεφθῆναι τὸν θεόν, καὶ τὰ ἄντρον ἐν
 τῇ κρήνῃ δάκτυλ' εἶχε καθιέρωται, καὶ οἱ περὶ αὐτὸ
 λειμῶνες ὁμοίως ἀκείνται περὶ τὴν ἀκρωρείαν ὅντες·
 ὁ δὲ πάντων παραδοξότατον καὶ μυθολογούμενον
 ἐστὶ τῶν μελετῶν αὐτῷ ἄξιον παραλιπεῖν, τὸν γὰρ
 τὸν φασὶν αὐτῶντος μνηστῆρα τῆς πρὸς αὐτὰς ἀφ' ὧν
 ἐκείντος διαφύλαξαι, βουλόμενον, ἀλλάξαι μὲν τὴν
 ὄραν αὐτῶν, καὶ πρῆσαι χαλκῷ· χουσακίδει παρὰ
 Ἀφροδίτῃ τοῦ τόπου δ' ἄντος ἐψηλαῦσαν ὑπερβολὴν
 αἱ πνευμάτων τε μεγάλων ἐν αὐτῷ γινομένων καὶ
 ἰόντος πολλῆς πυκνότητος, ἀνελπισθήσεως αἰτίας καὶ
 παθεῖν ποιῆσαι, δυσχεμερωτάτους τόπους νεωρέ-
 ες, τῇ θρηψάσῃ δ' αἰετὶ τιμᾶς τε τινος ἄλλας απο-
 τῆμαι, καὶ τὴν ἐπαυχυμένην αὐτῆς λαβεῖν, μίχλια·

χοι ἐπονομασθέντα· ἀνδραθέντα δ' αὐτὸν φασὶ πρῶτον πόλιν κτίσσει περὶ αὐτὴν Δίκταν ὄρεον καὶ τὴν γένεσιν αὐτοῦ γενέσθαι μυθολογοῦσιν· ἥς ἐκλειψθεΐσης ἐν τοῖς ὑστερον χρόνοις διαμέγειν ἔτι καὶ νῦν ἱερματι τῶν θεμελίων.

- 71 Διενέγκας δὲ τὸν θεὸν τοῦτον ἀπάντων ἀνδραῖα καὶ ἀνέσσει καὶ δικαιοσύνη καὶ ταῖς ἄλλαις ἀπάσαις ὑπεταῖς. θεὸς καὶ παραλαβόντα τὴν βασιλείαν παρὰ τοῦ Χρόνου πλείστα καὶ μέγιστα τὸν ἀνθρώπινον βίβλον εὐεργετήσας· πρῶτον μὲν γὰρ ἀπάντων καταδείξαι περὶ τῶν ἀδικημάτων τὸ δίκαιον ἀλλήλοις δοῦναι τοὺς ἀνθρώπους, καὶ τοῦ βλάττει πρῶττειν ἀποστήσας, κρῖσει δὲ καὶ δικαστηρίῳ τὰς ἀμφισβητήσεις διαλύειν. καθύλου δὲ τὰ περὶ τῆς εὐνομίας καὶ τῆς εἰρήνης προσκαταπληρῶσαι, τοὺς μὲν ἀγαθοὺς πείθοντά, τοὺς δὲ φαύλους τῇ τιμωρῇ καὶ τῷ φόβῳ καταπληττόμενον. ἐπελθεῖν δ' αὐτὸν καὶ τὴν οἰκουμένην σχεδὸν ἀπάσαν τοὺς μὲν ληστὰς καὶ ἀσεβεῖς ἀναιρῶντα, τὴν δ' ἰδοιτήτα καὶ τὴν δημοκρατίαν εἰσηγούμενον· οἷς οὐ ψαύειν ὕδιν καὶ τοὺς γίγαντας ἀνελκύν, ἐν μὲν Κρήτῃ τοὺς περὶ Μύκωνον, κατὰ δὲ τὴν Θράκην τοὺς περὶ Τρυφῶνα· πρὸ δὲ τῆς μάχης τῆς πρὸς τοὺς γίγαντας τοὺς ἐν Κρήτῃ λέγεσθαι τὸν Δία θύσας ἡλίου καὶ οὐρανῶ καὶ γῆ· ἐπὶ δὲ τῶν ἱερῶν ἀπάντων φανῆσαι τὰ παρὰ τούτων ἐπικριθέντα, πρῶτον ἐπισημαίνεται πρῶτος καὶ ἀπόστασις ἀπὸ τῶν πολεμίων πρὸς αὐτούς· ἀπολουθὸν δὲ τούτοις γενέσθαι τοῦ πολέμου τὸ τέλος· αὐτομολῆσαι μὲν γὰρ ἐκ τῶν πολεμίων Μοῦσαῖον, θεῶν καὶ τυχεῖν οἰρισμένων τιμῶν καταπαθῆναι δ' ὑπὸ τῶν θεῶν ἀπάνας τοὺς ἀντιταξαμένους· σφαιρῆναι δὲ καὶ ἄλλους· πολέμους αὐτῶν πρὸς γίγαντας, τῆς μὲν Μακεδονίας περὶ τὴν Ἰαλλήνην, τῆς δ' Ἰταλίας κατὰ τὸ πεδίον· ὃ τὸ μὲν παλαιὸν ὑπὸ τοῦ κατακαυμένου τόπων Φλέγραϊον ὠνομάζετο, κατὰ δὲ τοὺς ὑστερον χρόνους Κυρραῖον προσηγορεύθη· κολασθῆναι δὲ τοὺς γίγαντας ὑπὸ Διὸς θεῶν τὴν εἰς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους παρηνόμιαν καὶ διὰ τὸ ταῖς τοῦ

ὤματος ὑπαρχαῖς καὶ ῥώμας παρορθῶς κατα-
 υλοῦσθαι μὲν τοὺς πλησιοχώρους, ἀπειθεῖν δὲ ταῖς
 οἰ τοῦ δικαίου τιθεμένης νόμοις, πόλεμον δ' ἐκ-
 ρεῖν πρὸς τοὺς διὰ τὰς κοινὰς εὐεργεσίας ὑπὸ πάν-
 τ' ἑαυτοὺς νομιζομένους. τὸν δ' οὖν Δία λέγουσι μὴ
 νῶν ἄρδην ἐξ ἀνθρώπων μαφάνισαι τοὺς ἀσεβεῖς 87
 πονηροὺς, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀρεταῖς τῶν τε θεῶν καὶ
 ὧν ἔτι δὲ ἀνδρῶν τὰς ἀξίας ἀποκείμαι τιμὰς,
 δὲ τὸ μέγεθος τῶν εὐεργεσιῶν καὶ τὴν ὑπερ-
 τῆς δυνάμεως συμφῶνας αὐτῷ παρα πάντων 10
 κευωρῆσθαι τὴν τε βασιλείαν εἰς τὸν αἰ χρόνον
 τὴν οἰκίαν τὴν ἐν Ὀλύμπῳ καταδειχθῆναι δὲ 72
 θυσίας αὐτῷ συντελεῖν ὑπὲρ τοὺς ἄλλους ἀπαν-
 τας, καὶ μετὰ τὴν ἐκ γῆς μεταστάσιν εἰς τὸν οὐρανόν
 ἐγγεῖσθαι δοξὰς δικαίους ἐν ταῖς τῶν αὐτοῦ πε-
 ροχῶν ψυχαῖς ὡς ἀπάντων τῶν γινόμενων κατα-
 νὼν αὐτὸς εἶη κύριος, λέγω δὲ ἀμβρῶν τε καὶ
 τῶν καὶ κεραυνῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιοῦ-
 τῶν διόπερ αὐτὸν προσαγορευθῆναι Ζῆνα μὲν ἀπὸ
 δοκεῖν τοῖς ἀνθρώποις αἴτιον εἶναι τοῦ εἶναι 20
 ἐκ τοῦ περιεχόντος ἐνκρασίας τοὺς καρπὸν
 οὐκὰ πρὸς τέλος, πατέρα δὲ διὰ τὴν φροντίδα
 τὴν εὐκαίαν τὴν εἰς ἀπαντας, ἔτι δὲ καὶ τὸ θε-
 ῶν ἀρχηγὸν εἶναι τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων,
 οὐ δὲ καὶ βασιλεῖα διὰ τὴν τῆς ἀρχῆς ὑπερο-
 εμβουλεία δὲ καὶ μητιέτην διὰ τὴν ἐν τῷ βασι-
 λεύῳ καλῶς συνέειναι. μυθολογοῦσι δὲ καὶ τὴν
 νῶν κατὰ τὴν Κρήτην ἐκ Διὸς ἐν ταῖς πηγαῖς
 ῥίτῳ ποταμοῦ γεννηθῆναι διὰ καὶ Τριτο-
 ν ἐπονομασθῆναι. ἔστι δὲ καὶ νῦν ἔτι παρὰ 30
 τῶν ταύτας ἱερὸν ἅγιον τῆς θεοῦ ταύτης ἐν
 τῇ τὴν γένεσιν αὐτῆς ὑπάρχει μυθολογοῦσι,
 τε δὲ καὶ τοὺς γάμους τοὺς τε Διὸς καὶ τῆς
 ἐν τῇ Κνωσίων χώρα γενέσθαι κατὰ τινα
 πλησίον τοῦ Θήρητος ποταμοῦ, καθ' ὃν νῦν
 ἔστιν, ἐν ᾧ θυσίας κατ' ἐνιαυτὸν ἁγίους ὑπὸ
 γχωρίων συντελεῖσθαι, καὶ τοὺς γάμους ἀπο-
 θαι, καθάπερ ἐξ ἀρχῆς γενέσθαι παρεδόθησαν.

τούτῳ δὲ Ἰδὸς ἐγγόνους φασὶ γενέσθαι, θεὰς μὲν
 Ἀφροδίτην καὶ Ἀφροδίτας, πρὸς δὲ ταύταις Εἰλει-
 θυίαν καὶ τὴν ταύτης συνεγγόνῃ Ἀρτεμιν, καὶ τὰς
 προσκαρομένομεναις, Ἐρᾶς, Ἑυνομίαν τε καὶ Δίκην,
 ἔτι δ' Εἰρήνην, θεοὺς δὲ Ἐφαιστον καὶ Ἄρη-
 73 καὶ Ἀπόλλωνα, πρὸς δὲ τούτοις Ἑρμῆν. τούτων δ' ἅ-
 εκάστω μύθοι λόγοι εἰσι. τὸν δ' Ἰδὸς τῶν εὐρεθέντων ὑπ'
 αὐτοῦ καὶ συντελομένων ἔργων τὰς ἐπιστήμας καὶ
 τὰς τιμὰς τῆς εὐδοκίᾶς ἀπονεῖμαι, βουλομένον αἰώ-
 70 νιον αὐτοῖς περιποιῆσαι μνήμην παρὰ πᾶσιν ἀνθρώ-
 ποις. παραδεδόσθηναι δὲ τῇ μὲν Ἀφροδίτῃ τὴν τε τῶν
 παρθένων ἡλικίαν, ἐν αἷς χρόνοις δὲ γαμεῖν αὐτάς,
 καὶ τὴν ἄλλην ἐπιμελείαν τὴν ἔτι καὶ νῦν ἐν τοῖς
 γάμοις γινώσκουσαν μετὰ θυσιῶν καὶ σπονδῶν, ὥς
 πρὸ τοῦτον ἀνθρώποις τῇ θεῇ ταύτῃ προθύουσι δὲ
 πρὸτέρῳ ἀπάρηες τῷ Ἰδῷ τῷ τελείῳ καὶ Ἡρᾷ τε-
 λείᾳ διὰ τὸ τούτους ἀρχηγούς γεγενῆσθαι καὶ πάντων
 εὐχετάς, καθότι προσέροται. ταῖς δὲ Χάρισι δοθῆ-
 ναι τὴν τῆς ὕψεως κόσμησιν καὶ τὸ σχηματίζειν ἑκα-
 75 στον μέρος τοῦ σώματος πρὸς τὸ βέλτεον καὶ προσ-
 ἡλές τοῖς θεωροῦσι, πρὸς δὲ τούτους τὸ κατάρχειν
 εὐεργεσίας, καὶ πάλιν ἀμειβεσθαι ταῖς προσήκουσαις
 χάρισι τούτῳ εὐποιήσαντας. Εἰλειθυίαν δὲ λαβεῖν
 τὴν περὶ τὰς τικτούσας ἐπιμελείαν καὶ θεραπείαν
 τῶν ἐν τῇ τικτεῖν κακοπαθοῦσῶν· διὸ καὶ τὰς ἐν
 τοῖς τοιούτοις κινδυνεύουσας γυναῖκας ἐπικαλεῖσθαι
 μάλιστα τὴν θεὸν ταύτην. Ἀρτεμιν δὲ φασιν εὐ-
 ρεῖν τὴν τῶν νηπίων παιδίων θεραπείαν, καὶ τρο-
 φὰς τινὰς ἀρροξοῦσας τῇ φύσει τῶν βρεφῶν· ἀφ'
 80 ἧς αἰτίας καὶ κορυγροφον αὐτὴν ὀνομάζεσθαι. τῶν
 δ' ὀνομαζομένων Ἰερῶν ἑκάστη δοθῆναι τὴν ἐπιώνυ-
 μον ἰατρικὴν τε καὶ τοῦ βίου διακόσμησιν ἐπὶ τῇ με-
 γίστῃ τῶν ἀνθρώπων ὠφελείᾳ· μηδὲν γὰρ εἶναι μάλ-
 λον δυνάμενον εὐδαίμονα βίον παρασκευάσαι τῆς
 εὐνομίας καὶ δίκης καὶ εἰρήνης. Ἀθηναίαν δὲ προσά-
 πτουναι τὴν τε τῶν ἐλαιῶν ἡμέρωσιν καὶ φυτεῖαν πα-
 ραδοῦναι τοῖς ἀνθρώποις καὶ τὴν τοῦ καρποῦ τού-
 του κατεργασίαν· πρὸ γὰρ τοῦ γενέσθαι τὴν θεὸν

αὐτὴν ὑπαρξαι μὲν τὸ γένος τοῦτο τῶν δένδρων
τῆς ἄλλης ἀγρίας ὕλης, τὴν μέντοι γ' ἐπιμέ-
ιαν ταύτης οὐκ εἶναι καὶ τὴν ἐμπειρίαν τὴν ἐκ
τῶν γινομένην περὶ τούτων· πρὸς δὲ τοῦτοις τῆς
ἐσθῆτος κατασκευὴν καὶ τὴν τεκτονικὴν τέχνην,
ὅθ' ἄλλα τῶν ἐν ταῖς ἄλλαις ἐπιστήμασι εἰσηγή-
σθαι τοῖς ἀνθρώποις· εὐρεῖν δὲ καὶ τὴν τῶν ἀν-
θρώπων κατασκευὴν καὶ τὴν διὰ τούτων συντελουμένην
οὐσικήν, καὶ τὸ σύνολον πολλὰ τῶν φιλοτέχνων ἐρ-
ον, ἀφ' ὧν ἐργάνην αὐτὴν προσαγορεύεσθαι. 10

Ταῖς δὲ Μούσαις δοθῆναι παρὰ τοῦ πατρὸς τὴν 74
ἐν γραμματίων εὐρεσιν καὶ τῇ τῶν ἐπῶν σύνθεσιν
τὴν προσαγορευομένην ποιητικὴν, πρὸς δὲ τῆς
οὔσιας ὅτι Σύροι μὲν εὐρεταὶ τῶν γραμματίων
ἐσθ' ἔστιν, παρὰ δὲ τούτων Φοίνικες μαθόντες τοῖς Ἕλλησι
παρὰδεδόκασιν, οὗτοι δ' εἰδὼν οἱ μετὰ Κάδμου πλεον-
τες εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ διὰ τοῦτο τοὺς Ἕλ-
λας τὰ γράμματα Φοινίκια προσαγορεύειν, φασί
τοὺς Φοίνικας οὐκ ἐξ ἀρχῆς εὐρεῖν, ἀλλὰ τοὺς τῶν
γράμματων μεταθεῖναι μόνον· καὶ τῇ 20
φῇ ταύτῃ τοὺς πλείστους τῶν ἀνθρώπων χρησά-
μεναι, καὶ διὰ τοῦτο τυχεῖν τῆς προσηρυμένης προσα-
γορεύσεως. Ἡφαιστίον δὲ λέγουσιν εὐρετὴν γενέσθαι
περὶ τὸν δίδηρον ἐργασίας ἀπάσης καὶ τῆς περὶ
χαλκὸν καὶ χρυσὸν καὶ ἄργυρον καὶ τῶν ἄλλων
τὴν ἐκ τοῦ πυρὸς ἐργασίαν ἐπιδέχεσθαι, καὶ ταῖς
ἐργασίαις τὰς τοῦ πυρὸς ἀπάσας προσεξευρεῖν,
παρὰδόναι τοῖς τε ταῖς τέχνας ἐργαζομένοις καὶ
ἄλλοις ἅπασιν ἀνθρώποις. διόπερ' οἱ τε τῶν
ἀνθρώπων τούτων δημιουργοὶ τὰς εὐχὰς καὶ θυσιὰς 30
αὐτῷ θεῷ μάλιστα ποιῶσι, καὶ τὸ πῦρ οὗτοι
αἱ πάντες οἱ ἄνθρωποι προσαγορεύουσιν Ἡφαί-
στον, εἰς μνήμην καὶ τιμὴν ἀθάνατον τιθέμενοι τὴν
ἐργάνην τῷ κοινῷ βίῳ δεδομένην εὐεργεσίαν. τὸν
θεὸν δὲ μυθολογοῦσι πρῶτον κατασκευάσαι πανο-
μίαν καὶ στρατιώτας καθοπλίσαι, καὶ τὴν ἐν ταῖς
ἐργασίαις ἐναγώνιον ἐνέργειαν εἰσηγήσασθαι, φρονέοντα
ἀπειθοῦντας τοῖς θεοῖς. Απόλλωνα δὲ τῆς κι-

θάρας εὐρετὴν ἀναγορεύουσι καὶ τῆς κατ' αὐτὴν μου-
 αικῆς· ἔτι δὲ τὴν ἰατρικὴν ἐπιστήμην ἐξευγχεῖν δια-
 τῆς μαντικῆς τέχνης γινομένην, δι' ἧς τὸ παλαιὸν
 συνεβαίνε θεραπείας τυγχάνειν τοὺς ἀρρώστατοντας·
 εὐρετὴν δὲ καὶ τοῦ τόξου γενομένου διδάξαι τοὺς
 ἐχθαρῖους τὰ περὶ τῆς τοξείας· ἡ δὲ αἰτίας μά-
 λιστα παρὰ τοῖς Κρησὶν ἐξηλώσθαι τὴν τοξικὴν, καὶ
 τὰ τόξα Κρητικὸν ὀνομασθῆναι. Ἀπόλλωνος δὲ καὶ
 10 Κερωνίδος Ἀσκληπιὸν γενηθέντα, καὶ πολλὰ παρὰ
 τοῦ πατρὸς τῶν εἰς ἰατρικὴν μαθόντα, προσεξευρεῖν
 τὴν τε χειρουργίαν καὶ τὰς τῶν φαρμάκων σκευα-
 σίας καὶ ῥιζῶν δυνάμεις, καὶ καθόλου προβιβάσαι
 τὴν τέχνην ἐπὶ τοσούτον ὥστε ὡς ἀρχηγὸν αὐτῆς καὶ
 κτίστην τιμᾶσθαι.

- 75 Τῷ δ' Ἑρμῇ προσάπτουσι τὰς ἐν τοῖς πολέμοις
 γινομένας ἐπικηρυκείας καὶ διαλλαγὰς καὶ σπονδάς, 391
 καὶ τὸ τούτων σύσημον κηρύκειον, ὃ φορεῖν εἰώθα-
 σιν οἱ περὶ τῶν τοιούτων τοὺς λόγους ποιοῦμενοι
 καὶ διὰ τούτου τυγχάνοντες παρὰ τοῖς πολέμοις
 20 ἀσφαλείας· ὅθεν δὴ καὶ κοινὸν Ἑρμῇ ὠνομάσθαι,
 διὰ τὸ τὴν ὠφέλειαν ἀμφοτέροις εἶναι κοινὴν ταῖς
 ἐν τῷ πολέμῳ τὴν εἰρήνῃ μεταλαμβάνουσι. φασὶ δ'
 αὐτὸν καὶ μέτρα καὶ σταθμὰ καὶ τὰ διὰ τῆς ἐμπο-
 ρίας κέρδη πρῶτον ἐπινοῆσαι καὶ τὸ λάθρα τὰ τῶν
 ἄλλων σφετερίζεσθαι. παραδιδόσθαι δ' αὐτὸν καὶ
 κήρυκα τῶν θεῶν, ἔτι δ' ἄγγελον ἄριστον, διὰ τὸ
 σαφῶς αὐτὸν ἕκαστα τῶν εἰς ἐντολὴν δοθέντων ἑρ-
 μηνεύειν· ἂν οὐ καὶ τετευχέναι τῆς προσηγορίας
 αὐτοῦ ταύτης, οὐχ εὐρετὴν τῶν ὀνομάτων καὶ λε-
 30 ξων γενομένων, ὡς τινὲς φασιν, ἀλλὰ τὴν τῆς ἀπαγγε-
 λίας ἄριστον καὶ σαφές ἐκπεπονηκότα περιττότερον
 τῶν ἄλλων. εἰσηγητὴν δ' αὐτὸν καὶ παλαίστρας γε-
 νέσθαι, καὶ τὴν ἀπὸ τῆς χελώνης λύραν ἐπινοῆσαι
 μετὰ τὴν Ἀπόλλωνος πρὸς Μαρσύαν σύγκρισιν,
 καθ' ἣν λέγεται τὸν Ἀπόλλωνα νικῆσαντα καὶ τι-
 μωρίαν ὑπὲρ τὴν ἀξίαν λαβόντα πυρὰ τοῦ λειψάνου
 μεταμεληθῆναι, καὶ τὰς ἐκ τῆς κιθάρας χορδὰς
 ἐκρῆξαντα μέχρι τινὸς χρόνου τῆς ἐν αὐτῇ μουσι-

ἵς ἀποστῆναι. Διόνυσον δὲ μυθολογεῖν εὐρετὴν
 γένεσθαι τῆς τ' ἀμπέλου καὶ τῆς περὶ ταύτην ἐργα-
 ας, ἔτι δ' οἰνοποιίας, καὶ τοῦ πολλοὺς τῶν ἐκ τῆς
 ὥρας καρπῶν ἀπάθησάωρίζεσθαι καὶ τὰς χρείας
 ἰ τὰς τραπῆρας παρέχεσθαι τοῖς ἀνθρώποις ἐπὶ πο-
 νηχράντων. τοῦτον δὲ τὸν θεὸν γεγονέναι φασὶν ἐκ
 ὁρῶ καὶ Περσεφόνης κατὰ τὴν Κρήτην, ὃν Ὀρφεὺς
 τὰ τὰς τελετὰς παρέδωκε διασπόμενον ὑπὸ τῶν
 τάνων πλείονας γὰρ Διόνυσους ἀμφαίνει γεγο-
 αι, περὶ ὧν ἡμεῖς σαφέστερον τὰ κατὰ μέρος ἐν 10
 εἰστέροις καιροῖς ἀναγεγραψαμεν. οἱ δ' οὖν Κρή-
 τῆς παρ' αὐτοῖς γενέσεως τοῦ θεοῦ πειρῶνται
 εἰς φέρειν, λέγοντας ὅτι περὶ τὴν Κρήτην δύο
 τοὺς κτίσας ἐπὶ τῶν καλουμένων διδυμῶν κόλποι
 νυσιάδας ἀφ' ἑαυτοῦ προσηγάρψεν, ὅπερ μηδα-
 τῆς οἰκουμένης αὐτὸν ἐτέρωθεν πεποιημέναι.
 Ἡρακλέα δὲ μυθολογοῦσιν ἐκ Διὸς γενέσθαι 76
 πολλοῖς ἔτεσι πρότερον τοῦ γεννηθέντος [περὶ τὴν
 ὀγείαν] ἐξ Ἀλκμήνης. τοῦτον δὲ μητρὸς μὲν μὴ
 εἰληφέναι τίς ἦν, αὐτὸ δὲ μόνον ὅτι ῥώμη σῶ- 20
 ὅς πολὺ τῶν ἀπάντων διενεγκὼν ἐπῆλθε τὴν
 υμέτην, κολάζων μὲν τοὺς ἀδίκους, ἀναρῶν δὲ
 ἦν χώραν ἀδίκητον ποιοῦντα θηρία· πᾶσι δ' ἀν-
 ποῖς τὴν ἐλευθερίαν περιποιήσας· ἀήττητος μὲν
 το καὶ ἄτρωτος, διὰ δὲ τὰς εὐεργεσίας ἀθανά-
 τιμῆς ἔτυχε παρ' ἀνθρώποις. τὸν δ' ἐξ Ἀλκμή-
 Ἡρακλέα παντελῶς νεώτερον ὄντα, καὶ ζηλω-
 γνόμενον τῆς τοῦ παλαιοῦ προαιρέσεως, διὰ
 νύτας αἰτίας τυχεῖν τὴν ἀθανασίαν καὶ χρό-
 ἐγγενομένων διὰ τὴν ὁμωνυμίαν δοῦναι τὸν αὐ- 30
 ῖναι, καὶ τὰς τοῦ προτέρου πράξεις εἰς τοῦ-
 ιεταπεσεῖν, ἀγνοοῦντων τῶν πολλῶν τάληθές.
 χοῦσι δὲ τῶν παλαιωτέρου θεοῦ κατὰ τὴν Αἴ-
 νον πράξεις τε καὶ τιμὰς ἐπιφανεστάτας διαμέ-
 καὶ πόλιν ὑπ' ἐκείνου κτισθεῖσαν. Βριτόμαρτιν
 ἦν προσκαρτετημένην Δίκτυναν μυθολογοῦσι
 θαι μὲν ἐν Καινῇ τῆς Κρήτης ἐκ Διὸς καὶ
 ης τῆς Εὐβούλου τοῦ γεννηθέντος ἐκ Δήμητρος·

ταύτην δ' εὐρέτιν γενομένην δικτύων τῶν εἰς κυνή-
 γλιαν προσαγορευθῆναι Δικτυνναν. καὶ τὰς μὲν δια-
 τριβὰς ποιήσασθαι μετὰ τῆς Ἀρτεμίδος, ἀφ' ἧς αἰ-
 τίας ἐνλοῦς δοκεῖν τὴν αὐτὴν εἶναι Δικτυννάν τε καὶ
 Ἀρτεμιν, θυσίαις δὲ καὶ τῶν κατωτέρω αἰς τενο-
 μῆσθαι παρὰ ταῖς Κρησὶ τὴν θεὸν ταύτην. τοὺς
 δ' ἱστοροῦντας αὐτὴν ὀνομάσθαι Δικτυννάν ἀπὸ τοῦ
 συμφυγεῖν εἰς ἁλιευτικὰ δίκτυα, διωκομένην ὑπὸ
 Μίνω συνουσίας ἔνεκα, διημαρτηκέναι τῆς ἀληθείας.
 10 οὔτε γὰρ τὴν θεὸν εἰς τοιαύτην ἀσθένειαν ἐλθεῖν
 πιθανὸν ὑπάρχειν ὥστε προσδεηθῆναι τῆς παρ' ἀν-
 θρώπων βοηθείας, τοῦ μεγίστου τῶν θεῶν οὐσαν
 θυγατέρα, οἷ τε τῷ Μίνῳ δίκαιον προσάπτειν τοιαύτην
 ἀσέβειαν, παραδεδομένῳ συμφέωνος δικαίαν προσι-
 ρεῖν καὶ βίον ἐπαινούμενον ἐξηλασέναι.

77 Πλοῦτον δὲ γενέσθαι φασὶν ἐν Τριπόλῳ τῆς
 Κρήτης ἐκ Δήμητρος καὶ Ἰασίωνος, διττῶς ἱστοροῦ-
 μένης αὐτοῦ τῆς γενέσεως. οἱ μὲν γὰρ φασὶ τὴν
 γῆν σπαρεῖσαν ὑπὸ Ἰασίωνος καὶ τυχοῦσαν ἐπιμε-
 20 λείας τῆς προσηκούσης ἀναῖναι τασοῦτο πλήθος καρ-
 πῶν ὥστε τοὺς ἰδόντας ἴδιον ὄνομα θείσθαι τῷ πλη-
 θεῖ τῶν γενομένων καρπῶν, καὶ προσαγορευῆσαι πλου-
 τον. δοὶ καὶ τοῖς ἐπιγίχομέναις παραδοσίμον γενέ-
 σθαι τὸ τοὺς πλείω τῶν ἱκανῶν κτησαμένους ἔχειν⁸⁹³
 πλοῦτον. ἔτι οἱ δὲ μυθολογοῦσιν ἐκ Δήμητρος καὶ
 Ἰασίωνος γενέσθαι παῖδα Πλοῦτον ὀνομαζόμενον, ὃν
 πρῶτον ἐπιμέλειαν βίου καὶ χρημάτων ἀθραισμὸν
 καὶ φυλακὴν εἰσηγήσασθαι, τῶν προ τοῦ πάντων
 ὀλγώρως ἔχόντων περὶ τὸ σφαιρεῦν καὶ τηρεῖν ἐπιμε-
 80 λῶς χρημάτων πλήθος.

Περὶ μὲν οὖν τῶν θεῶν οἱ Κρήτες τῶν παρ' αὐ-
 τοῖς λεγομένων γεγενῆσθαι τοιαῦτα μυθολογοῦσι.
 τὰς δὲ τιμὰς καὶ θυσίας καὶ τὰς περὶ τὰ μυστή-
 ρια τελετὰς ἐκ Κρήτης εἰς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους
 παραδεδοσθαι λέγοντες τοῦτο φέρειν, ὥς οἶονται,
 μέγιστον τεκμήριον· τῇ τε γὰρ παρ' Ἀθηναίοις ἐν
 Ἐλευσίνῃ γινομένην τελετὴν, ἐπιφανέστατην σχεδὸν

ὕσαν ἀπασῶν, καὶ τὴν ἐν Σαμοθράκῃ καὶ τὴν ἐν
 Θράκῃ ἐν τοῖς Κίκουσι, ὅθεν ὁ καταδείξας Ὀρφεὺς
 ἦν, μυστικῶς παραδίδοσθαι· κατὰ δὲ τὴν Κρήτην
 ἐν Κνωσὶ νόμιμον ἐξ ἀρχαίων εἶναι φανερώς τὰς
 ἐλάτας ταύτας πᾶσι παραδίδοσθαι, καὶ τὰ παρὰ
 τοῖς ἄλλοις ἐν ἀπορρήτῳ παραδιδόμενα παρ' αὐτοῖς
 ἡδέκα κρύπτειν τῶν βουλομένων τὰ ταιαῦτα γινώ-
 σκειν. τῶν γὰρ θεῶν φασὶ τοὺς πλείστους ἐκ τῆς
 Κρήτης ὁρμηθέντας ἐπιέναι πολλὰ μέρη τῆς οἰκου-
 μένης, εὐεργετοῦντας τὰ γένη τῶν ἀνθρώπων καὶ 10
 μεταδιδόντας ἐκάστοις τῆς ἐκ τῶν ἰδίων εὐρημάτων
 ὕφειας. Δήμητραν μὲν γὰρ περαιωθεῖσαν εἰς τὴν
 Αἰττικὴν ἐκεῖθεν εἰς Σικελίαν ἀπαῖραι, καὶ μετὰ
 αὐτὴν εἰς Αἴγυπτον· ἐν δὲ τούτοις τοῖς τόποις μά-
 λιστα τὸν τοῦ σίτου καρπὸν παραδούσαν καὶ τὰ
 περὶ τὸν σπόρον διδάξασαν μεγάλων τιμῶν τυχεῖν
 παρὰ τοῖς εὐπαθοῦσιν. ὁμοίως δ' Ἀφροδίτην ἐν-
 διατρίψαι τῆς μὲν Σικελίας περὶ τὸν Ἑρκα, τῶν
 δὲ νήσων περὶ Κύθηρα καὶ Πάφον τῆς Κύπρου, τῆς
 δὲ Ἀσίας περὶ τὴν Συρίαν. διὰ δὲ τὴν ἐπιφάνειαν 20
 καὶ τὴν ἐπὶ πλείον ἐπιδημίαν αὐτῆς τοὺς ἐγχωρίους
 ἐξιδιάζεσθαι τὴν θεόν, καλοῦντας Ἀφροδίτην Ἑρκί-
 ην καὶ Κυθήρειαν καὶ Παφίαν, ἔτι δὲ καὶ Συρίαν.
 ἰσαύτως δὲ τὸν μὲν Ἀπόλλωνα πλείστον χρόνον
 ἀνῆλθαι περὶ Δῆλον καὶ Λυκίαν καὶ Δελφοὺς, τὴν
 Ἄρτεμιν περὶ τὴν Ἐφεσον καὶ τὸν Πόντον, ἔτι
 δὲ τὴν Περσίδα καὶ τὴν Κρήτην. διόπερ ἀπὸ τῶν
 ὅπων ἢ πράξεων τῶν παρ' ἐκάστοις συντελεσθει-
 ῶν τὸν μὲν Δῆλιον καὶ Λύκιον καὶ Πύθιον ὀνομά-
 εσθαι, τὴν δὲ Ἐφεσίαν καὶ Κρησίαν, ἔτι δὲ Ταυ- 30
 οπόλον καὶ Περσίαν, ἀμφοτέρων ἐν Κρήτῃ γεγεν-
 νημένων. τιμᾶται δὲ καὶ παρὰ τοῖς Πέρσαις ἡ θεὸς
 ὕτῃ διαφερόντως, καὶ μυστήρια ποιοῦσιν οἱ βάρ-
 αροι τὰ παρ' ἑτέροις συντελούμενα μέχρι τῶν νῦν
 ῥόγων Ἀρτέμιδι Περσίᾳ. παραπλήσια δὲ μυθολο-
 οῦσι καὶ περὶ τῶν ἄλλων θεῶν, περὶ ὧν ἡμῖν ἀνα-
 ράφειν μακρὸν ἂν εἴη, τοῖς δὲ ἀναγινώσκουσι παν-
 ελῶς εὐσύννοπον.

- 78 Μετὰ δὲ τὰς τῶν θεῶν γενέσεις ὑστέρον πολ-
 λαῖς γενεαῖς φασὶ γενέσθαι κατὰ τὴν Κρήτην ἤρωας
 οὐκ ὀλίγους, ὧν ὑπάρχειν ἐπιφανεστάτους τοὺς περὶ
 Μίνω καὶ Ραδάμανθυν καὶ Σαρπηδόνα. τούτους
 γὰρ μυθολογοῦσιν ἐκ Διὸς γεγενῆσθαι καὶ τῆς
 Ἀγήνορος Εὐρώπης, ἣν φασιν ἐπὶ ταύρου δια-
 κομισθῆναι προνοίᾳ θεῶν εἰς τὴν Κρήτην. Μίνω
 μὲν οὖν πρεσβύτατον ὄντα βασιλεῦσαι τῆς νήσου,
 καὶ κτίσαι πόλεις οὐκ ὀλίγας ἐν αὐτῇ· τούτων δ'
 10 ἐπιφανεστάτας τρεῖς, Κνωσὸν μὲν ἐν τοῖς πρὸς
 τὴν Ἀσίαν νέουσι μέρεσι τῆς νήσου, Φαιστόν δ'
 ἐπὶ θαλάττης ἐστραμμένην ἐπὶ μεσημβρίαν, Κυ-
 δωνίαν δ' ἐν τοῖς πρὸς ἐσπέραν [κεκλιμένοις] τό-
 ποις καταντικρὺ τῆς Πελοποννήσου. θεῖναι δὲ καὶ
 νόμους τοῖς Κρησὶν οὐκ ὀλίγους, πρὸςποιούμενον
 παρὰ Διὸς τοῦ πατρὸς λαμβάνειν, συνερχόμενον
 εἰς λόγους αὐτῶν κατὰ τὴ σπῆλαιον. κτήσασθαι δὲ
 καὶ δύναμιν ναυτικὴν μεγάλην, καὶ τῶν τε νήσων
 τὰς πλείους καταστρέψασθαι καὶ πρῶτον τῶν
 20 Ἑλλήνων θαλασσοκρατῆσαι. μεγάλην δὲ δόξαν περι-
 ποιησάμενον ἐπ' ἀνδρείᾳ καὶ δικαιοσύνῃ καταστρέ-
 ψαι τὸν βίον ἐν Σικελίᾳ κατὰ τὴν ἐπὶ Κωκάλῳ
 στρατείαν, περὶ ἧς τὰ κατὰ μέρος ἀνεγράψαμεν
 ὅτε τὰ περὶ Δαίδαλον ἀνεγράφομεν, δι' ὃν καὶ
 79 τὴν στρατείαν συνέβη γενέσθαι. Ραδάμανθυν δὲ λέ-
 γουσι τὰς τε κρίσεις πάντων δικαιοτάτας πεποι-
 ῆσθαι καὶ τοῖς λησταῖς καὶ ἀσεβέσι καὶ τοῖς ἄλ-
 λοις κακούργοις ἀπαραίτητον ἐννοχέειν τιμωρίαν.
 κατακτῆσασθαι δὲ καὶ νήσους οὐκ ὀλίγας καὶ
 80 τῆς Ἀσίας πολλὴν τῆς παραθαλαττίου χώρας,
 ἀπάντων ἐκουσίως παραδιδόντων ἑαυτοὺς διὰ τὴν
 δικαιοσύνην. τὸν δὲ Ραδάμανθυν Ἐρυθρῶ μὲν
 ἐνὶ τῶν ἑαυτοῦ παίδων παραδοῦναι τὴν βασιλείαν
 τῶν δὲ ἐκείνων Ἐρυθρῶν ὀνομασθεῖσων, Οἰνοπίῳ
 δὲ τῷ Ἀριάδνης τῆς Μίνω Χίον ἐγχειρίσαι φα-
 σίν, ὃν ἔτιοι μυθολογοῦσι Διονύσου γενόμενον μα-395
 θεῖν παρὰ τοῦ πατρὸς τὰ περὶ τὴν οἰνοπομίαν.
 τῶν δ' ἄλλων τῶν περὶ αὐτὸν ἡγεμόνων ἕκαστον

νῆσον ἢ πόλιν θεωρήσασθαι λέγουσι τὸν Ῥαδάμαν-
 θυν, θόαντι μὲν Ἀἴημον, Ἐγυεὶ δὲ Κύρνον, Παμ-
 φίλῳ δὲ Πεπαρήθον, Εὐαμβεῖ δὲ Μαρώνειαν, Ἀλ-
 καίῳ δὲ Πάρον, Ἀνίῳ δὲ Δῆλον, Ἀνδρεῖ δὲ
 τὴν ἀπ' ἐκείνου κληθεῖσαν Ἀνδρον. διὰ δὲ τὴν
 ὑπερβολὴν τῆς περὶ αὐτὸν δικαιοσύνης μεμυθολογῆ-
 σθαι δικαστὴν αὐτὸν ἀποδεδείχθαι καθ' Αἰδου καὶ
 διακρίνειν τοὺς εὐσεβεῖς καὶ τοὺς πονηροὺς. τέτευ-
 χέναι δὲ τῆς αὐτῆς τιμῆς καὶ τὸν Μίνω, βεβασ-
 λευκότα νομιμώτατα καὶ μάλιστα δικαιοσύνης πε- 10
 φροντικότα. τὸν δὲ τρίτον ἀδελφὸν Σαρπηδόνα φασὶ
 μετὰ θανάμεως εἰς τὴν Ἀσίαν διαβάντα κατακτῆ-
 σασθαι τοὺς περὶ Λυκίαν τόπους. Εὐάνδρον δὲ γε-
 γρόμενον υἱὸν αὐτοῦ διαδέξασθαι τὴν ἐν Λυκίᾳ βασι-
 λείαν, καὶ γήμαντα Δηιδάμειαν τὴν Βέλλεροφόντου
 τεκνώσαι Σαρπηδόνα τὸν ἐπὶ Τροίαν μὲν στρατεύ-
 σαντα μετ' Ἀγαμέμνονος, ὑπὸ τινων δὲ Διὸς υἱὸν
 ὀνομαζόμενον. Μίνῳ δὲ φασιν υἱοὺς γενέσθαι Δευ-
 καλίωνα τε καὶ Μόλον· καὶ Δευκαλίωνος μὲν Ἰδο-
 μενέα, Μόλου δὲ Μηριόνην ὑπάρχει. τούτους δὲ 20
 ναυσὶν ὀγδοήκοντα στρατεύσαι μετ' Ἀγαμέμνονος
 εἰς Ἴλιον, καὶ διασωθέντας εἰς τὴν πατρίδα τελευ-
 τῆσαι καὶ ταφῆς ἐπιφανοὺς ἀξιώθῃναι καὶ τιμῶν
 ἀθανάτων. καὶ τὸν τάφον αὐτῶν ἐν τῇ Κνωσῷ δια-
 κνύουσιν, ἐπιγραφὴν ἔχοντα τοιαύτην·

Κνωσίου Ἰδομενῆος ὄρα τάφον. αὐτὰρ ἐγὼ τοι
 πλησίον ἵδρυμαι Μηριόνης ὁ Μόλου.

τούτους μὲν οὖν αἷς ἥρωας ἐπιφανεῖς τιμῶσιν οἱ Κρη-
 τες διαφερόντως, θύοντες καὶ κατὰ τοὺς ἐν τοῖς
 πολέμοις κινδύνους ἐπικαλούμενοι βοηθοῖς. 80

Τούτων δ' ἡμῖν διευκρωημένων λείπεται περὶ 80
 τῶν ἐπιμιχθέντων ἔθνων τοῖς Κρησὶ διελθεῖν. ὅτι
 μὲν οὖν πρῶτοι κατόκησαν τὴν νῆσον οἱ προσα-
 γορευθέντες μὲν Ἐτεοκρήτες, δοκοῦντες δ' ὑπάρχειν
 αὐτόχθονες, προειρήκαμεν. μετὰ δὲ τούτους πολ-
 λαῖς γενεαῖς ὕστερον Πελασγοὶ κτανώμενοι διὰ τὰς
 συνεχεῖς στρατείας καὶ μεταναστάσεις καταντή-
 σαντες εἰς τὴν Κρήτην τῆς νήσου μέρος κατὰ-

κησαν. τρίτον δὲ γένος φασὶ τῶν Δωριέων παρὰ-
 βαλεῖν εἰς τὴν νῆσον ἡγουμένου Τεκτάμου τοῦ
 Δώρου. τούτου δὲ τοῦ λαοῦ μέρος μὲν πλεῖον SS6
 ἀθροισθῆναι λέγουσιν ἐκ τῶν περὶ τὸν Ὀλυμπον
 τόπων, τὸ δὲ τι μέρος ἐκ τῶν κατὰ τὴν Λακω-
 νικὴν Ἀχαιῶν διὰ τὸ τὴν ἀφορμὴν τὸν Δῶρον
 ἐκ τῶν περὶ Μαλέαν τόπων ποιῆσαι. τέταρτον δὲ
 γένος συμμιγῆναι φασιν εἰς τὴν Κρήτην μιγάντων
 βαρβάρων τῶν διὰ τὸν χρόνον ἐξομοιωθέντων τῇ
 10 διαλέκτῳ τοῖς ἐγχωρίοις Ἑλλήσι. μετὰ δὲ ταῦτα
 τοὺς περὶ Μίνω καὶ Ραδάμανθυν ἰσχύσαντας ὑπὸ
 μίαν ἀγαγεῖν συντέλειαν τὰ ἔθνη κατὰ τὴν νῆσον.
 τὸ δὲ τελευταῖον μετὰ τὴν καθόδον τῶν Ἡρα-
 κλειδῶν Ἀργεῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι πέμποντες ἀποι-
 κίας ἄλλας τε τινὰς νήσους ἐκτίσαν καὶ ταύτης
 τῆς νήσου κατακτησάμενοι πόλεις τινὰς ὤκησαν ἐν
 αὐταῖς· περὶ ὧν τὰ κατὰ μέρος ἐν τοῖς ἰδίοις χρό-
 νοῖς ἀναγράφομεν. ἐπεὶ δὲ τῶν τὰ Κρητικὰ γεγρα-
 φότων οἱ πλεῖστοι διαφωνοῦσι πρὸς ἀλλήλους, οὐ
 20 χρὴ θαυμάζειν ἂν μὴ πᾶσιν ὁμολογούμενα λέγω-
 μεν. τοῖς γὰρ τὰ πιθανώτερα λέγουσι καὶ μάλι-
 στα πιστενομένοις ἐπηκολουθήσαμεν, ἃ μὲν Ἐπιμε-
 νίδῃ τῷ θεολόγῳ προσχόντες ἃ δὲ Δωσιπύδῃ καὶ
 Σωσικράτῃ καὶ Λαοσθενίδῃ.

Ἐπεὶ δὲ περὶ Κρήτης ἱκανῶς διήλθομεν; περὶ
 81 τῆς Λέσβου νῦν λέγειν ἐπιχειρήσομεν. ταύτην γὰρ
 τὴν νῆσον τὸ παλαιὸν ὤκησε πλείω γένη, πολλῶν
 μεταναστάσεων ἐν αὐτῇ γενομένων. ἐρήμου γὰρ
 οὖσης αὐτῆς πρώτους Πελασγοὺς κατασχεῖν αὐ-
 80 τὴν τοιῷδὲ τινὶ τρόπῳ. Ξάνθος ὁ Τριόπου τῶν
 ἐξ Ἀργεῶν Πελασγῶν βασιλεύων, καὶ κατασχὼν
 μέρος τι τῆς Ἀνκίας χώρας, τὸ μὲν πρῶτον
 ἐν αὐτῇ κατοικῶν ἐβασίλευε τῶν συνακολουθησάν-
 των Πελασγῶν, ὕστερον δὲ περαιωθεὶς εἰς τὴν
 Λέσβον οὖσαν ἐρήμον τὴν μὲν χώραν τοῖς λαοῖς
 ἐμέρισε, τὴν δὲ νῆσον ἀπὸ τῶν κατοικούντων αὐτὴν
 Πελασγίαν ὠνόμασε, τὸ πρὸ τοῦ καλουμένην Ἴσσαν.
 ὕστερον δὲ γενεαῖς ἑπτὰ γενομένου τοῦ κατὰ Λευ- 397

καλλοῖα κατακλυαροῦ, καὶ πολλῶν ἀνθρώπων ἀπο-
 λομένων, συνῆλθε καὶ τὴν Λέσβον διὰ τὴν ἐπομβρίαν
 ἐρημωθῆναι. μετὰ δὲ ταῦτα Μακαρεὺς εἰς αὐτὴν
 ἀφικόμενος, καὶ τὸ κάλλος τῆς χώρας κατανοήσας,
 κατώκησεν αὐτήν. ἦν δ' ὁ Μακαρεὺς υἱὸς μὲν Κρι-
 τάρχου τοῦ Διός, ὡς φησὶν Ἡσίοδος καὶ ἄλλοι τινὲς
 τῶν ποιητῶν, κατοικῶν δ' ἐν Ὠλένῳ τῆς τότε μὲν
 Ἰάδου τὴν δ' Ἀχαιῶς καλουμένης, εἶχε δὲ λαοὺς
 ἠθροισμένους, τοὺς μὲν Ἴωνας, τοὺς δ' ἐξ ἄλλων
 ἔθνων παντοδοπῶν συντρυφηκότας. καὶ τὸ μὲν πρῶ- 10
 τον τὴν Λέσβον κατώκησε, μετὰ δὲ ταῦτα αἰὲ μάλ-
 λον αὐξόμενος διὰ τὴν ἀρετὴν τῆς νήσου καὶ
 τὴν ἰδίαν ἐπιμειδιᾶν τε καὶ δικαιοσύνην τὰς συν-
 εγγυς νήσους κατεκτάτο, καὶ διεμέριζε τὴν χώραν
 ἐρημὸν οὖσαν. κατὰ δὲ τούτου τοὺς χρόνους Λέ-
 σβος ὁ Λαπίθου τοῦ Αἰόλου τοῦ Ἰππότου κατὰ
 τι πυθόχορηστον μετ' οἰκητόρων πλεύσας εἰς τὴν
 προειρημένην νήσον, καὶ γῆμας τὴν θυγατέρα τοῦ
 Μακαρέως Μήθυμναν, κοινῇ κατώκησε. γενόμενος
 δ' ἐπιφανὴς ἀνὴρ τὴν τε νήσον Λέσβον ὠνόμα- 20
 σεν ἑαυτοῦ, καὶ τοὺς λαοὺς Λεσβίους προσηγό-
 ρησε. Μακαρεῖ δὲ θυγατέρες ἐγένοντο συν ἄλλαις
 Μυτιλήνῃ καὶ Μήθυμνῃ, ἀφ' ὧν αἱ πόλεις ἔσχον
 τὴν προσηγορίαν. ὁ δὲ Μακαρεὺς ἐπιβαλομένος τὰς
 συνεγγυς νήσους ἰδίᾳς κατασκευάζειν ἐξέπεμψε
 ἀποικίαν εἰς πρώτην τὴν Χίον, ἐνὶ τῶν ἑαυτοῦ παί-
 δων παραδούς τὴν ἡγεμονίαν· μετὰ δὲ ταῦτα εἰς
 τὴν Σάμον ἕτερον ἐξέπεμψε τὸν ὀνομαζόμενον Κυ-
 δρόλαον, ὃς ἐν ταύτῃ κατωκίησας καὶ τὴν νήσον
 κατακληρονομήσας ἐβασίλευσεν αὐτῆς· τρίτην δὲ τὴν 30
 Κῶν κατοικίσας ἀπέδειξεν αὐτῆς βασιλέα Διέανδρον·
 ἑξῆς δὲ εἰς τὴν Ρόδον Δευκίππον ἐξέπεμψε μετὰ
 συγγῶν οἰκητόρων, οὓς οἱ τὴν Ρόδον κατοικοῦντες
 διὰ τὴν σπάνιν τῶν ἀνδρῶν ἄσμενοι προσεδέξαντο,
 καὶ κοινῇ τὴν νήσον ὤκησαν.

Τὴν δ' ἀντιπέραν τῶν νήσων κατ' ἐκείνους τοὺς 82
 καιροὺς συνῆλθε διὰ τὸν κατακλισμὸν μεγάλας καὶ
 δεινὰς κατασχέειν αἰτυχίας. διὰ μὲν γὰρ τὰς ἐπομ-

βρίας ἐπὶ πολλοὺς χρόνους ἐφθαρμέναν τῶν καρ-
 πῶν σπάνις τε τῶν ἐπιτηδείων ὑπῆρχε καὶ λοι-
 μική κατάστασις ἐπέλθε τὰς πόλεις διὰ τὴν τοῦ
 αἰέρος φθοράν. αἱ δὲ νῆσοι διαπνέομεναι καὶ τὸν
 αἶρα παρεχόμεναι τοῖς ἐνοικοῦσιν ὑγιεινόν, ἔτε δὲ
 τοῖς καρποῖς ἐπιτυγχάνουσαι, μᾶλλον εὐπορίας ἔγε-
 μον καὶ ταχὺ τοὺς κατοικοῦντας αὐτὰς μακαρίους
 ἐποίησεν. διὸ καὶ μακάρων ἀπομάσθησαν νῆσοι, τῆς
 εὐπορίας τῶν ἀγαθῶν αἰτίας γενόμενης τῆς προσηγο-
 10 ρίας. ἐνιοὶ δὲ φασιν αὐτὰς μακάρων νήσους ὀνο-
 μάσθαι ἀπὸ τῶν Μακαρέως καὶ Ἰωνος παιδῶν τῶν
 δυναστευσάντων αὐτῶν. καθόλου δὲ αἱ προειρημέναι
 νῆσοι διήνεγκαν εὐδαιμονίαν μάλιστα τῶν συνεγγυς
 κειμένων οὐ μόνον κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους
 ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἡμετέραν ἡλικίαν. ἀρετὴ γὰρ
 χώρας καὶ τόπων εὐκαιρία ἔτε ὃ αἶρα καὶ καλ-
 λιστεύουσαι κατὰ λόγον καλοῦνται καὶ πρὸς ἀλη-
 θεϊὰν εἰσιν εὐδαιμόνες. αὐτὸς δ' ὁ Μακάριος ἐν τῇ
 Λέσβῳ βασιλεύων πρῶτον μὲν νόμον ἔγραψε πολλὰ
 20 τῶν κοινῇ συμφερόντων περιέχοντα, ὠνόμασε δὲ αὐ-
 τὸν Λέοντα. ἀπὸ τῆς τοῦ Ἰφάρου δυνάμεως καὶ ἀλκῆς
 θεόμενος τὴν προσηγορίαν.

83 Ὑστερον δὲ τῆς κατὰ τὴν Λέσβον ἀποικίας ἱθα-
 νοῖς τισι χρόνοις συνέβη τὴν νῆσον τὴν ὀνομαζομένην
 Τένεδον κατοικισθῆναι τοιούτῳ τινι τρόπῳ. Τένυς
 ἦν υἱὸς μὲν Κόκνου τοῦ βασιλεύσαντος Κολώνης τῆς
 ἐν τῇ Ἰωνίᾳ, ἀνὴρ δ' ἐπίσημος. δι' ἀρετῆς αὐτὸς
 ἀθροίσας οἰκήτορας, καὶ τὴν ὁρμὴν ἐκ τῆς ἀντιπέραν
 ἡπείρου ποιησάμενος, κατελάβετο νῆσον ἔρημον αὖσαν
 30 τὴν ὀνομαζομένην Λεύκαφρον· κατακλήρουχίνας δ'
 αὐτὴν τοῖς ὑπὸ αὐτὸν ταυτοκλήνοισι, καὶ πτίσας ἐκ αὐτῇ
 πόλιν, ὠνόμασεν ἀπ' ἑαυτοῦ Τένεδον. πολικενόμα-
 νος δὲ καλῶς καὶ πολλὰ τοὺς ἔγχωρους εὐεργετή-
 σας ζῶν μὲν μεγάλης ἀποδοχῆς ἐτύχανε, τέλευ-
 τήσας δ' ἀθανάτων τιμῶν ἡξιώθη. καὶ γὰρ τέμενος
 αὐτοῦ κατεσκεύασαν καὶ θυσίας ὡς θεῶν ἐτίμων,
 ὡς διετέλουν θύοντες μέχρι τῶν νεωτέρων καιρῶν.
 αὐτὴν παρὰ τὴν ἡμετέραν περὶ τῶν παρὰ τοῖς Τε- 399

εδίοις μυθολογουμένων περὶ τοῦ κτίσαντος τὴν πό-
 ῶν Τέννου. Κύκνον γάρ φασι τὸν πατέρα πιστεύ-
 ῶντα γυναικὸς διαβολαῖς ἀδίκους τὸν υἱὸν Τέννην
 εἰς λάβρακα ἐνθέντα καταποντίσαι· ταύτην δὲ ὑπὸ
 τοῦ κλύδωνος φερομένην προσεγενχθῆναι τῇ Τενέδῳ,
 καὶ τὸν Τέννην παραδόξως σωθέντα θεῶν τινος
 προναΐα τῆς νήσου βασιλεῦσαι, καὶ γεγόμενον ἐπι-
 φανῇ διὰ τὴν δικαιοσύνην καὶ τὰς ἄλλας ἀρετάς·
 τυχεῖν ἀθανάτων τιμῶν. κατὰ δὲ τὰς τῆς μηρυϊᾶς
 διαβολὰς αὐλητοῦ τινος ψευδῶς καταμαρτυρήσαντος, 10
 νόμιμον ἔθεντο μηδένα αὐλητὴν εἰς τὸ τέμενος εἰσιέ-
 ναι. κατὰ δὲ τοὺς Τρωικοὺς χρόνους Ἀχιλλεὺς τὸν
 Τέννην ἀνελόντος καθ' ὃν καιρὸν ἐπορθήσαν οἱ
 Ἕλληνες τὴν Τενέδον, νόμον ἔθεσαν οἱ Τενέδιοι μη-
 δένα ἐξεῖναι ἐν τῷ τεμένει τοῦ κτίστου ὀνομασαι
 Ἀχιλλέα. περὶ μὲν οὖν τῆς Τενέδου καὶ τῶν ἐν αὐτῇ
 τὸ παλαιὸν οἰκησάντων τοιαῦτα μυθολογοῦσιν.

Ἐπεὶ δὲ περὶ τῶν ἀξιολογωτάτων νήσων διήλ- 84
 θομεν, περὶ τῶν ἐλαττόνων ἀναγράψομεν. τῶν γάρ
 Κυκλάδων νήσων τὸ παλαιὸν ἐρήμων οὐσῶν, Μίνως 20
 ὁ Διὸς καὶ Εὐρώπης, βασιλεύων τῆς Κρήτης καὶ
 μεγάλας δυνάμεις ἔχων περὶ τὰς τε καὶ ναυτικάς,
 ἐθαλαττοκράτει καὶ πολλὰς ἀποικίας ἀπέστειλεν ἐκ
 τῆς Κρήτης· τῶν δὲ Κυκλάδων νήσων τὰς πλείους
 κατώκισε καὶ τοῖς λαοῖς κατεκληρούχησεν, οὐκ ὀλί-
 γην δὲ καὶ τῆς Ἀσίας τῆς παραθαλαττίου κατέσχε.
 διόπερ ἐν ταῖς νήσοις ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν Ἀσίαν
 τὰς ἐπωνυμίας ἔχουσι Κρητῶν λημένες καὶ Μινῶαι
 καλούμεναι. ὁ δὲ Μίνως ἐπὶ πολὺ τῇ δυναστείᾳ
 προκόπτων, καὶ τὸν ἀδελφὸν Παδάμανθον ἔχων πα- 30
 ρεδρον τῇ βασιλείᾳ, ταύτῃ μὲν ἐφθόνησεν ἐπὶ δι-
 καιοσύνῃ θαυμαζόμενός· βουλομένος δ' αὐτὸν ἐκποδῶν
 ποιήσασθαι, εἰς τὰς ἐσχατίας τῆς ὑπ' αὐτὸν τετα-
 γμένης χώρας ἐξέπεμψεν. ὁ δὲ Παδάμανθος δια-
 τρίζων εἰς τὰς νήσους τὰς καταντικρὺ τῆς Ἰωνίας
 καὶ Καραίας κειμέναις Ἐρυθρὸν μὲν κτίστην ἐποίησε
 τῆς ἐπωνύμου πόλεως κατὰ τὴν Ἀσίαν, Οἰνοπίωνα
 δὲ τὸν Ἀριάδνης τῆς Μίνου υἱὸν κύριον τῆς Χίου

κατέστησε. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη πρὸ τῶν Τρωικῶν. μετὰ δὲ τὴν Τροίας ἄλωσιν Κῦρες αὐξηθέντες ἐπὶ πλείων ἐθαλαττοκράτησαν, καὶ τῶν Κυκλάδων νήσων κρατήσαντες τινὰς μὲν ἰδίᾳ κατέσχον καὶ τοὺς ἐν αὐταῖς κατοικοῦντας Κρήτας ἐξέβαλον, τινὰς δὲ κοινῇ μετὰ τῶν προειπούντων Κρητῶν κατώκησαν. ὕστερον δὲ τῶν Ἑλλήνων αὐξηθέντων συνέβη τὰς πλείους τῶν Κυκλάδων νήσων οἰκισθῆναι καὶ τοὺς βαρβάρους Κᾶρας ἐξ αὐτῶν ἐκπεσεῖν.
 10 περὶ ὧν κατὰ μέρος ἐν τοῖς οἰκείοις χρόνοις ἀνα-
 γραψομεν.

Λέγουσιν αἱ ἐξῆς βιβλοὶ, ἡ ε', ἡ ζ', ἡ η', ἡ θ', ἡ ι.

DIODORI BIBLIOTHECAE S V M M A R I V M

L I B. I.

Prooemium operis. historiae momentum ad vitam humanam (1. 2.). historia universalis ante a nemine scripta. eius idea (3.). primus eam aggressus Diodorus 30 annorum operam impendit. operis adiumenta, oeconomia et partes tres: 6 libris fabulosa historia usque ad Troiam captam, 11 libris res per orbem gestae ad Alex. M. obitum, 23 libris usque ad orbem terrarum per Romanos subactum (4.). chronologica ratio operis (5.). *Pars prima mythica* incipit. de rerum hominumque ortu disputat (6. 7.). prima hominum vita rudis et inculta describitur. usus et necessitas docuit linguam, artes, vitae commoda (8.). quae gens ortu prima fuerit incertum (9.). *Aegyptiorum historia* incipit. causae cur multis primi homines in Aegypto provenisse videantur (10.). theologia Aegyptiorum. dii *coelestes*. antiquissimi sol et luna seu Osiris et Isis (11.). singulis universi partibus deos praefecere singulos Aegyptii: Iovem, Vulcanum, Demetram s. Terram marem, Oceanum s. Nilum, Minervam (12.). dii *terrestres* ex parte cognomines: Sol, Saturnus, Rhea, Iuppiter, Iuno, Vulcanus, Vesta, Mercurius. Saturnus genuit Iovem et Iunonem. ex his nati quinque dii: Osiris, Isis, Typhon, Apollo, Venus (13.).

Osiridis et Isidis merita de genere humano (14.): iidem artium inventoribus favent et agriculturam colunt. inprimis meritis de mortalibus Hermes (15.), qui linguam et literas docuit. idem palaestrae, lyrae, oleae inventor (16.). Osiris peregrinando omne genus humanum ad vitam cultiorem perducere constituit, Isidi relicto Mercurio tanquam socio et consiliario (17.). itineris comites filii Anubis et Macedo, tum Pan, Maron, Triptolemus. primum iter in Aethiopiam. ibi Satyrorum gentem assumit (18.). eo tempore Aegypti pars inundatione mersa. iter per Arabiam ad Indos (19.). Asiam peragrat totam; per Hellespontum in Etiopiam traiecit, primum in Thraciam. Macedoniae regem reliquit Macedonem, a quo regio nomen accepit. in Attica agrorum culturam Triptolemo mandat. reversum in patriam eum inter deos retulere Aegyptii (20.). occisus est a Typhone. caedem ulta Isis. collecta corporis frusta sacerdotibus sepelienda traduntur. eius honori taures tum Apin tum Mnevin consecrant (21.). Isis sola regnat: ipsa quoque post obitum divinis culta honoribus. Osiridis pudenda phalli nomine consecrata: haec Graeci etiam in orgiorum sacris venerantur (22.). ceterum sunt qui Osiridem Thebis ex Semela et Iove natum dicant: huius erroris origo et occasio. Graeci plures Aegyptiorum deos falso suos iactant (23.), ut Herculem; sed Graecorum Hercules multo iunior (24.). confusa plura deorum nomina. Iam Isidis inventa et facta commemorantur, inprimis ars medica. reperto pharmaco. Horum, qui ultimus deorum regnavit, in vitam reversavit et immortalitate donavit (25.). Immensi denique numeri et chronologiae ratio redditur: anni, quatuor mensium erant, ob id *hetas* vel *hori* appellati. In Isidis aetatem cedunt qui Graecis gigantes dicuntur (26.). Mores in Isidis honorem recepti, ut sororis matrimonium, feminarum impium. Isidis columnae. Osiridis columnae cum inscriptionibus (27.). coloniae

tunc ex Aegypto deductae in Babyloniam, in Colchidem, Arabiam, Graeciam (28.). Erechtheus Athenarum rex genere Aegyptius (29.). Chorographia Aegypti. fines mediterranei (30.). pars maritima. figura, magnitudo, incolarum urbiumque numerus (31.). Nili descriptio incipit. cataractae (32.). insulae Nili. Meroe maxima. ostia Nili et fossae (33.). Delta. eius situs ac proventus varii (34.). animalia quae Nilus alit: crocodilus, ichneumon, hippopotamus (35.), piscium copia. Nili exundatio (36.). scriptores de ea recensentur. fontes Nili ignoti, deque iis variorum opiniones (37.). inundationis causae propositae a Thalete, Herodoto (38.), Democrito Abderita, Ephoro (39.), philosophis quibusdam Memphi (40.), Oenopida Chio et Agatharchide Cnidio (41.). Libri primi *pars posterior* (42.). Victus Aegyptiorum antiquissimus describitur (43.). regum classes et periodi diversae (44.). Menas ex hominibus primus rex. Tnephachtas et 52 successores ex eadem familia. Busiris et 8 ex posteris. Thebarum urbe tunc exstructa describitur (45.). urbis divitiae regumque sepulcra (46.). Osymandyae monumentum describitur (47. + 49.). Thebis astrologia inventa annusque primum ad solis cursum accommodatus. Vchoreus Memphin condidit, quae describitur (50.). Moeris lacum sui nominis exstruendum curavit (51. 52.). Sesoosis (Sesostris) unaque educati sodales. parat expeditionem ad subiugandum terrarum orbem (53. 54.). Aethiopes superat, mare rubrum pervagatur, et primus naves longas exstruit, Asiam totam subingat. Europam adit: positis in Thracia columnis in patriam redit (55.). peregrinorum quos in regnum adduxit sedes et opera (56.). aggeres Nilo opponit et ex eo novas fossas ducit. muros contra Syros. navis aureae. obelisci et statuae (57.). superbia erga victos. mors voluntaria. Darii de Sesoosi iudicium (58.). Sesoosis filius (59.). Amasia: sub quo Aegyptus Actiani

Aethiopum regi subicitur. praedonum oppidum Rhinocolura ab Actisane constitutum (60.). recuperant Aegyptii regnum. Mendes s. Marus labyrinthi auctor (61.). Cetes s. Protens tempore belli Troiani regnat. Remphis (Rhamsinites) (62.). reges ignavi. Nileus. Chembea hic pyramidum maximam construxit (63.). Cephren vel Chabryis pyramidem alteram statuit. Mucerinus tertiam pyramidem condidit. plura pyramides commemorantur (64.). Bocchoris. Sabaco genere Aethiops poenas capitales abrogat reosque ad opera publica condemnat (65.). dodecarchia. commune inchoant 12 principes mausoleum ad lacus Moeridis ostium. sed Psammethichus assumpto ex Caria et Ionia milite solus regnum occupat (66.). ducenta millia Aegyptiorum militem externum non ferentium deficiunt. rex benignus in externos, praecipue in Graecos (67.). Apries bello in Phoenices, Cyprios etc. clarus. Amasis. mox Cambyses Aegyptum Persarum regno subiicit (68.). Sequuntur Aegyptiorum instituta. obiter Graeci commemorantur qui Aegyptum adierunt (69.). regum vita. instituta et officia. regum victus (70.). ipsorum arbitrio et libidini nihil permissum (71.). luctus ob mortuum regem. iudicium publicum de regum vita (72.). *Nomi et nomarchae*. incolarum classes: sacerdotes, reges, milites (73.), agricolae, pastores, artifices et opifices (74.). *Iudiciorum ratio*. dicasterium supremum 30 virosum. praesidis insigne. Veritas. litigantes scripto agere oportebat (75.). causidici non admissi (76.). *Leges* de criminibus (77. 78.). *leges de commerciis* (79.). *leges de furto*. *leges de statu domestico* (80.). *litterarum studia*. *astrologiae studium*. Chaldaei in Babylonia Aegyptiorum coloni et alumni. palaestram et musicam haud curant Aegyptii (81.). *ars medica* (82.). animalia sacra publice aluntur. eorum caedes mortis poena vindicatur (83.). Apim, Mnevim, hircum, orocodilum, leonem etc. praecipua cura

alunt et venerantur (84. 85.). causa religiosi bestiarum cultus mythica. causae aliae (86. 87.). hircus foecundae generationis symbolum. boves rufos immolare licuit. lupi etiam sacri (88.), inprimis autem crocodili. sanctitatis bestiarum aliae probabiles causae (89. 90.). funerum ritus. corporum mortuorum secandorum et condiendorum ratio (91.). iudicium publicum de mortuis (92.). religiosus defunctorum cultus et in maiores verecundia quam vim habuerit ad animum et ad morum sanctitatem (93.). Aegyptiorum legislatores recensentur: Mneuis, Sasyches, Sesoosis (Sesostris), Bocchoris (94.), Amasis, Darus (95.). Graeci qui discendi studio in Aegypto peregrinati sunt. Graecorum mythi de inferis ex Aegypto translati (96.). rerum aliarum exempla ex Aegypto in Graeciam advectorum (97.). legumlatores, philosophi et artifices Graecorum ab Aegyptiis sua inventa acceperunt (98.).

LIB. II.

Repetitio brevis historiae Aegypti. succedit Asia. *Assyriorum* historia. primus rex Ninus: delectos iuvenes armat et cum Ariaeo rege Arabiae societatem init. primo Babyloniam, deinde Armeniam subigit (1.), tum totam Asiam intra Tanain et Nilum imperio subiicere parat. debellatorum populorum recensensus (2.). his peractis urbem ingentem ad Euphratem condere constituit, Ninum appellatam (3.). Bactrianes deinde bello petit, apud quos Semiramidem uxorem ducit. Semiramidis mirabilis ortus et miraculo servata vita. educatam a Simma pastore regio (4.) Onnes consilii regii princeps primo in matrimonio habuerat. Nini incredibilis contra Bactrianos copiarum numerus, comparatus cum aliorum populorum exercitibus (5.). primus impetus in Bactra, ubi Oxyartes rex sedem habuit,

irritus. in Nini castris aderat Onnes eumque secuta Semiramis, cuius consilio et audacia arx tandem capta est. mulieris et pulchritudinem et virtutem admiratus Ninus cogit maritum ut regi cedat uxorem (6.). Nino mortuo Semiramis succedit. marito monumentum ponit eiusque opera aemulans Babylonem condere instituit. urbis magnitudo, muri (7.). pons Euphrati impositus iungit urbem. regiae duae, castella duo, turres, muris impressa animalium simulacra, venationes, portae cum aedibus regiis (8.). fossa ingens. Beli templum cum specula siderum. deorum statuæ, mensa aurea, vasa (9.), horti pensiles (10.). urbes aliae et emporia multa ad Euphratem et Tigrin constructa. obeliscus ingens in via nobilissima (11.). immensa bituminis copia. lacus mortifer (12.). horti in Media apud Bagistanum montem a Semiramide apparati. petris insculptae inscriptiones Syriae. horti alii ad urbem Chauonem, ingentem petram includentes. Semiramidis vaga libido. via per montem Zarcaeum structa. Ecbatanis regiam condit, eoque per montem Orontem aquas ducit (13.). Semiramidis itinera in Perdiam et reliquam Asiam et opera ubique exstructa. iter per Aegyptum in Libyam ad Iovem Ammonem et in Aethiopiam (14.). obiter Aethiopum sepeliendi ritus describitur (15.). causas quibus permota Semiramis bellum Indiae intulit. apparatus belli Indici, praesertim elephantorum simulacra (16.). Indorum regis ab adversa parte apparatus, praecipue 4000 naves ex arundine (17.). is admonitione et minis reginam nequidquam detertere studet. prima navalis pugna, qua Semiramis vicit (18.). pugna terrestris. Indi iterum in fugam acti. sed Stabrobates rex aciem restituit. regina vulnere accepto vix cum tertia exercitus parte evasit (19.). ob insidias factas et memor oraculi Iovis Ammonis Ninyae filio regnum tradit. confestim evanuit, ab Assyriis deinde inter deos relata et sub columbae imagine culta.

scriptores recensentur qui de Semiramide diversa narrant (20.). Ninys et successorum omnium per 30 aetates vita desidiosa. Sardanapalus ultimus. tunc Assyria Medis subiecta (21.). e tot obscuris regibus Teutamius memorabilia, qui copias ad bellum Troianum misit. harum dux Memnon, a quo Memnonia s. e. aedes regiae Susis exstructae (22.). Sardanapali vita luxuriosa (23.). Arbaces et Belesys defectionis consilia ineunt. insurgentium contra Sardanapalum coactae copiae et socii advocati (24.). duplici proelio victor Sardanapalus. tertium adeo victor (25.), et interea in propinquo novae copiae e Bactriana missae. sed hae interceptae et ad defectionem illectae. Sardanapalus triplici victoria elatus et novae defectionis ignarus ad pristinam ignaviam se convertit. regii noctu oppressi funduntur (26.). rex in tertium annum obsidione clausus tenetur. Euphrates facta exundatione muri partem diruit. tum rex abiecta spe incendio omnia delet et semet ipsum perimit. Arbaces confestim rex appellatus (27.). pietatis specimina in amicos exhibet et indulgentiae praecipuae in Belesyn, qui magnam vim auri sub cinere absconditam fraude abstulerat. regni aedes Echatana, Nino deleta (28.). obiter de *Chaldaeis* Babyloniorum sacerdotibus et eruditis. eorum officia et disciplinae recensentur. comparantur cum Graecorum philosophis (29.). doctrina de mundo, deo, providentia. planetarum et stellarum fixarum systema (30.), et ex iis sumtae praedictiones. 12 stellas extra zodiacum viventibus, 12 stellas mortuis destinatas putant. de luna, terra. chronologia infinita (31.). Sequitur *Medorum* historia. auctores Herodotus et Ctesias, sub examen vocantur. regum successiones usque ad Artaeum (32.). huius bellum cum Cadusiis (33.). Artynes, Astibaras. Parthi deficiunt ad Sacas. inde bellum cum Sacis. Sacae mulierum ferocia clari. regina Zarija sapientia et virtute nobilissima. monumentum se-

pulcrum ei publice consecratum. *Aspadas* (*Astyages*) ultimas Medorum rex a *Cyro* victus. Media Persarum provincia (34.). *India*. regionis situs et magnitudo (35.). proventus multiplices et copiosi (36.). flumina describuntur, inprimis *Ganges* et *Indus* (37.). incolae omnes indigenae. antiquissimae historiae fragmenta: *Bacchus* eo duxit exercitum, agri, vini culturam, artes, religiones, leges docuit, Indiaeque regnum per 52 annos tenuit (38.). deinde id *Hercules* occupavit et pro numero natorum in plura regna divisit (39.). populi species s. ordines septem: philosophi, agricolae, pastores (40.), artifices, milites, ephori, senatores (41.). elephantorum brevis historia, advenarum peculiaris tutela (42.). *Scytharum* historia. prima eorum sedes ad *Araxem* perexigua fuit. reges conditores, praesertim *Scythia* a *Iove* genitas. inde orti *Pali* et *Napae*, et per hos occupatae terrae. *Sacae*, *Massagetae*, *Arimaspi* (43.). anarchia, deinde gynaeccratia (44.) et mulierum exercitus; coalescens adeo *Amazonum* natio. *Themiscyra* *Amazonum* urbs ad ostia *Thermodontis*. *Amazonum* res fortiter gestae et victoriae (45.). *Herouliis* adversus eas expeditione fractae earum opes. paulatim a vicinis debellatae et extinctae. *Penthesilea* ultima *Amazonum* regina, tempore belli *Troiani* (46.). *Hyperborei*. terrae situs ex *Hecataeo*. *Latona* ibi nata ideoque *Apollinis* cultus praecipuus. eximia eorum in Graecos amicitia. luna ipsis proxima. *Apollinis* epiphania et annus *Metonis*. imperium est penes *Boreadas* (47.). *Arabes*. regionis situs. versus orientem *Nabatasi* terram sterilem (*Arabiam* desertam et petraeam) incolunt, ipsi latrociniiis nobiles. petra ingens, lacus bitumen procreans, balsamum stirps indigena (48.). *Arabia felix*. stirpium fructiferarum et odoriferarum genera (49.). aurum apyrum s. purum. pecorum abundantia. struthocameli (50.); camelopardales; tragelaphi et bubali (51.). lapides: crystallus, emaragdus, be-

ryllia. de generatione gemmarum in Arabia per solis calorem philosophumena (52.). aliae proprietates terrarum orientalium a maiore solis calore (53.). Arabes scenitae s. pastores versus meridiem. agricolae et mercatores versus Syriam. animalium recens: praesertim elephanti, cameli varii generis (54.). *Insulae incognitae* in Oceano meridionali a *Iambulo* descriptae. Iambulus ab Aethiopibus captus inter devotos ad insulas beatas ablegatur (55.). incolarum statura, corporis proprietates, lingua gemina. coeli temperies mitis, arborum fructus per totum annum (56.). annona copiosa. literarum studia, maxime astrologia. aetas longissima. scriptura deorsum ducta. vita lege definita (57.). mulieres communes. animalia plane peculiaria. puerorum ingenia per volucres explorant. natu maximus rex in singulis tribubus. insulae sunt septem (58.). victus ratio frugalis. dii. terrae proventus et animalia. vestitus. sacrorum et funerum ratio (59.). Iambuli reditus in Graeciam (60.).

L I B. III.

Duorum priorum librorum brevis complexio (1.). sequitur *Aethiopum* historia. hic primi homines fuisse videntur, utpote autochthones solique proximi. primi deos coluerunt, ideoque diis grati et tuti ab externorum populorum imperio (2.). Aegyptii eorum colonia ab Osiride deducta. leges et ritus eadem. idem scripturae genus, nempe hieroglyphicum. sacra etiam regumque insignia eadem (3.). obiter de literis Aethiopicis s. hieroglyphicis (4.). leges singulares: reges e sacerdotibus ac per sacerdotes leguntur: iidem arbitrio suo nihil, omnia e legibus decernunt. mortis poena non infertur, sed nuntiatur. exsilium abominantur (5.). regi sacerdotes misso nuntio mortem imperant. Ergamenes primus hanc

potestatem aspernatus (6.). regis amici iisdem quibus rex naevis insignes, mors etiam communis (7.). Aethiopes extra Aethiopiae fines. Aethiopum corpora et ingenia. arma. vestitus. victus (8.). Aethiopum supra Meroen insulam theologumena. insunt quoque athei. ritus sepeliendi varii. reges creant vel formosissimos vel pastores optimos vel opulentissimos vel fortitudine probatissimos (9.). de regione fertilissima et amoenissima certant Afri et Aethiopes. elephantum et draconum certamina (10.). adiungitur recens scriptorum de rebus Aethiopum (11.). denique fodinae aurariae in confiniis Aegypti et Aethiopiae describuntur. damnatorum ad metalla ingens numerus et aerumnosa vita. operae in metallis singulae (12. 13.). auri secernendi et praeparandi reliqua ratio. Aethiopes ad sinum Arabicum in troglodytica et australes (14.): ichthyophagi. inculta et horrida eorum vita. piscandi ratio (15.). e piscibus parati et asservati cibi (16.). in humido vita continua, concubitus vagus, vox incondita, vita morborum expers, sed brevis (17.). gens a sinu Arabico remotior his agrestior. apathia incredibilis. non lingua sed manibus colloquitur. cum phocis consortium habet (18.). habitatio multiplex vel in speluncis vel sub costis balaenarum alga obtectis vel sub congestarum arborum umbraculo vel sub tumulis musci marini. mortuos projiciunt piscibus (19.). incolunt nonnulli valles a praeruptis petris et mari inclusas, quamobrem aborigines habentur (20.). chelonophagi. testudines venandi ratio describitur. carne et testis utuntur. cetophagi (21.). obiter commemoratur piscandi modus in ora Babyloniae obiecta (22.). rhizophagi. admodum a leonibus infestantur (23.). hylophagi et spermatophagi. horum mores agrestes (24.). venatores. venatus ferarum describitur (25.). inprimis elephantum venatio (26. 27.). simi et struthophagi. struthionum, quod avium genus est, descriptio (28.).

acridophagi. locustas aucupandi modus et e locustis paratus cibus. gens ipsa pediculorum morbo affligi solita (29.). his propinqua regio ob magnam phalangiorum et scorpionum vim desolata (30.). cynamolgi. boum Indicorum venatio per canes (31.). troglodytae. mulieres communes, victus a pecore, quod parentum loco est. potus, habitus, circumcidunt genitalia (32.). species eorum Megabares. peculiaris funerum et procliorum ratio. infirmi sponte finiunt vitam. his turpe vitae amore teneri. tanta ingeniorum morumque diversitas e coeli discrimine explicanda (33. 34.). Sequitur historia animalium: rhinocerotis, sphingis, cynocephali, cepi, tauri sarcophagi, crocotta (35.), serpentium. maximi generis serpentes capiendi et domandi difficultas (36.). nova capiendae belluae ratio describitur. monstrosi corporis serpens Ptolemaeo oblatus et mansuefactus (37.). Aethiopum historia finitur. *Sinus Arabici* descriptio, eaque primo generalis. termini longitudinis et latitudinis. deinde sequitur descriptio particularis orae dextrae (38.). portus et insulae, praesertim serpentaria lapide topazio clara (39.). ichthyophagorum et troglodytarum gentes oram accolunt. mare profundum in superficie viride ob algam. navigatio difficilis et periculosa (40.). ulterior pars orae ac maris deinceps profundissimi et belluarum plenissimi (41.). ora obiecta Arabiae: Neptunium, palmetum, phocarum insula (42.). Maranei et Garyndanei, orae accolae, horumque sacra quinquennalia in palmeto. Laeanitarum sinus: accolunt Arabes Nabataei (43.). Banizomenum sinus: adiacent tres insulae, prominent petrae immensae. Arabes Thamudeni. congeries insularum. peninsula amoenissima cum pulchro portu Charmuthae (44.). quinque montium promontorium. Arabes Debae. annis aurifer. Alilaei et Gasandae Arabes, quorum regio aurum nativum profert (45.). Carbae et Sabaei Arabes, qui Arabiam felicem incolunt. huius regionis suavissimi odo-

res (46.), sed serpentum perniciosorum abundantia bitumen et barba hirci, contra morbos remedia. Sabae, urbs regia. regum conditio. gens libera et beata, summa auri argentique copia, supellex magnifica. insulae beatae (47.). singularia in coelo, in ortu siderum ac solis praesertim observata. venti his regionibus familiares (48.). *Afri* Aegypto proximi: Nasamones, Auschisae, Marmaridae, Macae: horum alii agricolae alii nomades alii latrones. arma et mores (49.). agrorum proventus. serpentum multae species, praesertim cerastae, vanae species per aera volantes (50.) earumque causae physicae ex aere immoto derivatae (51.). *Amazones* *Afrae*. ob summam antiquitatem in dubium vocatae. species erant Gorgones (52.). Amazonum gynaecocratio. virorum inter eas conditio servilis, ab adustis mammis nomen habent. sedes erat insula Hespera in palude Tritonide, arboribus, pecore, lapidibus pretiosis clara (53.). hinc profectae arma inferunt: 1) Atlanteis: regina Amazonum tum erat Myrina: 2) Gorgonibus (54.). Gorgones bello superstites Medusa regnante Perseus perdomuit, sicut et ipsas Amazonas Hercules delevit. 3) Africae populis inita cum Horo in Aegypto amicitia. 4) Arabibus. 5) Syris ac Cilicibus. 6) nationibus ad Taurum. urbes occupatas Myrina a copiarum ducibus cognominavit. 7) insulis. 8) subiungunt Samothracen (55.). *Atlanteorum* historia adiicitur, quos ortus deorum memorabiles et insignes fecit. Vranus primus rex. is astrologia clarus (56.). uxores plures habuit. liberi e Titaea Titanes appellati. filiae Basilea et Rheia s. Pandora. ex Basilea et fratre Hyperione suscepti Helius et Selene, post interitum ut dii inter coeli sidera relati (57.). de Basilea Phrygum mythologumena: natam esse e Maeone et Dyndima et expositum in monte Cybelo; inde appellatam Cybelen et matrem montanam: fistulam, cymbala, tympana etc. invenisse; post vitiatam (58.) furibundam aufugisse, ac cum Marsya

comite et amico ad Bacchum et Apollinem pervenisse. Marsyae et Apollinis certamina. Apollinis cum Cybele errores. Cybele ipsa in Phrygia ex oraculi responso pro dea culta (59.). Vrani filii Atlas et Saturnus regnum inter se dividunt. Atlantis filius Hesperus, filiae 7 Atlantides, singulae illustribus natis clarae (60.). Saturni et Iovis ab eo oriundi mythologia (61.). Bacchi mythica historia supra commemorata copiose explicatur. physica explicatio. his natus dicitur ob vitem Deucalionis diluvio extinctam ac velut renatam (62.). historica narratio quia tres existisse dicuntur. antiquissimus Indus (63.). alter Iovis et Cereris filius. eius inventa memorantur. tertius est Thebanus Iovis et Semeles filius, ob Iunonis invidiam per abortum natus et in Iovis femore ad maturitatem perductus. baccharum agmina per terrarum orbem ducit (64.). impii Bacchi contemtores puniuntur, inter quos nobilissimi Pentheus, Myrchanus, Lycurgus. Charopi praemii loco Thraciae regnum et mysteria tradita. Orpheus, mysticorum praeses. Bacchi reditus cum spoliis (65.). regiones et urbes commemorantur de Bacchi patria certantes. Afrorum de Baccho narrationes a Graecis scriptoribus servatae (66.). antiquissimus scriptor Linus, cuius triumque discipulorum, Herculis, Thamyrae, Orphei, literaria notitia exhibetur (67.). quae Linus de Ammone rege Libyae relata habeat. ex virgine Amalthaea casu oblata genuit filium (Bacchum), clam in urbem Nysam translatus, ut tutus esset ab uxoris Rhae insidiis, insulae amoenissimae in qua Nysa sita erat. descriptio (68.). praesertim antri (69.), in quo puer custodiebatur ab Aristaeo et Minerva, quae in eadem insula ad omnem Tritonem nata erat. obiter Minervae facinora memorantur, inprimis aegidis monstri caedes, ob quam vindicandam eius mater tellus gigantes peperit, deorum acerrimos hostes. Bacchi prima studia, praecipue vitis cultura (70.). Rhea noverca ad Titanes revertitur, et Saturno iuncta bellum in Am-

monem movet. Ammon superatus in Cretam insulam fugit. sed Bacchus adiunctis Amazonibus et Minerva Titanes debellat. quo facto deus pronuntiatur, cui primo vino libant (71.). belli socii etiam Sileni erant, qui describuntur. expeditionis militaris reliqua memoranda: in urbe Zabirna campen monstrum horrendum occidit; ubique beneficus, impiis gravis, in ipsos hostes victos, Saturnum Rheamque, pius ac lenis (72.). Ammonis oraculum instituit. Aegypto Iovem regem praeficit vinique culturam impertit; similiter reliquas orbis partes artibus suis cultiores reddit. ad immortales abit, quo facto Iuppiter universi mundi rex constitutus est (73.). denique afferuntur quae Afri de Baccho altero et tertio traderint (74.).

LIB. IV.

Exordium quo historiae antiquae difficultates explicantur. adiungitur libri argumentum. exterorum antiquitati Graecorum antiquissima historia mundi adiungenda. *Bacchi* utpote et antiquissimi et beneficentissimi fabula primo loco enarranda (1.). *Bacchi* natales. a Iove et Semele procreatus nymphis in antro Nysae traditur, unde Dionysi nomen habet: vini et zythi inventor. itinera usque in Indiam instituit (2.). redeunti sacra constituuntur in Graecia: ritus solemnes describuntur (3.). *Bacchus* antiquior, *Sabazius*, *Proserpinae* filius. reliqua *Bacchi* referuntur: ingenium, forma, comites *Musae*, *Silenus* paedagogus et socius, habitus (4.). *Bacchi* cognomina eorumque causae. causae redditae cur biformis sit, cur *Satyri* et *Musae* in eius comitatu (5.). *Priapus* *Bacchi* et *Veneris* filius: origines cultus vel a propagatione generis humani vel ab *Osi-ridis* historia derivandae. *Ithyphallus* et *Tychoni* sunt cognomina. *Hermaphroditi* ortus (6.). *Musae*. ea-

rum parentes, numerus, nomina nominumque ratio (7.). *Hercules*. mythus de eo multa continet impedita et quae fidem excedant, quod rei mythicae proprium est (8.). immensae vires cum per ipsam portentosam procreationem ei infusae tum per Iunonem, quae mammas inscia ei praebuerat (9.). in cunis suscepta pericula et perpetrata facinora, quibus Herculis nomen consecutus est, ante Alcaeus nominatus. Thebis educatus ab Ergini tributo et tyrannide urbem liberat, Orchomeniorum Minyarumque oppidum destruit. Eurystheus per invidiam Herculi 12 certamina imponit (10.). incidit primo in animi aegritudinem et furorem, quo liberatus singulos adit labores. 1) leo in Nemea occisus, 2) hydra Lernaea (11.), 3) aper Erymanthius. tum idem Centauros devicit. caesorum nomina (12.). 4) cerva aureis cornibus et velocitate insignis capta, 5) aves e Stymphalide palude abactae. 6) Augiae stabulum expurgatum, 7) taurus e Creta in Peloponnesum traductus (13.). defunctus hoc certamine ludos Olympicos Iovi instituit Hercules. ipse in omni certaminum genere victor a diis deabusque munera accipit. obiter commemorat historicus Nioben primam, Alcmenam vero postremam mortalem fuisse a Iove compressam (14.). bello a gigantibus in deos moto Hercules diis auxilio venit, et ita coelestium deorum honores consequitur. Prometheus igne rapto bene de genere humano meritum poena liberat. 8) inde Diomedis equas carnivoras rapuit. tunc Iasonis ad Colchos comes fuit (15.). 9) expeditio ad Amazonas ad rapiendam Hippolytae zonam. nomina Amazonum devictarum (16.). 10) iter in Iberiam ad abducendos Geryonis boves. congregatis in Creta insula, quam bestiis purgat, militibus primo in Libyam traiecit, ubi Antaeum in certamine conficit, terramque a feris et tyrannis liberat (17.). iter convertit in Aegyptum et Busiridem occidit. inde in Libya

Vol. I.

. X

Hecatompylon condit, post a Carthaginiensibus expugnata: tandem ad Oceanum Gaditanum columnas statuit. victis Chrysaoris filiis boves abigit. columnae Herculis et fretum ab eo mutatum cum similium operum in Thessalia et Boeotia commemoratione (18.). transitus in Celticam, ubi Alesiam urbem exstruit, inde per Alpes in Italiam (19.). Ligurum ager ingratus et duri labores (20.). Hercules ad Tiberim benigno hospitio exceptus; decimae Herculi votae templumque exstructum, in campum Cumaeum s. Phlegraeum progressus gigantes perdomuit (21.). Herculis ad lacum Avernum opera. via Heraclea, venator in Dianam impius supplicio affectus, cicadae ob Herculis pietatem deletae. nando Hercules cum bobus in Siciliam traiecit (22.). thermis Himeraeis et Egestanis recreatus Hercules Erycem certamine vincit et Siciliam praemium reportat, quam unus e posteris, Dorieus, obtinet, et in ea Heracleam exstruit, deinde a Carthaginiensibus dirutam. Syracusis sacra Cereri et Proserpinae instituit. Sicanos infesta acie obvios caedit. ducum nomina (23.). Leontini et Agyrinaei divinos Herculi honores exhibent. pro his monumenta relicta: lacus sui nominis, Geryonis lucus, fanum Iolai ludis celebratum. tum Hercules boves retro in Italiam agit, Lacinium ob furtum obtruncat, Crotoni monumentum ponit (24.). Herculis reditus in Epirum, 11) Cerberus ex inferis protractus. ante Hercules sacris Eleusiniis erat initiandus, quae occasionem praebent narrationis de Orpheo (25.). Hercules apud inferos. 12) rapta Hesperidum aurea mala. diversae de his opiniones (26.). Atlas et Hesperus, Atlantes et Hesperides describuntur. Hesperides Busiridi raptas Hercules Busiride et raptoribus occisis Atlanti restituit. inter munera Hercules ab Atlante astrologiam accepit, ab ipso Graecis traditam (27.). interea Amazones ob illata per Hercu-

lem damna raptamque Antiopen Graecis bellum intulerant, proelio victae a Theseo (28.). perfunctus laboribus oraculi iussu sobolem e Thespiadibus procreatam duce Iolao in Sardiniam mittit ab ipsis occupandam. Thespiadum et natorum historia. Sardinia ab Iolao expugnata et deinde exculta (29.). advocatus e Sicilia Daedalus opera in Sardinia extruit. Iolaus deinde in Graeciam redit, colonia nova in Sicilia condita in Sardinia colonia bello nunquam victa (30.). iam de sobole sollicitus Hercules pro Megara, quam Iolao permittit, Iolen petit, accepta repulsa, Euryti patris equas abigit, huiusque filium Iphitum insequentem de turri praecipitat. tum Hercules expiationis causa Omphalae Maeonium reginae in servitutem traditus, regno a Ceropibus liberato, reginae coniugium consequitur (31.). deinde reversus in Peloponnesum navibus Troiam petit, iniurias a Laomedonte olim illatas ulturus. proelio commisso Laomedontem occidit regnumque Priamo tradit (32.). Herculis bellum in Augeam ob recusatam mercedem. Centauro obtruncato in Hippolytae nuptiis primo Tirynthem, deinde Pheneum in Arcadia fugit. Eurytus et Augeas caesi, regnum Phyleo traditur. Tyndareus Sparta pulsus, in regnum restituitur. Auge ab Hercule gravida damnata ut submergeretur, servatur cum filio Telepho (33.). relicta Peloponneso Hercules Calydonem Aetoliae urbem petit et Deianiram uxorem ducit, apri Calydonii a Meleagro eius fratre confecti historia (34.). de ipso Calydoniorum agro Hercules bene meruit facto novo Acheloi alveo, unde orta fabula de cornu Amaltheae (35.). Calydoniorum in bello contra Thesprotos socius Hercules Ephyram vi capit regeque Phyleo occiso ex eius filia Tlepolemum procreat, ob Eurynomum casu ab eo interemtum una cum Deianira fugam capessit. Deianiram per flumen Euenum Nessus Cen-

taurus portat, sagitta transfixus dum eam stupro vitare conatur, relicto Deianirae philtro. deinde Hercules cum sociis Ceycem Trachiniae regem hospes adit (36.). Dryopes in Delphos impii ab Hercule sedibus expulsi, eorumque rex Phylas occisus, e Phylantis filia Antiochum progenuit. nati e Deianira. Dryopum expulsum novae sedes resque gestae. Dorienses ab Hercule contra Lapithas defensi. Cygnus certamine victus. Astydania subacto Ormenii rege, eius patre, bello capta, e qua Ctesippus natus. Iole etiam rapta occisis fratribus. inde ad promontorium Cenaeum Hercules discedit (37.). ad celebrandum sacrum vestes solemnes per Licham allatae, quas Deianira amoris in Iolem certior facta philtro tingit per Centaurum oblato. insecutus est Herculis exitialis morbus. eius rogos in Oeta (38.). Herculi instituta sacra (39.). *Argonautae*. horum enim Hercules socius erat. Iasonis consilium (40.) et itineris apparatus. itineris socii (41.). fata in itinere. ad oram Troadis Hesionen devotam Hercules liberat et infestam balaenam conficit. praemii loco accipit is Hesionen et equos regios, quos interea regi custodiendos relinquit (42.). tempestate agitati diis in Samothrace praeunte Orpheo vota faciunt. Samothracae dii, Dioscuri. inde in Thraciam progressi duo regis Phinei filios ob novercae criminationes crudelissimo supplicio affectos vindicant (43.). Phineus repugnans pugna occisus: regnum filiis traditum. eadem fabula ab aliis aliter narrata. inde in Pontum profecti appellant ad Chersonesum Tauricam, ignari hic more barbarorum hospites immolari (44.). huius immanitatis origo simulque res Colchicae narrantur. Aeetes Colchidis, Perses Tauricae rex, fratres. Hecate Persae filia venena invenit, patrem veneno perimit, hospitum immolationem instituit. Aetae nupta Circen, Medeam et Aegialum peperit. Circe matris artem inhumanam co-

lit. Circaeum (45.). Medea mitioris ingenii servat appulsos peregrinos. suspecta patri fugit et obviam fit Argonautis. Iason data matrimonii fide ea comite cum sociis vellus aureum occupare parat (46.). Fabula de Phrixo, aureo vellere apud Colchos in templo Martis servato, eiusque custodibus draconibus aliisque rebus ad id pertinentibus (47.). caesis custodibus raptoque vellere aureo Argonautae ad naves confugiunt. Aetes eos persecutus in pugna perit. Argonautarum reditus. Glauce itineris comes et adiutor (48.). reversis in Troadem ob Hesionen equosque recusatos pugna ineunda erat cum Laomedonte, quo occiso regnum Priamo traditur. in Samothrace diis Samothracibus vota reddita (49.). Domi rumor erat Iasonem in Ponto periisse, itaque Pelias extincta Iasonis stirpe regnum occupaverat. Iason redux iniurias ulcisci parat, usus Medae consiliis et insidiis (50.). assumpta sagae persona Medea urbem et regiam ingreditur, magica ministeria senectae transformandae in iuvenilem vigorem offert et approbat (51.). Pelias Medae fraude occisus. dato signo Argonautae regiam invadunt et recuperant (52.). Iason in superstitem Peliae familiam benignus; Acasto filio regnum tradit, filias viris principibus collocat. Argonautae novum foedus in futuros casus iungunt et ludos celebrant Iovi Olympio sacros (53.). Iasonis reliqua historia. nati e Medea 3 filii. Medea repudiata; novum coniugium cum Glauce. ira furens Medea igne et caedibus grassatur, in ipsos filios impia, insuper Herculem vindicem contra Iasonem invocat (54.). Iasonis mors voluntaria. regni heres Thesalus, superstes Iasonis filius, unde Thessali dicti. Medae errores, susceptus ab Aegeo filius Medus Medorum rex (55.). narrationes aliae de Medea et Medo. Argonautarum reditus per aliam viam a nonnullis traditam, adverso Tanai et per aliud flumen

in Oceanum, inde vero in mare mediterraneum, eiusque rei opinata vestigia (56.). *Heraclidae*, Herculis filii. Trachine apud Ceyceem regem educati, ab Atheniensibus contra Eurystheum in tutelam recepti (57.). victo Eurystheo Heraclidae duce Hyllō Peloponnesum et Mycenarum regnum recuperare parant, res singulari certamine ditenta. Hyllō caeso Heraclidae ad 50 annos regno et Peloponneso exclusi. eorum reliqua facta (58.). *Theseus*, Herctilis aemulus. eius genus. prima virtutis specimina in Coryneten, Sinin, aprum Crommyonensem, Seironem, Cercyonem, Procrusten. Athenas petit, ubi ab Aegeo certis signis agnoscitur (59.). Fabula de Minotauro. praemissa Cretae historia et regum Cretensium recensio. Androgeos Minois filius per insidias ab Aegeo tum Atheniensium rege interemptus (60.). Attica a Minoe propterea bello et fame pressa. oraculo iussi Athenienses poenam dant 7 pueros puellasque quotannis Minotauro proiiciendos. Theseus Ariadnae ope adiutus Minotauro confecto Athenas poena liberat. Ariadne in reditu in insula Naxo a Baccho rapta. dolore correptus Theseus candida vela pro nigris substituere obliviscitur; quibus visis Aegeus vitam finit. succedens Theseus legibus et institutis patriam auget (61.). Phaedra Thesei coniux Hippolytum privignam impuro amore prosequitur. utriusque interitus. Theseus exul (62.). Helena per Theseum et Pirithoum rapta. simile ausum in regno Plutonis in Proserpinam. Pirithoi ob id poena (63.). *Septem ad Thebas*. Laius Thebarum rex et Iocasta. filius Oedipus, quem pater oraculo monitus exposuerat, inscius patrem occidit. sphinx. Iocastae coniugium et regnum praemii loco propositum, si quis eius aenigma solvat. Oedipus solvit, et matrem inscius uxorem ducit, e qua Eteoclem et Polynicen procreat (64.). Oedipo incluso filii regno potiti. Polynices a fratre regno

pulsus ab Adrasto auxilium impetrat. Adrastus et Polynices cum Tydeo et quatuor aliis sociis Thebis bellum inferunt. cadunt omnes praeter Adrastum (65.). septem ducum filii Epigoni dicti duce Alcmaeone bellum in Thebas renovant. Thebani victi suasa Tiresiae in agrum Tilphossaeum in Boeotia migrant. Thebae ab Epigonis captae. Daphne Tiresiae filia Delphos missa Sibyllae nomen meruit (66.). Thebani deinde Doriensium terras occupant. obiter Doriensium, Aeolum, Boeotorum origines (67.). Aeoli progenies Salmoneus et Tyro: horum posteri usque ad Nestorem et bellum Troianum (68.). *Lapithae* et *Centauri*. genus eorum (69.). Centaurorum bellum adversus Lapithas horumque reliquiae (70.). *Aesculapius*. eius parentes, merita de vita hominum. Platonis de eius arte querelae. filii Machaon et Podalirius (71.). *Penet* et *Asopi* genus cum posteris (72.). *Pelopsis*, *Tantali*, *Oenomai* historia. Oenomans oraculo territus Hippodamiae unicae filiae procis certamina proponit cum vitae periculo. Pelops Myrtili auxilio adiutus victor consequitur puellae coniugium. Peloponnesus ab eo nomen habet (73.). Pelopis pater Tantalus ob opes in ipsos deos superbus apud inferos cruciatibus affectus. Niobe eius filia liberorum numero superbiens orbitate parita. Tantalum regno expulerat illius Trois filius (74.). huius itaque stirps a Teuero repetita et usque ad Priamum deducta adiiicitur (75.). Daedalus statuaris et architectus ingenio et arte praestans. Talam ex sorore nepotem artis aemulum et ministrum habuit novis inventis clarum. hunc Daedalus invidia commotus dolo interemit. capitis damnatus fuga in Atticam vitam servat (76.). fuga defatus in Cretam construxit bovis machinam ad explendam Pasiphaae libidinem. Minotaurus inde ortus. labyrinthus. ob Minois iram Daedalus cum Icaro in Siciliam fugit. ab hoc et

mare Icarium et insula Icaria nomen habent, fabula de alis e cera factis (77.). Daedali opera in Sicilia effecta (78.). bellum ob receptum Daedalum a Minoë Siculis illatum. Daedali mors et monumentum sepulcrale. Cretenses in Sicilia relictī urbem Minoam et Engyum condunt, templumque deabus matribus exstruunt (79.). dearum matrum cultus describitur. templum sumtibus maximis constructum (80.). *Aristaeus*. Apolline et Cyrene ortus nymphis traditur nutriendus, a quibus apum, olivarum, lactis culturam accepit. Thebas profectus ex Autonoe Cadmi filia Actaeonem procreavit, deinde a canibus dilaceratum (81.). in Ceam insulam vectus Aristaeus Graeciam pestilentia liberat. relictā ibi sobole ipse Sardiniam, Siciliam aliasque insulas adit, suisque eas beneficiis cultiores reddit, his divinos honores consecutus (82.). *Daphnis* et *Eryx*. Eryx Butae et Veneris filius in Sicilia regulus, conditor urbis sui nominis et in eius arce templi Veneris Erycinae, quod post Erycem Aeneas, Siculi, Carthaginienses, Romani, donis et religioso cultu amplissimum reddiderunt (83.). *Daphnis* Mercurio et nympba genitus in amoenissima convalle montium Heraeorum; quorum descriptio inseritur. regionis fertilitate et amoenitate invitatus *Daphnis*, rei pastoritiae cultor, fistulae pastoritiae, carminis pastoritii inventor exstitit. ab irata nympba visu orbatus (84.). Fabula de *Orione*, qui venatione magnique roboris operibus inclaruit. Acte eius opus. Digreditur historicus in quaestionem an Sicilia olim chersonesus fuerit. Orion inter astra relatus (85.).

LIB. V.

Prooemio Ephori institutum Diodorus landat, qui res gestas secundum species descripserit. eius

exemplo destinatum esse singularem librum de insulis scribere (1.). *Sicilia*, a figura Trinacria appellata, ab incolis Sicania, tum Sicilia. ambitus. Cereri et Proserpinae insula merito sacra, utpote in qua primae provenerunt fruges (2.). regiones amoenissimae, Ennae, in quibus Proserpina rapta; Himerae, quae Minervae; insulae Syracusanae, quae Dianae sedem praebuerit (3.). Proserpinae ad inferos descendens apud fontem Cyanen. Cereris munera iis qui ipsam benigne exceperunt, primum Siculis, secundum hos Atheniensibus, collata, et ob eam rem instituta festa (4.). raptus Proserpinae poetarum carminibus celebratus. Carcini poema. alia Cereris beneficia praeter fruges (5.). de incolarum Siciliae origine diversae opiniones. Sicani primi erant: successerunt ex Italia Siculi; denique Graecorum coloniae accesserunt, quae linguam moresque Graecos et vitam cultiorem vulgarunt (6.). *Aeolides*. nomina earum situsque. a Liparo primum, deinde ab Aeolo cultae; unde de huius mytho nonnulla referuntur (7.). Aeoli sex filiorum nomina regnaque in Italia et Sicilia (8.). novi insularum coloni, Cnidii, Rhodii (9.). Liparaeorum civitas in dies florentior facta, ob portus, thermas et aluminis copiam, cuius monopolium habuit (10.). *Osteodes* s. ossium insula. nominis ratio (11.). Insulae a meridionali Siciliae parte: *Melite*, *Gaulus*, *Cercina* s. Corcyra (12.). Insulae in mari Tyrrheno sitae: *Aethalia*, ferri ferax et mercatura celebris. *Cyrnus* s. Corsica. eius urbes. proventus (13.). incolarum Cyrni indoles et numerus (14.). *Sardinia*. deducta in eam ab Iolao colonia. unde incolae Iolaei dicti. insulam naturam ipsa ab externo hoste defendit (15.). *Pityusa* a pinuum copia ibi nascentium appellata (16.). Iberiae obiacentes insulae *Ballaeares* s. Gymnesiae, harumque numerus, situs, soli natura, incolarum mores. nummi nulli (17.).

ritus in nuptiis, funeribus. arma, exercitationes (18.). *Insulae in Oceano* s. extra columnas Herculis. insula in alto mari sita, Libyae obiecta, permagna, anonyma; eius summa fertilitas et amoenitas (19.). olim incognita, sed Phoenicum navigationibus investigata. obiter Gades et Herculi exstructum templum describitur (20.). Europae obiectae insulae. *Britannia*, incognita usque ad Caium Caesarem. eius situs, magnitudo, incolarum mores, victus (21.). de stanno in Britannia, eiusque mercatura (22.). *Basilea*, Scythiae obiecta, succino clara. mythus antiquissimus de Phaethonte et succini origine (23.). Celticae gentes. mythica narratio de Galate Herculis filio, a quo Galatia et Galatae nomen habent (24.). Galliae multae gentes. flumina (25.). venti vehementiores Galliam perflant. frigus ingens; ob quod terra neque vinum neque oleum profert. zytho itaque utuntur et vino quod exteri important (26.). Gallia argenti nihil, auri magnam copiam habet. ornatus ex auro factus (27.). incolarum ingenia, corporum proceritas, cultus, mores (28.). e curribus pugnandi mos apud Gallos et bellandi ratio. spoliolorum praecipuae species (29.). Gallorum vestitus armaque (30.). adspectus Gallorum voxque horrida. bardi, druidae, vates. divinatio ex immolatis hominibus. in sacris et pugnis philosophorum et poetarum usus (31.). Celtarum et Galatarum differentia. a Romanis autem confusae hae gentes. Gallorum mulieres procerae et feroces, pueri can. eorum nulli tam feri quam Scythiae finitimi, utpote anthropophagi, sicut Britanni Irin incolentes. Cimmerii postea Cimbri appellati. *Gallo-graeci*. horum feritatis exempla (32.). *Celtiberi*. sunt Iberes et Cetae connubiis mixti. eorum arma et tela pugnandique ratio. munditiei studiosi urina corpus dentesque abluunt (33.). Celtiberorum mores vietusque. Vaccaei cultiores. Lusitani ceteris fortiores.

horum arma. in bellis ad numerum incedunt et
 paeanes canunt. latrocinia honestum vitae genus (34.).
 res metalla Iberorum. incendio silvarum primum
 argenti copia provenit. argento, cuius pretium in-
 digenis erat incognitum, Phoenices allecti, (35.).
 operis metallici ratio apud Iberos (36.). Iberorum
 metalla cum Atticis comparata. machinae Aegyptiacae
 ad hauriendas in fodinis aquas, ab Archimede in-
 ventae (37.). servorum in metallis operantium mi-
 seria. metalla exhausta a Phoenicibus et Italis.
 stannum in Iberia inventum. insulae Cassiterides eo
 abundant. multum e Britannia affertur (38.). *Li-
 gures*. aspera terra. incolarum mores, studia, arma
 (39.). *Tyrrheni* classe praestantes. ab iis mare Ita-
 liae obiectum nomen habet. militiam pedestrem
 excoluere, tubam invenere, lictoribus, sella curuli,
 toga praetexta primum usi; litterarum studiis de-
 diti prodigiorum disciplinam, vitae cultioris ratio-
 nem expoliverunt (40.). Insulae meridionales in
 Oceano Arabiae. praemissa Arabiae felicitis brevis
 descriptio. insulae tres prae caeteris memorabiles:
 una sacra thus et myrrham ferens; altera sepultu-
 rae destinata. thuris et myrrhae historia (41.). thu-
 riferae insulae magnitudo, mercatura. tertia insula
 Panchaea: incolae ex diversis populis collecti, urbs
 Panara, templum Iovis Triphyliae (42.). agri amoe-
 nitas, arborum varietas (43.). templum et alia loca
 sacra describuntur (44.). insulae animalia et urbes.
 incolarum tres classes: sacerdotes, agricolae, milites.
 vestitus (45.). militum usus. sacerdotum habitus.
 oriundi e Creta sacerdotes. alia insulae memorabi-
 lia: metalla, ornamenta diis dicata (46.). Insulae in
 mari Aegeo. *Samo* et *Thracia* colonos accepit. ingens dilu-
 vium (47.). Saon reipublicae conditor. heroes alij.
 Dardanus, Iasion, Harmonia. hanc Cadmus uxorem
 duxit, dum Europam investigans insulam transibat

(48.). Cadmi nuptiis dii primum praesentes ad laeta munia subeuntes et munera offerentes.

Cereri matrimonio iunctus. adiuncti mythis

(49.). *Naxus* insula, olim *Strongyle* dicta.

coloni Thraces, quos Butes patria pulsus exxerat. mulieres, quarum erat penuria, aliunde

ptae. nobilissimae Coronis, Iphimedia, Panc.

post Buten Agassamenus rex (50.). Otus et Ep

tes insulae imperio potiuntur, imposito illi

nomine. deinde Cares insulam occuparunt, a

rum rege Naxo *Naxus* est appellata. hic The

Ariadnen reliquit Bacchi minis perterritus (51.).

Baccho in hac insula nutrito, qui cum opibus

tum vino praestantissimo insulam suxit (52.). S

insula. coloni diversis temporibus diversi (53.).

Calydna et *Nisyros* (54.). *Rhodus*. eius primi

colae Telchines Neptunum nutriverunt, artes ne

nullas invenerunt primique deorum statuas et

mulacra fecerunt, magicas artes exercuerunt. N

ptunus Haliā duxit, unde cum aliis liberis Rh

dos nata, a qua insula nomen habet. mythica al

de Venere, insulae aditu prohibita, Haliā a fili

stūprata (55.). Telchines diluvium praesagientes in

sula discedunt. Sol Rhodi amore captus insulae

servat. Heliadae (56.). Heliadae astrologiam, artes

nauticam aliasque artes excoluere. dissipati litera

et artes divulgaverunt. Ochimus natu maximus Rh

di principatum obtinuit (57.). Danai et Cadmi in

Rhodo adventus, et ab hoc relictā monumenta li

teraria. Rhodus serpentibus vastata a Phorbante li

berata (58.). Althaemenes Creta relictā, ut fato

destinatam patris Catrei caedem evitaret, in insu

lam Rhodum concedens, inscius patrem occidit.

Tlepolemus Herculis filius Argis profugus Rh

dum petit, deinde rex creatus bello Troiano inter

fuit (59.). Rhodo obiecta *Chersonesus Cariae*. hanc

5 Curetes e Creta advecti occupant. Cynrus ab

Inācho missus urbem sui nominis exstruit (60.).
 Priopas exciso Cereris nemore Thessalia profugus
 in Cnidiam venit partemque Cariae occupat (61.).
 Hemitheae Staphyli filiae fanum in Castabo Cher-
 sonesi. mythus de Staphyli tribus filiabus (62.).
 Templum Hemitheae communi religione servatum
 et locupletatum. eius deae in homines beneficentia
 (63.). *Creta*. antiquissimi incolae Eteocrete. rex
Cres. dii in insula nati. Idaei Dactyli horumque
 artes et inventa. horum discipulus Orpheus, pro-
 genies Hercules, ab Alcmenae filio diversus (64.).
 Curetes rei pastoritiae mellificii pluriumque artium
 inventores. Iovis educatores (65.). Titanes. Vrani
 Terraeque sex filii et quinque filiae. Saturnus (66.).
 Hyperion. Coeus et Phoebe, unde nata Latona.
 Iapetus, cuius filius Prometheus. Mnemosyne. The-
 mis (67.). Saturni et Rheae progenies. Vesta. Ce-
 res cum Proserpina et Triptolemo (68.). De fru-
 gum inventione mythologumena. Neptunus maris et
 rei equestris praeses. Pluto inferorum princeps
 (69.). Iuppiter: eius nativitas et educatio (70.).
 Iovis instituta ad tuendam in humano genere iu-
 stitiam. bellum in gigantes (71.). alia Iovis beneficia
 et ob haec ei imposita cognomina. eius liberi (72.).
 singulis liberis Iuppiter tribuit munia: Veneri vir-
 ginum curam, Gratiis venustatem tuendam, Luci-
 nae parturientium tutelam, Dianae tenerorum nu-
 tritionem, Horis singulis diversa, Minervae oliva-
 rum culturam, bonas artes (73.). Musis commissa
 literarum studia, Vulcano metallorum fabricatio et
 ignis, Marti bella et arma, Apollini musica et ars
 medica. huius filius Aesculapius (74.). Mercurio
 mandata foedera, mercaturae negotia, eloquentia,
 palaestra, Baccho vitis cultura (75.). Herculis me-
 rita. sed hic Alcmenae filio multo antiquior. Bri-
 tomartis (76.): Pluto opes tributae. Cretenses sa-
 crificiorum, rituum sacrorum, mysteriorum aucto-

(48.). Cadmi nuptiis dii primum praesentes aderant, laeta munia subeuntes et munera offerentes. Iasion Cereri matrimonio iunctus, adiuncti mythi plures (49.). *Naxus* insula, olim Strongyle dicta. primi coloni Thraces, quos Butes patria pulsus eo duxerat. mulieres, quarum erat penuria, aliunde raptae. nobilissimae Coronis, Iphimedia, Pancratis. post Buten Agassamenus rex (50.). Otus et Ephialtes insulae imperio potiuntur, imposito illi Diae nomine. deinde Cares insulam occuparunt, a quorum rege Naxo *Naxus* est appellata. hic Theseus Ariadnen relinquit Bacchi minis perterritus (51.). de Baccho in hac insula nutrito, qui cum opibus aliis tum vino praestantissimo insulam auxit (52.). *Syme* insula. coloni diversis temporibus diversi (53.). *Calydna* et *Nisyros* (54.). *Rhodus*. eius primi incolae Telchines Neptunum nutriverunt, artes nonnullas invenerunt primique deorum statuas et simulacra fecerunt, magicas artes exercuerunt. Neptunus Haliā duxit, unde cum aliis liberis Rhodos nata, a qua insula nomen habet. mythica alia de Venere, insulae aditu prohibita, Halia a filiis stuprata (55.). Telchines diluvium praesagientes insula discedunt. Sol Rhodi amore captus insulam servat. Heliadae (56.). Heliadae astrologiam, artem nauticam aliasque artes excoluere. dissipati literas et artes divulgant. Ochimus natu maximus Rhodi principatum obtinuit (57.). Danaï et Cadmi in Rhodo adventus, et ab hoc relictā monumenta literaria. Rhodus serpentibus vastata a Phorbante liberata (58.). Althaemenes Creta relictā, ut fato destinatam patris Catrei caedem evitaret, in insulam Rhodum concedens, inscius patrem occidit. Tlepolemus Herculis filius Argis profugus Rhodum petit, deinde rex creatus bello Troiano interfuit (59.). Rhodo obiecta *Chersonesus Cariae*. hanc 5 Curetes e Creta advecti occupant. Cynus ab

Inācho missus urbem sui nominis exstruit (60.).
Triopas exciso Cereris nemore Thessalia profugus
 in Cnidiam venit partemque Cariae occupat (61.).
Hemitheae Staphyli filiae sanum in Castabo Cher-
 sonesi. mythus de Staphyli tribus filiabus (62.).
 templum Hemitheae communi religione servatum
 et locupletatum. eius deae in homines beneficentia
 (63.). *Creta*. antiquissimi incolae Eteocretes. rex
 Cres. dii in insula nati. Idaei Dactyli horumque
 artes et inventa. horum discipulus Orpheus, pro-
 genies Hercules, ab Alcmenae filio diversus (64.).
 Curetes rei pastoritiae mellificii pluriumque artium
 inventores. Iovis educatores (65.). Titanes. Vrani
 Terraeque sex filii et quinque filiae. Saturnus (66.).
 Hyperion. Coeus et Phoebe, unde nata Latona.
 Iapetus, cuius filius Prometheus. Mnemosyne. The-
 mis (67.). Saturni et Rheae progenies. Vesta. Ce-
 res cum Proserpina et Triptolemo (68.). De fru-
 gum inventione mythologumena. Neptunus maris et
 rei equestris praeses. Pluto inferorum princeps
 (69.). Iuppiter: eius nativitas et educatio (70.).
 Iovis instituta ad tuendam in humano genere iu-
 stitiam. bellum in gigantes (71.). alia Iovis beneficia
 et ob haec ei imposita cognomina. eius liberi (72.).
 singulis liberis Iuppiter tribuit munia: Veneri vir-
 ginum curam, Gratiis venustatem tuendam, Luci-
 nae parturientium tutelam, Dianae tenerorum nu-
 tritionem, Horis singulis diversa, Minervae oliva-
 rum culturam, bonas artes (73.). Musis commissa
 literarum studia, Vulcano metallorum fabricatio et
 ignis, Marti bella et arma, Apollini musica et ars
 medica. huius filius Aesculapius (74.). Mercurio
 mandata foedera, mercaturae negotia, eloquentia,
 palaestra, Baccho vitis cultura (75.). Herculis me-
 rita. sed hic Alcmenae filio multo antiquior. Bri-
 tomartis (76.): Pluto opes tributae. Cretenses sa-
 crificiorum, rituum sacrorum, mysteriorum aucto-

res (77.). Heroes in Creta nati iuniores. Minos (78.), Rhadamanthus, Sarpedo (79.). Coloniae Cre-
tensibus immixtae. Pelasgi. Dores duce Tectamo
Dori filio. barbari promiscui. Argivi et Spartani (80.).
Lesbus. primi insulae coloni Pelasgi duce Xantho.
inde pro Issa appellata Pelasgia. deinde Macareus
eandem sedem legit. post Lesbus Lapithae filius
cum novis colonis immigravit insulamque Lesbum
appellavit. Lesbo coloniae missae in Chium, Samum,
Co, Rhodum (81.). hae beatorum insulae nuncupa-
tae (82.). Tenedus. Tennes Cygni filius insulae con-
ditor (83.). Insulae Cyclades primum a Minoe cul-
tae, tum a Rhadamantho: post a Caribus occupa-
tae, denique a Graecis habitatae (84.).

UNIVERSITY OF MICHIGAN

3 9015 01990 9137

A 66142 3

